חסידות · ברסלב · ספרי רבי נחמן

ספורי מעשיות מנוקד

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

ספורי מעשיות מנוקד

מקור הטקסט: אור ברסלב

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/ספורי-מעשיות-מנוקד/
הקובץ נוצר ב־15 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611151759 של הספרייה.

תוכן העניינים

הקדמה 4
מעשה א' - מאבדת בת מלך 15
מעשה ב' - ממלך וקיסר 19
מעשה ג' מחגר 26
מעשה ד' - מעשה נסים 33
מעשה ה' - מבן מלך שהיה מאבנים טובות 36
מעשה ו' - ממלך ענו 38
מעשה ז' - מזבוב ועכביש 40
מעשה ח' - מרב ובן יחיד 43
מעשה ט' - מחכם ותם 45
מעשה י' - מבערגיר ועני 56
מעשה י"א - מבן מלך ובן שפחה שנתחלפו 70
מעשה יב' - מבעל תפלה 82
מעשה יג' - מהשבעה בעטלירס 108
שיחות שאחר ספורי המעשיות 128

סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת

הקדמה

מַה שֶּׁהָיָה כְּבָר נִקְרָא שְׁמוֹ, וְנוֹדָע שֶׁהוּא אָדָם, וְזֹאת תּוֹרַת הָאָדָם דִּקְדְּשָׁה, אֲשֶׁר זָכָה לְהַשְׂלִים דְּמוּת אָדָם, כִּי זֶה כָּל הָאָדָם. הֲלֹא הוּא כְּבוֹד אֲדוֹנֵינוּ מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ, עֲטֶרֶת תִּפְאַרְתֵּנוּ גְּאוֹן עֻזֵּנוּ, הָרַב הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא בּוּצִינָא רַבָּא בּוּצִינָא עִלָּאָה בּוּצִינָא יַקִּירָא וְקַדִּישָׁא קְדֻשַׁת-שֵׁם מוֹרֵנוּ הָרַב נַחְמָן זצוק"ל. נִין וְנֶכֶד לְהָרַב הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא הָאֱלֹקִי הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב זצוק"ל. אֲשֶׁר כְּבָר נֶהֱנוּ יִשְׂרָאֵל לְאוֹרוֹ, בְּחִבּוּרָיו הַקְּדוֹשִׁים הַנִּפְלָאִים אֲשֶׁר כְּבָר יָצְאוּ לְאוֹרָה, רַבִּים רָאוּ וַיִּשְׂמָחוּ, וישרים יַעֲלֹזוּ. וְהָאֱמֶת יוֹרֶה דַּרְכּוֹ. וְהִנֵּה עוֹד רְאֵה זֶה נִמְצָא בְּאֲמִתְּחוֹתֵינוּ, סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת נִפְלָאוֹת וְנוֹרָאוֹת, אֲשֶׁר זָכִינוּ לִשְׁמֹעַ פֶּה אֶל פֶּה מִפִּיו הַקָּדוֹשׁ, אֲשֶׁר אִזֵּן וְחִקֵּר וְתִקֵּן מְשָׁלִים הַרְבֵּה, וְהִלְבִּישׁ וְהִסְתִּיר הַשָּׂגוֹת גְּבוֹהוֹת וַעֲצוּמוֹת בְּסִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת בְּדָרָכִים נִפְלָאִים וְנוֹרָאִים מְאֹד. כִּי זֹאת לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל עַל הַגְּאֻלָּה וְעַל הַתְּמוּרָה, כְּשֶׁהָיוּ רוֹצִים לְדַבֵּר בְּנִסְתָּרוֹת ה', הָיוּ מְדַבְּרִים בְּדֶרֶךְ חִידָה וּמָשָׁל וְהִלְבִּישׁוּ סִתְרֵי תּוֹרָה גְּנָזַיָּא דְּמַלְכָּא בְּכַמָּה וְכַמָּה לְבוּשִׁים מִלְבוּשִׁים שׁוֹנִים, כַּמּוּבָא אַחַר הַמַּעֲשֶׂה שֶׁל בֶּן הַמֶּלֶךְ וּבֶן הַשִּׁפְחָה. שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל אָז, שֶׁבְּיָמִים הַקַּדְמוֹנִים כְּשֶׁהָיוּ הַחֲבֵרִים מְדַבְּרִים וּמְשִׂיחִים קַבָּלָה, הָיוּ מְשִׂיחִים בְּלָשׁוֹן כָּזֶה. כִּי עַד רַשְׁבִּ"י לֹא הָיוּ מְדַבְּרִים קַבָּלָה בְּאִתְגַּלְיָא וְכוּ', וְעַל פִּי רֹב אַחַר כַּמָּה מַעֲשִׂיּוֹת, הָיָה מְגַלֶּה קְצָת מְעַט פְּחוֹת מִטִּפָּה מִן הַיָּם אֵיזֶה רְמָזִים לְהֵיכָן הַדְּבָרִים מַגִּיעִים, כַּמְבֹאָר לְקַמָּן בְּמָקוֹמָם הַדְּבָרִים וְהָרְמָזִים שֶׁסִּפֵּר אַחַר כָּל מַעֲשֶׂה וּמַעֲשֶׂה. וְהִנֵּה עַד הֵנָּה הָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה גְּנוּזִים אֶצְלֵנוּ, אַף לִהְיוֹת רַבִּים אוֹמְרִים לְנַפְשָׁנוּ, מִי יַרְאֵנוּ טוֹב, כִּי רַבִּים אֲשֶׁר אִתָּנוּ מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אֲשֶׁר נִכְסְפָה וְגַם כָּלְתָה נַפְשָׁם לִשְׁמֹעַ תָּמִיד דִּבְרֵי אֱלֹקִים חַיִּים שֶׁיָּצְאוּ מִפִּי רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ זַ"ל, וּבְיִחוּד אֵלּוּ הַמַּעֲשִׂיּוֹת שֶׁסִּפֵּר, אֲשֶׁר לֹא זָכוּ עֲדַיִן שֶׁיַּגִּיעוּ אֲלֵיהֶם כִּי אִם בְּהַעְתָּקוֹת בְּכְתָב עַל-יְדֵי סוֹפְרִים שׁוֹנִים, אֲשֶׁר נִתְרַבּוּ הַטָּעֻיּוֹת בָּהֶם מְאֹד וְקִלְקְלוּ הַמְכָוָן. עַל כֵּן תְּשׁוּקָתָם הַגְּדוֹלָה אִלְּצוּנוּ, וְכִסְּפָם הֶחָזָק דְּחָקוּנוּ, עַד אֲשֶׁר הֻכְרַחְנוּ לְמַלֹּאת רְצוֹנָם, לְהָבִיאָם לְבֵית הַדְּפוּס. וְגַם כִּי הָיָה לָנוּ גְּלוּי דַּעַת מִפִּי רַבֵּנוּ הַגָּדוֹל זַ"ל, אֲשֶׁר פַּעַם אֶחָד גִּלָּה דַּעְתּוֹ שֶׁרוֹצֶה לְהַדְפִּיס סֵפֶר מַעֲשִׂיּוֹת, וְאָמַר בְּזֶה הַלָּשׁוֹן לִפְנֵי כַּמָּה אֲנָשִׁים: בְּדַעְתִּי לְהַדְפִּיס סֵפֶר מַעֲשִׂיּוֹת, וְיִהְיֶה לְמַעְלָה כְּתִיב בִּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ וּלְמַטָּה בִּלְשׁוֹן לַעַז. וְאָמַר, הֲלֹא מַה יּוּכְלוּ הָעוֹלָם לְדַבֵּר עַל זֶה, הֲלֹא עַל כָּל פָּנִים הֵם מַעֲשִׂיּוֹת נָאִים לְסַפֵּר וְכוּ'. כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה נִשְׁמַע מִפִּיו הַקָּדוֹשׁ בְּפֵרוּשׁ. וְזֶה אֲשֶׁר הֵעִירוּנוּ, לְהָבִיאָם לְבֵית הַדְּפוּס. וְאִם אָמְנָם יָדַעְנוּ וְלֹא נֶעְלַם מֵעֵינֵינוּ, כִּי רַבִּים קָמוּ עָלָיו, עִם כָּל זֶה הָאֱמֶת עֵד לְעַצְמוֹ, וַאֲנַחְנוּ מְחֻיָּבִים לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ, וְה' הַטּוֹב

יַעֲשֶׂה. הַשּׁוֹמֵעַ יִשְׁמַע וְהֶחָדֵל יֶחְדַּל. וְגַם כִּי תְּהִלָּה לָאֵל עַד כֹּה עָזְרוּנוּ רַחֲמָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי נִתְפַּשְּׁטוּ חִבּוּרָיו הַקְּדוֹשִׁים בְּקֶרֶב עַם קָדוֹשׁ, בְּקָהָל וְעֵדָה וְיִשְׂרָאֵל, וַיִּהְיוּ דְּבָרָיו לָהֶם לְשָׁשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה, וְתִהִי בְּפִיהֶם כִּדְבַשׁ לְמָתוֹק. כֻּלָּם יִשְׂבְּעוּ וְיִתְעַנְּגוּ מִטּוּבוֹ. כְּמוֹ חֵלֶב וְדֶשֶׁן תִּשְׂבַּע נַפְשָׁם, וְשִׂפְתֵי רְנָנוֹת יְהַלֵּל פִּיהֶם. וְרַבִּים אֲשֶׁר אִתָּנוּ, מֵאֲשֶׁר אִתָּם אֶת הַחוֹלְקִים עַל הָאֱמֶת, הַדּוֹבְרִים עַל צַדִּיק עָתָק בְּנַאֲוָה וָבוּז, אֲשֶׁר בָּדוּ מִלִּבָּם אֲשֶׁר לֹא עָלְתָה עַל דַּעְתּוֹ. וְלֹא עָלֵינוּ לְהַאֲרִיךְ וּלְסַפֵּר בַּדָּבָר הַזֶּה, כִּי הוּא כַּבְשֵׁי דְּרַחֲמָנָא, וְכַמָּה עָלְמִין אִתְהַפְּכוּ בְּגִינֵיהוּ, עַל יְדֵי רִבּוּי הַמַּחֲלֹקֶת שֶׁנִּתְרַבּוּ בְּיָמֵינוּ בֵּין הַחֲכָמִים וְהַצַּדִּיקִים, וּמִי יָבוֹא אַחַר הַמֶּלֶךְ אֶת אֲשֶׁר כְּבָר עֲשׂוּהוּ. אַךְ זאת לָדַעַת, כִּי עִקַּר כַּוָּנָתֵנוּ בְּהַדְפָּסַת אֵלּוּ סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת, הוּא רַק בִּשְׁבִיל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, הַחוֹסִים בְּצֵל קָדְשׁוֹ, הַתְּאֵבִים וּמְצַפִּים וּמִשְׁתּוֹקְקִים לִשְׁמֹעַ דְּבָרִים הַקְּדוֹשִׁים. וְאִם אָמְנָם, הַדְּבָרִים הַנִּדְפָּסִים בְּסֵפֶר, כְּאִלּוּ נֶאֱמְרוּ לָאֲלָפִים וְלִרְבָבוֹת. לְעֻמַּת זֶה רָאִינוּ, כִּי כְּבָר הִתְחִילוּ הַדְּבָרִים לְהִתְפַּשֵּׁט בִּכְתָב עַל יְדֵי הַעְתָּקוֹת רַבּוֹת, וְאֵין הֶבְדֵּל בֵּין דְּבָרִים הַנִּכְתָּבִים לִדְבָרִים הַנִּדְפָּסִים. וְגַם לֹא מֵרֹאשׁ בַּסֵּתֶר דְּבָרָם, כִּי כָּל מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ עֵינַיִם יִרְאֶה, וְכָל מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ לֵב יָבִין, כִּי לֹא דָּבָר רֵק הוּא מִכֶּם, וְאִם רֵק הוּא מִכֶּם. כִּי דְּבָרִים הַלָּלוּ עוֹמְדִים בְּרוּם גְּבָהֵי מְרוֹמִים. וְשָׁמַעְנוּ מִפִּיו הַקָּדוֹשׁ בְּפֵרוּשׁ שֶׁאָמַר שֶׁכָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁל אֵלּוּ הַמַּעֲשִׂיּוֹת יֵשׁ בּוֹ כַּוָּנָה עֲצוּמָה, וּמִי שֶׁמְּשַׁנֶּה דִּבּוּר אֶחָד מֵאֵלּוּ הַמַּעֲשִׂיּוֹת מִכְּפִי מַה שֶּׁאָמַרוֹ הוּא בְּעַצְמוֹ הוּא מְחַסֵּר הַרְבֵּה מֵהַמַּעֲשֶׂה. וְאָמַר שֶׁאֵלּוּ הַמַּעֲשִׂיּוֹת הֵם חִדּוּשִׁים נִפְלָאִים וְנוֹרָאִים מְאֹד מְאֹד, וְיֵשׁ בָּהֶם דְּרָכִים וְנִסְתָּרוֹת וְעֻמְקוּת מֻפְלָג מְאֹד. וּרְאוּיִים לְדֹרְשָׁם בָּרַבִּים, לַעֲמֹד בְּבֵית הַכְּנֶסֶת וּלְסַפֵּר מַעֲשֶׂה מֵאֵלּוּ הַמַּעֲשִׂיּוֹת, כִּי הֵם חִדּוּשִׁים גְּבוֹהִים וְנוֹרָאִים מְאֹד מְאֹד. גַּם מִי שֶׁלִּבּוֹ שָׁלֵם וּבָקִי הֵיטֵב בְּסִפְרֵי קָדֵשׁ וּבִפְרָט בְּסִפְרֵי הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ וְכִתְבֵי הָאַר"י זַ"ל, יוּכַל לְהָבִין וְלָדַעַת קְצָת מְעַט רְמָזִים בְּאֵיזֶה מַעֲשִׂיּוֹת אִם יָשִׂים לִבּוֹ וְדַעְתּוֹ עֲלֵיהֶם הֵיטֵב. גַּם יֵשׁ בָּהֶם הִתְעוֹרְרוּת מוּסָר נִפְלָא וְעָצוּם מְאֹד בְּרֹב הַמְּקוֹמוֹת, יְבִינֵם הַמַּשְׂכִּיל בְּעַצְמוֹ. כִּי רַבָּם כְּכֻלָּם מְעוֹרְרִים וּמַמְשִׁיכִים אֶת הַלֵּב מְאֹד בְּרֹב הַמְּקוֹמוֹת, יְבִינֵם הַמַּשְׂכִּיל בְּעַצְמוֹ. כִּי רַבָּם כְּכֻלָּם מְעוֹרְרִים וּמַמְשִׁיכִים אֶת הַלֵּב מְאֹד לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לָשׁוּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמֶת לַאֲמִתּוֹ, לַעֲסֹק רַק בְּתוֹרָה וַעֲבוֹדָה תָּמִיד, וְלַהֲפֹךְ פָּנָיו מֵהַבְלֵי הָעוֹלָם לְגַמְרֵי, כַּאֲשֶׁר יִרְאֶה הָרוֹאֶה בְּעֵינֵי שִׂכְלוֹ, אִם יִסְתַּכֵּל בָּהֶם בֶּאֱמֶת. אוּלָם תַּכְלִית כַּוָּנוֹת אֵלּוּ הַמַּעֲשִׂיּוֹת רָחוֹק מְאֹד מִדַּעַת אֱנוֹשֵׁי וְעָמֹק עָמֹק מִי יִמְצָאֵנוּ, וְאֵין לְהַאֲרִיךְ בְּשֶׁבַח תִּפְאֶרֶת גְּדֻלַּת הַמַּעֲשִׂיּוֹת הָאֵלּוּ, כִּי גָּבְהוּ מִדַּעְתֵּנוּ, וְכָל הַמּוֹסִיף לְדַבֵּר בְּשֶׁבַח גְּדֻלָּתָם וְעָמְקוּתָם הוּא גּוֹרֵעַ. רַק אָמַרְנוּ לְהָעִיר קְצָת לְבַב אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לְמַעַן לֹא יִשְׁכְּחוּ נִפְלְאוֹתָם אֲשֶׁר הֶרְאָם מֵרָחוֹק, כְּמָאן דְּמַחְוֵי בְּמָחוֹג, עַד הֵיכָן הַדְּבָרִים מַגִּיעִים, עַל יְדֵי מְעַט הָרְמָזִים אֲשֶׁר גִּלָּה לְעֵינֵינוּ, אַחַר סִפּוּר כָּל מַעֲשֶׂה וּמַעֲשֶׂה. כִּי הָאַף אָמְנָם נִרְשְׁמוּ קְצָת הָרְמָזִים שֶׁנִּשְׁמְעוּ מִפִּיו הַקָּדוֹשׁ, אַךְ זֶה בָּרוּר לְכָל מַשְׂכִּיל כִּי אֵין דּוֹמֶה הַשּׁוֹמֵעַ מִפִּי

הֶחָכָם בְּעַצְמוֹ לְהָרוֹאָה הַדְּבָרִים בַּסֵּפֶר, וּבְיוֹתֵר בְּדִבְרֵי רְמָזִים כָּאֵלֶּה, אֲשֶׁר אֵינָם מוּבָנִים, כִּי אִם עַל יְדֵי תְּנוּעַת הָאֵיבָרִים בְּנַעְנוּעַ הָרֹאשׁ וּקְרִיצַת הָעַיִן וּנְטִיַּת הַיָּד וְכַיּוֹצֵא בָּאֵלֶּה, אֲשֶׁר עַל יָדָם דַּיְקָא יָבִין הַמֵּבִין קְצָת מְעַט וְיִשְׁתּוֹמֵם עַל הַמַּרְאֶה וְעֵינָיו לְמֻרָּחוֹק יַבִּיטוּ גְּדֻלַּת הַשֵּׁם וּגְדֻלַּת תּוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר נִתְלַבְּשָׁה בְּכַמָּה לְבוּשִׁים שׁוֹנִים כַּמְּבֹאָר בְּכָל סִפְרֵי קֹדֶשׁ. עַד כֹּה הִגִּיעוּ דְּבָרִים הַמְּעוּטִים הַמַּחֲזִיקִים הַרְבֵּה. לִבֵּנוּ יֶהֱגֶּה אֵימָה, אַיֵּה סוֹפֵר אַיֵּה שׁוֹקֵל מֵאַיִן יָבוֹא עֶזְרֵנוּ. מִי יָגוּר לָנוּ אֵשׁ אֹכְלָה מִי יַעֲמד בַּעֲדֵינוּ. נִשָּׂא לְבָבֵנוּ אֶל כַּפַּיִם אֶל אֵל בַּשָּׁמַיִם בְּיָדוֹ נַפְקִיד רוּחֵנוּ. אֵלֶיךָ ה' נַשָּׂא נַפְשֵׁנוּ. עַד הֵנָּה רַחֲמֶיךָ עֶזְרוּנוּ, עֶזְרֵנוּ כִּי עָלֶיךָ נִשְׁעָנּוּ. וִיהִי נֹעַם ה' אֱלֹקֵינוּ עָלֵינוּ, עַד יָבוֹא מוֹרֶה צֶדֶק לַעֲדָתֵנוּ, וְיִבְנֶה בֵּית קָדְשֵׁנוּ וְתִפְאַרְתֵּנוּ. חֲזֵה צִיּוֹן קִרְיַת מוֹעֲדֵנוּ, מֶלֶךְ בְּיָפְיוֹ תֶּחֱזֶינָה עֵינֵינוּ, בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, אָמֵן: הֲלֹא כֹּה דִּבְרֵי הַכּוֹתֵב וְהַמְסַדֵּר וְהַמַּעְתִּיק, לֶאֱכֹל לִשָּׂבְעָה וְלִמְכַסֶּה עָתִיק:

נָאֶם הַקָּטָן נָתָן בא"א מוהר"ר נַפְתָּלִי הֵירְץ יצ"ו מְנֶעמֶרָאב רַבָּתַי: חָתַן הָרַב הַגָּאוֹן הֶחָסִיד הַמְפֻרְסָם בְּכָל קַצְוֵי אֶרֶץ כְּבוֹד קְדֻשַּׁת מוהר"ר דָּוִד צְבִי זצלה"ה שֶׁהָיָה אַב בֵּית-דִּין בִּקְהִלַּת-קֹדֶשׁ קְרֶעמִינִיץ וְהַגְּלִיל. וּבִקְהִלַּת-קֹדֶשׁ שַׁאריְגְרַאד. וּבִקְהִלַּת-קֹדֶשׁ מָאהְלוֹב וְהַגְּלִילוֹת:

גַּם רָאִינוּ לְהַעְתִּיק כָּאן הַשְׁמָטוֹת שֶׁנִּשְׁמְטוּ מִסִּפְרֵי לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן שֶׁנִּדְפְּסוּ כְּבָר. גַּם הִצַּנְנוּ אַחַר הַמַּעֲשִׂיּוֹת כַּמָּה וְכַמָּה סִפּוּרִים וְשִׂיחוֹת נָאוֹת שֶׁל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא זַ"ל, אֲשֶׁר זְכִינוּ לִשְׁמוֹעַ מִפִּיו. כִּי שִׂיחָתוֹ הִיא כֻּלָּהּ תּוֹרָה. כְּמַאֲמַר רַז"ל "וְעֻלֵּהוּ לֹא יִבּוֹל", אֲפִילּוּ שִׂיחַת חֻלִּין שֶׁל תַּלְמִיד חָכָם צְרִיכִין לִמּוּד. וּבֶאֱמֶת כָּל אֵלּוּ הַשִּׂיחוֹת הֵם תּוֹרוֹת גְּבוֹהוֹת וְנוֹרָאוֹת מְאֹד. וְכַמָּה שִׂיחוֹת יֵשׁ בָּהֶם שֶׁזְּכִינוּ לִשְׁמוֹעַ הַתּוֹרוֹת הַשַּׁיָּכִים לָהֶם: וְגַם עַל פִּי פְּשׁוּטוֹ הֵם דְּרָכִים נִפְלָאִים וְעֵצוֹת טוֹבוֹת וְנוֹרָאוֹת מְאֹד וְשָׁוֶה לְכָל נֶפֶשׁ, לְהַרְגִּיל עַצְמוֹ בַּעֲבוֹדַת ה', לְהַמְשִׁיךְ עַצְמוֹ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְהַטּוֹת לִבּוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ כָּל יְמֵי חַיָּיו, בֶּאֱמֶת וּבִתְמִימוּת. שֵׂים לִבְּךָ הֵיטֵב לְכָל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה. כִּי אֲפִילּוּ הַדְּבָרִים הַנִּרְאִים כִּפְשׁוּטִים, הֵם דְּבָרִים עֲמוּקִים וּגְבוֹהִים מְאֹד וְהֵן הֵן הַדְּבָרִים הָעוֹמְדִים בְּרוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם. וְהָעִקָּר לְהַרְגִּיל עַצְמוֹ לְקַיְּמָם כִּפְשׁוּטוֹ בֶּאֱמֶת וּבִתְמִימוּת בְּלִי חָכְמוֹת, אָז תַּצְלִיחַ אֶת דַּרְכֶּךָ וְאָז תַּשְׂכִּיל. רַק חָזָק וֶאֱמָץ מְאֹד. אָז תֵּלֵךְ לָבֶטַח דַּרְכֶּךָ וְאַשּׁוּרְךָ לֹא תִמְעָד. בְּטָחוּ בַה' עֲדֵי עַד.

קֹדֶם שֶׁסִּפֵּר מַעֲשֶׂה רִאשׁוֹנָה שֶׁבְּסֵפֶר זֶה, עָנָה וְאָמַר, בְּסִפּוּרֵי הַמַּעֲשִׂיּוֹת שֶׁהָעוֹלָם מְסַפְּרִים, יֵשׁ בָּהֶם נִסְתָּרוֹת הַרְבֵּה וּדְבָרִים גְּבוֹהִים מְאֹד, אַךְ שֶׁנִּתְקַלְקְלוּ הַמַּעֲשִׂיּוֹת, כִּי חֵסֶר מֵהֶם הַרְבֵּה, וְגַם נִתְבַּלְבְּלוּ וְאֵינָם מְסַפְּרִים אוֹתָם כַּסֵּדֶר. כִּי מַה שֶּׁשַּׁיָּךְ בַּתְּחִלָּה מְסַפְּרִים בַּסּוֹף וְכֵן לְהֶפֶךְ, וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה. אֲבָל בֶּאֱמֶת יֵשׁ בְּהַמַּעֲשִׂיּוֹת שֶׁמְּסַפְּרִים הָעוֹלָם, דְּבָרִים נֶעֱלָמִים גְּבוֹהִים מְאֹד. וְהַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב זצוק"ל, הָיָה יָכוֹל עַל יְדֵי סִפּוּר מַעֲשֶׂה, לְיַחֵד יִחוּדִים.

כְּשֶׁהָיָה רוֹאֶה שֶׁנִּתְקַלְקְלוּ צִנּוֹרוֹת עֶלְיוֹנִים, וְלֹא הָיָה בְּאֶפְשָׁר לְתַקֵּן אוֹתָם עַל-יְדֵי תְּפִלָּה, הָיָה מְתַקְּנָם וּמְיַחֲדָם עַל יְדֵי סִפּוּר מַעֲשָׂה: וְעוֹד דִּבֵּר רַבֵּנוּ זַ"ל בְּעִנְיָן זֶה, וְאַחַר-כָּךְ הִתְחִיל לְסַפֵּר מַעֲשָׂה שֶׁבַּדַּף הַסָּמוּךְ. וְאָמַר, בַּדֶּרֶךְ סִפְרְתִּי מַעֲשָׂה וְכוּ'. וְדַע שֶׁהַמַּעֲשִׂיּוֹת שֶׁסִּפֵּר רַבֵּנוּ, רֻבָּם כְּכֻלָּם, הֵם מַעֲשִׂיּוֹת חֲדָשׁוֹת לְגַמְרֵי שֶׁלֹּא נִשְׁמְעוּ מֵעוֹלָם, רַק הוּא בְּעַצְמוֹ סִפְּרָם מִלִּבּוֹ וְדַעְתּוֹ הַקְּדוֹשָׁה כְּפִי הַהַשְׂגָה הָעֶלְיוֹנָה שֶׁהִשִּׂיג בְּרוּחַ קָדְשׁוֹ, שֶׁהָיָה מַלְבִּישׁ אוֹתָהּ הַהַשָּׂגָה בְּאוֹתָהּ הַמַּעֲשֶׂה, וְהַמַּעֲשֶׂה בְּעַצְמָהּ הִיא מַרְאֶה נוֹרָאָה וְהַשָּׂגָה עֶלְיוֹנָה מְאֹד שֶׁהִשִּׂיג וְרָאָה בְּמָקוֹם שָׁרָאָה. וְגַם לִפְעָמִים הָיָה מְסַפֵּר מַעֲשָׂה מֵהַמַּעֲשִׂיּוֹת שֶׁמְּסַפְּרִין הָעוֹלָם, אֲבָל הוֹסִיף בָּהֶם הַרְבֵּה, וְהֶחֱלִיף וְתִקֵּן הַסֵּדֶר, עַד שֶׁנִּשְׁתַּנָּה סִפּוּר הַמַּעֲשֶׂה לְגַמְרֵי מִמַּה שֶׁהָעוֹלָם מְסַפְּרִין וְכַנַּ"ל. אֲבָל לֹא נִכְתְּבוּ בְּזֶה הַסֵּפֶר מֵאֵלּוּ הַמַּעֲשִׂיּוֹת כִּי אִם אַחַת אוֹ שְׁתַּיִם, וּשְׁאָר כָּל הַמַּעֲשִׂיּוֹת הֵם חֲדָשׁוֹת לְגַמְרֵי שֶׁלֹּא נִשְׁמְעוּ מֵעוֹלָם:

בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן שֶׁהִתְחִיל רַבֵּנוּ זַ"ל לַעֲסֹק בְּסִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת, וְאָמַר בְּפֵרוּשׁ בָּזֶה הַלָּשׁוֹן: הִנְנִי אַתְחִיל לְסַפֵּר מַעֲשִׂיּוֹת (אֵיךְ וֶועל שׁוֹין אָן הֵייבֶּן מַעֲשִׂיּוֹת דֶּער צַיילֶן). וְכַוָּנוֹת דִּבָּרָיו הָיָה, כְּמִי שֶׁאוֹמֵר מֵאַחַר שֶׁאֵינוֹ מוֹעִיל לָכֶם לָשׁוּב אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל יְדֵי הַתּוֹרוֹת וְהַשִּׂיחוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה, מַה שֶּׁעָסַק בִּינְיעוֹת גְּדוֹלוֹת כָּל יָמָיו לַהֲשִׁיבֵנוּ אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמֶת לַאֲמִתּוֹ, וּמֵאַחַר שֶׁאֵינוֹ מוֹעִיל כָּל אֵלֶּה, עַל כֵּן הוּא מַתְחִיל לַעֲסֹק בְּסִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת. וְאָז בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן אָמַר הַתּוֹרָה הַמַּתְחֶלֶת: "פָּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר עֵת לַעֲשׂוֹת לַה' הֵפֵרוּ תּוֹרָתֶךָ וְכוּ' דְּא אוֹרַיְתָא דְּעַתִּיקָא" וְכוּ' הַנִּדְפֶּסֶת בַּסֵּפֶר הָרִאשׁוֹן בְּסוֹפוֹ בְּדַף קנ"ו. וְשָׁם מְבֹאָר בְּסוֹף הַמַּאֲמָר קְצָת מֵעִנְיַן סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת, שֶׁעַל יְדֵי סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת שֶׁל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת מְעוֹרְרִין מֵהַשֵּׁנָה אֶת בְּנֵי אָדָם שֶׁנִּפְלוּ בְּשֵׁנָה וְיֵשׁ שֶׁנִּים אֶת יְמֵיהֶם וְכוּ' עַיֵּן שָׁם. וְיֵשׁ מַעֲשִׂיּוֹת שֶׁהֵם בְּקֶרֶב שָׁנִים, וְיֵשׁ סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת שֶׁל שָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת עַתִּיק וְכוּ', עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב, וְתִבְיַן וְתַשְׂכִּיל קְצַת מִן מוֹצָא דָּבָר עַד הֵיכָן הַדְּבָרִים שֶׁל אֵלּוּ הַמַּעֲשִׂיּוֹת מַגִּיעִים, וּמָה הָיְתָה כַּוָּנָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה בָּזֶה, וּבֶאֱמֶת יֵשׁ בְּאֵלּוּ הַמַּעֲשִׂיּוֹת הִתְעוֹרְרוּת גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּרֹב הַמְּקוֹמוֹת אֲפִלּוּ עַל פִּי פְּשׁוּט, מִלְּבַד הַנִּסְתָּרוֹת. כִּי כֻּלָּם הֵם סוֹדוֹת נוֹרָאוֹת, וְיֵשׁ לָהֶם כֹּחַ גָּדוֹל לְעוֹרֵר הַכֹּל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ: חזק

בְּהִיוֹתֵנוּ עוֹסְקִים בְּהַדְפָּסַת הַמַּעֲשִׂיּוֹת בְּרִאשׁוֹנָה שָׁמוֹעַ, שָׁמַעְנוּ קוֹל שָׁאוֹן בְּאָמְרָם כִּי לֹא נָכוֹן לְהַדְפִּיס סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת כָּאֵלֶּה. וְלִכְפֹּל דִּבְרֵיהֶם הוּא אַךְ לְמוֹתָר. וְאִם כְּבָר הִקְדַּמְנוּ בַּהַקְדָּמָה דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל, שֶׁאָמַר שֶׁרָצוֹנוֹ לְהַדְפִּיס סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת וּמָה יּוּכְלוּ הָעוֹלָם לוֹמַר עַל זֶה, כִּי הֲלֹא עַל כָּל פָּנִים הֵם סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת נָאִים וּכְבָר נִדְפְּסוּ בָּעוֹלָם כַּמָּה וְכַמָּה סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת רַבּוּ מִסַּפֵּר וְאֵין פּוֹצֶה פֶּה וּמְצַפְצֵף, בִּפְרָט כִּי רֹב הַמַּעֲשִׂיּוֹת שֶׁל אַדְמוֹ"ר זַ"ל, מְסַפְּרִים בְּבֵאוּר מֵהִתְעוֹרְרוּת מוּסָר נִפְלָא מְאֹד, כְּגוֹן הַמַּעֲשֶׂה שֶׁל הַבַּעַל תְּפִלָּה

וְהַמַּעֲשֶׂה שֶׁל הַזּ' בֶּעטְלֶירְשׁ, וְכֵן בְּרֹב הַמַּעֲשִׂיּוֹת נִמְצָא מֵהֶם בְּבֵאוּר דִּבְרֵי חָכְמָה וּמוּסָר, מִלְּבַד הַנִּסְתָּרוֹת בָּהֶם. וְגַם אֵצֶל כַּמָּה מַעֲשִׂיּוֹת כְּבָר נִדְפְּסוּ הֶעָרוֹת וּמְקֹרָת רָמָזִים נִפְלָאִים וְנוֹרָאִים שֶׁגִּלָּה רַבֵּנוּ זַ"ל בְּעַצְמוֹ כַּמְּבֹאָר לְעֵיל. עַל כָּל זֶה אָמַרְתִּי לְהָעִיר עוֹד אֵיזֶה הֶעָרוֹת לְהֵיכָן מְרַמְּזִים הַמַּעֲשִׂיּוֹת לְפִי דַּעְתִּי הַקְּלוּשָׁה וְהָרוֹצֶה לְהוֹסִיף יוֹסִיף:

יָדוּעַ בְּכָל סִפְרֵי הַזֹּהַר וְהַתִּקּוּנִים וּבְכָל כִּתְבֵי הָאָר"י זַצַ"ל, שֶׁבַּת מֶלֶךְ הִיא כְּנֶגֶד לְהַשְׁכִּינָה וּכְנֶסֶת-יִשְׂרָאֵל כִּבְיָכוֹל. וּכְבָר נִתַּן לָנוּ רְשׁוּת לְדַבֵּר בִּלְשׁוֹנוֹת כָּאֵלֶּה מִן הָרִאשׁוֹנִים אֲשֶׁר קִדְּמוּנִי אֲשֶׁר מִפִּיהֶם אָנוּ חַיִּים. וְגַם דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם וּשְׁלֹמֹה בְּנוֹ, הִשְׁתַּמְּשׁוּ בִּלְשׁוֹנוֹת הַלָּלוּ הָרְבֵּה מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "כָּל כְּבוּדָּה בַּת מֶלֶךְ פְּנִימָה" וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה הָרְבֵּה. וְכָל סֵפֶר שִׁיר הַשִּׁירִים שֶׁהוּא קֹדֶשׁ קָדָשִׁים שֶׁאֵין כָּל הָעוֹלָם כְּדַאי לוֹ, מְיֻסָּד עַל סוֹד זֶה. וְכָל כִּתְבֵי הָאָר"י זַ"ל וְסִפְרֵי הַזֹּהַר מְלֵאִים מִזֶּה כַּמְּבֹאָר שָׁם: מָאן דְּקָטֵל לְחִוְיָא יְהֵבִין לֵהּ בְּרַתָּא דְּמַלְכָּא דְּהִיא צְלוֹתָא וּבְפָרָט בְּמַאֲמָר הַסָּבָא דְּמִשְׁפָּטִים שֶׁאָמַר עוּלֵימְתָּא שַׁפִּירְתָּא דְּלֵית לָהּ עַיְנִין וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה הָרְבֵּה, רַבּוּ מִסַּפֵּר כִּי אֵין מִסְפָּר. וּכְמוֹ שֶׁאוֹמְרִים בַּיְהִי רָצוֹן שֶׁקֹּדֶם תְּהִלִּים: וּלְחַבֵּר אֵשֶׁת נְעוּרִים עִם דּוֹדָהּ וְכוּ', וְכֵן בְּהַלְּשֵׁם יְחוּד קֹדֶם הַנָּחַת תְּפִלִּין, הַנִּדְפָּס בְּשַׁעֲרֵי צִיּוֹן אוֹמְרִים שָׁם וְהֶחָתָן וְכוּ' עַיֵּן שָׁם. וּמִי שֶׁמְּעַיֵּן קְצָת בְּכִתְבֵי הָאָר"י זַצַ"ל יִרְאֶה שָׁם בְּבֵאוּר שֶׁכָּל יְסוֹד הַקַּבָּלָה הוּא כְּדֶרֶךְ זֶה לְיַחֵד בְּחִינַת חָתָן וְכַלָּה דְּכוּרָא וְנֻקְבָא. וּמְבֹאָר שָׁם כָּל הַשֵּׁמוֹת וְהַסְּפִירוֹת וְכָל הִשְׁתַּלְשְׁלוּת הָעוֹלָמוֹת עַל דְּמוּת וְצֶלֶם שֶׁל פַּרְצוּף דְּכוּרָא וְכוּ'. וּמְבֹאָרִים שָׁם בְּפָרְטִיּוּת כָּל הָאֵיבָרִים שֶׁלָּהֶם, וְכָל עִנְיְנֵי יִחוּד וְזִוּוּג וְעִבּוּר וְהוֹלָדָה וִינִיקָה וְהִתְגַּדְּלוּת הַקָּטָן וְהַקְּטַנָּה עַד שֶׁנַּעֲשִׂים גְּדוֹלִים וְכוּ' וְכוּ'. וְהוּא דָּבָר מְבֹאָר מְאֹד מְאֹד בְּכָל הָעֵת חַיִּים וּפְרִי עֵץ חַיִּים. וְגַם בְּאַדְּרָא רַבָּא בְּנָשֵׁא וְהָאֲזִינוּ מְדַבֵּר בְּדֶרֶךְ רֶמֶז מִזֶּה. וְגַם כָּל סֵפֶר שִׁיר הַשִּׁירִים מָלֵא מִזֶּה, שֶׁפּוֹרֵט כָּל הָאֵיבָרִים שֶׁל הֶחָתָן שֶׁהַכַּלָּה מְשַׁבַּחַת אוֹתוֹ, וְכֵן פּוֹרֵט הָאֵיבָרִים שֶׁל הַכַּלָּה מַה שֶּׁהֶחָתָן מְשַׁבֵּחַ אוֹתָהּ. וְגַם רַז"ל בַּמִּדְרָשִׁים הִמְשִׁילוּ מַתַּן תּוֹרָה לְחֻתָּנָה כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ בְּיוֹם חֻתָּנָתוֹ זֶה מַתַּן תּוֹרָה וְכוּ'. וְאָמְרוּ עַל פָּסוּק "לִקְרַאת הָאֱלֹקִים" כְּחָתָן הַיּוֹצֵא לִקְרַאת כַּלָּה, כִּי שַׁבָּת קֹדֶשׁ נִקְרָא כַּלָּה וּמַלְכְּתָא, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: לְכָה דוֹדִי לִקְרַאת כַּלָּה בּוֹאִי כַלָּה וְכוּ'. הֲרֵי מְבֹאָר לְעַיִן, שֶׁכָּל רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל כִּנּוּ כְּלָלִיּוּת וְהִתְחַבְּרוּת הָעוֹלָמוֹת בְּשֻׁרְשָׁן בְּשֵׁם חִבּוּר שֶׁל חָתָן וְכַלָּה, כִּי בְּצֶלֶם אֱלֹקִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם וְכָל הָאֵיבָרִים שֶׁל זָכָר וּנְקֵבָה כֻּלָּם הֵם צֶלֶם אֱלֹקִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "וַיִּבְרָא אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, בְּצֶלֶם אֱלֹקִים בָּרָא אוֹתוֹ זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אֹתָם". וּכְמוֹ שֶׁאוֹמְרִים בְּבִרְכַּת נִשּׂוּאִין, אֲשֶׁר בָּרָא אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, בְּצֶלֶם דְּמוּת תַּבְנִיתוֹ וְהִתְקִין לוֹ מִמֶּנּוּ בִּנְיַן עֲדֵי עַד וְכוּ'. כִּי הָאָדָם הָאִישׁ וְהָאִשָּׁה הֵם חֵלֶק אֱלֹקִים מִמַּעַל מַמָּשׁ וּבָהֶם כָּלוּל הַשֵּׁם הַוַ"ה בָּרוּךְ הוּא, וְאִם זוֹכִין שְׁכִינָה שְׁרוּיָה בֵּינֵיהֶם, כִּי יֵשׁ בּוֹ יו"ד וּבָהּ ה'.

וְכָל זֶה הוּא דְּבָרִים פְּשׁוּטִים וּמְבֹאָרִים לְעֵין כֹּל. וּכְבָר הִשְׁתַּמְּשׁוּ כָּל הַקְּדָמוֹנִים בִּלְשׁוֹנוֹת כְּאֵלֶּה לְכַוָּנוֹת הִתְקָרְבוּת יִשְׂרָאֵל לְאֲבִיהֶם שֶׁבַּשָּׁמַיִם בְּשֵׁם חִבּוּר חָתָן וְכַלָּה. כִּי כָּל עֲבוֹדָתֵנוּ בְּשָׁרְשָׁהּ הָעֶלְיוֹן מְרַמֵּז לְחִבּוּר חָתָן וְכַלָּה הָעֶלְיוֹנִים שֶׁהִיא בְּחִינַת יִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּהּ, כַּאֲשֶׁר כָּל סִפְרֵי הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ וְכִתְבֵי הָאֲרִ"י זַ"ל מְלֵאִים מִזֶּה כַּנַּ"ל. וְגַם בְּתִשְׁעָה בְּאָב בַּקִּינוֹת שֶׁמְּקוֹנְנִין עַל גָּלוּת הַשְּׁכִינָה וּכְנֶסֶת-יִשְׂרָאֵל אוֹמְרִים: אָז בַּהֲלֹךְ יִרְמְיָהוּ וְכוּ' אִשָּׁה יְפַת תֹּאַר מְנֻוָּלֶת מָצָא. וְכֵן בְּתִקּוּן שְׁלִשָּׁה מִשְׁמוֹרוֹת שֶׁהוּא מֵהַזֹּהַר חָדָשׁ מְדַבֵּר שָׁם גַּם כֵּן בִּלְשׁוֹנוֹת כָּאֵלֶּה כְּאִשָּׁה הַמְקוֹנֶנֶת עַל בַּעְלָהּ וְכוּ' עַיֵּן שָׁם:

מִכָּל זֶה וְיוֹתֵר מִזֶּה מְבֹאָר לְעֵינַיִם שֶׁגָּלוּת הַשְּׁכִינָה וּכְנֶסֶת-יִשְׂרָאֵל הִיא בְּחִינַת אֶבְדַּת בַּת מֶלֶךְ וְהִתְרַחֲקוּתָהּ מִדּוֹדָהּ וְכוּ'. וְעַיֵּן בְּסֵפֶר הַבָּהִיר בַּהַשְׁמָטוֹת שֶׁל זֹהַר בְּרֵאשִׁית מַה שֶּׁכָּתוּב שָׁם עַל לְכָה דוֹדִי נֵצֵא הַשָּׂדֶה וְכוּ', מָשָׁל לְמֶלֶךְ שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב בְּחַדְרֵי חֲדָרִים וְכוּ' וְנִשְׁאָה לַמֶּלֶךְ גַּם נִתְּנָה לוֹ בְּמַתָּנָה. וְלִפְעָמִים קוֹרֵא אוֹתָהּ בְּאַהֲבָתוֹ אֲחוֹתִי, כִּי מִמָּקוֹם אֶחָד הָיָה, וְלִפְעָמִים קוֹרֵא אוֹתָהּ בִּתִּי כִּי בִּתּוֹ הִיא, וְלִפְעָמִים קוֹרֵא אוֹתָהּ אִמִּי. וְכֵן אָמְרוּ רַז"ל עַל פָּסוּק "בָּעֲטָרָה שֶׁעִטְּרָה לוֹ אִמּוֹ", לֹא זז מֵחַבְּבָהּ עַד שֶׁקְּרָאָהּ בִּתִּי וְכוּ'. וְכֵן בְּכָל סֵפֶר מִשְׁלֵי מְכַנֶּה הָאֱמוּנָה וְהַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה בְּשֵׁם אִשָּׁה טוֹבָה אֵשֶׁת חַיִל וְהָאֱמוּנוֹת כִּזְבִיּוֹת וְאֶפִּיקוֹרְסִית בְּשֵׁם אִשָּׁה רָעָה אִשָּׁה זוֹנָה כַּמְבֹאָר בְּפֵרוּשׁ רַשִׁ"י וּבְכָל דִּבְרֵי רַז"ל. וּכְבָר נִדְפַּס מַעֲשֶׂה מֵהַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב זַ"ל בְּסוֹף סֵפֶר תּוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף מֵהַסּוֹחֵר עִם אִשְׁתּוֹ שֶׁהָיוּ בַּיָּם וְכוּ' שֶׁמְּיֻסָּד עַל הַקְּדָמָה זוֹ, שֶׁאִשָּׁה יִרְאַת ה' הִיא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל:

וְאַחֲרֵי הוֹדִיעַ ה' אוֹתָנוּ אֶת כָּל זֹאת עַל יְדֵי כָּל הַנְּבִיאִים וְהַצַּדִּיקִים וְהַחֲכָמִים הָרִאשׁוֹנִים, עַל פִּי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּקַל יוּכַל הַמְעַיֵּן הַמֵּבִין הָרוֹצֶה לְהִסְתַּכֵּל בְּאֵלּוּ הַמַּעֲשִׂיּוֹת בְּעֵין הָאֱמֶת לַאֲמִתּוֹ לְהָבִין וּלְהַשְׂכִּיל בָּהֶם דְּבָרִים נִפְלָאִים וְנוֹרָאִים. וְאִם אָמְנָם אִי אֶפְשָׁר לָבוֹא עַד תְּכוּנָתָם לְהָבִין כָּל קְשׁוּר הַמַּעֲשֶׂה מֵרֹאשׁהּ לְסוֹפָהּ, עִם כָּל זֶה יָבִין מְעַט מִזְּעֵיר מֵהֶם וְיֶעֱרַב לְנַפְשׁוֹ מְאֹד: וְהִנֵּה מַעֲשֶׂה הָרִאשׁוֹנָה מֵהַבַּת מֶלֶךְ שֶׁנֶּאֱבְדָה זֶה מְבֹאָר שֶׁזֶּה סוֹד שְׁכִינָה בְּגָלוּתָהּ, כִּי גָּלוּת הַשְּׁכִינָה הִתְחִיל קֹדֶם בְּרִיאַת הָעוֹלָם בְּסוֹד שְׁבִירַת כֵּלִים בְּסוֹד וְאֵלֶּה הַמְּלָכִים אֲשֶׁר מָלְכוּ וְכוּ'. וְתֵכֶף שֶׁנִּבְרָא אָדָם הָרִאשׁוֹן הָיָה צָרִיךְ לְתַקֵּן זֹאת, לְהַעֲלוֹת כָּל הָעוֹלָמוֹת עַל מְכוֹנָם לְגַלּוֹת מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ תֵּכֶף בְּשָׁעַת בְּרִיאַת הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁתִּתְגַּלֶּה מַלְכוּתוֹ בְּקֶרוֹב בְּעֵת בִּיאַת מְשִׁיחֵנוּ שֶׁיָּבוֹא בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ. אַךְ הוּא לֹא נִזְהַר מִלֶּאֱכֹל מֵעֵץ הַדַּעַת וְכוּ', שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת מַה שֶּׁכָּתוּב בְּהַמַּעֲשֶׂה הַנַּ"ל שֶׁהַשֵּׁנִי לַמְּלוּכוּת לֹא עָמַד בַּנִּסָּיוֹן וְאָכַל הַתַּפּוּחַ, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה פָּגַם בְּכָל הָעוֹלָמוֹת וְחָזְרָה וְיָרְדָה הַשְּׁכִינָה וְהָלְכָה לְמַטָּה בֵּין הַסִּטְרָא אָחֳרָא כַּיָּדוּעַ. וְאַחַר-כָּךְ בָּא נֹחַ וְרָצָה לְתַקֵּן וְלֹא תִּקֵּן, כִּי שָׁתָה וְנִשְׁכַּר בְּסוֹד "וַיִּשְׁתְּ מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכָּר" וְכוּ' כַּמּוּבָא בִּסְפָרִים, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת "מָה אֱנוֹשׁ" וְכוּ', וְלֹא עָמַד

בַּנְּסָיוֹן וְשָׁתָה מִן הַיַּיִן כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם. וּמֵאז וָהָלְאָה כָּל הַצַּדִּיקִים שֶׁבְּכָל דּוֹר עוֹסְקִים בְּתִקּוּן זֶה עַד שֶׁיָּבֹא מְשִׁיחֵנוּ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ שֶׁאָז יִהְיֶה גְּמַר הַתִּקּוּן. וּמַעֲשֶׂה זוֹ הִיא בְּכָל אָדָם וּבְכָל זְמַן. כִּי גַּם בְּכָל אָדָם בִּפְרָטוּת עוֹבֵר עָלָיו כִּמְעַט כָּל מַעֲשֶׂה זוֹ כֻּלָּהּ. כִּי כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל צָרִיךְ לַעֲסֹק בְּתִקּוּן זֶה לְהַעֲלוֹת הַשְׁכִינָה מֵהַגָּלוּת, לְאוֹקְמָא שְׁכִינְתָּא מֵעַפְרָא, לְהוֹצִיא מַלְכוּת דִּקְדֻשָּׁה מִבֵּין הָעַכּוּ"ם וְהַסִּטְרָא אָחֳרָא שֶׁנִּתְפַּזְּרָה בֵּינֵיהֶם, אֲשֶׁר סוֹד כָּל עֲבוֹדָתֵנוּ וְכָל הַמִּצְווֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים וְעֶסֶק הַתּוֹרָה שֶׁאָנוּ עוֹשִׂים כָּל יְמֵי חַיֵּינוּ שֶׁכֻּלָּם מְיֻסָּדִים עַל קֹטֶב זֶה כַּמְבֹאָר בַּכְּתָבִים. וַאֲפִלּוּ אֲנָשִׁים פְּשׁוּטִים לְגַמְרֵי וַהֲמוֹן עַם שֶׁאֵין יוֹדְעִים בֵּין יְמִינָם לִשְׂמאלָם, עִם כָּל זֶה גַּם הֵם אִם זוֹכִים לֵילֵךְ בְּדֶרֶךְ הַיָּשָׁר לְפִי עֶרְכָּם, דְּהַיְנוּ לְסוּר מֵרָע וְלַעֲשׂוֹת טוֹב, כִּי אֲפִלּוּ אִישׁ פָּשׁוּט לְגַמְרֵי יוֹדֵעַ מַה שֶּׁאָסְרָה תּוֹרָה, וְאִם עֵינָיו לְנֹכַח יַבִּיטוּ לָסוּר מֵרָע וְלִבְחֹר בַּטּוֹב אָז נַעֲשִׂין כָּל הַתִּקּוּנִים בָּעוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹנִים מִמֵּילָא עַל יָדוֹ וְזוֹכֶה לְהָקִים הַשְׁכִינָה מִנְּפִילָתָהּ כְּפִי מַה שֶּׁזּוֹכֶה לְקַדֵּשׁ וּלְטַהֵר עַצְמוֹ. נִמְצָא שֶׁכָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל הוּא עוֹסֵק לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אֶת הַבַּת מֶלֶךְ לַהֲשִׁיבָהּ אֶל אָבִיהָ, שֶׁתִּשּׁוּב אֶל אָבִיהָ כִּנְעוּרֶיהָ בְּסוֹד "וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ כִּנְעוּרֶיהָ מִלֶּחֶם אָבִיהָ תֹּאכֵל". כִּי יִשְׂרָאֵל בִּכְלָל הֵם בְּחִינַת שֵׁנִי לַמֶּלֶךְ כִּי הֵם מוֹשְׁלִים בָּעוֹלָם, מַה הוּא מְחַיֶּה מֵתִים רוֹפֵא חוֹלִים אַף יִשְׂרָאֵל כָּךְ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ אַל תִּקְרֵי עַמֵּי אֶלָּא עַמֵּי מָה אֲנָא עָבֵד שְׁמַיָּא וְאַרְעָא בְּמִלּוֹלֵי אַף אַתֶּם כֵּן וְכוּ' וְכֵיוָצֵא בָּזֶה הַרְבֵּה. וְכָל אֶחָד כְּפִי מַה שֶּׁזּוֹכֶה לַעֲסֹק בַּעֲבוֹדָתוֹ שֶׁעַל יְדֵי זֶה עוֹסֵק כְּבָיְכוֹל לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ הַשְׁכִינָה וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְהוֹצִיאָהּ מֵהַגָּלוּת, כְּמוֹ כֵן כְּבָיְכוֹל הַשְׁכִינָה מִתְגַּלָּה אֲלָיו כְּבָיְכוֹל מִתּוֹךְ תִּקֻּף גְּלוּתָהּ וּמִתְעַלֶּמֶת וּמִסְתַּתֶּרֶת עַצְמָהּ וּבָאָה אֲלָיו בַּסֵּתֶר וּמְגַלֵּית לוֹ מְקוֹמָהּ וּמוֹשָׁבָהּ, וּמַה לַּעֲשׂוֹת בִּשְׁבִילָהּ בְּאֹפֶן שֶׁיִּזְכֶּה לְמָצְאָהּ, שֶׁזֶּה בְּחִינַת מַה שֶּׁגִּלְתָה הַבַּת מֶלֶךְ אֶל הַשֵּׁנִי לַמַּלְכוּת בְּאֵיזֶה תַּחְבּוּלוֹת יוּכַל לְהוֹצִיאָהּ, וְהָעִנְיָנִים וְהַתַּחְבּוּלוֹת הַמְבֹאָרִים שָׁם הֵם מְבֹאָרִים בַּאֲר הֵיטֵב עַל פִּי פָּשׁוּט (כִּי כְּךָ דֶּרֶךְ רַבֵּנוּ זַ"ל בְּרֹב הַמַּעֲשִׂיּוֹת, שֶׁבְּתוֹךְ קִשּׁוּר הַמַּעֲשֶׂה מְסַפֵּר דִּבְרֵי מוּסָר עַל פִּי פָּשׁוּט כַּמְבֹאָר לַמְעַיֵּן בָּהֶם). כִּי צְרִיכִין לִבְחֹר לוֹ מָקוֹם וְלִקְבַּע לוֹ תְּשׁוּבָה וְתַעֲנִית וּלְהִתְגַּעְגֵּעַ תָּמִיד וּלְהִשְׁתּוֹקֵק תָּמִיד אֲלָיו יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּזְכֶּה לְהַכִּיר אוֹתוֹ שֶׁיִּתְגַּלֶּה מַלְכוּתוֹ בָּעוֹלָם וְיֵדַע כָּל פָּעוּל כִּי אַתָּה פְּעַלְתּוֹ וְיָבִין כָּל יְצוּר כִּי אַתָּה יְצַרְתּוֹ וְיֹאמַר כֹּל אֲשֶׁר נְשָׁמָה בְּאַפּוֹ וְכוּ', וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה. שֶׁזֶּה עִקַּר הֲקָמַת הַשְׁכִינָה מֵהַגָּלוּת כְּשֶׁזּוֹכִין לְהַכִּיר מַלְכוּתוֹ בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה בֶּאֱמֶת, וְכֻלָּם יֵדְעוּ אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ מִקְּטַנָּם וְעַד גְּדוֹלָם, וְהָיְתָה לַה' הַמְּלוּכָה וְכוּ'. וּכְשֶׁהָאָדָם מַתְחִיל לַעֲסֹק בָּזֶה וּבוֹחֵר לוֹ מָקוֹם לְהִתְבּוֹדְדוּת לַעֲסֹק בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם וְלִכְסֹף וּלְהִשְׁתּוֹקֵק אֲלָיו יִתְבָּרַךְ וְלִפְעָמִים זוֹכֶה שֶׁנִּמְשָׁךְ אֵיזֶה זְמַן אַךְ אַחַר-כָּךְ כְּשֶׁהוּא סָמוּךְ מְאֹד לָבוֹא לְמְבֻקָּשׁוֹ שֶׁיִּתְגַּלֶּה אֲלָיו לְפִי בְּחִינָתוֹ הִתְגַּלּוּת מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲזַי בַּיּוֹם

אַחֲרוֹן מַזְמִינִים לוֹ אֵיזֶה נְסָיוֹן לְפִי בְּחִינָתוֹ. וְאָז בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁהַכֹּל תָּלוּי בְּזֶה הַיּוֹם, אֲזַי מִתְגַּבֵּר עָלָיו הַבַּעַל דָּבָר וְכָל חֵילוֹתָיו עָלָיו בְּהִתְגַּבְּרוּת גָּדוֹל מְאֹד וְנִכְנָס עִמּוֹ בִּדְבָרִים וּמַמְשִׁיכוֹ לַעֲצָתוֹ, וְרוֹאֶה כִּי תַּאֲוָה הוּא לָעֵינַיִם וְנֶחְמָד וְכוּ' וְלוֹקֵחַ מִפְּרִיוֹ וְאוֹכֵל חַס וְשָׁלוֹם, וְאֵינוֹ עוֹמֵד בַּנִּסָּיוֹן שֶׁלּוֹ מַה שֶּׁהוּא מֻכְרָח לְהִתְנַסּוֹת וּלְהִצְטָרֵף אָז בְּאוֹתוֹ הָעֵת וְהַזְּמַן. וַאֲזַי תֵּכֶף נוֹפֵל עָלָיו שֵׁנָה. וְשֵׁנָה הוּא הִסְתַּלְקוּת הַמֹּחִין שֶׁנִּסְתַּלֵּק מִמֶּנּוּ דַּעְתּוֹ וְחָכְמָתוֹ הַמְאִיר בְּפָנָיו בְּסוֹד "וַיִּפְּלוּ פָּנָיו", וּכְתִיב "לָמָּה נָפְלוּ פָּנֶיךָ". וְעַיִן מִזֶּה בַּמַּאֲמָר הַמַּתְחִיל פָּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן (בְּסִימָן סמ"ך לק"א) שָׁם מְדַבֵּר מִזֶּה, שֶׁעַל יְדֵי פְּגַם תַּאֲוַת אֲכִילָה אוֹבְדִין אֶת הַפָּנִים שֶׁהוּא הַשֵּׂכֶל וְאָז נוֹפְלִין לִבְחִינַת שֵׁנָה, עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב וְתָבִין, כִּי שָׁם מְדַבֵּר הַרְבֵּה מֵעִנְיַן סְפוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת אֲשֶׁר עַל יָדָם מְעוֹרְרִין מֵהַשֵּׁנָה עַיֵּן שָׁם. וּבְאֵלּוּ הָעִתִּים שֶׁהָאָדָם הוּא בִּבְחִינַת שֵׁנָה חַס וְשָׁלוֹם, עוֹבֵר עָלָיו מַה שֶּׁעּוֹבֵר, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת כָּל הַחֲיָלוֹת שֶׁעָבְרוּ עַל הַשֵּׁנִי לַמְּלָכוּת בְּעֵת שֶׁהָיָה מוּטָל בְּשֵׁנָה. וְאַחַר-כָּךְ נִתְעוֹרֵר וְנוֹדַע לוֹ שֶׁהָיָה יָשֵׁן כָּל כָּךְ, וְחָזַר וְהָלַךְ לַמָּקוֹם שֶׁל הַבַּת מֶלֶךְ, וְהוֹדִיעָה לוֹ גֹּדֶל הָרַחֲמָנוּת שֶׁעָלָיו וְעָלֶיהָ שֶׁבְּשִׁבִּיל יוֹם אֶחָד אִבֵּד מַה שֶּׁאִבֵּד. וְהַקְלָה עָלָיו הָאֲזָהָרָה, שֶׁאֵין צָרִיךְ לְהִתְעַנּוֹת, רַק לְזָהֵר מִשְּׁתִיַּת הַיַּיִן כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבוֹא לִידֵי שֵׁנָה. וְחָזַר וְהִתְיַגֵּעַ אֵיזֶה זְמַן רַב בַּעֲבוֹדַת ה' כְּדֵי לְהוֹצִיא הַבַּת מֶלֶךְ, אֲבָל בְּיוֹם הָאַחֲרוֹן לֹא עָמַד גַּם כֵּן בְּנִסָּיוֹן קַל. כִּי רָאָה מַעְיַן שֶׁל יַיִן, וְהִטְעָה אֶת עַצְמוֹ וְהִתְחִיל לְהַמְשִׁךְ אַחֲרָיו. וְאָמַר לְהַמִּשְׁרֵת, הֲלֹא רְאִיתָ שֶׁזֶּה מַעְיַן וּמַאַיִן בָּא לְכָאן יַיִן, וּבְתוֹךְ כָּךְ הָלַךְ וְלָקַח מְעַט וְטָעַם מֵהַיַּיִן, וְתֵכֶף נָפַל עָלָיו שֵׁנָה וְיָשֵׁן הַרְבֵּה מְאֹד. כִּי כָּךְ דֶּרֶךְ הַבַּעַל דָּבָר וְהַתַּאֲוֹות כְּשֶׁרוֹצֶה לְהָסִית הָאָדָם הַכָּשֵׁר שֶׁרוֹצֶה לְהִתְרַחֵק מֵהַתַּאֲוֹות, שֶׁאָז מַטְעֶה אוֹתוֹ מְעַט מְעַט שֶׁיִּתְפַּלֵּא וְיִתְמַהּ בְּדַעְתּוֹ עַל עִנְיַן הַדָּבָר שֶׁמִּתְאַוֶּה אֵלָיו, וְתֵכֶף שֶׁנִּכְנָס בִּדְבָרִים בְּעִנְיַן הַתַּאֲוָה מִתְגַּבֵּר עָלָיו הַבַּעַל דָּבָר עַד שֶׁמַּכְשִׁילוֹ בָּהּ. כְּמוֹ שֶׁמְּפֹרָשׁ בַּתּוֹרָה בְּעִנְיַן עֵץ הַדַּעַת, אֵיךְ דִּבֵּר הַנָּחָשׁ עִם הָאִשָּׁה "אַף כִּי אָמַר אֱלֹקִים" וְכוּ', "וַתֵּרֶא כִּי טוֹב הָעֵץ לְמַאֲכָל וְכִי תַאֲוָה הוּא לָעֵינַיִם" וְכוּ'. דּוֹק וְתִשְׁכַּח כִּי כָּךְ הָעִנְיָן בְּכָל הַתַּאֲוֹות וְהַנִּסְיוֹנוֹת. וּמִי שֶׁהוּא בַּר דַּעַת אֲמִתִּי וְחָס עַל נַפְשׁוֹ בֶּאֱמֶת לְמַלֵּט נַפְשׁוֹ מִנִּי שַׁחַת וְרוֹצֶה לַעֲמֹד בְּנִסָּיוֹן, הוּא צָרִיךְ לְהִתְגַּבֵּר בְּכָל עֹז לְהַסִּיחַ דַּעְתּוֹ לְגַמְרֵי, וְלִבְלִי לְכְנֹס עִם הַתַּאֲוֹות בְּטוֹעֵן וְנִטְעָן כְּלָל וְלִבְלִי לְדַבֵּר וּלְהַרְהֵר וּלְהִתְפַּלֵּא וְלִתְמֹהַּ עֲלֵיהֶם כְּלָל, וְאַל יְבַהֲלוּהוּ רַעְיוֹנָיו כְּלָל. וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסֵפֶר הָאֲלָף-בֵּית אַל תִּכְנֹס עִם פִּתּוּיֶיךָ בְּטוֹעֵן וְנִטְעָן וְכוּ' עַיֵּן שָׁם, רַק יַסִּיחַ דַּעְתּוֹ מִזֶּה לְגַמְרֵי, וְיַפְקַח דַּעְתּוֹ בְּדִבְרֵי תּוֹרָה אוֹ בְּמַשָּׂא-וּמַתָּן אוֹ בְּדִבְרֵי שִׂיחָה וְכַיּוֹצֵא עַד שֶׁיִּנָּצֵל מִמַּה שֶּׁצָּרִיךְ לְהִנָּצֵל. וְאַחַר-כָּךְ חוֹזֵר וּמִתְעוֹרֵר לוֹ מַחֲשָׁבוֹת וְרַעְיוֹנִים כָּאֵלֶּה וְצָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְהִתְגַּבֵּר עֲלֵיהֶם לְהַסִּיחַ דַּעְתּוֹ מֵהֶם וְכֵן כַּמָּה וְכַמָּה פְּעָמִים. וְצָרִיךְ לִהְיוֹת עַקְשָׁן גָּדוֹל עַד שֶׁיִּנָּצֵחַ הַמִּלְחָמָה:

וְהִנֵּה מֵחֲמַת שֶׁגַּם בַּפַּעַם הַשֵּׁנִי לֹא עָמַד בַּנִּסָּיוֹן וְטָעַם מֵהַיַּיִן חָזַר וְנָפַל עָלָיו שֵׁנָה גְּדוֹלָה וְיָשַׁן הַרְבֵּה, דְּהַיְנוּ שִׁבְעִים שָׁנָה וְעִנְיַן שֵׁנָה כָּל שִׁבְעִים שָׁנָה מְבֹאָר בְּהַתּוֹרָה פָּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּסִימָן ס' הַנַּ"ל שֶׁיֵּשׁ שֶׁנּוֹפְלִים מִשֵּׁנָה מִכָּל הַשִּׁבְעִים פָּנִים שֶׁל תּוֹרָה שֶׁהֵם בְּחִינַת שִׁבְעִים שָׁנָה וְכוּ' עַיֵּן שָׁם שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְעוֹרֵר וּלְהָקִיץ אוֹתָם כִּי אִם עַל יְדֵי סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת שֶׁל שָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת וְכוּ' עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב וְהַבַּת-מֶלֶךְ שֶׁהִיא שֹׂרֶשׁ נִשְׁמָתוֹ כְּשֶׁעוֹבֶרֶת עָלָיו וְרוֹאָה [אותו] נוֹפֵל בְּשֵׁנָה יָמִים וְשָׁנִים הַרְבֵּה זְמַן רַב כָּל כָּךְ הִיא בּוֹכִית עָלָיו הַרְבֵּה כִּי יֵשׁ רַחֲמָנוּת גָּדוֹל עָלָיו וְעָלֶיהָ וְאָז הוֹדִיעָה לוֹ מְקוֹמָהּ שֶׁעַכְשָׁו אֵינָהּ בַּמָּקוֹם הָרִאשׁוֹן כִּי אִם בְּמָקוֹם אַחֵר דְּהַיְנוּ בְּהַר שֶׁל זָהָב וְכוּ' וְהָרֶמֶז מְבֹאָר כִּי אַף-עַל-פִּי שֶׁעָשָׂה מַה שֶּׁעָשָׂה וְנָפַל אֵיךְ שֶׁנָּפַל זֶה זְמַן רַב מְאֹד אַף-עַל-פִּי-כֵן הַשְׁכִּינָה מְעוֹרֶרֶת אוֹתוֹ בְּכָל פַּעַם, וּבְכָל פַּעַם מְרַמֶּזֶת עֵצוֹת חֲדָשׁוֹת אֵיךְ שֶׁיִּחַפֵּשׂ וִיבַקֵּשׁ אֶת שֹׂרֶשׁ קְדֻשָּׁתוֹ שֶׁהִיא בְּחִינַת הַבַּת מֶלֶךְ הַנַּ"ל וְזֶה הַשֵּׁנִי לַמַּלְכוּת אַף-עַל-פִּי שֶׁלֹּא עָמַד בַּנִּסָּיוֹן שְׁנֵי פְּעָמִים וְנָפַל לְשֵׁנָה כָּל כָּךְ וְעָבַר עָלָיו מַה שֶּׁעָבַר וְאַחֲרֵי יְגִיעוֹת וְטִלְטוּלִים וְיִסּוּרִים וְצָרוֹת קָשׁוֹת וּמְשֻׁנּוֹת כָּאֵלֶּה שֶׁעָבַר עָלָיו בִּשְׁבִיל לִמְצֹא אֶת הַבַּת מֶלֶךְ וְאַחַר כָּךְ בִּשְׁבִיל יוֹם אֶחָד אִבֵּד הַכֹּל וְכֵן נִכְשַׁל שְׁנֵי פְּעָמִים כַּנַּ"ל אַף-עַל-פִּי-כֵן לֹא הִנִּיחַ אֶת עַצְמוֹ לְהִתְיָאֵשׁ לְגַמְרֵי, חַס וְשָׁלוֹם, רַק הָלַךְ לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ הָהָר שֶׁל זָהָב וְהַמִּבְצָר הַנַּ"ל וְאַחֲרֵי שֶׁהָיָה לוֹ עוֹד יְגִיעוֹת וְטִלְטוּלִים קָשִׁים הַרְבֵּה וְחִפֵּשׂ הַר וּמִבְצָר הַנַּ"ל מָצָא אִישׁ גָּדוֹל עִם אֵילָן גָּדוֹל וְכוּ' וְזֶה הָאִישׁ דְּחָה אוֹתוֹ שֶׁבְּוַדַּאי אֵינוֹ בַּנִּמְצָא הַר וּמִבְצָר הַנַּ"ל וְרָצָה לַהֲסִיתוֹ וְלִדְחוֹתוֹ שֶׁיְּשׁוּב אֲבָל הַשֵּׁנִי לַמֶּלֶךְ לֹא שָׁמַע לְהַמְּנִיעוֹת וְהַדְּחִיּוֹת וְאָמַר שֶׁבְּוַדַּאי הוּא בְּנִמְצָא הַר וּמִבְצָר הַנַּ"ל עַד שֶׁהֶכְרַח הָאִישׁ הַגָּדוֹל הַנַּ"ל לִקְרֹא וּלְקַבֵּץ כָּל הַחַיּוֹת וְכוּ' אֲבָל כֻּלָּם הֵשִׁיבוּ שֶׁאֵינוֹ בַּנִּמְצָא וְאָז אָמַר לוֹ (הָאִישׁ הַגָּדוֹל לְהַשֵּׁנִי לַמֶּלֶךְ) רְאֵה וְהַבֵּט בְּעֵינֶיךָ שֶׁאֵינוֹ בַּנִּמְצָא וְעַל מָה אַתָּה מִתְיַגֵּעַ כָּל כָּךְ בְּחִנָּם אִם תִּשְׁמַע לְדִבְרֵי שׁוּב לַאֲחוֹרֶיךָ אֲבָל הוּא לֹא שָׂם לִבּוֹ לָזֹאת וְאָמַר שֶׁהוּא בְּוַדַּאי בַּנִּמְצָא וְאָז הֵשִׁיב לוֹ הָאִישׁ הַגָּדוֹל הַנַּ"ל שֶׁיֵּלֵךְ לְאָחִיו שֶׁמִּמֶּנָּה עַל הָעוֹפוֹת וְהָלַךְ וְהִתְיַגֵּעַ וּבִקְּשׁוֹ עַד שֶׁמָּצְאוֹ וְאָז גַּם הַשֵּׁנִי דְּחָהוּ וְהֶסִיתוֹ לְשׁוּב שֶׁבְּוַדַּאי אֵינוֹ בַּנִּמְצָא הַר וּמִבְצָר הַנַּ"ל וְהוּא לֹא שָׁמַע לְדִבְרֵי הַדְּחִיּוֹת שֶׁלּוֹ גַּם כֵּן וְהֶכְרַח הַשֵּׁנִי לִקְרֹא לְקַבֵּץ כָּל הָעוֹפוֹת אֲבָל כֻּלָּם הֵשִׁיבוּ שֶׁאֵינוֹ נִמְצָא בָּעוֹלָם הַר וּמִבְצָר הַנַּ"ל וְאָז אָמַר לוֹ זֶה הַשֵּׁנִי גַּם כֵּן רְאֵה בְּעֵינֶיךָ שֶׁאַתָּה מִתְיַגֵּעַ בְּחִנָּם שׁוּב לַאֲחוֹרֶיךָ וְהוּא לֹא הִטָּה אָזְנוֹ גַּם לְדִבְרֵי הַשֵּׁנִי וְאָמַר שֶׁהוּא חָזָק בֶּאֱמוּנָתוֹ שֶׁבְּוַדַּאי הוּא בַּנִּמְצָא וְאָז הוֹדִיעַ לוֹ זֶה הַשֵּׁנִי שֶׁיֵּלֵךְ לְאָחִיו שֶׁמִּמֶּנָּה עַל הָרוּחוֹת וְגַם זֶה דְּחָהוּ הַרְבֵּה כַּנַּ"ל וְאַחַר-כָּךְ קָרָא וְקִבֵּץ כָּל הָרוּחוֹת וְכֻלָּם הֵשִׁיבוּ שֶׁאֵינוֹ בַּנִּמְצָא וְאָז אָמַר לוֹ זֶה הַשְּׁלִישִׁי עַתָּה רְאֵה גַּם רְאֵה שֶׁלְּחָנָם טָרַחְתָּ כִּי בְּוַדַּאי לֹא תִּמְצָא עוֹד שׁוּב לַאֲחוֹרֶיךָ וְאָז רָאָה שֶׁכָּלוּ כָּל הַקְּצִין וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ לִנְטוֹת יָמִין וּשְׂמאל אֵיךְ לְבַקְּשָׁהּ,

אֲבָל בְּעַצְמוֹ הָיָה חָזָק בְּדַעְתּוֹ שֶׁבְּוַדַּאי הוּא בַּנִּמְצָא הַר וּמִבְצָר הַנַּ"ל שֶׁשָּׁם יוֹשֶׁבֶת הַבַּת מֶלֶךְ הַנַּ"ל, וְאָז מִגְדָּל צַעֲרוֹ וּמְרִירוּת לִבּוֹ הִתְחִיל לִבְכּוֹת מְאֹד וּבְאוֹתָהּ הַשָּׁעָה חָמַל עָלָיו הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּבְתוֹךְ כָּךְ בָּא עוֹד רוּחַ אֶחָד וְהוֹדִיעַ לוֹ שֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ נָשָׂא הַבַּת מֶלֶךְ לְהַר וּמִבְצָר הַנַּ"ל וְאָז נָתַן לוֹ כְּלִי שֶׁיְקַבֵּל מִמֶּנּוּ מָעוֹת שֶׁלֹּא יְהֶיֶה לוֹ עִכּוּב מֵחֲמַת מָעוֹת וַאֲזַי הָלַךְ לְשָׁם וְהִשְׁתַּדֵּל בְּתַחְבּוּלוֹת עַד שֶׁמְּצָאָהּ, אַשְׁרֵי לוֹ:

וְהַמְעַיֵּן בְּכָל זֶה בְּעֵין הָאֱמֶת יָבִין הֵיטֵב כַּמָּה וְכַמָּה צְרִיכִין לְהִתְחַזֵּק בַּעֲבוֹדַת ה' וְאֵיךְ וְעַד הֵיכָן צְרִיכִין לִהְיוֹת עַקְשָׁן גָּדוֹל בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם בְּלִי שִׁעוּר וְעֵרֶךְ וּמִסְפָּר. כָּל אָדָם וְאָדָם לְפִי מַדְרֵגָתוֹ וּלְפִי עֲלִיּוֹתָיו וִירִידוֹתָיו וַאֲפִלּוּ אִם עָבַר עָלָיו מַה שֶּׁעָבַר. רְאֵה וְהָבֵן וְהַבֵּט בְּהַמַּעֲשֶׂה הַנַּ"ל כַּמָּה יְגִיעוֹת יָגַע וְכַמָּה טְרָחוֹת טָרַח הַשֵּׁנִי לְמֶלֶךְ הַנַּ"ל וְאַחַר-כָּךְ נִפַּל מְאֹד עַל יְדֵי שֶׁלֹּא עָמַד בְּנִסָּיוֹן קַל שְׁנֵי פְּעָמִים עַד שֶׁנָּפַל לִבְחִינַת שֵׁנָה כַּמָּה וְכַמָּה שָׁנִים עַד שֶׁהָיָה בִּבְחִינַת שֵׁנָה שֶׁל כָּל הַשִּׁבְעִים שָׁנָה כַּנַּ"ל. וְאַף-עַל-פִּי-כֵן לֹא הִתְיָאֵשׁ עַצְמוֹ וְהָיָה לוֹ יְגִיעוֹת הָאֱלֶּה אַחַר-כָּךְ וְלֹא שָׁמַע לְשׁוּם מְנִיעוֹת וּדְחִיּוֹת שֶׁרָצוּ לִדְחוֹתוֹ שֶׁלֹּא לְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׂ עוֹד וְכָל מַה שֶּׁהִתְחַזֵּק וְלֹא שָׁמַע לְקוֹל הַדְּחִיּוֹת שֶׁל הָאֲנָשִׁים הַנַּ"ל תֵּכֶף נִתְהַפֵּךְ שֶׁהָאֲנָשִׁים הַנַּ"ל הָיוּ לוֹ לְסִיּוּעַ כִּי כָּל אֶחָד קִבֵּץ בִּשְׁבִילוֹ הַחַיּוֹת אוֹ הָעוֹפוֹת שֶׁהָיָה מְמַנֶּה עֲלֵיהֶם וְאִם אַחַר כָּךְ חָזְרוּ וְדָחוּ אוֹתוֹ וְאָמְרוּ לוֹ רְאֵה שֶׁאֵינוֹ בַּנִּמְצָא וְאַף-עַל-פִּי-כֵן לֹא שָׁמַע לִדְחִיָּתָם וְאָז סִיְּעוּ לוֹ וְהוֹדִיעוּ לוֹ כָּל אֶחָד מֵאֵחָיו עַד שֶׁבָּא לָזֶה שֶׁמְּמֻנֶּה עַל הָרוּחוֹת שֶׁעַל יָדוֹ בָּא לְמְבַקְּשׁוֹ. וְגַם זֶה דָּחָה אוֹתוֹ הָרְבֵּה בְּיוֹתֵר אֲבָל עַל יְדֵי שֶׁהָיָה חָזָק בְּדַעְתּוֹ וְלֹא נִתְיָאֵשׁ לְעוֹלָם בְּשׁוּם אֹפֶן אֲזַי בְּרֶגַע קַלָּה נִתְהַפֵּךְ הַדָּבָר וְנִתְהַפְּכוּ הַמְּנִיעוֹת לְסִיּוּעוֹת וִישׁוּעוֹת וּבָא רוּחַ אֶחָד וְהוֹדִיעַ לוֹ שֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ נָשָׂא אֶת הַבַּת מֶלֶךְ לְהַר וּמִבְצָר הַנַּ"ל וְאַחַר-כָּךְ זֶה הָרוּחַ בְּעַצְמוֹ נָשָׂא אוֹתוֹ גַּם כֵּן לְשָׁם כַּנַּ"ל. רְאֵה וְהָבֵן וְהַבֵּט עַל כָּל פְּרָט וּפְרָט מֵהַמַּעֲשֶׂה וְתָבִין רְמָזִים וְהִתְעוֹרְרוּת נִפְלָא כַּמָּה צְרִיכִין לְהִתְחַזֵּק לִדְרֹשׁ וּלְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אֶת עֲבוֹדַת ה' יִתְבָּרַךְ תָּמִיד כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב "בַּקְּשׁוּ פָנָיו תָּמִיד" וְגוֹ'. כִּי אִם אָמְנָם עֶצֶם הַמַּעֲשֶׂה גָּבְהָה מִדַּעְתֵּנוּ וְאֵין אָנוּ יוֹדְעִים כְּלָל מַהוּ הַר שֶׁל זָהָב וּמִבְצָר שֶׁל מַרְגָּלִיּוֹת וְכוּ' וּשְׁאָר הָעִנְיָנִים בִּכְלָל וּבִפְרָט אַף-עַל-פִּי-כֵן כָּל הָרְמָזִים הַנַּ"ל כֻּלָּם אֲמִתִּיִּים וּמְבֹאָרִים לְעֵין הָאֱמֶת בְּתוֹךְ הַמַּעֲשֶׂה הַנַּ"ל וְיוֹתֵר וְיוֹתֵר מֵהֶם יָכוֹל כָּל אֶחָד לְהוֹצִיא מֵהֶם רְמָזִים וְהִתְעוֹרְרוּת נִפְלָא אִם יִרְצֶה יִשְׁמַע חָכָם וְיוֹסִיף לֶקַח. וְכֵן בִּשְׁאָר הַמַּעֲשִׂיּוֹת (עַיֵּן הַר שֶׁל זָהָב וּמִבְצָר שֶׁל מַרְגָּלִיּוֹת מְרֻמָּז לַעֲשִׂירוּת נִפְלָא דִּקְדֻשָּׁה שֶׁצְּרִיכִין בִּשְׁבִיל הִתְבּוֹנְנוּת וְכוּ' כַּמְּבֹאָר בְּהַתּוֹרָה פָּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן סִימָן ס' חֵלֶק א' עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב וְהָבֵן מְאֹד כִּי הַתּוֹרָה הַזֹּאת הִיא פֵּרוּשׁ עַל הַמַּעֲשֶׂה הַזֹּאת כַּאֲשֶׁר הֵבַנְנוּ מִמֶּנּוּ זַ"ל):

וְנֵלֵךְ מֵעִנְיָן לְעִנְיָן וְנָשִׂים לֵב מְעַט לְהַמַּעֲשֶׂה שֶׁל הֶחָכָם וְהַתֹּם. שָׁם תִּרְאֶה מְבֹרָר קְצָת הַמְכָוָן בְּאוֹתוֹ הַמַּעֲשֶׂה שֶׁעִקַּר הַתַּכְלִית לֵילֵךְ בִּתְמִימוּת בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת וְעִיָּן שָׁם הֵיטֵב בְּכָל דִּבּוּר וְדִבּוּר וְתִמְצָא רְמָזִים נִפְלָאִים לְהִתְחַזֵּק בְּדַרְכֵי הַתְּמִימוּת שֶׁזֶּה עִקַּר הַתַּכְלִית הַטּוֹב גַּם בָּעוֹלָם הַזֶּה מִכָּל שֶׁכֵּן בָּעוֹלָם הַבָּא.

וְכֵן בְּהַמַּעֲשֶׂה שֶׁל הַבָּנִים שֶׁנֶּחְלְפוּ וּבְהַמַּעֲשֶׂה שֶׁל הַבַּעַל תְּפִלָּה וּמִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן בְּהַמַּעֲשֶׂה שֶׁל הַשִּׁבְעָה בֶּעטְלֶירס שֶׁשָּׁם מְבֹאָר אֵצֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵהַשִּׁבְעָה מוּסָר נִפְלָא וְנוֹרָא שֶׁאֵין כְּמוֹהוּ כִּי כָל אֶחָד הִתְפָּאֵר בְּגֹדֶל רְחוּקוֹ מֵהָעוֹלָם הַזֶּה בְּתַכְלִית. שֶׁזֶּה הִתְפָּאֵר שֶׁהוּא עִוֵּר לְגַמְרֵי מֵהָעוֹלָם וְאֵין לוֹ שׁוּם הִסְתַּכְּלוּת בְּזֶה הָעוֹלָם כְּלָל כִּי כָּל הָעוֹלָם אֵינוֹ עוֹלֶה אֶצְלוֹ כְּהֶרֶף עַיִן וְכוּ'. וְהַחֵרֵשׁ הִתְפָּאֵר שֶׁהוּא חֵרֵשׁ לְגַמְרֵי מִלִּשְׁמֹעַ קוֹלוֹת שֶׁל זֶה הָעוֹלָם שֶׁכֻּלָּם חֶסְרוֹנוֹת. כִּי כָּל הָעוֹלָם אֵינוֹ עוֹלֶה אֶצְלוֹ לִשְׁמֹעַ קוֹל הַחֶסְרוֹנוֹת שֶׁלָּהֶם וְכוּ'. וְזֶה הִתְפָּאֵר שֶׁאֵינוֹ מְדַבֵּר שׁוּם דִּבּוּר שֶׁאֵינוֹ שְׁבָחִים לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְעַל כֵּן הוּא כְּבַד פֶּה לְגַמְרֵי מִדִּבּוּרֵי הָעוֹלָם הַזֶּה. וְכֵן זֶה הִתְפָּאֵר שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה לְהַנִּיחַ שׁוּם הֶבֶל בָּעֲלְמָא לְזֶה הָעוֹלָם וְכֵן כֻּלָּם עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב וְאִם תַּבִּיט בְּעֵין הָאֱמֶת תַּעֲמֹד מַרְעִיד וּמִשְׁתּוֹמֵם וְתִרְאֶה עֹצֶם הַמּוּסָר הַנִּפְלָא וְהִתְעוֹרְרוּת נוֹרָא לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּהַמַּעֲשֶׂה הַנַּ"ל שֶׁאֵין כְּמוֹהוּ.

וְעַיֵּן בִּדְבָרֵינוּ בְּסֵפֶר לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת מַה שֶּׁהֵאִיר הַשֵּׁם עֵינַי וְאֵיזֶה רְמָזִים בְּכַמָּה מַעֲשִׂיּוֹת עַיֵּן בְּהִלְכוֹת תְּפִלִּין עַל פִּי הַמַּעֲשֶׂה שֶׁל הַבֶּעטְלֶיר הָרִאשׁוֹן שֶׁהָיָה עִוֵּר וְכוּ' עַיֵּן שָׁם וּבְהִלְכוֹת בִּרְכוֹת הַשַּׁחַר עַל פִּי הַמַּעֲשֶׂה שֶׁל הַבָּנִים שֶׁנֶּחְלְפוּ וּבְהִלְכוֹת תְּפִלָּה עַל פִּי הַמַּעֲשֶׂה שֶׁל הַבַּעַל תְּפִלָּה וּבְיוֹרֶה דֵּעָה בְּהִלְכוֹת תּוֹלְעִים עַל-פִּי הַמַּעֲשֶׂה שֶׁל הַבֶּעטְלֶיר הַשִּׁשִּׁי שֶׁהָיָה בְּלֹא יָדַיִם שֶׁסִּפֵּר הַמַּעֲשֶׂה שֶׁל הַבַּת מֶלֶךְ שֶׁבֵּרְחָה לְהַמִּבְצָר שֶׁל מַיִם וְכוּ' וּבְאֶבֶן הָעֵזֶר בְּהִלְכוֹת אֵישׁוּת עַל הַמַּעֲשֶׂה הַנַּ"ל עַל מַה שֶּׁכָּתוּב שָׁם שֶׁרְפוּאוֹת הַבַּת מֶלֶךְ עַל יְדֵי עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה וְעוֹד בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת עַיֵּן שָׁם וְתִמְצָא נַחַת בְּעֵזֶר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְעַיֵּן בְּהִלְכוֹת נְדָרִים עַל הַמַּעֲשֶׂה שֶׁל יוֹם הָרְבִיעִי מֵעִנְיַן הַשְּׁתֵּי צִפֳּרִים וּבְהִלְכוֹת צְדָקָה עַל הַמַּעֲשֶׂה שֶׁל יוֹם הַשְּׁלִישִׁי מֵעִנְיַן הַכְּבַד פֶּה וְהַמַּעְיָן שֶׁלְמַעְלָה מֵהַזְּמַן וְהַלֵּב שֶׁל הָעוֹלָם. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַרְאֵנוּ נִפְלָאוֹת בְּתוֹרָתוֹ שֶׁנִּזְכֶּה לְהוֹסִיף לְהָבִין וּלְהַשְׂכִּיל רְמָזִים אֲמִתִּיִּים בְּכָל הַמַּעֲשִׂיּוֹת וְדִבּוּרִים שֶׁזָּכִינוּ לִשְׁמֹעַ מֵאוֹר כָּזֶה:

זֹאת מָצָאנוּ בְּאַמְתַּחַת הַכְּתָבִים וְהוּא עִנְיַן הִתְנַצְּלוּת עַל שֶׁכָּתַב זַ"ל הַסִּפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת עַל לְשׁוֹן פְּשׁוּט נָמוּךְ כָּזֶה וְזֶהוּ:

עוֹד רָאִיתִי לְהָעִיר לְבַב הַמְעַיְּנִים בְּסֵפֶר זֶה שֶׁל הַמַּעֲשִׂיּוֹת לְבַל יִהְיֶה בִּלְבָּם עָלָיו עַל אֲשֶׁר נִמְצְאִים לִפְעָמִים שֶׁיָּצָא מִתַּחַת לְשׁוֹנִי לְשׁוֹנוֹת גַּסִּים בְּסֵפֶר "סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת" כְּגוֹן וְנַעֲשָׂה בְּרֹגֶז עָלֶיהָ בְּסִימָן א' וְלָקַח אֶת עַצְמוֹ אֶל הַשִּׁתְיָה בְּהַמַּעֲשֶׂה שֶׁל הַבָּנִים שֶׁנֶּחְלְפוּ וְעוֹד

בְּאֵיזֶה מְקוֹמוֹת כִּי יָדִין אוֹתִי לְכַף זְכוּת שֶׁזֶּה הָיָה כִּשְׁגָגָה הַיּוֹצֵא מִלִּפְנֵי הַשַּׁלִּיט עַל- פִּי הֶכְרֵחַ גָּדוֹל כִּי. [עַד כָּאן מָצָאנוּ וְהֶעְתַּקְתִּי אוֹת בְּאוֹת לְשׁוֹנוֹ זַ"ל]:

וְהִנֵּה נִרְאֶה בַּעֲלִיל שֶׁרְצוֹנוֹ הַקָּדוֹשׁ הָיָה לִכְתֹּב טַעַם עַל זֶה אַךְ לְפִי הַנִּרְאֶה שֶׁפָּסַק בְּאֶמְצַע מֵחֲמַת אֵיזֶה אֹנֶס וְשׁוּב לֹא זָכִינוּ שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יְסַבֵּב הַדָּבָר שֶׁיִּכְתֹּב בְּעַצְמוֹ. תְּהִלָּה לָאֵל אֲשֶׁר זָכִינוּ בְּרַחֲמָיו יִתְבָּרַךְ שֶׁנִּכְתְּבוּ דְּבָרִים אֵלֶּה. כִּי עַל כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁרָצָה לִכְתֹּב שֶׁיִּתְגַּלֶּה בָּעוֹלָם הָיָה מְנִיעוֹת עַל זֶה הַרְבֵּה וּמֵחֲמַת זֶה הָיָה זָרִיז מְאֹד מְאֹד בִּכְתִיבָתוֹ כַּאֲשֶׁר רָאִינוּ בְּעֵינֵינוּ כִּי הָיָה רָגִיל לוֹמַר לָנוּ תָּמִיד שֶׁאִם אֵינוֹ מְזָרֵז אֶת עַצְמוֹ לְשַׁבֵּר הַמְּנִיעוֹת לִכְתֹּב מִיָּד אֵינוֹ יוֹדֵעַ אִם יִכְתֹּב עוֹד מִכַּמָּה טְעָמִים הַכְּמוּסִים אָצְלוֹ. וְעַתָּה בִּשְׁבִיל שֶׁשָּׁמַעְתִּי גִּלּוּי דַּעַת מִפִּיו זַ"ל שֶׁרְצוֹנוֹ כְּשֶׁיִּדָּפְסוּ עוֹד הַפַּעַם לִכְתֹּב אֵיזֶה טַעַם עַל זֶה אָמַרְתִּי לֹא אֲכַחֵד מִלִּכְתֹּב טַעַם אֶחָד מִטְּעָמִים הַרְבֵּה אֲשֶׁר הָיוּ גְּנוּזִים וּכְמוּסִים אָצְלוֹ זַ"ל וְזֶהוּ שֶׁשָּׁמַעְתִּי מִפִּיו זַ"ל כִּי אַדְמוֹ"ר הָרַב ר' נַחְמָן זצוק"ל סִפֵּר הַמַּעֲשִׂיּוֹת בִּלְשׁוֹן אַשְׁכְּנַז הַנָּהוּג בְּמִדִינָתֵנוּ וּמוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ הָרַב ר' נָתָן זַצ"ל רֹאשׁוֹן שֶׁבְּתַלְמִידָיו הַיְקָרִים זַ"ל הֶעְתִּיקָם עַל לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ וְהוֹרִיד אֶת עַצְמוֹ בְּכִוּוּן לְלָשׁוֹן פָּשׁוּט בִּכְדֵי שֶׁלֹּא יִשְׁתַּנֶּה הָעִנְיָן אֵצֶל הַקּוֹרֵא אוֹתָם בִּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ מִכְּפִי מַה שֶּׁסִּפְּרָם הוּא זַ"ל עַל לְשׁוֹן אַשְׁכְּנַז הַנָּהוּג בֵּינֵינוּ וְזֶהוּ סִבַּת אֲשֶׁר נִשְׁמָע מִלְּשׁוֹנוֹ הַקָּדוֹשׁ לְשׁוֹנוֹת פְּשׁוּטִים כָּאֵלֶּה בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת זֶה הַטַּעַם הוּא כְּפִי מַה שֶּׁשָּׁמַעְתִּי מִפִּיו זַ"ל עַל פִּי פְּשׁוּט וְחוּץ שֶׁהָיָה לוֹ טְעָמִים כְּמוּסִים אֲשֶׁר לֹא זָכִיתִי לִשְׁמֹעַ מִפִּיו זַ"ל. וְרָאוּי לְהַאֲמִין בָּזֶה שֶׁהָיוּ לוֹ עוֹד טְעָמִים כְּמוּסִים כִּי זֶה יָדוּעַ מִסְּפָרָיו הַקְּדוֹשִׁים אֲשֶׁר הָיָה בַּעַל לְשׁוֹן גָּדוֹל וְכָאן הוֹרִיד אֶת עַצְמוֹ לְלָשׁוֹן פָּשׁוּט לָכֵן רָאוּי לְהַאֲמִין שֶׁהָיָה לוֹ כִּוּוּן גָּדוֹל בָּזֶה וְאִישׁ אֱמוּנוֹת יָבוֹא לוֹ רַב בְּרָכוֹת אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן:

מעשה א' - מאבדת בת מלך

עָנָה וְאָמַר: בַּדֶּרֶךְ סִפַּרְתִּי מַעֲשֶׂה, שֶׁכָּל מִי שֶׁהָיָה שׁוֹמְעָהּ הָיָה לוֹ הִרְהוּר תְּשׁוּבָה. וְזוֹ הִיא: מַעֲשֶׂה בְּמֶלֶךְ אֶחָד, שֶׁהָיוּ לוֹ שִׁשָּׁה בָּנִים וּבַת אַחַת. וְאוֹתָהּ הַבַּת הָיְתָה חֲשׁוּבָה בְּעֵינָיו מְאֹד, וְהָיָה מְחַבְּבָהּ בְּיוֹתֵר וְהָיָה מְשַׁעֲשֵׁעַ עִמָּהּ מְאֹד. פַּעַם אַחַת הָיָה מִתְוַעֵד עִמָּהּ בְּיַחַד בְּאֵיזֶה יוֹם וְנַעֲשָׂה בְּרֹגֶז עָלֶיהָ, וְנִזְרְקָה מִפִּיו דִּבּוּר: שֶׁהַ'לֹּא טוֹב' יִקַּח אוֹתָךְ. (דֶּער ניט גוטֶר זָאל דִיךְ נֶעמֶין) בַּלַּיְלָה הָלְכָה לְחַדְרָהּ. וּבַבֹּקֶר לֹא יָדְעוּ הֵיכָן הִיא. וְהָיָה אָבִיהָ מְצַעֵר מְאֹד וְהָלַךְ לְבַקְּשָׁהּ אָנָה וָאָנָה. עָמַד הַשֵּׁנִי לַמַּלְכוּת, מֵחֲמַת שֶׁרָאָה שֶׁהַמֶּלֶךְ מִצְטַעֵר מְאֹד, וּבִקֵּשׁ, שֶׁיִּתְּנוּ לוֹ מִשְׁרַת וְסוּס וּמָעוֹת עַל הוֹצָאוֹת, וְהָלַךְ לְבַקְּשָׁהּ. וְהָיָה מְבַקְּשָׁהּ מְאֹד זְמַן מְרֻבֶּה מְאֹד עַד שֶׁמְּצָאָהּ (עַתָּה מְסַפֵּר אֵיךְ בִּקְּשָׁהּ עַד שֶׁמְּצָאָהּ).

וְהָיָה הוֹלֵךְ אָנָה וָאָנָה זְמַן רַב וּבַמִּדְבָּרִיּוֹת וּבַשְּׁדוֹת וּבַיְּעָרִים וְהָיָה מְבַקְּשָׁהּ זְמַן רַב מְאֹד. וְהָיָה הוֹלֵךְ בַּמִּדְבָּר, וְרָאָה שְׁבִיל אֶחָד מִן הַצַּד, וְהָיָה מְיַשֵּׁב עַצְמוֹ: בַּאֲשֶׁר שֶׁאֲנִי הוֹלֵךְ כָּל־כָּךְ זְמַן רַב בַּמִּדְבָּר וְאֵינִי יָכוֹל לְמוֹצְאָהּ, אֵלֵךְ בַּשְּׁבִיל הַזֶּה, אוּלַי אָבוֹא לִמְקוֹם יִשּׁוּב; וְהָיָה הוֹלֵךְ זְמַן רַב.

אַחַר־כָּךְ רָאָה מִבְצָר (שֶׁקּוֹרִין "שְׁלָאס"), וְכַמָּה חַיָּלוֹת הָיוּ עוֹמְדִים שָׁם סְבִיבוֹ. וְהַמִּבְצָר הָיָה נָאֶה וּמְתֻקָּן וּמְסֻדָּר מְאֹד עִם הַחַיָּלוֹת, וְהָיָה מִתְיָרֵא מִפְּנֵי הַחַיָּלוֹת, פֶּן לֹא יַנִּיחוּהוּ לִכְנֹס. וְהָיָה מְיַשֵּׁב עַצְמוֹ: אֵלֵךְ וַאֲנַסֶּה. וְהִשְׁאִיר הַסּוּס וְהָלַךְ לְהַמִּבְצָר, וְהִיוּ מַנִּיחִים אוֹתוֹ, וְלֹא עִכְּבוּהוּ כְּלָל. וְהָיָה הוֹלֵךְ מֻחֱדָר לְחֻדָּר בְּלִי עִכּוּב, וּבָא לְפַלְטִין אֶחָד וְרָאָה, שֶׁיְּשֵׁב שָׁם הַמֶּלֶךְ בַּעֲטָרָה, וְכַמָּה חַיָּלוֹת שָׁם וְכַמָּה מְשׁוֹרְרִים בְּכֵלִים לְפָנָיו, וְהָיָה שָׁם נָאֶה וְיָפֶה מְאֹד, וְהַמֶּלֶךְ וְשׁוּם אֶחָד מֵהֶם לֹא שְׁאָלוּהוּ כְּלָל. וְרָאָה שָׁם מַעֲדַנִּים וּמַאֲכָלִים טוֹבִים, וְעָמַד וְאָכַל וְהָלַךְ וְשָׁכַב בְּזָוִית לִרְאוֹת מַה נַּעֲשֶׂה שָׁם. וְרָאָה שֶׁהַמֶּלֶךְ צִוָּה לְהָבִיא הַמַּלְכָּה. וְהָלְכוּ לְהָבִיא אוֹתָהּ, וְהָיָה שָׁם רַעַשׁ גָּדוֹל וְשִׂמְחָה גְּדוֹלָה, וְהַמְשׁוֹרְרִים הָיוּ מְזַמְּרִים וּמְשׁוֹרְרִים מְאֹד, בַּאֲשֶׁר שֶׁהֵבִיאוּ אֶת הַמַּלְכָּה. וְהֶעֱמִידוּ לָהּ כִּסֵּא וְהוֹשִׁיבוּהָ אֶצְלוֹ. וְהִיא הָיְתָה הַבַּת מֶלֶךְ הַנַּ"ל, וְהוּא (הַיְנוּ הַשֵּׁנִי לַמַּלְכוּת) רָאָהּ וְהִכִּירָהּ.

אַחַר־כָּךְ הֵצִיצָה הַמַּלְכָּה וְרָאָתָה אֶחָד, שֶׁשּׁוֹכֵב בַּזָּוִית וְהִכִּירָה אוֹתוֹ. וְעָמְדָה מִכִּסְאָהּ וְהָלְכָה לְשָׁם וְנָגְעָה בּוֹ וְשָׁאֲלָה אוֹתוֹ: הַאַתָּה מַכִּיר אוֹתִי? וְהֵשִׁיב לָהּ: הֵן, אֲנִי מַכִּיר אוֹתָךְ; אַתְּ הִיא הַבַּת מֶלֶךְ שֶׁנֶּאֱבְדָה. וְשָׁאַל אוֹתָהּ: הֵאֵיךְ בָּאתָה לָכָאן? וְהֵשִׁיבָה: בַּאֲשֶׁר שֶׁאֲבִי הַמֶּלֶךְ נִזְרַק מִפִּיו דִּבּוּר הַנַּ"ל, וְכָאן, הַמָּקוֹם הַזֶּה, הוּא 'לֹא טוֹב'. וְסִפֵּר לָהּ, שֶׁאֲבִיהָ מִצְטַעֵר מְאֹד וְשֶׁהוּא מְבַקְּשָׁהּ כַּמָּה שָׁנִים. וְשָׁאַל אוֹתָהּ: אֵיךְ אֲנִי יָכוֹל לְהוֹצִיא אוֹתָךְ? וְאָמְרָה לוֹ שֶׁאִי־אֶפְשָׁר לְךָ לְהוֹצִיא אוֹתִי כִּי אִם כְּשֶׁתִּהְיֶה בּוֹחֵר לְךָ מָקוֹם וְתִהְיֶה יוֹשֵׁב שָׁם שָׁנָה אַחַת, וְכָל הַשָּׁנָה תִּתְגַּעְגֵּעַ אַחֲרַי לְהוֹצִיא אוֹתִי, וּבְכָל זְמַן שֶׁיִּהְיֶה לְךָ פְּנַאי, תִּהְיֶה רַק מִתְגַּעְגֵּעַ וּמְבַקֵּשׁ וּמְצַפֶּה לְהוֹצִיא אוֹתִי וְתִהְיֶה מִתְעַנֶּה, וּבְיוֹם הָאַחֲרוֹן מֵהַשָּׁנָה תִּהְיֶה מִתְעַנֶּה וְלֹא תִישַׁן כָּל הַמַּעֵת לְעֵת.

וְהָלַךְ וְעָשָׂה כֵּן. וּבְסוֹף הַשָּׁנָה בַּיּוֹם הָאַחֲרוֹן הָיָה מִתְעַנֶּה, וְלֹא הָיָה יָשֵׁן וְעָמַד וְהָלַךְ לְשָׁם. וְהָיָה רוֹאֶה אִילָן, וְעָלָיו גְּדֵלִים תַּפּוּחִים נָאִים מְאֹד. וְהָיָה מִתְאַוֶּה לְעֵינָיו מְאֹד, וְעָמַד וְאָכַל מִשָּׁם, וְתֵכֶף שֶׁאָכַל הַתַּפּוּחַ, נָפַל וַחֲטָפוֹ שֵׁנָה, וְהָיָה יָשֵׁן זְמַן מְרֻבֶּה מְאֹד. וְהָיָה הַמִּשְׁרֶת מְנַעֵר אוֹתוֹ, וְלֹא הָיָה נָעוֹר כְּלָל. אַחַר־כָּךְ הֵקִיץ מִשְּׁנָתוֹ וְשָׁאַל לְהַמִּשְׁרֶת: הֵיכָן אֲנִי בָּעוֹלָם? וְסִפֵּר לוֹ הַמַּעֲשֶׂה (הַיְנוּ הַמִּשְׁרֶת סִפֵּר לְהַשֵּׁנִי לַמֶּלֶךְ הַמַּעֲשֶׂה וְאָמַר לוֹ) שֶׁאַתָּה יָשֵׁן זְמַן מְרֻבֶּה מְאֹד זֶה כַּמָּה שָׁנִים, וַאֲנִי הָיִיתִי מִתְפָּרְנֵס מֵהַפֵּרוֹת. וְהָיָה מְצַעֵר עַצְמוֹ מְאֹד.

וְהָלַךְ לְשָׁם וּמָצָא אוֹתָהּ. וְהָיְתָה מִצְטַעֶרֶת לְפָנָיו מְאֹד, כִּי אִלּוּ בָּאתָ בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם, הָיִיתָ מוֹצִיא אוֹתִי מִכָּאן, וּבִשְׁבִיל יוֹם אֶחָד אִבַּדְתָּ. אָמְנָם שֶׁלֹּא לֶאֱכֹל הוּא דָּבָר קָשֶׁה מְאֹד, בְּפֹרֶט בַּיּוֹם הָאַחֲרוֹן, אֲ מִתְגַּבֵּר הַיֵּצֶר הָרָע מְאֹד. (הַיְנוּ שֶׁהַבַּת מֶלֶךְ אָמְרָה לוֹ, שֶׁעַתָּה תָּקֵל עָלָיו הָאַזְהָרָה וְלֹא יִהְיֶה מֻזְהָר שֶׁלֹּא לֶאֱכֹל, כִּי הוּא דָּבָר קָשֶׁה לַעֲמֹד בּוֹ וְכוּ') בְּכֵן תָּשׁוּב לִבְחֹר לְךָ מָקוֹם, וְתֵשֵׁב גַּם־כֵּן שָׁנָה, כַּנַּ"ל. וּבַיּוֹם הָאַחֲרוֹן תִּהְיֶה רַשַּׁאי לֶאֱכֹל, רַק שֶׁלֹּא תִּישַׁן וְלֹא תִּשְׁתֶּה יַיִן כְּדֵי שֶׁלֹּא תִּישַׁן, כִּי הָעִקָּר הוּא הַשֵּׁנָה. וְהָלַךְ וְעָשָׂה כֵּן.

בַּיּוֹם הָאַחֲרוֹן הָיָה הוֹלֵךְ לְשָׁם וְרָאָה מַעְיָן הוֹלֵךְ וְהַמַּרְאֶה – אָדֹם וְהָרֵיחַ – שֶׁל יַיִן. וְשָׁאַל אֶת הַמְשָׁרֵת: הֲרָאִיתָ שֶׁזֶּה מַעְיָן, וְרָאוּי שֶׁיִּהְיֶה בּוֹ מַיִם וְהַמַּרְאֶה – אַדְמוּמִית וְהָרֵיחַ – שֶׁל יַיִן? וְהָלַךְ וְטָעַם מֵהַמַּעְיָן. וְנָפַל וְיָשַׁן מִיָּד כַּמָּה שָׁנִים עַד שִׁבְעִים שָׁנָה, וְהָיוּ הוֹלְכִין חֲיָלוֹת רַבּוֹת עִם הַשַּׁיָּךְ לָהֶם, מַה שֶּׁנּוֹסֵעַ אַחֲרֵיהֶם (שֶׁקּוֹרִין "אוֹבַאזִין") וְהַמְשָׁרֵת הִטְמִין עַצְמוֹ מֵחֲמַת הַחֲיָלוֹת. אַחַר־כָּךְ הָלְכָה מֶרְכָּבָה וְעֶגְלוֹת־צָב, וְשָׁם יָשְׁבָה הַבַּת מֶלֶךְ. וְעָמְדָה שָׁם אֶצְלוֹ, וְיָרְדָה וְיָשְׁבָה אֶצְלוֹ וְהִכִּירָה אוֹתוֹ. וְהָיְתָה מְנַעֶרֶת אוֹתוֹ מְאֹד, וְלֹא נִנְעַר. וְהִתְחִילָה לִקְבֹּל עָלֶיהָ אֲשֶׁר כַּמָּה וְכַמָּה יְגִיעוֹת וּטְרָחוֹת גְּדוֹלוֹת מְאֹד שֶׁהָיוּ לוֹ זֶה כַּמָּה וְכַמָּה שָׁנִים כְּדֵי לְהוֹצִיא אוֹתִי, וּבִשְׁבִיל אוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁהָיָה יָכוֹל לְהוֹצִיאֵנִי וְאִבְּדוֹ, וְהָיְתָה בּוֹכָה מְאֹד עַל זֶה, כִּי יֵשׁ רַחֲמָנוּת גָּדוֹל עָלָיו וְעָלַי, שֶׁכָּל־כָּךְ זְמַן שֶׁאֲנִי כָּאן, וְאֵינִי יָכוֹל לָצֵאת. אַחַר־כָּךְ לָקְחָה פַּאטְשֵׁיילֶע מֵעַל רֹאשָׁהּ וְכָתְבָה עָלָיו בַּדְּמָעוֹת שֶׁלָּהּ וְהִנִּיחָה אֶצְלוֹ וְעָמְדָה וְיָשְׁבָה בְּמֶרְכַּבְתָּהּ, וְנָסְעָה מִשָּׁם.

אַחַר־כָּךְ הֵקִיץ. וְשָׁאַל אֶת הַמְשָׁרֵת: הֵיכָן אֲנִי בָּעוֹלָם? וְסִפֵּר לוֹ כָּל הַמַּעֲשֶׂה. וְשֶׁחֲיָלוֹת רַבּוֹת הָלְכוּ שָׁם, וְשֶׁהָיְתָה כָּאן מֶרְכָּבָה הַנַּ"ל, וְשֶׁהָיְתָה בּוֹכָה עָלָיו וְהָיְתָה צוֹעֶקֶת שֶׁיֵּשׁ רַחֲמָנוּת עָלָיו וְעָלֶיהָ, כַּנַּ"ל. בְּתוֹךְ כָּךְ הֵצִיץ וְרָאָה, שֶׁהַפַּאטְשֵׁיילֶע מֻנַּחַת אֶצְלוֹ. וְשָׁאַל: מֵאַיִן זֶה? וְהֵשִׁיב לוֹ, שֶׁהִיא כָּתְבָה עָלָיו בְּהַדְּמָעוֹת. וּלְקָחָהּ. וְהֵרִים אוֹתָהּ כְּנֶגֶד הַשֶּׁמֶשׁ, וְהִתְחִיל לִרְאוֹת הָאוֹתִיּוֹת, וְקָרָא מַה שֶּׁכָּתוּב שָׁם כָּל קִבְלָתָהּ וְצַעֲקָתָהּ, כַּנַּ"ל, וְשֶׁכָּעֵת אֵיפֹה שָׁם בַּמֶּרְכָּבָה הַנַּ"ל, כִּי אִם שֶׁיְּבַקֵּשׁ הַר שֶׁל זָהָב וּמַטֶּה שֶׁל מַרְגָּלִיּוֹת, שָׁם תִּמְצָאֵנִי.

וְהִשְׁאִיר אֶת הַמְשָׁרֵת וְהִנִּיחוֹ, וְהָלַךְ לְבַדּוֹ לְבַקֵּשׁ. וְהָלַךְ כַּמָּה שָׁנִים לְבַקֵּשׁ, וְיִשֵּׁב עַצְמוֹ, שֶׁבְּוַדַּאי בַּיְּשׁוּב לֹא נִמְצָא הַר שֶׁל זָהָב וּמַטֶּה שֶׁל מַרְגָּלִיּוֹת, כִּי הוּא בָּקִי בְּמַפַּת הָעוֹלָם (שֶׁקּוֹרִין קָרָאִינִיקוֹס) וְעַל כֵּן אֵלֵךְ אֶל הַמִּדְבָּרִיּוֹת. וְהָלַךְ לְבַקֵּשׁ בַּמִּדְבָּרִיּוֹת כַּמָּה וְכַמָּה שָׁנִים.

אַחַר־כָּךְ רָאָה אָדָם גָּדוֹל מְאֹד, שֶׁאֵינוֹ (גֶּדֶר) אֱנוֹשִׁי כְּלָל שֶׁיִּהְיֶה אָדָם גָּדוֹל כָּל־כָּךְ. וְנָשָׂא אֵילָן גָּדוֹל, שֶׁבַּיְּשׁוּב אֵינוֹ נִמְצָא אִילָן גָּדוֹל כָּזֶה. וְאוֹתוֹ הָאִישׁ שָׁאַל אוֹתוֹ: מִי אַתָּה? וְאָמַר לוֹ: אֲנִי אָדָם, וְתָמַהּ וְאָמַר, שֶׁזֶּה כָּל־כָּךְ זְמַן שֶׁאֲנִי בְּהַמִּדְבָּר, וְלֹא רָאִיתִי מֵעוֹלָם בְּכָאן אָדָם.

וְסִפֵּר לוֹ כָּל הַמַּעֲשֶׂה הַנַּ"ל. וְשֶׁהוּא מְבַקֵּשׁ הַר שֶׁל זָהָב וּמִבְצָר שֶׁל מַרְגָּלִיּוֹת. אָמַר לוֹ: בְּוַדַּאי אֵינוֹ בַּנִּמְצָא כְּלָל, וְדָחָה אוֹתוֹ וְאָמַר לוֹ, שֶׁהִשִּׁיאוּ אֶת דַּעְתּוֹ בִּדְבַר שְׁטוּת, כִּי בְּוַדַּאי אֵינוֹ נִמְצָא כְּלָל. וְהִתְחִיל לִבְכּוֹת מְאֹד (הַיְנוּ הַשֵּׁנִי לַמַּלְכוּת בָּכָה מְאֹד וְאָמַר), כִּי בְּוַדַּאי בְּהֶכְרֵחַ הוּא נִמְצָא בְּאֵיזֶה מָקוֹם. וְהוּא דָחָה אוֹתוֹ (הַיְנוּ הָאָדָם הַמְשֻׁנֶּה שֶׁפָּגַע דָּחָה אוֹתוֹ בִּדְבָרָיו וְאָמַר) כִּי בְּוַדַּאי דְּבַר שְׁטוּת אָמְרוּ לְפָנָיו. וְהוּא אָמַר (הַיְנוּ הַשֵּׁנִי לַמַּלְכוּת), שֶׁבְּוַדַּאי יֵשׁ. אָמַר לוֹ (הָאָדָם הַמְשֻׁנֶּה לְהַשֵּׁנִי לַמַּלְכוּת): לְדַעְתִּי הוּא שְׁטוּת, אַךְ מֻחְמֶּמֶת שֶׁאַתָּה מִתְעַקֵּשׁ, הִנֵּה אֲנִי מְמֻנֶּה עַל כָּל הַחַיּוֹת, אֶעֱשֶׂה לְמַעַנְךָ וְאֶקְרָא לְכָל הַחַיּוֹת, כִּי הֵם רָצִים אֶת כָּל הָעוֹלָם. אוּלַי תֵּדַע אֵחַת מֵהֶם מֵהַר וּמִבְצָר, כַּנַּ"ל. וְקָרָא אֶת כֻּלָּם מִקָּטָן וְעַד גָּדוֹל כָּל מִינֵי הַחַיּוֹת. וְשָׁאַל אוֹתָם, וְכֻלָּם הֵשִׁיבוּ, שֶׁלֹּא רָאוּ. וְאָמַר לוֹ: רְאֵה שֶׁשְּׁטוּת סִפְּרוּ לְפָנֶיךָ; אִם תִּשְׁמַע, שׁוּב לְאָחוֹרֶיךָ, כִּי בְּוַדַּאי לֹא תִּמְצָא, כִּי אֵינָנּוּ בָּעוֹלָם. וְהוּא הִפְצִיר מְאֹד וְאָמַר, שֶׁבְּהֶכְרֵחַ הוּא בַּנִּמְצָא בְּוַדַּאי. אָמַר לוֹ (הָאָדָם הַמְשֻׁנֶּה לְהַשֵּׁנִי לַמַּלְכוּת): הִנֵּה בַּמִּדְבָּר נִמְצָא שָׁם אָחִי, וְהוּא מְמֻנֶּה עַל כָּל הָעוֹפוֹת. וְאוּלַי יוֹדְעִים הֵם מֵחֻמַּת שֶׁהֵם פּוֹרְחִים בָּאֲוִיר בְּגָבְהָּהּ. אוּלַי רָאוּ הַר וּמִבְצָר הַנַּ"ל, וְתֵלֵךְ אֲלֵיהֶם וְתֹאמַר לוֹ, שֶׁאֲנִי שְׁלֻחָתִי אוֹתְךָ אֲלֵיהֶם.

וְהָלַךְ כַּמָּה וְכַמָּה שָׁנִים לְבַקְּשׁוֹ. וּמָצָא שׁוּב אָדָם גָּדוֹל מְאֹד, כַּנַּ"ל, וְנָשָׂא גַּם־כֵּן אִילָן גָּדוֹל, כַּנַּ"ל. וְשָׁאַל אוֹתוֹ גַּם־כֵּן כַּנַּ"ל. וְהֵשִׁיב לוֹ כָּל הַמַּעֲשֶׂה וְשֶׁאָחִיו שְׁלָחוֹ אֲלֵיהֶם. וְהוּא דָחָה אוֹתוֹ גַּם־כֵּן. כִּי בְּוַדַּאי אֵינוֹ בַּנִּמְצָא. וְהוּא הִפְצִיר אוֹתוֹ גַּם־כֵּן. וְאָמַר לוֹ (הָאָדָם הַזֶּה לְהַשֵּׁנִי לַמַּלְכוּת): הִנֵּה אֲנִי מְמֻנֶּה עַל כָּל הָעוֹפוֹת; אֶקְרָא אוֹתָם, אוּלַי יוֹדְעִים הֵם וְקָרָא כָּל הָעוֹפוֹת וְשָׁאַל אֶת כֻּלָּם מִקָּטָן וְעַד גָּדוֹל, וְהֵשִׁיבוּ, שֶׁאֵינָם יוֹדְעִים מֵהַר וּמִבְצָר הַנַּ"ל. אָמַר לוֹ: הֲלֹא אַתָּה רוֹאֶה שֶׁבְּוַדַּאי אֵינָנּוּ בָּעוֹלָם, אִם תִּשְׁמַע לִי, שׁוּב לְאָחוֹרֶיךָ, כִּי בְּוַדַּאי אֵינָנּוּ. וְהוּא (הַיְנוּ הַשֵּׁנִי לַמַּלְכוּת) הִפְצִיר אוֹתוֹ וְאָמַר, שֶׁבְּוַדַּאי יֶשְׁנוֹ בָּעוֹלָם.

אָמַר לוֹ (הָאָדָם הַב' הַזֶּה לְהַשֵּׁנִי לַמַּלְכוּת): לְהַלָּן בַּמִּדְבָּר נִמְצָא שָׁם אָחִי, שֶׁמְּמֻנֶּה עַל כָּל הָרוּחוֹת, וְהֵם רָצִים כָּל הָעוֹלָם, אוּלַי יוֹדְעִים הֵם וְהָלַךְ כַּמָּה וְכַמָּה שָׁנִים לְבַקֵּשׁ וּמָצָא אָדָם גָּדוֹל גַּם־כֵּן, כַּנַּ"ל, וְנָשָׂא גַּם־כֵּן אִילָן גָּדוֹל, כַּנַּ"ל. וְשָׁאַל אוֹתוֹ גַּם־כֵּן, כַּנַּ"ל. וְהֵשִׁיב לוֹ כָּל הַמַּעֲשֶׂה, כַּנַּ"ל. וְדָחָה אוֹתוֹ גַּם־כֵּן. וְהוּא הִפְצִיר אוֹתוֹ גַּם־כֵּן. וְאָמַר לוֹ (הָאָדָם הַג' הַזֶּה לְהַשֵּׁנִי לַמַּלְכוּת): שְׁלֻמַּעֲנוֹ יִקָּרֵא שֶׁיָּבוֹאוּ כָּל הָרוּחוֹת וְיִשְׁאַל אוֹתָם. וְקָרָא אוֹתָם, וּבָאוּ כָּל הָרוּחוֹת, וְשָׁאַל אֶת כֻּלָּם. וְלֹא יָדְעוּ שׁוּם אֶחָד מֵהֶם מֵהַר וּמִבְצָר הַנַּ"ל. וְאָמַר לוֹ (הָאָדָם הַג' לְהַשֵּׁנִי לַמַּלְכוּת): הֲלֹא אַתָּה רוֹאֶה שֶׁשְּׁטוּת סִפְּרוּ לְפָנֶיךָ. וְהִתְחִיל לִבְכּוֹת מְאֹד וְאָמַר: אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁיֶּשְׁנוֹ בְּוַדַּאי.

בְּתוֹךְ כָּךְ רָאָה שֶׁבָּא עוֹד רוּחַ אֶחָד. וְכָעַס עָלָיו הַמְמֻנֶּה הַנַּ"ל: מַדּוּעַ נִתְאַחַרְתָּ לָבוֹא? הֲלֹא גָּזַרְתִּי, שֶׁיָּבוֹאוּ כָּל הָרוּחוֹת, וְלָמָּה לֹא בָּאתָ עִמָּהֶם? הֵשִׁיב לוֹ, שֶׁנִּתְעַכַּבְתִּי מֵחֲמַת שֶׁהָיִיתִי צָרִיךְ לָשֵׂאת בַּת מַלְכָּה אֶל הַר שֶׁל זָהָב וּמִבְצָר שֶׁל מַרְגָּלִיּוֹת. וְשָׂמַח מְאֹד.

וְשָׁאַל הַמְמֻנֶּה אֶת הָרוּחַ: מַה יָּקָר שָׁם (הַיְנוּ אֵיזֶה דְּבָרִים הֵם שָׁם בְּיֹקֶר וּבַחֲשִׁיבוּת), וְאָמַר לוֹ, שֶׁכָּל הַדְּבָרִים הֵם שָׁם בְּיֹקֶר גָּדוֹל. וְאָמַר הַמְמֻנֶּה עַל הָרוּחוֹת לְהַשֵּׁנִי לַמַּלְכוּת: בַּאֲשֶׁר שֶׁזֶּה זְמַן גָּדוֹל כָּל־כָּךְ שֶׁאַתָּה מְבַקְּשָׁה וְכַמָּה יְגִיעוֹת שֶׁהָיוּ לָךְ, וְאוּלַי יִהְיֶה לָךְ עַתָּה מְנִיעָה מֵחֲמַת מָמוֹן, עַל כֵּן אֲנִי נוֹתֵן לָךְ כְּלִי, כְּשֶׁתּוֹשִׁיט יָדֵךְ לְתוֹכָהּ תְּקַבֵּל מִשָּׁם מָעוֹת. וְנָזַר עַל הָרוּחַ הַנַּ"ל, שֶׁיּוֹלִיךְ אוֹתוֹ לְשָׁם. וּבָא הָרוּחַ סְעָרָה וְנָשָׂא אוֹתוֹ לְשָׁם. וְהֵבִיא אוֹתוֹ אֶל שַׁעַר, וְהָיוּ עוֹמְדִים שָׁם חֲיָלוֹת, שֶׁלֹּא הִנִּיחוּ לִכְנֹס אֶל הָעִיר. וְהוֹשִׁיט יָדוֹ אֶל הַכְּלִי, וְלָקַח מָעוֹת, וְשִׁחֵד אוֹתָם, וְנִכְנַס לְתוֹךְ הָעִיר. וְהָיְתָה עִיר נָאָה וְהָלַךְ אֶל גְּבִיר וְשָׂכַר לוֹ מְזוֹנוֹת. כִּי צָרִיךְ לִשְׁהוֹת שָׁם, כִּי צָרִיךְ לָשׂוּם שֵׂכֶל וְחָכְמָה לְהוֹצִיאָהּ. וְאֵיךְ שֶׁהוֹצִיאָה לֹא סִפֵּר; וּבַסּוֹף הוֹצִיאָהּ:

מעשה ב' - ממלך וקיסר

מַעֲשֶׂה בְּקֵיסָר אֶחָד, שֶׁלֹּא הָיָה לוֹ בָּנִים. גַּם מֶלֶךְ אֶחָד לֹא הָיָה לוֹ בָּנִים. וְנָסַע הַקֵּיסָר עַל הָאָרֶץ לְשׁוֹטֵט לְבַקֵּשׁ אוּלַי יִמְצָא אֵיזֶה עֵצָה וּתְרוּפָה לְהוֹלִיד בָּנִים. גַּם הַמֶּלֶךְ נָסַע כְּמוֹ כֵן, וְנִזְדַּמְּנוּ שְׁנֵיהֶם לְפֻנְדָּק אֶחָד. וְלֹא הָיוּ יוֹדְעִים זֶה מִזֶּה. וְהִכִּיר הַקֵּיסָר בְּהַמֶּלֶךְ, שֶׁיֵּשׁ לוֹ נִמּוּס (שֶׁל מַלְכוּת), וְשָׁאַל אוֹתוֹ, וְהוֹדָה לוֹ שֶׁהוּא מֶלֶךְ. גַּם הַמֶּלֶךְ הִכִּיר בַּקֵּיסָר גַּם־כֵּן, וְהוֹדָה לוֹ גַּם־כֵּן. וְהוֹדִיעוּ זֶה לָזֶה שֶׁנּוֹסְעִים בִּשְׁבִיל בָּנִים. וְנִתְקַשְּׁרוּ שְׁנֵיהֶם, בְּאִם שֶׁיְּבוֹאוּ לְבֵיתָם וְיוֹלִידוּ נְשׁוֹתֵיהֶם זָכָר וּנְקֵבָה בְּאֹפֶן שֶׁיִּהְיוּ יְכוֹלִים לְהִתְחַתֵּן, אֲזַי יִתְחַתְּנוּ בֵּין שְׁנֵיהֶם. וְנָסַע הַקֵּיסָר לְבֵיתוֹ וְהוֹלִיד בַּת. וְהַמֶּלֶךְ נָסַע לְבֵיתוֹ וְהוֹלִיד בֵּן, וְהַהִתְקַשְּׁרוּת הַנַּ"ל נִשְׁכַּח מֵהֶם. וְשָׁלַח הַקֵּיסָר אֶת בִּתּוֹ לִלְמֹד. גַּם הַמֶּלֶךְ שָׁלַח אֶת בְּנוֹ לִלְמֹד. וְנִזְדַּמְּנוּ שְׁנֵיהֶם אֵצֶל מְלַמֵּד אֶחָד. וְהָיוּ אוֹהֲבִים זֶה אֶת זֶה מְאֹד. וְנִתְקַשְּׁרוּ בֵּינֵיהֶם, שֶׁיִּשָּׂאוּ זֶה לָזֶה. וְנָטַל הַבֵּן מֶלֶךְ טַבַּעַת וְנָתַן עַל יָדָהּ. וְנִתְחַתְּנוּ יַחַד. אַחַר־כָּךְ שָׁלַח הַקֵּיסָר אַחַר בִּתּוֹ וֶהֱבִיאָהּ לְבֵיתוֹ. גַּם הַמֶּלֶךְ שָׁלַח אַחַר בְּנוֹ וֶהֱבִיאוֹ לְבֵיתוֹ.

וְהָיוּ מְדַבְּרִים שִׁדּוּכִים לְבַת הַקֵּיסָר, וְלֹא רָצְתָה שׁוּם שִׁדּוּךְ מֵחֲמַת הִתְקַשְּׁרוּת הַנַּ"ל. וְהַבֵּן מֶלֶךְ הָיָה מְגַעְגֵּעַ מְאֹד אַחֲרֶיהָ. גַּם הַבַּת קֵיסָר הָיְתָה עֲצוּבָה תָּמִיד. וְהָיָה הַקֵּיסָר מוֹלִיכָהּ לַחֲצֵרוֹת שֶׁלּוֹ וּפַלְטֵרִין שֶׁלּוֹ, וְהֶרְאָה אוֹתָהּ גְּדֻלָּתָהּ, וְהִיא הָיְתָה עֲצֻבָה וְהַבֵּן מֶלֶךְ הָיָה מְגַעְגֵּעַ מְאֹד אַחֲרֶיהָ עַד שֶׁנֶּחֱלָה. וְכָל מַה שֶּׁשְּׁאָלוּ אוֹתוֹ עַל מָה אַתָּה חוֹלֶה. לֹא רָצָה לְהַגִּיד,

וְאָמְרוּ לְהַמְשַׁמֵּשׁ אוֹתוֹ: אוּלַי תּוּכַל אַתָּה לַחֲקֹר אֶצְלוֹ? וְאָמַר לָהֶם, שֶׁהוּא יוֹדֵעַ. כִּי הוּא הָיָה עִמּוֹ אָז בַּמָּקוֹם שֶׁלָּמַד שָׁם. וְהִגִּיד לָהֶם הַדָּבָר.

וַאֲזַי נִזְכַּר הַמֶּלֶךְ, שֶׁכְּבָר נִתְחַתֵּן הוּא עִם הַקֵּיסָר מִקֹּדֶם. וְהָלַךְ וְכָתַב לְהַקֵּיסָר, שֶׁיָּכִין עַצְמוֹ עַל הַחֲתֻנָּה, כִּי כְּבָר נִתְקַשְּׁרוּ מִקֹּדֶם, כַּנַּ"ל. וְלֹא רָצָה הַקֵּיסָר. אַךְ לֹא הָיָה יָכוֹל לְהָעֵז וּלְסָרֵב, וְהֵשִׁיב לוֹ, שֶׁיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ בְּנוֹ אֵלָיו, וְיִרְאֶה אִם יוּכַל לִנְהֹג מְדִינוֹת אֲזַי יַשִּׁיא בִּתּוֹ אֵלָיו. וְשָׁלַח בְּנוֹ אֵלָיו (הַיְנוּ שֶׁהַמֶּלֶךְ שָׁלַח בְּנוֹ לְהַקֵּיסָר, כַּאֲשֶׁר צִוָּה הַקֵּיסָר, כַּנַּ"ל) וֶהֱשִׁיבוֹ הַקֵּיסָר בְּתוֹךְ חֶדֶר וּמָסַר לוֹ נְיָרוֹת שֶׁל עִסְקֵי הַמְּדִינָה, לִרְאוֹת אִם יוּכַל לִנְהֹג אֶת הַמְּדִינָה. וְהַבֵּן מֶלֶךְ הָיָה מִתְגַּעְגֵּעַ מְאֹד לִרְאוֹת אוֹתָהּ. וְלֹא הָיָה אֶפְשָׁר לוֹ לִרְאוֹתָהּ, פַּעַם אֶחָד הָלַךְ אֵצֶל כֹּתֶל שֶׁל אַסְפַּקְלַרְיָא, וְרָאָה אוֹתָהּ, וְנָפַל חֻלְשׁוּת. וּבָאתָה הִיא אֵלָיו וְנֶעֱרָתוּ. וְסִפְּרָה לוֹ, שֶׁאֵינָהּ רוֹצָה שׁוּם שִׁדּוּךְ מֵחֲמַת הַהִתְקַשְּׁרוּת עִמּוֹ. וְאָמַר לָהּ: מַה נַּעֲשֶׂה, וְאֵבִיךְ אֵינוֹ רוֹצֶה? וְאָמְרָה: אַף־עַל־פִּי־כֵן. אַחַר־כָּךְ הִתְיַעֲצוּ, שֶׁיְּנִיחוּ לִפְרֹשׂ עַצְמָם עַל הַיָּם. וְשָׂכְרוּ לָהֶם סְפִינָה וּפָרְשׁוּ בַּיָּם.

וְהָלְכוּ עַל הַיָּם. אַחַר־כָּךְ רָצוּ לְקָרֵב עַצְמָם אֶל הַסָּפָר וּבָאוּ לַסָּפָר. וְהָיָה שָׁם יַעַר. וְהָלְכוּ לְשָׁם. וְלָקְחָה הַבַּת קֵיסָר הַטַּבַּעַת וְנָתְנָה לוֹ, וְהִיא שָׂכְבָה שָׁם. אַחַר־כָּךְ רָאָה הַבֵּן מֶלֶךְ, שֶׁבְּסָמוּךְ תַּעֲמֹד. וְהִנִּיחַ הַטַּבַּעַת אֶצְלָהּ. אַחַר־כָּךְ עָמְדוּ וְהָלְכוּ אֶל הַסְּפִינָה.

בְּתוֹךְ כָּךְ נִזְכְּרָה, שֶׁשָּׁכְחוּ הַטַּבַּעַת שָׁם, וְשָׁלְחָה אוֹתוֹ אַחֲרֵי הַטַּבַּעַת. וְהָלַךְ לְשָׁם, וְלֹא הָיָה יָכוֹל לְמְצֹא הַמָּקוֹם. וְהָלַךְ לְמָקוֹם אַחֵר, וְלֹא הָיָה יָכוֹל לְמְצֹא הַטַּבַּעַת. וְהָיָה הוֹלֵךְ לְבַקְּשׁוֹ מִמָּקוֹם לְמָקוֹם, עַד שֶׁנִּתְעָה, וְלֹא הָיָה יָכוֹל לַחֲזֹר. וְהִיא הָלְכָה לְבַקְּשׁוֹ, וְנִתְעֵית גַּם־כֵּן. וְהָיָה הוּא הוֹלֵךְ וְתוֹעֶה, הוֹלֵךְ וְתוֹעֶה. אַחַר־כָּךְ רָאָה דֶּרֶךְ, וְהָלַךְ לְיִשּׁוּב. וְלֹא הָיָה לוֹ מַה לֶּאֱכוֹל, וְנַעֲשָׂה מְשֻׁרֶת, גַּם הִיא הָיְתָה הוֹלֶכֶת וְתוֹעָה. וְיִשְׁבָה עַצְמָהּ, שֶׁתֵּשֵׁב אֵצֶל הַיָּם, וְהָלְכָה אֶל שְׂפַת הַיָּם, וְהָיָה שָׁם אִילָנוֹת שֶׁל פֵּירוֹת, וְיָשְׁבָה שָׁם, וּבְיוֹם הָיְתָה הוֹלֶכֶת אֵצֶל הַיָּם, אוּלַי תִּמְצָא עוֹבְרִים וְשָׁבִים, וְהָיְתָה מִתְפָּרְנֶסֶת מֵהַפֵּירוֹת. וּבַלַּיְלָה הָיְתָה עוֹלָה עַל אִילָן כְּדֵי שֶׁתִּהְיֶה נִשְׁמֶרֶת מִן הַחַיּוֹת.

וַיְהִי הַיּוֹם, וְהָיָה סוֹחֵר גָּדוֹל מֻפְלָג מְאֹד, וְהָיָה לוֹ מַשָּׂא וּמַתָּן בְּכָל הָעוֹלָם, וְהָיָה לוֹ בֵּן יָחִיד. וְהַסּוֹחֵר הָיָה זָקֵן. פַּעַם אֶחָד אָמַר הַבֵּן לְאָבִיו: בַּאֲשֶׁר שֶׁאַתָּה זָקֵן וַאֲנִי נַעַר, וְהַנַּאֲמָנִים שֶׁלְּךָ אֵינָם מַשְׁגִּיחִים כְּלָל עָלַי. וְאַתָּה תִּסְתַּלֵּק, וְאֶהְיֶה נִשְׁאָר רֵיק, וְלֹא אֵדַע מַה לַּעֲשׂוֹת. בְּכֵן תֵּן לִי סְפִינָה עִם סְחוֹרָה, וְאֵלֵךְ עַל הַיָּם כְּדֵי לְהִיוֹת בָּקִי בְּמַשָּׂא וּמַתָּן. וְנָתַן לוֹ אָבִיו סְפִינָה עִם סְחוֹרָה, וְהָלַךְ לִמְדִינוֹת, וּמָכַר הַסְּחוֹרָה, וְקָנָה סְחוֹרָה אַחֶרֶת וְהִצְלִיחַ.

בְּהִיוֹתוֹ עַל הַיָּם, רָאָה אוֹתָן הָאִילָנוֹת הַנַּ"ל (שֶׁהָיְתָה הַבַּת קֵיסָר שָׁם), וְסָבְרוּ שֶׁהוּא יִשּׁוּב. וְרָצוּ לֵילֵךְ לְשָׁם. וּכְשֶׁנִּתְקָרְבוּ רָאוּ שֶׁהֵם אִילָנוֹת, וְרָצוּ לַחֲזֹר. בְּתוֹךְ כָּךְ הֵצִיץ הַסּוֹחֵר (הַיְנוּ

בֶּן הַסּוֹחֵר הַנַּ"ל) לְתוֹךְ הַיָּם וְרָאָה שָׁם אִילָן, וְעָלָיו כְּמַרְאֵה אָדָם. וְסָבַר שֶׁמָּא הוּא טוֹעֶה עַצְמוֹ. וְהִגִּיד לְשָׁאָר הָאֲנָשִׁים שֶׁהָיוּ שָׁם, וְהִבִּיטוּ וְרָאוּ גַּם־כֵּן כְּמַרְאֵה אָדָם עַל הָאִילָן וְהִתְיַשְּׁבוּ לְהִתְקָרֵב לְשָׁם. וְשָׁלְחוּ אִישׁ עִם סְפִינָה קְטַנָּה לְשָׁם. וְהֵם הָיוּ מַבִּיטִים בְּתוֹךְ הַיָּם. כְּדֵי לְכַוֵּן אֶת הַשָּׁלִיחַ, שֶׁלֹּא יִטְעֶה מִן הַדֶּרֶךְ, כְּדֵי שֶׁיֵּלֵךְ מְכֻוָּן אֶל הָאִילָן הַנַּ"ל. וְהָלַךְ לְשָׁם, וְרָאָה, שֶׁיּוֹשֵׁב שָׁם אָדָם, וְהִגִּיד לָהֶם.

וְהָלַךְ בְּעַצְמוֹ. (בֶּן הַסּוֹחֵר הַנַּ"ל) וְרָאָה, שֶׁיּוֹשֶׁבֶת שָׁם (הַיְנוּ הַבַּת קֵיסָר הַנַּ"ל, שֶׁהָיְתָה יוֹשֶׁבֶת שָׁם, כַּנַּ"ל). וְאָמַר לָהּ שֶׁתֵּרֵד. וְאָמְרָה לוֹ, שֶׁאֵינָהּ רוֹצָה לִכְנֹס אֶל הַסְּפִינָה כִּי אִם שֶׁיְּבַטִּיחָהּ, שֶׁלֹּא יִגַּע בָּהּ כִּי אִם כְּשֶׁיְּבוֹא לְבֵיתוֹ וְיִשָּׂא אוֹתָהּ כְּדָת. וְהִבְטִיחַ לָהּ. וְנִכְנְסָה אֲצָלוֹ לַסְּפִינָה. וְרָאָה, שֶׁהִיא מְזַמֶּרֶת עַל כְּלֵי־זֶמֶר וְיכוֹלָה לְדַבֵּר בְּכַמָּה לְשׁוֹנוֹת, וְשָׂמַח עַל שֶׁנִּזְדַּמְּנָה לוֹ.

אַחַר־כָּךְ, כְּשֶׁהִתְחִילוּ לְהִתְקָרֵב לְבֵיתוֹ. אָמְרָה לוֹ. שֶׁהַיָּשֶׁר שֶׁיֵּלֵךְ לְבֵיתוֹ וְיוֹדִיעַ לְאָבִיו וּקְרוֹבָיו וְכָל מְיֻדָּעָיו, שֶׁכֻּלָּם יֵצְאוּ לְקָרָאתָהּ. בַּאֲשֶׁר שֶׁמּוֹלִיךְ אִשָּׁה חֲשׁוּבָה כָּזוֹ. וְאַחַר־כָּךְ יִתְוַדַּע לוֹ מִי הִיא. (כִּי גַּם מִקֹּדֶם הִתְנָה הִיא עִמּוֹ שֶׁלֹּא יִשְׁאַל אוֹתָהּ מִי הִיא עַד אַחַר הַחֲתֻנָּה, אָז יֵדַע מִי הִיא) וְהִסְכִּים עִמָּהּ. אָמְרָה לוֹ: גַּם הַיָּשֶׁר, בַּאֲשֶׁר שֶׁאַתָּה מוֹלִיךְ אִשָּׁה כָּזוֹ, שֶׁתְּשַׁכֵּר אֶת כָּל הַמַּאטְרָאסִין הַמּוֹלִיכִין הַסְּפִינָה. לְמַעַן יֵדְעוּ, שֶׁהַסּוֹחֵר שֶׁלָּהֶם יֵשׁ לוֹ נְשׁוֹאִין עִם אִשָּׁה כָּזוֹ. וְהִסְכִּים עִמָּהּ.

וְלָקַח יַיִן טוֹב מְאֹד, שֶׁהָיָה לוֹ בַּסְּפִינָה, וְנָתַן לָהֶם, וְנִשְׁתַּכְּרוּ מְאֹד. וְהוּא הָלַךְ לְבֵיתוֹ לְהוֹדִיעַ לְאָבִיו וּקְרוֹבָיו, כַּנַּ"ל, וְהַמַּאטְרָאסִין נִשְׁתַּכְּרוּ וְיָצְאוּ מִן הַסְּפִינָה. וְנָפְלוּ וְשָׁכְבוּ בְּשִׁכְרוּתָם. וּבְעוֹד שֶׁהָיוּ מְכִינִים עַצְמָם שָׁם לֵילֵךְ לִקְרָאתָהּ עִם כָּל הַמִּשְׁפָּחָה, הָלְכָה הִיא וְהִתִּירָה הַסְּפִינָה מִן הַסָּפָר. וּפָרְשָׂה הַוִּילוֹנוֹת (הַיְנוּ לַיְיווּינְטִי), וְהָלְכָה לָהּ עִם הַסְּפִינָה. וְהֵם בָּאוּ אֶל הַסְּפִינָה (הַיְנוּ כָּל הַמִּשְׁפָּחָה שֶׁל הַסּוֹחֵר) וְלֹא מָצְאוּ דָּבָר. וְחָרָה לְהַסּוֹחֵר, אֲבִי הַבֵּן הַנַּ"ל, מְאֹד, וְהוּא צוֹעֵק וְאוֹמֵר (הַיְנוּ הַבֵּן שֶׁל הַסּוֹחֵר הַנַּ"ל, שֶׁהָיָה בָּא עִם הַסְּפִינָה הַנַּ"ל, צָעַק וְאָמַר): תַּאֲמִין לִי, שֶׁהֵבֵאתִי סְפִינָה עִם סְחוֹרָה וְכוּ', וְהֵם אֵינָם רוֹאִים דָּבָר. וְאָמַר לוֹ: תִּשְׁאַל לְהַמַּאטְרָאסִין. וְהָלַךְ לִשְׁאֹל אוֹתָם, וְהֵם שׁוֹכְבִים שִׁכּוֹרִים, אַחַר־כָּךְ נִנְעֲרוּ. וְשָׁאַל לָהֶם. וְאֵינָם יוֹדְעִים כְּלָל מֶה עָבַר עֲלֵיהֶם. רַק יוֹדְעִים, שֶׁהֵבִיאוּ סְפִינָה עִם כָּל הַנַּ"ל, וְאֵינָם יוֹדְעִים הֵיכָן הִיא. וְחָרָה הַסּוֹחֵר מְאֹד עַל בְּנוֹ. וְגֵרְשׁוֹ מִבֵּיתוֹ. וְלֹא יָבוֹא לְנֶגֶד פָּנָיו. וְהָלַךְ מִמֶּנּוּ נָע וָנָד. וְהִיא (הַיְנוּ הַבַּת קֵיסָר הַנַּ"ל) הָיְתָה הוֹלֶכֶת עַל הַיָּם.

וַיְהִי הַיּוֹם, וְהָיָה מֶלֶךְ אֶחָד. וְהָיָה בּוֹנֶה לוֹ פָּלְטִין עַל הַיָּם, כִּי שָׁם הוּטַב בְּעֵינָיו לִבְנוֹת פָּלְטִין מֵחֲמַת אֲוִיר הַיָּם. וְהַסְּפִינוֹת הוֹלְכוֹת שָׁם. וְהִיא (הַיְנוּ הַבַּת קֵיסָר הַנַּ"ל) הָיְתָה הוֹלֶכֶת עַל הַיָּם, וּבָאתָה סָמוּךְ לַפָּלְטִין שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַנַּ"ל. וְהַמֶּלֶךְ הִבִּיט וְרָאָה סְפִינָה בְּלִי

מַנְהִיגִים, וְאֵין שָׁם אֲנָשִׁים. וְסָבַר שֶׁהוּא טוֹעֶה עַצְמוֹ. וְצִוָּה לַאֲנָשָׁיו, שֶׁיִּסְתַּכְּלוּ. וְרָאוּ גַּם־כֵּן כֵּן. וְהִיא נִתְקָרְבָה אֶל הַפָּלָטִין. אַחַר־כָּךְ הִתְיַשְּׁבָה עַצְמָהּ: לָמָּה לָהּ הַפָּלָטִין? וְהִתְחִילָה לַחֲזֹר. וְשָׁלַח הַמֶּלֶךְ וְהֶחֱזִירָהּ. וְהֵבִיאָהּ לְבֵיתוֹ.

וְהַמֶּלֶךְ הַנַּ"ל לֹא הָיָה לוֹ אִשָּׁה. כִּי לֹא הָיָה יָכוֹל לְבָרֵר לוֹ. כִּי מִי שֶׁהָיָה רוֹצֶה, לֹא רָצְתָה הִיא. וְכֵן לְהֵפֶךְ. וּכְשֶׁבָּאתָה לְשָׁם הַבַּת קֵיסָר הַנַּ"ל, אָמְרָה לוֹ, שֶׁיִּשְׁבַּע לָהּ, שֶׁלֹּא יִגַּע בָּהּ עַד שֶׁיִּשָּׂאֶנָּה כַּדָּת. וְנִשְׁבַּע לָהּ. וְאָמְרָה לוֹ. שֶׁרָאוּי שֶׁלֹּא יִפְתַּח אֶת הַסְּפִינָה שֶׁלָּהּ וְלֹא יִגַּע בָּהּ, רַק שֶׁתַּעֲמֹד כָּךְ עַל הַיָּם עַד הַנִּשּׂוּאִין, וְאָז יִרְאוּ הַכֹּל אֶת רִבּוּי הַסְּחוֹרָה שֶׁהֵבִיאָה, לְבַל יֹאמְרוּ, שֶׁלָּקַח אִשָּׁה מִן הַשּׁוּק. וְהִבְטִיחַ לָהּ כֵּן.

וְהַמֶּלֶךְ כָּתַב לְכָל הַמְּדִינוֹת, שֶׁיִּתְקַבְּצוּ וְיָבוֹאוּ עַל הַחֲתֻנָּה שֶׁלּוֹ. וּבָנָה פָּלָטִין בִּשְׁבִילָהּ. וְהִיא צִוְּתָה, שֶׁיַּבִיאוּ לָהּ אַחַד־עָשָׂר בְּנוֹת שָׂרִים שֶׁיִּהְיוּ עִמָּהּ. וְצִוָּה הַמֶּלֶךְ, וְשָׁלְחוּ לָהּ אַחַד־עָשָׂר בְּנוֹת שָׂרִים גְּדוֹלִים מְאֹד, וּבָנוּ לְכָל אַחַת פָּלָטִין מְיֻחָד. וְהִיא הָיְתָה לָהּ גַּם־כֵּן פָּלָטִין מְיֻחָד. וְהָיוּ מִתְקַבְּצוֹת אֵלֶיהָ. וְהָיוּ מְזַמְּרוֹת בְּכָל־שִׁיר וּמְשַׂחֲקִים שָׁם עִמָּהּ.

פַּעַם אַחַת אָמְרָה לָהֶם, שֶׁתֵּלֵךְ עִמָּהֶם עַל הַיָּם. וְהָלְכוּ עִמָּהּ. וְהָיוּ מְשַׂחֲקִים שָׁם. וְאָמְרָה לָהֶם. שֶׁתְּכַבֵּד אוֹתָם בְּיַיִן טוֹב שֶׁיֵּשׁ לָהּ. וְנָתְנָה לָהֶם מֵהַיַּיִן שֶׁבַּסְּפִינָה, וְנִשְׁתַּכְּרוּ וְנָפְלוּ וְשָׁכְבוּ. וְהָלְכָה וְהִתִּירָה הַסְּפִינָה, וּפֵרְשָׁה הַוִּילָאוֹת, וּבָרְחָה עִם הַסְּפִינָה. וְהֵם (הֱיוּ הַמֶּלֶךְ וַאֲנָשָׁיו) הֵצִיצוּ וְרָאוּ שֶׁהַסְּפִינָה אֵינֶנָּה. וְנִבְהֲלוּ מְאֹד, וְאָמַר הַמֶּלֶךְ: הַזְּהֵרוּ שֶׁלֹּא לְהַגִּיד לָהּ פִּתְאֹם, כִּי צַעֲרָהּ יִהְיֶה גָּדוֹל מְאֹד עַל סְפִינָה יְקָרָה כָּזוֹ. (כִּי הַמֶּלֶךְ לֹא הָיָה יוֹדֵעַ, שֶׁהִיא בְּעַצְמָהּ בָּרְחָה עִם הַסְּפִינָה, וְהָיָה סָבוּר שֶׁהִיא עֲדַיִן בְּחַדְרָהּ), גַּם אוּלַי תִּסְבֹּר, שֶׁהַמֶּלֶךְ נָתַן לְאֶחָד אֶת הַסְּפִינָה, רַק יִשְׁלְחוּ אֶת שְׁרֶרֶת אַחַת מֵהַבָּנוֹת שָׂרִים הַנַּ"ל לְהַגִּיד לָהּ בְּחָכְמָה. וְהָלְכוּ לְחֶדֶר אֶחָד, וְלֹא מָצְאוּ אָדָם. וְכֵן לְחֶדֶר הַב' וְכֵן לְכָל הֵי"א חֲדָרִים. וְלֹא מָצְאוּ אָדָם. וְהִסְכִּימוּ לִשְׁלֹחַ בַּלַּיְלָה שְׁרֶרֶת זְקֵנָה לְהַגִּיד לָהּ. וְהָלְכוּ לְחַדְרָהּ, וְלֹא מָצְאוּ אָדָם. וְנִבְהֲלוּ מְאֹד.

וַאֲבִיהֶן שֶׁל הַבָּנוֹת שָׂרִים הַנַּ"ל, שֶׁהָיוּ רְגִילִים שֶׁיְּגִיעוּ לָהֶם אִגְּרוֹת זֶה מִזֶּה, וְעַתָּה רָאוּ שֶׁהֵם שׁוֹלְחִים אִגְּרוֹת, וְאֵין לָהֶם שׁוּם אִגֶּרֶת מִבְּנוֹתֵיהֶם עָמְדוּ הַשָּׂרִים וְנָסְעוּ בְּעַצְמָן לְשָׁם. וְלֹא מָצְאוּ אֶת בְּנוֹתֵיהֶם. וְחָרָה לָהֶם מְאֹד. וְאָמְרוּ לִשְׁלֹחַ אֶת הַמֶּלֶךְ (דְּהַיְנוּ לְמָקוֹם שֶׁשּׁוֹלְחִין הַחַיָּבִים מִיתָה, שֶׁקּוֹרִין "פַּרְשִׁיקִין"), כִּי הֵם הָיוּ הַשָּׂרֵי מְלוּכָה. אַךְ נִתְיַשְּׁבוּ: מֶה חָטָא הַמֶּלֶךְ שֶׁיִּתְחַיֵּב שִׁלּוּחַ, כִּי נָאֱנַס בַּדָּבָר? וְהִסְכִּימוּ לְהַעֲבִירוֹ מִמַּלְכוּתוֹ וּלְגָרְשׁוֹ. וְהֶעֱבִירוּ אוֹתוֹ וְגֵרְשׁוּהוּ, וְהָלַךְ לוֹ.

וְהִיא (הַיְנוּ הַבַּת קֵיסָר הַנַּ"ל, שֶׁבָּרְחָה עִם הֵי"א בְּנוֹת שָׂרִים) הָלְכָה עִם הַסְּפִינָה. אַחַר־כָּךְ נִנְעֲרוּ הַשָּׂרוֹת הַנַּ"ל (וְהִתְחִילוּ שׁוּב לְשַׂחֵק כְּמִקֹּדֶם, כִּי לֹא יָדְעוּ שֶׁהַסְּפִינָה כְּבָר הָלְכָה מִן

הַסְּפָר), וְאָמְרוּ לָהּ: נַחֲזֹר. וְהֵשִׁיבָה לָהֶם: נִשְׁהֶא עוֹד כָּאן קְצָת. אַחַר־כָּךְ עָמַד רוּחַ סְעָרָה. וְאָמְרוּ: נַחֲזֹר לְבֵיתֵנוּ. וְהוֹדִיעָה לָהֶם, שֶׁהַסְּפִינָה כְּבָר פֵּרְשָׂה מִן הַסְּפָר. וְשָׁאֲלוּ אוֹתָהּ עַל מָה עָשְׂתָה כֵּן. וְאָמְרָה, שֶׁהָיְתָה יְרֵאָה פֶּן תִּשָּׁבֵר מֵחֲמַת הָרוּחַ סְעָרָה, עַל כֵּן הֶכְרְחָה לְהַתִּירָהּ וְלִפְרֹשׂ הַוּיְלָאוֹת. וְהָיוּ הוֹלְכִים עַל הַיָּם (הַבַּת קֵיסָר עִם הי"א בְּנוֹת שָׂרִים הַנַּ"ל), וְהָיוּ מְזַמְּרִים שָׁם בִּכְלֵי־זֶמֶר. וּפָגְעוּ בְּפָלְטִין, וְאָמְרוּ לָהּ הַשָּׂרוֹת הַנַּ"ל: נִתְקָרֵב לְשָׁם וְלֹא רָצְתָה. וְאָמְרָה כִּי נִתְחָרְטָה עַל שֶׁנִּתְקָרְבָה אֵצֶל פָּלְטִין הַנַּ"ל (הַיְנוּ עַל שֶׁנִּתְקָרְבָה לַפָּלְטִין שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַנַּ"ל, שֶׁרָצָה לִשָּׂא אוֹתָהּ, כַּנַּ"ל).

אַחַר־כָּךְ רָאוּ כְּמִין אִי הַיָּם, וְנִתְקָרְבוּ לְשָׁם. וְהָיוּ שָׁם י"ב גַּזְלָנִים. וְרָצוּ לְהָרְגָם. וְשָׁאֲלָה הִיא: מִי הַגָּדוֹל שֶׁבָּכֶם? וְהֶרְאוּ לָהּ. אָמְרָה לוֹ: מַה מַּעֲשֵׂיכֶם? אָמַר לָהּ, שֶׁהֵם גַּזְלָנִים. אָמְרָה לוֹ: אַף אֲנַחְנוּ גַּזְלָנִים. רַק שֶׁאַתֶּם גַּזְלָנִים בַּגְּבוּרָה שֶׁלָּכֶם. וַאֲנַחְנוּ גַּזְלָנִים עַל־יְדֵי חָכְמָה, כִּי אָנוּ מְלֻמָּדִים בִּלְשׁוֹנוֹת וּבִכְלֵי־זֶמֶר. בְּכֵן מַה בֶּצַע כִּי תַהַרְגוּ אוֹתָנוּ?! הֲלֹא טוֹב שֶׁתִּשְׁאֲרוּ אוֹתָנוּ וְיִהְיֶה לָכֶם נָשִׁים. גַּם הָעֲשִׁירוּת שֶׁלָּנוּ. וְהֶרְאָה הִיא לָהֶם מַה שֶּׁבַּסְּפִינָה. וְנִתְרַצּוּ לְדַבֶּרְיָהּ, וְהֶרְאוּ הַגַּזְלָנִים לָהֶם גַּם־כֵּן כָּל הָעֲשִׁירוּת שֶׁלָּהֶם. וְהוֹלִיכוּ אוֹתָם בְּכָל מְקוֹמוֹת שֶׁלָּהֶם, וְהִסְכִּימוּ שֶׁלֹּא יִהְיוּ נוֹשְׂאִים בְּבַת־אַחַת, כִּי אִם בָּזֶה אַחַר זֶה (הַיְנוּ שֶׁכָּל הַגַּזְלָנִים הַנַּ"ל לֹא יִהְיוּ נוֹשְׂאִים אֶת הַשְּׁרָרוֹת הַנַּ"ל כֻּלָּם בְּבַת־אַחַת, רַק הַנְּשׂוּאִין שֶׁלָּהֶם יִהְיֶה בָּזֶה אַחַר זֶה) גַּם שֶׁיְּבָרְרוּ לְכָל אֶחָד שְׁרָרַת אַחַת לְפִי הֶרְאוּי לוֹ, הַגָּדוֹל לְפִי גְּדֻלּוֹ וְכוּ'.

אַחַר־כָּךְ אָמְרָה לָהֶם, שֶׁתְּכַבֵּד אוֹתָם בְּיַיִן טוֹב, נִפְלָא מְאֹד, שֶׁיֵּשׁ לָהּ בַּסְּפִינָה, שֶׁאֵינָהּ מִסְתַּפֶּקֶת מִמֶּנּוּ, רַק הוּא טָמוּן אֶצְלָהּ עַד יוֹם שֶׁיְּזַמֵּן לָהּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הַזִּוּוּג שֶׁלָּהּ. וְנָתְנָה לָהֶם הַיַּיִן בִּי"ב גְּבִיעִים וְאָמְרָה, שֶׁכָּל אֶחָד יִשְׁתֶּה לְכָל אֶחָד מֵהֵי"ב, וְשָׁתוּ וְנִשְׁתַּכְּרוּ וְנָפְלוּ. וְאָמְרָה לְחַבְרוֹתֶיהָ הַנַּ"ל: לְכוּ וְשַׁחֲטוּ כָּל אַחַת אֶת בַּעֲלָהּ, וְהָלְכוּ וְשָׁחֲטוּ כֻּלָּם. וּמָצְאוּ שָׁם עֲשִׁירוּת מֻפְלָג מְאֹד, שֶׁלֹּא הָיָה אֵצֶל שׁוּם מֶלֶךְ. וְהִסְכִּימוּ שֶׁלֹּא לִקַּח נְחֹשֶׁת וְלֹא כֶּסֶף, כִּי אִם זָהָב וַאֲבָנִים טוֹבוֹת. וְהִשְׁלִיכוּ מִן הַסְּפִינָה שֶׁלָּהֶם דְּבָרִים שֶׁאֵינָם חֲשׁוּבִים כָּל־כָּךְ. וְטָעֲנוּ כָּל הַסְּפִינָה עִם דְּבָרִים יְקָרִים: זָהָב וַאֲבָנִים טוֹבוֹת שֶׁמָּצְאוּ שָׁם. וְהִסְכִּימוּ שֶׁלֹּא לֵילֵךְ עוֹד מְלֻבָּשׁ כְּמוֹ נָשִׁים, וְתָפְרוּ לָהֶם בִּגְדֵי זְכָרִים, מַלְבּוּשֵׁי אַשְׁכְּנַז, וְהָלְכוּ עִם הַסְּפִינָה.

וַיְהִי הַיּוֹם וְהָיָה מֶלֶךְ אֶחָד זָקֵן. וְהָיָה לוֹ בֵּן יָחִיד, וְהִשִּׂיא אוֹתוֹ. וּמָסַר מַלְכוּתוֹ לִבְנוֹ. אָמַר הַבֵּן מֶלֶךְ, שֶׁיֵּלֵךְ וְיִטַּיֵּל עִם אִשְׁתּוֹ בַּיָּם, כְּדֵי שֶׁתִּתְהֶיֶה רְגִילָה בַּאֲוִיר הַיָּם פֶּן, חַס וְשָׁלוֹם, מֻכְרָחִים בְּאֵיזוֹ פַּעַם לִבְרֹחַ בַּיָּם. וְהָלַךְ עִם אִשְׁתּוֹ עִם הַשָּׂרֵי מְלוּכָה וּפָרְשׂוּ בַּסְּפִינָה, וְהָיוּ שָׁם שְׂמֵחִים וּמְשֻׂחָקִים מְאֹד. אַחַר־כָּךְ אָמְרוּ שֶׁיִּפְשְׁטוּ כֻּלָּם בִּגְדֵיהֶם (הַיְנוּ הַמֶּלֶךְ עִם הַשָּׂרֵי מְלוּכָה שֶׁהָיוּ שָׁם בַּסְּפִינָה הִתְיַעֲצוּ מֻחֲמַת שִׂמְחָה, שֶׁיִּהְיוּ כֻּלָּם פּוֹשְׁטִים אֶת בִּגְדֵיהֶם. וְכֵן

עָשׂוּ) וְלֹא נִשְׁאַר עֲלֵיהֶם כִּי אִם הַכְּתֹנֶת. וְהָיוּ מִתְחַזְּקִין לַעֲלוֹת עַל הַתֹּרֶן. וְהָיָה הַבֶּן מֶלֶךְ הַנַּ"ל מִתְחַזֵּק לַעֲלוֹת לְשָׁם.

וְהִיא (הַיְנוּ הַבַּת קֵיסָר הַנַּ"ל) בָּאתָה עִם הַסְּפִינָה (שֶׁלָּהּ הַנַּ"ל) וְרָאֲתָה אוֹתוֹ הַסְּפִינָה הַנַּ"ל (הַיְנוּ הַסְּפִינָה שֶׁל הַבֶּן־מֶלֶךְ עִם שָׂרֵי מְלוּכָה הַנַּ"ל). וּבְתִחְלָּה הָיְתָה יְרֵאָה לְהִתְקָרֵב. אַחַר־כָּךְ נִסְמְכוּ קְצָת. וְרָאוּ שֶׁהֵם מְשַׂחֲקִים מְאֹד. וְהֵבִינוּ שֶׁאֵינָם גַּזְלָנִים, וְהִתְחִילוּ לְהִתְקָרֵב. אָמְרָה הַבַּת קֵיסָר לְחַבְרוֹתֶיהָ. אֲנִי יְכוֹל לְהַפִּיל אֶת אוֹתוֹ הַקָּרֵחַ לְתוֹךְ הַיָּם (הַיְנוּ אֶת הַבֶּן מֶלֶךְ הַנַּ"ל, שֶׁהָיָה עוֹלֶה בְּרֹאשׁ הַתֹּרֶן, כַּנַּ"ל) כִּי הַבֶּן מֶלֶךְ הַנַּ"ל הָיָה קָרֵחַ, דְּהַיְנוּ שֶׁהָיָה מֻקָּרָח רֹאשׁוֹ מִשְּׂעָרוֹת. אָמְרוּ לָהּ. וְאֵיךְ אֶפְשָׁר. הֲלֹא אָנוּ רְחוֹקִים מֵהֶם מְאֹד. אָמְרָה לָהֶן. שֶׁיֵּשׁ זְכוּכִית שֶׁשּׁוֹרֵף, וְעַל־יְדֵי זֶה תַּפִּיל אוֹתוֹ. וְאָמְרָה שֶׁלֹּא לְהַפִּיל אוֹתוֹ עַד שֶׁיַּעֲלֶה עַל רֹאשׁ הַתֹּרֶן מַמָּשׁ, כִּי כְּשֶׁהוּא בְּאֶמְצַעִית הַתֹּרֶן, אֲזַי כְּשֶׁיִּפֹּל, יִפֹּל אֶל תּוֹךְ הַסְּפִינָה. אֲבָל כְּשֶׁיַּעֲלֶה בָּרֹאשׁ, אֲזַי כְּשֶׁיִּפֹּל, יִפֹּל לְתוֹךְ הַיָּם. הִמְתִּינָה עַד שֶׁעָלָה אֶל רֹאשׁ הַתֹּרֶן מַמָּשׁ, וְלָקְחָה הַזְּכוּכִית שֶׁשּׁוֹרֵף נֶגֶד הַחַמָּה (שֶׁקּוֹרִין בְּרֶען בְּרִיל) וְכִוְּנָה נֶגֶד מֹחוֹ, עַד שֶׁנִּכְוָה מֹחוֹ וְנָפַל לְתוֹךְ הַיָּם.

וְכֵיוָן שֶׁרָאוּ (אַנְשֵׁי הַסְּפִינָה שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַנַּ"ל) שֶׁנָּפַל. נַעֲשָׂה שָׁם רַעַשׁ גָּדוֹל, כִּי אֵיךְ יוּכְלוּ לַחֲזֹר לְבֵיתָם, כִּי הַמֶּלֶךְ יָמוּת מַחֲמַת צַעַר. וְאָמְרוּ לְהִתְקָרֵב אֶל הַסְּפִינָה שֶׁרוֹאִין (הַיְנוּ לִסְפִינָה זוֹ הַנַּ"ל שֶׁל הַבַּת קֵיסָר) אוּלַי יֵשׁ שָׁם אֵיזֶה דְּאקְטֶיר שֶׁיּוּכַל לִתֵּן לָהֶם עֵצָה. וְהִתְקָרְבוּ אֶל הַסְּפִינָה הַנַּ"ל (הַיְנוּ הַסְּפִינָה שֶׁל הַבַּת קֵיסָר עִם הַשָּׂרוֹת הַנַּ"ל) וְאָמְרוּ לָהֶם (אַנְשֵׁי הַסְּפִינָה שֶׁל הַמֶּלֶךְ לְהַשָּׂרוֹת עִם הַבַּת קֵיסָר הַנַּ"ל) שֶׁלֹּא יִתְיָרְאוּ כְּלָל, כִּי לֹא יַעֲשׂוּ לָהֶם כְּלָל. שְׁאֲלוּ אוֹתָם. אוּלַי יֵשׁ בֵּינֵיכֶם דְּאקְטֶיר שֶׁיִּתֵּן לָנוּ עֵצָה. וְסִפְּרוּ לָהֶם כָּל הַמַּעֲשֶׂה. וְשֶׁבֶן הַמֶּלֶךְ נָפַל לְתוֹךְ הַיָּם, וְאָמְרָה הַבַּת קֵיסָר. שֶׁיּוֹצִיאוּ אוֹתוֹ מִן הַיָּם. וְהָלְכוּ וּמָצְאוּ אוֹתוֹ וְהוֹצִיאוּ אוֹתוֹ. וְלָקְחָה הַדֹּפֶק בְּיָדָהּ. וְאָמְרָה שֶׁנִּשְׁרַף מֹחוֹ. וְקָרְעוּ הַמֹּחַ וּמָצְאוּ שֶׁכִּדְבָרֶיהָ כֵּן הוּא. וְנִבְהֲלוּ מְאֹד. וּבִקְּשׁוּ מִמֶּנָּה שֶׁתֵּלֵךְ עִמָּהֶם לְבֵיתָם, וְתִהְיֶה דְּאקְטֶיר אֵצֶל הַמֶּלֶךְ, וְתִהְיֶה חֲשׁוּבָה וּגְדוֹלָה מְאֹד, וְלֹא רָצְתָה. וְאָמְרָה כִּי אֵינֶנָּה דְּאקְטֶיר. רַק שֶׁיּוֹדַעַת סְתָם דְּבָרִים הַלָּלוּ.

וְלֹא רָצוּ (אַנְשֵׁי הַסְּפִינָה שֶׁל הַמֶּלֶךְ) לַחֲזֹר לְבֵיתָם, וְהָלְכוּ ב' הַסְּפִינוֹת בְּיַחַד. וְהוּטַב בְּעֵינֵי הַשָּׂרֵי מְלוּכָה מְאֹד, שֶׁהַמַּלְכָּה שֶׁלָּהֶם תִּשָּׂא אֶת הַדְּאקְטֶיר, מֵחֲמַת גֹּדֶל חָכְמָתוֹ שֶׁרָאוּ בּוֹ. (כִּי הַשָּׂרֵי מְלוּכָה שֶׁל בֶּן הַמֶּלֶךְ הַנַּ"ל, שֶׁנָּפַל וָמֵת, סָבְרוּ שֶׁהַבַּת קֵיסָר עִם הַשָּׂרוֹת הַנַּ"ל הֵם זְכָרִים, כִּי הָיוּ מְלֻבָּשִׁים בְּמַלְבּוּשֵׁי זְכָרִים כַּנַּ"ל. עַל כֵּן רָצוּ שֶׁהַמַּלְכָּה שֶׁלָּהֶם, שֶׁהִיא אֵשֶׁת בֶּן הַמֶּלֶךְ שֶׁמֵּת, תִּשָּׂא אֶת הַדְּאקְטֶיר, שֶׁהִיא בֶּאֱמֶת הַבַּת קֵיסָר, שֶׁהָיוּ סְבוּרִים שֶׁהִיא דְּאקְטֶיר, מֵחֲמַת שֶׁיָּדְעָה בְּחָכְמָתָהּ שֶׁנִּשְׁרַף הַמֹּחַ שֶׁל בֶּן הַמֶּלֶךְ שֶׁנָּפַל, כַּנַּ"ל) וְשֶׁיִּהְיֶה

הוּא מֶלֶךְ שֶׁלָּהֶם. וְאֶת הַמֶּלֶךְ שֶׁלָּהֶם (הַיְנוּ הַמֶּלֶךְ הַזָּקֵן הַנַּ"ל) יַהֲרְגוּ, (כָּל זֶה הָיוּ רוֹצִים מְאֹד הַשָּׂרֵי מְלוּכָה הַנַּ"ל) אַךְ שֶׁלֹּא הָיָה אֶפְשָׁר לְדַבֵּר דָּבָר כָּזֶה אֶל הַמַּלְכָּה, שֶׁהִיא תִּשָּׂא דָּאקְטֶיר. גַּם לְהַמַּלְכָּה הוּטַב גַּם־כֵּן מְאֹד שֶׁתִּשָּׂא אֶת הַדָּאקְטֶיר, אַךְ שֶׁהָיְתָה מִתְיָרְאָה מִן הַמְּדִינָה, פֶּן לֹא יִתְרַצּוּ שֶׁיִּהְיֶה הוּא מֶלֶךְ. וְהִסְכִּימוּ לַעֲשׂוֹת מִשְׁתָּאוֹת. כְּדֵי שֶׁעַל הַמִּשְׁתֶּה בְּשִׂעַת חֶדְוָה. יוּכְלוּ לְדַבֵּר מִזֶּה. וְהָיוּ עוֹשִׂין מִשְׁתֶּה אֵצֶל כָּל אֶחָד בְּיוֹמוֹ.

כְּשֶׁהִגִּיעַ יוֹם מִשְׁתֶּה שֶׁל הַדָּאקְטֶיר (הַיְנוּ הַבַּת קֵיסָר), נָתַן לָהֶם מַיִן שֶׁלּוֹ הַנַּ"ל וְנִשְׁתַּכְּרוּ. בְּשִׂעַת חֶדְוָה אָמְרוּ הַשָּׂרִים: מַה יָּפֶה הָיָה שֶׁהַמַּלְכָּה תִּשָּׂא אֶת הַדָּאקְטֶיר. וְאָמַר הַדָּאקְטֶיר. יָפֶה מְאֹד הָיָה, רַק אִם הָיוּ מְדַבְּרִים זֹאת בְּלִתִּי פֶּה שְׁתוּי (הַיְנוּ שֶׁלֹּא בְּשִׂעַת שִׁכְרוּת). נַעֲנֵית הַמַּלְכָּה גַּם־כֵּן וְאָמְרָה: מַה יָּפֶה הָיָה שֶׁהִיא תִּשָּׂא אֶת הַדָּאקְטֶיר, רַק שֶׁהַמְּדִינָה תִּסְכִּים עַל זֶה. הֵשִׁיב שֵׁנִית הַדָּאקְטֶיר (הַיְנוּ בַּת קֵיסָר): יָפֶה מְאֹד הָיָה, רַק אִם הָיוּ מְדַבְּרִים זֹאת בְּלִתִּי פֶּה שְׁתוּי. אַחַר־כָּךְ כְּשֶׁהֵקִיצוּ מִשִּׁכְרוּתָם, נִזְכְּרוּ הַשָּׂרִים מַה שֶּׁאָמְרוּ וְנִתְבַּיְּשׁוּ בְּעַצְמָן מֵהַמַּלְכָּה, שֶׁאָמְרוּ דָּבָר כָּזֶה. אַךְ הֵלֹא הִיא גַּם־כֵּן בְּעַצְמָהּ אָמְרָה זֹאת. וְהִיא גַּם־כֵּן נִתְבַּיְּשָׁה מִפְּנֵיהֶם. אַךְ הֵלֹא גַּם הֵם אָמְרוּ זֹאת. וְהִתְחִילוּ לְדַבֵּר מִזֶּה וְנִסְכַּם בֵּינֵיהֶם־כֵּן. וְנִתְחַתְּנָה הִיא עִם הַדָּאקְטֶיר (וְכַנַּ"ל הַיְנוּ עִם בַּת הַקֵּיסָר, שֶׁסָּבְרוּ שֶׁהִיא דָּאקְטֶיר, כַּנַּ"ל) וְהָלְכוּ לִמְדִינָתָם.

וּכְשֶׁרָאוּ בְּנֵי הַמְּדִינָה שֶׁהֵם בָּאִים, שָׂמְחוּ מְאֹד, כִּי זֶה זְמַן רַב שֶׁהָלַךְ הַבֵּן מֶלֶךְ, וְלֹא יָדְעוּ הֵיכָן הוּא. וְהַמֶּלֶךְ הַזָּקֵן כְּבָר מֵת בְּטֶרֶם בִּיאָתָם. אַחַר־כָּךְ רָאוּ (בְּנֵי הַמְּדִינָה) שֶׁהַבֵּן מֶלֶךְ, שֶׁהוּא מֶלֶךְ שֶׁלָּהֶם, אֵינָנוּ. וְשָׁאֲלוּ: הֵיכָן הוּא מַלְכֵּנוּ. וְסִפְּרוּ לָהֶם כָּל הַמַּעֲשֶׂה, אֵיךְ שֶׁכְּבָר מֵת. וְשֶׁכְּבָר קִבְּלוּ לָהֶם מֶלֶךְ זֶה, שֶׁבָּא עִמָּהֶם. וְשָׂמְחוּ מְאֹד עַל שֶׁבָּא לָהֶם מֶלֶךְ חָדָשׁ.

וְהַמֶּלֶךְ (הַיְנוּ בַּת הַקֵּיסָר הַנַּ"ל, שֶׁהִיא נַעֲשֵׂית עַתָּה מֶלֶךְ, כַּנַּ"ל) צִוָּה לְהַכְרִיז בְּכָל מְדִינָה וּמְדִינָה, שֶׁכָּל מִי שֶׁנִּמְצָא בְּכָל מָקוֹם שֶׁהוּא, גֵּר אוֹ אוֹרֵחַ וּבוֹרֵחַ וּמְגֹרָשׁ, שֶׁכֻּלָּם יָבוֹאוּ עַל הַחֲתֻנָּה שֶׁלּוֹ. אִישׁ מֵהֶם לֹא יִהְיֶה נֶעְדָּר. וְיַקְבְּלוּ מַתָּנוֹת גְּדוֹלוֹת. וְצִוָּה (הַמֶּלֶךְ הַנַּ"ל, הַיְנוּ בַּת הַקֵּיסָר) שֶׁיַּעֲשׂוּ סָבִיב סָבִיב כָּל הָעִיר מַעְיָנוֹת. כְּדֵי שֶׁכֻּלָּם יִרְצֶה לִשְׁתּוֹת. לֹא יִצְטָרֵךְ לֵילֵךְ וְלִשְׁתּוֹת, רַק כָּל אֶחָד יִמְצָא מַעְיָן אֶצְלוֹ, וְצִוָּה (הַמֶּלֶךְ הַנַּ"ל, הַיְנוּ בַּת הַקֵּיסָר) לְצַיֵּר צוּרָתוֹ אֵצֶל כָּל מַעְיָן וּמַעְיָן. וְשֶׁיַּעַמְדוּ שׁוֹמְרִים וְיִשְׁמְרוּ בְּאֹם שֶׁיָּבוֹא אֶחָד וְיִסְתַּכֵּל בְּיוֹתֵר עַל הַצּוּרָה וְיַעֲשֶׂה רַע פָּנִים. (הַיְנוּ שֶׁיִּשְׁתַּנֶּה פָּנָיו כְּמוֹ מִי שֶׁמַּבִּיט הֵיטֵב עַל אֵיזֶה דָּבָר וּמִשְׁתּוֹמֵם וּמִצְטַעֵר). אָזַי יִתְפְּסוּ אוֹתוֹ בְּתּוֹפִיסָה. וְכֵן עָשׂוּ. וּבָאוּ אֵלּוּ הַשִּׁלּוּשָׁה הַנַּ"ל. דְּהַיְנוּ בֶּן הַמֶּלֶךְ הָרִאשׁוֹן, שֶׁהוּא הֶחָתָן הָאֱמֶת שֶׁל בַּת הַקֵּיסָר הַזֹּאת (שֶׁהִיא הַמֶּלֶךְ עַכְשָׁו, כַּנַּ"ל) וּבֶן הַסּוֹחֵר (הַנַּ"ל שֶׁגֵּרְשׁוּ אָבִיו מֵחֲמַת הַבַּת הַקֵּיסָר הַזֹּאת, שֶׁבָּרְחָה עִם הַסְּפִינָה עִם כָּל הַסְּחוֹרָה, כַּנַּ"ל) וְהַמֶּלֶךְ שֶׁהֶעֱבִירוּהוּ (גַּם־כֵּן עַל־יָדָהּ, כִּי בָּרְחָה מִמֶּנּוּ עִם י"א שָׂרוֹת,

כַּנַ"ל) וְכָל אֶחָד מֵאֵלּוּ הַג' הִכִּיר שֶׁזֶּה צוּרָתָהּ, וְהִסְתַּכְּלוּ וְנִזְכְּרוּ וְנִצְטַעֲרוּ (הַיְנוּ שֶׁבָּאוּ אֵצֶל הַמַּעְיָנוֹת הַנַ"ל וְרָאוּ צוּרָתָהּ, שֶׁהָיְתָה מְצֻיֶּרֶת שָׁם, וְהִכִּירוּ אוֹתָהּ, וְהָיוּ מִסְתַּכְּלִים בְּיוֹתֵר וְכוּ') וְתָפְסוּ אוֹתָם בַּתְּפִיסָה.

בְּשָׁעַת חֲתֻנָּה צִוָּה הַמֶּלֶךְ (הַיְנוּ הַבַּת הַקֵּיסָר) שֶׁיָּבוֹאוּ הַשְּׁבוּיִים לְפָנָיו. וְהֵבִיאוּ הַשְּׁלוֹשָׁה הַנַ"ל. וְהִכִּירָה אוֹתָם. וְהֵם לֹא הִכִּירוּהָ, מֵחֲמַת שֶׁמְּלֻבֶּשֶׁת כְּמוֹ אִישׁ. עָנְתָה הַבַּת קֵיסָר וְאָמְרָה. אַתָּה מֶלֶךְ (הַיְנוּ הַמֶּלֶךְ שֶׁהֶעֱבִירוּהוּ הַנַ"ל, שֶׁהוּא א' מִג' הַשְּׁבוּיִים הַנַ"ל). אוֹתְךָ הֶעֱבִירוּ בִּשְׁבִיל הֵי"א בָּנוֹת שָׂרִים שֶׁנֶּאֶבְדוּ. הֲרֵי לְךָ הַבָּנוֹת שָׂרִים. שׁוּב לְמִדִּינָתְךָ וּלְמַלְכוּתְךָ (כִּי הֵי"א בָּנוֹת שָׂרִים הָיוּ עִמָּהּ כָּאן, כַּנַ"ל). אַתָּה סוֹחֵר (הַיְנוּ בִּתְחִלָּה דִּבְּרָה לְהַמֶּלֶךְ שֶׁהֶעֱבִירוּהוּ הַנַ"ל, עַכְשָׁו חָזְרָה פָּנֶיהָ וְדִבְּרָה עִם הַסּוֹחֵר, הַיְנוּ עִם בֶּן הַסּוֹחֵר הַנַ"ל) אוֹתְךָ גֵּרֵשׁ אֲבִיךָ בִּשְׁבִיל הַסְּפִינָה עִם סְחוֹרָה שֶׁנֶּאֶבְדָה מִמְּךָ (כַּנַ"ל). הֲרֵי לְךָ הַסְּפִינָה שֶׁלְּךָ עִם כָּל הַסְּחוֹרָה. וְעַל שֶׁנִּשְׁתַּהֲא הַמָּעוֹת כָּל כַּךְ יֵשׁ לְךָ עַתָּה עֲשִׁירוּת בַּסְּפִינָה בְּכִכְּלֵי כִּסְפֵי מִמַּה שֶׁהָיָה, (כִּי הַסְּפִינָה בְּעַצְמָהּ עִם כָּל הַסְּחוֹרָה שֶׁל בֶּן הַסּוֹחֵר, שֶׁהִיא בְּרָחָה עִמָּהּ כַּנַ"ל, עֲדַיִן הָיָה אֲצָלָהּ בִּשְׁלֵמוּת, כַּנַ"ל, וְנוֹסָף לָזֶה הָיָה בַּסְּפִינָה כָּל הָעֲשִׁירוּת שֶׁלָּקְחָה אֵצֶל הַגַּזְלָנִים הַנַ"ל, שֶׁהָיָה עֲשִׁירוּת מֻפְלָג מְאֹד, כִּכְּלֵי כִּסְפֵי, כַּנַ"ל) וְאַתָּה בֶּן מֶלֶךְ (הַיְנוּ הֶחְתַּן שֶׁלֹּה בֶּאֱמֶת) נֶלְכָה וְנִסָּעָה. וְשָׁבוּ לְבֵיתָם: בָּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

מעשה ג' מחגר

מַעֲשֶׂה בְּחָכָם אֶחָד, קוֹדֶם מוֹתוֹ קָרָא אֶת בָּנָיו וּמִשְׁפַּחְתּוֹ וְצִוָּה אוֹתָם לְהַשְׁקוֹת אִילָנוֹת. גַּם יֵשׁ לָכֶם רְשׁוּת לַעֲסֹק בְּשָׂאר פַּרְנָסוֹת, אֲבָל בָּזֶה תִּשְׁתַּדְּלוּ, לְהַשְׁקוֹת אִילָנוֹת. אַחַר־כָּךְ נִפְטַר הֶחָכָם. וְהִנֵּיחַ בָּנִים. וְהָיָה לוֹ בֵּן אֶחָד שֶׁלֹּא הָיָה יָכוֹל לֵילֵךְ. וְהָיָה יָכוֹל לַעֲמֹד, רַק שֶׁלֹּא הָיָה יָכוֹל לֵילֵךְ, וְהָיוּ אֶחָיו נוֹתְנִים לוֹ סִפּוּק דֵּי פַּרְנָסָתוֹ. וְהָיוּ מַסְפִּיקִים אוֹתוֹ כָּל־כָּךְ עַד שֶׁנִּשְׁאַר לוֹ. וְהָיָה אוֹתוֹ הַבֵּן (שֶׁלֹּא הָיָה יָכוֹל לֵילֵךְ) מְקַבֵּץ עַל־יָד עַל־יָד מִמַּה שֶׁנִּשְׁאַר לוֹ מִפַּרְנָסָתוֹ עַד שֶׁקִּבֵּץ סַךְ מְסֻיָּם. וַיֹּשֶׁב עַצְמוֹ: לָמָּה לִי לְקַבֵּל הַסְפָּקָה מֵהֶם? טוֹב שֶׁאַתְחִיל לַעֲשׂוֹת אֵיזֶה מַשָּׂא וּמַתָּן. וְאַף שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לֵילֵךְ. יַעַץ בְּדַעְתּוֹ לִשְׂכֹּר לוֹ עֲגָלָה וְנֵאָמָן וּבַעַל־עֲגָלָה, וְיִסַּע עִמָּהֶם לַלַּיְפְּסִיק, וְיוּכַל לַעֲשׂוֹת הַמַּשָּׂא וּמַתָּן, אַף שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לֵילֵךְ.

כְּשֶׁשָּׁמְעוּ הַמִּשְׁפָּחָה זֹאת, הוּטַב בְּעֵינֵיהֶם. וְאָמְרוּ: לָמָּה לָנוּ לִתֵּן לוֹ הַסְפָּקָה. טוֹב שֶׁיִּהְיֶה לוֹ פַּרְנָסָה. וְהִלְווּ לוֹ עוֹד מָעוֹת, כְּדֵי שֶׁיּוּכַל לִנְהֹג הַמַּשָּׂא וּמַתָּן. וְשָׂכַר לוֹ עֲגָלָה וְנֵאָמָן וּבַעַל־עֲגָלָה וְנָסַע. וּבָא לְקֶרֶעטְשְׁמִי. וְאָמַר הַנֵּאָמָן שֶׁיָּלִינוּ שָׁם, וְלֹא רָצָה. וְהִפְצִירוּ בּוֹ. וְהוּא עִקֵּשׁ אוֹתָם וְנָסְעוּ מִשָּׁם. וְתָעוּ בַּיַּעַר. וְנָפְלוּ עֲלֵיהֶם גַּזְלָנִים.

וְאוֹתָן הַגַּזְלָנִים נַעֲשׂוּ. עַל־יְדֵי שֶׁהָיָה פַּעַם אַחַת רָעָב. וּבָא אֶחָד לָעִיר וְהִכְרִיז: מִי שֶׁרוֹצֶה מְזוֹנוֹת יָבוֹא אֵלָיו וְנִתְקַבְּצוּ אֵלָיו כַּמָּה אֲנָשִׁים. וְהוּא עָשָׂה בָּעַרְמָה. וּמִי שֶׁהָיָה מֵבִין בּוֹ שֶׁאֵין בּוֹ צֹרֶךְ אֵלָיו. דָּחָה אוֹתוֹ. וּלְאֶחָד הָיָה אוֹמֵר. אַתָּה תּוּכַל לִהְיוֹת בַּעַל־מְלָאכָה. וְלָזֶה אָמַר. אַתָּה תּוּכַל לִהְיוֹת בָּרְחַיִם. וּבֵרֵר רַק אֲנָשִׁים חֲכָמִים, וְהָלַךְ עִמָּהֶם לַיַּעַר. וְאָמַר לָהֶם שֶׁיִּהְיוּ נַעֲשִׂים גַּזְלָנִים. בַּאֲשֶׁר שֶׁמִּכָּאן הוֹלְכִים הַדְּרָכִים לְלַיְפְּסִיק, לְבֶרֶעסְלָא וְלִשְׁאָר מְקוֹמוֹת, וְנוֹסְעִים בְּכָאן סוֹחֲרִים, וְנִגְזֹל אוֹתָם וּנְקַבֵּץ מָעוֹת. וְנָפְלוּ עֲלֵיהֶם (הַיְנוּ אֵלּוּ הַגַּזְלָנִים הַנַּ"ל נָפְלוּ עַל הַבֵּן הַנַּ"ל, שֶׁלֹּא הָיָה יָכוֹל לֵילֵךְ, וְעַל הָאֲנָשִׁים שֶׁלּוֹ, דְּהַיְנוּ הַנֶּאֱמָן וְהַבַּעַל־עֲגָלָה).

הַבַּעַל־עֲגָלָה וְהַנֶּאֱמָן, שֶׁהָיוּ יְכוֹלִים לִבְרֹחַ בָּרְחוּ. וְהוּא נִשְׁאַר עַל הָעֲגָלָה. וּבָאוּ וְלָקְחוּ הַתֵּבָה שֶׁל הַמָּעוֹת, וְשָׁאֲלוּ אוֹתוֹ: לָמָּה אַתָּה יוֹשֵׁב. וְהֵשִׁיב שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לֵילֵךְ. וְנָזְלוּ הַתֵּבָה וְהַסּוּסִים. וְהוּא נִשְׁאַר עַל הָעֲגָלָה. וְהַנֶּאֱמָן וְהַבַּעַל־עֲגָלָה (שֶׁבָּרְחוּ לְמָקוֹם שֶׁבָּרְחוּ) יִשְׁבוּ עַצְמָם, בַּאֲשֶׁר שֶׁלָּקְחוּ פְּרוּטְקַלַאדִין מִפָּרִיצִים, וְלָמָּה לָהֶם לָשׁוּב לְבֵיתָם. שֶׁיּוּכְלוּ לָבוֹא בְּשַׁלְשְׁלָאוֹת? טוֹב לָהֶם לִשְׁאֵר שָׁם (בַּמָּקוֹם שֶׁבָּרְחוּ לָשָׁם), וְיִהְיוּ בְּכָאן נֶאֱמָן וּבַעַל־עֲגָלָה. וְהַבֵּן הַנַּ"ל, כָּל זְמַן שֶׁהָיָה לוֹ הַמַּאֲכָל שֶׁלָּקַח מִבֵּיתוֹ. לֶחֶם יָבֵשׁ שֶׁהָיָה בָּעֲגָלָה (שֶׁקּוֹרִין סוּחֲרִיס) אָכַל אוֹתָם. וְאַחַר־כָּךְ כְּשֶׁכָּלָה וְלֹא הָיָה לוֹ לֶאֱכֹל. יִשֵּׁב עַצְמוֹ מַה לַּעֲשׂוֹת. וְהִשְׁלִיךְ עַצְמוֹ מֵהָעֲגָלָה לֶאֱכֹל עֲשָׂבִים, וְהָיָה לָן יְחִידִי בַּשָּׂדֶה וְנִפְחַד. וְנִטַּל מִמֶּנּוּ הַכֹּחַ, עַד שֶׁלֹּא הָיָה יָכוֹל אֲפִלּוּ לַעֲמֹד, רַק לִרְחֹשׁ (בִּלְשׁוֹן אַשְׁכְּנַז: "רוּקְין זִיךְ"), וְהָיָה אוֹכֵל הָעֲשָׂב סְבִיבוֹתָיו, וְכָל זְמַן שֶׁהָיָה יָכוֹל לְהוֹשִׁיט וְלֶאֱכֹל, הָיָה אוֹכֵל שָׁם. וְאַחַר־כָּךְ, כְּשֶׁכָּלָה הָעֲשָׂב סְבִיבוֹ עַד שֶׁלֹּא הָיָה יָכוֹל לְהוֹשִׁיט, הָיָה מְנַתֵּק עַצְמוֹ לְהַלָּן וְאָכַל שָׁם. וְהָיָה אוֹכֵל הָעֲשָׂב אֵיזֶה זְמַן. פַּעַם אֶחָד בָּא לְעֲשָׂב אֶחָד שֶׁעֲדַיִן לֹא אָכַל עֵשֶׂב כָּזֶה. וְהוּטַב בְּעֵינָיו אוֹתוֹ הָעֵשֶׂב. מֵחֲמַת שֶׁהָיָה אוֹכֵל זְמַן רַב עֲשָׂבִים, וְהָיָה מַכִּיר בָּהֶם, וַעֲדַיִן לֹא רָאָה עֵשֶׂב כָּזֶה. וְיִשֵּׁב עַצְמוֹ לְעָקְרוֹ עִם שָׁרְשׁוֹ. וְהָיָה תַּחַת הַשֹּׁרֶשׁ דּוּמִית. וְהַדּוּמִית הָיָה מְרֻבָּע. וְכָל צַד הָיָה לוֹ סְגֻלָּה אַחֶרֶת. וּבְצַד אֶחָד הָיָה כָּתוּב שְׁמִי שֶׁיֹּאחֲז אוֹתוֹ לְמָקוֹם שֶׁיּוֹם וְלַיְלָה נִתְקַבְּצִים בְּיַחַד, שֶׁהַשֶּׁמֶשׁ וְהַיָּרֵחַ נִתְקַבְּצִים שָׁם בְּיַחַד. וּכְשֶׁעָקַר הָעֵשֶׂב עִם הַשֹּׁרֶשׁ שֶׁהָיָה שָׁם הַדּוּמִית, נִזְדַּמֵּן שֶׁאָחַז בְּאוֹתוֹ הַצַּד (הַמְסֻגָּל לִשְׁאֹב לְמָקוֹם שֶׁיּוֹם וְלַיְלָה מִתְקַבְּצִים כַּנַּ"ל), וְנָשָׂא אוֹתוֹ, וּבָא לְמָקוֹם שֶׁיּוֹם וְלַיְלָה נִתְוַעֲדִים יַחַד. וְהִסְתַּכֵּל וְהִנֵּה הוּא שָׁם בַּמָּקוֹם שֶׁשֶּׁמֶשׁ וְיָרֵחַ בָּאִים בְּיַחַד כַּנַּ"ל.

וְשָׁמַע שֶׁהַשֶּׁמֶשׁ עִם הַיָּרֵחַ מְדַבְּרִים, וְהָיָה הַשֶּׁמֶשׁ קוֹבֵל לִפְנֵי הַיָּרֵחַ. בַּאֲשֶׁר שֶׁיֵּשׁ אִילָן שֶׁיֵּשׁ לוֹ עֲנָפִים רַבִּים, וּפֵרְיוֹ וְעָלָיו וְכָל עָנָף וְעָנָף וּפְרִי וְעָלֶה יֵשׁ לוֹ סְגֻלָּה מְיֻחֶדֶת. שֶׁזֶּה מְסֻגָּל לְבָנִים וְזֶה מְסֻגָּל לְפַרְנָסָה. וְזֶה מְסֻגָּל לִרְפוּאַת חוֹלַאַת זֶה וְזֶה לְחוֹלַאַת אַחֶרֶת. כָּל אֶחָד

וְאֶחָד מְסַגֵּל לְדַבָּר אַחֵר. וְזֶה הָאֵילָן הָיוּ צְרִיכִין לְהַשְׁקוֹתוֹ, וְאִם הָיוּ מַשְׁקִין אוֹתוֹ הָיָה מְסֻגָּל מְאֹד, וְלֹא דַּי שֶׁאֵין אֲנִי מַשְׁקֶה אוֹתוֹ, אֶלָּא שֶׁעַל־יְדֵי שֶׁאֲנִי מַזְרִיחַ עָלָיו אֲנִי מְיַבֵּשׁ אוֹתוֹ. עָנְתָה הַלְּבָנָה וְאָמְרָה: אַתָּה דּוֹאֵג דְּאָגוֹת אֲחֵרִים, אֲנִי אֲסַפֵּר לְךָ עֵסֶק שֶׁלִּי. הֱיוֹת שֶׁיֵּשׁ לִי אֶלֶף הָרִים, וּסְבִיבוֹת הָאֶלֶף הָרִים. יֵשׁ עוֹד אֶלֶף הָרִים. וְשָׁם מְקוֹם שֵׁדִים. וְהַשֵּׁדִים יֵשׁ לָהֶם רַגְלֵי תַּרְנְגוֹלִים. וְאֵין לָהֶם כֹּחַ בְּרַגְלֵיהֶם וְיוֹנְקִים מֵרַגְלַי, וּמֵחֲמַת זֶה אֵין לִי כֹּחַ בְּרַגְלַי. וְיֵשׁ לִי אָבָק, הַיְנוּ פּוּל, שֶׁהוּא רְפוּאָה לְרַגְלַי. וּבָא רוּחַ וְנוֹשֵׂא אוֹתוֹ.

עָנְתָה הַחַמָּה. אֶת זֶה אַתָּה דּוֹאֵג? (בִּלְשׁוֹן תִּמַהּ), אַגִּיד לְךָ רְפוּאָה. בַּאֲשֶׁר שֶׁיֵּשׁ דֶּרֶךְ. וּמֵאוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ מִתְפַּצְּלִים כַּמָּה דְּרָכִים. דֶּרֶךְ אֶחָד שֶׁל צַדִּיקִים. אֲפִלּוּ הַצַּדִּיק שֶׁהוּא בְּכָאן, מְפַזְּרִים תַּחְתָּיו אוֹתוֹ הָאָבָק שֶׁבְּאוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ הַנַּ"ל בְּכָל פְּסִיעָה. וְכָל פְּסִיעָה שֶׁהוּא פּוֹסֵעַ הוּא דּוֹרֵךְ בְּאוֹתוֹ הָאָבָק. וְיֵשׁ דֶּרֶךְ שֶׁל אֲפִיקוֹרְסִים. אֲפִלּוּ אֲפִיקוֹרְסִים שֶׁבְּכָאן, מְפַזְּרִים תַּחְתָּיו בְּכָל פְּסִיעָה מֵאוֹתוֹ הָאָבָק כַּנַּ"ל. וְיֵשׁ דֶּרֶךְ שֶׁל מְשֻׁגָּעִים. אֲפִילּוּ מְשֻׁגָּע שֶׁבְּכָאן, מְפַזְּרִים תַּחְתָּיו כַּנַּ"ל, וְכֵן יֵשׁ כַּמָּה דְּרָכִים. וְיֵשׁ דֶּרֶךְ אֶחָד. בַּאֲשֶׁר שֶׁיֵּשׁ צַדִּיקִים, שֶׁמְּקַבְּלִים עַל עַצְמָם יִסּוּרִים, וּמוֹלִיכִים אוֹתָם הַפָּרִיצִים בְּשַׁלְשְׁלָאוֹת. וְאֵין לָהֶם כֹּחַ בְּרַגְלֵיהֶם, וּמְפַזְּרִים תַּחְתֵּיהֶם מֵאוֹתוֹ הָאָבָק שֶׁל אוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ. וְיֵשׁ לָהֶם כֹּחַ בְּרַגְלֵיהֶם. עַל כֵּן תֵּלֵךְ לְשָׁם, שֶׁיֵּשׁ שָׁם הַרְבֵּה אָבָק, וְיִהְיֶה לְךָ רְפוּאָה עַל רַגְלֶיךָ. (כָּל זֶה דִּבְרֵי הַחַמָּה אֶל הַלְּבָנָה) וְהוּא שָׁמַע כָּל זֶה.

בְּתוֹךְ כָּךְ נִסְתַּכֵּל עַל הַדּוּמִיט בְּצַד אַחֵר וְרָאָה כָּתוּב שָׁם. שֶׁמִּי שֶׁיֹּאחֵז בְּאוֹתוֹ הַצַּד, שֶׁיִּשָּׂא אוֹתוֹ לְהַדֶּרֶךְ שֶׁיּוֹצְאִים מִמֶּנּוּ כַּמָּה דְּרָכִים, כַּנַּ"ל. וְאָחַז בְּאוֹתוֹ הַצַּד. וְנָשָׂא אוֹתוֹ לְשָׁם, וְנָתַן רַגְלָיו בְּאוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ שֶׁהָאָבָק רְפוּאָה לְרַגְלַיִם. וְנִתְרַפֵּא מִיָּד. וְהָלַךְ וְנָטַל הָאָבָק מִכָּל הַדְּרָכִים, וְעָשָׂה לוֹ אֲגֻדּוֹת. שֶׁאָגַד הַפּוּל שֶׁל הַדֶּרֶךְ שֶׁל צַדִּיקִים לְבַדּוֹ. וְכֵן הַפּוּל שֶׁל שְׁאָר הַדְּרָכִים אָגַד כָּל אֶחָד לְבַדּוֹ. וּלְקָחָם אִתּוֹ.

וְיָשַׁב עַצְמוֹ. וְהָלַךְ לְאוֹתוֹ הַיַּעַר שֶׁגָּזְלוּ אוֹתוֹ שָׁם. כְּשֶׁבָּא לְשָׁם. בָּחַר לוֹ אִילָן גָּבוֹהַּ, שֶׁהוּא סָמוּךְ לְהַדֶּרֶךְ שֶׁיּוֹצְאִים שָׁם הַגַּזְלָנִים לִגְזֹל. וְלָקַח הַפּוּל שֶׁל צַדִּיקִים וְהַפּוּל שֶׁל מְשֻׁגָּעִים וְעֵרְבָם יַחַד, וּפִזֵּר אוֹתָם עַל הַדֶּרֶךְ. וְהוּא עָלָה עַל הָאִילָן וְיָשַׁב שָׁם לִרְאוֹת מַה יִּהְיֶה נַעֲשֶׂה בָּהֶם. וְהִנֵּה יוֹצְאִים שָׁם גַּזְלָנִים שֶׁשָּׁלַח אוֹתָן הַגַּזְלָן הַגָּדוֹל שֶׁבָּהֶם הַנַּ"ל לְצֵאת וְלִגְזֹל. וּכְשֶׁבָּאוּ לְאוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ. תֵּכֶף כְּשֶׁדָּרְכוּ עַל הַפּוּל הַנַּ"ל נַעֲשׂוּ צַדִּיקִים. וְהִתְחִילוּ לִצְעֹק עַל נַפְשָׁם עַל שֶׁגָּזְלוּ עַד הֵנָּה וְהָרְגוּ כַּמָּה נְפָשׁוֹת. אֲבָל מֵחֲמַת שֶׁהָיָה מְעֹרָב שָׁם פּוּל שֶׁל מְשֻׁגָּעִים, נַעֲשׂוּ צַדִּיקִים מְשֻׁגָּעִים. וְהִתְחִילוּ לְהִתְקוֹטֵט זֶה עִם זֶה, זֶה אָמַר: בִּשְׁבִילְךָ גָּזַלְנוּ, וְזֶה אָמַר: עַל־יְדֵךְ גָּזַלְנוּ. עַד שֶׁהָרְגוּ זֶה אֶת זֶה. וְהָיָה שׁוֹלֵחַ כַּת אַחֶרֶת, וְהָיָה גַּם־כֵּן כַּנַּ"ל. וְהָרְגוּ זֶה אֶת זֶה כַּנַּ"ל. וְכֵן הָיָה אַחַר־כָּךְ. עַד שֶׁנֶּהֶרְגוּ כֻּלָּם. עַד שֶׁהֵבִין שֶׁלֹּא נִשְׁאֲרוּ כִּי

אִם הוּא בְּעַצְמוֹ עִם עוֹד אֶחָד (הַיְנוּ שֶׁהַבֵּן הַנַּ"ל הֵבִין שֶׁכְּבָר נֶהֶרְגוּ כָּל הַגַּזְלָנִים הַנַּ"ל, וְלֹא נִשְׁאַר כִּי אִם הַגַּזְלָן הַגָּדוֹל בְּעַצְמוֹ עִם עוֹד אֶחָד) וְיָרַד מֵהָאִילָן. וְכִבֵּד מִשָּׁם אֶת הַפּוּל הַנַּ"ל מִן הַדֶּרֶךְ. וּפִזֵּר אֶת הַפּוּל שֶׁל צַדִּיקִים בְּעַצְמוֹ. וְהָלַךְ וְיָשַׁב עַל הָאִילָן.

וְאוֹתוֹ הַגַּזְלָן (הַיְנוּ הַגָּדוֹל שֶׁבָּהֶם) תָּמַהּ שֶׁשּׁוֹלֵחַ כָּל הַגַּזְלָנִים. וְאֵין אֶחָד מֵהֶם שָׁב אֵלָיו. וְהָלַךְ הוּא בְּעַצְמוֹ עִם הָאֶחָד שֶׁנִּשְׁאַר אֶצְלוֹ. וְתֵכֶף כְּשֶׁבָּא עַל אוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ (שֶׁפִּזֵּר שָׁם הַבֵּן הַנַּ"ל הַפּוּל שֶׁל צַדִּיקִים לְבַדּוֹ) נַעֲשָׂה צַדִּיק. וְהִתְחִיל לִצְעֹק לַחֲבֵרוֹ עַל נַפְשׁוֹ עַל שֶׁהָרַג כָּל־כָּךְ נְפָשׁוֹת וְגָזַל כָּל־כָּךְ. וְהָיָה תּוֹלֵשׁ קְבָרִים וְהָיָה שָׁב בִּתְשׁוּבָה וּמִתְחָרֵט מְאֹד. וְכֵיוָן שֶׁרָאָה (הַבֵּן הַנַּ"ל שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב עַל הָאִילָן) שֶׁהוּא מִתְחָרֵט וְשָׁב בִּתְשׁוּבָה כָּל־כָּךְ, יָרַד מֵהָאִילָן. כֵּיוָן שֶׁרָאָה הַגַּזְלָן שֶׁמָּצָא אָדָם. הִתְחִיל לִצְעֹק: אוֹי עַל נַפְשִׁי, כָּזֹאת וְכָזֹאת עָשִׂיתִי. אֲהָהּ! תֵּן לִי תְּשׁוּבָה. עָנָה לוֹ. הַחֲזֵר לִי הַתֵּבָה שֶׁגָּזַלְתָּם מִמֶּנִּי. כִּי כָּתוּב אֶצְלָם עַל כָּל גְּזֵלָה. בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם שָׁנְגְזַל. וְאֵצֶל מִי נִגְזַל. אָמַר לוֹ: אֲנִי מַחֲזִיר לְךָ תֵּכֶף, וַאֲנִי נוֹתֵן לְךָ אֲפִלּוּ כָּל הָאוֹצָרוֹת שֶׁל גְּזֵלָה שֶׁיֵּשׁ לִי. רַק תֵּן לִי תְּשׁוּבָה. אָמַר לוֹ: תְּשׁוּבָתְךָ הִיא. רַק שֶׁתֵּלֵךְ אֶל הָעִיר וְתִצְעַק וְתִתְוַדֶּה: אֲנִי הוּא שֶׁהִכְרַזְתִּי אָז וְעָשִׂיתִי כַּמָּה גַּזְלָנִים. וְהָרַגְתִּי וְגָזַלְתִּי כַּמָּה נְפָשׁוֹת, זֶה הוּא תְּשׁוּבָתְךָ. וְנָתַן לוֹ כָּל הָאוֹצָרוֹת. וְהָלַךְ עִמּוֹ אֶל הָעִיר. וְעָשָׂה כֵּן, וּפָסְקוּ שָׁם בְּאוֹתוֹ הָעִיר. בַּאֲשֶׁר שֶׁהָרַג כָּל־כָּךְ נְפָשׁוֹת. עַל כֵּן יִתְלוּ אוֹתוֹ. לְמַעַן יֵדְעוּ.

אַחַר־כָּךְ יָשַׁב עַצְמוֹ הַבֵּן הַנַּ"ל לֵילֵךְ אֶל הַב' אֶלְף הָרִים (הַנַּ"ל) לְהִסְתַּכֵּל מַה נַּעֲשָׂה שָׁם. כְּשֶׁבָּא לְשָׁם. עָמַד מֵרָחוֹק מֵהַשְּׁנֵי אֶלְף הָרִים. וְרָאָה שֶׁיֵּשׁ שָׁם כַּמָּה וְכַמָּה אֶלְף אֲלָפִים וְרִבֵּי רְבָבוֹת מִשְׁפָּחוֹת שֶׁל שֵׁדִים. כִּי הֵם פָּרִים וְרָבִים כִּבְנֵי־אָדָם, וְהֵם רַבִּים מְאֹד. וְרָאָה הַמַּלְכוּת שֶׁלָּהֶם יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא שֶׁשּׁוּם יְלוּד אִשָּׁה אֵינוֹ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא כָּזֹה. וְרָאָה אוֹתָם שֶׁעוֹשִׂים לֵיצָנוּת. זֶה מְסַפֵּר שֶׁהִזִּיק לָזֶה תִּינוֹק. וְזֶה אוֹמֵר שֶׁהִזִּיק לָזֶה יָד. וְזֶה מְסַפֵּר שֶׁהִזִּיק רֶגֶל. וְכֵן שְׁאָר לֵיצָנוּת.

בְּתוֹךְ כָּךְ נִסְתַּכֵּל וְרָאָה אָב וְאֵם הוֹלְכִים וּבוֹכִים. וְשָׁאֲלוּ אוֹתָם: לָמָּה אַתֶּם בּוֹכִים. וְהֵשִׁיבוּ שֶׁיֵּשׁ לָהֶם בֵּן, וְהָיָה דַּרְכּוֹ לֵילֵךְ לְדַרְכּוֹ וְהָיָה שָׁב בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן. וְעַכְשָׁיו הוּא זְמַן רַב וַעֲדַיִן לֹא בָּא. וְהֵבִיאוּ אוֹתָם לַמֶּלֶךְ. וְצִוָּה הַמֶּלֶךְ לְשָׁלֹחַ שְׁלוּחִים לְכָל הָעוֹלָם 1לְמִצְאוֹ. וְהָיוּ הָאָב וְאֵם חוֹזְרִים, וּפָגְעוּ בְּאֶחָד שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ בְּיַחַד עִם בְּנָם הַנַּ"ל (הַיְנוּ שֶׁאוֹתוֹ הָאֶחָד שֶׁפָּגְעוּ בּוֹ הָיָה הֶחָבֵר שֶׁל בְּנָם, וְהָיָה הוֹלֵךְ בְּיַחַד עִם בְּנָם בִּתְחִלָּה. אֲבָל עַכְשָׁו פָּגְעוּ בּוֹ לְבַדּוֹ) וְשָׁאַל אוֹתָם: עַל מָה אַתֶּם בּוֹכִים. וְסִפְּרוּ לוֹ כַּנַּ"ל. הֵשִׁיב לָהֶם: אֲנִי אוֹדִיעַ לָכֶם. הֱיוֹת שֶׁהָיָה לָנוּ אִי אֶחָד בַּיָּם, שֶׁהָיָה שָׁם מָקוֹם שֶׁלָּנוּ. וְאַחַר־כָּךְ הָלַךְ הַמֶּלֶךְ שֶׁהָיָה שַׂיָּךְ לוֹ הָאִי הַנַּ"ל, וְרָצָה לִבְנוֹת שָׁם בְּנְיָנִים וְהִנִּיחַ יְסוֹדוֹת. וְאָמַר הַבֵּן הַנַּ"ל (הַיְנוּ הַבֵּן שֶׁל הַשֵּׁדִים הַנַּ"ל שֶׁנֶּאֱבַד) 2אֵלַי שֶׁנִּזְיק אוֹתוֹ. וְהָלְכְנוּ וְלָקַחְנוּ הַכֹּחַ מֵהַמֶּלֶךְ. וְהָיָה עוֹסֵק בְּדָאקְטוֹרִים.

וְלֹא הָיוּ יְכוֹלִים לַעֲזֹר לוֹ. וְהִתְחִיל לַעֲסֹק בִּמְכַשְּׁפִים, וְהָיָה שָׁם מְכַשֵּׁף אֶחָד, שֶׁהָיָה יוֹדֵעַ מִשְׁפַּחְתּוֹ. וְאֶת מִשְׁפַּחְתִּי לֹא יָדַע. עַל כֵּן לֹא הָיָה יָכוֹל לַעֲשׂוֹת לִי דָּבָר. אֲבָל מִשְׁפַּחְתּוֹ הָיָה יוֹדֵעַ, וְתָפַס אוֹתוֹ וּמְעַנֶּה אוֹתוֹ כָּל־כָּךְ. וְהֵבִיאוּ אוֹתוֹ אֶל הַמֶּלֶךְ. (הַיְנוּ זֶה הַשֵּׂד, שֶׁסִּפֵּר כָּל זֶה, הֵבִיאוּ אוֹתוֹ אֶל הַמֶּלֶךְ שֶׁלָּהֶם) וְסִפֵּר זֹאת לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ. אָמַר הַמֶּלֶךְ: יָשִׁיבוּ לוֹ הַכֹּחַ. עָנָה וְאָמַר. שֶׁהָיָה אֶצְלֵנוּ אֶחָד, שֶׁלֹּא הָיָה לוֹ כֹּחַ, וּנְתָנָנוּ לוֹ הַכֹּחַ. אָמַר הַמֶּלֶךְ: יִקְחוּ מִמֶּנּוּ הַכֹּחַ וְיַחֲזִירוּ לְהַמֶּלֶךְ. הֵשִׁיבוּ לְהַמֶּלֶךְ כִּי נַעֲשָׂה עָנָן. אָמַר הַמֶּלֶךְ שֶׁיִּקְרְאוּ הֶעָנָן וְיָבִיאוּ אוֹתוֹ לְכָאן. וְשָׁלְחוּ שָׁלִיחַ אַחֲרָיו.

אָמַר אוֹתוֹ הָאִישׁ הַבֶּן הַנַּ"ל (הַיְנוּ זֶה הַבֵּן, שֶׁלֹּא הָיָה לוֹ כֹּחַ בְּרַגְלָיו בִּתְחִלָּה, שֶׁבָּא לְכָאן וְרָאָה כָּל זֶה): אֵלֵךְ וְאֶרְאֶה הָעָנָן, אֵיךְ נַעֲשָׂה מֵהָאֲנָשִׁים אֵלּוּ עָנָן. וְהָלַךְ אַחֲרֵי הַשָּׁלִיחַ. וּבָא אֶל הָעִיר שֶׁהָיָה שָׁם הֶעָנָן. וְשָׁאַל אֶת אַנְשֵׁי הָעִיר. מִפְּנֵי מָה כִּסָּה הֶעָנָן כָּל־כָּךְ בְּתוֹךְ הָעִיר. וְהֵשִׁיבוּ לוֹ: בְּכָאן. אַדְרַבָּא. שֶׁמִּמְעוֹלָם אֵין כָּאן עָנָן. וְזֶה זְמַן שֶׁכִּסָּה הֶעָנָן. וּבָא הַשָּׁלִיחַ וְקָרָא אֶת הֶעָנָן. וְהָלַךְ מִשָּׁם. וְיִשֵּׁב עַצְמוֹ הָאִישׁ הַנַּ"ל לֵילֵךְ אַחֲרֵיהֶם לִשְׁמֹעַ מַה הֵם מְדַבְּרִים. וְשָׁמַע שֶׁהַשָּׁלִיחַ שָׁאַל אוֹתוֹ: אֵיךְ אַתָּה בָּא לִהְיוֹת בְּכָאן עָנָן. וְהֵשִׁיב לוֹ: אֲסַפֵּר לְךָ מַעֲשֶׂה. פַּעַם אֶחָד הָיָה חָכָם אֶחָד. וְהַקֵּיסָר מֵהַמְּדִינָה הָיָה אֶפִּיקוֹרְס גָּדוֹל. וְעָשָׂה אֶת כָּל הַמְּדִינָה אֶפִּיקוֹרְסִים. וּקְצָת מִמִּשְׁפַּחְתּוֹ עָשָׂה גַּם־כֵּן לְאֶפִּיקוֹרְסִים. בְּכֵן נִפְרֹשׁ אֶל הַמְּדַבֵּר, כְּדֵי שֶׁנִּשְׁאַר בְּהֶאֱמוּנָה בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. וְהִסְכִּימוּ עִמּוֹ. וְאָמַר הֶחָכָם שֵׁם (הַיְנוּ שֶׁהִזְכִּיר אֵיזֶה שֵׁם מִן הַשֵּׁמוֹת), וְהֵבִיא אוֹתָם אֶל הַמְּדַבֵּר, וְלֹא הוּטַב בְּעֵינָיו אוֹתוֹ הַמְּדַבֵּר, וְאָמַר שֵׁם וְנָשָׂא אוֹתָם אֶל מְדַבֵּר אַחֵר. וְלֹא הוּטַב בְּעֵינָיו גַּם־כֵּן. וְאָמַר עוֹד שֵׁם, וְהֵבִיא אוֹתָם אֶל מְדַבֵּר אַחֵר, וְהוּטַב בְּעֵינָיו. וְאוֹתוֹ הַמְּדַבֵּר הָיְתָה סְמוּכָה אֶל הַב' אֶלֶף הָרִים, וְהָלַךְ (אוֹתוֹ הֶחָכָם הַנַּ"ל) וְעָשָׂה עִגּוּל סְבִיבוֹתָם, שֶׁלֹּא יוּכַל שׁוּם אֶחָד לְהִתְקָרֵב אֲלֵיהֶם.

וְיֵשׁ אֵילָן, שֶׁאִם הָיָה אוֹתוֹ הָאֵילָן נִשְׁקָה, לֹא הָיָה נִשְׁאָר מִמֶּנּוּ (הַיְנוּ מִן הַשֵּׁדִים) כְּלוּם. עַל כֵּן עוֹמְדִים יוֹם וָלַיְלָה מֵאִתָּנוּ, שֶׁחוֹפְרִים וְאֵינָם מַנִּיחִים מַיִם לְהָאִילָן, וְשָׁאַל אוֹתוֹ: לָמָּה עוֹמְדִים יוֹם וָלַיְלָה. כֵּיוָן שֶׁחוֹפְרִים פַּעַם אַחַת לְמִנְעַ הַמַּיִם, דַּי. הֵשִׁיב לוֹ: שֶׁיֵּשׁ בֵּינֵינוּ מְדַבְּרִים, וְאֵלּוּ הַמְדַבְּרִים הוֹלְכִים וְעוֹשִׂים מַחֲלֹקֶת בֵּין מֶלֶךְ זֶה לְמֶלֶךְ אַחֵר, וְעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשָׂה מִלְחָמָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשָׂה רְעִידַת הָאָרֶץ. וְנוֹפֵל הָאֲדָמָה שֶׁסְּבִיבוֹת הַחֲפִירָה, וְיוּכַל לָבוֹא מַיִם לְהָאִילָן, עַל כֵּן עוֹמְדִים תָּמִיד לַחְפֹּר, כַּנַּ"ל. וּכְשֶׁנַּעֲשָׂה מֶלֶךְ בֵּינֵינוּ, עוֹשִׂים לְפָנָיו כָּל הַלֵּיצָנוּת וּשְׂמֵחִים. זֶה מִתְלוֹצֵץ אֵיךְ הִזִּיק תִּינוֹק, וְהַיּוֹלֶדֶת מִתְאַבֶּלֶת עָלָיו. וְזֶה מַרְאֶה לֵיצָנוּת אֲחֵרוֹת, וְכֵן כַּמָּה מִינֵי לֵיצָנוּת. וּכְשֶׁהַמֶּלֶךְ בָּא בְּתוֹךְ הַשִּׂמְחָה, הוּא הוֹלֵךְ וּמְטַיֵּל

עִם הַשָּׂרֵי מְלוּכָה שֶׁלּוֹ. וּמְנַסֶּה עַצְמוֹ לַעֲקֹר הָאִילָן. כִּי אִם לֹא הָיָה הָאִילָן כָּלֵל, הָיָה טוֹב לָנוּ מְאֹד. וּמְחַזֵּק לִבּוֹ מְאֹד כְּדֵי לַעֲקֹר הָאִילָן כֻּלּוֹ. וּכְשֶׁבָּא אֶל הָאִילָן. אֲזַי הָאִילָן צוֹעֵק מְאֹד. וַאֲזַי נוֹפֵל עָלָיו פַּחַד וְחוֹזֵר לַאֲחוֹרָיו.

פַּעַם אֶחָד נַעֲשָׂה מֶלֶךְ חָדָשׁ בֵּינֵיהֶם. וְעָשׂוּ לְפָנָיו לֵיצָנוּת גְּדוֹלוֹת, כַּנַּ"ל. וּבָא בְּשִׂמְחָה גְּדוֹלָה. וְעָשָׂה לְעַצְמוֹ אַבִּירוּת לֵב מְאֹד. וְאָמַר לַעֲקֹר אֶת הָאִילָן כֻּלּוֹ לְגַמְרֵי. וְיָצָא לְטַיֵּל עִם שָׂרָיו. וְחִזֵּק לִבּוֹ מְאֹד. וְרָץ לַעֲקֹר הָאִילָן לְגַמְרֵי. וּכְשֶׁבָּא אֵלָיו, נָתַן קוֹל גָּדוֹל, וְנָפַל עָלָיו פַּחַד. וְחָזַר לַאֲחוֹרָיו וּבָא בְּכַעַס גָּדוֹל וְחָזַר. וְהָיָה הוֹלֵךְ. בְּתוֹךְ כָּךְ נִסְתַּכֵּל וְרָאָה בְּנֵי־אָדָם יוֹשְׁבִים (הַיְנוּ הַכַּת אֲנָשִׁים שֶׁל הֶחָכָם הַנַּ"ל), וְשָׁלַח אֵיזֶה אֲנָשִׁים מֵאֲנָשָׁיו לַעֲשׂוֹת לָהֶם כָּרָאוּי, כְּדַרְכָּם תָּמִיד (הַיְנוּ שֶׁזֶּה הַמֶּלֶךְ שָׁלַח לְהַזִּיקָם כְּדַרְכָּם). וְכֵיוָן שֶׁרָאוּ אוֹתָם אוֹתָהּ הַמִּשְׁפָּחָה שֶׁל בְּנֵי־אָדָם הַנַּ"ל, נָפַל עֲלֵיהֶם פַּחַד. וְאָמַר לָהֶם הַזָּקֵן הַנַּ"ל: אַל תִּפְחֲדוּ.

וּכְשֶׁנִּתְקָרְבוּ הַשֵּׁדִים לְשָׁם, לֹא הָיוּ יְכוֹלִים לְהִתְקָרֵב אֲלֵיהֶם מֵחֲמַת הָעִגּוּל הַנַּ"ל שֶׁהָיָה סְבִיבוֹתָם. וְשָׁלַח שְׁלוּחִים אֲחֵרִים, וְלֹא הָיוּ יְכוֹלִים גַּם־כֵּן. וּבָא בְּכַעַס גָּדוֹל, וְהָלַךְ בְּעַצְמוֹ, וְלֹא הָיָה יָכוֹל גַּם הוּא לְקָרֵב אֲלֵיהֶם. וּבִקֵּשׁ מֵהַזָּקֵן שֶׁיַּנִּיחֵנוּ לְכָנֵס לְשָׁם. וְאָמַר לוֹ: מֵאַחַר שֶׁאַתָּה מְבַקֵּשׁ, אַנִּיחַ אוֹתְךָ לְכָנֵס. אֲבָל אֵין דֶּרֶךְ שֶׁיֵּלֵךְ הַמֶּלֶךְ יְחִידִי. וְאַנִּיחַ אוֹתְךָ עִם עוֹד אֶחָד לְכָנֵס. וּפְתַח לָהֶם פֶּתַח וְנִכְנְסוּ. וְחָזַר וְסָגַר הָעִגּוּל. אָמַר הַמֶּלֶךְ לְהַזָּקֵן. אֵיךְ אַתָּה בָּא לֵישֵׁב עַל מָקוֹם שֶׁלָּנוּ. אָמַר לוֹ: מִפְּנֵי מַה הוּא מְקוֹמְךָ. הוּא מָקוֹם שֶׁלִּי. אָמַר לוֹ: אֵין אַתָּה מִתְיָרֵא מִמֶּנִּי. הֵשִׁיב לוֹ: לָאו. אָמַר לוֹ: אֵין אַתָּה מִתְיָרֵא. וּפָשַׁט עַצְמוֹ וְנַעֲשָׂה גָּדוֹל מְאֹד עַד הַשָּׁמַיִם, וְרָצָה לְבוֹלְעוֹ. אָמַר הַזָּקֵן: אַף־עַל־פִּי־כֵן אֵינִי מִתְיָרֵא כְּלָל. אַךְ אִם אֲנִי רוֹצֶה. תִּהְיֶה אַתָּה מִתְיָרֵא מִמֶּנִּי. וְהָלַךְ וְהִתְפַּלֵּל קְצָת, וְנַעֲשָׂה עֵב וְעָנָן גָּדוֹל, וְהָיוּ רְעָמִים גְּדוֹלִים. וְהָרַעַם הוֹרֵג אוֹתָם, וְנֶהֱרְגוּ כָּל הַשָּׂרֵי מְלוּכָה שֶׁלּוֹ שֶׁהָיוּ עִמּוֹ. וְלֹא נִשְׁאֲרוּ כִּי אִם הוּא עִם הָאִשָּׁה שֶׁהָיָה עִמּוֹ שָׁם בְּתוֹךְ הָעִגּוּל. וּבִקֵּשׁ אוֹתוֹ שֶׁיִּפְסֹק הָרַעַם. וּפָסַק.

עָנָה הַמֶּלֶךְ וְאָמַר: מֵאַחַר שֶׁאַתָּה אִישׁ כָּזֶה. אֶתֵּן לְךָ סֵפֶר מִכָּל הַמִּשְׁפָּחוֹת שֶׁל שֵׁדִים. כִּי יֵשׁ בַּעֲלֵי שֵׁמוֹת שֶׁאֵינָם יוֹדְעִים רַק מִמִּשְׁפָּחָה אַחַת, וַאֲפִלּוּ אוֹתָהּ הַמִּשְׁפָּחָה אֵינָם יוֹדְעִים בִּשְׁלֵמוּת, אֲנִי אֶתֵּן לְךָ סֵפֶר שֶׁכָּתוּב בּוֹ כָּל הַמִּשְׁפָּחוֹת. כִּי אֵצֶל הַמֶּלֶךְ כְּתוּבִים כֻּלָּם, וַאֲפִלּוּ מִי שֶׁנּוֹלַד נִכְתָּב אֵצֶל הַמֶּלֶךְ. וְשָׁלַח אֶת הָאֶחָד, שֶׁהָיָה עִמּוֹ אַחַר הַסֵּפֶר נִמְצָא, שֶׁטּוֹב עָשָׂה שֶׁהִנִּיחַ אוֹתוֹ עִם עוֹד אֶחָד לְכָנֵס, כִּי אִם לְאוּ, אֶת מִי הָיָה שׁוֹלֵחַ? וְהֵבִיא לוֹ הַסֵּפֶר. וּפָתַח אֶת הַסֵּפֶר, וְרָאָה כָּתוּב בּוֹ אֶלֶף אֲלָפִים וְרִבֵּי רְבָבוֹת מִשְׁפָּחוֹת שֶׁלָּהֶם. וְהִבְטִיחַ הַמֶּלֶךְ שֶׁלֹּא יַזִּיקוּ לְעוֹלָם אֶת כָּל מִשְׁפַּחְתּוֹ שֶׁל אוֹתוֹ הַזָּקֵן הַנַּ"ל, וְצִוָּה לְהָבִיא כָּל הַפַּאטְרָעטִין שֶׁל כָּל

בְּנֵי מִשְׁפַּחְתּוֹ, וַאֲפִלּוּ אִם יִהְיֶה נוֹלָד לָהֶם (אֵיזֶה יֶלֶד) יְבִיאוּ תֵּכֶף הַפַּאטֶרֶעט שֶׁלּוֹ, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיֶה נִזּוֹק שׁוּם אֶחָד מִמִּשְׁפַּחַת הַזָּקֵן.

אַחַר־כָּךְ, כְּשֶׁהִגִּיעַ זְמַנּוֹ שֶׁל הַזָּקֵן לִפָּטֵר מִן הָעוֹלָם, קָרָא לְבָנָיו וְצִוָּה לָהֶם וְאָמַר לָהֶם: אֲנִי מַנִּיחַ לָכֶם זֶה הַסֵּפֶר. וַהֲלֹא אַתֶּם רוֹאִים שֶׁיֵּשׁ לִי כֹּחַ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם זֶה הַסֵּפֶר בְּקָדֶשָׁה. וְאַף־עַל־פִּי־כֵן אֵינִי מִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ. רַק יֵשׁ לִי אֱמוּנָה בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. גַּם אַתֶּם אַל 3תִּשְׁתַּמְּשׁוּ בּוֹ. אֲפִלּוּ אִם יִמְצָא אֶחָד מִכֶּם שֶׁיּוּכַל לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ בְּקָדֶשָׁה. אַף־עַל־פִּי־כֵן אַל יִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ, רַק יִהְיֶה לוֹ אֱמוּנָה בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְנִפְטַר הֶחָכָם. וְהָלַךְ הַסֵּפֶר בִּירֻשָּׁה. וּבָא לְבֶן בְּנוֹ. וְהָיָה לוֹ כֹּחַ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ בְּקָדֶשָׁה. רַק שֶׁהָיָה לוֹ אֱמוּנָה בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְלֹא הָיָה מִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ, כַּאֲשֶׁר צִוָּה הַזָּקֵן. וְהַמְדַבְּרִים שֶׁיֵּשׁ בֵּינֵיהֶם הָיוּ מְפַתִּים אֶת נֶכֶד הַזָּקֵן הַנַּ"ל. בַּאֲשֶׁר שֶׁיֵּשׁ לְךָ בָּנוֹת גְּדוֹלוֹת וְאֵין לְךָ לְפָרְנְסָם וּלְהַשִּׂיאָם. עַל כֵּן הִשְׁתַּמֵּשׁ בְּזֶה הַסֵּפֶר. וְהוּא לֹא הָיָה יוֹדֵעַ שֶׁהֵם מְפַתִּים אוֹתוֹ, וְסָבַר שֶׁלִּבּוֹ מְיַעֲצוֹ לָזֶה. וְנָסַע לְאָבִיו זְקֵנוֹ עַל קִבְרוֹ. וְשָׁאַל אוֹתוֹ: בַּאֲשֶׁר שֶׁהִנְחִתְ צַוָּאָה שֶׁלֹּא לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם הַסֵּפֶר, רַק שֶׁיִּהְיֶה לָנוּ אֱמוּנָה בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. וְעַתָּה הַלֵּב מְפַתֶּה אוֹתִי לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ, עָנָה אוֹתוֹ (הַזָּקֵן הַנִּפְטָר הַנַּ"ל): אַף־עַל־פִּי שֶׁיֵּשׁ לְךָ כֹּחַ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ בְּקָדֶשָׁה. מוּטָב שֶׁיִּהְיֶה לְךָ אֱמוּנָה בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. וְאַל תִּשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ. וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעֲזֹר לְךָ. וְעָשָׂה כֵּן.

(וַיְהִי הַיּוֹם) וְהָיָה הַמֶּלֶךְ חוֹלֶה בְּאוֹתָהּ מְדִינָה שֶׁיּוֹשֵׁב בָּהּ הַנֶּכֶד שֶׁל הַזָּקֵן הַנַּ"ל וְעָסַק בְּדַאקְטוֹרִים וְלֹא הָיוּ יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת רְפוּאָה. מֵחֲמַת גֹּדֶל הַחֲמִימוּת שֶׁהָיָה שָׁם בְּאוֹתָהּ הַמְּדִינָה לֹא הָיוּ מוֹעִילִים הָרְפוּאוֹת. וְגָזַר הַמֶּלֶךְ שֶׁיִּשְׂרָאֵל יִתְפַּלְּלוּ בַּעֲדוֹ. אָמַר הַמֶּלֶךְ שֶׁלָּנוּ: בַּאֲשֶׁר שֶׁזֶּה הַנֶּכֶד הַנַּ"ל יֵשׁ לוֹ כֹּחַ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם הַסֵּפֶר בִּקְדֻשָּׁה וְאֵינוֹ מִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ. עַל כֵּן 4נַעֲשָׂה לְטוֹבָתוֹ. וְצִוָּה עָלַי לִהְיוֹת שָׁם עָנָן כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה לְהַמֶּלֶךְ רְפוּאָה מֵהָרְפוּאוֹת שֶׁלָּקַח כְּבָר וּמֵהָרְפוּאוֹת שֶׁיִּקַּח עוֹד. וְהַנֶּכֶד הַנַּ"ל לֹא יָדַע כְּלָל מִזֶּה. וּמֵחֲמַת זֶה אֲנִי הָיִיתִי בְּכָאן עָנָן (כָּל זֶה הָיָה מְסַפֵּר הֶעָנָן לְהַשָּׁלִיחַ).

וְזֶה הַבֵּן הַנַּ"ל (הֵינוּ זֶה שֶׁלֹּא הָיָה לוֹ כֹּחַ בְּרַגְלָיו בַּתְּחִלָּה) הָיָה הוֹלֵךְ אַחֲרֵיהֶם וְשׁוֹמֵעַ. וְהֵבִיאוּ אוֹתוֹ לַמֶּלֶךְ. וְצִוָּה הַמֶּלֶךְ שֶׁיִּקְחוּ הַכֹּחַ וְיַחֲזִירוּ לְהַמֶּלֶךְ הַנַּ"ל. וְהֶחֱזִירוּ לוֹ הַכֹּחַ. וְאָז חָזַר הַבֵּן שֶׁל הַשֵּׁדִים הַנַּ"ל, כַּנַּ"ל. וּבָא מֵיסֵר מְאֹד בְּלֹא כֹּחַ, כִּי עִנּוּ אוֹתוֹ מְאֹד שָׁם. וְחָרָה לוֹ מְאֹד עַל הַמְכַשֵּׁף שֶׁעִנָּה אוֹתוֹ כָּל־כָּךְ, וְצִוָּה לְבָנָיו וּמִשְׁפַּחְתּוֹ שֶׁיִּהְיוּ אוֹרְבִים תָּמִיד עַל הַמְכַשֵּׁף הַנַּ"ל, וְיֵשׁ בֵּינֵיהֶם מְדַבְּרִים. וְהָלְכוּ וְהִגִּידוּ לְהַמְכַשֵּׁף שֶׁיִּשְׁמֹר עַצְמוֹ, כִּי הֵם אוֹרְבִים עָלָיו. וְעָשָׂה 5הַמְכַשֵּׁף תַּחְבּוּלוֹת, וְקָרָא עוֹד מְכַשְּׁפִים שֶׁיּוֹדְעִים מִשְׁפָּחוֹת כְּדֵי לִשְׁמֹר מֵהֶם, וְחָרָה מְאֹד לְהַבֵּן הַנַּ"ל וּלְמִשְׁפַּחְתּוֹ עַל הַמְדַבְּרִים עַל שֶׁגִּלּוּ סוֹדוֹ לְהַמְכַשֵּׁף.

פַּעַם אַחַת נִזְדַּמֵּן שֶׁהָלְכוּ יַחַד מֵהַמִּשְׁפָּחָה שֶׁל הַבֵּן הַנַּ"ל וּמֵהַמְדַבְּרִים. עַל הַמִּשְׁמָר אֵצֶל הַמֶּלֶךְ. וְהָלְכוּ בְּנֵי הַמִּשְׁפָּחָה הַנַּ"ל וְעָשׂוּ עֲלִילָה עַל הַמְדַבְּרִים. וְהָרַג הַמֶּלֶךְ אֶת הַמְדַבְּרִים. וְחָרָה לְהַמְדַבְּרִים הַנִּשְׁאָרִים. וְהָלְכוּ וְעָשׂוּ מְרִידָה בֵּין כָּל הַמְּלָכִים. וְהָיָה בֵּין הַשֵּׁדִים רָעָב וְחַלְשׁוֹת וְחֹרֶב וְדֶבֶר. וְנַעֲשָׂה מִלְחָמוֹת בֵּין כָּל הַמְּלָכִים. וְעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשָׂה רְעִידַת הָאָרֶץ וְנָפְלָה הָאָרֶץ כֻּלָּהּ וְנִשְׁקָה הָאִילָן כֻּלּוֹ. וְלֹא נִשְׁאַר מֵהֶם כְּלָל. וְנַעֲשׂוּ כְּלֹא הָיוּ: אָמֵן:

סוֹד מַעֲשֶׂה זוֹ מְרֻמָּז בְּקַפִּיטֶל א' שֶׁבַּתְּהִלִּים: אַשְׁרֵי הָאִישׁ וְכוּ': דֶּרֶךְ רְשָׁעִים דֶּרֶךְ צַדִּיקִים וְכוּ'. הַיְנוּ בְּחִינַת הַדְּרָכִים הַנַּ"ל שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם הָאָבָק שֶׁמְּפַזְּרִים וְכוּ' כַּנַּ"ל: וְהָיָה כְּעֵץ שָׁתוּל עַל פַּלְגֵי מַיִם אֲשֶׁר פִּרְיוֹ יִתֵּן בְּעִתּוֹ וְעָלֵהוּ וְכוּ'. וְכֹל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה יַצְלִיחַ. הַיְנוּ הָאִילָן הַנַּ"ל. שֶׁכָּל פִּרְיוֹ וְעָלָיו הַכֹּל כַּאֲשֶׁר לַכֹּל מְסֻגָּל מְאֹד כַּנַּ"ל. דּוֹק וְתִשְׁכַּח עוֹד אֵיזֶה רְמָזִים: אַשְׁרֵי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא הָלַךְ כִּי בַּתְּחִילָה לֹא הָיָה יָכוֹל לֵילֵךְ: לֹא עָמַד כִּי אַחַר־כָּךְ לֹא הָיָה יָכוֹל לַעֲמֹד גַּם־כֵּן: וּבְמוֹשַׁב לֵצִים. הַיְנוּ מוֹשַׁב לֵצִים הַנַּ"ל שֶׁעוֹשִׂין לֵיצָנוּת וְכוּ' כַּנַּ"ל: כְּמוֹץ אֲשֶׁר תִּדְּפֶנּוּ רוּחַ הַיְנוּ הָרוּחַ שֶׁנּוֹשֵׂא הַפּוּל הַנַּ"ל: וְכָל זֶה הוּא רַק רְמָזִים בְּעָלְמָא. שֶׁהָאִיר עֵינֵינוּ קְצָת. לְמַעַן נָבִין וְנַשְׂכִּיל קְצָת עַד הֵיכָן הַדְּבָרִים מַגִּיעִים. אֲבָל הַדְּבָרִים סְתוּמִים עֲדַיִן בְּתַכְלִית הַהֶעְלֵם: כִּי כָּל אֵלּוּ הַמַּעֲשִׂיּוֹת שֶׁסִּפֵּר גָּבְהוּ מְאֹד מְאֹד מִדַּעַת אֱנוֹשִׁי וְנֶעְלָמִים מֵעֵין כָּל חַי וְכוּ'.

מעשה ד' - מעשה נסים

פַּעַם אֶחָד הָיָה מֶלֶךְ וְנָזַר עַל הַמְּדִינָה גֵּרוּשׁ בִּגְזֵרוֹת שְׁמָד. שֶׁמִּי שֶׁיִּרְצֶה לִשָּׁאֵר בַּמְּדִינָה יָמִיר דָּתוֹ. וְאִם לָאו, יִהְיֶה נִתְגָּרֵשׁ מֵהַמְּדִינָה. וְהָיוּ קְצָת מֵהֶם שֶׁהִפְקִירוּ כָּל רְכוּשָׁם וַעֲשִׁירוּת שֶׁלָּהֶם וְיָצְאוּ מִשָּׁם בְּדַלּוּת כְּדֵי לִשָּׁאֵר בֶּאֱמוּנָה שֶׁיִּהְיוּ יִשְׂרְאֵלִים. וּקְצָת מֵהֶם חָסוּ עַל רְכוּשָׁם וַעֲשִׁירוּתָם וְנִשְׁאֲרוּ שָׁם וְהָיוּ אֲנוּסִים. בְּצִנְעָא הָיוּ נוֹהֲגִים דָּת יְהוּדִית. וּבְפַרְהֶסְיָא לֹא הָיוּ רַשָּׁאִים.

וּמֵת הַמֶּלֶךְ. וְנַעֲשָׂה בְּנוֹ מֶלֶךְ. וְהִתְחִיל לִנְהֹג הַמְּדִינָה בְּיָד רָמָה. וְכָבַשׁ כַּמָּה מְדִינוֹת, וְהָיָה חָכָם גָּדוֹל.

וּמֵחֲמַת שֶׁהָיָה מַחֲזִיק בְּתַקֶּף יָדוֹ אֶת הַשָּׂרֵי מְלוּכָה. יְעָצוּ עָלָיו וְנִתְקַשְּׁרוּ לִפֹּל עָלָיו וּלְהַכְרִית אוֹתוֹ וְאֶת זַרְעוֹ. וְהָיָה בֵּין הַשָּׂרִים א' מֵהָאֲנוּסִים. וְיָשַׁב עַצְמוֹ: הֲלֹא מִפָּנַי מָה אֲנִי אָנוּס. מֵחֲמַת שֶׁהָיִיתִי חָס עַל הוֹנִי וּרְכוּשִׁי. עַכְשָׁו שֶׁיִּהְיֶה הַמְּדִינָה בְּלֹא מֶלֶךְ. יִהְיֶה אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ חַיִּים בְּלָעוֹ. כִּי אִי אֶפְשָׁר שֶׁיִּהְיֶה מְדִינָה בְּלֹא מֶלֶךְ. עַל כֵּן יַעַץ בְּעַצְמוֹ לֵילֵךְ וּלְהַגִּיד לַמֶּלֶךְ בְּלִי יְדִיעָתָם. וְהָלַךְ וְהִגִּיד לַמֶּלֶךְ, שֶׁנִּתְקַשְּׁרוּ עָלָיו כַּנַּ"ל. וְהָלַךְ הַמֶּלֶךְ וְנִסָּה

אִם אֱמֶת הַדָּבָר. וְרָאָה שֶׁהוּא אֱמֶת, וְהֶעֱמִיד שׁוֹמְרִים. בְּאוֹתוֹ לַיְלָה שֶׁנָּפְלוּ עָלָיו תְּפָסוּ אוֹתָם. וְדָן אוֹתָם כָּל אֶחָד כְּפִי מִשְׁפָּטוֹ.

עָנָה הַמֶּלֶךְ וְאָמַר לְהַשָּׂר הָאָנוּס הַנַּ"ל. אֵיזֶה כָּבוֹד אֶתֵּן לְךָ בִּשְׁבִיל זֶה שֶׁהִצַּלְתָּנִי וְאֶת זַרְעִי. אִם אֹמַר לַעֲשׂוֹת אוֹתְךָ שַׂר. הֲרֵי אַתָּה בְּלֹא זֶה שַׂר; וְאִם לִתֵּן לְךָ מָעוֹת. יֵשׁ לְךָ. אֶמֹר אֵיזֶה כָּבוֹד אַתָּה רוֹצֶה, וְאֶעֱשֶׂה לְךָ. עָנָה הָאָנוּס וְאָמַר: אֲבָל תַּעֲשֶׂה לִי מַה שֶּׁאֹמַר. אָמַר הַמֶּלֶךְ: הֵן. אָמַר: הִשָּׁבַע לִי בְּכִתְרְךָ וּמַלְכוּתְךָ. וְנִשְׁבַּע לוֹ. עָנָה וְאָמַר (הָאָנוּס הַנַּ"ל): עִקַּר כְּבוֹדִי שֶׁאֶהְיֶה רַשַּׁאי לְהִיוֹת יְהוּדִי בְּפַרְהֶסְיָא, לְהַנִּיחַ טַלִּית וּתְפִלִּין בְּפַרְהֶסְיָא, וְחָרָה לְהַמֶּלֶךְ מְאֹד. מֵחֲמַת שֶׁבְּכָל מְדִינָתוֹ אֵינָם רַשָּׁאִים לִהְיוֹת יְהוּדִים, אֲבָל לֹא הָיָה לוֹ בְּרֵרָה מֵחֲמַת הַשְּׁבוּעָה. בַּבֹּקֶר הָלַךְ הָאָנוּס וְהִנִּיחַ טַלִּית וּתְפִלִּין בְּפַרְהֶסְיָא.

אַחַר־כָּךְ מֵת הַמֶּלֶךְ וְנַעֲשָׂה בְּנוֹ מֶלֶךְ. וְהוּא הִתְחִיל לְהַנְהִיג מְדִינָתוֹ בְּרִכּוּת. מֵחֲמַת שֶׁרָאָה שֶׁרָצוּ לְהַכְרִית אֶת אָבִיו כַּנַּ"ל. וְכָבַשׁ מְדִינוֹת רַבּוֹת. וְהָיָה חָכָם גָּדוֹל מְאֹד, וְצִוָּה לְקַבֵּץ וְלִקְרוֹת אֶת כָּל הַחוֹזֶי כּוֹכָבִים שֶׁיְּגַיְּדוּ. מֵאֵיזֶה דָּבָר יוּכַל לִהְיוֹת נִכְרָת זַרְעוֹ, כְּדֵי שֶׁיִּשְׁמֹר מִזֶּה, וְאָמְרוּ לוֹ שֶׁזַּרְעוֹ לֹא יֵכָרֵת, רַק שֶׁיִּשְׁמֹר מִשּׁוֹר וְשֶׂה, וְכָתְבוּ זֹאת בְּסֵפֶר הַזִּכְרוֹנוֹת, וְצִוָּה לְבָנָיו שֶׁיִּנָּהֲגוּ גַּם־כֵּן כְּמוֹתוֹ בְּדֶרֶךְ רַכָּה. וּמֵת.

וְנַעֲשָׂה בְּנוֹ מֶלֶךְ, וְהִתְחִיל לִנְהֹג בְּיָד רָמָה וּבְחֹזֶק כְּמוֹ זְקֵנוֹ. וְכָבַשׁ מְדִינוֹת רַבּוֹת וְנָפַל עַל חָכְמָה. וְצִוָּה לְהַכְרִיז שֶׁלֹּא יִמְצֵא בְּמְדִינָתוֹ שׁוֹר וְשֶׂה, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיֶה נִכְרָת זַרְעוֹ. עַל כֵּן אֵין לוֹ מוֹרָא מִשּׁוּם דָּבָר. וְנָהַג מְדִינָתוֹ בְּרָמָה. וְנַעֲשָׂה חָכָם גָּדוֹל מְאֹד, וְנָפַל עַל חָכְמָה לִכְבֹּשׁ אֶת כָּל הָעוֹלָם בְּלֹא מִלְחָמָה. כִּי יֵשׁ ז' חֶלְקֵי עוֹלָם, שֶׁהָעוֹלָם נִתְחַלֵּק לְז' חֲלָקִים. וְיֵשׁ ז' כּוֹכְבֵי לֶכֶת, שֶׁכָּל כּוֹכָב מֵאִיר בְּחֵלֶק מֵחֶלְקֵי הָעוֹלָם, וְיֵשׁ ז' מִינֵי מַתְכוֹת, שֶׁכָּל א' מִז' כּוֹכְבֵי לֶכֶת מֵאִיר 6בְּמִין מַתֶּכֶת א'. וְהָלַךְ וְקִבֵּץ כָּל הַז' מִינֵי מַתְכוֹת. וְצִוָּה לְהָבִיא כָּל הַפַּאטְרָעטִין שֶׁל כָּל הַמְּלָכִים שֶׁהֵם שֶׁל זָהָב. שֶׁתּוֹלִין בַּפַּלְטְרִין שֶׁלָּהֶם. וְעָשָׂה מִזֶּה אָדָם. רֹאשׁוֹ שֶׁל זָהָב וְגוּפוֹ שֶׁל כֶּסֶף, וְכֵן שְׁאָר הָאֵיבָרִים מִמִּינֵי מַתְכוֹת הָאֲחֵרִים, וְהָיָה בְּאוֹתוֹ הָאָדָם כָּל הַז' מִינֵי מַתְכוֹת. וְהֶעֱמִיד אוֹתוֹ עַל הַר גָּבוֹהַּ. וְהָיוּ כָּל הַז' כּוֹכְבֵי לֶכֶת מְאִירִין בְּאוֹתוֹ הָאָדָם. וּכְשֶׁהָיָה אָדָם צָרִיךְ לְאֵיזֶה עֵצָה. אוֹ אֵיזֶה מַשָּׂא וּמַתָּן אִם לַעֲשׂוֹתוֹ אִם לָאו. הָיָה עוֹמֵד נֶגֶד אוֹתוֹ הָאֵבָר שֶׁל הַמִּין מַתֶּכֶת הַשַּׁיָּךְ לְחֵלֶק הָעוֹלָם שֶׁהוּא מִשָּׁם. וְהָיָה חוֹשֵׁב בְּדַעְתּוֹ אִם לַעֲשׂוֹת אִם לָאו. וּכְשֶׁהָיָה צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת, הָיָה מֵאִיר וּמַזְרִיחַ אוֹתוֹ הָאֵבָר, וְאִם לָאו. הָיָה נֶחְשָׁךְ הָאֵבָר. (כָּל זֶה עָשָׂה הַמֶּלֶךְ הַנַּ"ל) וְעַל־יְדֵי זֶה הָיָה כּוֹבֵשׁ כָּל הָעוֹלָם. וְאָסַף מָמוֹן רַב.

וְאוֹתוֹ הַדְּמוּת אָדָם לֹא הָיָה מְסֻגָּל לְהַנַּ"ל. רַק (בְּאֹפֶן וּבְתַנַאי) שֶׁיִּהְיֶה הַמֶּלֶךְ מַשְׁפִּיל גֵּאִים וּמַגְבִּיהַּ שְׁפָלִים. וְהָלַךְ וְשָׁלַח פְּקֻדּוֹת (הַיְנוּ "אוֹקאזין") עֲבוּר כָּל הַיַּעְדְנִירַאלִין וּשְׁאָר

הַשָּׂרִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם הִתְמַנּוּת וְאוֹרֲדִיר"שׁ. וּבָאוּ כֻּלָּם. וְהִשְׁפִּיל אוֹתָם. וְלָקַח מֵהֶם הַהִתְמַנּוּת שֶׁלָּהֶם. אֲפִלּוּ אוֹתָן שֶׁהָיוּ לָהֶם הִתְמַנּוּת שֶׁעָבְדוּ אֵצֶל אֲבִי אֲבִי זְקֵנוֹ. לָקַח מֵהֶם. וְהִגְבִּיהַּ שְׁפָלִים. וְהֶעֱמִיד אוֹתָם תַּחְתֵּיהֶם. בְּתוֹכָם הָיָה הַשַּׂר הָאָנוּס הַנַּ"ל (הַיְנוּ שֶׁהוּא הָיָה בְּתוֹךְ הַשָּׂרִים שֶׁהַמֶּלֶךְ הָיָה עוֹסֵק לְהַשְׁפִּילָם) וְשָׁאַל אוֹתוֹ הַמֶּלֶךְ: מַהוּ הַשְּׂרוּת וְהַהִתְמַנּוּת שֶׁלְּךָ. הֵשִׁיב לוֹ. הַשְּׂרוּת שֶׁלִּי הוּא. שֶׁאֲהֶיֶה רַשַּׁאי לְהָיוֹת יְהוּדִי בְּפַרְהֶסְיָא בִּשְׁבִיל אוֹתָהּ הַטּוֹבָה שֶׁעָשִׂיתִי לִזְקֶנְךָ כַּנַּ"ל. וְלָקַח מֵאִתּוֹ זֹאת. וְחָזַר וְנַעֲשָׂה אָנוּס.

פַּעַם אֶחָד שָׂכַב הַמֶּלֶךְ לִישֹׁן. וְרָאָה בַּחֲלוֹם שֶׁהַשָּׁמַיִם זַכִּים. וְרָאָה כָּל הַי"ב מַזָּלוֹת. וְרָאָה שֶׁשּׁוֹר וְשֶׂה שֶׁיֵּשׁ בֵּין הַמַּזָּלוֹת. הֵם מְשַׂחֲקִים מִמֶּנּוּ. וְהֵקִיץ בְּכַעַס גָּדוֹל. וְנִפְחַד מְאֹד. וְצִוָּה לְהָבִיא אֶת סֵפֶר הַזִּכְרוֹנוֹת. וְרָאָה כָּתוּב בּוֹ שֶׁעַל יְדֵי שׁוֹר וְשֶׂה יִהְיֶה נִכְרָת זַרְעוֹ. וְנָפַל עָלָיו פַּחַד גָּדוֹל. וְסִפֵּר לְהַמַּלְכָּה, וְנָפַל עָלֶיהָ וְעַל בָּנֶיהָ גַּם־כֵּן פַּחַד גָּדוֹל. וַתִּפָּעֶם רוּחוֹ מְאֹד. וְקָרָא לְכָל הַפּוֹתְרֵי חֲלוֹמוֹת. וְכָל אֶחָד הָיָה פּוֹתֵר לְעַצְמוֹ, וְלֹא הָיָה קוֹלָן נִכְנָס בְּאָזְנָיו. וְנָפַל עָלָיו פַּחַד גָּדוֹל מְאֹד. וּבָא אֵלָיו חָכָם אֶחָד וְאָמַר לוֹ. שֶׁיֵּשׁ לוֹ קַבָּלָה מֵאֲבִיו, הֱיוֹת שֶׁיֵּשׁ שס"ה מִינֵי תַּהֲלוּכוֹת הַשֶּׁמֶשׁ, וְיֵשׁ מָקוֹם שֶׁכָּל הַשס"ה מִינֵי תַּהֲלוּכוֹת הַשֶּׁמֶשׁ מַזְרִיחִים לְשָׁם. וְשָׁם גָּדֵל שַׁבָּט בַּרְזֶל. וּמִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ פַּחַד. כְּשֶׁבָּא לְהַשַּׁבָּט הַנַּ"ל, נִצּוֹל מֵהַפַּחַד.

וְהוּטַב לְהַמֶּלֶךְ, וְהָלַךְ עִם אִשְׁתּוֹ וּבָנָיו וְכָל זַרְעוֹ לַמָּקוֹם הַנַּ"ל. עִם הֶחָכָם הַנַּ"ל. וּבְאֶמְצַע הַדֶּרֶךְ עוֹמֵד מַלְאָךְ שֶׁהוּא מְמֻנֶּה עַל כַּעַס. כִּי עַל־יְדֵי כַּעַס בּוֹרְאִים מַלְאָךְ הַמַּשְׁחִית, וְאוֹתוֹ מַלְאָךְ הַנַּ"ל הוּא מְמֻנֶּה עַל כָּל הַמַּשְׁחִיתִים, וְשׁוֹאֲלִין אוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ. כִּי יֵשׁ דֶּרֶךְ יָשָׁר לִפְנֵי אִישׁ. וְיֵשׁ דֶּרֶךְ שֶׁהוּא מָלֵא טִיט. וְיֵשׁ דֶּרֶךְ שֶׁהוּא מָלֵא פְּחָתִים וּבוֹרוֹת, וְכֵן שְׁאָר דְּרָכִים. וְיֵשׁ דֶּרֶךְ אֶחָד, שֶׁיֵּשׁ שָׁם אֵשׁ שֶׁאַרְבַּע פַּרְסָאוֹת מֵאוֹתוֹ הָאֵשׁ נִשְׂרָפִים (וְשֶׁאָלוּ לוֹ הַדֶּרֶךְ, וְאָמַר לָהֶם אוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ שֶׁיֵּשׁ שָׁם הָאֵשׁ) וְהָיוּ הוֹלְכִים. וְהָיָה הֶחָכָם מִסְתַּכֵּל לְפָנָיו בְּכָל פַּעַם אִם יֵשׁ שָׁם אוֹתוֹ הָאֵשׁ. כִּי הָיָה לוֹ קַבָּלָה מֵאֲבִיו שֶׁיֵּשׁ שָׁם אֵשׁ כַּנַּ"ל. בְּתוֹךְ כָּךְ רָאָה הָאֵשׁ. וְרָאָה שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים דֶּרֶךְ הָאֵשׁ מְלָכִים וִיהוּדִים מְעֻטָּפִים בְּטַלִּית וּתְפִלִּין. וְזֶה הָיָה מֻחָמַת שֶׁהָיוּ אֻצֶּל אוֹתָן הַמְּלָכִים יוֹשְׁבִים יְהוּדִים בִּמְדִינָתָם, עַל כֵּן הָיוּ יְכוֹלִים לֵילֵךְ דֶּרֶךְ הָאֵשׁ. וְאָמַר הֶחָכָם לְהַמֶּלֶךְ. בַּאֲשֶׁר שֶׁיֵּשׁ קַבָּלָה בְּיָדִי. שֶׁד' פַּרְסָאוֹת רָחוֹק מִן הָאֵשׁ נִשְׂרָפִים. עַל כֵּן אֵין אֲנִי רוֹצֶה לֵילֵךְ עוֹד. וְהַמֶּלֶךְ חָשַׁב: מֵאַחַר שֶׁרוֹאֶה שֶׁשְּׁאָר מְלָכִים הוֹלְכִים שָׁם דֶּרֶךְ הָאֵשׁ. עַל כֵּן אָמַר שֶׁגַּם הוּא יֵלֵךְ. וְעָנָה הֶחָכָם: אֲנִי יֵשׁ לִי קַבָּלָה מֵאֲבִי כַּנַּ"ל. עַל כֵּן אֵינִי רוֹצֶה לֵילֵךְ. אַתָּה, אִם רְצוֹנְךָ לֵילֵךְ. לֵךְ. וְהָלַךְ הַמֶּלֶךְ וְזַרְעוֹ. וְשָׁלַט בָּהֶם הָאֵשׁ. וְנִשְׂרַף הוּא וְזַרְעוֹ וְנִכְרְתוּ כֻּלָּם.

כְּשֶׁבָּא הֶחָכָם לְבֵיתוֹ. הָיָה תְּמוּהַּ בְּעֵינֵי הַשָּׂרִים. הֲלֹא הָיָה נִשְׁמָר מִשּׁוֹר וְשֶׂה. וְאֵיךְ בָּא שֶׁיִּהְיֶה נִכְרָת הוּא וְזַרְעוֹ. עָנָה הָאָנוּס וְאָמַר. עַל־יְדֵי נִכְרָת, כִּי הַחוֹזֵי כּוֹכָבִים רָאוּ, וְלֹא יָדְעוּ

מָה רָאוּ. כִּי שׁוֹר, עוֹשִׂין מֵעוֹרוֹ תְּפִלִּין, וְשֶׂה, עוֹשִׂין מִצַּמְרוֹ צִיצִית לְטַלִּית, וְעַל־יְדֵיהֶם נִכְרֶת הוּא וְזַרְעוֹ. כִּי אוֹתָן הַמִּלְכִים שֶׁהָיוּ יְהוּדִים דָּרִים בִּמְדִינָתָם, שֶׁמְּלַבָּשִׁין בְּטַלִּית וּתְפִלִּין, הָיוּ הוֹלְכִים דֶּרֶךְ הָאֵשׁ וְלֹא הָיוּ נִזּוֹקִים כְּלָל. וְהוּא נִכְרַת עַל־יְדֵי שֶׁלֹּא הָיוּ רַשָּׁאִים יְהוּדִים שֶׁלּוֹבְשִׁין טַלִּית וּתְפִלִּין לֵישֵׁב בִּמְדִינָתוֹ. וְעַל כֵּן הָיוּ הַשּׁוֹר וְשֶׂה שֶׁבַּמַּזָּלוֹת שׁוֹחֲקִים מִמֶּנּוּ. כִּי הַחוֹזֶה כּוֹכָבִים רָאוּ וְלֹא יָדְעוּ מָה רָאוּ. וְנִכְרַת הוּא וְזַרְעוֹ כַּנַ"ל.

"לְמָה רָגְשׁוּ גוֹיִם וְכוּ'. תִּרְעֵם בְּשֵׁבֶט בַּרְזֶל: פֶּן יֶאֱנַף וְתֹאבְדוּ דֶּרֶךְ כִּי יִבְעַר" וְכוּ' (תְּהִלִּים ב): וְהַדְּבָרִים עַתִּיקִים וּסְתוּמִים מְאֹד: כָּל זֶה שָׁמַעְתִּי: עוֹד מָצָאתִי קְצָת רְמָזִים מֵהַמַּעֲשֶׂה זוֹ בַּקַּפִּיטֶל הַנַּ"ל: "נְנַתְּקָה אֶת מוֹסְרוֹתֵימוֹ. מוֹסֵרוֹת הֵם שֶׁל עוֹר: בְּחִינַת תְּפִילִין: "עֲבוֹתֵימוֹ", עֲבוֹת הֵם חֲבָלִים: בְּחִינַת צִיצִית. כְּמוֹ שֶׁדָּרַז"ל פָּסוּק זֶה בְּמַסֶּכֶת עֲבוֹדָה זָרָה (דף ג:) עַל צִיצִית וּתְפִלִּין: "יוֹשֵׁב בַּשָּׁמַיִם יִשְׂחָק": כִּי הַשּׁוֹר וְשֶׂה שֶׁבַּשָּׁמַיִם שׂוֹחֲקוּ מִמֶּנּוּ: "אָז יְדַבֵּר אֲלֵימוֹ בְּאַפּוֹ וּבַחֲרוֹנוֹ יְבַהֲלֵמוֹ": הַכַּעַס וְהַבֶּהָלָה וְהַפַּחַד הַנַּ"ל: "וַאֲנִי נָסַכְתִּי מַלְכִּי עַל צִיּוֹן הַר קָדְשִׁי": אֶפְשָׁר הָרֶמֶז בָּזֶה. כִּי הַדְּמוּת אָדָם שֶׁהֶעֱמִיד הַמֶּלֶךְ הַנַּ"ל עַל הַר גָּבוֹהַּ אֶת זֶה לְעֻמַּת זֶה: כִּי הוּא כְּנֶגֶד הַמֶּלֶךְ עַל צִיּוֹן הַר הַקֹּדֶשׁ. כִּי שָׁם כְּלוּלִים כָּל חֶלְקֵי עוֹלָם וְכוּ', וְזֶהוּ "הַר" כַּנַּ"ל: "נָסַכְתִּי", לְשׁוֹן "נֶסֶךְ וַיִּצֹק": "שְׁאַל מִמֶּנִּי", כָּל הָעֲצוֹת כַּנַּ"ל: "גּוֹיִם נַחֲלָתֶךָ וַאֲחֻזָּתְךָ אַפְסֵי אָרֶץ". לֶאֱחֹז יַחַד כָּל אַפְסֵי אָרֶץ, הֵינוּ כָּל ז' חֶלְקֵי עוֹלָם. וְכָל הַמְּלָכִים וְהַגּוֹיִם לְנַחֲלָה תַּחְתָּיו: "עִבְדוּ", זֶה צִיצִית, "בְּיִרְאָה", זֶה תְּפִלִּין. וְגִילוּ בִּרְעָדָה: רְעָדָה הַנַּ"ל:

מעשה ה' - מבן מלך שהיה מאבנים טובות

מַעֲשֶׂה בְּמֶלֶךְ אֶחָד שֶׁלֹּא הָיוּ לוֹ בָּנִים, וְהָלַךְ וְעָסַק בְּדִאַקְטוֹרִים, כְּדֵי שֶׁלֹּא תִּהְיֶה מַלְכוּתוֹ נֶהֱפֶכֶת לְזָרִים, וְלֹא הוֹעִילוּ לוֹ. וְנָזַר עַל הַיְּהוּדִים שֶׁיִּתְפַּלְּלוּ בַּעֲבוּרוֹ שֶׁיִּהְיוּ לוֹ בָּנִים. וְהָיוּ הַיְּהוּדִים מְבַקְּשִׁים וּמְחַפְּשִׂים צַדִּיק, כְּדֵי שֶׁיִּתְפַּלֵּל וְיִפְעֹל שֶׁיִּהְיוּ לוֹ בָּנִים. וּבִקְּשׁוּ וּמָצְאוּ צַדִּיק גָּנוּז, וְאָמְרוּ לוֹ שֶׁיִּתְפַּלֵּל שֶׁיִּהְיוּ לְהַמֶּלֶךְ בָּנִים, וְעָנָה שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ כְּלָל. וְהוֹדִיעוּ לְהַמֶּלֶךְ, וְשָׁלַח הַמֶּלֶךְ פְּקֻדָּתוֹ (שֶׁקּוֹרִין אוֹקַאז) אֲחֲרָיו, וְהֵבִיאוּ אוֹתוֹ לְהַמֶּלֶךְ. וְהִתְחִיל הַמֶּלֶךְ לְדַבֵּר עִמּוֹ בְּטוֹב: הֲלֹא אַתָּה יוֹדֵעַ, שֶׁהַיְּהוּדִים הֵם בְּיָדִי לַעֲשׂוֹת בָּהֶם כִּרְצוֹנִי. עַל כֵּן אֲנִי מְבַקֵּשׁ מִמְּךָ בְּטוֹב שֶׁתִּתְפַּלֵּל שֶׁיִּהְיוּ לִי בָּנִים. וְהִבְטִיחַ לוֹ שֶׁיִּהְיֶה לוֹ בְּאוֹתָהּ שָׁנָה וְלָד. וְהָלַךְ לִמְקוֹמוֹ, וְיָלְדָה הַמַּלְכָּה בַּת, וְהָיְתָה אוֹתָהּ הַבַּת מַלְכָּה יָפַת־תֹּאַר מְאֹד, וּכְשֶׁהָיְתָה בַּת ד' שָׁנִים, הָיְתָה יְכוֹלָה כָּל הַחָכְמוֹת וּלְזַמֵּר בִּכְלֵי שִׁיר, וְהָיְתָה יוֹדַעַת כָּל הַלְּשׁוֹנוֹת. וְהָיוּ נוֹסְעִים מְלָכִים מִכָּל הַמְּדִינוֹת לִרְאוֹתָהּ, וְהָיָה שִׂמְחָה גְּדוֹלָה עַל הַמֶּלֶךְ.

אַחַר־כָּךְ נִכְסַף הַמֶּלֶךְ מְאֹד שֶׁיִּהְיֶה לוֹ בֵּן, כְּדֵי שֶׁלֹּא תִּהְיֶה מַשְׁבֶּרֶת מַלְכוּתוֹ לְאִישׁ זָר, וְנָזַר שׁוּב עַל הַיְּהוּדִים שֶׁיִּתְפַּלְּלוּ שֶׁיִּהְיֶה לוֹ בֵּן, וְהָיוּ מְבַקְּשִׁים וּמְחַפְּשִׂים אֶת הַצַּדִּיק הַנַּ"ל,

וְלֹא מָצְאוּ אוֹתוֹ כִּי כְּבָר נִפְטַר. וּבִקְּשׁוּ עוֹד וּמָצְאוּ עוֹד צַדִּיק גָּנוּז, וְאָמְרוּ לוֹ שֶׁיִּתֵּן לְהַמֶּלֶךְ בֵּן, וְאָמַר שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ כְּלָל. וְהוֹדִיעוּ לְהַמֶּלֶךְ, וְאָמַר לוֹ הַמֶּלֶךְ גַּם־כֵּן כַּנַּ"ל: הֲלֹא הַיְּהוּדִים בְּיָדִי וְכוּ' כַּנַּ"ל. אָמַר לוֹ הֶחָכָם (הַיְנוּ זֶה הַצַּדִּיק הַנַּ"ל): תּוּכַל לַעֲשׂוֹת מַה שֶּׁאֲצַוֶּה? אָמַר הַמֶּלֶךְ: הֵן. אָמַר לוֹ הֶחָכָם: אֲנִי צָרִיךְ שֶׁתִּבְנֶה כָּל הַמִּינֵי אֲבָנִים טוֹבוֹת, כִּי כָּל אֶבֶן טוֹב, יֵשׁ לוֹ סְגֻלָּה אַחֶרֶת, כִּי יֵשׁ אֵצֶל הַמְּלָכִים סֵפֶר שֶׁכָּתוּב בּוֹ כָּל מִינֵי הָאֲבָנִים טוֹבוֹת. אָמַר הַמֶּלֶךְ: אֲנִי אוֹצִיא חֲצִי מַלְכוּתִי כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה לִי בֵּן. וְהָלַךְ וְהֵבִיא לוֹ כָּל מִינֵי הָאֲבָנִים טוֹבוֹת וּלְקָחָם הֶחָכָם וֶהֱדִקָּם, וְלָקַח כּוֹס יַיִן וּנְתָנָם לְתוֹכוֹ, וְנָתַן חֲצִי הַכּוֹס לְהַמֶּלֶךְ לִשְׁתּוֹת וְחֶצְיָהּ לְהַמַּלְכָּה. וְאָמַר לָהֶם שֶׁיִּהְיֶה לָהֶם בֵּן שֶׁיִּהְיֶה כֻּלּוֹ מֵאֲבָנִים טוֹבוֹת, וְיִהְיוּ בּוֹ כָּל הַסְּגֻלּוֹת שֶׁל כָּל הָאֲבָנִים טוֹבוֹת, וְהָלַךְ לִמְקוֹמוֹ. וְיָלְדָה בֵּן, וְנַעֲשָׂה שִׂמְחָה גְּדוֹלָה עַל הַמֶּלֶךְ. וְהַבֵּן הַנּוֹלָד לֹא הָיָה מֵאֲבָנִים טוֹבוֹת. כְּשֶׁהָיָה הַבֵּן בֶּן ד' שָׁנִים הָיָה יְפֵה־תֹּאַר מְאֹד וְחָכָם גָּדוֹל בְּכָל הַחָכְמוֹת, וְהָיָה יוֹדֵעַ כָּל הַלְּשׁוֹנוֹת, וְהָיוּ נוֹסְעִים מְלָכִים לִרְאוֹתוֹ.

וְהַבַּת מַלְכָּה רָאֲתָה שֶׁאֵינָהּ חֲשׁוּבָה כָּל־כָּךְ, וְנִתְקַנְּאָה בּוֹ. רַק זֹאת הָיָה נֶחָמָתָהּ, בַּאֲשֶׁר שֶׁאוֹתוֹ הַצַּדִּיק אָמַר שֶׁיִּהְיֶה כֻּלּוֹ מֵאֲבָנִים טוֹבוֹת. טוֹב שֶׁאֵינוֹ מֵאֲבָנִים טוֹבוֹת.

פַּעַם אֶחָד הָיָה הַבֵּן מֶלֶךְ מְחַתֵּךְ עֵצִים וְנִקַּף בְּאֶצְבָּעוֹ, וְרָצְתָה הַבַּת מַלְכָּה לִכְרֹךְ אֶת אֶצְבָּעוֹ, וְרָאֲתָה שָׁם אֶבֶן טוֹב, וְנִתְקַנְּאָה בּוֹ מְאֹד וְעָשְׂתָה עַצְמָהּ חוֹלָה, וּבָאוּ כַּמָּה דְּאָקְטוֹרִים, וְלֹא הָיוּ יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת לָהּ רְפוּאָה, וְקָרְאוּ לַמְכַשְּׁפִים. וְהָיָה שָׁם מְכַשֵּׁף, וְגִלְּתָה לוֹ הָאֱמֶת, שֶׁהִיא עַצְמָהּ חוֹלָה כַּנַּ"ל, וְשָׁאֲלָה אוֹתוֹ אִם יוּכַל לַעֲשׂוֹת כְּשׁוּף לְאָדָם שֶׁיִּהְיֶה מְצֹרָע. אָמַר: הֵן. אָמְרָה לוֹ: אוּלַי יְבַקֵּשׁ מְכַשֵּׁף שֶׁיְּבַטֵּל הַכְּשׁוּף וְיִתְרַפֵּא. אָמַר הַמְכַשֵּׁף: אִם יַשְׁלִיכוּ הַכְּשׁוּף אֶל הַמַּיִם, לֹא יוּכְלוּ לְבַטְּלוֹ עוֹד. וְעָשְׂתָה כֵּן, וְהִשְׁלִיכָה הַכְּשׁוּף אֶל הַמַּיִם, וְנַעֲשָׂה הַבֵּן מֶלֶךְ מְצֹרָע מְאֹד, עַל חוֹטְמוֹ צָרַעַת וְעַל פָּנָיו וְעַל שְׂאָר גּוּפוֹ, וְעָסַק הַמֶּלֶךְ בְּדָאקְטוֹרִים וּבְמְכַשְּׁפִים וְלֹא הוֹעִילוּ.

וְגָזַר עַל הַיְּהוּדִים שֶׁיִּתְפַּלְּלוּ. וּבִקְּשׁוּ הַצַּדִּיק הַנַּ"ל, וְהֵבִיאוּ אוֹתוֹ לַמֶּלֶךְ, וְהַצַּדִּיק הַנַּ"ל הָיָה מִתְפַּלֵּל תָּמִיד לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בַּאֲשֶׁר שֶׁהוּא הָיָה מַבְטִיחַ שֶׁיִּהְיֶה הַבֵּן מֶלֶךְ כֻּלּוֹ מֵאֲבָנִים טוֹבוֹת, וְלֹא הָיָה כֵּן, וְהָיָה טוֹעֵן לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ: הַאִם עָשִׂיתִי זֹאת בִּשְׂבִיל כְּבוֹדִי? לֹא עָשִׂיתִי כִּי אִם בִּשְׂבִיל כְּבוֹדְךָ, וְעַכְשָׁו לֹא נִתְקַיֵּם כְּמוֹ שֶׁאָמַרְתִּי. וּבָא הַצַּדִּיק לְהַמֶּלֶךְ, וְהָיָה מִתְפַּלֵּל וְלֹא הוֹעִיל, וְהוֹדִיעוּ לוֹ שֶׁהוּא כְּשׁוּף.

וְהַצַּדִּיק הַנַּ"ל הָיָה גָּבוֹהַּ לְמַעְלָה מִן כָּל הַכְּשָׁפִים, וּבָא הַצַּדִּיק וְהוֹדִיעַ לְהַמֶּלֶךְ שֶׁהוּא כְּשׁוּף, וְשֶׁהַשְׁלִיכוּ הַכְּשׁוּף לַמַּיִם, וְאֵין תַּקָּנָה לְהַבֵּן מֶלֶךְ כִּי אִם שֶׁיַּשְׁלִיכוּ הַמְכַשֵּׁף שֶׁעָשָׂה הַכְּשׁוּף לַמַּיִם. אָמַר הַמֶּלֶךְ: אֲנִי נוֹתֵן לְךָ כָּל הַמְכַשְּׁפִים לְהַשְׁלִיכָם לַמַּיִם כְּדֵי שֶׁיִּתְרַפֵּא בְּנִי. וְנִתְיָרְאָה הַבַּת מַלְכָּה, וְרָצְתָה אֶל הַמַּיִם לְהוֹצִיא הַכְּשׁוּף מִן הַמַּיִם, כִּי הָיְתָה יוֹדַעַת

הֱיכָן מָנַח הַכִּשּׁוּף, וְנָפְלָה אֶל הַמַּיִם. וְנַעֲשָׂה רַעַשׁ גָּדוֹל שֶׁהַבַּת מֶלֶךְ נָפְלָה אֶל הַמַּיִם, וּבָא הַצַּדִּיק הַנַּ"ל וְאָמַר לָהֶם שֶׁהַבֶּן מֶלֶךְ יִתְרַפֵּא. וְנִתְרַפֵּא, וְנִתְיַבֵּשׁ הַצָּרַעַת וְנָפַל וְנִקְלַף כָּל הָעוֹר מִמֶּנּוּ וְנַעֲשָׂה מֵאֲבָנִים טוֹבוֹת כֻּלּוֹ, וְהָיָה לוֹ כָּל הַסְּגֻלּוֹת שֶׁל כָּל הָאֲבָנִים טוֹבוֹת: (הֵינוּ כִּי אַחַר שֶׁנִּקְלַף הָעוֹר אָז נִתְגַּלָּה וְנִרְאָה שֶׁהַבֶּן מֶלֶךְ הוּא כֻּלּוֹ מֵאֲבָנִים טוֹבוֹת, כַּאֲשֶׁר אָמַר הַצַּדִּיק הַנַּ"ל).

מעשה ו' - ממלך ענו

מַעֲשֶׂה בְּמֶלֶךְ אֶחָד, וְהָיָה לוֹ חָכָם. אָמַר הַמֶּלֶךְ לְהֶחָכָם: בַּאֲשֶׁר שֶׁיֵּשׁ מֶלֶךְ שֶׁחוֹתֵם עַצְמוֹ שֶׁהוּא גִּבּוֹר גָּדוֹל וְאִישׁ אֱמֶת וְעָנָו. וְהִנֵּה גִּבּוֹר, אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁהוּא גִּבּוֹר, מֵחֲמַת שֶׁסְּבִיב מְדִינָתוֹ הוֹלֵךְ הַיָּם, וְעַל הַיָּם עוֹמְדִים חַיִל עַל סְפִינוֹת עִם הוֹרְמַאטִיס וְאֵינָם מַנִּיחִים לְהִתְקָרֵב. וְלִפְנִים מִן הַיָּם יֵשׁ (מָקוֹם שֶׁטּוֹבְעִין בּוֹ שֶׁקּוֹרִין) זוּמְפּ גָּדוֹל סָבִיב הַמְּדִינָה, שֶׁאֵין שָׁם כִּי אִם שְׁבִיל קָטָן, שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לֵילֵךְ שָׁם כִּי אִם אָדָם אֶחָד, וְגַם שָׁם עוֹמְדִים הוֹרְמַאטִיס, וּכְשֶׁיָּבוֹא אֶחָד לְהִלָּחֵם, מוֹרִים עִם הַהוֹרְמַאטִיס, וְאִי־אֶפְשָׁר לְהִתְקָרֵב לְשָׁם. אַךְ מַה שֶּׁחוֹתֵם עַצְמוֹ אִישׁ אֱמֶת וְעָנָו, זֶה אֵינִי יוֹדֵעַ. וַאֲנִי רוֹצֶה שֶׁתָּבִיא אֵלַי הַפַּאטְרָעט שֶׁל אוֹתוֹ הַמֶּלֶךְ, כִּי יֵשׁ לְהַמֶּלֶךְ כָּל הַפַּאטְרָעטִין שֶׁל כָּל הַמְּלָכִים, וְהַפַּאטְרָעט שֶׁלּוֹ לֹא נִמְצָא אֵצֶל שׁוּם מֶלֶךְ, כִּי הוּא נִסְתָּר מִבְּנֵי־אָדָם, כִּי הוּא יוֹשֵׁב תַּחַת כִּלָּה, וְהוּא רָחוֹק מִבְּנֵי מְדִינָתוֹ.

הָלַךְ הֶחָכָם אֶל הַמְּדִינָה. אָמַר הֶחָכָם בְּדַעְתּוֹ שֶׁצָּרִיךְ לוֹ לֵידַע מֵהוּת הַמְּדִינָה, וְעַל יְדֵי מַה יֵּדַע הַמֵּהוּת שֶׁל הַמְּדִינָה? עַל־יְדֵי הַקַּאטָאוִוישׁ שֶׁל הַמְּדִינָה (הֵינוּ עִנְיְנֵי צְחוֹק שֶׁקּוֹרִין קַאטָאוִוישׁ). כִּי כְּשֶׁצְּרִיכִים לֵידַע דָּבָר צְרִיכִים לֵידַע הַקַּאטָאוִוישׁ שֶׁל אוֹתוֹ הַדָּבָר. כִּי יֵשׁ כַּמָּה מִינֵי קַאטָאוִוישׁ: יֵשׁ אֶחָד שֶׁמְּכַוֵּן בֶּאֱמֶת לְהַזִּיק לַחֲבֵרוֹ בִּדְבָרָיו, וּכְשֶׁחֲבֵרוֹ מַקְפִּיד עָלָיו, אוֹמֵר לוֹ: אֲנִי מְצַחֵק כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "כְּמִתְלַהְלֵהַּ" (משלי כו) וְכוּ'. וְאָמַר: הֲלֹא מְצַחֵק אָנִי. וְכֵן יֵשׁ אֶחָד שֶׁמִּתְכַּוֵּן בְּדֶרֶךְ צְחוֹק וְאַף־עַל־פִּי־כֵן חֲבֵרוֹ נִזּוֹק עַל־יְדֵי דִּבְרָיו. וְכֵן יֵשׁ כַּמָּה מִינֵי קַאטָאוִוישׁ. וְיֵשׁ בְּכָל הַמְּדִינוֹת מְדִינָה שֶׁכּוֹלֶלֶת כָּל הַמְּדִינוֹת, וּבְאוֹתָהּ הַמְּדִינָה יֵשׁ עִיר א' שֶׁכּוֹלֶלֶת כָּל הָעֲיָרוֹת שֶׁל כָּל הַמְּדִינָה שֶׁכּוֹלֶלֶת כָּל הַמְּדִינוֹת, וּבְאוֹתָהּ הָעִיר יֵשׁ בַּיִת א' שֶׁכּוֹלֶלֶת כָּל הַבָּתִּים שֶׁל כָּל הָעִיר שֶׁכּוֹלֶלֶת כָּל הָעֲיָרוֹת שֶׁל הַמְּדִינָה שֶׁכּוֹלֶלֶת כָּל הַמְּדִינוֹת, וְשָׁם יֵשׁ אָדָם שֶׁכָּלוּל מִכָּל הַבַּיִת וְכוּ', וְשָׁם יֵשׁ אֶחָד שֶׁעוֹשֶׂה כָּל הַלֵּיצָנוּת וְהַקַּאטָאוִוישׁ שֶׁל הַמְּדִינָה.

וְלָקַח הֶחָכָם עִמּוֹ מָמוֹן רַב, וְהָלַךְ לְשָׁם. וְרָאָה שֶׁעוֹשִׂים כַּמָּה מִינֵי לֵיצָנוּת וּצְחוֹק, וְהֵבִין בְּהַקַּאטָאוִוישׁ שֶׁהַמְּדִינָה כֻּלָּהּ מְלֵאָה שִׂקְרִים מִתְּחִלָּה וְעַד סוֹף. כִּי רָאָה שֶׁעוֹשִׂין צְחוֹק אֵיךְ מְאַנִּים וּמַטְעִים בְּנֵי־אָדָם בְּמַשָּׂא וּמַתָּן וְאֵיךְ הוּא בָּא לְדוּן בְּהַמַּאנִיסְטְרַאט וְשָׁם כֻּלּוֹ

שֶׁקֶר וּמְקַבְּלִין שֹׁחַד. וְהוֹלֵךְ לְהַסָּאנְד הַגְּבוֹהַּ יוֹתֵר, וְגַם שָׁם כֻּלּוֹ שֶׁקֶר, וְהָיוּ עוֹשִׂים בְּדַרְכּוֹ צְחוֹק אֶן שְׁטֶעלִין מִכָּל הַדְּבָרִים הַלָּלוּ. וְהֵבִין הֶחָכָם בְּאוֹתוֹ הַצְּחוֹק שֶׁהַמְּדִינָה כֻּלָּהּ מְלֵאָה שְׁקָרִים וְרַמָּאוּת וְאֵין בָּהּ שׁוּם אֱמֶת. וְהָלַךְ וְנָשָׂא וְנָתַן בְּהַמְּדִינָה, וְהִנִּיחַ עַצְמוֹ לְהוֹנוֹת אוֹתוֹ בְּהַמַּשָּׂא וּמַתָּן, וְהָלַךְ לָדוּן לִפְנֵי הָעַרְכָּאוֹת, וְהֵם כֻּלָּם מְלֵאִים שֶׁקֶר וּשְׁחָדִים, וּבְיוֹם זֶה נָתַן לָהֶם שֹׁחַד לְמָחָר לֹא הִכִּירוּהוּ. וְהָלַךְ לְעַרְכָּאוֹת גְּבוֹהַּ יוֹתֵר, וְגַם שָׁם כֻּלּוֹ שֶׁקֶר. עַד שֶׁבָּא לִפְנֵי הַסָּאנַאט, וְגַם הֵם מְלֵאִים שֶׁקֶר וּשְׁחָדִים, עַד שֶׁבָּא אֶל הַמֶּלֶךְ בְּעַצְמוֹ.

וּכְשֶׁבָּא אֶל הַמֶּלֶךְ עָנָה וְאָמַר: עַל מִי אַתָּה מֶלֶךְ? שֶׁהַמְּדִינָה מְלֵאָה שְׁקָרִים כֻּלָּהּ מִתְּחִלָּה וְעַד סוֹף וְאֵין בָּהּ שׁוּם אֱמֶת. וְהִתְחִיל לְסַפֵּר כָּל הַשְּׁקָרִים שֶׁל הַמְּדִינָה, וּכְשֶׁהַמֶּלֶךְ שָׁמַע דְּבָרָיו, הִרְכִּין אָזְנָיו אֵצֶל הַוּוילוֹן לִשְׁמֹעַ דְּבָרָיו, כִּי הָיָה תָּמוּהַּ לְהַמֶּלֶךְ שֶׁיִּמְצָא אִישׁ שֶׁיּוֹדֵעַ מִכָּל הַשְּׁקָרִים שֶׁל הַמְּדִינָה. וְהַשָּׂרִי מְלוּכָה שֶׁשָּׁמְעוּ דְּבָרָיו הָיוּ כּוֹעֲסִים עָלָיו מְאֹד, וְהוּא הָיָה מְסַפֵּר וְהוֹלֵךְ הַשְּׁקָרִים שֶׁל הַמְּדִינָה. עָנָה וְאָמַר (הֶחָכָם הַנַּ"ל): וְהָיָה רָאוּי לוֹמַר שֶׁגַּם הַמֶּלֶךְ כְּמוֹתָם, שֶׁהוּא אוֹהֵב שֶׁקֶר כְּמוֹ הַמְּדִינָה, אַךְ מִזֶּה אֲנִי רוֹאֶה אֵיךְ אַתָּה אִישׁ אֱמֶת, וּבִשְׁבִיל זֶה אַתָּה רָחוֹק מֵהֶם מֵחֲמַת שֶׁאֵין אַתָּה יָכוֹל לִסְבֹּל הַשֶּׁקֶר שֶׁל הַמְּדִינָה. וְהִתְחִיל לְשַׁבֵּחַ הַמֶּלֶךְ מְאֹד מְאֹד, וְהַמֶּלֶךְ מֵחֲמַת שֶׁהָיָה עָנָו מְאֹד, וּבִמְקוֹם גְּדֻלָּתוֹ שָׁם עַנְוָתָנוּתוֹ, כִּי כֵן דֶּרֶךְ הֶעָנָו, שֶׁבְּכָל מַה שֶׁמְּשַׁבְּחִין וּמְגַדְּלִין אוֹתוֹ יוֹתֵר נַעֲשֶׂה קָטָן וְעָנָו יוֹתֵר, וּמֵחֲמַת גֹּדֶל הַשֶּׁבַח שֶׁל הֶחָכָם שֶׁשִּׁבַּח וְגִדֵּל אֶת הַמֶּלֶךְ, בָּא הַמֶּלֶךְ בַּעֲנִיווּת וְקַטְנוּת מְאֹד עַד שֶׁנַּעֲשָׂה אֵין מַמָּשׁ. וְלֹא הָיָה יָכוֹל לְהִתְאַפֵּק וְהִשְׁלִיךְ אֶת הַוּוילוֹן לִרְאוֹת אֶת אוֹתוֹ הֶחָכָם, מִי הוּא זֶה שֶׁהוּא יוֹדֵעַ וּמֵבִין כָּל זֹאת. וְנִתְגַּלָּה פָּנָיו, וְרָאָה אוֹתוֹ הֶחָכָם, וְהֵבִיא הַפַּאטֶרַעט שֶׁלּוֹ אֶל הַמֶּלֶךְ.

"דַּרְכֵי צִיּוֹן אֲבֵלוֹת" (איכה א). צִיּוֹן הִיא בְּחִינַת הַצִּיּוּנִים שֶׁל כָּל הַמְּדִינוֹת, שֶׁכֻּלָּם נִתְוַעֲדִים לְשֶׁם. כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "וְרָאָה אָדָם וּבָנָה אֶצְלוֹ צִיּוּן" (יחזקאל לט).

וְזֶהוּ (ישעיה לג): "חֲזֵה "צִיּוֹן "קִרְיַת "מוֹעֲדֵינוּ, רָאשֵׁי־תֵבוֹת מְצַחֵק. שֶׁשָּׁם הָיוּ נִתְוַעֲדִים כָּל הַצִּיּוּנִים, וּמִי שֶׁהָיָה צָרִיךְ לֵידַע אִם לַעֲשׂוֹת הַדָּבָר אוֹ הַמַּשָּׂא וּמַתָּן הָיָה יוֹדֵעַ שָׁם. יְהִי רָצוֹן שֶׁיִּבָּנֶה בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן.

רְאֵה וְהָבֵן וְהַבֵּט אַתָּה הַמְעַיֵּן עַד הֵיכָן הַדְּבָרִים מַגִּיעִים. אַשְׁרֵי הַמְחַכֶּה וְיַגִּיעַ לֵידַע וּלְהַשִּׂיג מְעַט מִסּוֹדוֹת הַמַּעֲשִׂיּוֹת הַלָּלוּ, אֲשֶׁר לֹא נִשְׁמְעוּ כָּאֵלֶּה מִיָּמִים קַדְמוֹנִים.

וְדַע שֶׁכָּל אֵלּוּ הַפְּסוּקִים וְהָרְמָזִים הַמּוּבְאִים אַחַר קְצָת הַמַּעֲשִׂיּוֹת הֵם רַק רְמָזִים וְגִלּוּי מִלְּתָא בְּעָלְמָא, לְמַעַן יֵדְעוּ כִּי לֹא דָּבָר רֵיק הוּא חַס וְשָׁלוֹם. וְכַאֲשֶׁר נִשְׁמַע מִפִּיו הַקָּדוֹשׁ בְּפֵרוּשׁ שֶׁאָמַר שֶׁהוּא מְגַלֶּה אֵיזֶה רְמָזִים בְּעָלְמָא בְּאֵיזֶה פְּסוּקִים הַמְרַמְּזִים לְסוֹד הַמַּעֲשִׂיּוֹת

לְמַעַן דַּעַת שֶׁאֵינוֹ מְדַבֵּר חַס וְשָׁלוֹם דְּבָרִים בְּטֵלִים חַס וְשָׁלוֹם, אֶבָל סוֹד הַמַּעֲשִׂיּוֹת בְּעֶצֶם, רָחוֹק מִדַּעְתֵּנוּ וְעָמֹק עָמֹק מִי יִמְצָאֶנּוּ.

מעשה ז' - מזבוב ועכביש

עָנָה וְאָמַר: אֲסַפֵּר לָכֶם כָּל הַנְּסִיעָה שֶׁלִּי שֶׁהָיָה לִי:
מַעֲשֶׂה בְּמֶלֶךְ אֶחָד, שֶׁהָיוּ עָלָיו כַּמָּה מִלְחָמוֹת כְּבֵדוֹת וְכָבַשׁ אוֹתָם, וְלָקַח שְׁבוּיִים הַרְבֵּה. (בְּתוֹךְ דְּבָרָיו שֶׁהִתְחִיל לְסַפֵּר זֹאת הַמַּעֲשֶׂה עָנָה וְאָמַר בְּזֶה הַלָּשׁוֹן: תֹּאמְרוּ שֶׁאֲסַפֵּר לָכֶם הַכֹּל וְתוּכְלוּ לְהָבִין) וְהָיָה הַמֶּלֶךְ עוֹשֶׂה סְעֻדָּה גְּדוֹלָה שֶׁקּוֹרִין בַּאיִל בְּכָל שָׁנָה בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁכָּבַשׁ הַמִּלְחָמָה. וְהָיוּ שָׁם עַל הַבַּאיִל כָּל הַשָּׂרֵי מִלּוּכָה וְכָל הַשָּׂרִים כְּדֶרֶךְ הַמְּלָכִים, וְהָיוּ עוֹשִׂין שָׁם עִנְיְנֵי צְחוֹק שֶׁקּוֹרִין קוֹמֶעדֶיֶס, וְהָיוּ מְשַׂחֲקִים וְצוֹחֲקִים מִכָּל הָאֻמּוֹת, מֵהַיִּשְׁמָעֵאל וּמִכָּל הָאֻמּוֹת. וְהָיוּ עוֹשִׂים וּמְעַקְּמִים בְּדֶרֶךְ שְׂחוֹק כְּדֶרֶךְ הַנִּמּוּס וְהַהַנְהָגָה שֶׁל כָּל אֻמָּה, וּמִן הַסְּתָם מִיִּשְׂרָאֵל גַּם־כֵּן הָיוּ עוֹשִׂין הַשְּׂחוֹק.
וְצִוָּה הַמֶּלֶךְ לְהָבִיא לוֹ הַסֵּפֶר שֶׁהָיָה כְּתוּב בּוֹ הַנִּמּוּסִים וְהַהַנְהָגָה שֶׁל כָּל אֻמָּה וְאֻמָּה, וּבְכָל מָקוֹם שֶׁהָיָה פּוֹתֵחַ אֶת הַסֵּפֶר, הָיָה רוֹאֶה שֶׁכָּתוּב בּוֹ הַהַנְהָגָה וְהַנִּמּוּסִים שֶׁל הָאֻמָּה, כְּדֶרֶךְ שֶׁהָיוּ עוֹשִׂין בַּעֲלֵי הַשְּׂחוֹק מַמָּשׁ, כִּי מִסְתָּמָא גַּם זֶה שֶׁעָשָׂה הַצְּחוֹק וְהַקַּאמֶעדֶיָא רָאָה גַּם־כֵּן אֶת הַסֵּפֶר הַנַּ"ל. וּבְתוֹךְ שֶׁהָיָה הַמֶּלֶךְ יוֹשֵׁב עַל הַסֵּפֶר, רָאָה שֶׁהָיָה עַכָּבִישׁ, הַנִּקְרָא (שְׁפִּין), שֶׁהָיָה מְרַחֵשׁ עַל צַדֵּי הַסֵּפֶר דְּהַיְנוּ עַל חֻדֵּי הַדַּפִּין, וּמִצַּד הַב' הָיָה עוֹמֵד זְבוּב. מִן הַסְּתָם לְהֵיכָן הוֹלֵךְ הָעַכָּבִישׁ? אֶל הַזְּבוּב. וּבְתוֹךְ שֶׁהָיָה הָעַכָּבִישׁ מְרַחֵשׁ וְהוֹלֵךְ אֶל הַזְּבוּב בָּא רוּחַ וְהֵרִים אֶת הַדַּף מִן הַסֵּפֶר, וְלֹא הָיָה הָעַכָּבִישׁ יָכוֹל לֵילֵךְ אֶל הַזְּבוּב. וְחָזְרָה לַאֲחוֹרֶיהָ, וְעָשְׂתָה עַצְמָהּ בְּעֶרְמָה כְּאִלּוּ הִיא חוֹזֶרֶת וְאֵינָהּ רוֹצָה עוֹד לֵילֵךְ אֶל הַזְּבוּב. וְחָזַר הַדַּף לִמְקוֹמָהּ, וְחָזְרָה הָעַכָּבִישׁ לֵילֵךְ אֶל הַזְּבוּב, וַאֲזַי שׁוּב הֵרִים הַדַּף וְלֹא הִנִּיחָהּ, (הֵיְנוּ שֶׁהַדַּף חָזַר וְהֵרִים אֶת עַצְמוֹ וְלֹא הִנִּיחַ אֶת הָעַכָּבִישׁ לֵילֵךְ אֶל הַזְּבוּב) וְחָזְרָה, וְכֵן הָיָה כַּמָּה פְּעָמִים. אַחַר־כָּךְ שׁוּב חָזְרָה הָעַכָּבִישׁ לֵילֵךְ אֶל הַזְּבוּב, וְהָיְתָה מְרַחֶשֶׁת וְהוֹלֶכֶת עַד שֶׁכְּבָר חָטְפָה עַצְמָהּ בְּרֶגֶל אֶחָד עַל הַדַּף. וְשׁוּב הֵרִים הַדַּף אֶת עַצְמוֹ, וְהִיא כְּבָר הָיְתָה עַל הַדַּף קְצָת, וַאֲזַי הִנִּיחַ הַדַּף אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי עַד שֶׁנִּשְׁאֲרָה הָעַכָּבִישׁ תַּחְתָּיו בֶּחָלָל בֵּין דַּף לְדַף, וְהָיְתָה מְרַחֶשֶׁת שָׁם וְנִשְׁאֲרָה מַטָּה מַטָּה עַד שֶׁלֹּא נִשְׁאַר מִמֶּנָּה כְּלוּם. (וְהַזְּבוּב לֹא אֲסַפֵּר לָכֶם מַה שֶּׁהָיָה בָּהּ).
וְהַמֶּלֶךְ הָיָה רוֹאֶה כָּל זֶה וְהָיָה מִתְמִיהַּ עַצְמוֹ, וְהֵבִין שֶׁאֵין זֶה דָּבָר רֵיק, רַק שֶׁמַּרְאִין לוֹ אֵיזֶה דָּבָר. (וְכָל הַשָּׂרִים רָאוּ שֶׁהַמֶּלֶךְ מִסְתַּכֵּל וּמִתְמִיהַּ עַל זֶה) וְהִתְחִיל לַחְשֹׁב בָּזֶה, מַה זֶּה וְעַל מַה זֶּה, וְנִתְנַמְנֵם עַל הַסֵּפֶר.

וְחָלַם לוֹ, שֶׁהָיָה בְּיָדוֹ אֶבֶן טוֹב שֶׁקּוֹרִין דִּימִיט, וְהָיָה מִסְתַּכֵּל בּוֹ, וְהָיוּ יוֹצְאִין מִמֶּנּוּ גֻּזְמוֹת אֲנָשִׁים, וְהִשְׁלִיךְ מִיָּדוֹ הַדִּימִיט. וְהַדֶּרֶךְ אֵצֶל הַמַּלְכִים, שֶׁתּוֹלֶה עַל־גַּבֵּיהֶם הַפַּאטֶרֶעט שֶׁלּוֹ וְעַל־גַּבֵּי הַפַּאטֶרֶעט תּוֹלֶה הַכֶּתֶר. וְהָיוּ אוֹתָן הָאֲנָשִׁים הַיּוֹצְאִין מִן הַדִּימִיט לוֹקְחִין אֶת הַפַּאטֶרֶעט, וְחָתְכוּ אֶת רֹאשׁוֹ, וְאַחַר־כָּךְ לָקְחוּ אֶת הַכֶּתֶר וְהִשְׁלִיכוּ לְתוֹךְ הָרֶפֶשׁ (כָּל זֶה חָלַם לוֹ). וְהָיוּ אוֹתָן הָאֲנָשִׁים רְצִים אֵלָיו לְהָרְגוֹ, וְהֵרִים עַצְמוֹ דֶּרֶךְ מִן הַסֵּפֶר הַנַּ"ל שֶׁהָיָה שׁוֹכֵב עָלָיו, וְהֵגֵן לְפָנָיו וְלֹא יָכְלוּ לַעֲשׂוֹת לוֹ מְאוּמָה, וְהָלְכוּ מִמֶּנּוּ. וְאַחַר־כָּךְ חָזַר הַדֶּרֶךְ לִמְקוֹמוֹ, וְשׁוּב הָיוּ רָצִים לְהָרְגוֹ, וְחָזַר וְהֵרִים הַדֶּרֶךְ כַּנַּ"ל, וְכֵן הָיָה כַּמָּה פְּעָמִים.

וְהָיָה מִשְׁתּוֹקֵק מְאֹד לְרְאוֹת אֵיזֶה דֶּרֶךְ שֶׁמַּגֵּן עָלָיו, מֵאֵיזֶה נְמוּסִים שֶׁל אֵיזֶה אָמָּה כְּתוּב עָלָיו, וְהָיָה מִתְיַיֵּרא לְהִסְתַּכֵּל, וְהִתְחִיל לְצַעֵק: חָבָל, חָבָל, חָבָל. וְשָׁמְעוּ כָּל הַשָּׂרִים שֶׁהָיוּ יוֹשְׁבִין שָׁם, וְהָיוּ חֲפֵצִים לַהֲקִיצוֹ, אַךְ אֵין זֶה נְמוּס לְהָקִיץ אֶת הַמֶּלֶךְ. וְהָיוּ מַכִּים סְבִיבוֹתָיו כְּדֵי לַהֲקִיצוֹ וְלֹא הָיָה שׁוֹמֵעַ.

בְּתוֹךְ כָּךְ בָּא אֵלָיו הַר גְּבוֹהַּ, וְשָׁאַל אוֹתוֹ: מָה אַתָּה צוֹעֵק כָּל־כָּךְ שֶׁזֶּה זְמַן רַב שֶׁאֲנִי יָשֵׁן וְלֹא הֵקִיץ אוֹתִי כְּלוּם שׁוּם דָּבָר, וְאַתָּה הֲקִיצוֹתָ אוֹתִי? אָמַר לוֹ: וְלֹא אֶצְעַק? שֶׁהֵם קָמִים עָלַי לְהָרְגֵנִי, רַק שֶׁזֶּה הַדֶּרֶךְ מֵגֵן עָלַי. הֵשִׁיב לוֹ הָהָר: אִם זֶה הַדֶּרֶךְ מֵגֵן עָלֶיךָ אֵין אַתָּה צָרִיךְ לְהִתְיַיֵּרא מִשּׁוּם דָּבָר, כִּי גַּם עָלַי קָמִים הַרְבֵּה שׁוֹנְאִים, רַק זֶה הַדֶּרֶךְ מֵגֵן עָלַי. בּוֹא וְאַרְאֶךָּ.

וְהֶרְאָה לוֹ שֶׁסְּבִיב הָהָר עוֹמְדִים אֲלָפִים וְרִבְבוֹת שׁוֹנְאִים וְעוֹשִׂים סְעֻדּוֹת וּשְׂמָחִים, וּכְלֵי־זֶמֶר מְזַמְּרִים וּמְרַקְּדִין, וְהַשִּׂמְחָה הִיא, שֶׁאֵיזֶה כַּת מֵהֶם חוֹשֵׁב אֶחָד וּבָא עַל אֵיזֶה חָכְמָה אֵיךְ לַעֲלוֹת אֶל הָהָר, וַאֲזַי עוֹשִׂים שִׂמְחָה גְּדוֹלָה וּסְעֻדָּה וּמְזַמְּרִים וְכוּ'. וְכֵן כָּל כַּת וְכַת מֵהֶם, רַק שֶׁזֶּה הַדֶּרֶךְ שֶׁל אֵלּוּ הַנִּמּוּסִים שֶׁמַּגֵּן עָלֶיךָ, מֵגֵן עָלַי.

וּבְרֹאשׁ הָהָר הָיָה נָסָר שֶׁקּוֹרִין טַאבְּלִיצָע, וְהָיָה כָּתוּב שָׁם הַנִּמּוּסִים שֶׁל הַדֶּרֶךְ הַמֵּגֵן עָלָיו מֵאֵיזֶה אָמָּה הוּא, רַק מֵחֲמַת שֶׁהָהָר גָּבוֹהַּ אֵין יְכוֹלִים לִקְרוֹת אוֹתוֹ הַכְּתָב, רַק לְמַטָּה הָיָה טַאבְּלִיצָע, וְהָיָה כָּתוּב שָׁם, שֶׁמִּי שֶׁיֵּשׁ לוֹ כָּל הַשִּׁנַּיִם, יָכוֹל לַעֲלוֹת אֶל הָהָר. וְנָתַן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁגָּדֵל עֵשֶׂב בַּמָּקוֹם שֶׁצְּרִיכִין לַעֲלוֹת אֶל הָהָר, וּמִי שֶׁבָּא לְשָׁם הָיָה נוֹפְלִים לוֹ כָּל הַשִּׁנַּיִם, הֵן שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ בְּרַגְלָיו, הֵן שֶׁהָיָה רוֹכֵב, הֵן שֶׁהָלַךְ בַּעֲגָלָה עִם בְּהֵמוֹת, הָיָה נוֹפְלִים כָּל הַשִּׁנַּיִם. וְהָיוּ מֻנָּחִים שָׁם חֲמָרִים שֶׁל שִׁנַּיִם כְּמוֹ הָרִים הָרִים.

אַחַר־כָּךְ לָקְחוּ אוֹתָן הָאֲנָשִׁים הַנַּ"ל, וְחָזְרוּ וְהֶעֱמִידוּ יַחַד אֶת הַפַּאטֶרֶעט כְּבָרִאשׁוֹנָה, וְאֶת הַכֶּתֶר לָקְחוּ וְרָחֲצוּ אוֹתוֹ, וְחָזְרוּ וּתְלָאוּם בִּמְקוֹמָם. וְהֵקִיץ הַמֶּלֶךְ. וְהִסְתַּכֵּל תֵּכֶף עַל הַדֶּרֶךְ שֶׁהֵגֵן עָלָיו מֵאֵיזֶה נְמוּס שֶׁל אֵיזֶה אָמָּה הוּא, וְרָאָה שֶׁכָּתוּב בּוֹ הַנִּמּוּס שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְהִתְחִיל לְהִסְתַּכֵּל (עַל הַדֶּרֶךְ) בְּדֶרֶךְ אֱמֶת, וְהֵבִין הָאֱמֶת לַאֲמִתּוֹ. וְיָשַׁב עַצְמוֹ, שֶׁהוּא עַצְמוֹ בְּוַדַּאי יִהְיֶה יִשְׂרָאֵל, רַק מָה עוֹשִׂין לְהַחֲזִיר לְמוּטָב כֻּלָּם, לַהֲבִיאָם לְהָאֱמֶת?

וְיֹשֵׁב עַצְמוֹ, שֶׁיֵּלֵךְ וְיִסַּע לְבַקֵּשׁ חָכָם שֶׁיִּפְתֹּר לוֹ הַחֲלוֹם כַּהֲוָיָתוֹ. וְלָקַח עִמּוֹ שְׁנֵי אֲנָשִׁים וְנָסַע לְהָעוֹלָם, לֹא כְּדַרְכּוֹ הַמֶּלֶךְ, רַק כְּאִישׁ פָּשׁוּט. וְהָיָה נוֹסֵעַ מֵעִיר לְעִיר וּמִמְּדִינָה לִמְדִינָה, וְשָׁאַל אֵיךְ נִמְצָא חָכָם שֶׁיּוּכַל לִפְתֹּר חֲלוֹם כַּהֲוָיָתוֹ. וְהוֹדִיעוּ לוֹ שֶׁשָּׁם וְשָׁם נִמְצָא חָכָם כָּזֶה. וְנָסַע לְשָׁם, וּבָא אֶל הֶחָכָם, וְסִפֵּר לוֹ הָאֱמֶת, אֵיךְ שֶׁהוּא מֶלֶךְ וְכָבֵשׁ מִלְחָמוֹת וְכָל הַמַּעֲשֶׂה שֶׁהָיָה כַּנַ"ל, וּבִקֵּשׁ מִמֶּנּוּ לִפְתֹּר חֲלוֹמוֹ. וְהֵשִׁיב לוֹ: אֲנִי בְּעַצְמִי אֵינִי יָכוֹל לִפְתֹּר, רַק שֶׁיֵּשׁ זְמַן, בְּאוֹתוֹ יוֹם בְּאוֹתוֹ חֹדֶשׁ, וַאֲזַי אֲנִי מְקַבֵּץ כָּל סַמְמָנֵי הַקְּטֹרֶת וְעוֹשֶׂה מֵהֶם מֶרְכָּב, וּמְעַשְּׁנִין אֶת הָאָדָם בְּאֵלּוּ הַקְּטֹרֶת, וְאוֹתוֹ הָאָדָם חוֹשֵׁב בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ מַה שֶּׁרוֹצֶה לְרְאוֹת וְלֵידַע, וַאֲזַי יֵדַע הַכֹּל.

וְיֹשֵׁב הַמֶּלֶךְ עַצְמוֹ, מֵאֲחַר שֶׁכְּבָר כִּלָּה זְמַן רַב בְּשִׁבְיל זֶה, שֶׁיַּמְתִּין עוֹד עַד אוֹתוֹ הַיּוֹם וְאוֹתוֹ הַחֹדֶשׁ, וַאֲזַי עָשָׂה לוֹ הֶחָכָם־כֵּן כַּנַ"ל, וְעִשֵּׁן אוֹתוֹ עִם הַקְּטֹרֶת כַּנַ"ל. וְהִתְחִיל לִרְאוֹת אֲפִלּוּ מַה שֶּׁהָיָה נַעֲשָׂה עִמּוֹ קֹדֶם הַלֵּדָה בְּעֵת שֶׁהָיָה הַנְּשָׁמָה בָּעוֹלָם הָעֶלְיוֹן, וְרָאָה שֶׁהָיוּ מוֹלִיכִין הַנְּשָׁמָה שֶׁלּוֹ דֶּרֶךְ כָּל הָעוֹלָמוֹת, וְהָיוּ מַכְרִיזִין וְשׁוֹאֲלִין מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ לְלַמֵּד חוֹב עַל זֹאת הַנְּשָׁמָה, יָבוֹא. וְלֹא הָיָה נִמְצָא אֶחָד לְלַמֵּד חוֹב עָלֶיהָ. בְּתוֹךְ כָּךְ בָּא אֶחָד וְרָץ וְצָעַק: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם! שָׁמַע תִּפְלָּתִי. אִם זֶה יָבוֹא לָעוֹלָם, מַה לִּי לַעֲשׂוֹת עוֹד, וְעַל מַה בְּרָאתַנִי? וְזֶה הָיָה הַס"מ. (הֵינוּ זֶה שֶׁצָּעַק כָּל זֶה הָיָה הַס"מ בְּעַצְמוֹ). וְהֵשִׁיבוּ לוֹ: זֹאת הַנְּשָׁמָה צְרִיכָה לֵירֵד לָהָעוֹלָם בְּוַדַּאי, וְאַתָּה חֲשׁוֹב לְךָ עֵצָה. וְהָלַךְ לוֹ.

וְהוֹלִיכוּ אֶת הַנְּשָׁמָה עוֹד דֶּרֶךְ עוֹלָמוֹת, עַד שֶׁהֵבִיאוּ אוֹתָהּ לְהַבֵּית־דִּין שֶׁל מַעְלָה כְּדֵי לְהַשְׁבִּיעַ אוֹתָהּ, שֶׁתֵּרֵד לָהָעוֹלָם. וְאוֹתוֹ הָאִישׁ עֲדַיִן לֹא בָּא. וְשָׁלְחוּ אַחֲרָיו שְׁלִיחַ, וּבָא וְהֵבִיא עִמּוֹ זָקֵן אֶחָד שֶׁהָיָה כָּפוּף כְּדֶרֶךְ הַזְּקֵן, שֶׁהָיָה מַכִּיר עִמּוֹ מִכְּבָר (הֵינוּ שֶׁהַבַּעַל־דָּבָר הָיָה לוֹ הֶכֵּרוּת עִם זֶה הַזָּקֵן הַכָּפוּף מִכְּבָר), וְשָׂחַק, וְאָמַר: כְּבָר נָתַתִּי לִי עֵצָה. רַשַּׁאי הוּא לֵילֵךְ לָהָעוֹלָם. וְהִנִּיחוּ אֶת הַנְּשָׁמָה וְיָרְדָה לָהָעוֹלָם. וְהָיָה רוֹאֶה כָּל מַה שֶּׁעָבַר עָלָיו מִתְּחִלָּה וְעַד סוֹף, וְאֵיךְ נַעֲשָׂה מֶלֶךְ, וְהַמִּלְחָמוֹת שֶׁהָיָה לוֹ וְכוּ'. (וְלָקַח שְׁבוּיִים, וּבְתוֹכָם הָיָה יְפַת־תֹּאַר, שֶׁהָיָה לָהּ כָּל מִינֵי חֵן שֶׁבָּעוֹלָם, רַק שֶׁזֶּה הַחֵן לֹא הָיָה מֵעַצְמָהּ, רַק שֶׁהָיָה תּוֹלֶה עָלֶיהָ דּוּמְיט, וְאוֹתוֹ הַדּוּמְיט הָיָה לוֹ כָּל מִינֵי חֵן, וּמֵחֲמַת זֶה נִדְמֶה שֶׁיֵּשׁ לָהּ כָּל מִינֵי חֵן. וְעַל אוֹתוֹ הָהָר אֵינָם יְכוֹלִים לָבוֹא, רַק חֲכָמִים וַעֲשִׁירִים וְכוּ') (וְיוֹתֵר לֹא הִגִּיד) וְיֵשׁ עוֹד הַרְבֵּה מְאֹד בָּזֶה. (מִן וְלָקַח שְׁבוּיִים עַד הַסּוֹף לֹא נִכְתַּב כָּרָאוּי כְּמוֹ שֶׁסִּפֵּר).

מִזְמוֹר לְדָוִד בָּרְכִי נַפְשִׁי וְכוּ'. ה' מָה רַבּוּ צָרַי רַבִּים קָמִים עָלָי וְכוּ'. וְאַתָּה ה' מָגֵן בַּעֲדִי כְּבוֹדִי וּמֵרִים רֹאשִׁי. קוֹלִי אֶל ה' אֶקְרָא, וַיַּעֲנֵנִי מֵהַר קָדְשׁוֹ סֶלָה, הַר הַנַּ"ל. אֲנִי שָׁכַבְתִּי וְאִישָׁנָה, כַּנַ"ל. הֱקִצוֹתִי וְכוּ'. לֹא אִירָא מֵרִבְבוֹת עָם וְכוּ'. כִּי הִכִּיתָ אֶת כָּל אוֹיְבַי לֶחִי שִׁנֵּי רְשָׁעִים

שִׁבַּרְתָּ, כִּי הָיוּ נוֹפְלִים לָהֶם הַשִּׁנַּיִם כְּשֶׁרָצוּ לַעֲלוֹת אֶל הָהָר. עַל עַמְּךָ בִּרְכָתֶךָ סֶלָה (תהלים ג).

עָמֹד וְהִתְבּוֹנֵן נִפְלָאוֹת אֵלּוּ, אִם בַּעַל־נֶפֶשׁ אַתָּה תִּשָּׂא בְּשָׂרְךָ בְּשִׁנֶּיךָ, וְנַפְשְׁךָ תָּשִׂים בְּכַפֶּךָ. תַּעֲמֹד מַרְעִיד וּמִשְׁתּוֹמֵם, תִּסְמַר שַׂעֲרוֹת רֹאשֶׁךָ וְתָשׁוּב תִּתְפַּלֵּא, בַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָעוֹמְדִים בְּגָבְהֵי מְרוֹמִים.

מעשה ח' - מרב ובן יחיד

מַעֲשֶׂה בְּרַב אֶחָד, שֶׁלֹּא הָיָה לוֹ בָּנִים. אַחַר־כָּךְ הָיָה לוֹ בֵּן יָחִיד, וְגִדֵּל אוֹתוֹ, וְהִשִּׂיא אוֹתוֹ, וְהָיָה יוֹשֵׁב בָּעֲלִיָּה וְלָמַד, כְּדֶרֶךְ אֵצֶל הַגְּבִירִים. וְהָיָה לוֹמֵד וּמִתְפַּלֵּל תָּמִיד, רַק שֶׁהָיָה מַרְגִּישׁ בְּעַצְמוֹ שֶׁחָסֵר לוֹ אֵיזֶה חִסָּרוֹן וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ מַהוּ, וְלֹא הָיָה מַרְגִּישׁ טַעַם בְּלִמּוּדוֹ וּבִתְפִלָּתוֹ. וְסִפֵּר לִפְנֵי שְׁנֵי אֲנָשִׁים בְּנֵי הַנְּעוּרִים, וְנָתְנוּ לוֹ עֵצָה שֶׁיִּסַּע לְאוֹתוֹ צַדִּיק. וְאוֹתוֹ בֵּן הַנַּ"ל עָשָׂה מִצְוָה שֶׁבָּא עַל־יָדָהּ לִבְחִינַת מָאוֹר הַקָּטָן.

וְהָלַךְ אוֹתוֹ הַבֵּן יָחִיד וְסִפֵּר לְאָבִיו, בַּאֲשֶׁר שֶׁאֵינוֹ מַרְגִּישׁ טַעַם בַּעֲבוֹדָתוֹ כַּנַּ"ל, וְחָסֵר לוֹ, וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ מַהוּ. בְּכֵן הוּא רוֹצֶה לִנְסֹעַ לְאוֹתוֹ צַדִּיק. וְהֵשִׁיב לוֹ אָבִיו: אֵיךְ אַתָּה בָּא לִנְסֹעַ אֵלָיו? הֲלֹא אַתָּה לַמְדָן יוֹתֵר מִמֶּנּוּ, וּמֵיֶחֱס יוֹתֵר מִמֶּנּוּ? לֹא נָאֶה לְךָ לִנְסֹעַ אֵלָיו, כַּלֵּךְ מְדֻרָךְ זוֹ! עַד שֶׁמָּנַע אוֹתוֹ לִנְסֹעַ. וְחָזַר לִלְמוּדוֹ, וְשׁוּב הִרְגִּישׁ חִסָּרוֹן כַּנַּ"ל. וְהִתְיַעֵץ שׁוּב עִם אוֹתָן הָאֲנָשִׁים הַנַּ"ל, וְיָעֲצוּ אוֹתוֹ כְּמִקֹּדֶם לִנְסֹעַ לְהַצַּדִּיק, וְשׁוּב הָלַךְ לְאָבִיו, וְהִטָּה אוֹתוֹ אָבִיו וּמָנַע אוֹתוֹ כַּנַּ"ל. וְכֵן הָיָה כַּמָּה פְּעָמִים. וְהַבֵּן הַנַּ"ל הָיָה מַרְגִּישׁ שֶׁחָסֵר לוֹ, וְהָיָה מִתְנַעְגֵּעַ מְאֹד לְמַלְאוֹת חֶסְרוֹנוֹ וְלֹא יָדַע מַהוּ כַּנַּ"ל. וּבָא עוֹד לְאָבִיו וְהִפְצִיר בּוֹ, עַד שֶׁהֶכְרַח אָבִיו לִנְסֹעַ עִמּוֹ, כִּי לֹא רָצָה לְהַנִּיחַ אוֹתוֹ לִנְסֹעַ לְבַדּוֹ, מֵחֲמַת שֶׁהָיָה בֵּן יָחִיד.

וְאָמַר לוֹ אָבִיו: הֲלֹא תִּרְאֶה שֶׁאֵסַע עִמְּךָ, וְאַרְאֶה לְךָ שֶׁאֵין בּוֹ מַמָּשׁ. וְאָסְרוּ הַמֶּרְכָּבָה וְנָסְעוּ. אָמַר לוֹ אָבִיו: בֶּזֶה אֲנַסֶּה: אִם יִתְנַהֵג כַּסֵּדֶר, הוּא מִן הַשָּׁמַיִם, וְאִם לָאו אֵינוֹ מִן הַשָּׁמַיִם, וְנָחְזוֹר. וְנָסְעוּ וּבָאוּ אֶל גֶּשֶׁר קָטָן, וְנָפַל סוּס אֶחָד וְהַמֶּרְכָּבָה נִתְהַפְּכָה וְכִמְעַט נִטְבְּעוּ. אָמַר לוֹ אָבִיו: רְאֵה שֶׁאֵינוֹ מִתְנַהֵג כְּסֵדֶר, וְאֵין הַנְּסִיעָה מִן הַשָּׁמַיִם, וְחָזְרוּ.

וְחָזַר הַבֵּן לִלְמוּדוֹ, וְשׁוּב רָאָה הַחִסָּרוֹן שֶׁחָסֵר לוֹ וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ. וְחָזַר וְהִפְצִיר בְּאָבִיו כַּנַּ"ל, וְהֶכְרַח לִנְסֹעַ עִמּוֹ שֵׁנִית. וּכְשֶׁנָּסְעוּ הֶעֱמִיד אָבִיו הַנִּפְּיוֹן כְּבָרִאשׁוֹנָה אִם יִתְנַהֵג כַּסֵּדֶר. וְנִזְדַּמֵּן, כְּשֶׁהָיוּ נוֹסְעִים וְנִשְׁבְּרוּ שְׁנֵי הַיְדוֹת שֶׁקּוֹרִין אַקְסִין, וְאָמַר לוֹ אָבִיו: רְאֵה שֶׁאֵינוֹ מִתְנַהֵג לָנוּ לִנְסֹעַ, כִּי הַאִם זֶה דֶּרֶךְ הַטֶּבַע שֶׁיִּשְׁתַּבְּרוּ שְׁנֵי הָאַקְסִין? וְכַמָּה פְּעָמִים שֶׁנָּסְעוּ עִם הַמֶּרְכָּבָה הַזֹּאת, וְלֹא נִזְדַּמֵּן כָּזֹאת. וְחָזְרוּ.

וְחָזַר הַבֵּן הַנַּ"ל לְדַרְכּוֹ כַּנַּ"ל (הַיְנוּ לְלִמּוּדוֹ וְכוּ' כַּנַּ"ל), וְשׁוּב הִרְגִּישׁ הַחִסָּרוֹן כַּנַּ"ל, וְהָאֲנָשִׁים יָעֲצוּ אוֹתוֹ לִנְסֹעַ. וְחָזַר לְאָבִיו וְהִפְצִיר אוֹתוֹ, כַּנַּ"ל, וְהֶכְרַח לִנְסֹעַ עִמּוֹ עוֹד. וְאָמַר לוֹ הַבֵּן שֶׁלֹּא נַעֲמֹד עוֹד עַל נְסִיוֹן כָּזֶה, כִּי זֶה דֶּרֶךְ הַטֶּבַע, שֶׁנּוֹפֵל סוּס לִפְעָמִים, אוֹ שֶׁנִּשְׁתַּבְּרִין הָאַקְסִין, אִם לֹא שֶׁיִּהְיֶה אֵיזֶה דָּבָר מֻרְגָּשׁ מְאֹד. וְנָסְעוּ וּבָאוּ לִקְרֶעטְשְׁמִי לָלוּן, וּמָצְאוּ שָׁם סוֹחֵר, וְהִתְחִילוּ לְסַפֵּר עִמּוֹ כְּדֶרֶךְ הַסּוֹחֲרִים, וְלֹא גִּלּוּ לוֹ שֶׁהֵם נוֹסְעִים לְשָׁם, כִּי הָרַב הָיָה מִתְבַּיֵּשׁ בְּעַצְמוֹ לוֹמַר שֶׁנּוֹסֵעַ לְאוֹתוֹ הַצַּדִּיק. וְהָיוּ מְדַבְּרִים מַעִסְקֵי הָעוֹלָם, עַד שֶׁבְּסִבּוּב הַדְּבָרִים הִגִּיעוּ לְסַפֵּר מִצַּדִּיקִים, הֵיכָן נִמְצָאִים צַדִּיקִים, וְסִפֵּר לָהֶם שָׁשָׁם נִמְצָא צַדִּיק, וְשָׁם, וְשָׁם, וְהִתְחִילוּ הֵם לְדַבֵּר מֵהַצַּדִּיק שֶׁנָּסְעוּ אֵלָיו. הֵשִׁיב לָהֶם: זֶה? (בִּלְשׁוֹן תֵּמַהּ) הֲלֹא קַל הוּא, כִּי אֲנִי נוֹסֵעַ עַכְשָׁו מִמֶּנּוּ, וַאֲנִי הָיִיתִי שָׁם, שֶׁהָיָה עוֹבֵר עֲבָרָה. עָנָה אָבִיו וְאָמַר לְבָנוֹ: הֲרָאִיתָ בְּנִי, מַה שֶּׁזֶּה הַסּוֹחֵר מְסַפֵּר לְפִי תֻּמּוֹ, וַהֲלֹא הוּא נוֹסֵעַ מִשָּׁם. וְחָזְרוּ לְבֵיתָם. וְנִפְטַר אוֹתוֹ הַבֵּן, וּבָא בַּחֲלוֹם לְהָרַב הַנַּ"ל אָבִיו, וְרָאָה אוֹתוֹ שֶׁהָיָה עוֹמֵד בְּכַעַס גָּדוֹל, וְשָׁאַל אוֹתוֹ: לָמָּה אַתָּה בְּכַעַס כָּל־כָּךְ? וְהֵשִׁיב לוֹ, שֶׁיִּסַּע לְאוֹתוֹ הַצַּדִּיק הַנַּ"ל (שֶׁרָצָה לִנְסֹעַ עִם בְּנוֹ אֵלָיו כַּנַּ"ל), וְהוּא יַגִּיד לְךָ עַל מָה אֲנִי בְּכַעַס. וְהֵקִיץ, וְאָמַר, שֶׁמְּקֻרֶה הוּא. אַחַר־כָּךְ חָלַם לוֹ עוֹד כַּנַּ"ל, וְאָמַר שֶׁהוּא גַּם־כֵּן חֲלוֹם שָׁוְא, וְכֵן עַד שְׁלֹשָׁה פְּעָמִים. וְהֵבִין: הֲלֹא דָּבָר הוּא. וְנָסַע לְשָׁם.

וּפָגַע בְּהַדֶּרֶךְ אֶת הַסּוֹחֵר שֶׁפָּגַע מִקֹּדֶם בְּעֵת שֶׁנָּסַע עִם בְּנוֹ, וְהִכִּיר אוֹתוֹ וְאָמַר לוֹ: הֲלֹא אַתָּה הוּא שֶׁרָאִיתִיךָ בְּאוֹתוֹ הַקֶּרֶעטְשְׁמִי? וְהֵשִׁיב לוֹ: בְּוַדַּאי רְאִיתָ אוֹתִי. וּפָתַח פִּיו, וְאָמַר לוֹ אִם תִּרְצֶה, אֶהְיֶה בּוֹלֵעַ אוֹתְךָ. אָמַר לוֹ: מָה אַתָּה מְדַבֵּר? הֵשִׁיב לוֹ: זְכוֹר אַתָּה, כְּשֶׁנָּסַעְתָּ עִם בְּנְךָ. וּבְתַחְלָה נָפַל סוּס עַל הַגֶּשֶׁר, וְחָזַרְתָּ. אַחַר־כָּךְ נִשְׁבְּרוּ הָאַקְסִין, אַחַר־כָּךְ פָּגַעְתָּ בִּי, וְאָמַרְתִּי לְךָ שֶׁהוּא קַל. וּמֵאַחַר שֶׁפִּטַּרְתִּי אוֹתוֹ, אֶת בְּנְךָ, עַכְשָׁו אַתָּה רַשַּׁאי לִנְסֹעַ, כִּי הוּא הָיָה בְּחִינַת מָאוֹר הַקָּטָן, וְהַצַּדִּיק הַנַּ"ל הוּא בְּחִינַת מָאוֹר הַגָּדוֹל, וְאִם הָיוּ מִתְוַעֲדִים יַחַד, הָיָה בָּא מָשִׁיחַ; וְכֵיוָן שֶׁפִּטַּרְתִּי אוֹתוֹ אַתָּה רַשַּׁאי לִנְסֹעַ. וּבְתוֹךְ דְּבָרָיו נֶעֱלָם, וְלֹא הָיָה לוֹ עִם מִי לְדַבֵּר. וְנָסַע הָרַב אֶל הַצַּדִּיק, וְצָעַק חֲבָל! חֲבָל! חֲבָל עַל דְּאַבְדִין וְלָא מִשְׁתַּכְּחִין! הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יָשִׁיב נִדָּחֵינוּ בְּקָרוֹב, אָמֵן.

וְזֶה הַסּוֹחֵר הַנַּ"ל הָיָה הס"מ בְּעַצְמוֹ, (שֶׁנִּדְמָה לְסוֹחֵר וְהִטְעָה אוֹתָם, וְאַחַר־כָּךְ כְּשֶׁפָּגַע שֵׁנִית בְּהָרַב הַנַּ"ל, הִתְגָּרָה עִמּוֹ הוּא בְּעַצְמוֹ עַל אֲשֶׁר שָׁמַע לַעֲצָתוֹ, כִּי כֵן דַּרְכּוֹ כַּיָּדוּעַ) הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַצִּילֵנוּ.

מעשה ט' - מחכם ותם

מַעֲשֶׂה שְׁנֵי בַּעֲלֵי־בָּתִּים הָיוּ בְּעִיר אַחַת וְהָיוּ גְּדוֹלִים בַּעֲשִׁירוּת, וְהָיָה לָהֶם בָּתִּים גְּדוֹלִים, וְהָיוּ לָהֶם שְׁנֵי בָּנִים, לְכָל אֶחָד בֵּן אֶחָד, וְלָמְדוּ שְׁנֵיהֶם בְּחֶדֶר אֶחָד. וְאֵלּוּ הַשְּׁנֵי בָּנִים הָיוּ אֶחָד מֵהֶם בַּר־הֶבְנָה, וְהָאֶחָד הָיָה תֹּם (לֹא שֶׁהָיָה טִפֵּשׁ אֶלָּא שֶׁהָיָה לוֹ שֵׂכֶל פָּשׁוּט וְנָמוּךְ). וְאֵלּוּ הַשְּׁנֵי בָּנִים הָיוּ אוֹהֲבִים זֶה אֶת זֶה מְאֹד. אַף־עַל־פִּי שֶׁהָאֶחָד הָיָה חָכָם וְהָאֶחָד הָיָה תֹּם וּמֹחוֹ הָיָה נָמוּךְ, אַף־עַל־פִּי־כֵן אֲהֲבוּ זֶה אֶת זֶה מְאֹד.

לְיָמִים הִתְחִילוּ הַב' בַּעֲלֵי בָּתִּים הַנַּ"ל לֵירֵד, וְיָרְדוּ מַטָּה מַטָּה עַד שֶׁאִבְּדוּ הַכֹּל וְנַעֲשׂוּ אֶבְיוֹנִים, וְלֹא נִשְׁאַר לָהֶם כִּי אִם הַבָּתִּים שֶׁלָּהֶם. וְהַבָּנִים הִתְחִילוּ לְהִתְגַּדֵּל. אָמְרוּ הָאָבוֹת הַנַּ"ל לְהַבָּנִים: אֵין בְּיָדֵינוּ לְשַׁלֵּם עֲבוּרְכֶם לְהַחֲזִיק אֶתְכֶם, עֲשׂוּ לָכֶם מַה שֶּׁתַּעֲשׂוּ. הָלַךְ הַתֹּם וְלָמַד מְלֶאכֶת רַצָּעָן.

וְהֶחָכָם, שֶׁהָיָה בַּר־הֶבְנָה לֹא הָיָה רְצוֹנוֹ לַעֲסֹק בִּמְלָאכָה פְּשׁוּטָה כָּזוֹ, וְיִשֵּׁב בְּדַעְתּוֹ שֶׁיֵּלֵךְ בָּעוֹלָם וְיִסְתַּכֵּל מַה לַּעֲשׂוֹת. וְהָיָה הוֹלֵךְ וּמְשׁוֹטֵט בַּשּׁוּק, וְרָאָה עֶגְלָה גְּדוֹלָה עִם אַרְבָּעָה סוּסִים וְחָמֵשׁ שֶׁהָיְתָה רָצָה וְהוֹלֶכֶת. עָנָה וְאָמַר לְהַסּוֹחֲרִים: מֵאַיִן אַתֶּם? הֵשִׁיבוּ לוֹ: מִוַּארְשָׁא. לְהֵיכָן אַתֶּם נוֹסְעִים? לְוַארְשָׁא. שָׁאַל אוֹתָם: שָׁמָּא אַתֶּם צְרִיכִים מְשָׁרְתִים? רָאוּ שֶׁהוּא בַּר־הֶבְנָה וּמְזֹרָז, וְהוּטַב בְּעֵינֵיהֶם, וְקִבְּלוּ אוֹתוֹ עִמָּהֶם. וְנָסַע עִמָּם וְשִׁמֵּשׁ אוֹתָם הֵיטֵב מְאֹד עַל הַדֶּרֶךְ. בְּבוֹאוֹ לְוַארְשָׁא, מֵאַחַר שֶׁהָיָה בַּר־הֶבְנָה יָשַׁב עַצְמוֹ: מֵאַחַר שֶׁכְּבָר אֲנִי בְּוַארְשָׁא לָמָּה לִי לְהִתְקַשֵּׁר עִם אֵלּוּ, אוּלַי יֵשׁ מָקוֹם טוֹב מֵהֶם, אֵלֵךְ וַאֲבַקֵּשׁ וְאֶרְאֶה. וְהָלַךְ בַּשּׁוּק, וְהִתְחִיל לַחֲקֹר וְלִשְׁאֹל עַל הָאֲנָשִׁים שֶׁהֶבִיאוּהוּ וְאִם יֵשׁ טוֹב מֵהֶם. וְאָמְרוּ לוֹ, שֶׁהָאֲנָשִׁים הַלָּלוּ הֵם הֲגוּנִים וְטוֹב לִהְיוֹת אֶצְלָם, אַךְ שֶׁקָּשֶׁה מְאֹד לִהְיוֹת אֶצְלָם, מֻחֲמֶת שֶׁהַמַּשָּׂא וּמַתָּן שֶׁלָּהֶם הוּא לְמֶרְחַקִּים מְאֹד.

הָלַךְ וְרָאָה מְשָׁרְתִים שֶׁל גֶּוַעלְבִּין שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים בַּשּׁוּק, וְהָיוּ הוֹלְכִים כְּדַרְכָּם, עִם מִינֵי חֵן שֶׁלָּהֶם, בְּכוֹבְעֵיהֶם וּבְמִנְעָלֵיהֶם עִם הַקְּצָווֹת בּוֹלְטוֹת וּשְׁאָר מִינֵי חֵן שֶׁיֵּשׁ לָהֶם בְּהִלּוּכֵיהֶם וּבְמַלְבּוּשֵׁיהֶם. וְהוּא הָיָה בַּר־הֶבְנָה וְחָרִיף וְיָשָׁר בְּעֵינָיו מְאֹד מֻחֲמֶת שֶׁהוּא עֲנִין נָאֶה וְגַם הַדָּבָר בְּבֵיתוֹ בִּמְקוֹמוֹ. הָלַךְ אֶל הָאֲנָשִׁים שֶׁהֶבִיאוּהוּ, וְנָתַן לָהֶם תְּשׁוּאוֹת חֵן, וְאָמַר לָהֶם שֶׁאֵין נוֹחַ לְפָנָיו לִהְיוֹת אֶצְלָם. וְעַל מַה שֶּׁהֶבִיאוּהוּ בְּעַד זֶה שִׁמֵּשׁ אוֹתָם בַּדֶּרֶךְ.

וְהָלַךְ וְעָמַד עַצְמוֹ אֵצֶל בַּעַל־הַבַּיִת אֶחָד. וְדֶרֶךְ הַמְּשָׁרְתִים שֶׁבִּתְחִלָּה צְרִיכִים לְהִשְׁכַּר בְּפָחוֹת וְלַעֲשׂוֹת עֲבוֹדוֹת כְּבֵדוֹת, וְאַחַר־כָּךְ בָּאִים לְמַעֲלוֹת הַמְּשָׁרְתִים הַגְּדוֹלִים. וְהָיָה הַבַּעַל־הַבַּיִת עוֹשֶׂה עִמּוֹ מְלָאכוֹת כְּבֵדוֹת, וְהָיָה שׂוֹלְחוֹ לַאֲדוֹנִים לְשֵׁאת סְחוֹרָה כְּדֶרֶךְ הַמְּשָׁרְתִים, שֶׁצְּרִיכִים לָכֹף יְדֵיהֶם תַּחַת אַצִּילֵיהֶם לְהַנִּיחַ הַבֶּגֶד עַל בְּלִיטַת הַיָּד בְּרֹחַב הַכָּתֵף, וְהָיָה כָּבֵד עָלָיו מְאֹד עֲבוֹדָה כָּזוֹ. לִפְעָמִים הָיָה צָרִיךְ לַעֲלוֹת עִם הַמַּשָּׂאוֹי הַנַּ"ל

עַל עֲלִיּוֹת הַגְּבוֹהוֹת, וְהָיָה קָשֶׁה עָלָיו הָעֲבוֹדָה. וְיָשַׁב עַצְמוֹ, כִּי הָיָה פִּילוֹסוֹף בַּר־הֶבְנָה, מַה לִּי לַעֲבוֹדָה זוֹ, הֲלֹא הָעִקָּר הוּא רַק בִּשְׁבִיל הַתַּכְלִית, לִשְׂא אִשָּׁה וּלְהִתְפָּרְנֵס, עֲדַיִן אֵינִי צָרִיךְ לְהִסְתַּכֵּל עַל זֶה. עַל זֶה יִהְיֶה פָּנַאי לְהַבָּא בַּשָּׁנִים הַבָּאוֹת, כָּעֵת טוֹב לִי לִהְיוֹת מְשׁוֹטֵט בָּאָרֶץ, לִהְיוֹת בַּמְּדִינוֹת, לְהַשְׂבִּיעַ עֵינַי בָּעוֹלָם.

הָלַךְ בַּשּׁוּק, וְרָאָה שֶׁנּוֹסְעִים בַּעֲגָלָה גְּדוֹלָה סוֹחֲרִים, וְשָׁאַל אוֹתָם: לְהֵיכָן אַתֶּם נוֹסְעִים? לְלַאגוֹרְנָא. הֲתִקְחוּ אוֹתִי לְשָׁם? הֵן. וְקִבְּלוּ אוֹתוֹ לְשָׁם, וּמִשָּׁם הִפְלִיג לְאִטַלְיָא, מִשָּׁם לִשְׁפַּאנְיָא. בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ עָבְרוּ כַּמָּה שָׁנִים, וְעַל־יְדֵי זֶה נַעֲשָׂה עוֹד חָכָם מֵאַחַר שֶׁהָיָה בְּמְדִינוֹת רַבּוֹת. וְיָשַׁב עַצְמוֹ, כָּעֵת רָאוּי לְהַבִּיט עַל הַתַּכְלִית.

וְהִתְחִיל לַחְשֹׁב עִם פִּילוֹסוֹפְיָא שֶׁלּוֹ מַה לַּעֲשׂוֹת, וְיִישַׁר בְּעֵינָיו לִלְמֹד מְלֶאכֶת צוֹרֵף (בְּזָהָב), שֶׁהִיא מְלָאכָה גְּדוֹלָה וְנָאֶה וְיֵשׁ בָּהּ חָכְמָה, וְגַם הִיא מְלָאכָה עֲשִׁירָה. וְהוּא הָיָה בַּר־הֶבְנָה וּפִילוֹסוֹף וְלֹא הֻצְרַךְ לִלְמֹד הַמְּלָאכָה כַּמָּה שָׁנִים, רַק בְּרֶבַע שָׁנָה קִבֵּל אֶת הָאוּמָנוּת וְנַעֲשָׂה אוּמָן גָּדוֹל מְאֹד וְהָיָה בָּקִי בַּמְּלָאכָה יוֹתֵר מִן הָאוּמָן שֶׁלִּמְּדוֹ. אַחַר־כָּךְ יָשַׁב עַצְמוֹ: אַף־עַל־פִּי שֶׁיֵּשׁ בְּיָדִי מְלָאכָה כָּזוֹ, אַף־עַל־פִּי־כֵן אֵין דַּי לִי בָּזֶה. הַיּוֹם חָשׁוּב זֹאת, פֶּן בִּזְמַן אַחֵר יֶחְשַׁב דָּבָר אַחֵר. וְהָלַךְ וְהֶעֱמִיד עַצְמוֹ אֵצֶל שְׂטֵיין־שְׁנַיידֶער, וּמֵחֲמַת הֶבְנָה שֶׁלּוֹ קִבֵּל אֻמָּנוּת הַזֹּאת גַּם־כֵּן בִּזְמַן מָעֻט בְּרֶבַע שָׁנָה. אַחַר־כָּךְ יָשַׁב עַצְמוֹ עִם הַפִּילוֹסוֹפְיָא שֶׁלּוֹ: גַּם שֶׁיֵּשׁ בְּיָדִי ב' הָאֻמָּנוּת, מִי יוֹדֵעַ פֶּן לֹא יֶחְשְׁבוּ שְׁנֵיהֶם, טוֹב לִי לִלְמֹד אֻמָּנוּת, שֶׁהִיא חֲשׁוּבָה לְעוֹלָם. וְחָקַר בַּהֶבְנָה וּפִילוֹסֹף שֶׁלּוֹ לִלְמֹד דְּאִקְטִירִייָה שֶׁהוּא דָּבָר הַצָּרִיךְ וְחָשׁוּב תָּמִיד. וְדָרַךְ לִמּוּד דְּאִקְטִירִיי שֶׁצְּרִיכִין לִלְמֹד מִקֹּדֶם לָשׁוֹן לְטַיין וְהַכְּתָב וְלִלְמֹד חָכְמוֹת פִּילוֹסוֹפְיָא. וְהוּא מֵחֲמַת הֶבְנָתוֹ לָמַד גַּם זֹאת בִּזְמַן מָעֻט בְּרֶבַע שָׁנָה, וְנַעֲשָׂה דְּאִקְטִיר גָּדוֹל וּפִילוֹסֹף וְחָכָם בְּכָל הַחָכְמוֹת.

אַחַר־כָּךְ הִתְחִיל הָעוֹלָם לִהְיוֹת בְּעֵינָיו כְּלֹא, כִּי מֵחֲמַת חָכְמָתוֹ שֶׁהָיָה אֻמָּן גָּדוֹל כָּזֶה, וְחָכָם וְדָאִקְטִיר כָּזֶה, הָיָה כָּל אֶחָד מִבְּנֵי הָעוֹלָם בְּעֵינָיו כְּלֹא. וְיָשַׁב עַצְמוֹ לַעֲשׂוֹת לוֹ תַּכְלִית וְלִשָּׂא אִשָּׁה, וְאָמַר בְּדַעְתּוֹ: אִם אֶשָּׂא אִשָּׁה בְּכָאן, מִי יֵדַע מַה שֶּׁנַּעֲשָׂה מִמֶּנִּי? אֵלֵךְ וְאֶשּׂוֹב לְבֵיתִי, לְמַעַן יִרְאוּ מַה שֶּׁנִּהְיָה מִמֶּנִּי, שֶׁהָיִיתִי נַעַר קָטָן וְעַכְשָׁו בָּאתִי לִגְדֻלָּה כָּזוֹ! וְהָלַךְ וְנָסַע לְבֵיתוֹ, וְהָיָה לוֹ יְסוּרִין גְּדוֹלִים בַּדֶּרֶךְ, כִּי מֵחֲמַת חָכְמָתוֹ לֹא הָיָה לוֹ עִם מִי לְדַבֵּר, וְלֹא הָיָה מוֹצֵא אַכְסַנְיָא כִּרְצוֹנוֹ, וְהָיָה לוֹ יְסוּרִים הַרְבֵּה.

וְהִנֵּה נַשְׁלִיךְ כָּעֵת אֶת מַעֲשֵׂה הֶחָכָם, וְנַתְחִיל לְסַפֵּר בְּמַעֲשֵׂה הַתֹּם:

הַתֹּם הַנַּ"ל לָמַד מְלֶאכֶת רַצָּעָנוּת, וּמֵחֲמַת שֶׁהָיָה תֹּם לָמַד הַרְבֵּה עַד שֶׁקִּבֵּל, וְלֹא הָיָה בָּקִי בְּהָאוּמָנוּת בִּשְׁלֵמוּת, וְנָשָׂא אִשָּׁה, וְהָיָה מִתְפָּרְנֵס מִן הַמְּלָאכָה. וּמֵחֲמַת שֶׁהָיָה תֹּם וְלֹא הָיָה בָּקִי בְּהַמְּלָאכָה כָּל־כָּךְ עַל כֵּן הָיָה פַּרְנָסָתוֹ בְּדֹחַק גָּדוֹל וּבְצִמְצוּם, וְלֹא הָיָה לוֹ פְּנַאי

אֲפִלּוּ לֶאֱכֹל כִּי הָיָה צָרִיךְ תָּמִיד לַעֲסֹק בַּמְּלָאכָה מֵחֲמַת שֶׁלֹּא הָיָה יָכוֹל הָאֻמָּנוּת בִּשְׁלֵמוּת. רַק בְּשִׁעַת הַמְּלָאכָה, בְּשָׁעָה שֶׁהָיָה נוֹקֵב בַּמַּרְצֵעַ וְהָיָה מַכְנִיס וּמוֹצִיא הַחוּט הָעָב שֶׁל הַתְּפִירָה כְּדֶרֶךְ הָרַצָּעִים, אָז הָיָה נוֹשֵׁךְ חֲתִיכַת לֶחֶם וְאוֹכֵל.

וּמִנְהָגוֹ הָיָה, שֶׁהָיָה תָּמִיד בְּשִׂמְחָה גְּדוֹלָה מְאֹד, וְהָיָה רַק מָלֵא שִׂמְחָה תָּמִיד. וְהָיוּ לוֹ כָּל הַמַּאֲכָלִים וְכָל הַמַּשְׁקוֹת וְכָל הַמַּלְבּוּשִׁים. וְהָיָה אוֹמֵר לְאִשְׁתּוֹ: אִשְׁתִּי תֵּן לִי לֶאֱכֹל, וְהָיְתָה נוֹתֶנֶת לוֹ חֲתִיכַת לֶחֶם וְאָכַל. אַחַר־כָּךְ הָיָה אוֹמֵר: תֵּן לִי הָרֹטֶב עִם קְטָנִית, וְהָיְתָה חוֹתֶכֶת לוֹ עוֹד חֲתִיכַת לֶחֶם וְאָכַל. וְהָיָה מְשַׁבֵּחַ וְאוֹמֵר: כַּמָּה יָפֶה וְטוֹב מְאֹד הָרֹטֶב הַזֶּה. וְכֵן הָיָה מְצַוֶּה לְתֵּן לוֹ הַבָּשָׂר וּשְׁאָר מַאֲכָלִים טוֹבִים כַּיּוֹצֵא בָּזֶה, וּבְעַד כָּל מַאֲכָל וּמַאֲכָל הָיְתָה נוֹתֶנֶת לוֹ חֲתִיכַת לֶחֶם, וְהוּא הָיָה מִתְעַנֵּג מְאֹד מִזֶּה וְשִׂבַּח מְאֹד אֶת אוֹתוֹ הַמַּאֲכָל, כַּמָּה הוּא מְתֻקָּן וְטוֹב, כְּאִלּוּ הָיָה אוֹכֵל אוֹתוֹ הַמַּאֲכָל מַמָּשׁ. וּבֶאֱמֶת הָיָה מַרְגִּישׁ בַּאֲכִילָתוֹ הַלֶּחֶם טַעַם כָּל מַאֲכָל וּמַאֲכָל שֶׁהָיָה רוֹצֶה, מֵחֲמַת תְּמִימוּתוֹ וְשִׂמְחָתוֹ הַגְּדוֹלָה.

וְכֵן הָיָה מְצַוֶּה: אִשְׁתִּי תֵּן לִי שֵׂכָר לִשְׁתּוֹת! וְנָתְנָה לוֹ מַיִם. וְהָיָה מְשַׁבֵּחַ כַּמָּה יָפֶה הַשֵּׂכָר הַזֶּה. תֵּן לִי דְּבַשׁ! וְנָתְנָה לוֹ מַיִם, וְהָיָה מְשַׁבֵּחַ גַּם־כֵּן כַּנַּ"ל. תֵּן לִי יַיִן וְכוּ' כַּיּוֹצֵא בָּזֶה! וְנָתְנָה לוֹ מַיִם, וְהָיָה מִתְעַנֵּג וּמְשַׁבֵּחַ אוֹתוֹ הַמַּשְׁקֶה כְּאִלּוּ הוּא שׁוֹתֶה אוֹתָהּ מַמָּשׁ.

וְכֵן בְּמַלְבּוּשִׁים הָיָה לָהֶם בְּשֶׁתְּפוּת, לוֹ וּלְאִשְׁתּוֹ פֶּעלְץ אֶחָד. וְהָיָה אוֹמֵר: אִשְׁתִּי תֵּן לִי הַפֶּעלְץ! כְּשֶׁהָיָה צָרִיךְ לְלִבּשׁ פֶּעלְץ, כְּגוֹן לֵילֵךְ לַשּׁוּק. וְהָיְתָה נוֹתֶנֶת לוֹ. כְּשֶׁהָיָה צָרִיךְ לְלִבּשׁ טוּלִיפּ לֵילֵךְ בֵּין אֲנָשִׁים, הָיָה אוֹמֵר: אִשְׁתִּי תֵּן לִי הַטּוּלִיפּ! וְהָיְתָה נוֹתֶנֶת לוֹ הַפֶּעלְץ, וְהָיָה מִתְעַנֵּג מִמֶּנּוּ, וְהָיָה מְשַׁבֵּחַ: כַּמָּה יָפֶה הַטּוּלִיפּ הַזֶּה! כְּשֶׁהָיָה צָרִיךְ לְקַאפְּטִין, כְּגוֹן לֵילֵךְ לְבֵית־הַכְּנֶסֶת, הָיָה מְצַוֶּה וְאוֹמֵר: אִשְׁתִּי תֵּן לִי הַקַּאפְּטִין! וְהָיְתָה נוֹתֶנֶת לוֹ הַפֶּעלְץ, וְהָיָה מְשַׁבֵּחַ וְאוֹמֵר: כַּמָּה יָפֶה וְנָאֶה הַקַּאפְּטִין הַזֶּה! וְכֵן כְּשֶׁהָיָה צָרִיךְ לְלִבּשׁ יוּפָּא, הָיְתָה נוֹתֶנֶת לוֹ גַּם־כֵּן הַפֶּעלְץ, וְהָיָה מְשַׁבֵּחַ וּמִתְעַנֵּג גַּם־כֵּן: כַּמָּה יָפֶה וְנָאֶה הַיּוּפָּא הַזֹּאת, כַּנַּ"ל, וְכֵן בְּכַיּוֹצֵא בָּזֶה. וְהָיָה רַק מָלֵא שִׂמְחָה וְחֶדְוָה תָּמִיד.

כְּשֶׁהָיָה גּוֹמֵר הַמְּנָעָל, וּמִן הַסְּתָם הָיָה לוֹ ג' קְצָווֹת, כִּי לֹא הָיָה יָכוֹל הָאֻמָּנוּת בִּשְׁלֵמוּת כַּנַּ"ל, הָיָה לוֹקֵחַ הַמְּנָעָל בְּיָדוֹ, וְהָיָה מְשַׁבֵּחַ אוֹתוֹ מְאֹד וְהָיָה מִתְעַנֵּג מְאֹד מִמֶּנּוּ, וְהָיָה אוֹמֵר: אִשְׁתִּי כַּמָּה יָפֶה וְנִפְלָא הַמְּנָעָל הַזֶּה! כַּמָּה מָתוֹק הַמְּנָעָל הַזֶּה! כַּמָּה מְנָעָל שֶׁל דְּבַשׁ וְצוּקִיר הַמְּנָעָל הַזֶּה! וְהָיְתָה שׁוֹאֶלֶת אוֹתוֹ: אִם־כֵּן מִפְּנֵי מָה שְׁאָרֵי רַצָּעִים נוֹטְלִים ג' זְהוּבִים בְּעַד זוּג מְנָעָלִים וְאַתָּה לוֹקֵחַ רַק חֲצִי טָאלֶיר (הַיְנוּ זְהוּב וְחֵצִי)? הֵשִׁיב לָהּ: מַה לִּי בָּזֶה? זֶה מַעֲשֶׂה שֶׁלִּי, וְזֶה מַעֲשֶׂה שֶׁלִּי! וְעוֹד לָמָּה לָנוּ לְדַבֵּר מֵאֲחֵרִים? הֲלֹא נַתְחִיל לַחֲשֹׁב כַּמָּה וְכַמָּה אֲנִי מַרְוִיחַ בְּמְנָעָל זֶה מִיָּד לְיָד: הָעוֹר הוּא בְּכָךְ, הַזֶּפֶת וְהַחוּטִים וְכוּ' בְּכָךְ,

וּשְׁאָרֵי דְּבָרִים כַּיּוֹצֵא בָּזֶה בְּכָךְ, לַאֲפֹקֵיס בְּכָךְ; וְעַתָּה אֲנִי מַרְוִיחַ מִיָּד לְיָד עֲשָׂרָה גְּדוֹלִים, וּמָה אִכְפַּת לִי רֶוַח כָּזֶה מִיָּד לְיָד?! וְהָיָה רַק מָלֵא שִׂמְחָה וְחֶדְוָה תָּמִיד.

וְאֵצֶל הָעוֹלָם הָיָה לְלַעַג, וְהִשִּׂיגוּ תַּאֲוָתָם בּוֹ שֶׁמָּצְאוּ מִמִּי לְהִתְלוֹצֵץ כִּרְצוֹנָם כִּי הָיָה נִדְמֶה לְמֻשָּׂג. וְהָיוּ בָּאִים בְּנֵי־אָדָם וְהִתְחִילוּ בְּכַוָּנָה לְדַבֵּר עִמּוֹ, בִּשְׁבִיל לְהִתְלוֹצֵץ. וְהָיָה אוֹתוֹ הַתֹּם אוֹמֵר: רַק בְּלִי לֵיצָנוּת! וְתֵכֶף שֶׁהֵשִׁיבוּ לוֹ בְּלִי לֵיצָנוּת קִבֵּל דִּבְרֵיהֶם, וְהִתְחִיל לְדַבֵּר עִמָּם, כִּי יוֹתֵר לֹא הָיָה רוֹצֶה לְהַעֲמִיק לַחֲשֹׁב חָכְמוֹת שֶׁגַּם זֶה בְּעַצְמוֹ לֵיצָנוּת, כִּי הָיָה אִישׁ תֹּם. וּכְשֶׁהָיָה רוֹאֶה, שֶׁכַּוָּנָתָם לְלֵיצָנוּת, הָיָה אוֹמֵר: מַה יִּהְיֶה כְּשֶׁתִּהְיֶה חָכְמָה מִמֶּנִּי? הֶלֹא אֲזַי תִּהְיֶה שׁוֹטָה, כִּי מָה אֲנִי נֶחֱשָׁב?! וּכְשֶׁתִּהְיֶה חָכְמָה מִמֶּנִּי, אַדְרַבָּא אֲזַי תִּהְיֶה שׁוֹטָה! (כָּל זֶה הָיָה דִּרְכֵי הַתֹּם, וְעַתָּה נַחֲזֹר לְעִנְיַן רִאשׁוֹן).

בְּתוֹךְ כָּךְ נַעֲשָׂה רַעַשׁ, שֶׁהֶחָכָם הַנַּ"ל נוֹסֵעַ וּבָא לְכָאן, בְּגֶדֶלָּה וְחָכְמָה גְּדוֹלָה. וְרָץ הַתֹּם גַּם־כֵּן לִקְרָאתוֹ בְּשִׂמְחָה גְּדוֹלָה, וְהָיָה אוֹמֵר לְאִשְׁתּוֹ: תֵּן לִי מַהֵר הַיּוּפָא, אֶלֵךְ לִקְרַאת חֲבֵרִי יְדִידִי לִרְאוֹתוֹ. וְנָתְנָה לוֹ הַפָּעָלִץ, וְהָיָה רָץ לִקְרָאתוֹ. וְהֶחָכָם הָיָה נוֹסֵעַ בְּעֶגְלוֹת־צָב בְּגֶדֶלָּה. וּבָא לִקְרָאתוֹ הַתֹּם הַזֶּה וְהָיָה שׁוֹאֵל בִּשְׁלוֹמוֹ בְּאַהֲבָה בְּשִׂמְחָה: אָחִי חֲבִיבִי מָה אַתָּה עוֹשֶׂה? בָּרוּךְ הַמָּקוֹם שֶׁהֵבִיאֲךָ וַאֲנִי זוֹכֶה לִרְאוֹתְךָ. וְהֶחָכָם הַנַּ"ל גַּם כָּל הָעוֹלָם הָיָה בְּעֵינָיו כְּלֹא כַּנַּ"ל, מִכָּל־שֶׁכֵּן אִישׁ כָּזֶה שֶׁנִּדְמֶה לְמֻשָּׂג, אַף אַף־עַל־פִּי־כֵן, מֵחֲמַת אַהֲבַת נְעוּרִים הַגְּדוֹלָה שֶׁהָיָה בֵּינֵיהֶם, הָיָה מְקָרְבוֹ וְנוֹסֵעַ עִמּוֹ לְתוֹךְ הָעִיר.

וְהַשְּׁנֵי בַּעֲלֵי־בָּתִּים הַנַּ"ל, אֲבִיהֶם שֶׁל אֵלּוּ הַב' בָּנִים, מֵתוּ בְּתוֹךְ אוֹתוֹ הַזְּמַן שֶׁהָיָה הֶחָכָם מְשׁוֹטֵט בַּמְּדִינוֹת, וְנִשְׁאֲרוּ הַבָּתִּים שֶׁלָּהֶם. וְהַתֹּם שֶׁהָיָה בִּמְקוֹמוֹ נִכְנַס לְבֵית אָבִיו וִירָשׁוֹ, וְהֶחָכָם שֶׁהָיָה בַּמְּדִינוֹת, לֹא הָיָה מִי לְקַבֵּל הַבַּיִת, וְנַעֲשָׂה כֻּל�ּה וְאָבוּד בֵּית הֶחָכָם, וְלֹא נִשְׁאַר מִמֶּנּוּ כְּלוּם, וְלֹא הָיָה לְהֶחָכָם מָקוֹם לִכָּנֵס בּוֹ בְּבוֹאוֹ. וְנָסַע לְתוֹךְ אַכְסַנְיָא אַחַת, וְהָיָה לוֹ שָׁם יְסוּרִים כִּי לֹא הָיְתָה הָאַכְסַנְיָא כִּרְצוֹנוֹ. וְהַתֹּם הַנַּ"ל מָצָא לוֹ עֲתָה עֲבָדָא חֲדָשָׁה, וְהָיָה רָץ וּבָא בְּכָל פַּעַם מִבֵּיתוֹ לְהֶחָכָם בְּאַהֲבָה בְּשִׂמְחָה. וְהָיָה רוֹאֶה שֶׁיֵּשׁ לוֹ יְסוּרִין מֵהָאַכְסַנְיָא, וְאָמַר הַתֹּם לְהֶחָכָם: אָחִי, עוֹד לְבֵיתִי, וְתַעֲמֹד אֶצְלִי, וַאֲנִי אֶקַבֵּץ כָּל מַה שֶּׁיֵּשׁ לִי בְּקֹמֶץ אֶחָד, וְכָל בֵּיתִי הַכֹּל לְפָנֶיךָ כִּרְצוֹנְךָ. וַיִּשַּׁר בְּעֵינֵי הֶחָכָם, וְנִכְנַס לְבֵיתוֹ, וְעָמַד אֶצְלוֹ.

וְהֶחָכָם הָיָה מָלֵא יְסוּרִים תָּמִיד, כִּי הִנִּיחַ שֵׁם שֶׁהוּא חָכָם מֻפְלָג וְאֻמָּן וְדַאקְטִיר גָּדוֹל מְאֹד. וְהָיָה בָּא שַׂר אֶחָד וְצִוָּה לוֹ שֶׁיַּעֲשֶׂה לוֹ טַבַּעַת שֶׁל זָהָב. וְעָשָׂה לוֹ טַבַּעַת נִפְלָא מְאֹד וְחָקַק שָׁם צִיּוּרִים בִּדְרָכִים נִפְלָאִים מְאֹד, וְחָקַק שָׁם אִילָן שֶׁהָיָה נִפְלָא מְאֹד. וּבָא הַשַּׂר וְלֹא יָשַׁר בְּעֵינָיו כְּלָל הַטַּבַּעַת, וְהָיָה לוֹ יְסוּרִים גְּדוֹלִים מְאֹד, כִּי הָיָה יוֹדֵעַ בְּעַצְמוֹ שֶׁאִלּוּ הָיָה הַטַּבַּעַת עִם הָאִילָן הַזֶּה בִּשְׁפַאנְיָא הָיָה חָשׁוּב וְנִפְלָא מְאֹד.

וְכֵן פַּעַם אֶחָד בָּא שַׂר גָּדוֹל וְהֵבִיא אֶבֶן טוֹב יָקָר שֶׁבָּא מִמֶּרְחַקִּים, וְהֵבִיא לוֹ עוֹד אֶבֶן טוֹב עִם צִיּוּר, וְצִוָּה לוֹ, שֶׁיְצַיֵּר כַּצִּיּוּר הַזֶּה עַל הָאֶבֶן טוֹב שֶׁהֵבִיא. וְצִיֵּר מַמָּשׁ כְּאוֹתוֹ הַצִּיּוּר, רַק שֶׁשָּׁגָה בְּדָבָר אֶחָד שֶׁלֹּא הָיָה שׁוּם אָדָם מֵבִין עַל זֶה רַק הוּא לְבַדּוֹ. וּבָא הַשַּׂר וְקִבֵּל הָאֶבֶן טוֹב וַיִּשַּׂר בְּעֵינָיו. וְהָיָה לוֹ לְהֶחְכָּם הַזֶּה יְסוּרִים גְּדוֹלִים מִן הַשְּׁגִיאָה: הֲלֹא עַד הֵיכָן מַגִּיעַ חָכְמָתִי, וְעַתָּה יְזַדַּמֵּן לִי שְׁגִיאָה.

וְגַם בְּעִנְיַן הַדְּאִקְטִירַיי הָיָה לוֹ יְסוּרִים: כְּשֶׁהָיָה בָּא לְחוֹלֶה וְהָיָה נוֹתֵן לוֹ רְפוּאָה שֶׁהָיָה יוֹדֵעַ בְּבֵרוּר שֶׁאִם יֵלֵךְ לוֹ לְהַחוֹלֶה לְחַיִּים בְּוַדַּאי מְחַיֵּב בְּבֵרוּר לְהִתְרַפְּאוֹת מִזֶּה, כִּי הֵיא רְפוּאָה נִפְלָאָה מְאֹד. וְאַחַר־כָּךְ מֵת הַחוֹלֶה, וְהָיוּ אוֹמְרִים הָעוֹלָם, שֶׁמֵּת עַל־יָדוֹ, וְהָיָה לוֹ יְסוּרִים גְּדוֹלִים מִזֶּה. וְכֵן לִפְעָמִים נָתַן רְפוּאָה לְחוֹלֶה וְנִתְרַפֵּא, וְהָיוּ אוֹמְרִים הָעוֹלָם: מִקְרֶה הוּא. וְהָיָה מָלֵא יְסוּרִים תָּמִיד.

וְכֵן הָיָה צָרִיךְ לְמַלְבּוּשׁ. וְקָרָא הַחַיָּט וְיַגַּע עִמּוֹ עַד שֶׁלִּמְּדוֹ לַעֲשׂוֹת הַמַּלְבּוּשׁ כִּרְצוֹנוֹ, כְּמוֹ שֶׁהָיָה יוֹדֵעַ. וְכִוֵּן הַחַיָּט וְעָשָׂה הַמַּלְבּוּשׁ כִּרְצוֹנוֹ, רַק כָּנָף אֶחָד שֶׁקּוֹרִין (לֶעפִּיל) שָׂגָה בּוֹ, וְלֹא כִּוְּנוֹ יָפֶה. וְהָיָה מִצְטַעֵר מְאֹד, כִּי הָיָה יוֹדֵעַ בְּעַצְמוֹ אַף שֶׁבְּכָאן הוּא יָפֶה, כִּי אֵינָם מְבִינִים עַל זֶה, אֲבָל אִם הָיִיתִי בִּשְׁפַאנְיָא עִם הַלֶּעפִּיל הַזֶּה הָיִיתִי לִשְׂחוֹק וְהָיִיתִי נִדְמֶה כְּמוֹ (יַתִּיר). וְכֵן הָיָה מָלֵא יְסוּרִים תָּמִיד.

וְהַתָּם הָיָה רָץ וּבָא בְּכָל פַּעַם אֶל הֶחָכָם בְּשִׂמְחָה, וּמְצָאוֹ שֶׁהוּא מֵצֵר וּמָלֵא יְסוּרִים וּשְׁאָלוֹ: הֲלֹא חָכָם וְעָשִׁיר כְּמוֹתְךָ, עַל מָה יֵשׁ לְךָ יְסוּרִים תָּמִיד? הֲלֹא אֲנִי מָלֵא שִׂמְחָה תָּמִיד. וְהָיָה בְּעֵינֵי הֶחָכָם לִשְׂחוֹק וְנִדְמָה בְּעֵינָיו לִמְשֻׁגָּע. וְאָמַר לוֹ הַתָּם: הֲלֹא סְתָם בְּנֵי־אָדָם שֶׁמִּתְלוֹצְצִים מִמֶּנִּי הֵם שׁוֹטִים, כִּי אִם הֵמָּה חֲכָמִים מִמֶּנִּי הֲלֹא אַדְרַבָּה הֵם שׁוֹטִים כַּנַּ"ל, מִכָּל שֶׁכֵּן חָכָם כְּמוֹתְךָ, וּמַה תִּהְיֶה אִם אַתָּה חָכָם מִמֶּנִּי? עָנָה הַתָּם וְאָמַר לְהֶחָכָם: מִי יִתֵּן שֶׁתָּבוֹא אַתָּה עַל מַדְרֵגָה שֶׁלִּי. הֵשִׁיב הֶחָכָם וְאָמַר: זֶה אֶפְשָׁר לִהְיוֹת, שֶׁאֲנִי אָבוֹא עַל שֶׁלְּךָ, שֶׁיִּנָּטֵל מִמֶּנִּי הַשֵּׂכֶל חַס וְשָׁלוֹם אוֹ אֶהְיֶה חוֹלֶה חַס וְשָׁלוֹם וְאֶהְיֶה נַעֲשֶׂה מְשֻׁגָּע, כִּי הֲלֹא מָה אַתָּה? אִישׁ מְשֻׁגָּע! אֲבָל שֶׁאַתָּה תָּבוֹא עַל שֶׁלִּי, זֶה אִי אֶפְשָׁר בְּשׁוּם אֹפֶן, שֶׁתִּהְיֶה אַתָּה חָכָם כָּמוֹנִי. הֵשִׁיב הַתָּם: אֵצֶל הַשֵּׂם יִתְבָּרַךְ הַכֹּל אֶפְשָׁר, וְיָכוֹל לִהְיוֹת כְּהֶרֶף עַיִן שֶׁאֲנִי אָבוֹא עַל שֶׁלְּךָ. וְשָׂחַק הֶחָכָם מִמֶּנּוּ מְאֹד.

וְאֵלּוּ הַב' בָּנִים הָיוּ נִקְרָאִים בְּפִי הָעוֹלָם, זֶה בַּכְּנוּי חָכָם וְזֶה בַּכְּנוּי תָּם. אַף־עַל־פִּי שֶׁיֵּשׁ כַּמָּה חֲכָמִים וְתַמִּים בָּעוֹלָם, אַף־עַל־פִּי־כֵן כָּאן הָיָה נִכָּר הַדָּבָר בְּיוֹתֵר, כִּי שְׁנֵיהֶם מִמָּקוֹם אֶחָד וְלָמְדוּ בְּיַחַד. וְזֶה נַעֲשָׂה חָכָם מֻפְלָג מְאֹד, וְזֶה הָיָה תָּם גָּדוֹל מְאֹד. וּבְהַסְקָאסְקִי שֶׁשָּׁם כּוֹתְבִין כָּל אֶחָד עִם כִּנּוּי פַּאמֶעלְיֶא שֶׁלּוֹ, הָיוּ כּוֹתְבִין עַל זֶה כִּנּוּי חָכָם וְעַל זֶה כִּנּוּי תָּם.

פַּעַם אֶחָד בָּא הַמֶּלֶךְ עַל הַסְּקַאסְקִי, וּמָצָא שֶׁהָיוּ כְּתוּבִין שָׁם אֵלּוּ הַב' בָּנִים, זֶה בַּשֵּׁם חָכָם וְזֶה בַּשֵּׁם תָּם. וְהָיָה בְּעֵינָיו לְפֶלֶא, שֶׁאֵלּוּ הַב' מְכֻנִּים בַּשֵּׁם חָכָם וְתָם, וְנִתְאַוָּה הַמֶּלֶךְ לִרְאוֹתָם. וְחָשַׁב הַמֶּלֶךְ: אִם אֶשְׁלַח אַחֲרֵיהֶם פִּתְאֹם שֶׁיָּבוֹאוּ לְפָנַי, יִתְפַּחֲדוּ מְאֹד, וְהֶחָכָם יִסְתַּתְּמוּ טַעֲנוֹתָיו לְנַמְרֵי, וְהַתָּם גַּם־כֵּן אֶפְשָׁר יִשְׁתַּגַּע מֵחֲמַת פַּחַד. וְנִתְיַשֵּׁב הַמֶּלֶךְ לִשְׁלֹחַ חָכָם אֶחָד אֶל הֶחָכָם וְתָם אֶל הַתָּם. רַק אֵיךְ מוֹצְאִין בְּעִיר מְלוּכָה תָּם, כִּי בְּעִיר מְלוּכָה עַל־פִּי־רֹב הֵם חֲכָמִים, רַק שֶׁהַמְמֻנֶּה עַל הָאוֹצָרוֹת הוּא תָּם דַּוְקָא, כִּי הֶחָכָם אֵינָם רוֹצִים לַעֲשׂוֹת מְמֻנֶּה עַל הָאוֹצָרוֹת, פֶּן עַל יְדֵי חָכְמָתוֹ וְשִׂכְלוֹ יוּכַל לְבַזְבֵּז הָאוֹצָרוֹת, עַל כֵּן עוֹשִׂין מְמֻנֶּה עַל הָאוֹצָרוֹת תָּם דַּוְקָא.

וְקָרָא הַמֶּלֶךְ לְחָכָם אֶחָד וּלְאוֹתוֹ הַתָּם הַנַּ"ל וּשְׁלָחָם לְהַב' בָּנִים הַנַּ"ל, וְנָתַן בְּיָדָם אִגְּרוֹת לְכָל אֶחָד וְאֶחָד. גַּם נָתַן בְּיָדָם אִגֶּרֶת לְהַגַּאבִּירְנִיר שֶׁל הַגַּאבֶּעְרְנִיא שֶׁאֵלּוּ הַב' בָּנִים הֵם תַּחַת מֶמְשַׁלְתּוֹ. וְצִוָּה בְּהָאִגֶּרֶת שֶׁהַגַּאבִּירְנִיר יִשְׁלַח לָהֶם אִגְּרוֹת מִשְׁמוֹ לְהֶחָכָם וְהַתָּם כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְפַּחֲדוּ, וְיִכְתֹּב לָהֶם שֶׁאֵין הַדָּבָר נָחוּץ, וְאֵין הַמֶּלֶךְ גּוֹזֵר דַּוְקָא שֶׁיָּבוֹאוּ, רַק הַדָּבָר תָּלוּי בִּרְצוֹנָם: אִם הֵם רוֹצִים־יָבוֹאוּ, רַק שֶׁהַמֶּלֶךְ חָפֵץ לִרְאוֹתָם.

וְנָסְעוּ אֵלּוּ הַשְּׁלוּחִים הֶחָכָם וְהַתָּם וּבָאוּ לְהַגַּאבִּירְנִיר וְנָתְנוּ לוֹ הָאִגֶּרֶת. וְשָׂאַל הַגַּאבִּירְנִיר עַל אֵלּוּ הַב' בָּנִים, וְאָמְרוּ לוֹ שֶׁהֶחָכָם הוּא חָכָם מֻפְלָג וְעָשִׁיר גָּדוֹל. וְהַתָּם הוּא תָּם בְּיוֹתֵר וְיֵשׁ לוֹ כָּל הַמַּלְבּוּשִׁים שֶׁל הַפֶּעלְץ כַּנַּ"ל. וְנִתְיַעֵץ הַגַּאבִּירְנִיר שֶׁבְּוַדַּאי אֵין רָאוּי לְהָבִיא לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ בִּלְבוּשׁ פֶּעלְץ, וְעָשָׂה לוֹ מַלְבּוּשִׁים כְּרָאוּי וְהִנִּיחַ בְּתוֹךְ הָעֲגָלוֹת־צָב שֶׁל הַתָּם, וְנָתַן לָהֶם אִגְּרוֹת כַּנַּ"ל. וְנָסְעוּ הַשְּׁלוּחִים וּבָאוּ לְשָׁם. וְנָתְנוּ הָאִגְּרוֹת לָהֶם: הֶחָכָם־לְהֶחָכָם, וְהַתָּם־לְהַתָּם. וְהַתָּם תֵּכֶף שֶׁהִגִּיעַ לוֹ הָאִגֶּרֶת, אָמַר לְהַתָּם הַשָּׁלִיחַ שֶׁהֵבִיאוֹ: הֲלֹא אֵינִי יוֹדֵעַ מַה כָּתוּב בּוֹ קְרָא אוֹתוֹ לְפָנַי! הֵשִׁיב לוֹ: אֲנִי אֲסַפֵּר לְךָ בְּעַל־פֶּה מַה שֶּׁכָּתוּב בּוֹ, שֶׁהַמֶּלֶךְ רוֹצֶה שֶׁתָּבוֹא אֵלָיו. שָׁאַל תֵּכֶף: רַק בְּלִי לֵיצָנוּת! הֵשִׁיב לוֹ: בְּוַדַּאי אֱמֶת בְּלִי לֵיצָנוּת. וְנִתְמַלֵּא שִׂמְחָה תֵּכֶף וְרָץ וְאָמַר לְאִשְׁתּוֹ: אִשְׁתִּי, הַמֶּלֶךְ שָׁלַח בִּשְׁבִילִי! וְשָׁאֲלָה אוֹתוֹ עַל מָה וְלָמָּה? וְלֹא הָיָה לוֹ פְּנַאי לְהֵשִׁיבָהּ כְּלָל. וְתֵכֶף נִזְדָּרֵז בְּשִׂמְחָה וְהָלַךְ וְנָסַע עִם הַשָּׁלִיחַ תֵּכֶף. וְנִכְנַס וְיָשַׁב בְּתוֹךְ הָעֲגָלוֹת־צָב וּמָצָא שָׁם הַבְּגָדִים הַנַּ"ל וְשָׂמַח יוֹתֵר וְיוֹתֵר.

בְּתוֹךְ־כָּךְ נִשְׁלְחוּ מְסִירוֹת, עַל הַגַּאבִּירְנִיר שֶׁהוּא עוֹשֶׂה עַוָלוֹת, וְהֶעֱבִירוּ הַמֶּלֶךְ. וְנִתְיַעֵץ הַמֶּלֶךְ שֶׁטּוֹב שֶׁיִּהְיֶה גַּאבִּירְנִיר אִישׁ תָּם, שֶׁהַתָּם יִנְהֹג הַמְּדִינָה בֶּאֱמֶת וְיָשָׁר מֵחֲמַת שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ חָכְמוֹת וְהַמְצָאוֹת. וְנִמְלַךְ הַמֶּלֶךְ לַעֲשׂוֹת אֶת הַתָּם הַנַּ"ל גַּאבִּירְנִיר, וְשָׁלַח הַמֶּלֶךְ פְּקֻדָּתוֹ שֶׁהַתָּם הַנַּ"ל שֶׁשָּׁלַח אֲחֲרָיו, הוּא יִהְיֶה גַּאבִּירְנִיר. וְהוּא צָרִיךְ לִנְסֹעַ דֶּרֶךְ הָעִיר שֶׁל הַגַּאבֶּעְרְנִיא, וְיַעֲמְדוּ עַל הַשְּׁעָרִים שֶׁל הָעִיר, וְתֵכֶף בְּבוֹאוֹ יַעַכְּבוּ אוֹתוֹ וְיַכְתִּירוּ אוֹתוֹ בַּהִתְמַנּוּת הַזֹּאת שֶׁיִּהְיֶה גַּאבִּירְנִיר, וְכֵן עָשׂוּ. וְעָמְדוּ עַל הַשְּׁעָרִים, וְתֵכֶף בְּעׇבְרוֹ שָׁם, עִכְּבוּ

אוֹתוֹ, וְאָמְרוּ לוֹ שֶׁהוּא נַעֲשָׂה גַּאבִּירְנִיר. וְשָׁאַל וְאָמַר: רַק בְּלִי לֵיצָנוּת! הֵשִׁיבוּ לוֹ: בְּוַדַּאי בְּלִי שׁוּם לֵיצָנוּת. וְנַעֲשָׂה הַתָּם תֵּכֶף גַּאבִּירְנִיר בְּתֹקֶף וָעֹז.

וְעַתָּה, שֶׁנִּתְרוֹמֵם מַזָּלוֹ, וּמַזָּל מַחְכִּים, וּבָא לוֹ קְצָת הֲבָנָה, אַף־עַל־פִּי־כֵן לֹא הִשְׁתַּמֵּשׁ כְּלָל בְּחָכְמָתוֹ, רַק נָהַג בִּתְמִימוּתוֹ כְּבָרִאשׁוֹנָה. וְהִנְהִיג אֶת הַמְּדִינָה בִּתְמִימוּת בֶּאֱמֶת וּבְיֹשֶׁר, וְעַוְלָה לֹא נִמְצָא בּוֹ. וְעַל הַנְּהָגַת הַמְּדִינָה אֵין צְרִיכִין שֵׂכֶל גָּדוֹל וְחָכְמוֹת, רַק עַל פִּי הַיֹּשֶׁר בִּתְמִימוּת. כְּשֶׁבָּאוּ לְפָנָיו שְׁנַיִם לְדִין, הָיָה אוֹמֵר: אַתָּה זַכַּאי וְאַתָּה חַיָּב, כְּפִי תְּמִימוּתוֹ בֶּאֱמֶת בְּלִי שׁוּם עָרְמָה וּמִרְמָה, וְכֵן נָהַג הַכֹּל בֶּאֱמֶת.

וְהָיוּ אוֹהֲבִים אוֹתוֹ הַמְּדִינָה מְאֹד. וְהָיָה לוֹ יוֹעֲצִים אוֹהֲבִים בֶּאֱמֶת, וּמֵחֲמַת הָאַהֲבָה יָעַץ לוֹ אֶחָד: בַּאֲשֶׁר שֶׁבְּוַדַּאי בְּהֶכְרַח תִּהְיֶה קְרִיאָה אֶל הַמֶּלֶךְ שֶׁתְּבוֹא לְפָנָיו, כִּי הֲלֹא כְּבָר שָׁלַח אַחֲרֶיךָ וְגַם הַדֶּרֶךְ, שֶׁהַגַּאבִּירְנִיר מֻכְרָח לָבוֹא לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ, וְעַל כֵּן אַף־עַל־פִּי שֶׁאַתָּה כָּשֵׁר מְאֹד וְלֹא יִמְצָא בְּךָ שׁוּם עַוְלָה בְּהַנְהָגָתְךָ הַמְּדִינָה, אַף־עַל־פִּי־כֵן דֶּרֶךְ הַמֶּלֶךְ בִּדְבָרָיו לִנְטוֹת בִּדְבָרָיו לְצַד אַחֵר, לְדַבֵּר חָכְמוֹת וּלְשׁוֹנוֹת אֲחֵרִים, עַל כֵּן נָאֶה וְדֶרֶךְ־אֶרֶץ שֶׁתּוּכַל לַהֲשִׁיבוֹ. עַל כֵּן טוֹב שֶׁאֲלַמֶּדְךָ חָכְמוֹת וּלְשׁוֹנוֹת. וְנִתְקַבֵּל הַדָּבָר בְּעֵינֵי הַתָּם וְאָמַר: מָה אִכְפַּת לִי אִם אֶלְמַד חָכְמוֹת וּלְשׁוֹנוֹת. וְתֵכֶף עָלָה עַל דַּעְתּוֹ, שֶׁחֲבֵרוֹ הֶחָכָם אָמַר לוֹ שֶׁאִי אֶפְשָׁר בְּשׁוּם אֹפֶן שֶׁהוּא יָבוֹא עַל שֶׁלּוֹ, וְהִנֵּה עַתָּה כְּבָר בָּא עַל חָכְמָתוֹ (וְאַף־עַל־פִּי־כֵן, אַף־עַל־פִּי שֶׁכְּבָר הָיָה יוֹדֵעַ חָכְמוֹת, לֹא הָיָה מִשְׁתַּמֵּשׁ עִם הַחָכְמוֹת כְּלָל, רַק נָהַג הַכֹּל בִּתְמִימוּתוֹ כְּבָרִאשׁוֹנָה).

אַחַר־כָּךְ שָׁלַח הַמֶּלֶךְ שֶׁיָּבוֹא זֶה הַתָּם הַגַּאבִּירְנִיר אֵלָיו, וְנָסַע אֵלָיו. וְדִבֵּר הַמֶּלֶךְ עִם הַתָּם בִּתְחִלָּה מֵהַנְהָגַת הַמְּדִינָה, וְהוּטַב בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ מְאֹד מְאֹד, כִּי רָאָה שֶׁהוּא מִתְנַהֵג בְּיֹשֶׁר וֶאֱמֶת גָּדוֹל בְּלִי שׁוּם עַוְלָה וּמִרְמָה. אַחַר־כָּךְ הִתְחִיל הַמֶּלֶךְ לְדַבֵּר חָכְמוֹת וּלְשׁוֹנוֹת, וְהֻשְׁיבוֹ הַתָּם כָּרָאוּי. וְהוּטַב בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ זֹאת בְּיוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְאָמַר: אֲנִי רוֹאֶה שֶׁהוּא חָכָם כָּזֶה, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן הוּא מִתְנַהֵג בִּתְמִימוּת כָּזֶה! וַיִּיטַב בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ מְאֹד מְאֹד. וּמִנָּה הַמֶּלֶךְ אוֹתוֹ שֶׁיִּהְיֶה מִינִיסְטֶר עַל כָּל הַמִּינִיסְטֶרִישׁ. וְצִוָּה לוֹ מָקוֹם מְיֻחָד שֶׁשָּׁם יִהְיֶה יְשִׁיבָתוֹ, וְצִוָּה שֶׁיִּבְנֶה לוֹ חוֹמוֹת נָאוֹת וּמִפְאָרוֹת כָּרָאוּי, וְנָתַן לוֹ כְּתָב עַל הַתְּמָנוּת הַזֹּאת שֶׁיִּהְיֶה מִינִיסְטֶר, כַּנַ"ל. וְכֵן הָיָה שֶׁבָּנָאוּ לוֹ בִּנְיָנִים כַּנַ"ל בְּאוֹתוֹ הַמָּקוֹם שֶׁצִּוָּה הַמֶּלֶךְ, וְהָלַךְ וְקִבֵּל הַגְּדֻלָּה בְּתֹקֶף.

וְהֶחְכָם הַנַּ"ל, כְּשֶׁבָּא אֵלָיו הָאִגֶּרֶת מֵהַמֶּלֶךְ כַּנַּ"ל, הֵשִׁיב לְהֶחְכָם שֶׁהֱבִיאָהּ: הַמְּתֵן וְלִין פֹּה וּנְדַבֵּר וְנִתְיַשֵּׁב. לְעֶרֶב עָשָׂה עֲבוּרוֹ סְעֻדָּה גְּדוֹלָה. בְּתוֹךְ סְעֻדָּתוֹ נִתְחַכֵּם הֶחָכָם בְּחָכְמָתוֹ וּפִילוֹסַפְיָא שֶׁלּוֹ, וְעָנָה וְאָמַר: מַה זֹּאת, שֶׁהַמֶּלֶךְ כָּזֶה יִשְׁלַח אַחֲרֵי עֲבוּר שֶׁפַל בֶּרֶךְ כָּמוֹנִי, וּמָה אֲנִי שֶׁהַמֶּלֶךְ יִשְׁלַח אַחֲרַי?! הֲלֹא מֶלֶךְ כָּזֶה שֶׁיֵּשׁ לוֹ מֶמְשָׁלָה וּגְדֻלָּה כָּזוֹ, וַאֲנִי שָׁפָל

וְנִבְזֶה כְּנֶגֶד מֶלֶךְ גָּדוֹל וְנוֹרָא כָּזֶה, וְאֵיךְ יִתְיַשֵּׁב זֹאת בַּדַּעַת, שֶׁמֶּלֶךְ כָּזֶה יִשְׁלַח עֶבוּר שָׁפָל כָּמוֹנִי? אִם אֹמַר בִּשְׁבִיל חָכְמָתִי, מָה אֲנִי כְּנֶגֶד הַמֶּלֶךְ? וְכִי אֵין לְהַמֶּלֶךְ חֲכָמִים? וְגַם הַמֶּלֶךְ בְּעַצְמוֹ בָּוַדַּאי חָכָם גָּדוֹל, וּמָה הַדָּבָר הַזֶּה, שֶׁהַמֶּלֶךְ יִשְׁלַח עֲבוּרִי? וַיִּשְׁתּוֹמֵם עַל זֶה מְאֹד מְאֹד. עָנָה וְאָמַר זֶה הֶחָכָם (הֵינוּ הֶחָכָם הָרִאשׁוֹן שֶׁהוּא חֲבֵרוֹ שֶׁל הַתֹּם, כִּי כָּל זֶה־הַכֹּל מִדְּבָרָיו שֶׁל אוֹתוֹ הֶחָכָם הָרִאשׁוֹן חֲבֵרוֹ שֶׁל הַתֹּם, שֶׁאַחַר שֶׁהִשְׁתּוֹמֵם וְהִתְמִיהַּ עַצְמוֹ מְאֹד כַּנַ"ל עָנָה בְּעַצְמוֹ דְּבָרִים אֵלּוּ, וְאָמַר לְהֶחָכָם הַשֵּׁלִישִׁי): תֵּדַע מַה שֶּׁאֲנִי אוֹמֵר דַּעְתִּי, שֶׁבְּהֶכְרֵחַ הַדָּבָר מוּבָן וּמְבֹרָר, שֶׁאֵין מֶלֶךְ בָּעוֹלָם כְּלָל, וְכָל הָעוֹלָם טוֹעִים בַּשְּׁטוּת הַזֶּה שֶׁסּוֹבְרִים שֶׁיֵּשׁ מֶלֶךְ. וּרְאֵה וְהָבֵן אֵיךְ אֶפְשָׁר זֹאת, שֶׁכָּל בְּנֵי־הָעוֹלָם יִמְסְרוּ עַצְמָן לִסְמֹךְ עַל אִישׁ אֶחָד שֶׁהוּא הַמֶּלֶךְ? בְּוַדַּאי אֵין מֶלֶךְ בָּעוֹלָם כְּלָל.

הֵשִׁיב הֶחָכָם הַשֵּׁלִישִׁי הַנַּ"ל: הֲלֹא אֲנִי הֵבֵאתִי לְךָ אִגֶּרֶת מֵהַמֶּלֶךְ! שְׁאַל אוֹתוֹ הֶחָכָם הָרִאשׁוֹן הַנַּ"ל: הֲאַתָּה בְּעַצְמְךָ קִבַּלְתָּ הָאִגֶּרֶת מִיַּד הַמֶּלֶךְ בְּעַצְמוֹ מַמָּשׁ? הֵשִׁיב לוֹ: לָאו, רַק אִישׁ אַחֵר נָתַן בְּיָדִי הָאִגֶּרֶת בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ. עָנָה וְאָמַר: עַתָּה רְאֵה בְּעֵינֶיךָ, שֶׁדְּבָרַי כֵּנִים כִּי אֵין מֶלֶךְ כְּלָל. וְחָזַר וְשָׁאַל אוֹתוֹ: תֹּאמַר לִי, הֲלֹא אַתָּה מִן הָעִיר מְלוּכָה וּמְגֻדָּל שָׁם מִיָּמֶיךָ, הַגִּידָה לִי: הֲרָאִיתָ מִיָּמֶיךָ אֶת הַמֶּלֶךְ? הֵשִׁיב לוֹ: לָאו (כִּי בֶּאֱמֶת כֵּן הַדָּבָר, שֶׁלֹּא כָּל אֶחָד וְאֶחָד זוֹכֶה לִרְאוֹת אֶת הַמֶּלֶךְ, כִּי אֵין הַמֶּלֶךְ מִתְרָאֶה, רַק בְּעִתִּים רְחוֹקוֹת מְאֹד). עָנָה הֶחָכָם הָרִאשׁוֹן וְאָמַר: עַתָּה רְאֵה גַּם רְאֵה שֶׁדְּבָרַי בְּרוּרִים וּמְבֹרָרִים שֶׁבְּוַדַּאי אֵין מֶלֶךְ כְּלָל, כִּי הֲלֹא אֲפִלּוּ אַתָּה לֹא רָאִיתָ אֶת הַמֶּלֶךְ מֵעוֹלָם.

שׁוּב שְׁאַל הֶחָכָם הַשֵּׁלִישִׁי: אִם כֵּן מִי מַנְהִיג הַמְּדִינָה? הֵשִׁיב הֶחָכָם הָרִאשׁוֹן: זֹאת, אֲנִי אֲסַפֵּר לְךָ הַבְּרוּר, כִּי מִמֶּנִּי תִּשְׁאַל כִּי אֲנִי בָּקִי בָּזֶה, כִּי הָיִיתִי מְשׁוֹטֵט בַּמְּדִינוֹת, וְהָיִיתִי בִּמְדִינַת אִיטַלְיָא, וְכָךְ הַמִּנְהָג שֶׁיֵּשׁ שִׁבְעִים שָׂרֵי יוֹעֲצִים שֶׁקּוֹרִין (רַאטְהֵיירִין), וְהֵם עוֹלִים וּמַנְהִיגִים הַמְּדִינָה זְמַן מְיֻחָד, וְעִם זֶה הַשָּׂרוּת חוֹלְקִין עַצְמָן כָּל בְּנֵי־הַמְּדִינָה בָּזֶה אַחַר זֶה. וְהִתְחִילוּ דְּבָרָיו לִכְנֹס בְּאָזְנֵי הֶחָכָם הַשֵּׁלִישִׁי, עַד שֶׁהִסְכִּימוּ וְגָזְרוּ, שֶׁבְּוַדַּאי אֵין מֶלֶךְ בָּעוֹלָם כְּלָל.

שׁוּב עָנָה הֶחָכָם הָרִאשׁוֹן: הַמְתֵּן עַד הַבֹּקֶר, אֲבָרֵר לְךָ עוֹד בְּבֵרוּר אַחַר בֵּרוּר שֶׁאֵין מֶלֶךְ בָּעוֹלָם כְּלָל. וַיִּשְׁכֹּם הֶחָכָם הָרִאשׁוֹן בַּבֹּקֶר (הֶחָכָם שֶׁהוּא חֲבֵרוֹ שֶׁל הַתֹּם אָנוּ קוֹרְאִים אוֹתוֹ תָּמִיד בְּשֵׁם הֶחָכָם הָרִאשׁוֹן), וְהֵקִיץ אֶת חֲבֵרוֹ הֶחָכָם הַשֵּׁלִישִׁי, וְאָמַר לוֹ: בּוֹא עִמִּי אֶל הַחוּץ וְאַרְאֶךָּ הַדָּבָר בְּבֵרוּר אֵיךְ הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בְּטָעוּת, וּבֶאֱמֶת אֵין מֶלֶךְ כְּלָל וְכֻלָּם בְּטָעוּת גָּדוֹל. וְהָלְכוּ בַּשּׁוּק, וְרָאוּ אִישׁ־חַיִל אֶחָד, וְתָפְסוּ אוֹתוֹ וְשָׁאֲלוּ אוֹתוֹ: לְמִי אַתָּה עוֹבֵד? הֵשִׁיב: אֶת הַמֶּלֶךְ. (שָׁאֲלוּ אוֹתוֹ:) הֲרָאִיתָ אֶת הַמֶּלֶךְ מִיָּמֶיךָ? לָאו. עָנָה וְאָמַר: רְאֵה, הַיֵּשׁ שְׁטוּת כָּזֶה?! שׁוּב הָלְכוּ אֶל אָדוֹן אֶחָד מִן הַחַיִל, וְנִכְנְסוּ עִמּוֹ בִּדְבָרִים עַד שֶׁשְּׁאָלוּהוּ: לְמִי אַתָּה עוֹבֵד?

אֶת הַמֶּלֶךְ. הֲרָאִיתָ אֶת הַמֶּלֶךְ? לָאו. עָנָה וְאָמַר: עַתָּה רְאֵה בְּעֵינֶיךָ שֶׁהַדָּבָר מְבֹרָר שֶׁכֻּלָּם טוֹעִים, וְאֵין מֶלֶךְ כְּלָל בָּעוֹלָם. וְנִסְכַּם בֵּינֵיהֶם הַדָּבָר שֶׁאֵין מֶלֶךְ כְּלָל.

עָנָה הֶחָכָם וְאָמַר עוֹד: בּוֹא וְנִסַּע וְנֵלֵךְ בָּעוֹלָם, וְאַרְאֶךָּ עוֹד אֵיךְ כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בְּטָעוּתִים גְּדוֹלִים, וְהָיוּ הוֹלְכִים וְנוֹסְעִים בָּעוֹלָם, וּבְכָל מָקוֹם שֶׁבָּאוּ מָצְאוּ אֶת הָעוֹלָם בְּטָעוּת. וּדְבַר הַמֶּלֶךְ הַנַּ"ל נַעֲשָׂה אֶצְלָם לְמָשָׁל, וּבְכָל מָקוֹם שֶׁמָּצְאוּ הָעוֹלָם בְּטָעוּת, לָקְחוּ אֶת הַמֶּלֶךְ לְמָשָׁל: כְּמוֹ שֶׁזֶּה אֱמֶת שֶׁיֵּשׁ מֶלֶךְ כֵּן הַדָּבָר הַזֶּה. וְהָיוּ הוֹלְכִים וְנוֹסְעִים עַד שֶׁכָּלָה מַה שֶּׁבְּיָדָם, וְהִתְחִילוּ לְמָכֹר סוּס אֶחָד וְאַחַר־כָּךְ הַשֵּׁנִי, עַד שֶׁמָּכְרוּ כֻּלָּם, עַד שֶׁהֶכְרִחוּ לֵילֵךְ רַגְלִי. וְתָמִיד הָיוּ חוֹקְרִים הָעוֹלָם, וּמָצְאוּ שֶׁהָעוֹלָם בְּטָעוּת. וְנַעֲשׂוּ עֲנִיִּים הוֹלְכֵי רַגְלִי, וְנִסְתַּלֵּק חֶשְׁבּוֹנָם, וְלֹא הָיוּ נֶחֱשָׁבִים כְּלָל, כִּי לֹא הָיוּ מַשְׁגִּיחִים עֲלֵיהֶם כְּלָל, עַל אֶבְיוֹנִים כְּמוֹתָם.

וְנִתְגַּלְגֵּל הַדָּבָר, וְהָיוּ הוֹלְכִים וְסוֹבְבִים עַד שֶׁבָּאוּ אֶל הָעִיר שֶׁדָּר בָּהּ הַמִּינִיסְטֶר הַנַּ"ל (שֶׁהוּא הַתֹּם חֲבֵרוֹ שֶׁל הֶחָכָם הַנַּ"ל). וְשָׁם בְּאוֹתָהּ הָעִיר הָיָה בַּעַל־שֵׁם אֱמִתִּי, וְהָיָה חָשׁוּב מְאֹד כִּי עָשָׂה דְּבָרִים נִפְלָאִים, וַאֲפִלּוּ בֵּין הַשָּׂרִים הָיָה חָשׁוּב וּמְפֻרְסָם. וְאֵלּוּ הַחֲכָמִים בָּאוּ לְאוֹתָהּ הָעִיר, וְהָלְכוּ וְסָבְבוּ וּבָאוּ לִפְנֵי בֵּית הַבַּעַל־שֵׁם, וְרָאוּ שֶׁהָיוּ עוֹמְדִים שָׁם כַּמָּה עֲגָלוֹת, אַרְבָּעִים וַחֲמִשִּׁים, עִם חוֹלִים. וְסָבַר הֶחָכָם שֶׁשָּׁם דָּר דְּאֶקְטִיר, וְהָיָה רוֹצֶה לִכָּנֵס לְבֵיתוֹ מֻחֲמַת שֶׁגַּם הוּא הָיָה דְּאֶקְטִיר גָּדוֹל, וְרָצָה לִכָּנֵס לַעֲשׂוֹת הֶכֵּרוּת עִמּוֹ. וְשָׁאַל מִי דָּר בְּכָאן? הֵשִׁיבוּ: בַּעַל־שֵׁם. וַיִּמָּלֵא פִּיו שְׂחוֹק, וְאָמַר לַחֲבֵרוֹ: זֶה הוּא שֶׁקֶר וְטָעוּת נִפְלָא מְאֹד, וְזֶה הוּא שְׁטוּת יוֹתֵר מִטָּעוּת שֶׁל הַמֶּלֶךְ. חֲבֵרִי! אֲסַפֵּר לְךָ הַשֶּׁקֶר הַזֶּה כַּמָּה וְכַמָּה הָעוֹלָם בְּטָעוּת בְּשֶׁקֶר כָּזֶה.

בְּתוֹךְ כָּךְ הָיוּ רְעֵבִים, וּמָצְאוּ עֲדַיִן אֶצְלָם ג'־ד' גְּדוֹלִים. וְהָלְכוּ אֶל בֵּית־הַתַּבְשִׁיל, שֶׁקּוֹרִין גָּאר־קֶעךְ, וְשָׁם מוֹצְאִים לֶאֱכֹל אֲפִלּוּ בְּעַד ג' אוֹ ד' גְּדוֹלִים. וְצִוּוּ לְתֵּן לָהֶם מַאֲכָל, וְנָתְנוּ לָהֶם. בְּתוֹךְ שֶׁהָיוּ אוֹכְלִים הָיוּ מְסַפְּרִים וּמִתְלוֹצְצִים מֵהַשֶּׁקֶר וְטָעוּת שֶׁל דְּבַר הַבַּעַל־שֵׁם. וְהַבַּעַל הַגָּאר־קֶעךְ שָׁמַע דִּבְרֵיהֶם וְחָרָה לוֹ מְאֹד, כִּי הַבַּעַל־שֵׁם הָיָה חָשׁוּב שָׁם מְאֹד. וַיֹּאמֶר לָהֶם: אִכְלוּ לָכֶם מַה שֶּׁיֵּשׁ לִפְנֵיכֶם וּצְאוּ מִכָּאן. אַחַר־כָּךְ בָּא לְשָׁם בֶּן הַבַּעַל־שֵׁם, וְהֵם עֲדַיִן הָיוּ מִתְלוֹצְצִים מִן הַבַּעַל־שֵׁם בִּפְנֵי בְּנוֹ. וְנָעַר בָּהֶם הַבַּעַל גָּאר־קֶעךְ עַל שֶׁהֵם מִתְלוֹצְצִים מִן הַבַּעַל־שֵׁם בִּפְנֵי בְּנוֹ, עַד שֶׁהִכָּה אוֹתָם הַכֶּה וּפָצוֹעַ, וּדְחָפָם מִבֵּיתוֹ. וְחָרָה לָהֶם מְאֹד, וְרָצוּ לְבַקֵּשׁ מִשְׁפָּט עַל הַמַּכָּה אוֹתָם. וְנִתְיַשְּׁבוּ לֵילֵךְ אֶל הַבַּעַל הַבַּיִת שֶׁלָּהֶם שֶׁהִנִּיחוּ שָׁם הַחֲבִילוֹת שֶׁלָּהֶם, לְהִתְעַצֵּץ עִמּוֹ אֵיךְ לְהַשִּׂיג מִשְׁפָּט עַל הַנַּ"ל. וּבָאוּ וְסִפְּרוּ לוֹ, שֶׁבַּעַל הַגָּאר־קֶעךְ הִכָּה אוֹתָם מְאֹד. וְשָׁאַל לָהֶם לָמָּה, וְסִפְּרוּ לוֹ שֶׁדִּבְּרוּ עַל הַבַּעַל־שֵׁם. הֵשִׁיב לָהֶם: בְּוַדַּאי אֵינוֹ יָשָׁר לְהַכּוֹת בְּנֵי־אָדָם, אֲבָל אַתֶּם לֹא עֲשִׂיתֶם נְכוֹנָה כְּלָל שֶׁדִּבַּרְתֶּם

עַל הַבַּעַל־שֵׁם, כִּי הַבַּעַל־שֵׁם חָשׁוּב כָּאן מְאֹד. וְרָאוּ, שֶׁאֵין בּוֹ מַמָּשׁ, וְגַם הוּא בְּטָעוּת. וְהָלְכוּ מִמֶּנּוּ אֶל הַפָּקִיד, וְהַפָּקִיד הָיָה עַכּוּ"ם, וְסִפְּרוּ לוֹ הַמַּעֲשֶׂה, שֶׁהִכּוּ אוֹתָם. שָׁאַל, עַל מָה? הֵשִׁיבוּ, שֶׁדִּבְּרוּ עַל הַבַּעַל־שֵׁם, וְהִכָּה אוֹתָם הַפָּקִיד הַכֵּה וּפָצוֹעַ וּדְחָפָם מִבֵּיתוֹ. וְהָלְכוּ מִזֶּה לָזֶה, מִמּוֹשֵׁל לְמוֹשֵׁל גָּבוֹהַּ מִמֶּנּוּ עַד שֶׁבָּאוּ לִפְנֵי הַמִּינִיסְטֶר הַנַּ"ל. וְשָׁם לִפְנֵי בֵּית הַמִּינִיסְטֶר עוֹמְדִים אַנְשֵׁי־חַיִל דְּהַיְנוּ (וָואכְין), וְהוֹדִיעוּ לְהַמִּינִיסְטֶר שֶׁאִישׁ אֶחָד צָרִיךְ אֲלֵיהֶם, וְצִוָּה שֶׁיִּכָּנֵס. וּבָא אוֹתוֹ הֶחָכָם לִפְנֵי הַמִּינִיסְטֶר, וְתֵכֶף בִּבּוֹאוֹ הִכִּירוֹ הַמִּינִסְטֶר שֶׁזֶּהוּ הֶחָכָם חָבֵרוֹ כַּנַּ"ל, וְהֶחָכָם לֹא הִכִּירוֹ, מֻחָמֶת שֶׁהָיָה בִּגְדֻלָּה כָּזוֹ. וְתֵכֶף הִתְחִיל הַמִּינִיסְטֶר וְדִבֵּר אֲלֵיהֶם: רְאֵה תְּמִימוּתִי לְמָה שֶׁהֵבִיא אוֹתִי, לְגֻדֻלָּה כָּזוֹ, וְאֶל מָה חָכְמָתְךָ הֵבִיאָה אוֹתְךָ? עָנָה הֶחָכָם וְאָמַר: מֵאַחַר שְׁאַתָּה הוּא חָבֵרִי הַתָּם, מִזֶּה נִסְפַּר אַחַר־כָּךְ, לְעֵת עַתָּה תֵּן לִי מִשְׁפָּט עַל שֶׁהִכּוּ אוֹתִי. שְׁאָלוֹ לָמָּה, הֵשִׁיבוֹ: בְּשִׁבִיל שֶׁדִּבַּרְתִּי עַל הַבַּעַל־שֵׁם, שֶׁהוּא שֶׁקֶר וּמִרְמָה גְּדוֹלָה. עָנָה הַתָּם הַמִּינִיסְטֶר וְאָמַר: עֲדַיִן אַתָּה אוֹחֵז בַּחָכְמוֹת שֶׁלְּךָ? רְאֵה, אַתָּה אָמַרְתָּ שֶׁאַתָּה יָכוֹל לָבוֹא עַל שֶׁלִּי בְּקַל, וַאֲנִי לֹא אוּכַל לָבוֹא עַל שֶׁלְּךָ. רְאֵה שֶׁאֲנִי כְּבָר בָּאתִי עַל שֶׁלְּךָ כַּנַּ"ל, וְאַתָּה עֲדַיִן לֹא בָּאתָ עַל שֶׁלִּי. וַאֲנִי רוֹאֶה שֶׁזֶּה קָשֶׁה יוֹתֵר שֶׁאַתָּה תָּבוֹא עַל תְּמִימוּת שֶׁלִּי. וְאַף־עַל־פִּי־כֵן, מֻחָמַת שֶׁהָיָה מַכִּיר בּוֹ מִכְּבָר בִּגְדֻלָּתוֹ, צִוָּה לָתֵת לוֹ בְּגָדִים לְהַלְבִּישׁוֹ, וּבִקְּשׁוֹ שֶׁיֹּאכַל עִמּוֹ.

בְּשָׁעַת אֲכִילָתָם, הִתְחִילוּ לְדַבֵּר יַחַד. הִתְחִיל הֶחָכָם לְהוֹכִיחַ לוֹ דַּעְתּוֹ הַנַּ"ל, שֶׁאֵין מֶלֶךְ כְּלָל. גָּעַר בּוֹ הַתָּם הַמִּינִיסְטֶר: הֲלֹא אֲנִי בְּעַצְמִי רָאִיתִי אֶת הַמֶּלֶךְ! הֵשִׁיב לוֹ הֶחָכָם בְּשִׂחוֹק: אַתָּה יוֹדֵעַ בְּעַצְמְךָ שֶׁזֶּה הָיָה הַמֶּלֶךְ? אַתָּה מַכִּיר אוֹתוֹ, וְאֶת אָבִיו וְאֶת זְקֵנוֹ שֶׁהָיוּ מְלָכִים? מֵאַיִן אַתָּה יוֹדֵעַ שֶׁזֶּה מֶלֶךְ? אֲנָשִׁים הִגִּידוּ לְךָ שֶׁזֶּה מֶלֶךְ, וְרָמוּ אוֹתְךָ בְּשֶׁקֶר. וְחָרָה לְהַתָּם מְאֹד מְאֹד עַל דְּבַר הַמֶּלֶךְ עַל שֶׁהוּא כּוֹפֵר בַּמֶּלֶךְ.

בְּתוֹךְ כָּךְ בָּא אֶחָד וְאָמַר: הֶעָזָאזֵל, דְּהַיְנוּ (הַטַּייְוויל) שָׁלַח אַחֲרֵיכֶם. וְנִזְדַּעְזֵעַ הַתָּם מְאֹד מְאֹד, וְרָץ וְסִפֵּר לְאִשְׁתּוֹ בְּפַחַד גָּדוֹל בַּאֲשֶׁר שֶׁהַנַּ"ל שָׁלַח אַחֲרָיו, וַיַּעֲצָה לוֹ אִשְׁתּוֹ לִשְׁלֹחַ עֲבוּר הַבַּעַל־שֵׁם, וְשָׁלַח אַחֲרָיו. וּבָא הַבַּעַל־שֵׁם וְנָתַן לוֹ קְמִיעוֹת וּשְׁמִירוֹת, וְאָמַר לוֹ שֶׁעַתָּה לֹא יִפְחַד כְּלָל, וְהָיָה לוֹ אֱמוּנָה גְּדוֹלָה בָּזֶה. וְהָיוּ יוֹשְׁבִים עוֹד הֶחָכָם וְהַתָּם הַנַּ"ל, וְשָׁאַל הֶחָכָם אוֹתוֹ: עַל מָה נִפְחַדְתָּ כָּל־כָּךְ? אָמַר לוֹ: בְּשִׁבִיל הַנַּ"ל שֶׁשָּׁלַח אַחֲרֵינוּ. שָׂחַק מִמֶּנּוּ: אַתָּה מַאֲמִין שֶׁיֵּשׁ טַייְווִיל? הֵשִׁיב לוֹ: וְאִם־כֵּן מִי הוּא זֶה שֶׁשָּׁלַח אַחֲרֵינוּ? עָנָה הֶחָכָם וְאָמַר: בְּוַדַּאי זֶהוּ אָחִי שֶׁרָצָה שֶׁיִּתְרָאֶה עִמִּי וְשָׁלַח אַחֲרַי בְּמִרְמָה זוֹ. שָׁאַל אוֹתוֹ הַתָּם: אִם־כֵּן, אֵיךְ עָבַר עַל כָּל הַוואַרְטְשׁ? הֵשִׁיבוֹ: בְּוַדַּאי שִׁחֵד אוֹתָם, וְהֵם אוֹמְרִים בְּמִרְמָה וְשֶׁקֶר שֶׁלֹּא רָאוּ אוֹתוֹ כְּלָל.

בְּתוֹךְ כָּךְ חָזַר וּבָא אֶחָד וְאָמַר כַּנַ"ל, שֶׁהַטַּייוויל שָׁלַח אַחֲרֵיהֶם. וְהַתֹּם לֹא נִזְדַּעְזַע עַתָּה וְלֹא הָיָה לוֹ שׁוּם פַּחַד כְּלָל מֵהַמַּת הַשִּׁמְירָה שֶׁל הַבַּעַל־שֵׁם כַּנַ"ל. עָנָה וְאָמַר לְהֶחָכָם, עַתָּה מָה אַתָּה אוֹמֵר? אָמַר: אוֹדִיעַ לְךָ, שֶׁיֵּשׁ לִי אָח שֶׁהוּא עִמִּי בְּכַעַס וְעָשָׂה מִרְמָה זוֹ כְּדֵי לְהַפְחִיד אוֹתִי. וְעָמַד וְשָׁאַל לְאוֹתוֹ שֶׁבָּא בִּשְׁבִילָם: וּמַה הוּא דְּמוּתוֹ שֶׁל זֶה שֶׁשָּׁלַח אַחֲרֵינוּ? אֵיזֶה פָּנִים יֵשׁ לוֹ וְאֵיזֶה מַרְאֶה יֵשׁ לַשְּׁעָרוֹת שֶׁלּוֹ וְכוּ' כַּיּוֹצֵא. הֵשִׁיב לוֹ: כָּךְ וְכָךְ. עָנָה הֶחָכָם וְאָמַר: רְאֵה, זֶה הוּא מַרְאֶה אָחִי הַנַּ"ל. אָמַר לוֹ הַתֹּם: הֲתַלְתָּ עִמָּם? הֵשִׁיב: הֵן, רַק שֶׁתִּתֵּן עִמִּי, אֵיזֶה אַנְשֵׁי־חַיִל שֶׁיִּהְיוּ (זַלַאנְא) כְּדֵי שֶׁלֹּא יְצַעֲרוּ אוֹתִי. וְנָתַן לוֹ זַלַאנְא.

וְהָלְכוּ הַב' חֲכָמִים הַנַּ"ל עִם אוֹתוֹ הָאִישׁ שֶׁבָּא בִּשְׁבִילָם, וְחָזְרוּ הַחַיִל. וְשָׁאַל אוֹתָם הַתֹּם הַמִּינְיסְטֶר: הֵיכָן הֵם הַחֲכָמִים הַנַּ"ל? הֵשִׁיבוּ: אֵינָם יוֹדְעִים כְּלָל אֵיךְ נֶעֱלְמוּ. וְהַנַּ"ל (הַיְנוּ הַטַּייוויל) חָטַף אוֹתָם אֶת הַחֲכָמִים הָאֵלּוּ הַנַּ"ל, וְהֵבִיא אוֹתָם אֶל רֶפֶשׁ וְטִיט, וְשָׁם הָיָה יוֹשֵׁב הַטַּייוויל עַל כִּסֵּא בְּתוֹךְ הָרֶפֶשׁ, וְהִשְׁלִיכוּ אֶת הַחֲכָמִים הַנַּ"ל בְּתוֹךְ הָרֶפֶשׁ. וְהָרֶפֶשׁ הָיָה עָב וְדָבוּק כְּמוֹ דֶּבֶק מַמָּשׁ שֶׁקּוֹרִין קְלֵיי, וְלֹא הָיוּ יְכוֹלִים לָזוּז עַצְמָן כְּלָל בְּתוֹךְ הָרֶפֶשׁ, וְצָעֲקוּ (אֵלּוּ הַחֲכָמִים לְאֵלּוּ שֶׁהָיוּ מְיַסְּרִים אוֹתָם, דְּהַיְנוּ הַטַּייוויל וַאֲנָשָׁיו): רְשָׁעִים! עַל מָה אַתֶּם מְיַסְּרִים אוֹתָנוּ? וְכִי יֵשׁ טַייוויל בָּעוֹלָם? אַתֶּם רְשָׁעִים מְיַסְּרִים אוֹתָנוּ בְּחִנָּם (כִּי אֵלּוּ הַחֲכָמִים הַנַּ"ל עָדַיִן לֹא הֶאֱמִינוּ שֶׁיֵּשׁ טַייוויל, רַק אָמְרוּ שֶׁאֲנָשִׁים רְשָׁעִים מְיַסְּרִים אוֹתָם בְּחִנָּם). וְהָיוּ מַנָּחִים אֵלּוּ הַב' חֲכָמִים בְּתוֹךְ עִבְּי הָרֶפֶשׁ, וְהָיוּ חוֹקְרִים מַה זֹּאת: אֵין זֹאת רַק שֶׁאֲנָשִׁים פּוֹחֲזִים שֶׁהֵיינוּ מִתְקוֹטְטִים עִמָּהֶם אֵיזֶה פַּעַם, וְעַתָּה הֵם מְיַסְּרִים אוֹתָנוּ כָּל־כָּךְ. וְהָיוּ מִתְיַסְּרִים שָׁם בְּעִנּוּיִים גְּדוֹלִים כַּמָּה שָׁנִים.

פַּעַם אַחַת, עָבַר הַתֹּם הַמִּינְיסְטֶר הַנַּ"ל לִפְנֵי בֵּית הַבַּעַל־שֵׁם, וְנִזְכַּר בַּחֲבֵרוֹ הֶחָכָם, וְנִכְנַס אֶל הַבַּעַל־שֵׁם, וְהִטָּה עַצְמוֹ אֵלָיו כְּדֶרֶךְ הַשָּׂרִים, וְשָׁאַל אוֹתוֹ, אִם אֶפְשָׁר שֶׁיִּרְאֶה אוֹתוֹ (הַיְנוּ אֶת הֶחָכָם הַנַּ"ל) וְאִם יוּכַל לְהוֹצִיאוֹ מִשָּׁם. וְאָמַר אֶל הַבַּעַל־שֵׁם: הֲאַתֶּם זוֹכְרִים אֶת הֶחָכָם שֶׁשָּׁלַח הַטַּייוול וּנְשָׂאוֹ וּמֵאוֹתוֹ הַיּוֹם לֹא רְאִיתִיו? הֵשִׁיבוּ: הֵן. וּבִקֵּשׁ מִמֶּנּוּ שֶׁיַּרְאֶה לוֹ מְקוֹמוֹ וְיוֹצִיאוֹ מִשָּׁם. וְאָמַר לוֹ הַבַּעַל־שֵׁם: בְּוַדַּאי אֲנִי יָכוֹל לְהַרְאוֹת לְךָ מְקוֹמוֹ וּלְהוֹצִיאוֹ, רַק שֶׁלֹּא יֵלְכוּ כִּי אִם אֲנִי וְאַתָּה. וְהָלְכוּ יַחַד.

וְעָשָׂה הַבַּעַל־שֵׁם מַה שֶּׁיָּדַע, וּבָאוּ לְשָׁם, וְרָאָה שֶׁהֵם מֻנָּחִים בְּעִבְּי טִיט וְרֶפֶשׁ. וּכְשֶׁרָאָה הֶחָכָם אֶת הַמִּינְיסְטֶר, צָעַק אֵלָיו: אָחִי! רְאֵה, שֶׁהֵם מַכִּים וּמְעַנִּים אוֹתִי כָּל־כָּךְ הָרְשָׁעִים הַלָּלוּ בְּחִנָּם. גָּעַר בּוֹ הַמִּינְיסְטֶר: עֲדַיִן אַתָּה אוֹחֵז בַּחָכְמוֹת שֶׁלְּךָ, וְאֵין אַתָּה מַאֲמִין בְּשׁוּם דָּבָר, וְלִדְבָרֶיךָ אֵלּוּ הֵם אֲנָשִׁים? עַתָּה רְאֵה הֲלֹא זֶה הוּא הַבַּעַל־שֵׁם שֶׁהָיִיתָ כּוֹפֵר בּוֹ, וְהוּא דַּיְקָא יָכוֹל לְהוֹצִיאֲכֶם (וְהוּא יַרְאֶה לָכֶם הָאֱמֶת). וּבִקֵּשׁ הַתֹּם הַמִּינְיסְטֶר הַנַּ"ל מִן הַבַּעַל־שֵׁם שֶׁיּוֹצִיאֵם וְיַרְאֶה לָהֶם שֶׁזֶּהוּ טַייוויל וְאֵינָם אֲנָשִׁים. וְעָשָׂה הַבַּעַל־שֵׁם מַה

שֶׁעָשָׂה, וְנִשְׁאֲרוּ עוֹמְדִים עַל הַיַּבָּשָׁה וְלֹא הָיָה שָׁם רֶפֶשׁ כְּלָל, וְאֵלּוּ הַמַּזִּיקִים הַנַּ"ל נַעֲשׂוּ עַפְרָא בְּעָלְמָא. אָז רָאָה הֶחָכָם הַנַּ"ל וְהֶכְרַח בְּעַל כָּרְחוֹ לְהוֹדוֹת עַל הַכֹּל שֶׁיֵּשׁ מֶלֶךְ וְכוּ'. עַל זֶה הַמַּעֲשֶׂה נֶאֱמְרָה הַתּוֹרָה הַמְדַבֶּרֶת מֵחָכְמוֹת וּתְמִימוּת, שֶׁעִקַּר הַשְׁלֵמוּת הוּא רַק תְּמִימוּת וּפְשִׁיטוּת. וְעִנְיַן עָמָלֵק, שֶׁהָיָה חָכָם וְכָפַר בָּעִקָּר וְכוּ' עַיֵּן שָׁם עַל פָּסוּק (משלי כ"ד): שֶׁבַע" יִפֹּל" צַדִּיק" וְקָם" סוֹפֵי תֵּבוֹת עָמָלֵ"ק. כִּי עִקַּר כָּל הַנְּפִילוֹת הֵם עַל־יְדֵי חָכְמוֹת וְכוּ', עַיֵּן שָׁם (עיין לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן י"ט). גַּם אָגָג מִזֶּרַע עֲמָלֵק אַף־עַל־פִּי שֶׁרָאָה מַפַּלְתּוֹ בְּשָׁעָה שֶׁבָּא שְׁמוּאֵל אֵצֶל שָׁאוּל לְהָרְגוֹ, עֲדַיִן לֹא הָיָה מַאֲמִין. כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: "וַיֹּאמֶר אֲגָג מַעֲדַנּוֹת" (שמואל א' ט"ו) וְתִרְגֵּם יוֹנָתָן: מְפַנְקָא, כִּי עֲדַיִן לֹא הֶאֱמִין בְּמַפַּלְתּוֹ, עַד שֶׁרָאָה בְּעֵינָיו סוֹף מַפַּלְתּוֹ, אָז: "וַיֹּאמֶר אָכֵן סָר מַר הַמָּוֶת", כִּי עַד עַתָּה לֹא הֶאֱמִין. (שִׂים עֵינֶיךָ עַל הַמַּעֲשֶׂה וְתָבִין פְּלָאֵי פְּלָאוֹת). וְאִם הַתְּפִלָּה אֵינָהּ כָּרָאוּי, הוּא מִנְעָל בְּגִ' קְצָווֹת, וְהָבֵן.

מעשה י' - מבערגיר ועני

מַעֲשֶׂה פַּעַם אַחַת הָיָה בָּעֶרְגִיר. וְהָיָה עָשִׁיר מֻפְלָג מְאֹד, וְהָיָה לוֹ סְחוֹרוֹת רַבּוֹת מְאֹד וְכֵיוֹצֵא. וְהָיוּ הַוָּועקְסֶלִין וְהַבְּרִיב שֶׁלּוֹ הוֹלְכִין עַל הָעוֹלָם, וְהָיָה לוֹ כָּל טוּב. וּלְמַטָּה מִמֶּנּוּ הָיָה דָּר עָנִי אֶחָד שֶׁהָיָה עָנִי גָּדוֹל מְאֹד וְהָיָה לוֹ כָּל הַהֶפֶךְ מִן הַבָּעֶרְגִיר הֶעָשִׁיר. וּשְׁנֵיהֶם הָיוּ חֲשׁוּבֵי־בָּנִים, לָזֶה לֹא הָיָה בָּנִים וְכֵן לָזֶה.

פַּעַם אֶחָד, חָלַם לְהַבָּעֶרְגִיר, שֶׁבָּאוּ אֲנָשִׁים וְעָשׂוּ חֲבִילוֹת חֲבִילוֹת דְּהַיְנוּ (פַּאקִין). וְשָׁאַל אוֹתָם: מָה אַתֶּם עוֹשִׂים? הֵשִׁיבוּ: לְשֵׂאת הַכֹּל אֶל הֶעָנִי הַנַּ"ל. וְחָרָה לוֹ מְאֹד מְאֹד עַל שֶׁהֵם רוֹצִים לְשֵׂאת כָּל הוֹנוֹ מִבֵּיתוֹ אֶל הֶעָנִי, וְלִבְעֹס עֲלֵיהֶם אִי־אֶפְשָׁר, שֶׁהֵם אֲנָשִׁים רַבִּים. וְהֵם עָשׂוּ חֲבִילוֹת חֲבִילוֹת מִכָּל אֲשֶׁר הָיוּ לוֹ מִכָּל סְחוֹרוֹתָיו וְהוֹנוֹ וּרְכוּשׁוֹ, וְנָשְׂאוּ הַכֹּל כַּאֲשֶׁר לְכֹל אֶל בֵּית הֶעָנִי הַנַּ"ל, וְלֹא הִשְׁאִירוּ כְּלוּם בְּבֵיתוֹ כִּי אִם דְּפְנוֹת הַבַּיִת רֵיקָם. וְחָרָה לוֹ מְאֹד מְאֹד, וְהֵקִיץ וַיִּרְא וְהִנֵּה חֲלוֹם. וְאַף שֶׁרָאָה שֶׁהוּא חֲלוֹם וּבְרוּךְ הַשֵּׁם הַכֹּל אָצְלוֹ, אַף־עַל־פִּי־כֵן הָיָה לִבּוֹ נוֹקְפוֹ מְאֹד. וְחָרָה לוֹ הַדָּבָר מְאֹד מְאֹד עַל דְּבַר הַחֲלוֹם, וְלֹא הָיָה יָכוֹל לָצֵאת מִדַּעְתּוֹ דְּבַר הַחֲלוֹם הַנַּ"ל.

וְהֶעָנִי הַנַּ"ל עִם זוּגָתוֹ, הָיָה רָגִיל גַּם מִקֹּדֶם לְהַשְׁגִּיחַ עֲלֵיהֶם וְלָתֵת לָהֶם מִסַּת־יָדוֹ, וְעַכְשָׁו אַחַר הַחֲלוֹם, נָתַן עֲלֵיהֶם הַשְׁגָּחָה יוֹתֵר מִקֹּדֶם, אַךְ בְּכָל עֵת שֶׁהָיוּ בָּאִים לְבֵיתוֹ, הֶעָנִי אוֹ אִשְׁתּוֹ, הָיוּ מִשְׁתַּנִּים פָּנָיו וְנִבְהָל מִפְּנֵיהֶם מֵחֲמַת הַחֲלוֹם שֶׁזָּכַר. וְהֵם הֶעָנִי עִם אִשְׁתּוֹ, הָיוּ רְגִילִים לִפְרָקִים אֲצָלוֹ וְהָיוּ אֲצָלוֹ נִכְנָסִים וְיוֹצְאִים.

פַּעַת אַחַת בָּאתָה אֲצִלוֹ אֵשֶׁת הֶעָנִי הַנַּ"ל, וְנָתַן לָהּ מַה שֶּׁנָּתַן, וְנִשְׁתַּנָּה צוּרָתוֹ וְנִבְהַל וְנִשְׁתּוֹמֵם מְאֹד. שָׁאֲלָה אוֹתוֹ הֶעָנִיָּה הַנַּ"ל: אֲבַקֵּשׁ מִחִילָה מִכְּבוֹדְכֶם, תַּגִּידוּ לִי, מַה זֹּאת, שֶׁבְּכָל עֵת אֲשֶׁר אָנוּ בָּאִים אֲצִלְכֶם מִשְׁתַּנִּים פְּנֵיכֶם מְאֹד? סִפֵּר לָהּ כָּל אוֹתוֹ הֶעָנְיָן, שֶׁחָלַם לוֹ כַּנַּ"ל, וּמֵאוֹתוֹ הַיּוֹם לִבּוֹ נוֹקְפוֹ מְאֹד וְכוּ' כַּנַּ"ל. הֵשִׁיבָה לוֹ: הַאִם הָיָה הַחֲלוֹם בְּאוֹתוֹ הַלַּיְלָה פְּלוֹנִית שֶׁאָמְרָה לוֹ? הֵשִׁיב לָהּ: הֵן, וּמַה בָּזֶה? הֵשִׁיבָה לוֹ: בְּאוֹתוֹ הַלַּיְלָה חָלַם לִי גַּם־כֵּן שֶׁאֲנִי עֲשִׁירָה גְּדוֹלָה וּבָאוּ אֲנָשִׁים לְתוֹךְ בֵּיתִי וְעָשׂוּ פַּאקִין פַּאקִין וּשְׁאַלְתִּים: לְהֵיכָן אַתֶּם נוֹשְׂאִים? הֵשִׁיבוּ: אֶל אוֹתוֹ הֶעָנִי, הֵינוּ לְהַבֶּערְגִיר הַנַּ"ל שֶׁקָּרָאוּהוּ עַכְשָׁו עָנִי. עַל כֵּן מָה אַתָּה מַשְׁגִּיחַ עַל חֲלוֹם, הֲלֹא אַף אֲנִי בַּחֲלוֹמִי? וְהוּא נִבְהָל וְנִשְׁתּוֹמֵם עַכְשָׁו יוֹתֵר וְיוֹתֵר עַל שֶׁשָּׁמַע עוֹד אֶת חֲלוֹמָהּ, שֶׁהַדָּבָר נִרְאֶה שֶׁיִּשְׂאוּ עֲשִׁירוּתוֹ וּרְכוּשׁוֹ אֵצֶל הֶעָנִי, וְדַלּוּת שֶׁל הֶעָנִי יִשְׂאוּ אֶצְלוֹ, וְנִבְהָל מְאֹד מְאֹד.

וַיְהִי הַיּוֹם, וְנָסְעָה אֵשֶׁת הַבֶּערְגִיר עִם עֶגְלוֹת־צָב לְטַיֵּל, וְלָקְחָה עִמָּהּ רֵעוֹתֶיהָ, וְלָקְחָה גַּם אֵשֶׁת הֶעָנִי עִמָּהּ, וְנָסְעוּ עַל הַטִּיּוּל. וְהִנֵּה עֵבֶר אִישׁ חַיִל, אָדוֹן שֶׁקּוֹרִין יֶעדְנִירַאל עִם הַחַיִל שֶׁלּוֹ, וּפָּנוּ אֶל הַצַּד מִן הַדֶּרֶךְ בִּשְׁבִילוֹ. וְעָבַר הַחַיִל, וַיִּרְא שְׁנוֹסְעִים נָשִׁים, וְצִוָּה שֶׁיּוֹצִיאוּ אַחַת מִן הַנָּשִׁים שֶׁנָּסְעוּ לְטַיֵּל, וְהָלְכוּ וְהוֹצִיאוּ אֶת אֵשֶׁת הֶעָנִי וְחָטְפוּ אוֹתָהּ בְּתוֹךְ הָעֶגְלַת־צָב שֶׁל הַיֶּעדְנִירַאל, וְנָסְעוּ עִמָּהּ. וּבְוַדַּאי אִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיבָהּ כִּי נָסַע לְהַלְן. בִּפְרָט אִישׁ חַיִל יֶעדְנִירַאל עִם חֵילוֹתָיו. וּלְקָחָהּ וְנָסַע עִמָּהּ לַמְּדִינָה שֶׁלּוֹ, וְהִיא הָיְתָה יְרֵאַת שָׁמַיִם, וְלֹא רָצְתָה לִשְׁמֹעַ לוֹ כְּלָל. וְהָיְתָה בּוֹכָה מְאֹד, וְהָיוּ מְבַקְּשִׁים וּמְפַתִּים אוֹתָהּ וְהִיא הָיְתָה יְרֵאַת שָׁמַיִם בְּיוֹתֵר. וְהֵם שָׁבוּ לְבֵיתָם מִן הַטִּיּוּל, וְהִנֵּה נִלְקְחָה הֶעָנִיָּה הַנַּ"ל. וְהָיָה הֶעָנִי מִתְאַבֵּל וּבוֹכֶה וּמִתְמַרְמֵר מְאֹד מְאֹד עַל אִשְׁתּוֹ תָּמִיד.

פַּעַם אַחַת עָבַר הַבֶּערְגֶיר אֵצֶל בֵּית הֶעָנִי, שָׁמַע שֶׁהוּא בּוֹכֶה וּמִתְמַרְמֵר מְאֹד מְאֹד. נִכְנַס וּשְׁאָלוֹ: מָה אַתָּה מִתְמַרְמֵר וּבוֹכֶה כָּל־כָּךְ? הֵשִׁיבוֹ: וְכִי לֹא אֶבְכֶּה? וּמַה נִּשְׁאַר לִי? יֵשׁ שֶׁנִּשְׁאָר לָהֶם הָעֲשִׁירוּת אוֹ בָּנִים. אֲנִי אֵין לִי כְּלוּם, וְגַם אִשְׁתִּי נִלְקְחָה מִמֶּנִּי, וּמַה נִּשְׁאַר לִי? וְנִכְמַר לִבּוֹ שֶׁל הַבֶּערְגֶיר עַל הֶעָנִי הַנַּ"ל וְנִתְעוֹרְרוּ רַחֲמָיו עָלָיו מְאֹד מְאֹד, מִגֹּדֶל הַמְּרִירוּת שֶׁרָאָה בּוֹ. וְהָלַךְ וְעָשָׂה דָּבָר מְבֹהָל, וּבֶאֱמֶת הָיָה שִׁגָּעוֹן, וְהָלַךְ וְשָׁאַל בְּאֵיזֶה מְדִינָה דָּר הַיֶּעדְנִירַאל הַנַּ"ל, וְהָלַךְ וְנָסַע לְשָׁם. וְעָשָׂה דָּבָר מְבֹהָל מְאֹד וְהָלַךְ לְבֵית הַיֶּעדְנִירַאל, וְשָׁם עוֹמְדִים (וואכין), וְהוּא מִגֹּדֶל הַבֶּהָלָה שֶׁלּוֹ מְאֹד מְאֹד נִשְׁתּוֹמֵם, וְהָלַךְ בְּבֶהָלָה גְּדוֹלָה וְלֹא הִשְׁגִּיחַ כְּלָל עַל הַוָּואכִין, וְגַם הַוָּואכִין נִבְהֲלוּ וְנִשְׁתּוֹמְמוּ מְאֹד מֵחֲמַת שֶׁרָאוּ פִּתְאֹם בֶּן־אָדָם מְבֹהָל מְאֹד, וְנִבְהֲלוּ מְאֹד. אֵיפֹה בָּא זֶה לְכָאן? וּמֵחֲמַת הַבֶּהָלָה הִנִּיחוּהוּ כָּל הַוָּואכִין, וְעָבַר עַל כָּל הַוָּואכִין עַד שֶׁנִּכְנַס לְבֵית הַיֶּעדְנִירַאל, לַמָּקוֹם שֶׁהָיְתָה שׁוֹכֶבֶת

שָׁם, וּבָא וֶהֱקִיצָהּ. וְאָמַר לָהּ: בּוֹא, וְרָאֲתָה אוֹתוֹ וְנִבְהֲלָה. וְאָמַר לָהּ: תֵּכֶף בּוֹא עִמִּי, וְהָלְכָה עִמּוֹ, וְעָבְרוּ גַּם עַתָּה עַל כָּל הַוָּואכִין עַד שֶׁיָּצְאוּ.

וַאֲזַי תֵּכֶף נִבְהַל וְנִזְכַּר מַה שֶׁעָשָׂה דָּבָר כָּזֶה, וְהֵבִין שֶׁבְּוַדַּאי תֵּכֶף יִהְיֶה נַעֲשֶׂה רַעַשׁ גָּדוֹל, וְכֵן הָיָה שֶׁנַּעֲשָׂה שָׁם תֵּכֶף רַעַשׁ גָּדוֹל אֵצֶל הַיַּעְדְנִירַאל. וְהָלַךְ וְהִטְמִין עַצְמוֹ בְּתוֹךְ בּוֹר אֶחָד שֶׁהָיָה עִם מֵי גְּשָׁמִים עַד שֶׁיַּעֲבֹר הָרַעַשׁ, וְשָׁהָה שָׁם עִמָּהּ ב' יָמִים בְּתוֹךְ הַבּוֹר, וְרָאֲתָה הָאִשָּׁה הַנַּ"ל גֹּדֶל הַמְּסִירַת נֶפֶשׁ שֶׁהָיָה לוֹ בִּשְׁבִילָהּ וְהַצָּרוֹת שֶׁסּוֹבֵל בִּשְׁבִילָהּ, וְנִשְׁבְּעָה בַּהּ', שֶׁכָּל הַמַּזִּל שֶׁיֵּשׁ לָהּ, אֶפְשָׁר יֵשׁ לָהּ אֵיזֶה מַזָּל שֶׁיִּהְיֶה לָהּ אֵיזֶה גְּדֻלָּה וְהַצְלָחָה, שֶׁיִּהְיֶה כָּל הַצְלָחָה שֶׁלָּהּ לֹא נִמְנָע מֵאִתּוֹ, וְאִם יִרְצֶה לִקַּח לְעַצְמוֹ כָּל הַצְלָחָה וּגְדֻלָּה שֶׁלָּהּ וְהִיא תִּשָּׁאֵר כְּמִקֹּדֶם, לֹא יִמָּנַע מִמֶּנּוּ כְּלָל. וְאֵיךְ מוֹצְאִים שָׁם עֵדוּת? וְלִקַּח אוֹתוֹ הַבּוֹר לְעֵדוּת. אַחַר ב' יָמִים יָצָא עִמָּהּ מִשָּׁם, וְהָלַךְ לְהַלָּן וְהָיָה הוֹלֵךְ וּבָא עִמָּהּ לְהַלָּן לְהַלָּן, וְהֵבִין שֶׁגַּם שָׁם בְּאוֹתוֹ הַמָּקוֹם מְחַפְּשִׂים אַחֲרָיו. וְהָלַךְ עוֹד, וְהֶחְבִּיא עַצְמוֹ עִמָּהּ בְּתוֹךְ מְקוֹמוֹת. וְנִזְכְּרָה שׁוּב בְּגֹדֶל הַמְּסִירוּת נֶפֶשׁ וְהַצָּרָה שֶׁסּוֹבֵל בִּשְׁבִילָהּ, וְנִשְׁבְּעָה עוֹד הַפַּעַם כַּנַּ"ל וְלָקְחָה אֶת הַמְּקוֹם לְעֵדוּת. וְהָיוּ שָׁם גַּם־כֵּן בְּעֶרֶךְ ב' יָמִים, וְיָצְאוּ וְהָלְכוּ לְהַלָּן. וְכֵן הָיָה כַּמָּה פְּעָמִים, שֶׁהֶחְבִּיא עַצְמוֹ עִמָּהּ בִּמְקוֹמוֹת אֲחֵרִים כַּיּוֹצֵא בְּאֵלּוּ, דְּהַיְנוּ בִּשְׁבָעָה מְקוֹמוֹת שֶׁל מַיִם, וְהֵם בּוֹר וּמְקֹוֶה כַּנַּ"ל וַאֲגַמִּים וּמַעְיָן וּנְחָלִים וּנְהָרוֹת וְיַמִּים. וּבְכָל מָקוֹם וּמָקוֹם שֶׁהָיוּ נֶחְבָּאִים שָׁם, נִזְכְּרָה בְּמְסִירוּת נַפְשׁוֹ וְצָרָתוֹ בִּשְׁבִילָהּ וְנִשְׁבְּעָה לוֹ כַּנַּ"ל, וְלָקְחָה אוֹתוֹ הַמָּקוֹם לְעֵדוּת כַּנַּ"ל. וְהָלְכוּ וּבָאוּ, וְהָיוּ מַחְבִּיאִים עַצְמָם בְּכָל פַּעַם בַּמַּחֲבוֹאוֹת הַנַּ"ל עַד שֶׁבָּאוּ עַל הַיָּם. כְּשֶׁבָּאוּ עַל הַיָּם, וְהוּא הָיָה סוֹחֵר גָּדוֹל, וְהָיָה מַכִּיר הַדְּרָכִים עַל הַיָּם, וְחָתַךְ עַצְמוֹ לְבוֹא לְמִדִינָתוֹ, עַד שֶׁעָבַר וּבָא לְבֵיתוֹ עִם אֵשֶׁת הֶעָנִי הַנַּ"ל, וֶהֱשִׁיבָהּ לְהֶעָנִי, וְהָיָה שִׂמְחָה גְּדוֹלָה שָׁם.

וְהַבֶּעְרְגֶיר הַנַּ"ל, בִּשְׁכַר שֶׁעָשָׂה דָּבָר כָּזֶה, וְגַם עָמַד בַּנִּסָּיוֹן עִמָּהּ, נִפְקַד וְנוֹלַד לוֹ בְּאוֹתָהּ שָׁנָה בֵּן זָכָר. וְהִיא גַּם הִיא אֵשֶׁת הֶעָנִי הַנַּ"ל, בִּשְׁכַר שֶׁעָמְדָה בְּנִסָּיוֹן כָּזֶה עִם הַיַּעְדְנִירַאל וְגַם עִמּוֹ, זָכְתָה גַּם־כֵּן וְיָלְדָה נְקֵבָה. וְהָיְתָה יְפַת תֹּאַר מְאֹד מְאֹד שֶׁלֹּא הָיָה יְפִי שֶׁל מִין אָדָם כְּלָל, כִּי בֵּין בְּנֵי־אָדָם לֹא נִמְצָא יְפִי כָּזֶה. וְהָיוּ הָעוֹלָם אוֹמְרִים: הַלְוַאי שֶׁתִּתְגַּדֵּל (כִּי חִדּוּשׁ נִפְלָא כָּזֶה קָשֶׁה שֶׁיִּתְגַּדֵּל), כִּי הָיָה יְפִיָּהּ וְתִפְאַרְתָּהּ מֻפְלָג מְאֹד מְאֹד שֶׁלֹּא נִרְאָה כָּזֹאת בָּעוֹלָם כְּלָל. וְהָיוּ הָעוֹלָם בָּאִים וְנִכְנָסִים לִרְאוֹתָהּ, וְהָיוּ מִשְׁתּוֹמְמִים מְאֹד עַל גֹּדֶל יְפְיָהּ הַמֻּפְלָג מְאֹד מְאֹד, וְהָיוּ נוֹתְנִים לָהּ מַתָּנוֹת מַתָּנוֹת מֻחְמַת חִבָּה. וְהָיוּ נוֹתְנִים מַתָּנוֹת עַד שֶׁנִּתְעַשֵּׁר הֶעָנִי. וְהַבֶּעְרְגֶיר הַנַּ"ל נָפַל בְּדַעְתּוֹ שֶׁיִּשְׁתַּדֵּךְ עִם הֶעָנִי הַנַּ"ל מִגֹּדֶל יְפְיָהּ, שֶׁהָיָה חִדּוּשׁ כָּזֶה, וַיֹּאמֶר בְּלִבּוֹ: אֶפְשָׁר עַל זֶה מַרְאֶה הַחֲלוֹם שֶׁנּוֹשְׂאִין שֶׁלּוֹ לְהֶעָנִי וּמֵהֶעָנִי נוֹשְׂאִין אֶצְלוֹ, דְּהַיְנוּ שֶׁיִּשְׁתַּדְּכוּ יַחַד וְיִתְעָרְבוּ יַחַד עַל יְדֵי הַשִּׁדּוּךְ.

פַּעַם אַחַת, בְּאתָה אֵשֶׁת הֶעָנִי אֶצְלוֹ, וְאָמַר לָהּ דַּיְּעִתּוֹ, שֶׁרְצוֹנוֹ לְהִשְׁתַּדֵּךְ עִמָּהּ וְאֶפְשָׁר בְּזֶה יִתְקַיֵּם הַחֲלוֹם כַּנַ"ל. הֵשִׁיבָה לוֹ: גַּם אֲנִי חָשַׁבְתִּי זֹאת בְּדַעְתִּי, אַךְ לֹא הָיָה לִי הֶעָזָה לְדַבֵּר מִזֶּה שֶׁאֲנִי אֶשְׁתַּדֵּךְ עִמָּכֶם. אַךְ אִם אַתֶּם רוֹצִים בְּוַדַּאי אֲנִי מוּכָן וְלֹא אֶמְנַע מִכֶּם, כִּי כְּבָר נִשְׁבַּעְתִּי שֶׁכָּל טוּבִי וְהַצָּלָחָתִי לֹא יִמָּנַע מִכֶּם.

וְהַבֵּן וְהַבַּת הַנַּ"ל לָמְדוּ שְׁנֵיהֶם בְּחֶדֶר אֶחָד לְשׁוֹנוֹת וְכֵיוֹצֵא כְּדַרְכָּם. וְהַבַּת הַנַּ"ל, הָיוּ הוֹלְכִים וּבָאִים לִרְאוֹתָהּ מִגְּדֶל הַחִדּוּשׁ כַּנַּ"ל, וְנָתְנוּ מַתָּנוֹת עַד שֶׁנִּתְעַשֵּׁר הֶעָנִי. וְהָיוּ בָּאִים שָׂרִים לִרְאוֹתָהּ וְהוּטְבָה בְּעֵינֵיהֶם מְאֹד. וְהָיָה יִפְיָהּ חִדּוּשׁ גָּדוֹל בֵּינֵיהֶם, כִּי לֹא הָיָה יִפְי שֶׁל אֱנוֹשִׁי כְּלָל. וּמִגֹּדֶל הַפְּלָגַת יִפְיָהּ בָּא עַל דַּעַת הַשָּׂרִים לְהִשְׁתַּדֵּךְ עִם הֶעָנִי הַזֶּה, וְשַׂר שֶׁהָיָה לוֹ בֵּן, חָשַׁק לְהִתְחַתֵּן עִמָּהּ, אַךְ אֵין נָאֶה לָהֶם לְהִתְחַתֵּן עִם כָּזֶה, עַל כֵּן הֻכְרְחוּ לְרָאוֹת לְהִשְׁתַּדֵּל לְגַדֵּל אֶת הָאִישׁ הַזֶּה, וְהִשְׁתַּדְּלוּ שֶׁיֵּעָבֵד אֵצֶל הַקֵּיסָר. וְנַעֲשָׂה מִתְחִלָּה (פְּרָאפִּירְטְשִׁיק) וְאַחַר־כָּךְ לְמַעְלָה לְמַעְלָה, כִּי הִשְׁתַּדְּלוּ לְהַגְבִּיהוֹ בְּמֶהֱרָה עַד שֶׁהָלַךְ מַהֵר מִמַּעֲלָה לְמַעֲלָה, עַד שֶׁנַּעֲשָׂה יֶעְדְנִירַאל וְהָיוּ חֲפֵצִים הַשָּׂרִים לְהִשְׁתַּדֵּךְ עִמּוֹ. אַךְ הָיוּ רַבִּים קוֹפְצִים עַל זֶה, כִּי כַּמָּה שָׂרִים בָּאוּ עַל זֶה וְעָסְקוּ בָּזֶה לְהַגְבִּיהוֹ, וְגַם כִּי לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לוֹ לְהִתְחַתֵּן מֵחֲמַת הַבְּעָרְגִיר שֶׁכְּבָר הָיוּ מְדַבְּרִים לְהִשְׁתַּדֵּךְ עִמּוֹ.

וְהֶעָנִי הַזֶּה שֶׁנַּעֲשָׂה יֶעְדְנִירַאל, הָיָה מַצְלִיחַ יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְהָיָה שׁוֹלֵחַ אוֹתוֹ הַקֵּיסָר לְהַמִּלְחָמָה וְהִצְלִיחַ מְאֹד בְּכָל פַּעַם, וְנָשָׂא אוֹתוֹ עוֹד יוֹתֵר לְמַעְלָה לְמַעְלָה. וְהָיָה הוֹלֵךְ וּמַצְלִיחַ מְאֹד. עַד אֲשֶׁר נִסְתַּלֵּק שָׁם הַקֵּיסָר, וְנִתְיַעֲצוּ כָּל בְּנֵי הַמְּדִינָה לַעֲשׂוֹת אוֹתוֹ לְקֵיסָר. וְנִתְקַבְּצוּ כָּל הַשָּׂרִים וְהִסְכִּימוּ כֻּלָּם שֶׁהוּא יִהְיֶה קֵיסָר וְנַעֲשָׂה קֵיסָר (הַיְנוּ הֶעָנִי הַנַּ"ל נַעֲשָׂה קֵיסָר). וְהָיָה לוֹחֵם מִלְחָמוֹת וְהָיָה מַצְלִיחַ מְאֹד. וְכָבַשׁ מְדִינוֹת, וְהָיָה לוֹחֵם וּמַצְלִיחַ וְכוֹבֵשׁ וְהוֹלֵךְ, עַד שֶׁשְּׁאָר הַמְּדִינוֹת נִתְיַעֲצוּ לִמְסֹר תַּחַת יָדוֹ בְּרָצוֹן טוֹב כִּי רָאוּ הַצְלָחָתוֹ הַגְּדוֹלָה, שֶׁכָּל הַיִּפֵי שֶׁל הָעוֹלָם וְכָל הַמַּזָּל שֶׁל הָעוֹלָם אֶצְלוֹ, עַל כֵּן נִתְקַבְּצוּ כָּל הַמְּלָכִים וְהִסְכִּימוּ שֶׁהוּא יִהְיֶה קֵיסָר עַל כָּל הָעוֹלָם, וְנָתְנוּ לוֹ כֶּתֶב בְּאוֹתִיּוֹת שֶׁל זָהָב.

וְהַקֵּיסָר הַזֶּה מֵאֵן עַתָּה לְהִשְׁתַּדֵּךְ עִם הַבְּעָרְגִיר, כִּי אֵין נָאֶה לְקֵיסָר לְהִשְׁתַּדֵּךְ עִם בְּעָרְגִיר. וְאִשְׁתּוֹ הַקֵּיסָרִית הִיא לֹא זֹאת מִן הַבְּעָרְגִיר כְּלָל. וַיַּרְא הַקֵּיסָר שֶׁאִי אֶפְשָׁר לוֹ לַעֲשׂוֹת שִׁדּוּךְ אַחֵר נֶגֶד הַבְּעָרְגִיר הַנַּ"ל, בִּפְרָט כִּי אִשְׁתּוֹ מְחֻזֶּקֶת עִמּוֹ מְאֹד מְאֹד, עַל כֵּן חָשַׁב מַחֲשָׁבוֹת עַל הַבְּעָרְגִיר הַנַּ"ל. וּבְתְחִלָּה רָאָה לְחַסְּרוֹ, וְהִשְׁתַּדֵּל בְּתַחְבּוּלוֹת כְּאֵלּוּ אֵין הַדָּבָר מְמֻנּוּ לְגָרֵם לוֹ הֶפְסֵד, וְהַקֵּיסָר בְּוַדַּאי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת כָּזֹאת. וְהָיוּ מַפְסִידִים וּמְחַסְּרִים אוֹתוֹ עַד שֶׁנִּתְדַּלְדֵּל וְנַעֲשָׂה עָנִי גָּמוּר, וְהִיא הַקֵּיסָרִית הָיְתָה מַחְזֶקֶת עִמּוֹ תָּמִיד. אַחַר־כָּךְ רָאָה הַקֵּיסָר שֶׁכָּל זְמַן שֶׁזֶּה הַבֵּן קַיָּם, הַיְנוּ בֶּן הַבְּעָרְגִיר הַנַּ"ל, אִי אֶפְשָׁר לוֹ לַעֲשׂוֹת שִׁדּוּךְ אַחֵר. וְהִשְׁתַּדֵּל לְהַעֲבִיר אֶת אוֹתוֹ הַבָּחוּר שֶׁל הַבְּעָרְגִיר. וְחָשַׁב מַחֲשָׁבוֹת לְהַעֲבִירוֹ, וְגִלְגֵּל עָלָיו עֲלִילוֹת, וְהוֹשִׁיב

עָלָיו שׁוֹפְטִים. וְהַשּׁוֹפְטִים הֵבִינוּ שֶׁרְצוֹן הַקֵּיסָר לְהַעֲבִירוֹ מִן הָעוֹלָם, וְשָׁפְטוּ, לְהַנִּיחוֹ בְּשַׂק וּלְהַשְׁלִיכוֹ לַיָּם.

וְהַקֵּיסָרִית הָיְתָה לִבָּהּ דָּוֶה מְאֹד עַל זֶה, אַךְ גַּם הַקֵּיסָרִית אִי־אֶפְשָׁר לָהּ לַעֲשׂוֹת כְּנֶגֶד הַקֵּיסָר. מֶה עָשְׂתָה. הָלְכָה אֶל הַמְמֻנִּים שֶׁהָיוּ מְמֻנִּים לְהַשְׁלִיכוֹ לַיָּם, וּבָאתָה אֲצָלָם וְנָפְלָה לִפְנֵי רַגְלָם וְהִתְחַנְּנָה מֵהֶם מְאֹד שֶׁיַּעֲשׂוּ לְמַעֲנָהּ לְהַנִּיחוֹ, כִּי לָמָּה הוּא חַיָּב מִיתָה? וּבִקְּשָׁה מֵהֶם מְאֹד שֶׁיִּקְחוּ שְׁבוּי אַחֵר מְחֻיָּב מִיתָה לְהַשְׁלִיכוֹ לַיָּם וְיַנִּיחוּ אוֹתוֹ הַבָּחוּר הַנַּ"ל. וּפָעֲלָה בַּקָּשָׁתָהּ אֲצָלָם, וְנִשְׁבְּעוּ לָהּ שֶׁיַּנִּיחוּהוּ. וְכֵן עָשׂוּ, וְלָקְחוּ אִישׁ אַחֵר וְהִשְׁלִיכוּהוּ לַיָּם, וְאוֹתוֹ הִנִּיחוּ, וְאָמְרוּ לוֹ: לֵךְ לְךָ, וְהָלַךְ לוֹ. וְהַבָּחוּר הַזֶּה כְּבָר הָיָה בַּר־דַּעַת, וְהָלַךְ לוֹ.

וְקוֹדֶם לָזֶה, הָלְכָה הַקֵּסָרִית הַנַּ"ל וְקָרְאָה לְבִתָּהּ הַנַּ"ל, וְאָמְרָה לָהּ: בִּתִּי, תֵּדַע שֶׁזֶּה הַבֵּן שֶׁל הַבָּעְרְגֶיר הוּא הֶחְתָּן שֶׁלָּךְ. וְסִפְּרָה לָהּ כָּל אוֹתוֹ הַמַּעֲשֶׂה שֶׁעָבַר עָלֶיהָ כַּנַּ"ל, וְאֵיךְ הַבָּעְרְגֶיר מָסַר נַפְשׁוֹ בִּשְׁבִילִי (כַּנַּ"ל), וְהָיָה עִמִּי בְּז' מְקוֹמוֹת הַנַּ"ל, וְנִשְׁבַּעְתִּי לוֹ בַּה' שֶׁכָּל טוּבִי לֹא יְמֻנַּע מִמֶּנּוּ, וְלָקַחְתִּי אוֹתָן הַז' מְקוֹמוֹת לְעֵדוּת, שֶׁהֵם: בּוֹר וּמְקֻוֶה וְכוּ' כַּנַּ"ל. בָּכֵן עַתָּה, הִנֵּה אַתָּה הוּא כָּל טוֹבָתִי וּמַזָּלִי וְהַצָּלָחָתִי, וּבְוַדַּאי אַתָּה שֶׁלּוֹ, וּבְנוֹ הַנַּ"ל הוּא הֶחְתָּן שֶׁלָּךְ. וְאָבִיךְ מֵחֲמַת גַּסּוּתוֹ רוֹצֶה לְהָרְגוֹ חִנָּם. וּכְבָר הִשְׁתַּדַּלְתִּי לְהַצִּילוֹ וּפָעֲלְתִּי שֶׁיַּנִּיחוּהוּ כַּנַּ"ל. עַל כֵּן תֵּדַע שֶׁהוּא הֶחְתָּן שֶׁלָּךְ (הַיְנוּ בֶּן הַבָּעְרְגֶיר הַנַּ"ל), וְאַל תִּתְרַצִּי עִם אַחֵר בָּעוֹלָם כְּלָל. וְנִתְקַבְּלוּ דְּבָרֵי אִמָּהּ בְּעֵינֶיהָ כִּי גַּם הִיא הָיְתָה יְרֵאַת־שָׁמַיִם, וְהַשִּׁיבָה שֶׁבְּוַדַּאי תִּקַּיֵּם כָּךְ. וְהָלְכָה הַבַּת הַזֹּאת וְשָׁלְחָה כְּתָב אֶל בֶּן הַבָּעְרְגֶיר הַנַּ"ל אֶל הַתְּפִיסָה, שֶׁהִיא מַחְזֶקֶת עַצְמָהּ בּוֹ, וְהוּא הֶחְתָּן שֶׁלָּהּ. וְשָׁלְחָה לוֹ כְּמוֹ חֲתִיכַת לַאנְד־קַארְט, וְצִיְּרָה בּוֹ כָּל הַמְּקוֹמוֹת שֶׁהֶחְבִּיאָה אִמָּהּ עִם אָבִיו כַּנַּ"ל, שֶׁהֵם הַז' עֵדוּת: בּוֹר וּמְקֻוֶה וְכוּ' כַּנַּ"ל, שֶׁצִּיְּרָה בּוֹ כְּמוֹ בּוֹר וּמְקֻוֶה וְכוּ'. וְהִזְהִירָה אוֹתוֹ מְאֹד מְאֹד שֶׁיִּשְׁמֹר הַכְּתָב הַזֹּאת מְאֹד מְאֹד, וְחָתְמָה עַצְמָהּ לְמַטָּה.

אַחַר־כַּךְ הָיָה כַּנַּ"ל, שֶׁלָּקְחוּ הַמְמֻנִּים אִישׁ אַחֵר וְאוֹתוֹ הִנִּיחוּ, וְהָלַךְ לוֹ. וַיֵּלֶךְ וַיַּעֲבֹר עַד שֶׁבָּא אֶל הַיָּם, וְיָשַׁב בִּסְפִינָה וְעָבַר בַּיָּם. וּבָא רוּחַ סְעָרָה גְּדוֹלָה וְנָשָׂא הַסְּפִינָה אֶל סְפָר אֶחָד שֶׁהָיָה שָׁם מִדְבָּר. וּמִגְּדֶל הַסְּעָרָה, שֶׁקּוֹרִין (אוּמְפֶּיט), נִשְׁבְּרָה הַסְּפִינָה, אַךְ הָאֲנָשִׁים שֶׁבָּהּ נִצּוֹלוּ וְיָצְאוּ עַל הַיַּבָּשָׁה.

וְשָׁם הָיָה מִדְבָּר, וַיֵּלְכוּ לְנַפְשָׁם כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְבַקֵּשׁ לוֹ אֹכֶל לְנַפְשׁוֹ. כִּי בְּאוֹתוֹ הַמָּקוֹם לֹא הָיוּ רְגִילִים הַסְּפִינוֹת לָבוֹא לְשָׁם כִּי הָיָה מִדְבָּר, וְעַל כֵּן לֹא הָיוּ מְצֻפִּים שָׁם עַל אֵיזֶה סְפִינָה, לְשׁוּב לִמְקוֹמָם. וְהָלְכוּ שָׁם בַּמִּדְבָּר לְבַקֵּשׁ אֹכֶל, וְנִתְפַּזְּרוּ הֵנָּה וְהֵנָּה כָּל אֶחָד וְאֶחָד. וְהָלַךְ הַבָּחוּר הַנַּ"ל בַּמִּדְבָּר, וְהָיָה הוֹלֵךְ וְהוֹלֵךְ עַד שֶׁנִּתְרַחֵק מִן הַסְּפָר. וְרָצָה לְשׁוּב, וְלֹא יָכוֹל. וְכָל מַה שֶׁרָצָה לָשׁוּב נִתְרַחֵק יוֹתֵר וְיוֹתֵר עַד שֶׁרָאָה שֶׁאִי אֶפְשָׁר לוֹ לָשׁוּב. וַיֵּלֶךְ בַּאֲשֶׁר

יֵלֵךְ. וְהָלַךְ שָׁם בַּמִּדְבָּר, וְהָיָה בְּיָדוֹ קֶשֶׁת שֶׁהָיָה מַצִּיל עַצְמוֹ נֶגֶד הַחַיּוֹת רָעוֹת שֶׁבַּמִּדְבָּר, וּמָצָא שָׁם אֵיזֶה דְּבָרִים לֶאֱכֹל. וְהָיָה הוֹלֵךְ וְהוֹלֵךְ, עַד אֲשֶׁר יָצָא מִן הַמִּדְבָּר, וּבָא אֶל מָקוֹם (יְשׁוּב), שֶׁהָיָה שָׁם מְקוֹם פְּנוּי, וְהָיָה שָׁם מַיִם וְאִילָנוֹת סָבִיב סָבִיב שֶׁל פֵּרוֹת, וְהָיָה אוֹכֵל מִן הַפֵּרוֹת וְשָׁתָה מִן הַמַּיִם.

וְנִתְיַשֵּׁב בְּדַעְתּוֹ לֵישֵׁב שָׁם, מִסְפַּר יְמֵי חַיָּיו. כִּי בִּלְתִּי זֶה קָשֶׁה לוֹ לָשׁוּב אֶל הַיִּשּׁוּב, וּמִי יוֹדֵעַ אִם יַגִּיעַ עוֹד לְמָקוֹם כָּזֶה, אִם יַנִּיחַ הַמָּקוֹם הַזֶּה וְיֵלֵךְ לוֹ?! עַל כֵּן הָיָה בְּדַעְתּוֹ לֵישֵׁב שָׁם וְלִחְיוֹת שָׁם יְמֵי חַיָּיו, מֵאַחַר שֶׁטּוֹב לוֹ שָׁם, שֶׁהָיָה לוֹ הַפֵּרוֹת לֶאֱכֹל, וְהַמַּיִם לִשְׁתּוֹת. וְלִפְעָמִים הָיָה יוֹצֵא וְרוֹבֶה בְּקַשְׁתּוֹ אַרְנֶבֶת אוֹ צְבִי, וְהָיָה לוֹ בְּשָׂר לֶאֱכֹל. גַּם הָיָה צָד לְעַצְמוֹ דָּגִים, כִּי הָיָה שָׁם דָּגִים טוֹבִים מְאֹד בְּתוֹךְ הַמַּיִם. וַיֵּיטַב בְּעֵינָיו לְבַלּוֹת שָׁם יְמֵי חַיָּיו.

וְהַקֵּיסָר הַנַּ"ל אַחַר שֶׁנַּעֲשָׂה הַמִּשְׁפָּט בְּבֶן הַבֶּערְגֶיר הַנַּ"ל וְעַתָּה נִפְטַר מִמֶּנּוּ, (כִּי הַקֵּיסָר סָבַר שֶׁכְּבָר נִתְקַיֵּם בּוֹ הַמִּשְׁפָּט בָּאֱמֶת בְּבֶן הַבֶּערְגֶיר הַנַּ"ל וְשׁוּב אֵינֶנּוּ בָּעוֹלָם) כָּעֵת יוּכַל לְהִשְׁתַּדֵּךְ עִם בִּתּוֹ הַנַּ"ל. וְהִתְחִילוּ לְדַבֵּר לָהּ שִׁדּוּכִים עִם מֶלֶךְ פְּלוֹנִי וְעִם מֶלֶךְ פְּלוֹנִי וְכַיּוֹצֵא. וְעָשָׂה לָהּ חָצֵר כָּרָאוּי וְיָשְׁבָה שָׁם. וְלָקְחָה לְעַצְמָהּ בְּנוֹת שָׂרִים לִהְיוֹת לָהּ לְרֵעוֹתֶיהָ וְיָשְׁבָה שָׁם. וְהָיְתָה מְנַגֶּנֶת בִּכְלֵי־שִׁיר וְכַיּוֹצֵא כְּדַרְכָּם. וְכָל מַה שֶּׁהָיוּ מְדַבְּרִים לָהּ שִׁדּוּכִים, הָיְתָה מְשִׁיבָה שֶׁאֵין רְצוֹנָהּ בְּדְבָרִים דְּהַיְנוּ לְדַבֵּר הַשִּׁדּוּךְ, רַק שֶׁיָּבוֹא הַמִּשְׁדָּךְ בְּעַצְמוֹ. וְהִיא הָיְתָה בְּקִיאָה מְאֹד בְּחָכְמַת הַשִּׁיר, וְעָשְׂתָה בְּאֻמָּנוּת מָקוֹם שֶׁיָּבוֹא הַמִּשְׁדָּךְ עַל אוֹתוֹ הַמָּקוֹם, וְיַעֲמֹד כְּנֶגְדָּהּ, וִידַבֵּר דִּבְרֵי שִׁיר, הַיְנוּ שִׁיר שֶׁל חֵשֶׁק, כְּדֶרֶךְ שֶׁמְּדַבֵּר הֶחָשׁוּק לַחֲשׁוּקָתוֹ דִּבְרֵי חִבָּה.

וְהָיוּ בָּאִים מְלָכִים לְהִשְׁתַּדֵּךְ, וְעָלוּ עַל אוֹתוֹ הַמָּקוֹם, וְהָיוּ מְדַבְּרִים כָּל אֶחָד וְאֶחָד שִׁיר שֶׁלּוֹ. וְלִקְצָתָם שָׁלְחָה תְּשׁוּבָה עַל יְדֵי רֵעוֹתֶיהָ גַּם־כֵּן בְּדֶרֶךְ שִׁיר וְחִבָּה, וְלִקְצָת שֶׁנִּרְאוּ לָהּ יוֹתֵר, הֵשִׁיבָה בְּעַצְמָהּ וְהֵרִימָה קוֹלָהּ בְּשִׁיר וְהֵשִׁיבָה לוֹ גַּם־כֵּן דִּבְרֵי חִבָּה. וְלִקְצָת, שֶׁנִּרְאוּ לָהּ עוֹד יוֹתֵר, הָיְתָה מַרְאָה עַצְמָהּ פָּנִים אֶל פָּנִים, וְהָיְתָה מַרְאָה אֶת פָּנֶיהָ וְהֵשִׁיבָה לוֹ דִּבְרֵי שִׁיר וְחִבָּה. וּלְכֻלָּם סִימָה בַּסּוֹף: אֲבָל לֹא עָבְרוּ עָלֶיךָ הַמִּימוֹת, וְלֹא הָיָה מִי שֶׁמֵּבִין כַּוָּנָתָהּ. וּכְשֶׁהָיְתָה מַרְאָה פָּנֶיהָ הָיוּ נוֹפְלִים מִגַּדֶּל יָפְיָהּ, וְהָיוּ קְצָת נִשְׁאָרִים חֲלָשׁוּת, וּקְצָת נִשְׁתַּגְּעוּ מֵחֲמַת חוֹלַת אַהֲבָה, מִגַּדֶּל יָפְיָהּ שֶׁהָיָה מֻפְלָג מְאֹד מְאֹד. וְאַף עַל פִּי כֵן, אַף־עַל־פִּי שֶׁנִּשְׁתַּגְּעוּ וְנִשְׁאֲרוּ חֲלָשׁוּת, עִם כָּל זֹאת הָיוּ בָּאִים מְלָכִים לְהִשְׁתַּדֵּךְ עִמָּהּ, וּלְכֻלָּם הֵשִׁיבָה כַּנַּ"ל.

וְהַבֵּן הַנַּ"ל (הַיְנוּ בֶּן הַבֶּערְגֶיר הַנַּ"ל) יָשַׁב שָׁם בְּאוֹתוֹ מָקוֹם הַנַּ"ל וְעָשָׂה לְעַצְמוֹ שָׁם מָקוֹם לֵישֵׁב בּוֹ, וְהָיָה יוֹשֵׁב שָׁם. וְגַם הוּא הָיָה יָכוֹל לְנַגֵּן וְיוֹדֵעַ חָכְמַת הַשִּׁיר. וְהָיָה בּוֹחֵר לוֹ עֲצִים, שֶׁרְאוּיִים לַעֲשׂוֹת מֵהֶם כְּלֵי־שִׁיר, וְעָשָׂה לְעַצְמוֹ כְּלֵי־שִׁיר. וּמֵהַגִּידִין שֶׁל הַחַיּוֹת

עָשָׂה לוֹ נִימִין שֶׁקוֹרִין (סְטְרִינְיס), וְהָיָה מְנַגֵּן וּמְשׁוֹרֵר לְעַצְמוֹ. וְהָיָה לוֹקֵחַ הַכְּתָב שֶׁהָיָה לוֹ שֶׁשָּׁלְחָה לוֹ הַבַּת הַקֵּיסָר הַנַּ"ל, וְהָיָה מְשׁוֹרֵר וּמְנַגֵּן וְנִזְכָּר כָּל הַמְּאֹרָעוֹת שֶׁהָיוּ לוֹ, וְאֵיךְ אֲבִיו הָיָה בֶּעָרְגִּיר וְכוּ', וְעַתָּה נִשְׁתַּלַּךְ לְכָאן. וְהָלַךְ וְלָקַח הַכְּתָב הַנַּ"ל וְעָשָׂה לוֹ סִימָן בְּאֶילֶן אֶחָד, וְעָשָׂה שָׁם מָקוֹם וְטָמַן שָׁם הַכְּתָב הַנַּ"ל, וְיָשַׁב שָׁם אֵיזֶה זְמַן.

פַּעַם אֶחָד הָיָה רוּחַ סְעָרָה גְּדוֹלָה וְשָׁבַר כָּל הָאִילָנוֹת שֶׁהָיוּ עוֹמְדִים שָׁם, וְלֹא הָיָה יָכוֹל לְהַכִּיר הָאִילָן שֶׁטָּמַן שָׁם הַכְּתָב. כִּי בְּעוֹד שֶׁהָיוּ עוֹמְדִים הָיָה לוֹ סִימָן לְהַכִּיר, וְעַכְשָׁו שֶׁנָּפְלוּ, נִתְעָרֵב הָאִילָן בֵּין הָאִילָנוֹת שֶׁהָיוּ שָׁם הַרְבֵּה מְאֹד, וְלֹא הָיָה יָכוֹל לְהַכִּיר הָאִילָן. וְזֶה אִי אֶפְשָׁר לְבַקֵּעַ כָּל הָאִילָנוֹת לְחַפֵּשׂ הַכְּתָב, כִּי הָיוּ רַבִּים מְאֹד. וְהָיָה בּוֹכֶה וּמִצְטַעֵר עַל זֶה מְאֹד מְאֹד. וְרָאָה שֶׁאִם יֵשֵׁב כָּאן בְּוַדַּאי יִשְׁתַּגַּע מִגֹּדֶל הַצַּעַר שֶׁהָיָה קָשֶׁה עָלָיו מְאֹד. וְנִתְיַשֵּׁב שֶׁמֵּכְרַח לֵילֵךְ לְהַלָּן, וְיַעֲבֹר עָלָיו מָה. כִּי בְּלֹא זֹאת הוּא מְסֻכָּן מְאֹד מִגֹּדֶל הַצַּעַר כַּנַּ"ל. וְלָקַח לוֹ בָּשָׂר וּפֵרוֹת בְּתוֹךְ שַׂקּוֹ, וַיֵּלֵךְ בַּאֲשֶׁר יֵלֵךְ. וְעָשָׂה לְעַצְמוֹ סִימָנִים בְּאוֹתוֹ הַמָּקוֹם שֶׁיָּצָא מִשָּׁם.

וְהָיָה הוֹלֵךְ עַד שֶׁבָּא אֶל יִשּׁוּב. וְשָׁאַל: אֵיזֶה מְדִינָה הִיא זֹאת? הֵשִׁיבוּ לוֹ. וְשָׁאַל אִם נִשְׁמַע כָּאן מֵאוֹתוֹ הַקֵּיסָר הַנַּ"ל, הֵשִׁיבוּ לוֹ: הֵן. וְשָׁאַל אִם נִשְׁמַע כָּאן מִבִּתּוֹ הַיְפַת־תֹּאַר, הֵשִׁיבוּ לוֹ: הֵן, אַךְ שֶׁאִי־אֶפְשָׁר לְהִשְׁתַּדֵּךְ עִמָּהּ כַּנַּ"ל. וְנִתְיַשֵּׁב בְּדַעְתּוֹ: מֵאַחַר שֶׁאִי־אֶפְשָׁר לוֹ לָבוֹא לְשָׁם, וְהָלַךְ אֶל הַמֶּלֶךְ שֶׁל אוֹתוֹ הַמְּדִינָה, וְסִפֵּר לוֹ כָּל לִבּוֹ, וְשֶׁהוּא הֶחְתָּן שֶׁלָּהּ, וּבְשִׁבִילוֹ אֵינָהּ רוֹצָה לְהִשְׁתַּדֵּךְ עִם אַחֵר. וּמֵאַחַר שֶׁאִי־אֶפְשָׁר לוֹ לָבוֹא לְשָׁם, בְּכֵן הוּא מוֹסֵר לוֹ כָּל הַסִּימָנִים שֶׁבְּיָדוֹ, דְּהַיְנוּ הַזּ' מֵימוֹת הַנַּ"ל, וְשֶׁאוֹתוֹ הַמֶּלֶךְ יֵלֵךְ לְשָׁם וְיִשְׁתַּדֵּךְ עִמָּהּ, וְלוֹ יִתֵּן מָעוֹת בְּעַד זֶה. וְהִכִּיר הַמֶּלֶךְ שֶׁדִּבָּרָיו כֵּנִים, כִּי אִי־אֶפְשָׁר לְבַדּוֹת זֹאת מִן הַלֵּב, וְהוּטַב הַדָּבָר בְּעֵינָיו.

אַךְ נִתְיַשֵּׁב: אִם יָבִיא אוֹתָהּ לְכָאן, וְאוֹתוֹ הַבָּחוּר יִהְיֶה פֹּה אֵין הַדָּבָר טוֹב לְפָנָיו, וּלְהֹרְגוֹ קָשֶׁה בְּעֵינָיו, כִּי מַדּוּעַ יֵהָרֵג עַל הַטּוֹבָה שֶׁעָשָׂה לוֹ?! בְּכֵן נִתְיַשֵּׁב לְשָׁלְחוֹ לְמֵרָחוֹק ר' פַּרְסָאוֹת. וְחָרָה הַדָּבָר מְאֹד בְּעֵינֵי הַבֵּן הַנַּ"ל עַל אֲשֶׁר הוּא מְשַׁלְּחוֹ בְּעַד טוֹבָה כָּזוֹ שֶׁעָשָׂה לוֹ. וְהָלַךְ שָׁם אֶל מֶלֶךְ אַחֵר גַּם־כֵּן, וְסִפֵּר לוֹ גַּם־כֵּן כַּנַּ"ל, וּמָסַר לוֹ כָּל הַסִּימָנִים, וּלְהַשֵּׁנִי הוֹסִיף סִימָן יוֹתֵר. וְצִוָּה עָלָיו וְזֵרְזוֹ שֶׁיִּסַּע תֵּכֶף אוּלַי יוּכַל לְהַקְדִּים אֶת חֲבֵרוֹ, וְגַם אֲפִלּוּ אִם לֹא יַקְדִּימוֹ יֵשׁ לוֹ סִימָן יוֹתֵר מֵחֲבֵרוֹ.

וְהַשֵּׁנִי נִתְיַשֵּׁב גַּם־כֵּן כַּנַּ"ל כְּמוֹ הָרִאשׁוֹן, וְשָׁלַח גַּם־כֵּן אֶת אוֹתוֹ הַבֵּן לְמֵרָחוֹק ר' פַּרְסָאוֹת. וְחָרָה לוֹ גַּם־כֵּן מְאֹד וַיֵּלֶךְ אֶל הַשְּׁלִישִׁי, וּלְהַשְּׁלִישִׁי מָסַר עוֹד סִימָנִים מֻבְהָקִים בְּיוֹתֵר.

וַיֵּלֶךְ וַיִּסַּע תֵּכֶף הַמֶּלֶךְ הָרִאשׁוֹן הַנַּ"ל וּבָא לְשָׁם לִמְקוֹם בַּת הַקֵּיסָר הַנַּ"ל, וְעָשָׂה לוֹ שִׁיר, וְנָעַץ בְּתוֹךְ הַשִּׁיר עַל־פִּי הַחָכְמָה זוֹ כָּל אוֹתָן הַמְּקוֹמוֹת, דְּהַיְנוּ הַזּ' עֵדִים הַנַּ"ל. אַךְ עַל־פִּי

הַשִּׁיר נִזְדַּמֵּן לוֹ שֶׁלֹּא סִדְּרָם כַּסֵּדֶר אֶת הַמְּקוֹמוֹת הַנַּ"ל, כִּי כֵן הִגִּיעַ לוֹ עַל־פִּי חָכְמַת הַשִּׁיר. וּבָא לְשָׁם עַל הַמָּקוֹם הַנַּ"ל, וְהִגִּיד הַשִּׁיר. כְּשֶׁמַּע בַּת הַקֵּיסָר הַמְּקוֹמוֹת הַנַּ"ל, נִפְלָא בְּעֵינֶיהָ וְנִרְאָה לָהּ שֶׁמֻּכְרָח שֶׁזֶּהוּ בֶּן גִּילָהּ, רַק הָיָה קָשֶׁה בְּעֵינֶיהָ עַל שֶׁלֹּא סִדְּרָם כַּסֵּדֶר. אַךְ אַף־עַל־פִּי־כֵן חָשְׁבָה בְּדַעְתָּהּ, אוּלַי מֻחֲמַת חָכְמַת מִשְׁקָל הַשִּׁיר בָּא לוֹ זֶה הַסֵּדֶר. וְנִסְכַּם בְּלִבָּהּ שֶׁזֶּה הוּא, וְכָתְבָה לוֹ שֶׁהִיא מְשֻׁדֶּכֶת לוֹ, וְנַעֲשָׂה שִׂמְחָה וַרַעַשׁ, שֶׁנִּמְצָא לָהּ בֶּן גִּילָהּ, וְהֻכִּינוּ עַל הַחֲתֻנָּה.

בְּתוֹךְ כָּךְ בָּא הַשֵּׁנִי, וְהָיָה רָץ גַּם־כֵּן לְשָׁם. וְאָמְרוּ לוֹ שֶׁכְּבָר הִיא מְשֻׁדֶּכֶת, וְלֹא הִשְׁגִּיחַ עַל זֶה וְאָמַר שֶׁאַף־עַל־פִּי־כֵן יֵשׁ לוֹ דָּבָר שֶׁיַּגִּיד לָהּ שֶׁבְּוַדַּאי יִפְעַל. וּבָא וְהִגִּיד שִׁירוֹ וְסִדֵּר כָּל הַמְּקוֹמוֹת הַנַּ"ל כַּסֵּדֶר וְגַם נָתַן עוֹד סִימָן יוֹתֵר. וְשָׁאֲלָה אוֹתוֹ, מֵאַיִן יוֹדֵעַ הָרִאשׁוֹן. וּלְהַגִּיד הָאֱמֶת לֹא טוֹב לְפָנָיו, וְאָמַר שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ. וְנִפְלָא בְּעֵינֶיהָ מְאֹד וְעָמְדָה מִשְׁתּוֹמֶמֶת, כִּי גַּם הָרִאשׁוֹן סִפֵּר הַמְּקוֹמוֹת, וּמֵאַיִן יִתְוַדַּע לְאָדָם סִימָנִים הַלָּלוּ? אַךְ אַף־עַל־פִּי־כֵן נִרְאָה בְּעֵינֶיהָ שֶׁזֶּה הַשֵּׁנִי הוּא בֶּן גִּילָהּ, מֵאַחַר שֶׁרָאֲתָה בּוֹ שֶׁסִּפֵּר כְּסֵדֶר וְכוּ' כַּנַּ"ל. וְהָרִאשׁוֹן, אֶפְשָׁר עַל־פִּי חָכְמַת הַשִּׁיר בָּא לוֹ זֹאת שֶׁהִזְכִּיר אֵלּוּ הַמְּקוֹמוֹת, אַךְ נִשְׁאֲרָה עוֹמֶדֶת.

וְהַבָּחוּר הַנַּ"ל, כְּשֶׁשָּׁלְחוּ הַשֵּׁנִי חָרָה לוֹ גַּם־כֵּן, וְהָלַךְ אֶל הַשְּׁלִישִׁי וְסִפֵּר לוֹ גַּם־כֵּן כַּנַּ"ל, וּמָסַר לוֹ עוֹד יוֹתֵר סִימָנִים מֻבְהָקִים בְּיוֹתֵר. וְלִפְנֵי הַגּ' סִפֵּר כָּל לִבּוֹ, בַּאֲשֶׁר שֶׁהָיָה לוֹ כְּתָב שֶׁהָיָה מְצַיָּר בּוֹ הַמְּקוֹמוֹת כַּנַּ"ל, בְּכֵן יְצַיֵּר לְעַצְמוֹ גַּם־כֵּן עַל נְיָר כָּל אוֹתָן הַמְּקוֹמוֹת וְיָבִיא אֵלֶיהָ. וְהַשְּׁלִישִׁי נִתְיַשֵּׁב גַּם־כֵּן כַּנַּ"ל, שֶׁאֵין טוֹב לְפָנָיו שֶׁיָּבִיא אוֹתָהּ לְכָאן וְזֶה הַבָּחוּר יִהְיֶה כָּאן, וְשִׁלַּח גַּם־כֵּן אֶת הַבָּחוּר עוֹד לְמֶרְחוֹק יוֹתֵר ר' פַּרְסָאוֹת.

וְזֶה הַמֶּלֶךְ הַשְּׁלִישִׁי רָץ גַּם־כֵּן לְשָׁם (דְּהַיְנוּ לִקַּח אֶת הַיְּפַת־תֹּאַר). וּבָא לְשָׁם, וְהִגִּידוּ לוֹ שֶׁכְּבָר יֵשׁ כָּאן ב' הַנַּ"ל, וְהֵשִׁיב: אַף עַל־פִּי־כֵן, כִּי יֵשׁ לוֹ דָּבָר שֶׁבְּוַדַּאי יִפְעַל. וְהָעוֹלָם לֹא הָיוּ יוֹדְעִים כְּלָל מִפְּנֵי מָה הִיא נִתְרַצָּה לְאֵלּוּ יוֹתֵר מֵאֲחֵרִים. וּבָא גַּם הַשְּׁלִישִׁי וְהִגִּיד שִׁירוֹ בְּסִימָנִים מֻבְהָקִים יוֹתֵר, וְהֶרְאָה הַכְּתָב עִם צִיּוּר הַמְּקוֹמוֹת וְנִבְהֲלָה מְאֹד, אַךְ לֹא יָכְלָה לַעֲשׂוֹת דָּבָר, מֵחֲמַת שֶׁגַּם הָרִאשׁוֹן נִרְאָה שֶׁזֶּהוּ, וְאַחַר־כָּךְ הַשֵּׁנִי. עַל כֵּן אָמְרָה שֶׁלֹּא תַּאֲמִין עַד שֶׁיָּבִיאוּ לָהּ כְּתָב יָדָהּ בְּעַצְמוֹ.

אַחַר־כָּךְ נִתְיַשֵּׁב בְּדַעְתּוֹ הַבָּחוּר הַנַּ"ל: עַד מָתַי יִהְיוּ מְשַׁלְּחִין אוֹתוֹ בְּכָל פַּעַם לְהַלָּן יוֹתֵר? עַל כֵּן יֵשֵׁב עַצְמוֹ שֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ יַנִּיחַ עַצְמוֹ לֵילֵךְ לְשָׁם, אוּלַי יִפְעַל הוּא. וְהָיָה הוֹלֵךְ וְסוֹבֵב עַד שֶׁבָּא לְשָׁם. וְאָמַר שֶׁהוּא יֵשׁ לוֹ דָּבָר וְכוּ'. וּבָא וְהִגִּיד שִׁירוֹ, וְנָתַן עוֹד יוֹתֵר וְיוֹתֵר סִימָנִים מֻבְהָקִים. וְהִזְכִּיר אוֹתָהּ שֶׁלָּמַד עִמָּהּ בְּחֶדֶר אֶחָד וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה, וְסִפֵּר לָהּ הַכֹּל שֶׁהוּא שָׁלַח הַמְּלָכִים הַנַּ"ל וְשֶׁטָּמַן הַכְּתָב בָּאֵילָן וְכָל מַה שֶּׁעָבַר עָלָיו. אֲבָל הִיא לֹא הִשְׁגִּיחָה כְּלָל עַל זֶה. (וּבְוַדַּאי גַּם הָרִאשׁוֹנִים הַמְּלָכִים הַנַּ"ל אָמְרוּ אֵיזֶה טְעָמִים עַל מַה שֶּׁאֵין בְּיָדָם הַכְּתָב)

וּלְהַכִּיר אוֹתוֹ בְּוַדַּאי אִי־אֶפְשָׁר כִּי כְּבָר עָבַר זְמַן רַב. וְלֹא רָצְתָה לְהַשְׁגִּיחַ עוֹד עַל סִימָנִים כְּלָל, עַד שֶׁיָּבִיאוּ לָהּ הַכְּתָב. כִּי גַּם עַל הָרִאשׁוֹן סָבְרָה שֶׁזֶּהוּ בְּוַדַּאי וְכֵן עַל הַשֵּׁנִי וְכוּ', עַל כֵּן לֹא רָצְתָה וְכוּ' כַּנַ"ל.

וְנִתְיַשֵּׁב הַבָּחוּר, שֶׁכָּאן אִי־אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת שְׁהִיּוֹת כְּלָל. וְנִתְיַשֵּׁב לָשׁוּב וְלַחֲזֹר לִמְקוֹמוֹ אֶל הַמִּדְבָּר שֶׁהָיָה בּוֹ, וְשָׁם יִבַלֶּה יְמֵי חַיָּיו. וְהָיָה הוֹלֵךְ וְסוֹבֵב לְהַגִּיעַ לַמִּדְבָּר הַנַּ"ל, וְהִגִּיעַ לְשָׁם אֶל הַמִּדְבָּר הַנַּ"ל. בְּתוֹךְ כָּל הַנַּ"ל עָבְרוּ בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ כַּמָּה שָׁנִים, וְנִסְכַּם אֵצֶל הַבָּחוּר הַנַּ"ל שֶׁיֵּשֵׁב שָׁם בַּמִּדְבָּר וִיבַלֶּה שָׁם יְמֵי חַיָּיו, כְּפִי מַה שֶּׁעָרַךְ בְּדַעְתּוֹ חַיּוּת הָאָדָם בָּעוֹלָם הַזֶּה, נֶחְקַר בְּדַעְתּוֹ שֶׁטּוֹב לְבַלּוֹת כָּאן מִסְפַּר יָמָיו. וְיֵשֵׁב שָׁם וְאָכַל וְכוּ' כַּנַ"ל.

וְעַל הַיָּם הָיָה רוֹצֵחַ שָׁמַע, שֶׁנִּמְצָא יְפַת־תֹּאַר כָּזוֹ בָּעוֹלָם וְחָשַׁב לְתוֹפְסָהּ. אַף שֶׁהוּא לֹא הָיָה צָרִיךְ אוֹתָהּ, כִּי הָיָה סָרִיס, אַךְ חָשַׁק לְתוֹפְסָהּ כְּדֵי לְמָכְרָהּ לְאֵיזֶה מֶלֶךְ וְיִקַּח בַּעֲדָהּ הוֹן רַב. וְהִתְחִיל לְהִשְׁתַּדֵּל בָּזֶה. וְהָרוֹצֵחַ הוּא מֻפְקָר, וְהִפְקִיר עַצְמוֹ: אִם יִפָּעֵל־יִפָּעֵל וְאִם לָאו־לָאו, וּמַה יַּפְסִיד? כִּי הוּא מֻפְקָר כְּדָרְךְ הָרוֹצֵחַ. וְהָלַךְ הָרוֹצֵחַ וְקָנָה סְחוֹרוֹת רַבּוֹת מְאֹד מְאֹד רִבּוּי מֻפְלָג מְאֹד. גַּם עָשָׂה צִפֳּרִים שֶׁל זָהָב, וְהָיוּ נַעֲשִׂים בְּאֻמָּנוּת שֶׁנִּדְמֶה שֶׁהֵם חַיִּים מַמָּשׁ (נַאטיערליך). גַּם עָשָׂה שִׁבֳּלִים שֶׁל זָהָב, וְהָיוּ הַצִּפֳּרִים עוֹמְדִים עַל הַשִּׁבֳּלִים. וְזֶה הָיָה בְּעַצְמוֹ נִדְמֶה לְחִדּוּשׁ, שֶׁהַצִּפֳּרִים עוֹמְדִים עַל שִׁבֳּלִים וְאֵין הַשִּׁבֳּלִים נִשְׁבָּרִים, כִּי הָיוּ צִפֳּרִים גְּדוֹלִים (עַל כֵּן הָיָה חִדּוּשׁ). גַּם עָשָׂה בְּתַחְבּוּלוֹת שֶׁנִּדְמֶה שֶׁהֵם מְנַגְּנִים, וְאַחַת הָיְתָה מַכָּה וּמְקַשְׁקֶשֶׁת בִּלְשׁוֹנָהּ שֶׁקּוֹרִין (גִּיקְנַאקְט), וְאַחַת הָיְתָה מְצַלְצֶלֶת בְּפִיהָ שֶׁקּוֹרִין (גִּישְׁוִישְׁטֶשִׁיט), וְאַחַת הָיְתָה מְזַמֶּרֶת. וְהַכֹּל הָיָה בְּתַחְבּוּלוֹת, שֶׁהָיוּ בְּנֵי־אָדָם עוֹמְדִים שָׁם בְּתוֹךְ חֶדֶר שֶׁהָיָה עַל הַסְּפִינָה מֵאֲחוֹרֵי הַצִּפֳּרִים, וְעָשׂוּ כָּל הַנַּ"ל אוֹתָן הַבְּנֵי־אָדָם, וְנִדְמֶה שֶׁהַצִּפֳּרִים בְּעַצְמָן מְנַגְּנִים. כִּי הָיוּ עֲשׂוּיִים עִם (דְּרָאטין) בְּאֻמָּנוּת, עַד שֶׁנִּדְמֶה שֶׁהֵם בְּעַצְמָן עוֹשִׂין כָּל הַנַּ"ל.

וְנָסַע הָרוֹצֵחַ עִם כָּל הַנַּ"ל לַמְּדִינָה שֶׁהָיְתָה שָׁם בַּת הַקֵּיסָר הַנַּ"ל. וּבָא אֶל הָעִיר שֶׁהָיְתָה שָׁם, וְעָמַד עִם סְפִינָתוֹ בַּיָּם, וְשִׁלְשֵׁל הָאַנְקֶרִישׁ וְעִכְּבָהּ שֶׁקּוֹרִין (גִּיאַנְקֶרְט). וְדִמָּה עַצְמוֹ לְסוֹחֵר גָּדוֹל, וְהָיוּ נִכְנָסִים וּבָאִים שָׁם לִקְנוֹת אֶצְלוֹ סְחוֹרוֹת רַבּוֹת יְקָרוֹת. וְעָמַד שָׁם אֵיזֶה זְמַן, רֶבַע שָׁנָה וְיוֹתֵר. וְהָיוּ נוֹשְׂאִים מִמֶּנּוּ סְחוֹרוֹת יָפוֹת שֶׁקָּנוּ אֶצְלוֹ. וְחָשְׁקָה גַּם בַּת הַקֵּיסָר לִקְנוֹת סְחוֹרָה מִמֶּנּוּ, וְשָׁלְחָה אֵלָיו שֶׁיִּשְׁא סְחוֹרָה אֶצְלָהּ. וְשָׁלַח לָהּ שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ לָזֶה, לְשֵׂאת סְחוֹרָה לְבֵית הַקּוֹנֶה, אַף־עַל־פִּי שֶׁהִיא בַּת הַקֵּיסָר, וּמִי שֶׁצָּרִיךְ סְחוֹרָה, יָבוֹא אֶצְלוֹ, וְלַסּוֹחֵר אֵין מִי שֶׁיַּכְרִיחַ אוֹתוֹ עַל זֶה.

וְיִשְּׂבָה עַצְמָהּ בַּת הַקֵּיסָר שֶׁתֵּלֵךְ אֶצְלוֹ. וְדַרְכָּהּ הָיָה כְּשֶׁהֻלְכָה בַּשּׁוּק הָיְתָה תּוֹלָה מִכְסֶה עַל פָּנֶיהָ, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִסְתַּכְּלוּ בָהּ, כִּי יוּכְלוּ בְּנֵי אָדָם לִפֹּל וְכוּ' מֵחֲמַת יָפְיָהּ כַּנַ"ל, עַל כֵּן

הָיְתָה מְכַסֶּה פָּנֶיהָ כַּנַּ"ל. וְהָלְכָה בַּת הַקֵּיסָר וְכִסְּתָה אֶת פָּנֶיהָ וְלָקְחָה גַּם רֵעוֹתֶיהָ עִמָּהּ, וְחַיִל שֶׁקּוֹרִין (וואך) הָלַךְ אַחֲרֶיהָ. וּבָאתָה אֶל הַסּוֹחֵר הַנַּ"ל (הַיְנוּ הָרוֹצֵחַ שֶׁנִּדְמָה לְסוֹחֵר) וְקָנְתָה שָׁם סְחוֹרוֹת אֶצְלוֹ, וְהָלְכָה לָהּ. וְאָמַר לָהּ הַסּוֹחֵר, אִם תָּבוֹא עוֹד הַפַּעַם, אֵרְאֶה לָךְ עוֹד דְּבָרִים יָפִים מִזֶּה שֶׁהֵם נִפְלָאִים מְאֹד. וְשָׁבָה לְבֵיתָהּ. שׁוּב פַּעַם אַחֶרֶת בָּאתָה וְקָנְתָה וְהָלְכָה לָהּ. וְעָמַד שָׁם (הָרוֹצֵחַ הַזֶּה) אֵיזֶה זְמַן. בְּתוֹךְ כָּךְ נַעֲשֵׂית (הַבַּת קֵיסָר הַנַּ"ל) רְגִילָה אֶצְלוֹ, נִכְנֶסֶת וְיוֹצֵאת.

פַּעַם אַחַת בָּאתָה אֶצְלוֹ, וְהָלַךְ וּפָתַח לָהּ הַחֶדֶר שֶׁהָיוּ עוֹמְדִים שָׁם הַצַּפָּרִים שֶׁל זָהָב וְכוּ', וְרָאֲתָה שֶׁהוּא חִדּוּשׁ נִפְלָא. וְרָצוּ גַּם הָאֲחֵרִים הַיְנוּ הַחַיִל לִכָּנֵס, וְאָמַר: לָאו לָאו! זֶה אֵינִי מַרְאֶה לְשׁוּם אָדָם, רַק אַלַּיִךְ שֶׁאַתְּ בַּת הַקֵּיסָר, אֲבָל לַאֲחֵרִים אֵינִי רוֹצֶה כְּלָל. וְנִכְנְסָה הִיא בְּעַצְמָהּ. וְהָלַךְ גַּם הוּא אֶל הַחֶדֶר וְנָעַל הַדֶּלֶת. וְעָשָׂה כִּפְשׁוּטוֹ, שֶׁלָּקַח שַׂק וְהִנִּיחָהּ בְּעַל־כָּרְחָהּ בְּתוֹךְ הַשַּׂק, וּפָשַׁט מִמֶּנָּהּ מַלְבּוּשֶׁיהָ, וְהִלְבִּישָׁם אֶת מַאטְרָאס אֶחָד וְכִסָּה פָּנָיו וּדְחָפוֹ לַחוּץ וְאָמַר לוֹ: לֵךְ! וְהַמַּאטְרָאס הַזֶּה, הוּא אֵינוֹ יוֹדֵעַ כְּלָל מַה נַּעֲשָׂה עִמּוֹ. וְתֵכֶף שֶׁיָּצָא לַחוּץ וּפָנָיו מְכֻסֶּה, וְהַחַיִל לֹא יָדְעוּ, וְהִתְחִילוּ לֵילֵךְ עִמּוֹ מִיָּד, כִּמְדֻמֶּה לָהֶם שֶׁזֹּאת הִיא הַבַּת הַקֵּיסָר. וְהוּא (הַיְנוּ הַמַּאטְרָאס) הוֹלֵךְ עִם הַחַיִל שֶׁהוֹלִיכוּהוּ, וְלֹא יָדַע הֵיכָן הוּא כְּלָל. עַד שֶׁבָּא לְשָׁם, לַחֶדֶר שֶׁהָיְתָה הַבַּת קֵיסָר יוֹשֶׁבֶת שָׁם, וְגִלּוּ פָּנָיו וְרָאוּ שֶׁהוּא מַאטְרָאס. וְנַעֲשָׂה רַעַשׁ גָּדוֹל (וְאֶת הַמַּאטְרָאס טָפְחוּ עַל פָּנָיו הֵיטֵב הֵיטֵב וּדְחָפוּהוּ, כִּי הוּא אֵינוֹ חַיָּב כִּי לֹא יָדַע כְּלָל).

וְהָרוֹצֵחַ לָקַח אֶת הַבַּת הַקֵּיסָר וְיָדַע שֶׁבְּוַדַּאי יִרְדְּפוּ אַחֲרָיו. וְהָלַךְ מִן הַסְּפִינָה וְטָמַן עַצְמוֹ עִמָּהּ בְּבוֹר שֶׁהָיָה בּוֹ מֵי גְּשָׁמִים עַד שֶׁיַּעֲבֹר הָרַעַשׁ. וְאֶת הַמַּאטְרָאסִין שֶׁל הַסְּפִינָה צִוָּה שֶׁתֵּכֶף וּמִיָּד יַחְתְּכוּ הָאַנְקֶרְס וְיִבְרְחוּ מִיָּד, כִּי בְּוַדַּאי יִרְדְּפוּ אַחֲרֵיהֶם. וּבְוַדַּאי לֹא יִהְיוּ רוֹבִים אֶל הַסְּפִינָה מֵחֲמַת הַבַּת קֵיסָר שֶׁהֵם סְבוּרִים שֶׁהִיא שָׁם בַּסְּפִינָה, רַק שֶׁיִּרְדְּפוּ אֶתְכֶם. וְעַל כֵּן תִּבְרְחוּ מִיָּד, וְאִם יַשִּׂיגוּ אֶתְכֶם – יַשִּׂיגוּ, מַה בָּזֶה? כְּדֶרֶךְ הָרוֹצְחִים, שֶׁאֵינָם מַשִּׂגִּיחִין עַל עַצְמָן כְּלָל. וְכֵן הָיָה, שֶׁנַּעֲשָׂה רַעַשׁ וְרָדְפוּ אַחֲרֵיהֶם, אַךְ לֹא מְצָאוּהָ שָׁם. וְהָרוֹצֵחַ הֶחְבִּיא עַצְמוֹ עִמָּהּ בְּבוֹר שֶׁל מֵי גְּשָׁמִים, וְהָיוּ מֻנָּחִים שָׁם. וְהָיָה מַפְחִיד אוֹתָהּ שֶׁלֹּא תִּצְעַק, שֶׁלֹּא יִשְׁמְעוּ בְּנֵי־אָדָם, וְהָיָה אוֹמֵר לָהּ: אֲנִי מְסָרְתִּי נַפְשִׁי בִּשְׁבִילֵךְ, כְּדֵי לְתָפְסֵךְ, וְאִם אַפְסֵד אוֹתָךְ, אֵין חַיַּי נֶחֱשָׁבִים אֶצְלִי כְּלוּם. מֵאַחַר שֶׁכְּבָר אַתְּ בְּיָדִי, אִם אֶחֱזֹר וְאַפְסֵד אוֹתָךְ וְתֶמְנָע מִמֶּנִּי, אֵין חַיַּי נֶחֱשָׁבִים אֶצְלִי מְאוּמָה כְּלָל. עַל כֵּן תֵּכֶף שֶׁתִּתֵּן צְעָקָה, אֶחְנֹק אוֹתָךְ מִיָּד, וְיַעֲבֹר עָלַי מָה, כִּי אֵינִי שָׁוֶה בְּעֵינַי כְּלוּם. וַתִּירָא לְנַפְשָׁהּ מִפָּנָיו (הַיְנוּ הַבַּת קֵיסָר הָיְתָה יְרֵאָה לִצְעֹק מִפְּנֵי אֵימַת הָרוֹצֵחַ). אַחַר־כָּךְ יָצָא מִשָּׁם עִמָּהּ וְהוֹלִיךְ אוֹתָהּ בָּעִיר. וְהָיוּ הוֹלְכִים וְהוֹלְכִים וּבָאוּ לְמָקוֹם אַחֵר, וְהֵבִין שֶׁגַּם שָׁם מְחַפְּשִׂים. וְהֶחְבִּיא

עַצְמוֹ עִמָּהּ עוֹד, בְּמִקְוֶה, וְכֵן יָצָא מִשָּׁם וְהָלַךְ וְהֶחְבִּיא עִמָּהּ עוֹד בְּמָקוֹם אַחֵר, עַד שֶׁהָיְתָה מַחְבִּיא עַצְמוֹ עִמָּהּ בְּכָל הַז' מְקוֹמוֹת שֶׁהֶחְבִּיא הַבֶּעְרְגִיר עִם אִמָּהּ כַּנַּ"ל, שֶׁהֵם הַז' עֲדִים הַנַּ"ל (הַיְנוּ ז' מְינֵי מַיִם שֶׁהֵם בּוֹר וּמְקוֶה וּמַעְיָן וְכוּ' כַּנַּ"ל) עַד אֲשֶׁר בָּא אֶל הַיָּם. וְחִפֵּשׂ שָׁם לְמְצֹא עַל כָּל פָּנִים סְפִינָה קְטַנָּה שֶׁל צַיָּדֵי דָּגִים כְּדֵי לַעֲבֹר עִמָּהּ. וּמָצָא סְפִינָה, וְלָקַח אֶת בַּת הַקֵּיסָר. וְהוּא לֹא הָיָה צָרִיךְ אוֹתָהּ, כִּי הָיָה סָרִיס כַּנַּ"ל, אַךְ הָיָה רוֹצֶה לְמַכְרָהּ לְאֵיזֶה מֶלֶךְ, וְהָיָה מִתְיָרֵא פֶּן יִתְפְּסוּ אוֹתָהּ מִמֶּנּוּ. וְהָלַךְ וְהִלְבִּישׁ אוֹתָהּ בִּבְגָדֵי מַאטְרָאס, וְנִדְמֵית לְזָכָר, וְעָבַר עִמּוֹ בַּיָּם. (מִכָּאן וּלְהָלְאָה נִדְבַּר עַל הַבַּת קֵיסָר בִּלְשׁוֹן זָכָר כִּי בִּלְשׁוֹן זֶה סִפֵּר רַבֵּנוּ זַ"ל, מֵחֲמַת שֶׁהָרוֹצֵחַ הִלְבִּישׁ אוֹתָהּ כְּמוֹ זָכָר). וּבָא רוּחַ סְעָרָה וְנָשָׂא הַסְּפִינָה אֶל הַסֶּפֶר וְשָׁבַר אֶת הַסְּפִינָה. וּבָאוּ אֶל אוֹתוֹ הַסֶּפֶר שֶׁהָיָה מִדְבָּר הַנַּ"ל, שֶׁהָיָה שָׁם הַבָּחוּר הַנַּ"ל.

בְּבוֹאָם לְשָׁם, וְהַגַּזְלָן הָיָה בָּקִי בַּדְּרָכִים כְּדַרְכָּם, וְיָדַע שֶׁכָּאן הוּא מָקוֹם מִדְבָּר שֶׁאֵין מַגִּיעִים הַסְּפִינוֹת לְכָאן, עַל כֵּן לֹא הָיָה מִתְיָרֵא כָּאן מִשּׁוּם אָדָם, וְהִנִּיחָהּ וְהָלְכוּ (הַיְנוּ הָרוֹצֵחַ וּבַת הַקֵּיסָר) זֶה לְכָאן וְזֶה לְכָאן לְבַקֵּשׁ לָהֶם אֹכֶל, וְנִתְרַחֵק מִן הַגַּזְלָן. וְהַגַּזְלָן הָלַךְ בְּדַרְכּוֹ וְרָאָה, וְהִנֵּה אֵינָהּ אֶצְלוֹ. וְהִתְחִיל לְצַעֵק אֵלֶיהָ, וְהִיא יְשִׁבָה עַצְמָהּ וְלֹא הֵשִׁיבָה לוֹ. (כִּי אָמְרָה) מֵאַחַר שֶׁסּוֹפִי יִהְיֶה שֶׁיִּמְכֹּר אוֹתִי, לָמָּה לִי לְהָשִׁיב לוֹ? וְאִם יַחֲזֹר וְיַגִּיעַ אֶצְלִי, אָשִׁיב לוֹ שֶׁלֹּא שָׁמַעְתִּי. בִּפְרָט כִּי אֵין רְצוֹנוֹ לְהָרְגֵנִי, כִּי הוּא צָרִיךְ לִמְכֹּר אוֹתִי. וְלֹא הֵשִׁיבָה אוֹתוֹ, וְהָלְכָה לְהַלָּן. וְהוּא הַגַּזְלָן, מְחַפֵּשׂ אָנָה וָאָנָה וְלֹא מְצָאָהּ, וְהָלַךְ לְהַלָּן וְלֹא מְצָאָהּ. וּמִן הַסְּתָם אֲכָלוּהוּ חַיּוֹת רָעוֹת.

וְהִיא הָלְכָה לְהַלָּן לְהַלָּן, וְהָיְתָה מוֹצֵאת לָהּ אֵיזֶה אֹכֶל. וְהָלְכָה עַד שֶׁהִגִּיעָה אֶל הַמָּקוֹם שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב שָׁם הַבָּחוּר הַנַּ"ל. וּכְבָר נִתְגַּדְּלָה בִּשְׂעָרוֹת וְגַם הָיְתָה לְבוּשָׁה כְּמוֹ זָכָר בִּבְגְדֵי מַאטְרָאס כַּנַּ"ל, וְלֹא הִכִּירוּ זֶה אֶת זֶה. וְתֵכֶף בְּבוֹאָהּ בָּא לוֹ שִׂמְחָה שֶׁבָּא עוֹד אָדָם. וְשָׁאַל אוֹתוֹ: מֵאַיִן בָּאתָ לְכָאן? הֵשִׁיבָה: הָיִיתִי עִם אֵיזֶה סוֹחֵר בַּיָּם וְכוּ'. שָׁאֲלָה אוֹתוֹ: מֵאַיִן בָּאתָ אַתָּה לְכָאן? הֵשִׁיב לָהּ: גַּם־כֵּן עַל־יְדֵי אֵיזֶה סוֹחֵר וְכוּ'. וְיָשְׁבוּ שָׁם שְׁנֵיהֶם. (אֵין הַלָּשׁוֹן מְדֻקְדָּק, כִּי פַּעַם הִיא נִקְרֵאת בִּלְשׁוֹן זָכָר וּפַעַם בִּלְשׁוֹן נְקֵבָה).

וְאַחַר שֶׁנִּלְקְחָה בַּת הַקֵּיסָר מִן הַקֵּיסָר כַּנַּ"ל, הָיְתָה הַקֵּיסָרִית מְקוֹנֶנֶת וּמַכָּה רֹאשָׁהּ בַּכֹּתֶל עַל אֲבֵדַת בִּתָּהּ. וְהָיְתָה מְצַעֶרֶת בְּדִבְרִים מְאֹד אֶת הַקֵּיסָר, שֶׁעַל־יְדֵי גַּסּוּתוֹ אִבֵּד אֶת הַבָּחוּר הַנַּ"ל, וְעַתָּה אִבֵּד בִּתָּם. (וְאָמְרָה:) הֲלֹא הִיא הָיְתָה כָּל הַמַּזָּל וְהַצְלָחָה שֶׁלָּנוּ וְאִבַּדְנוּ אוֹתָהּ, וּמַה יֵּשׁ לִי עוֹד הַיּוֹם? וְהָיְתָה מְצַעֶרֶת אוֹתוֹ מְאֹד. וּבְוַדַּאי גַּם אֵלָיו בְּעַצְמוֹ הָיָה צַר מְאֹד עַל אֲבֵידַת בִּתּוֹ, וְעוֹד הָיְתָה הַקֵּיסָרִית מְצַעֶרֶת וּמְכַעֶסֶת אוֹתוֹ מְאֹד, וְנַעֲשׂוּ קְטָטוֹת וּכְעָסִים

בֵּינֵיהֶם. וְהָיְתָה מְדַבֶּרֶת לוֹ דְּבָרִים רָעִים עַד שֶׁהִכְעִיסָה אוֹתוֹ מְאֹד, עַד אֲשֶׁר אָמַר לְשַׁלְּחָהּ. וְהוֹשִׁיב דַּיָּנִים וּפָסְקוּ לְשַׁלְּחָהּ, וְשִׁלְּחוּהָ שֶׁקּוֹרִין (פַּר שִׁיקְט).

אַחַר־כָּךְ הָיָה הַקֵּיסָר שׁוֹלֵחַ לַמִּלְחָמָה וְלֹא הָיָה מַצְלִיחַ. וְהָיָה תּוֹלֶה הַדָּבָר בְּאֵיזֶה יֶעְדְנִירַאל, שֶׁבִּשְׁבִיל שֶׁעָשִׂיתָ כָּךְ עַל־יְדֵי זֶה אִבַּדְתָּ הַמִּלְחָמָה. וְשִׁלַּח אוֹתוֹ. אַחַר־כָּךְ שָׁלַח עוֹד לַמִּלְחָמָה וְלֹא הִצְלִיחַ. וְשִׁלַּח עוֹד יֶעְדְנִירַאלִין (הַיְנוּ פַּר שִׁיקְט), וְכֵן שִׁלַּח כַּמָּה יֶעְדְנִירַאלִין. וְרָאוּ בְּנֵי הַמְּדִינָה שֶׁעוֹשֶׂה דְּבָרִים זָרִים: בְּתְחִלָּה שִׁלַּח הַקֵּיסָרִית, אַחַר־כָּךְ יֶעְדְנִירַאלִין. וְיִשְׁבוּ עֲצָמָן: אֶפְשָׁר לְהַפְךְ: לִשְׁלֹחַ אַחַר הַקֵּיסָרִית וְאוֹתוֹ יְשַׁלְּחוּ, וְהַקֵּיסָרִית תִּנָּהֵג הַמְּדִינָה. וְכֵן עָשׂוּ. וְשִׁלְּחוּ אֶת הַקֵּיסָר, וְהֵשִׁיבוּ אֶת הַקֵּיסָרִית וְהִיא נָהֶגֶת הַמְּדִינָה.

וְהַקֵּיסָרִית שִׁלְּחָה תֵּכֶף לְהַחֲזִיר אֶת הַבֶּעְרְגֶיר עִם אִשְׁתּוֹ הַבֶּעְרְגֶירִין, וְהִכְנִיסָה אוֹתָן בַּפָּלָטִין שֶׁלָּהּ. וְהַקֵּיסָר כְּשֶׁהָיָה נִשְׁלָח, עָמַד וּבִקֵּשׁ מֵהַמּוֹלִיכִים אוֹתוֹ שֶׁיְּנִיחוּהוּ, כִּי אַף־עַל־פִּי־כֵן הָיִיתִי קֵיסָר שֶׁלָּכֶם וּבְוַדַּאי עָשִׂיתִי לָכֶם טוֹבוֹת, עַתָּה חַנּוּנִי נָא בָּזֹאת וְהַנִּיחוּ אוֹתִי לֵילֵךְ, כִּי בְּוַדַּאי לֹא אָשׁוּב אֶל הַמְּדִינָה עוֹד, וְאֵין לָכֶם לְהִתְיָרֵא. הַנִּיחוּ לִי וְאֵלֵךְ וְאֶהְיֶה עַל כָּל פָּנִים חָפְשִׁי יְמֵי חַיַּי שֶׁיֵּשׁ לִי לִחְיוֹת. וְהִנִּיחוּ אוֹתוֹ. וְהָיָה הוֹלֵךְ וְהוֹלֵךְ. בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ עָבְרוּ כַּמָּה שָׁנִים, וְהָיָה הוֹלֵךְ וְהוֹלֵךְ הַקֵּיסָר וּבָא עַל הַיָּם. וְנָשָׂא גַּם־כֵּן הָרוּחַ אֶת הַסְּפִינָה וּבָא גַּם־כֵּן אֶל הַמִּדְבָּר הַנַּ"ל, עַד שֶׁבָּא אֶל הַמָּקוֹם שֶׁיּוֹשְׁבִים שָׁם אֵלּוּ הַשְּׁנַיִם הַנַּ"ל (הַיְנוּ הַבַּחוּר בֶּן הַבֶּעְרְגֶיר וּבִתּוֹ הַיְפַת־תֹּאַר שֶׁלָּבוּשָׁה בִּבְגְדֵי זָכָר כַּנַּ"ל). וְלֹא הִכִּירוּ זֶה אֶת זֶה, כִּי כְּבָר נִתְגַּדֵּל הַקֵּיסָר בְּשִׁעָרוֹת וּכְבָר עָבְרוּ כַּמָּה שָׁנִים. וְכֵן הֵם גַּם־כֵּן כְּבָר נִתְגַּדְּלוּ בְּשִׁעָרוֹת כַּנַּ"ל. וְשָׁאֲלוּ אוֹתוֹ: מֵאַיִן בָּאתָ לְכָאן? וְהֵשִׁיב לָהֶם: עַל יְדֵי סוֹחֵר וְכוּ', וְכֵן הֵם הֵשִׁיבוּ לוֹ וְכוּ'. וְיָשְׁבוּ שָׁם אֵלּוּ הַנַּ"ל יַחַד, וְהָיוּ אוֹכְלִים וְשׁוֹתִים כַּנַּ"ל, וְהָיוּ מְנַגְּנִים בִּכְלֵי־שִׁיר. כִּי כֻּלָּם הָיוּ יְכוֹלִים לְנַגֵּן, כִּי זֶה קֵיסָר וְכֵן הֵם יָכְלוּ גַּם־כֵּן לְנַגֵּן, כַּנַּ"ל.

וְהוּא הַבַּחוּר הַנַּ"ל הָיָה הַבֶּרֶיה בֵּינֵיהֶם, כִּי כְּבָר הָיָה שָׁם מִכְּבָר. וְהָיָה מֵבִיא לָהֶם בָּשָׂר וְאָכְלוּ. וְהָיוּ שׁוֹרְפִים שָׁם עֵצִים שֶׁהָיוּ יְקָרִים מִן זָהָב בַּיִּשּׁוּב. וְהָיָה אוֹתוֹ הַבַּחוּר הַנַּ"ל מוֹכִיחַ לָהֶם (לְשׁוֹן הוֹכָחָה וּבְרוּר דְּבָרִים) שֶׁכָּאן טוֹב לְבַלּוֹת יְמֵי חַיֵּיהֶם. כְּפִי הַטּוֹב שֶׁיֵּשׁ לִבְנֵי־אָדָם בָּעוֹלָם בַּיִּשּׁוּב, טוֹב לִפְנֵיהֶם לֵישֵׁב כָּאן לְבַלּוֹת כָּאן יְמֵי חַיֵּיהֶם. שָׁאֲלוּ אוֹתוֹ: מַה טּוֹב הָיָה לְךָ שֶׁאַתָּה אוֹמֵר שֶׁכָּאן טוֹב יוֹתֵר לְפָנֶיךָ? הֵשִׁיב לָהֶם וְסִפֵּר לִפְנֵיהֶם מַה שֶּׁעָבַר עָלָיו שֶׁהָיָה בֶּן בֶּעְרְגֶיר וְכוּ' עַד שֶׁבָּא לְכָאן, וּמָה הָיָה לוֹ בָּזֶה שֶׁהוּא בֶּן בֶּעְרְגֶיר שֶׁהָיָה לוֹ כָּל טוּב, גַּם כָּאן יֵשׁ לוֹ כָּל טוּב. וְהוֹכִיחַ לָהֶם שֶׁטּוֹב לְבַלּוֹת כָּאן יְמֵי חַיֵּיהֶם.

שְׁאָלוֹ הַקֵּיסָר הַזֶּה הַנַּ"ל: הֲשָׁמַעְתָּ מֵאוֹתוֹ הַקֵּיסָר? הֵשִׁיב לוֹ שֶׁשָּׁמַע. שָׁאַל אוֹתוֹ עַל הַיְפַת־תֹּאַר אִם שָׁמַע מִמֶּנָּה. הֵשִׁיב לוֹ גַּם־כֵּן הֵן. וְהִתְחִיל הַבַּחוּר לְהִתְרַגֵּז וְאָמַר: זֶה הָרוֹצֵחַ! (הַיְנוּ אוֹתוֹ הַקֵּיסָר הַנַּ"ל שֶׁדִּבְּרוּ מִמֶּנּוּ, כִּי הוּא לֹא יָדַע, שֶׁזֶּה שֶׁמְּדַבֵּר עִמּוֹ הוּא הוּא הַקֵּיסָר

בְּעַצְמוֹ. וְהָיָה הַבָּחוּר אוֹמֵר בְּכַעַס כְּחוֹרֵק בְּשִׁנָּיו עָלָיו וְאָמַר בְּכַעַס זֶה הָרוֹצֵחַ). וּשְׁאָלוֹ (הַיְנוּ זֶה הַקֵּיסָר שֶׁנִּדְמָה לְאִישׁ אַחֵר שָׁאַל לְהַבָּחוּר): מִפְּנֵי מָה הוּא רוֹצֵחַ? הֵשִׁיב לוֹ: בִּשְׁבִיל אַכְזָרִיּוּת שֶׁלּוֹ וְגַסּוּתוֹ בָּאתִי לְכָאן. שְׁאָלוֹ: וְאֵיךְ? וְיֵשֵׁב עַצְמוֹ הַבָּחוּר שֶׁבְּכָאן אֵין לוֹ מִמִּי לְהִתְיָרֵא, וְהִגִּיד לוֹ וְסִפֵּר לוֹ כָּל אוֹתוֹ הַמְּאֹרָע שֶׁעָבַר עָלָיו. (נִרְאִין הַדְּבָרִים, שֶׁבְּתְחִלָּה לֹא סִפֵּר לוֹ גּוּף הַמַּעֲשֶׂה, רַק שֶׁהָיָה בֶּן בְּעִרְגִיר) שְׁאָלוֹ: אִם הָיָה זֶה הַקֵּיסָר בָּא לְיָדְךָ הָיִיתָ נוֹקֵם בּוֹ עַכְשָׁיו? הֵשִׁיב לוֹ: לָאו. (כִּי הוּא הָיָה רַחֲמָן) אַדְרַבָּא! הָיִיתִי מְפַרְנְסוֹ כְּמוֹ שֶׁאֲנִי מְפַרְנֵס אוֹתְךָ.

שׁוּב הִתְחִיל הַקֵּיסָר לְהִתְאַנַּחַ וְלִגְנֹחַ: כַּמָּה שֵׁיבָה רָעָה וּמָרָה לְהַקֵּיסָר הַזֶּה, כִּי שָׁמַע שֶׁהַיְפַת־תֹּאַר שֶׁלּוֹ נֶאֱבְדָה, וְהוּא נִשְׁלַח! וַיֹּאמֶר עוֹד אוֹתוֹ הַבָּחוּר: בִּשְׁבִיל אַכְזָרִיּוּתוֹ וְגַדְלוּת שֶׁלּוֹ, אִבֵּד אֶת עַצְמוֹ וְאֶת בִּתּוֹ וַאֲנִי נִשְׁלַכְתִּי לְכָאן, הַכֹּל עַל־יָדוֹ! שְׁאָלוֹ עוֹד (הַיְנוּ הַקֵּיסָר לְהַבָּחוּר): אִם הָיָה בָּא לְיָדְךָ, הָיִיתָ נוֹקֵם בּוֹ? הֵשִׁיב לוֹ: לָאו, אַדְרַבָּא הָיִיתִי מְפַרְנְסוֹ מַמָּשׁ כְּמוֹ שֶׁאֲנִי מְפַרְנֵס אוֹתְךָ. וַיִּתְוַדַּע הַקֵּיסָר אֲלֵיהֶם וְהוֹדִיעוֹ שֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ הוּא הַקֵּיסָר הַנַּ"ל וּמַה שֶׁעָבַר עָלָיו וְכוּ'. וְנָפַל עָלָיו (הַבָּחוּר הַנַּ"ל) וְחִבְּקוֹ וּנְשָׁקוֹ. וְהִיא (הַיְנוּ הַיְפַת־תֹּאַר שֶׁהָיְתָה גַּם־כֵּן שָׁם, רַק שֶׁהָיְתָה נִדְמֵית לְזָכָר) שָׁמְעָה כָּל זֹאת, מַה שֶׁאֵלּוּ מְדַבְּרִים זֶה לָזֶה. וְהַבָּחוּר הַנַּ"ל הָיָה דַּרְכּוֹ לֵילֵךְ בְּכָל יוֹם וְעָשָׂה לוֹ סִימָן בִּגְ' אִילָנוֹת, כִּי הָיָה שָׁם אַלְפֵּי אֲלָפִים אִילָנוֹת, וּבִקֵּשׁ שָׁם הַכֹּתֶב הַנַּ"ל (הַיְנוּ בִּגְ' אִילָנוֹת מֵהֶם) וְעָשָׂה בָּהֶם סִימָן כְּדֵי שֶׁלְּמָחָר לֹא יִצְטָרֵךְ לְבַדֹּק וּלְחַפֵּשׂ בְּאֵלּוּ הַגְ' אִילָנוֹת. כֵּלֵי הַאי וְאוּלַי יִמְצָא אוֹתוֹ הַכֹּתֶב הַנַּ"ל. וּכְשֶׁהָיָה חוֹזֵר מִשָּׁם הָיָה בָּא עִם עֵינַיִם בְּכוּיוֹת מֵחֲמַת שֶׁהָיָה בּוֹכֶה, כְּשֶׁבִּקֵּשׁ וְלֹא מָצָא. שְׁאֵלוּ אוֹתוֹ: מָה אַתָּה מְבַקֵּשׁ בְּאֵלּוּ הָאִילָנוֹת כַּנַּ"ל וְאַחַר־כָּךְ אַתָּה חוֹזֵר וְעֵינֶיךָ בְּכוּיוֹת? הֵשִׁיב לָהֶם וְסִפֵּר לָהֶם כָּל אוֹתוֹ הַמַּעֲשֶׂה, שֶׁבַּת הַקֵּיסָר שָׁלְחָה לוֹ כְּתָב וְכוּ', וְטָמַן אוֹתוֹ בְּאֵלּוּ אִילָנוֹת וּבָא רוּחַ סְעָרָה וְכוּ' כַּנַּ"ל. וְעַתָּה הוּא מְבַקֵּשׁ אוּלַי יִמְצָא. אָמְרוּ לוֹ: לְמָחָר כְּשֶׁתֵּלֵךְ לְבַקֵּשׁ נֵלֵךְ גַּם־כֵּן עִמָּךְ, אוּלַי נִמְצָא אֲנַחְנוּ אוֹתוֹ הַכֹּתֶב. וְכֵן הָיָה וְהָלְכוּ הֵם עִמּוֹ גַּם־כֵּן, וּמָצְאָה הַבַּת קֵיסָר אֶת אוֹתוֹ הַכֹּתֶב בְּאִילָן, וּפָתְחָה אוֹתוֹ וְרָאֲתָה שֶׁהוּא כְּתַב־יָדָהּ מַמָּשׁ.

וְחָשְׁבָה בְּדַעְתָּהּ: אִם תַּגִּיד לוֹ תֵּכֶף שֶׁהִיא הִיא, כְּשֶׁתַּחֲזֹר וְתִפְשֹׁט אֵלּוּ הַמַּלְבּוּשִׁים וְתַחֲזֹר לְיָפְיָהּ וְתִהְיֶה שׁוּב יְפַת־תֹּאַר כְּמִקֹּדֶם, יוּכַל לִפֹּל וְלִגְוֹעַ, וְהִיא רוֹצָה שֶׁיִּהְיֶה בְּכִשְׁרוּת כַּדָּת. וְהַלְכָה וְהֶחֱזִירָה לוֹ הַכֹּתֶב, וְאָמְרָה לוֹ שֶׁמָּצְאָה הַכֹּתֶב. וְתֵכֶף נָפַל חַלָּשׁוּת. וְהֶחֱיוּ וְהִבְרִיאוּ אוֹתוֹ, וְהָיָה בֵּינֵיהֶם שִׂמְחָה גְּדוֹלָה.

אַחַר־כַּךְ אָמַר אוֹתוֹ הַבָּחוּר: לָמָּה לִי הַכֹּתֶב? הֵיכָן אֶמְצָאֵהּ? כִּי בְּהֶכְרֵחַ הִיא עַכְשָׁו אֵצֶל אֵיזֶה מֶלֶךְ, וְלָמָּה לִי זֹאת? אֲבָלָה כָּאן יְמֵי חַיַּי! וְהֵשִׁיב לְהּ הַכֹּתֶב וְאָמַר לָהּ: הֵא לְךָ הַכֹּתֶב וְתֵלֵךְ וְתִשְׁאֲנָה (כִּי הִיא נִדְמֵית לְזָכָר כַּנַּ"ל) וְרָצְתָה לֵילֵךְ. וּבִקְּשָׁה מִמֶּנּוּ שֶׁיֵּלֵךְ עִמָּהּ גַּם־כֵּן,

כִּי הוּא בְּוַדַּאי יִקַּח אוֹתָהּ, וְהָיָה הַטּוֹב הַהוּא אֲשֶׁר יִהְיֶה לִי אֶתֵּן לְךָ חֵלֶק גַּם־כֵּן (הַיְנוּ שֶׁהַבַּת קֵיסָר שֶׁנִּדְמֵית לְזָכָר אָמְרָה אֶל הַבָּחוּר שֶׁלֹּא יָדַע שֶׁהִיא בְּעַצְמָהּ הִיא הַיְפַת־תֹּאַר הַנַּ"ל, שֶׁיֵּלֵךְ עִמּוֹ גַּם־כֵּן וְהוּא בְּוַדַּאי יִקַּח אֶת הַיְפַת־תֹּאַר וְייטַב עִם הַבָּחוּר גַּם־כֵּן). וְהַבָּחוּר רָאָה שֶׁהוּא אִישׁ חָכָם (הַיְנוּ הַבַּת קֵיסָר שֶׁאָנוּ מְדַבְּרִים עָלֶיהָ בִּלְשׁוֹן זָכָר כַּנַּ"ל), וּבְוַדַּאי יַשִּׂיג וְיִקַּח אוֹתָהּ, וְנִתְרַצָּה לֵילֵךְ עִמּוֹ. וְהַקֵּיסָר הַנַּ"ל הָיָה נִשְׁאָר לְבַדּוֹ, כִּי הוּא הָיָה יָרֵא לָשׁוּב אֶל הַמְּדִינָה. וּבִקְּשָׁה מִמֶּנּוּ שֶׁיֵּלֵךְ גַּם־כֵּן, כִּי מֵאַחַר שֶׁהוּא יָשׁוּב וְיִקַּח הַיְפַת־תֹּאַר אֵין לוֹ אֵימָה עוֹד,(כִּי יֶחְזַר הַמַּזָּל) וְיוּכַל לַהֲשִׁיבוֹ גַּם־כֵּן.

וְהָלְכוּ אֵלּוּ הַג' יַחַד, וְשָׂכְרוּ לָהֶם סְפִינָה. וּבָאוּ אֶל הַמְּדִינָה שֶׁיּוֹשֶׁבֶת שָׁם הַקֵּיסָרִית, וּבָאוּ אֶל אוֹתוֹ הָעִיר שֶׁהִיא יוֹשֶׁבֶת שָׁם, וְהֶעֱמִידוּ הַסְּפִינָה. וְיִשְׁבָה עַצְמָהּ (בַּת הַקֵּיסָר): אִם תּוֹדִיעַ תֵּכֶף לְאִמָּהּ שֶׁבָּאתָה תּוּכַל לִנְוֹעַ. וְשָׁלְחָה אֶצְלָהּ בַּאֲשֶׁר שֶׁנִּמְצָא אִישׁ שֶׁיּוֹדֵעַ יְדִיעָה מִבְּתָּהּ. אַחַר־כָּךְ הָלְכָה בְּעַצְמָהּ וְסִפְּרָה לְהַקֵּיסָרִית כָּל מַה שֶׁעָבַר עַל בִּתָּהּ, וְסִפְּרָה לָהּ כָּל הַמַּעֲשֶׂה. וּלְבַסּוֹף אָמְרָה לָהּ: וְהִיא גַּם־כֵּן בְּכָאן. אַחַר־כָּךְ אָמְרָה לָהּ הָאֵמֶת: אֲנִי אֲנִי הִיא, וְהוֹדִיעָה לָהּ, שֶׁגַּם הֶחְתָּן שֶׁלָּהּ בֶּן הַבֶּערְגֶיר הוּא גַּם־כֵּן בְּכָאן. אַךְ אָמְרָה לָהּ שֶׁאֵינָהּ רוֹצָה בְּאֹפֶן אַחֵר, רַק שֶׁיָּשִׁיבוּ אֶת אֲבִיהָ הַקֵּיסָר לִמְקוֹמוֹ. וְאִמָּהּ לֹא הָיְתָה מְרֻצֵּית לָזֶה כְּלָל, כִּי חָרָה לָהּ עָלָיו מְאֹד, עַל שֶׁבִּשְׁבִילוֹ הָיָה כָּל הַנַּ"ל, אַךְ אַף־עַל־פִּי־כֵן הֶכְרְחָה לְמַלְאוֹת רְצוֹן בִּתָּהּ. וְרָצוּ לַהֲשִׁיבוֹ וַיְבַקְּשׁוּ וְהִנֵּה אֵין הַקֵּיסָר נִמְצָא כְּלָל. וְהִגִּידָה לָהּ בִּתָּהּ שֶׁגַּם הוּא בְּכָאן. וְהָיְתָה הַחֲתֻנָּה. וְהַשִּׂמְחָה בִּשְׁלֵמוּת. וְהַמְּלוּכָה וְהַקֵּיסָרִית קִבְּלוּ הַזּוּג הַזֶּה וּמָלְכוּ בְּכָבְּה.

גַּם אַחַר־כָּךְ לֹא הָיָה לְהַקֵּיסָר הַזָּקֵן גְּדֻלָּה, כִּי הַכֹּל הָיָה עַל־יָדוֹ. הַמַּאטְרָאס טָפְחוּ טָפְחוּ אוֹתוֹ עַל פָּנָיו וּדְחָפוּהוּ. הַבֶּערְגֶיר הָיָה לוֹ גְּדֻלָּה מְאֹד (כִּי הוּא) אֲבִי הַקֵּיסָר, שֶׁהוּא הָעִקָּר. בְּלוֹט כְּתִיב (בראשית יט): "הָהָרָה הִמָּלֵט" הַיְנוּ בֶּערְגֶיר, וּמִמֶּנּוּ נוֹלַד מָשִׁיחַ, שֶׁיָּבוֹא בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ אָמֵן.

יִשְׂרָאֵל הָיָה לָהֶם סִימָנִים בְּמִצְרַיִם (שמות ג): "פָּקֹד פָּקַדְתִּי" מִי שֶׁיֹּאמַר לָהֶם זֶה הַלָּשׁוֹן הוּא הַגּוֹאֵל. וְהַדָּבָר תָּמוּהַּ: מֵאַחַר שֶׁיָּדְעוּ כָּל יִשְׂרָאֵל מִזֶּה אִם־כֵּן מַהוּ הַסִּימָן? אֶפְשָׁר לֹא נִמְסַר אֶלָּא לְהַזְקִנִים.

וְגַם עַל הַגּוֹאֵל הָאַחֲרוֹן בְּוַדַּאי יֵשׁ סִימָנִים.

מָשִׁיחַ יַגִּיד לְיִשְׂרָאֵל כָּל מַה שֶׁעָבַר עַל יִשְׂרָאֵל בְּכָל יוֹם וְיוֹם. עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל בִּפְרָט.

תָּמַר אִבְּדָה גַּם־כֵּן הַסִּימָנִים כַּמּוּבָא בַּמִּדְרָשׁ (מדרש רבה פרשת בראשית פרשה פ"ה). גַּם כְּשֶׁהָיְתָה יוֹצֵאת לִשְׂרֵף בָּא הס"מ וְהִרְחִיק מִמֶּנָּה הַסִּימָנִים וּבָא גַּבְרִיאֵל וְקֵרְבָן כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בַּמִּדְרָשׁ, וּמִמֶּנָּה נוֹלַד מָשִׁיחַ, בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ אָמֵן.

בָּעִנְיָן הַמְבֹאָר בְּמַעֲשֶׂה זוֹ שֶׁכָּל אֶחָד בָּא עִם שִׁיר שֶׁל חֵשֶׁק וְלִקְצָתָם וְכוּ'. הַנִּמְשָׁל מוּבָן, שֶׁכְּמוֹ כֵן, כַּמָּה גְּדוֹלִים עוֹשִׂים מַה שֶּׁעוֹשִׂים וְכָל אֶחָד אוֹמֵר שִׁירִים וְכַיּוֹצֵא וְרוֹצִים לְהַשִּׂיג תַּכְלִית הַמְבֻקָּשׁ, וְאֵין מִי שֶׁזּוֹכֶה לְעִקַּר הַתַּכְלִית הָאֱמִתִּי בִּשְׁלֵמוּת כִּי אִם הָרָאוּי לָזֶה, וְלִקְצָתָם מְשִׁיבִים עַל יְדֵי שָׁלִיחַ אוֹ מֵאֲחוֹרֵי הַכֹּתֶל, אוֹ שֶׁמַּרְאִים לָהֶם פָּנִים וְכוּ' כַּמְבֹאָר בְּהַמַּעֲשֶׂה הַנַ"ל, אַךְ לַסּוֹף, הֵינוּ כְּשֶׁמִּסְתַּלְּקִים, מְשִׁיבִים לָהֶם שֶׁעֲדַיִן לֹא עָשׂוּ כְּלוּם וְכוּ', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם בַּמַּעֲשֶׂה סוֹף הַתְּשׁוּבָה שֶׁמְּשִׁיבָה הַיְפַת־תֹּאַר עַיִן שָׁם, עַד שֶׁיָּבוֹא הַמַּנְהִיג הַנָּכוֹן וְכוּ'.

מעשה י"א - מבן מלך ובן שפחה שנתחלפו

מַעֲשֶׂה בְּמֶלֶךְ אֶחָד, שֶׁהָיְתָה שִׁפְחָה אַחַת בְּבֵיתוֹ שֶׁהָיְתָה מְשַׁמֶּשֶׁת אֶת הַמַּלְכָּה. (וּמִסְתָּמָא מְבַשֶּׂלֶת אֵינָהּ רַשְׁאָה לִכָּנֵס אֶל הַמֶּלֶךְ, אַךְ הָיְתָה אֵיזֶה שִׁפְחָה מְשָׁרֶתֶת קְטַנָּה בְּמַעֲלָה). וְהִגִּיעַ זְמַן לֵדָתָהּ שֶׁל הַמַּלְכָּה, וְגַם הַשִּׁפְחָה הַנַ"ל הִגִּיעַ זְמַן לֵדָתָהּ בְּאוֹתוֹ הָעֵת. וְהַלְכָה הַמְיַלֶּדֶת וְהֶחֱלִיפָה הַוְלָדוֹת, לְמַעַן תִּרְאֶה מַה יִּצְמַח מִזֶּה וְאֵיךְ יִפֹּל דָּבָר. וְהֶחֱלִיפָה הַוְלָדוֹת, וְהִנִּיחָה בֶּן הַמֶּלֶךְ אֵצֶל הַשִּׁפְחָה וּבֶן הַשִּׁפְחָה אֵצֶל הַמַּלְכָּה.

וְאַחַר־כָּךְ הִתְחִילוּ אֵלּוּ הַבָּנִים לְהִתְגַּדֵּל. וּבֶן הַמֶּלֶךְ (הֵינוּ זֶה שֶׁנִּתְגַּדֵּל אֵצֶל הַמֶּלֶךְ, כִּי הָיוּ סוֹבְרִים שֶׁהוּא בֶּן הַמֶּלֶךְ) הָיוּ מְגַדְּלִים אוֹתוֹ מִמַּעֲלָה לְמַעֲלָה, עַד שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ וְגָדוֹל, וְהָיָה בָּרְיֶה גְּדוֹלָה. וְגַם אוֹתוֹ בֶּן הַשִּׁפְחָה (הֵינוּ בֶּן הַמֶּלֶךְ בֶּאֱמֶת, אַךְ נִתְגַּדֵּל אֵצֶל הַשִּׁפְחָה כַּנַ"ל) נִתְגַּדֵּל בְּבֵיתוֹ. וּשְׁנֵיהֶם הָיוּ לוֹמְדִים יַחַד בְּחֶדֶר אֶחָד, וְזֶה הַבֶּן מֶלֶךְ הָאֱמִתִּי, שֶׁנִּקְרָא בֶּן הַשִּׁפְחָה, הָיָה טִבְעוֹ נִמְשָׁךְ לְנִמּוּס הַמַּלְכוּת, אַךְ שֶׁהָיָה נִתְגַּדֵּל בְּבֵית הָעֶבֶד, וּלְהֶפֶךְ: בֶּן הַשִּׁפְחָה, שֶׁנִּקְרָא בֶּן הַמֶּלֶךְ, הָיָה טִבְעוֹ נִמְשָׁךְ לְנִמּוּס אֶחָד שֶׁלֹּא כְּנִמּוּס הַמֶּלֶךְ, אַךְ שֶׁהָיָה נִתְגַּדֵּל בְּבֵית הַמֶּלֶךְ וְהָיָה מֻכְרָח לְהִתְנַהֵג בְּנִמּוּס הַמַּלְכוּת, שֶׁהָיוּ מְגַדְּלִים אוֹתוֹ בְּנִמּוּס זֶה. וְהַמְיַלֶּדֶת הַנַ"ל, מֵחֲמַת שֶׁנָּשִׁים דַּעְתָּן קַלּוֹת, הָלְכָה וְגִלְּתָה הַסּוֹד לְאֶחָד, אֵיךְ שֶׁהֶחֱלִיפָה הַבָּנִים כַּנַ"ל. וְחָבְרָא חָבְרָא אִית לֵהּ, עַד שֶׁנִּתְגַּלָּה הַסּוֹד מֵאֶחָד לַחֲבֵרוֹ כְּדֶרֶךְ הָעוֹלָם. עַד שֶׁהָיוּ הָעוֹלָם מְרַנְּנִים בָּזֶה, אֵיךְ שֶׁנֶּחֱלַף הַבֶּן מֶלֶךְ, אֲבָל אֵין רַשְׁאִים לְדַבֵּר מִזֶּה שֶׁלֹּא יִתְגַּלֶּה לַמֶּלֶךְ. כִּי בְּוַדַּאי אֵין רַשְׁאִים שֶׁיֵּדַע הַמֶּלֶךְ מִזֶּה, כִּי מַה יַּעֲשֶׂה הַמֶּלֶךְ בָּזֶה, כִּי אֵין תַּקָּנָה לָזֶה, כִּי אִי־אֶפְשָׁר לְהַאֲמִין, אוּלַי הוּא שֶׁקֶר, וְאֵיךְ אֶפְשָׁר לַחֲזֹר וּלְהַחֲלִיף? וְעַל כֵּן בְּוַדַּאי אָסוּר לָהֶם לְגַלּוֹת זֹאת לַמֶּלֶךְ, רַק הָעָם הָיוּ מְרַנְּנִים בֵּינֵיהֶם עַל זֶה.

וַיְהִי הַיּוֹם, וְהָלַךְ אֶחָד וְגִלָּה הַסּוֹד בְּאָזְנֵי הַבֶּן מֶלֶךְ, אֵיךְ שֶׁאוֹמְרִים עָלָיו שֶׁנֶּחֱלַף כַּנַ"ל, אַךְ אִי־אֶפְשָׁר לְךָ לַחֲקֹר עַל זֶה, כִּי אֵין זֶה כְּבוֹדְךָ וְאִי־אֶפְשָׁר לְךָ לַחֲקֹר זֹאת כְּלָל. אַךְ הוֹדַעְתִּי לְךָ זֹאת, כִּי אוּלַי יִהְיֶה קֶשֶׁר כְּנֶגֶד הַמְּלוּכָה, וְיוּכַל הַקֶּשֶׁר לְהִתְחַזֵּק עַל־יְדֵי־זֶה, כִּי יֹאמְרוּ

שֶׁהֵם לוֹקְחִים לְעַצְמָם הַבֵּן מֶלֶךְ לְמֶלֶךְ, הֵינוּ אוֹתוֹ שֶׁאוֹמְרִים עָלָיו שֶׁהוּא הַבֵּן מֶלֶךְ הָאֲמִתִּי כַּנַּ"ל, עַל כֵּן אַתָּה צָרִיךְ לַחֲשֹׁב מַחֲשָׁבוֹת עַל הַבֵּן הַנַּ"ל לְהַעֲבִירוֹ. (כָּל זֶה הוּא דִּבְרֵי אוֹתוֹ הָאִישׁ שֶׁגִּלָּה הַסּוֹד לְבֶן הַשִּׁפְחָה הַנִּקְרָא בֶּן הַמֶּלֶךְ).

וְהָלַךְ זֶה הַבֵּן מֶלֶךְ (הֵינוּ זֶה שֶׁנִּקְרָא בֶּן מֶלֶךְ. וְהַכְלָל: בְּכָל מָקוֹם שֶׁנִּזְכָּר כָּאן בֶּן הַמֶּלֶךְ סְתָם, הַכַּוָּנָה עַל הַנֶּחֱלָף, הֵינוּ שֶׁהוּא בֶּאֱמֶת בֶּן הַשִּׁפְחָה, רַק שֶׁנִּקְרָא בֶּן הַמֶּלֶךְ כִּי נִתְגַּדֵּל אֵצֶל הַמֶּלֶךְ כַּנַּ"ל. וְכֵן בְּבֶן הַשִּׁפְחָה בְּמָקוֹם שֶׁנִּזְכָּר בֶּן הַשִּׁפְחָה. רַק בְּמָקוֹם שֶׁנִּזְכָּר בֶּן הַמֶּלֶךְ הָאֱמֶת אוֹ בֶּן הַשִּׁפְחָה הָאֱמֶת, אָז הַכַּוָּנָה עַל הָאֱמֶת לַאֲמִתּוֹ) וְהִתְחִיל לִגְרֹם רָעוֹת לַאֲבִי הַבֵּן הַנַּ"ל (אֲשֶׁר בֶּאֱמֶת הוּא אֲבִיו כַּנַּ"ל) וְשָׂם עֵינוֹ לִהְיוֹת רוֹבֶה בּוֹ רָעוֹת תָּמִיד, וְהָיָה תָּמִיד גּוֹרֵם לוֹ רָעוֹת, רָעָה אַחַר רָעָה, כְּדֵי שֶׁיֵּכָרַח לַעֲקֹר עִם בְּנוֹ. וְכָל זְמַן שֶׁהָיָה הַמֶּלֶךְ חַי עֲדַיִן, לֹא הָיָה לוֹ מֶמְשָׁלָה כָּל־כָּךְ, אַף־עַל־פִּי־כֵן הָיָה גּוֹרֵם לוֹ רָעוֹת. וְאַחַר־כַּךְ נִזְקַן הַמֶּלֶךְ וּמֵת, וְלָקַח הוּא אֶת הַמְּלוּכָה (הֵינוּ הַבֶּן הַשִּׁפְחָה שֶׁנֶּחֱלָף וְנִקְרָא עַתָּה בֶּן מֶלֶךְ כַּנַּ"ל) וְאָז עָשָׂה רָעוֹת יוֹתֵר לַאֲבִי הַבֵּן הַנַּ"ל, רָעָה אַחַר רָעָה. וְהָיָה עוֹשֶׂה בְּדֶרֶךְ עָרְמָה, בְּאֹפֶן שֶׁלֹּא יָבִינוּ הָעוֹלָם שֶׁהוּא עוֹשֶׂה לוֹ רָעוֹת, כִּי אֵין זֶה נָאֶה בִּפְנֵי הֶהָמוֹן, רַק הָיָה מַעֲלִים הַדָּבָר וְגָרַם לוֹ רָעוֹת תָּמִיד.

וְהֵבִין אֲבִי הַבֵּן הַנַּ"ל שֶׁהוּא עוֹשֶׂה לוֹ רָעוֹת בִּשְׁבִיל הָעִנְיָן הַנַּ"ל. וְעָנָה וְאָמַר לִבְנוֹ (הֵינוּ בֶּן הַמֶּלֶךְ בֶּאֱמֶת, אַךְ עַל־יְדֵי הַחְלוּף נִדְמֶה שֶׁהוּא בְּנוֹ), וְסִפֵּר לוֹ כָּל הָעִנְיָן, וְאָמַר לוֹ, שֶׁיֵּשׁ לוֹ רַחֲמָנוּת גָּדוֹל עָלָיו. כִּי מִמַּה נַפְשֶׁךָ, אִם אַתָּה בְּנִי, בְּוַדַּאי יֵשׁ לִי רַחֲמָנוּת עָלֶיךָ, וְאִם אַתָּה בֶּן הַמֶּלֶךְ בֶּאֱמֶת, בְּוַדַּאי הָרַחֲמָנוּת גָּדוֹל בְּיוֹתֵר עָלֶיךָ, כִּי הוּא רוֹצֶה לְהַעֲבִיר אוֹתְךָ לְנַמְרֵי חַס וְשָׁלוֹם, עַל כֵּן אַתָּה מֻכְרָח לַעֲקֹר מִכָּאן. וְהוֹרָע בְּעֵינָיו הַדָּבָר מְאֹד.

אַךְ הַמֶּלֶךְ הַנַּ"ל (דְּהֵינוּ זֶה שֶׁנַּעֲשָׂה מֶלֶךְ תַּחַת אֲבִיו, כִּי נִדְמֶה שֶׁהוּא הַבֶּן מֶלֶךְ מֵחֲמַת הַחְלוּף) הָיָה רוֹבֶה לוֹ בְּכָל פַּעַם חִצֵּי רָעָתוֹ, זֶה אַחַר זֶה. וְנִתְיַשֵּׁב הַבֵּן הַנַּ"ל לַעֲקֹר מִשָּׁם, וְנָתַן לוֹ אֲבִיו מָמוֹן הַרְבֵּה וְהָלַךְ לוֹ. וְחָרָה לוֹ הַדָּבָר מְאֹד לַבֵּן הַנַּ"ל (אֲשֶׁר הוּא בֶּאֱמֶת בֶּן הַמֶּלֶךְ) עַל אֲשֶׁר נִתְגָּרֵשׁ מִמְּדִינָתוֹ בְּחִנָּם, כִּי הִסְתַּכֵּל בְּעַצְמוֹ: לָמָּה וְעַל מַה מַּגִּיעַ לִי זֹאת לְהִתְגָּרֵשׁ? אִם אֲנִי בֶּן הַמֶּלֶךְ בְּוַדַּאי אֵינוֹ מַגִּיעַ לִי זֹאת, וְאִם אֵינִי בֶּן הַמֶּלֶךְ, גַּם־כֵּן אֵינוֹ מַגִּיעַ לִי זֹאת לִהְיוֹת בּוֹרֵחַ בְּחִנָּם, כִּי מַה חֶטְאִי? וְהֵרַע לוֹ מְאֹד. וּמֵחֲמַת זֶה לָקַח אֶת עַצְמוֹ אֶל הַשִּׁתְיָה, וְהָלַךְ לְבֵית־הַזּוֹנוֹת, וְרָצָה לְבַלּוֹת בָּזֶה אֶת יָמָיו לְהִשְׁתַּכֵּר וְלֵילֵךְ בְּשִׁרירוּת לִבּוֹ, מֵחֲמַת שֶׁנִּתְגָּרֵשׁ בְּחִנָּם.

וְהַמֶּלֶךְ הַנַּ"ל תָּפַס אֶת הַמְּלוּכָה בְּחָזְקָה, וּכְשֶׁהָיָה שׁוֹמֵעַ שֶׁיֵּשׁ אֵיזֶה אֲנָשִׁים שֶׁמְּרַגְּנִים וּמְדַבְּרִים מֵהַחְלוּף הַנַּ"ל, הָיָה מַעֲנִישָׁם וְנוֹקֵם בָּם מְאֹד וּמְלַךְ בְּתֹקֶף וְעֹז.

וַיְהִי הַיּוֹם, וְנָסַע הַמֶּלֶךְ עִם שָׂרָיו לִתְפֹּס חַיּוֹת. (שֶׁקּוֹרִין נָאוְלָאוְוִיָע) וּבָאוּ לְמָקוֹם נָאֶה, וּנְהַר מַיִם לִפְנֵי הַמָּקוֹם הַהוּא. וְעָמְדוּ שָׁם לָנוּחַ וּלְטַיֵּל, וְהִנִּיחַ עַצְמוֹ הַמֶּלֶךְ לִשְׁכַּב, וּבָא עַל דַּעְתּוֹ הַמַּעֲשֶׂה הַנַּ"ל שֶׁעָשָׂה שֶׁגֵּרֵשׁ אֶת הַבֵּן הַנַּ"ל בְּחָנָם. כִּי מִמַּה נַפְשָׁךְ: אִם הוּא בֵּן הַמֶּלֶךְ, לֹא דַּי שֶׁנִּתְחַלֵּף? מַדּוּעַ יִהְיֶה נִתְגָּרֵשׁ מִכָּאן? וְאִם אֵינוֹ בֵּן הַמֶּלֶךְ, גַּם־כֵּן אֵין מַגִּיעַ לוֹ לְגָרְשׁוֹ, כִּי מֶה חָטָא? וְהָיָה הַמֶּלֶךְ חוֹשֵׁב בָּזֶה וּמִתְחָרֵט עַל הַחֵטְא, וְהָעַוְלָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת שֶׁעָשָׂה. וְלֹא יָדַע לְתֵת עֵצָה לְנַפְשׁוֹ מַה לַּעֲשׂוֹת בָּזֶה, וְאֵי־אֶפְשָׁר לְדַבֵּר מִדָּבָר כָּזֶה עִם שׁוּם אָדָם לְהִתְיַעֵץ עִמּוֹ, וְנִתְעַצֵּב בְּדַאֲגָה מְאֹד. וְאָמַר לְהַשָּׂרִים לָשׁוּב, כִּי מֻאַחַר שֶׁנִּפְלָה עָלָיו דְּאָגָה אֵין צְרִיכִין עוֹד לְטַיֵּל, וְחָזְרוּ לְבֵיתָם. וּכְשֶׁחָזַר הַמֶּלֶךְ לְבֵיתוֹ, בְּוַדַּאי הָיוּ לוֹ כַּמָּה עִנְיָנִים וַעֲסָקִים, וְנִתְעַסֵּק בַּעֲסָקָיו וְעָבַר מִדַּעְתּוֹ עִנְיַן הַנַּ"ל.

וְהַבֵּן הַנַּ"ל שֶׁנִּתְגָּרֵשׁ (אֲשֶׁר הוּא בֶּן הַמֶּלֶךְ בֶּאֱמֶת) וְעָשָׂה מַה שֶּׁעָשָׂה וּבִזְבֵּז מְעוֹתָיו, פַּעַם אֶחָד יָצָא לְבַדּוֹ לְטַיֵּל. וְהִנִּיחַ לִשְׁכַּב, וּבָא לוֹ עַל דַּעְתּוֹ מַה שֶּׁעָבַר עָלָיו, וְחָשַׁב מַה זֹּאת עָשָׂה אֱלֹקִים לִי: אִם אֲנִי הַבֵּן מֶלֶךְ בְּוַדַּאי אֵינוֹ רָאוּי לִי זֹאת, וְאִם אֵינִי בֵּן הַמֶּלֶךְ גַּם־כֵּן אֵינוֹ מַגִּיעַ לִי זֹאת, לִהְיוֹת בּוֹרֵחַ וּמְגֹרָשׁ. וְנִתְיַשֵּׁב בְּדַעְתּוֹ: אַדְרַבָּא, אִם־כֵּן שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יָכוֹל לַעֲשׂוֹת כָּזֹאת, לְהַחֲלִיף אֶת בֶּן הַמֶּלֶךְ וְשֶׁיֵּעָבֵר עָלָיו כַּנַּ"ל, אִם־כֵּן, הֵיתֵכֶן מַה שֶּׁעָשִׂיתִי? וְכִי כָּךְ הָיָה רָאוּי לִי לְהִתְנַהֵג כְּמוֹ שֶׁעָשִׂיתִי? וְהִתְחִיל לְהִצְטַעֵר וּלְהִתְחָרֵט מְאֹד עַל הַמַּעֲשִׂים רָעִים שֶׁעָשָׂה. וְאַחַר־כָּךְ חָזַר לִמְקוֹמוֹ, וְחָזַר אֶל הַשִּׂכְרוּת, אַךְ מֵחֲמַת שֶׁכְּבָר הִתְחִיל לְהִתְחָרֵט, הָיָה מְבַלְבֵּל אוֹתוֹ הַמַּחֲשָׁבוֹת שֶׁל חֲרָטָה וּתְשׁוּבָה בְּכָל פַּעַם.

פַּעַם אַחַת, הִנִּיחַ עַצְמוֹ לִשְׁכַּב, וְחָלַם לוֹ, אֵיךְ שֶׁבְּמָקוֹם פְּלוֹנִי יֵשׁ יָרִיד בְּיוֹם פְּלוֹנִי, שֶׁיֵּלֵךְ לְשָׁם, וּמַה שֶּׁיִּזְדַּמֵּן לוֹ בָּרִאשׁוֹנָה אֵיזֶה עֲבָדוּת לְהִשְׂתַּכֵּר, יַעֲשֶׂה אוֹתוֹ הָעֲבָדוּת, אַף אִם אֵינוֹ לְפִי כְּבוֹדוֹ. וְהֶקִיץ, וְהַחֲלוֹם הַזֶּה נִכְנַס לוֹ מְאֹד בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ. כִּי לִפְעָמִים עוֹבֵר הַדָּבָר תֵּכֶף מִן הַמַּחֲשָׁבָה, אַךְ דְּבַר הַחֲלוֹם הַזֶּה נִכְנַס הַרְבֵּה בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ. אַךְ אַף־עַל־פִּי־ כֵן הָיָה קָשֶׁה בְּעֵינָיו לַעֲשׂוֹת זֹאת, וְהָלַךְ יוֹתֵר אֶל הַשְׁתִּיָה. וְחָלַם לוֹ יוֹתֵר הַחֲלוֹם הַנַּ"ל כַּמָּה פְּעָמִים, וּבִלְבֵּל אוֹתוֹ מְאֹד.

פַּעַם אַחַת הָיוּ אוֹמְרִים לוֹ בַּחֲלוֹם: אִם אַתָּה רוֹצֶה לָחוּס עַל עַצְמְךָ תַּעֲשֶׂה כַּנַּ"ל! וְהֶכְרַח לְקַיֵּם אֶת הַחֲלוֹם. וְהָלַךְ וְנָתַן מוֹתַר הַמָּעוֹת שֶׁהָיָה לוֹ עֲדַיִן עַל הָאַכְסַנְיָא, גַּם הַמַּלְבּוּשִׁים חֲשׁוּבִים שֶׁהָיָה לוֹ הִנִּיחַ גַּם־כֵּן עַל הָאַכְסַנְיָא. וְהוּא לָקַח לְעַצְמוֹ מַלְבּוּשׁ פָּשׁוּט שֶׁל סוֹחֲרִים, כְּגוֹן (אָפִּינְטְשֶׁע) וְנָסַע עַל הַיָּרִיד. וּבָא לְשָׁם.

וְהִשְׁכִּים וְהָלַךְ עַל הַיָּרִיד. וּפָגַע בּוֹ סוֹחֵר וְאָמַר לוֹ: רְצוֹנְךָ לְהִשְׂתַּכֵּר בְּאֵיזֶה עֲבָדוּת? הֵשִׁיב לוֹ הֵן. אָמַר לוֹ: אֲנִי צָרִיךְ לְהוֹלִיךְ בְּהֵמוֹת, תַּשְׂכִּיר עַצְמְךָ אֶצְלִי? וְהוּא לֹא הָיָה לוֹ פְּנַאי לְיַשֵּׁב אֶת עַצְמוֹ בָּזֶה, מֵחֲמַת הַחֲלוֹם הַנַּ"ל. וְעָנָה וְאָמַר תֵּכֶף הֵן! וְהַסּוֹחֵר שְׂכָרוֹ תֵּכֶף. וְתֵכֶף

הִתְחִיל לְשַׁמֵּשׁ עִמּוֹ וּלְצַוּוֹת עָלָיו כְּדַרְכּוֹ הָאָדוֹן עַל מְשָׁרְתָיו. וְהוּא הִתְחִיל לְהִסְתַּכֵּל בְּעַצְמוֹ מָה עָשָׂה, כִּי בְּוַדַּאי אֵין רָאוּי לוֹ עֲבָדוּת כָּזֶה, כִּי הוּא אִישׁ רַךְ וְעַתָּה יִצְטָרֵךְ לְהוֹלִיךְ בְּהֵמוֹת וְיִכְרַח לֵילֵךְ רַגְלִי אַצֶל הַבְּהֵמוֹת. אַךְ אִי אֶפְשָׁר לְהִתְחָרֵט. וְהַסּוֹחֵר מְצַוֶּה עָלָיו כְּדַרְכּוֹ הָאָדוֹן. וְשָׁאַל אֶת הַסּוֹחֵר: אֵיךְ אֵלֵךְ לְבַדִּי עִם הַבְּהֵמוֹת? הֵשִׁיב לוֹ: יֵשׁ עוֹד רוֹעִים מוֹלִיכֵי בְּהֵמוֹת שֶׁלִּי, וְתֵלֵךְ עִמָּם. וְנָתַן לוֹ לְיָדוֹ אֵיזֶה בְּהֵמוֹת שֶׁיּוֹלִיכֵם, וְהוֹלִיכָם חוּץ לָעִיר. וְשָׁם נִתְקַבְּצוּ יַחַד שְׁאָר הָרוֹעִים הַמּוֹלִיכִים הַבְּהֵמוֹת, וְהָלְכוּ יַחַד. וְהוֹלִיךְ אֶת הַבְּהֵמוֹת. וְהַסּוֹחֵר הָיָה רוֹכֵב עַל סוּס, וְהָלַךְ אֶצְלָם. וְהַסּוֹחֵר הָיָה רוֹכֵב בְּאַכְזָרִיּוּת, וּכְנָגְדּוֹ הָיָה בְּאַכְזָרִיּוּת יוֹתֵר מְאֹד. וְהוּא הָיָה מִתְפַּחֵד מְאֹד מְאֹד מִן הַסּוֹחֵר מֵחֲמַת שֶׁרָאָהוּ בְּאַכְזָרִיּוּת גָּדוֹל כְּנֶגְדּוֹ, וְהָיָה מִתְיָרֵא פֶּן יַכֶּה אוֹתוֹ הַכָּאָה אַחַת בְּמַקְלוֹ וְיָמוּת תֵּכֶף (הַיְנוּ כִּי מֵרֹב דַּקּוּתוֹ כִּי הָיָה אִישׁ רַךְ מְאֹד עַל כֵּן נִדְמֶה לוֹ כֵּן). וְהָיָה הוֹלֵךְ עִם הַבְּהֵמוֹת וְהַסּוֹחֵר אֶצְלָם. וּבָאוּ לְאֵיזֶה מָקוֹם, וְלָקְחוּ הַשַּׂק שֶׁמַּנַּח בּוֹ הַלֶּחֶם שֶׁל הָרוֹעִים, וְנָתַן לָהֶם (הַסּוֹחֵר) לֶאֱכֹל. וְנָתְנוּ לוֹ גַּם־כֵּן מִלֶּחֶם זֶה וְאָכַל.

אַחַר־כָּךְ, הָיוּ הוֹלְכִים אֵצֶל יַעַר עָב מְאֹד (הַיְנוּ שֶׁהָאֵילָנוֹת הֵם רְצוּפִים וּתְכוּפִים מְאֹד זֶה אֵצֶל זֶה), וְהָלְכוּ וְתָעוּ ב' בְּהֵמוֹת מֵהַבְּהֵמוֹת שֶׁל זֶה הַבֵּן שֶׁנַּעֲשָׂה רוֹעֶה אֵצֶל הַסּוֹחֵר כַּנַּ"ל. וְצָעַק עָלָיו הַסּוֹחֵר, וְהָלַךְ אַחֲרֵיהֶם לְתוֹפְסָם, וְהֵם בָּרְחוּ יוֹתֵר. וְרָדַף אַחֲרֵיהֶם. וּמֵחֲמַת שֶׁהַיַּעַר הָיָה רָצוּף וָעָב, תֵּכֶף כְּשֶׁנִּכְנַס לְתוֹךְ הַיַּעַר, לֹא רָאוּ זֶה אֶת זֶה, וְנִתְעַלֵּם מֵעֵינֵי הַחֲבֵרִים שֶׁלּוֹ מִיָּד. וְהוּא הָיָה הוֹלֵךְ וְרוֹדֵף אַחֲרֵי הַבְּהֵמוֹת וְהֵם בּוֹרְחִים. וְרָדַף אַחֲרֵיהֶם הַרְבֵּה עַד שֶׁבָּא לְתוֹךְ עֹבִי הַיַּעַר. וְנִתְיַשֵּׁב: בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ, אָמוּת. כִּי אִם אָשׁוּב בְּלִי הַבְּהֵמוֹת אָמוּת עַל יְדֵי הַסּוֹחֵר. כִּי הָיָה נִדְמֶה לוֹ מֵחֲמַת פַּחַד שֶׁהָיָה לוֹ מִן הַסּוֹחֵר, שֶׁיְּמִית אוֹתוֹ כְּשֶׁיָּשׁוּב בְּלִי הַבְּהֵמוֹת. וְאִם אֶהְיֶה כָּאן גַּם כֵּן אָמוּת עַל יְדֵי חַיּוֹת שֶׁבַּיַּעַר. וְלָמָּה לִי לָשׁוּב אֶל הַסּוֹחֵר? כִּי אֵיךְ אוּכַל לָבוֹא אֵלָיו בְּלִי הַבְּהֵמוֹת? כִּי הָיָה לוֹ פַּחַד גָּדוֹל מִמֶּנּוּ. וְהָלַךְ וְרָדַף יוֹתֵר אַחֲרֵי הַבְּהֵמוֹת, וְהֵם בּוֹרְחִים. בְּתוֹךְ כָּךְ נַעֲשָׂה לַיְלָה. וְדָבָר כָּזֶה עֲדַיִן לֹא עָבַר עָלָיו, שֶׁיִּצְטָרֵךְ לָלוּן יְחִידִי בַּלַּיְלָה בְּתוֹךְ עֹבִי הַיַּעַר כָּזֶה. וְשָׁמַע קוֹל נַהֲמַת הַחַיּוֹת שֶׁהוֹמִים כְּדַרְכָּם. וְנִתְיַשֵּׁב בְּדַעְתּוֹ, וְעָלָה עַל אֵיזֶה אִילָן וְלָן שָׁם. וְשָׁמַע קוֹל הַחַיּוֹת שֶׁשּׁוֹאֲגִים כְּדַרְכָּם.

בַּבֹּקֶר הִסְתַּכֵּל, וְרָאָה וְהִנֵּה הַבְּהֵמוֹת עוֹמְדִים סְמוּכִים אֶצְלוֹ. וְיָרַד מִן הָאִילָן וְהָלַךְ לְתוֹפְסָם, וּבָרְחוּ לְהַלָּן. וְהָלַךְ אַחֲרֵיהֶם יוֹתֵר, וּבָרְחוּ יוֹתֵר. וְהָיוּ הַבְּהֵמוֹת מוֹצְאִים שָׁם אֵיזֶה עֲשָׂבִים וְעָמְדוּ לְרְעוֹת וְלֶאֱכֹל, וְהָיָה הוֹלֵךְ לְתוֹפְסָם, וּבָרְחוּ. וְכֵן הָיָה הוֹלֵךְ אַחֲרֵיהֶם וְהֵם בּוֹרְחִים, הוֹלֵךְ אַחֲרֵיהֶם וְהֵם בּוֹרְחִים, עַד שֶׁבָּא בְּתוֹךְ עֹבִי הַיַּעַר מְאֹד, שֶׁהָיָה שָׁם חַיּוֹת שֶׁאֵינָם מִתְיָרְאִים מֵאָדָם כְּלָל, כִּי הֵם רְחוֹקִים מִן הַיִּשּׁוּב. וְשׁוּב נַעֲשָׂה לַיְלָה. וְשָׁמַע קוֹל נַהֲמַת

הַחַיּוֹת, וְנִתְיָרֵא מְאֹד. וַיִּרְא וְהִנֵּה עוֹמֵד שָׁם אִילָן גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד. וְעָלָה עַל אוֹתוֹ הָאִילָן. בְּבוֹאוֹ עַל הָאִילָן, וַיִּרְא וְהִנֵּה שׁוֹכֵב שָׁם בֶּן אָדָם, וְנִתְיָרֵא. אַךְ אַף עַל פִּי כֵן הָיָה לוֹ לְנֶחָמָה מֵאַחַר שֶׁמְּצָא כָּאן בֶּן אָדָם. וְשָׁאֲלוּ זֶה אֶת זֶה: "מִי אַתָּה? בֶּן אָדָם", "מִי אַתָּה? בֶּן אָדָם", "מֵאַיִן בָּאתָ לְכָאן?" וְלֹא הָיָה רְצוֹנוֹ לְסַפֵּר לוֹ מַה שֶּׁעָבַר עָלָיו. וְהֵשִׁיב לוֹ: עַל יְדֵי הַבְּהֵמוֹת, שֶׁהָיִיתִי רוֹעֶה בְּהֵמוֹת, וְתָעוּ ב' בְּהֵמוֹת לְכָאן, וְעַל יְדֵי זֶה בָּאתִי לְכָאן כַּנַ"ל. וְשָׁאַל הוּא אֶת הָאָדָם שֶׁמְּצָא שָׁם עַל הָאִילָן: מֵאַיִן בָּאתָ אַתָּה לְכָאן? הֵשִׁיב לוֹ: אֲנִי בָּאתִי לְכָאן עַל יְדֵי הַסּוּס, שֶׁהָיִיתִי רוֹכֵב עַל הַסּוּס, וְעָמַדְתִּי לְפוּשׁ, וְהָלַךְ הַסּוּס וְתָעָה בְּתוֹךְ הַיַּעַר. וְהָיִיתִי רוֹדֵף אַחֲרָיו לְתָפְסוֹ, וְהוּא בָּרַח יוֹתֵר, עַד שֶׁבָּאתִי לְכָאן. וְנִתְחַבְּרוּ שָׁם יַחַד, שֶׁיִּהְיֶה לָהֶם צַוָּתָא חָדָא. וְדִבְּרוּ בֵּינֵיהֶם שֶׁאֲפִלּוּ כְּשֶׁיְּבוֹאוּ לְיִשּׁוּב, יִהְיוּ גַּם־כֵּן בְּיַחַד בְּצַוָּתָא חָדָא. וְלָנוּ שָׁם שְׁנֵיהֶם. וְשָׁמְעוּ קוֹל נַהֲמַת הַחַיּוֹת שֶׁהוֹמִים וְשׁוֹאֲגִים מְאֹד.

לִפְנוֹת בֹּקֶר, שָׁמַע קוֹל חוּכָא גְּדוֹלָה מְאֹד מְאֹד עַל פְּנֵי כָּל הַיַּעַר, שֶׁהָיְתָה מִתְפַּשֶּׁטֶת קוֹל הַחוּכָא עַל כָּל הַיַּעַר, כִּי הָיָה חוּכָא גְּדוֹלָה מְאֹד מְאֹד, עַד שֶׁהָיָה הָאִילָן מִזְדַּעְזֵעַ וּמִתְנַעְנֵעַ מִן הַקּוֹל. וְהוּא נִתְבַּהֵל וְנִתְפַּחֵד מְאֹד מְאֹד מְזֶה. וְאָמַר לוֹ הַשֵּׁנִי: (הֵינוּ זֶה הָאָדָם שֶׁמְּצָא שָׁם עַל הָאִילָן שֶׁשָּׁכַב שָׁם מִקֹּדֶם) שׁוּב אֵין אֲנִי מִתְפַּחֵד כְּלָל מִזֶּה. כִּי כְּבָר אֲנִי לָן כָּאן זֶה כַּמָּה לֵילוֹת, וּבְכָל לַיְלָה סָמוּךְ אֶל הַיּוֹם נִשְׁמַע קוֹל הַחוּכָא הַזֶּה, עַד שֶׁכָּל הָאִילָנוֹת רוֹעֲשִׁים וּמִזְדַּעְזְעִים. וְנִתְבַּהֵל מְאֹד. וְאָמַר לַחֲבֵרוֹ: הַדָּבָר נִרְאֶה שֶׁזֶּהוּ מָקוֹם הַיְדוּעִים. כִּי בַּיְּשׁוּב לֹא נִשְׁמַע קוֹל חוּכָא כָּזֶה. כִּי מִי שָׁמַע קוֹל חוּכָא עַל כָּל הָעוֹלָם?

וְאַחַר־כָּךְ נַעֲשָׂה תֶּכֶף יוֹם. וְהִסְתַּכְּלוּ, וַיִּרְאוּ וְהִנֵּה הַבְּהֵמוֹת שֶׁל זֶה עוֹמְדִים, וְגַם הַסּוּס שֶׁל זֶה עוֹמֵד. וַיָּרְדוּ, וְהִתְחִילוּ לְרַדֵּף. זֶה אַחַר הַבְּהֵמוֹת, וְזֶה אַחַר הַסּוּס. וְהַבְּהֵמוֹת הָיוּ בּוֹרְחִים לְהַלָּן יוֹתֵר, וְהוּא רוֹדֵף וְכוּ' כַּנַ"ל. וְכֵן הַשֵּׁנִי רָדַף אַחַר הַסּוּס וְהַסּוּס בּוֹרֵחַ, עַד שֶׁנִּתְרַחֲקוּ וְנִתְעוּ זֶה מִזֶּה.

בְּתוֹךְ כָּךְ מָצָא שַׂק עִם לֶחֶם. וְזֶה חָשׁוּב בְּוַדַּאי מְאֹד מְאֹד בַּמִּדְבָּר. וְלָקַח הַשַּׂק עַל כְּתֵפוֹ, וְהָלַךְ אַחֲרֵי הַבְּהֵמוֹת.

בְּתוֹךְ כָּךְ פָּגַע בְּאָדָם אֶחָד וְנִתְבַּהֵל מִתְּחִלָּה, אַךְ אַף־עַל־פִּי־כֵן הָיָה לוֹ לְנֶחָמָה קְצָת מֵאַחַר שֶׁמְּצָא כָּאן אָדָם. וְשָׁאַל אוֹתוֹ הָאָדָם: "אֵיךְ בָּאתָ לְכָאן?", חָזַר הוּא וְשָׁאַל אֶת הָאָדָם הַזֶּה: "אֵיךְ בָּאתָ אַתָּה לְכָאן?" הֵשִׁיב לוֹ: "אֲנִי, אֲבוֹתַי וַאֲבוֹת אֲבוֹתַי נִתְגַּדְּלוּ כָּאן. אַךְ אַתָּה, אֵיךְ בָּאתָ לְכָאן, כִּי לְכָאן לֹא יָבוֹא כְּלָל שׁוּם אָדָם מִן הַיִּשּׁוּב". וְנִתְבַּהֵל, כִּי הֵבִין שֶׁאֵין זֶה אָדָם כְּלָל. מֵאַחַר שֶׁאוֹמֵר שֶׁאֲבוֹת אֲבוֹתָיו נִתְגַּדְּלוּ כָּאן, וְאָדָם מִן הַיִּשּׁוּב אֵינוֹ בָּא לְכָאן. עַל כֵּן הֵבִין שֶׁבְּוַדַּאי אֵין זֶה אָדָם כְּלָל. אַף־עַל־פִּי־כֵן לֹא עָשָׂה לוֹ כְּלָל וְקֵרְבוֹ. (הֵינוּ שֶׁזֶּה הָאָדָם הַיַּעַר לֹא עָשָׂה שׁוּם רָעָה לָזֶה שֶׁהָלַךְ אַחֲרֵי הַבְּהֵמוֹת שֶׁהוּא בֶּן הַמֶּלֶךְ הָאֱמֶת שֶׁנֶּחֱלַף כַּנַ"ל)

וְאָמַר לוֹ: (הַיְנוּ אָדָם הַיַּעַר לְבֶן הַמֶּלֶךְ הָאֱמֶת) מָה אַתָּה עוֹשֶׂה כָּאן? הֵשִׁיב לוֹ שֶׁהוּא רוֹדֵף אַחַר הַבְּהֵמוֹת כַּנַ"ל. אָמַר לוֹ הָאָדָם הַנַ"ל: חָדַל לְךָ לִרְדֹּף אַחֲרֵי הָעֲוונוֹת! כִּי אֵין זֶה בְּהֵמוֹת כְּלָל, רַק הָעֲוונוֹת שֶׁלְּךָ הֵם מוֹלִיכִים אוֹתְךָ כָּךְ. דַּי לְךָ. כְּבָר קִבַּלְתָּ אֶת שֶׁלְּךָ, הַיְנוּ הָעֹנֶשׁ שֶׁלְּךָ כְּבָר קִבַּלְתָּ, וְעַתָּה חָדַל לְךָ מִלִּרְדָּפָם עוֹד. בּוֹא עִמִּי, וְתָבוֹא לְמַה שֶּׁיָּאוּת לְךָ. וְהָלַךְ עִמּוֹ. וְנִתְיָרֵא לְדַבֵּר עִמּוֹ וּלְשָׁאֲלוֹ, כִּי אָדָם כָּזֶה פֶּן יִפְתַּח פִּיו וְיִבְלָעֵנוּ. (הַיְנוּ שֶׁזֶּה הַבֶּן הַמֶּלֶךְ הָאֱמֶת הָלַךְ עִם הָאָדָם הַיַּעַר הַזֶּה, וְהָיָה מִתְיָרֵא לְדַבֵּר עִמּוֹ וְלִשְׁאֹל אוֹתוֹ דָּבָר, פֶּן יִפְתַּח פִּיו וְיִבְלָעֵנוּ. כִּי הֵבִין שֶׁאֵין זֶה אָדָם כְּלָל) וְהָלַךְ אַחֲרָיו.

בְּתוֹךְ כָּךְ פָּגַע אֶת חֲבֵרוֹ שֶׁרָדַף אַחַר הַסּוּס כַּנַ"ל. וְתָכֶף כְּשֶׁרָאָהוּ, רָמַז לוֹ: תֵּדַע שֶׁאֵין זֶה אָדָם כְּלָל, וְלֹא תִשָּׂא וְתִתֵּן עִמּוֹ כְּלָל, כִּי אֵין זֶה אָדָם כְּלָל. וְהָלַךְ מִיָּד וְלִחַשׁ לוֹ בְּאָזְנָיו כָּל זֶה. שֶׁאֵין זֶה אָדָם כְּלָל וְכוּ' כַּנַ"ל. וְהִסְתַּכֵּל חֲבֵירוֹ (הַיְנוּ הָאָדָם שֶׁל הַסּוּס) וַיַּרְא וְהִנֵּה שַׂק עִם לֶחֶם עַל כְּתֵפוֹ. וְהִתְחִיל לְהִתְחַנֵּן לוֹ: אָחִי, זֶה כַּמָּה יָמִים שֶׁלֹּא אָכַלְתִּי, תֵּן לִי לֶחֶם. הֵשִׁיב לוֹ: כָּאן בַּמִּדְבָּר אֵין מוֹעִיל שׁוּם דָּבָר, כִּי חַיֵּי קוֹדְמִין וַאֲנִי צָרִיךְ הַלֶּחֶם בִּשְׁבִילִי. וְהִתְחִיל לְהִתְחַנֵּן לוֹ וּלְבַקְּשׁוֹ מְאֹד: אֶתֵּן לְךָ מַה שֶּׁאֶתֵּן (אַךְ בְּוַדַּאי אֵין מוֹעִיל שׁוּם מִהַר וּמַתָּן בְּעַד לֶחֶם בַּמִּדְבָּר), הֵשִׁיב לוֹ: מַה תִּתֵּן לִי, כִּי מַה תּוּכַל לָתֵת לִי בְּעַד לֶחֶם בַּמִּדְבָּר. הֵשִׁיב לוֹ: (הַיְנוּ זֶה שֶׁבִּקֵּשׁ הַלֶּחֶם שֶׁהוּא הָאָדָם שֶׁל הַסּוּס, הֵשִׁיב לְאָדָם שֶׁל הַבְּהֵמוֹת שֶׁהוּא בֶּן הַמֶּלֶךְ הָאֱמֶת) אֶתֵּן לְךָ כָּל עַצְמִי, שֶׁאֶמְכֹּר אֶת עַצְמִי לְךָ בְּעַד לֶחֶם. וְנִתְיַשֵּׁב: (הַיְנוּ הָאָדָם שֶׁל הַבְּהֵמוֹת נִתְיַשֵּׁב בְּעַצְמוֹ) לִקְנוֹת אָדָם, כְּדַאי לִתֵּן לוֹ לֶחֶם. וְקָנָה אוֹתוֹ לְעֶבֶד עוֹלָם, וְנִשְׁבַּע לוֹ בִּשְׁבוּעוֹת שֶׁיִּהְיֶה לוֹ עֶבֶד עוֹלָם גַּם כְּשֶׁיִּבּוֹאוּ לְיִשּׁוּב, וְהוּא יִתֵּן לוֹ לֶחֶם, דְּהַיְנוּ, שֶׁיֹּאכְלוּ יַחַד מִן הַשַּׂק עַד שֶׁיִּכְלֶה הַלֶּחֶם.

וְהָלְכוּ יַחַד אַחֲרֵי הָאָדָם הַיַּעַר הַנַ"ל. וְזֶה הָעֶבֶד הוֹלֵךְ אַחֲרָיו (הַיְנוּ זֶה הָאָדָם שֶׁל הַסּוּס שֶׁנִּמְכַּר לְעֶבֶד לְהָאָדָם שֶׁל הַבְּהֵמוֹת, הָלַךְ אַחֲרָיו אַחֲרֵי הָאָדָם שֶׁל הַבְּהֵמוֹת, וּשְׁנֵיהֶם הָלְכוּ אַחֲרֵי אָדָם הַיַּעַר) וְעַל יְדֵי זֶה הֵקֵל עָלָיו קְצָת. כְּשֶׁהָיָה צָרִיךְ לְהַגְבִּיהַּ אֵיזֶה דָּבָר אוֹ אֵיזֶה עִנְיָן אַחֵר הָיָה מְצַוֶּה עַל עַבְדּוֹ (הַיְנוּ עַל זֶה הָאָדָם שֶׁל הַסּוּס שֶׁנִּמְכַּר לוֹ לְעֶבֶד) שֶׁיַּגְבִּיהַּ לוֹ וְשֶׁיַּעֲשֶׂה לוֹ חֶפְצוֹ. וְהָלְכוּ יַחַד אַחֲרֵי אָדָם הַיַּעַר הַנַ"ל, וּבָאוּ לְמָקוֹם שֶׁהָיוּ שָׁם נְחָשִׁים וְעַקְרַבִּים, וְנִתְפַּחֵד מְאֹד. וּמֵחֲמַת הַפַּחַד שֶׁאַל אֶת הָאָדָם הַיַּעַר אֵיךְ נַעֲבֹר כָּאן, הֵשִׁיב לוֹ: הֲלֹא גַּם זֶה יִפָּלֵא (אֶלָּא מַאי) אֵיךְ תִּכָּנֵס וְתָבוֹא לְבֵיתִי?! וְהֶרְאָהוּ אֶת בֵּיתוֹ שֶׁעוֹמֵד בָּאֲוִיר. וְאֵיךְ תִּכָּנֵס בְּבֵיתִי?! וְהָלְכוּ עִם הָאָדָם הַיַּעַר הַנַ"ל, וְהֶעֱבִיר אוֹתָם בְּשָׁלוֹם, וְהִכְנִיסָם לְבֵיתוֹ וְהֶאֱכִילָם וְהִשְׁקָם. וְהָלַךְ לוֹ.

וְזֶה (הַיְנוּ בֶּן הַמֶּלֶךְ הָאֱמֶת שֶׁהוּא הָאָדָם שֶׁל הַבְּהֵמוֹת) הָיָה מְשַׁמֵּשׁ עִם עַבְדּוֹ הַנַ"ל בְּכָל אֲשֶׁר הָיָה צָרִיךְ. וְחָרָה לְהָעֶבֶד מְאֹד, עַל אֲשֶׁר נִמְכַּר לְעֶבֶד בִּשְׁבִיל שָׁעָה אַחַת שֶׁהָיָה צָרִיךְ

לֶחֶם לֶאֱכֹל, כִּי עַתָּה יֵשׁ לָהֶם מַה לֶּאֱכֹל, וְרַק בִּשְׁבִיל שָׁעָה אַחַת יִהְיֶה עֶבֶד עוֹלָם. וְהָיָה מִתְאַנֵּחַ וְגוֹנֵחַ: אֵיךְ בָּאתִי לִמְדָּה כָּזוֹ לִהְיוֹת עֶבֶד. שָׁאַל לוֹ: (הַיְנוּ בֶּן הַמֶּלֶךְ הָאֱמֶת שֶׁהוּא הָאָדוֹן שֶׁלּוֹ שָׁאַל אוֹתוֹ) וּבְאֵיזֶה גְּדֻלָּה הָיִיתָ, שֶׁאַתָּה מִתְאַנֵּחַ עַל שֶׁבָּאתָ לִמְדָּה זוֹ? הֵשִׁיב לוֹ וְסִפֵּר לוֹ, אֵיךְ שֶׁהוּא הָיָה מֶלֶךְ, וְהָיוּ מְרַנְּנִים עָלָיו שֶׁנֶּחֱלַף וְכוּ' כַּנַּ"ל (כִּי בֶּאֱמֶת זֶה הָאָדָם שֶׁל הַסּוּס הוּא הוּא הַמֶּלֶךְ הַנַּ"ל אֲשֶׁר בֶּאֱמֶת הוּא בֶּן הַשִּׁפְחָה כַּנַּ"ל) וְגֵרֵשׁ אֶת חֲבֵרוֹ כַּנַּ"ל. וּפַעַם אֶחָד בָּא עַל דַּעְתּוֹ שֶׁלֹּא טוֹב עָשָׂה וְנִתְחָרֵט וְכוּ'. וְהָיוּ בָּאִים עָלָיו חֲרָטוֹת תָּמִיד עַל הַמַּעֲשֶׂה הָרָעָה וְהָעַוְלָה הַגְּדוֹלָה שֶׁעָשָׂה נֶגֶד חֲבֵרוֹ.

פַּעַם אַחַת חָלַם לוֹ, שֶׁהִתְקִין שֶׁלּוֹ הוּא שֶׁיַּשְׁלִיךְ אֶת הַמְּלוּכָה, וְיֵלֵךְ לְמָקוֹם שֶׁעֵינָיו יִשְׂאוּ אוֹתוֹ, וּבָזֶה יִתַּקֵּן חֶטְאוֹ. וְלֹא רָצָה לַעֲשׂוֹת כָּזֹאת, אַךְ הָיוּ מְבַלְבְּלִין אוֹתוֹ תָּמִיד חֲלוֹמוֹת הַלָּלוּ שֶׁיַּעֲשֶׂה כַּנַּ"ל, עַד שֶׁנִּגְמַר בְּדַעְתּוֹ שֶׁיַּעֲשֶׂה כָּךְ. וְהִשְׁלִיךְ אֶת הַמְּלוּכָה וְהָלַךְ בַּאֲשֶׁר הָלַךְ עַד שֶׁבָּא לְכָאן, וְעַתָּה יִהְיֶה עֶבֶד. וְזֶה שָׁמַע אֶת כָּל זֶה וְשָׂתַק (הַיְנוּ זֶה הַבֶּן מֶלֶךְ הָאֱמֶת שֶׁהוּא הָאָדָם שֶׁל הַבְּהֵמוֹת, שָׁמַע כָּל זֶה שֶׁסִּפֵּר לוֹ הָאָדָם שֶׁל הַסּוּס שֶׁהוּא עַכְשָׁו עַבְדּוֹ, וְשָׂתַק) וְאָמַר: אֶרְאֶה וְאֶתְיַשֵּׁב אֵיךְ לִנְהֹג עִם זֶה.

בַּלַּיְלָה בָּא הָאָדָם הַיַּעַר הַנַּ"ל וְנָתַן לָהֶם לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת, וְלָנוּ שָׁם. לִפְנוֹת בֹּקֶר, שָׁמְעוּ קוֹל הַחוּכָא הַגְּדוֹלָה מְאֹד כַּנַּ"ל, עַד שֶׁכָּל הָאִילָנוֹת הָיוּ רוֹעֲשִׁים וּמְזַדְּעְזְעִים כַּנַּ"ל. וְהֶסִיתוֹ (הַיְנוּ הָעֶבֶד הֵסִית אֶת בֶּן הַמֶּלֶךְ הָאֱמֶת שֶׁהוּא אֲדוֹנוֹ) לִשְׁאֹל אֶת אָדָם הַיַּעַר מַה זֹּאת, וּשְׁאָלוֹ: מַה קּוֹל הַחוּכָא הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת סָמוּךְ לַבֹּקֶר? הֵשִׁיב לוֹ: זֶהוּ חוּכָא, שֶׁהַיּוֹם שׂוֹחֵק מִן הַלַּיְלָה, שֶׁהַלַּיְלָה שׂוֹאֶלֶת אֶת הַיּוֹם: מַדּוּעַ כְּשֶׁאַתָּה בָּא אֵין לִי שֵׁם? וְאָזַי הַיּוֹם שׂוֹחֵק וְעוֹשֶׂה חוּכָא גְּדוֹלָה וְאַחַר־כָּךְ נַעֲשָׂה יוֹם, וְזֶהוּ קוֹל הַחוּכָא הַנַּ"ל. וְנִפְלָא בְּעֵינָיו, כִּי זֶהוּ עִנְיַן פֶּלֶא שֶׁהַיּוֹם שׂוֹחֵק מִן הַלַּיְלָה.

בַּבֹּקֶר חָזַר הָאָדָם הַיַּעַר וְהָלַךְ לוֹ, וְהֵם הָיוּ אוֹכְלִים וְשׂוֹתִים שָׁם. בַּלַּיְלָה חָזַר וּבָא, וְאָכְלוּ וְשָׁתוּ וְלָנוּ. בַּלַּיְלָה, שָׁמְעוּ קוֹל הַחַיּוֹת שֶׁכֻּלָּם שׂוֹאֲגִים וְהוֹמִים בְּקוֹלוֹת מְשֻׁנּוֹת, שֶׁכָּל הַחַיּוֹת וְהָעוֹפוֹת כֻּלָּם נָתְנוּ בְּקוֹלָם: הָאַרְיֵה הָיָה שׂוֹאֵג, וְהַלְּבִיא הוֹמֶה בְּקוֹל אַחַר, וְהָעוֹפוֹת מְצַפְצְפִים וּמְקַשְׁקְשִׁים בְּקוֹלָם, וְכֵן כֻּלָּם הוֹמִים בְּקוֹלוֹת. וּבְתְחִלָּה נִזְדַּעְזְעוּ מְאֹד וְלֹא הִטּוּ אָזְנָם אֶל הַקּוֹל מֵחֲמַת הַפַּחַד. אַחַר־כָּךְ, הִטּוּ אָזְנָם וְשָׁמְעוּ שֶׁהוּא קוֹל נְגִינָה וְזִמְרָה נִפְלָאָה וְנוֹרָאָה מְאֹד. וְהִטּוּ אָזְנָם יוֹתֵר, וְשָׁמְעוּ שֶׁהוּא קוֹל זִמְרָה וּנְגִינָה נִפְלָא מְאֹד מְאֹד, שֶׁהוּא תַּעֲנוּג נִפְלָא וְעָצוּם מְאֹד לִשְׁמֹעַ זֹאת, שֶׁכָּל הַתַּעֲנוּגִים שֶׁל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ כְּאַיִן, וְאַיִן נֶחֱשָׁבִים וּבְטֵלִים לְגַמְרֵי נֶגֶד הַתַּעֲנוּג הַנִּפְלָא הַזֶּה שֶׁל הַנְּגִינָה הַזֹּאת. וְדִבְּרוּ בֵּינֵיהֶם שֶׁיִּשָּׁאֲרוּ כָּאן, כִּי יֵשׁ לָהֶם לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת, וּמִתְעַנְּגִים בְּתַעֲנוּג נִפְלָא כָּזֶה שֶׁכָּל מִינֵי תַּעֲנוּגִים בְּטֵלִים כְּנֶגֶד זֶה.

וְהֵסִית הָעֶבֶד אֶת הָאָדוֹן (הַיְנוּ בֶּן הַמֶּלֶךְ הָאֱמֶת) לִשְׁאֹל אוֹתוֹ (אֶת אָדָם הַיַּעַר) מַה זֹּאת, וּשְׁאָלוֹ. הֵשִׁיב לוֹ, שֶׁזֶּהוּ, אֵיךְ שֶׁהַחַמָּה עָשָׂה מַלְבּוּשׁ לְהַלְבָּנָה, וְאָמְרוּ כָּל הַחַיּוֹת שֶׁל הַיַּעַר: הֱיוֹת שֶׁהַלְבָּנָה עוֹשָׂה לָהֶם טוֹבוֹת גְּדוֹלוֹת, כִּי עִקַּר מֶמְשַׁלְתָּם הוּא בַּלַּיְלָה, כִּי לִפְעָמִים הֵם צְרִיכִין לִכָּנֵס בַּיְשׁוּב, וּבְיוֹם אֵין יְכוֹלִים, וְעִקַּר מֶמְשַׁלְתָּם בַּלַּיְלָה, וְהַלְבָּנָה עוֹשָׂה לָהֶם טוֹבָה כָּזוֹ שֶׁמְּאִירָה לָהֶם, עַל כֵּן הִסְכִּימוּ שֶׁיַּעֲשׂוּ נְגוּן חָדָשׁ לִכְבוֹד הַלְבָנָה, וְזֶהוּ קוֹל הַנְּגִינָה שֶׁאַתֶּם שׁוֹמְעִים (דְּהַיְנוּ שֶׁכָּל הַחַיּוֹת וְהָעוֹפוֹת מְנַגְּנִים נְגוּן חָדָשׁ לִכְבוֹד הַלְבָנָה שֶׁקִּבְּלָה מַלְבּוּשׁ מִן הַחַמָּה). וּכְשֶׁשָּׁמְעוּ שֶׁזֶּהוּ נְגוּן הִטּוּ אָזְנָם יוֹתֵר וְשָׁמְעוּ שֶׁהוּא נְגוּן נִפְלָא וְנָעִים מְאֹד מְאֹד. וְאָמַר לָהֶם הָאָדָם הַיַּעַר הַנַּ"ל: מַה זֶּה חִדּוּשׁ אֶצְלְכֶם, הֲלֹא יֵשׁ אֶצְלִי כְּלִי שֶׁקִּבַּלְתִּי מֵאֲבוֹתַי, שֶׁהֵם יָרְשׁוּ מֵאֲבוֹת אֲבוֹתֵיהֶם, שֶׁהַכְּלִי עֲשׂוּיָה עִם עֲלִים וְצִבְעוֹנִים כָּאֵלּוּ, שֶׁכְּשֶׁמַּנִּיחִים הַכְּלִי הַזֹּאת עַל אֵיזֶה בְּהֵמָה אוֹ עוֹף, אֲזַי תֵּכֶף מַתְחִיל לְנַגֵּן הַנְּגוּן הַזֶּה. אַחַר־כָּךְ חָזַר וְנַעֲשָׂה הַחוּכָא הַנַּ"ל וְנַעֲשָׂה יוֹם. וְהָלַךְ לוֹ הָאָדָם הַיַּעַר הַנַּ"ל. וְהוּא (הַיְנוּ בֶּן הַמֶּלֶךְ הָאֱמֶת) הָלַךְ לְחַפֵּשׂ אַחַר הַכְּלִי הַנַּ"ל. וְחִפֵּשׂ בְּכָל אוֹתוֹ הַחֶדֶר וְלֹא מָצָא, וּלְהַלָּן יוֹתֵר הָיָה מִתְיָרֵא לֵילֵךְ. וְהֵם, הַיְנוּ הָאָדוֹן (שֶׁהוּא בֶּן הַמֶּלֶךְ הָאֱמֶת) וְהָעֶבֶד (שֶׁהוּא בֶּן הַשִּׁפְחָה בֶּאֱמֶת שֶׁהָיָה מִתְּחִלָּה מֶלֶךְ כַּנַּ"ל), הָיוּ מִתְיָרְאִים לוֹמַר לְאָדָם הַיַּעַר הַנַּ"ל שֶׁיּוֹלִיכֵם לִישׁוּב. אַחַר־כָּךְ בָּא אָדָם הַיַּעַר הַנַּ"ל וְאָמַר לָהֶם שֶׁיּוֹלִיכֵם לִישׁוּב, וְהוֹלִיךְ אוֹתָם לִישׁוּב. וְלָקַח אֶת הַכְּלִי הַנַּ"ל וּנְתָנָהּ לְבֶן הַמֶּלֶךְ הָאֲמִתִּי, וְאָמַר לוֹ: הַכְּלִי אֲנִי נוֹתֵן לְךָ, וְעִם הָאָדָם הַזֶּה (הַיְנוּ הָעֶבֶד שֶׁלּוֹ, שֶׁהוּא בֶּן הַשִּׁפְחָה בֶּאֱמֶת שֶׁהָיָה מֶלֶךְ תְּחִלָּה מֻחְמֶרֶת הַחִלּוּף כַּנַּ"ל) תֵּדַע אֵיךְ לְהִתְנַהֵג עִמּוֹ. וְשָׁאֲלוּ אוֹתוֹ: לְהֵיכָן נֵלֵךְ? אָמַר לָהֶם, שֶׁיִּשְׁאֲלוּ וְיִדְרְשׁוּ אַחַר הַמְּדִינָה שֶׁנִּקְרֵאת בַּשֵּׁם הַזֶּה: הַמְּדִינָה טִפְּשִׁית וְהַמֶּלֶךְ חָכָם. (דַּאס נַיירִישֶׁע לַאנְד אוּן דֶּער קְלוּגֶער מַלְכוּת, בְּזֶה הַלָּשׁוֹן סִפֵּר רַבֵּנוּ נ"י). שָׁאֲלוּ אוֹתוֹ: לְהֵיכָן וּלְאֵיזֶה צַד נַתְחִיל לִשְׁאֹל אַחַר הַמְּדִינָה הַזֹּאת? הֵרָאָה לָהֶם בְּיָדוֹ, לְצַד פְּלוֹנִי (כְּמַרְאֶה בְּאֶצְבַּע). וְאָמַר הָאָדָם הַיַּעַר לְהַבֶּן מֶלֶךְ הָאֲמִתִּי: לֵךְ לְשָׁם אֶל הַמְּדִינָה הַנַּ"ל, וְשָׁם תָּבוֹא אֶל הַגְּדֻלָּה שֶׁלְּךָ.

וְהָלְכוּ לָהֶם. וְהָיוּ הוֹלְכִים בְּדַרְכָּם, וְהָיוּ מִתְאַוִּים מְאֹד לִמְצֹא אֵיזֶה חַיָּה אוֹ בְּהֵמָה לְנַסּוֹת אֶת הַכְּלִי הַנַּ"ל אִם תּוֹכַל לְנַגֵּן כַּנַּ"ל, אַךְ עֲדַיִן לֹא הָיוּ רוֹאִים שׁוּם מִין חַיָּה. אַחַר־כָּךְ בָּאוּ יוֹתֵר לִישׁוּב וּמָצְאוּ אֵיזֶה בְּהֵמָה, וְהִנִּיחוּ הַכְּלִי עָלֶיהָ וְהִתְחִילָה לְנַגֵּן כַּנַּ"ל. וְהָיוּ הוֹלְכִים וּבָאִים עַד שֶׁבָּאוּ אֶל הַמְּדִינָה הַנַּ"ל. וְאוֹתָהּ הַמְּדִינָה הָיְתָה חוֹמָה סָבִיב לָהּ, וְאֵין נִכְנָסִין אֵלֶיהָ כִּי אִם בְּשַׁעַר אֶחָד, וּצְרִיכִים לְסַבֵּב כַּמָּה פַּרְסָאוֹת עַד שֶׁבָּאִין אֶל הַשַּׁעַר לִכָּנֵס אֶל הַמְּדִינָה. וְהָלְכוּ וְסָבְבוּ עַד שֶׁבָּאוּ אֶל הַשַּׁעַר. בְּבוֹאָם אֶל הַשַּׁעַר, לֹא רָצוּ לְהַנִּיחַ אוֹתָם לִכָּנֵס. הֱיוֹת, שֶׁהַמֶּלֶךְ שֶׁל הַמְּדִינָה מֵת, וְנִשְׁאַר הַבֵּן מֶלֶךְ, וְהִנִּיחַ הַמֶּלֶךְ צַוָּאָה: בַּאֲשֶׁר, שֶׁעַד עַכְשָׁו הָיוּ קוֹרְאִין אֶת הַמְּדִינָה (דַּאס נַיירִישֶׁ לַאנְד אוּן דֶּער קְלוּגֶער מַלְכוּת), עַכְשָׁו יִהְיוּ

קוֹרְאִין אוֹתָהּ לְהַפָּךְ (דַּאשׁ קְלוּגְי לַאנְד אוּן דֶּער נַיירִישֶׁיר מַלְכוּת), וּמִי שֶׁיְּחַגֵּר מָתְנָיו לָזֶה, שֶׁיַּחֲזֹר הַשֵּׁם לְקַדְמוּתוֹ, דְּהַיְנוּ שֶׁיִּהְיוּ חוֹזְרִים וְקוֹרְאִים אֶת הַמְּדִינָה בַּשֵּׁם הָרִאשׁוֹן, דְּהַיְנוּ מְדִינָה טִפְּשִׁית וּמֶלֶךְ חָכָם, הוּא יִהְיֶה מֶלֶךְ. עַל כֵּן אֵין מַנִּיחִין שׁוּם אָדָם לִכָּנֵס אֶל הַמְּדִינָה, כִּי אִם מִי שֶׁיַּחְגֹּר מָתְנָיו לָזֶה. עַל כֵּן לֹא רָצוּ לְהַנִּיחַ אוֹתוֹ לִכָּנֵס, וְאָמְרוּ לוֹ: הַאַתָּה יָכוֹל לַחֲגֹר מָתְנֶיךָ לָזֶה, לְהַחֲזִיר אֶל הַמְּדִינָה הַשֵּׁם הָרִאשׁוֹן? וּבְוַדַּאי אִי־אֶפְשָׁר לְהַכְנִיס עַצְמוֹ לְדָבָר כָּזֶה, וְלֹא יָכְלוּ לִכָּנֵס. וֶהֱסִיתוֹ הָעֲבֶד הַנַּ"ל שֶׁיַּחְזְרוּ לְבֵיתָם, אַךְ הוּא לֹא רָצָה לַחֲזֹר מֵחֲמַת שֶׁהָאָדָם הַיָּצָר אָמַר לוֹ שֶׁיֵּלֵךְ לְמְדִינָה זוֹ וְשָׁם יָבוֹא לַגְּדֻלָּה שֶׁלּוֹ.

בְּתוֹךְ כָּךְ בָּא לְשָׁם עוֹד אָדָם אֶחָד שֶׁהָיָה רוֹכֵב עַל סוּס, וְרָצָה לִכָּנֵס, וְלֹא הִנִּיחוּ אוֹתוֹ גַּם־כֵּן לִכָּנֵס מֵחֲמַת הַנַּ"ל. בְּתוֹךְ כָּךְ, רָאָה שֶׁעוֹמֵד הַסּוּס שֶׁל אוֹתוֹ הָאָדָם, וְלָקַח הַכְּלִי הַנַּ"ל וְהִנִּיחָהּ עַל הַסּוּס, וְהִתְחִיל לְנַגֵּן הַנִּגּוּן הַנִּפְלָא מְאֹד, כַּנַּ"ל. וּבִקֵּשׁ מְאֹד הָאָדָם שֶׁל הַסּוּס שֶׁיִּמְכֹּר לוֹ הַכְּלִי הַזֹּאת, וְלֹא רָצָה לְמָכְרָהּ. וְהֵשִׁיב לוֹ, מַה תּוּכַל לִתֵּן לִי בְּעַד כְּלִי נִפְלָאָה כָּזוֹ? אָמַר לוֹ הָאָדָם שֶׁל הַסּוּס הַנַּ"ל: מַה תּוּכַל לִפְעֹל עִם הַכְּלִי הַזֹּאת? (הֲלֹא הוּא רַק) שֶׁתַּעֲשֶׂה עִמָּהּ קָאמֶעדְיָא, וּתְקַבֵּל דִּינָר, אֲבָל אֲנִי יוֹדֵעַ דָּבָר שֶׁהוּא טוֹב יוֹתֵר מֵהַכְּלִי שֶׁלְּךָ. דְּהַיְנוּ שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ דָּבָר שֶׁקְּבַלְתִּי מֵאֲבוֹת אֲבוֹתַי, לִהְיוֹת מֵבִין דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר. הַיְנוּ שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ דָּבָר כָּזֶה, שֶׁקִּבַּלְתִּי מֵאֲבוֹת־אֲבוֹתַי שֶׁיְּכוֹלִים לִהְיוֹת עַל יָדָהּ מֵבִין דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר. שֶׁכְּשֶׁאֶחָד אוֹמֵר אֵיזֶה דִּבּוּר בְּעוֹלָמָא, יְכוֹלִים עַל־יְדֵי הַקַּבָּלָה הַנַּ"ל שֶׁיֵּשׁ לִי, לְהָבִין דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר. וַעֲדַיִן לֹא גִּלִּיתִי זֹאת לְשׁוּם אָדָם בָּעוֹלָם, בָּכֵן אֲנִי אֶלְמֹד אוֹתְךָ הַדָּבָר הַזֶּה, וְאַתָּה תִּתֵּן לִי הַכְּלִי הַזֹּאת הַנַּ"ל. וְנִתְיַשֵּׁב (הַבֶּן מֶלֶךְ הָאֱמֶת שֶׁהָיָה לוֹ הַכְּלִי הַזֹּאת כַּנַּ"ל) שֶׁבֶּאֱמֶת הוּא דָּבָר נִפְלָא לִהְיוֹת מֵבִין דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר, וְנָתַן לוֹ הַכְּלִי הַנַּ"ל, וְהוּא (הַיְנוּ הָאָדָם שֶׁל הַסּוּס הַנַּ"ל) הָלַךְ וְלִמְּדוֹ הַדָּבָר הַנַּ"ל לִהְיוֹת מֵבִין דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר.

וְהַבֶּן מֶלֶךְ הָאֱמֶת, מֵאַחַר שֶׁנַּעֲשָׂה מֵבִין דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר, הָיָה הוֹלֵךְ שָׁם אֵצֶל שַׁעַר הַמְּדִינָה הַנַּ"ל. וְהֵבִין, שֶׁהוּא בְּאֶפְשָׁר שֶׁיַּחְגֹּר מָתְנָיו לָזֶה לְהַחֲזִיר לְהַמְּדִינָה שֵׁם הָרִאשׁוֹן. כִּי כְּבָר נַעֲשָׂה מֵבִין דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר, עַל כֵּן הֵבִין שֶׁהוּא בְּאֶפְשָׁר. אַף־עַל־פִּי שֶׁעֲדַיִן אֵינוֹ יוֹדֵעַ אֵיךְ וּמָה, אֵיךְ יוּכַל לַעֲשׂוֹת זֹאת, אַף־עַל־פִּי־כֵן מֵאַחַר שֶׁנַּעֲשָׂה מֵבִין דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר, עַל כֵּן הֵבִין שֶׁהוּא בְּאֶפְשָׁר. וְנִתְיַשֵּׁב, שֶׁיְּצַוֶּה לְהַנִּיחַ אוֹתוֹ לְכָנֵס, וְהוּא יַכְנִיס עַצְמוֹ לָזֶה (הַיְנוּ לְהַחֲזִיר לְהַמְּדִינָה שֵׁם הָרִאשׁוֹן) וּמַה יִּפָּסִיד בָּזֶה? וְאָמַר (לְאוֹתָן הָאֲנָשִׁים שֶׁלֹּא רָצוּ לְהַנִּיחַ לְכָנֵס שָׁם שׁוּם אָדָם, כִּי אִם מִי שֶׁיַּחְגֹּר מָתְנָיו לָעִנְיָן הַנַּ"ל) שֶׁיַּנִּיחוּ אוֹתוֹ לִכָּנֵס, וְהוּא יַחְגֹּר מָתְנָיו לָעִנְיָן הַנַּ"ל לְהַחֲזִיר אֶל הַמְּדִינָה שֵׁם הָרִאשׁוֹן. וְהִנִּיחוּ אוֹתוֹ לִכָּנֵס.

וְהוֹדִיעוּ אֶל הַשָּׂרִים שֶׁנִּמְצָא אִישׁ כָּזֶה, שֶׁרוֹצֶה לַחֲגֹר מָתְנָיו לָזֶה לְהַחֲזִיר לְהַמְּדִינָה שֵׁם הָרִאשׁוֹן. וְהֵבִיאוּהוּ אֶל הַשָּׂרִים שֶׁל הַמְּדִינָה, וְאָמְרוּ לוֹ הַשָּׂרִים: תֵּדַע, שֶׁגַּם אֲנַחְנוּ אֵין אָנוּ

טִפְּשִׁים חַס וְשָׁלוֹם, רַק שֶׁהַמֶּלֶךְ שֶׁהָיָה, הָיָה חָכָם גָּדוֹל מֻפְלָג מְאֹד אֲשֶׁר כְּנֶגְדּוֹ, הָיִינוּ כֻּלָּנוּ נֶחֱשָׁבִים טִפְּשִׁים, וְעַל כֵּן הָיְתָה הַמְּדִינָה נִקְרֵאת: מְדִינָה טִפְּשִׁית וּמֶלֶךְ חָכָם. וְאַחַר־כָּךְ נִפְטַר הַמֶּלֶךְ הַנַּ"ל, וְנִשְׁאַר הַבֵּן מֶלֶךְ. וְגַם הוּא חָכָם, אֶבָל כְּנֶגְדֵּנוּ אֵינוֹ חָכָם כְּלָל. עַל כֵּן נִקְרֵאת הַמְּדִינָה (עַכְשָׁו) לְהַפָּךְ: מְדִינָה חֲכָמָה וּמֶלֶךְ טִפֵּשׁ. וְהִנִּיחַ הַמֶּלֶךְ צַוָּאָה, שֶׁמִּי שֶׁיִּמְצָא חָכָם כָּזֶה שֶׁיּוּכַל לְהַחֲזִיר לְהַמְּדִינָה שֵׁם הָרִאשׁוֹן הוּא יִהְיֶה מֶלֶךְ; וְצִוָּה לְבָנוֹ, שֶׁכְּשֶׁיִּמְצָא אִישׁ כָּזֶה יִסְתַּלֵּק הוּא מִן הַמְּלוּכָה, וְאוֹתוֹ הָאִישׁ יִהְיֶה נַעֲשֶׂה מֶלֶךְ. הַיְנוּ, כְּשֶׁיִּמְצָא חָכָם כָּזֶה, שֶׁיִּהְיֶה מֻפְלָג בְּחָכְמָה מְאֹד מְאֹד, עַד שֶׁכְּנֶגְדּוֹ יִהְיוּ כֻּלָּם טִפְּשִׁים, הוּא יִהְיֶה מֶלֶךְ. כִּי זֶה הָאִישׁ יָכוֹל לְהַחֲזִיר לְהַמְּדִינָה שֵׁם הָרִאשׁוֹן, כִּי יִהְיוּ חוֹזְרִים וְקוֹרִין אוֹתָהּ מְדִינָה טִפְּשִׁית וּמֶלֶךְ חָכָם, כִּי הֵם כֻּלָּם טִפְּשִׁים כְּנֶגְדּוֹ. עַל כֵּן תֵּדַע לְאֵיזֶה דָּבָר אַתָּה מַכְנִיס עַצְמְךָ. (כָּל זֶה אָמְרוּ לוֹ הַשָּׂרִים הַנַּ"ל).

וְאָמְרוּ לוֹ (הַיְנוּ גַּם־כֵּן הַשָּׂרִים הַנַּ"ל, כִּי כָּל זֶה הוּא הֶמְשֵׁךְ דִּבְרֵיהֶם): הַנִּסָּיוֹן יִהְיֶה אִם אַתָּה חָכָם כָּזֶה, הֱיוֹת שֶׁיֵּשׁ כָּאן גַּן שֶׁנִּשְׁאַר מִן הַמֶּלֶךְ שֶׁהָיָה, שֶׁהוּא הָיָה חָכָם גָּדוֹל מְאֹד; וְהַגַּן הוּא נִפְלָא מְאֹד מְאֹד, שֶׁגִּדְלִים בּוֹ כְּלֵי מַתָּכוֹת כְּלֵי כֶּסֶף וּכְלֵי זָהָב וְהוּא נִפְלָא וְנוֹרָא מְאֹד. אַךְ אִי־אֶפְשָׁר לִכָּנֵס בּוֹ, כִּי כְּשֶׁנִּכָּנָס בּוֹ אָדָם, אָזַי תֵּכֶף מַתְחִילִין שָׁם לִרְדֹּפוֹ, וְרוֹדְפִין אוֹתוֹ וְהוּא צוֹעֵק, וְהוּא אֵינוֹ יוֹדֵעַ כְּלָל וְאֵינוֹ רוֹאֶה מִי רוֹדֵף אוֹתוֹ. וְכָךְ הֵם רוֹדְפִין אוֹתוֹ עַד שֶׁמַּבְרִיחִין אוֹתוֹ מִן הַגַּן. עַל כֵּן נִרְאֶה אִם אַתָּה חָכָם, אִם תּוּכַל לִכָּנֵס אֶל הַגַּן הַזֶּה. וְשָׁאַל אִם מַכִּים אֶת הָאָדָם הַנִּכְנָס. אָמְרוּ לוֹ, שֶׁהָעִקָּר שֶׁרוֹדְפִין אוֹתוֹ וְהוּא אֵינוֹ יוֹדֵעַ כְּלָל מִי וְמִי רוֹדֵף אוֹתוֹ, וּבוֹרֵחַ בְּבֶהָלָה גְּדוֹלָה מְאֹד, כִּי כֵן סִפְּרוּ לָהֶם בְּנֵי אָדָם שֶׁנִּכְנְסוּ לְשָׁם.

וְהָלַךְ אֶל הַגַּן (הַיְנוּ זֶה הַבֵּן מֶלֶךְ הָאֱמֶת), וְרָאָה שֶׁיֵּשׁ לוֹ חוֹמָה סָבִיב, וְהַשַּׁעַר פָּתוּחַ, וְאֵין שָׁם שׁוֹמְרִים, כִּי בְּוַדַּאי אֵין צְרִיכִים שׁוֹמְרִים לְזֶה הַגַּן. וְהָיָה הוֹלֵךְ אֵצֶל הַגַּן, וְהִסְתַּכֵּל וְרָאָה, שֶׁעוֹמֵד שָׁם אֵצֶל הַגַּן אָדָם, הַיְנוּ שֶׁהָיָה מְצַיָּר שָׁם אָדָם. וְהִסְתַּכֵּל וְרָאָה, שֶׁלְּמַעְלָה מֵעַל הָאָדָם, יֵשׁ דַּף שֶׁקּוֹרִין טַאבְּלִיצָע, וְכָתוּב שָׁם, שֶׁזֶּה הָאָדָם הָיָה מֶלֶךְ לִפְנֵי כַּמָּה מֵאוֹת שָׁנִים, וּבִימֵי הַמֶּלֶךְ הַזֶּה הָיָה שָׁלוֹם, כִּי עַד אוֹתוֹ הַמֶּלֶךְ הָיָה מִלְחָמוֹת, וְכֵן אַחֲרָיו הָיָה מִלְחָמוֹת, וּבִימֵי הַמֶּלֶךְ הַזֶּה הָיָה שָׁלוֹם.

וְהִתְבּוֹנֵן, מֵאַחַר שֶׁכְּבָר נַעֲשָׂה מֵבִין דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר כַּנַּ"ל, שֶׁהַכֹּל תְּלוּי בְּזֶה הָאָדָם. שֶׁכְּשֶׁנִּכְנָסִין לַגַּן וְרוֹדְפִין אוֹתוֹ, אֵין צְרִיכִין לִבְרֹחַ כְּלָל, רַק לַעֲמֹד עַצְמוֹ אֵצֶל הָאָדָם הַזֶּה, וְעַל יְדֵי זֶה יִנָּצֵל. וְיוֹתֵר מִזֶּה: שֶׁאִם יִקְחוּ אֶת הָאָדָם הַזֶּה וְיַעֲמִידוּ אוֹתוֹ לִפְנִים בְּתוֹךְ הַגַּן הַזֶּה, אָזַי יוּכַל כָּל אָדָם לִכָּנֵס בְּשָׁלוֹם אֶל הַגַּן הַזֶּה. (כָּל זֶה הֵבִין זֶה הַבֵּן מֶלֶךְ הָאֱמֶת עַל יְדֵי שֶׁהָיָה מֵבִין דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר כַּנַּ"ל) וְהָלַךְ וְנִכְנַס אֶל הַגַּן. וְתֵכֶף כְּשֶׁהִתְחִילוּ לִרְדֹּפוֹ הָלַךְ וְעָמַד אֵצֶל הָאָדָם הַנַּ"ל שֶׁעוֹמֵד אֵצֶל הַגַּן מִבַּחוּץ, וְעַל־יְדֵי־זֶה יָצָא בְּשָׁלוֹם בְּלִי פֶּגַע כְּלָל. כִּי

אֲחֵרִים כְּשֶׁנִּכְנְסוּ לַגָּן וְהִתְחִילוּ לִרְדֹּף הָיוּ בּוֹרְחִים בְּבֶהָלָה גְּדוֹלָה מְאֹד, וְהָיוּ מַכִּים וְנִלְקָים עַל־יְדֵי־זֶה, וְהוּא יָצָא בְּשָׁלוֹם וְשַׁלְוָה עַל־יְדֵי שֶׁעָמַד עַצְמוֹ אֵצֶל הָאָדָם הַנַּ"ל. וְהַשָּׂרִים רָאוּ וְתָמְהוּ עַל שֶׁיָּצָא בְּשָׁלוֹם. וַאֲזַי צִוָּה (זֶה הַבֶּן מֶלֶךְ הָאֱמֶת) לִקַּח אֶת הָאָדָם הַנַּ"ל וּלְהַעֲמִיד אוֹתוֹ בְּפָנִים בְּתוֹךְ הַגָּן, וְכֵן עָשׂוּ, וַאֲזַי עָבְרוּ כָּל הַשָּׂרִים בְּתוֹךְ הַגָּן וְנִכְנְסוּ וְיָצְאוּ בְּשָׁלוֹם בְּלִי פֶּגַע כְּלָל.

אָמְרוּ לוֹ הַשָּׂרִים: אַף־עַל־פִּי־כֵן, אַף־עַל־פִּי שֶׁרָאִינוּ מִמְּךָ דָּבָר כָּזֶה, אַף־עַל־פִּי־כֵן, בִּשְׁבִיל דָּבָר אֶחָד אֵין רָאוּי לִתֵּן לְךָ הַמְלוּכָה. נְנַסֶּה אוֹתְךָ עוֹד בְּדָבָר אֶחָד. אָמְרוּ לוֹ: הֱיוֹת שֶׁיֵּשׁ כָּאן כִּסֵּא מֵהַמֶּלֶךְ שֶׁהָיָה, וְהַכִּסֵּא גָּבוֹהַּ מְאֹד, וְאֵצֶל הַכִּסֵּא עוֹמְדִים כָּל מִינֵי חַיּוֹת וְעוֹפוֹת שֶׁל עֵץ (הַיְנוּ שֶׁהֵם חֲתוּכִים וּמְתֻקָּנִים מִן עֵץ, בְּלַעַ"ז: אוֹישׁ גִישְׁנִיצְט), וְלִפְנֵי הַכִּסֵּא עוֹמֵד מִטָּה, וְאֵצֶל הַמִּטָּה עוֹמֵד שֻׁלְחָן, וְעַל הַשֻּׁלְחָן עוֹמֵד מְנוֹרָה, וּמִן הַכִּסֵּא יוֹצְאִים דְּרָכִים כְּבוּשִׁים (שֶׁקּוֹרִין גִּישְׁלָאגְנֶי וֶעגִין), וְהַדְּרָכִים הֵם בְּנוּיִים בְּבִנְיַן חוֹמָה (הַיְנוּ גִימוֹאֶירְטֶי וֶעגִין), וְאֵלּוּ הַדְּרָכִים יוֹצְאִים מִן הַכִּסֵּא לְכָל צַד, וְאֵין אָדָם יוֹדֵעַ כְּלָל מָה עִנְיַן הַכִּסֵּא הַזֶּה עִם הַדְּרָכִים הַלָּלוּ. וְאֵלּוּ הַדְּרָכִים כְּשֶׁהֵם יוֹצְאִים וּמִתְפַּשְּׁטִים לְהַלָּן אֵיזֶה שִׁעוּר, עוֹמֵד שָׁם אַרְיֵה שֶׁל זָהָב, וְאִם יֵלֵךְ וְיִתְקָרֵב אֲצָלוֹ אֵיזֶה אָדָם, אֲזַי יִפְתַּח אֶת פִּיו וְיִבְלָעֶנּוּ. וּלְהַלָּן מִן אוֹתוֹ הָאַרְיֵה, מִתְפַּשֵּׁט הַדֶּרֶךְ עוֹד לְהַלָּן יוֹתֵר, וְכֵן בִּשְׁאָר הַדְּרָכִים הַיּוֹצְאִים מִן הַכִּסֵּא. הַיְנוּ שֶׁגַּם הַדֶּרֶךְ הַשֵּׁנִי הַיּוֹצֵא מִן הַכִּסֵּא לְצַד אַחֵר, הוּא גַּם־כֵּן כָּךְ, כְּשֶׁמִּתְפַּשֵּׁט וְנִמְשָׁךְ הַדֶּרֶךְ אֵיזֶה שִׁעוּר, עוֹמֵד שָׁם מִין חַיָּה אַחֵר, כְּגוֹן לְבִיא שֶׁל מִינֵי מַתְכוֹת, וְשָׁם גַּם־כֵּן אִי־אֶפְשָׁר לְהִתְקָרֵב אֲלֵיהֶם כַּנַּ"ל. וּלְהַלָּן מִתְפַּשֵּׁט הַדֶּרֶךְ יוֹתֵר, וְכֵן בִּשְׁאָר הַדְּרָכִים. וְאֵלּוּ הַדְּרָכִים הֵם מִתְפַּשְּׁטִים וְהוֹלְכִים בְּכָל הַמְּדִינָה כֻּלָּהּ, וְאֵין שׁוּם אָדָם יוֹדֵעַ עִנְיַן הַכִּסֵּא הַנַּ"ל עִם כָּל הַדְּבָרִים הַנַּ"ל עִם הַדְּרָכִים הַנַּ"ל. עַל כֵּן תִּתְנַסֶּה בָּזֶה, אִם תּוּכַל לֵידַע עִנְיַן הַכִּסֵּא עִם כָּל הַנַּ"ל.

וְהֶרְאוּ לוֹ הַכִּסֵּא, וְרָאָה, שֶׁהוּא גָּבוֹהַּ מְאֹד וְכוּ'. וְהָלַךְ אֵצֶל הַכִּסֵּא וְהִסְתַּכֵּל, וְהִתְבּוֹנֵן, שֶׁזֹּאת הַכִּסֵּא עֲשׂוּיָה מִן הָעֵץ שֶׁל הַתֵּבָה הַנַּ"ל (הַיְנוּ הַכְּלִי הַנַּ"ל שֶׁנָּתַן לוֹ אָדָם הַיַּעַר כַּנַּ"ל). וְהִסְתַּכֵּל וְרָאָה שֶׁחָסֵר מִן הַכִּסֵּא לְמַעְלָה אֵיזֶה שׁוּשַׁנָּה (הַיְנוּ רַייזִילְי), וְאִם הָיָה לְהַכִּסֵּא זֹאת הַשּׁוּשַׁנָּה, הָיָה לוֹ הַכֹּחַ שֶׁיֵּשׁ לְהַתֵּבָה הַנַּ"ל (הַיְנוּ הַכְּלִי הַנַּ"ל שֶׁהָיָה לוֹ כֹּחַ לְנַגֵּן כְּשֶׁהָיוּ מַנִּיחִין אוֹתוֹ עַל אֵיזֶה מִין חַיָּה אוֹ בְּהֵמָה אוֹ עוֹף כַּנַּ"ל). וְהִסְתַּכֵּל יוֹתֵר וְרָאָה, שֶׁזֹּאת הַשּׁוּשַׁנָּה שֶׁחָסֵר לְמַעְלָה מִן הַכִּסֵּא, הִיא מֻנַּחַת לְמַטָּה בַּכִּסֵּא, וּצְרִיכִין לְקַח אוֹתָהּ מִשָּׁם וּלְהַנִּיחָהּ לְמַעְלָה, וַאֲזַי יִהְיֶה לְהַכִּסֵּא הַכֹּחַ שֶׁל הַתֵּבָה הַנַּ"ל. כִּי הַמֶּלֶךְ שֶׁהָיָה, עָשָׂה כָּל דָּבָר בְּחָכְמָה בְּאֹפֶן שֶׁלֹּא יָבִין שׁוּם אָדָם אֶת הָעִנְיָן, עַד שֶׁיָּבוֹא חָכָם מֻפְלָג שֶׁיָּבִין אֶת הַדָּבָר, וְיוּכַל לְכַוֵּן לְהַחֲלִיף וּלְסַדֵּר כָּל הַדְּבָרִים כָּרָאוּי.

וְכֵן הַמִּטָּה הֵבִין, שֶׁצְּרִיכִין לְנַתְּקָהּ קְצָת מִן הַמָּקוֹם שֶׁעוֹמֶדֶת, וְכֵן הַשֻּׁלְחָן צְרִיכִין גַּם־כֵּן לְנַתְּקוֹ קְצָת, לְשַׁנּוֹת מְקוֹמָם קְצָת. וְכֵן הַמְּנוֹרָה צְרִיכִין גַּם־כֵּן לְנַתְּקָהּ קְצָת מִמְּקוֹמָהּ. וְכֵן הָעוֹפוֹת וְהַחַיּוֹת צְרִיכִין גַּם־כֵּן לְשַׁנּוֹתָם כֻּלָּם מִמְּקוֹמָם, לִקַּח זֶה הָעוֹף מִמָּקוֹם זֶה וּלְהַעֲמִידוֹ בְּמָקוֹם זֶה, וְכֵן כֻּלָּם. כִּי הַמֶּלֶךְ עָשָׂה הַכֹּל בְּעָרְמָה וּבְחָכְמָה בְּאֹפֶן שֶׁלֹּא יָבִין שׁוּם אָדָם, עַד שֶׁיָּבוֹא הֶחָכָם שֶׁיּוּכַל לְהִתְבּוֹנֵן לְסַדְּרָם כָּרָאוּי. וְכֵן הָאֲרִיֵה שֶׁעוֹמֵד שָׁם (אֵצֶל הִתְפַּשְׁטוּת הַדֶּרֶךְ) צְרִיכִין לְהַעֲמִידוֹ כָּאן, וְכֵן כֻּלָּם. וְצִוָּה לְסַדֵּר הַכֹּל כָּרָאוּי: לִקַּח הַשּׁוֹשַׁנָּה מִלְּמַטָּה וּלְתוֹחֲבָהּ לְמַעְלָה, וְכֵן כָּל הַדְּבָרִים הַנַּ"ל לְסַדֵּר כֻּלָּם בַּסֵּדֶר הָרָאוּי כַּנַּ"ל. וְאָז הִתְחִילוּ כֻּלָּם לְנַגֵּן נִגּוּן הַנִּפְלָא מְאֹד, וְעָשׂוּ כֻּלָּם הַפְּעֻלָּה הָרְאוּיָה לָהֶם וְאָז נָתְנוּ לוֹ הַמִּלּוּכָה.

עָנָה וְאָמַר הַבֵּן מֶלֶךְ הָאֱמֶת, שֶׁנַּעֲשָׂה עַתָּה מֶלֶךְ, אֶל בֶּן הַשִּׁפְחָה הָאֱמֶת הַנַּ"ל: עַתָּה אֲנִי מֵבִין שֶׁאֲנִי בֶּן הַמֶּלֶךְ בֶּאֱמֶת, וְאַתָּה בֶּן הַשִּׁפְחָה בֶּאֱמֶת.

(גַּם אֱלֶה דִּבְרֵי רַבֵּנוּ נ"י. אַחַר שֶׁסִּפֵּר זֹאת הַמַּעֲשֶׂה, עָנָה וְאָמַר דְּבָרִים אֵלֶּה):

בַּדּוֹרוֹת הָרִאשׁוֹנִים כְּשֶׁהָיוּ מְדַבְּרִים וּמְשִׂיחִים קַבָּלָה, הָיוּ מְשִׂיחִים בְּלָשׁוֹן כָּזֶה. כִּי עַד רַשְׁבִּ"י, לֹא הָיוּ מְדַבְּרִים קַבָּלָה בְּאִתְגַּלְיָא, רַק רַשְׁבִּ"י גִּלָּה קַבָּלָה בְּאִתְגַּלְיָא. וּמִקֹּדֶם, כְּשֶׁהָיוּ הַחֲבֵרִים מְדַבְּרִים קַבָּלָה הָיוּ מְדַבְּרִים בְּלָשׁוֹן כָּזֶה.

כְּשֶׁהִנִּיחוּ הָאָרוֹן עַל הַפָּרוֹת הִתְחִילוּ לְשׁוֹרֵר, וְהָבֵן.

כִּי יֵשׁ חֲדָתוּתֵי דְּסִיהֲרָא, כְּשֶׁהַלְּבָנָה מְקַבֶּלֶת חִדּוּשִׁים מִן הַשֶּׁמֶשׁ, וְזֶה בְּחִינַת (שמואל-א' ו') כְּשֶׁנּוֹשְׂאִין הָאָרוֹן אֶל בֵּית־שֶׁמֶשׁ, וַאֲזַי כָּל הַחַיּוֹת נוֹשְׂאֵי הַכִּסֵּא עוֹשִׂין נִגּוּן חָדָשׁ בְּחִינַת (תהלים צו): "מִזְמוֹר שִׁירוּ לַה' שִׁיר חָדָשׁ", שֶׁזֶּהוּ הַשִּׁיר שֶׁשָּׁרוּ פָּרוֹת הַבָּשָׁן. וְזֶה בְּחִינַת מִטָּה וְשֻׁלְחָן וְכִסֵּא וּמְנוֹרָה הֵם תִּיקוּנָהּ דִּשְׁכִינְתָּא.

וּבְחִינַת הַגָּן, כִּי אָדָם הָרִאשׁוֹן נִתְגָּרֵשׁ מִן הַגָּן, וְשַׁבָּת אֲגִין עֲלוֹהִי כְּמוּבָא (עין זוהר שמות קלח). וְשַׁבָּת הוּא בְּחִינַת מֶלֶךְ שֶׁהַשָּׁלוֹם שֶׁלּוֹ, בְּחִינַת הָאָדָם הַנַּ"ל שֶׁהוּא מֶלֶךְ שֶׁהָיָה שָׁלוֹם בְּיָמָיו, וְעַל כֵּן עָמַד עַצְמוֹ אֵצֶל שַׁבָּת. וְהַשְּׁאָר לֹא בֵּאֵר.

(עָנָה וְאָמַר אַחַר שֶׁסִּפֵּר הַמַּעֲשֶׂה הַזֹּאת בְּזֶה הַלָּשׁוֹן).

הַמַּעֲשֶׂה הַזֹּאת הִיא הַפְּלֵא גָּדוֹל, וְהַכֹּל אֶחָד הַבְּהֵמוֹת וְכוּ'. וְהַכִּסֵּא וְכוּ' וְהַגָּן הַכֹּל אֶחָד. פַּעַם נִקְרָא (הַבְּחִינָה הַמְרֻמֶּזֶת בְּהַסִּפּוּר) בְּשֵׁם זֶה, וּפַעַם בְּשֵׁם זֶה, הַכֹּל לְפִי הָעִנְיָן וְהַבְּחִינָה.

וְהַדְּבָרִים עֲמֻקִּים, נִפְלָאִים וְנוֹרָאִים מְאֹד מְאֹד.

(גַּם אֱלֶה דִּבְרֵי רַבֵּנוּ נ"י) וְיֵשׁ עוֹד וְאֵין צְרִיכִין לְגַלּוֹת לָכֶם. גַּם יֵשׁ עוֹד, מַה שֶּׁהַמֶּלֶךְ שֶׁהָיָה בְּהַמְּדִינָה הַנַּ"ל, עָשָׂה דָּבָר כְּנֶגֶד הַחַמָּה, וְדָבָר כְּנֶגֶד הַלְּבָנָה (הֵיכִנוּ שֶׁאֵלּוּ הַדְּבָרִים הָיוּ מְרֻמָּזִים עַל חַמָּה וּלְבָנָה). וְהַלְּבָנָה הָיְתָה אוֹחֶזֶת נֵר בְּיָדָהּ, וּכְשֶׁמַּגִּיעַ הַיּוֹם אָז אֵין הַנֵּר

מֵאִיר, כִּי שְׁרָגָא בְּטִיהֲרָא וְכוּ'. וְזֶהוּ שֶׁאָמְרָה הַלַּיְלָה אֶל הַיּוֹם: מִפְּנֵי מָה כְּשֶׁאַתָּה בָּא אֵין לִי שֵׁם (כַּמְבאָר לְעֵיל), כִּי בַּיּוֹם אֵין מוֹעִיל הַנֵּר כְּלָל.

פֵּרוּשׁ הַמַּעֲשֶׂה הוּא כְּמוֹ הַכֹּחַ שֶׁעֲשָׂה הַמֶּלֶךְ כַּנַ"ל, שֶׁעִקַּר הַחָכְמָה שֶׁצְּרִיכִין לֵידַע אֵיךְ לְסַדֵּר הַדְּבָרִים. כְּמוֹ כֵן, מִי שֶׁבָּקִי בַּסְּפָרִים וְלִבּוֹ שָׁלֵם יוּכַל לְהָבִין הַפֵּרוּשׁ. אַךְ צְרִיכִין לְסַדֵּר הַדְּבָרִים הֵיטֵב, כִּי פַּעַם נִקְרָא כָּךְ וּפַעַם נִקְרָא כָּךְ, וְכֵן בִּשְׁאָר הַדְּבָרִים. הַיְנוּ בַּפֵּרוּשׁ שֶׁל הַמַּעֲשֶׂה, לִפְעָמִים נִקְרָא הָאָדָם שֶׁל הַמַּעֲשֶׂה הַנַּ"ל בְּשֵׁם זֶה וְלִפְעָמִים בְּשֵׁם אַחֵר, וְכֵן בִּשְׁאָר הַדְּבָרִים. אַשְׁרֵי מִי שֶׁיְּזֻכֶּה לְהָבִין דְּבָרִים אֵלּוּ לַאֲמִתָּתָן. בָּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. (כָּל זֶה דִּבְרֵי רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ זַצַ"ל).

מעשה יב' - מבעל תפלה

מַעֲשֶׂה פַּעַם אֶחָד הָיָה בַּעַל־תְּפִלָּה שֶׁהָיָה עוֹסֵק תָּמִיד בִּתְפִלּוֹת וְשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. וְהָיָה יוֹשֵׁב חוּץ לַיִּשּׁוּב, וְהָיָה רָגִיל לִכָּנֵס לַיִּשּׁוּב. וְהָיָה נִכְנָס אֵצֶל אֵיזֶה אָדָם, מִסְּתָמָא הָיָה נִכְנָס לְהַקְּטָנִים בְּמַעֲלָה כְּגוֹן עֲנִיִּים וְכַיּוֹצֵא, וְהָיָה מְדַבֵּר עַל לִבּוֹ מֵהַתּוֹכֶלֶת שֶׁל כָּל הָעוֹלָם, הֱיוֹת שֶׁבֶּאֱמֶת אֵין שׁוּם תּוֹכֶלֶת כִּי אִם לַעֲסֹק בַּעֲבוֹדַת ה' כָּל יְמֵי חַיָּיו וּלְבַלּוֹת יָמָיו בִּתְפִלָּה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת וְכוּ'. וְהָיָה מַרְבֶּה לְדַבֵּר עִמּוֹ דִּבְרֵי הִתְעוֹרְרוּת כָּאֵלּוּ, עַד שֶׁנִּכְנְסוּ דְּבָרָיו בְּאָזְנָיו, עַד שֶׁנִּתְרַצָּה אוֹתוֹ הָאָדָם לְהִתְחַבֵּר עִמּוֹ. וְתֵכֶף כְּשֶׁנִּתְרַצָּה עִמּוֹ, הָיָה לוֹקְחוֹ וּמוֹלִיכוֹ לִמְקוֹמוֹ שֶׁהָיָה לוֹ חוּץ לַיִּשּׁוּב, כִּי אוֹתוֹ הַבַּעַל־תְּפִלָּה הַנַּ"ל בָּחַר לוֹ מָקוֹם חוּץ לַיִּשּׁוּב כַּנַּ"ל. וּבְאוֹתוֹ הַמָּקוֹם הָיָה שָׁם נָהָר לְפָנָיו, גַּם הָיָה שָׁם אִילָנוֹת וּפֵרוֹת. וְהָיוּ אוֹכְלִים מִן הַפֵּרוֹת, וְעַל בְּגָדִים לֹא הָיָה מַקְפִּיד כְּלָל.

וְכֵן הָיָה רָגִיל תָּמִיד לִכְנֹס לַיִּשּׁוּב, וּלְפַתּוֹת וּלְרַצּוֹת בְּנֵי־אָדָם לַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לֵילֵךְ בְּדַרְכּוֹ לַעֲסֹק בִּתְפִלּוֹת וְכוּ'. וְכָל מִי שֶׁהָיָה מְרֻצֶּה עִמּוֹ, הָיָה לוֹקְחוֹ וּמוֹלִיכוֹ לִמְקוֹמוֹ חוּץ לַיִּשּׁוּב כַּנַּ"ל. וְהֵם הָיוּ עוֹסְקִים שָׁם רַק בִּתְפִלּוֹת וְשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּוִדּוּיִים וְתַעֲנִיתִים וְסִגּוּפִים וּתְשׁוּבָה וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה. וְהָיָה נוֹתֵן לָהֶם חִבּוּרִים שֶׁהָיוּ לוֹ בְּעִנְיְנֵי תְּפִלּוֹת וְשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת וּוִדּוּיִים, וְהָיוּ עוֹסְקִים בָּזֶה תָּמִיד. עַד שֶׁהָיוּ נִמְצָאִים גַּם בְּאוֹתָן הָאֲנָשִׁים שֶׁהֵבִיאָם לְשָׁם, שֶׁהָיוּ רְאוּיִים גַּם־כֵּן לְקָרֵב בְּנֵי־אָדָם לַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁהָיָה נוֹתֵן לְאֶחָד רְשׁוּת, שֶׁגַּם הוּא יִכְנֹס לַיִּשּׁוּב לַעֲסֹק בָּעִנְיָן הַנַּ"ל, דְּהַיְנוּ לְקָרֵב בְּנֵי־אָדָם לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כַּנַּ"ל.

וְכֵן הָיָה הַבַּעַל־תְּפִלָּה הַנַּ"ל עוֹסֵק בְּעִנְיָן זֶה תָּמִיד. וְהָיָה מְקָרֵב בְּכָל פַּעַם אֲנָשִׁים וּמוֹצִיאָם מִן הַיִּשּׁוּב כַּנַּ"ל. עַד שֶׁנַּעֲשָׂה רֹשֶׁם בָּעוֹלָם, וְהִתְחִיל הַדָּבָר לְהִתְפָּרְסֵם. כִּי פִּתְאֹם נִמְלְטוּ אֵיזֶה אֲנָשִׁים מִן הַמְּדִינָה, וְלֹא נוֹדַע אַיִּם. וְכֵן נִזְדַּמֵּן, שֶׁפִּתְאֹם נֶאֱבַד אֵצֶל אֶחָד בְּנוֹ, וְכַיּוֹצֵא

בוֹ, וְלֹא נוֹדַע אֵיפֹה הֵם. עַד שֶׁנּוֹדַע, הֱיוֹת שֶׁנִּמְצָא הַבַּעַל־תְּפִלָּה הַנַּ"ל שֶׁהוּא הוֹלֵךְ וּמְפַתֶּה בְּנֵי אָדָם לַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כַּנַּ"ל. אַךְ לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לְהַכִּירוֹ וּלְתָפְסוֹ, כִּי הַבַּעַל־תְּפִלָּה הַזֶּה הָיָה מִתְנַהֵג בְּחָכְמָה, וְהָיָה מְשַׁנֶּה וּמַחֲלִיף עַצְמוֹ אֵצֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּשִׁנּוּי אַחֵר, שֶׁאֵצֶל זֶה הָיָה נִדְמֶה כְּעָנִי, וְאֵצֶל זֶה כְּסוֹחֵר, וְאֵצֶל זֶה בְּעָנְיָן אַחֵר וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה. גַּם כְּשֶׁהָיָה נִכְנָס לְדַבֵּר עִם בְּנֵי־אָדָם, כְּשֶׁהָיָה רוֹאֶה שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לִפְעֹל אֶצְלָם כַּוָּנָתוֹ, הָיָה מְרַמֶּה אוֹתָם בִּדְבָרִים עַד שֶׁלֹּא הָיוּ מְבִינִים כְּלָל כַּוָּנָתוֹ הַטּוֹבָה, וּכְאִלּוּ אֵין כַּוָּנָתוֹ כְּלָל לָעִנְיָן הַנַּ"ל, דְּהַיְנוּ לְקָרֵב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. וְלֹא הָיָה אֶפְשָׁר כְּלָל לְהָבִין שְׁכַוָּנָתוֹ לָזֶה, אַף־עַל־פִּי שֶׁבֶּאֱמֶת כָּל עִקַּר כַּוָּנָתוֹ כְּשֶׁהָיָה מְדַבֵּר עִם בְּנֵי־אָדָם הָיָה רַק לָזֶה לְקָרֵב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כַּנַּ"ל, כִּי כָּל כַּוָּנָתוֹ הָיָה רַק זֹאת, רַק כְּשֶׁהָיָה מֵבִין שֶׁאֵינוֹ פּוֹעֵל אֶצְלוֹ, הָיָה מְסַבְּבוֹ וּמְעַקְּמוֹ וּמְרַמֶּהוּ עַד שֶׁלֹּא הָיָה יָכוֹל כְּלָל לְהָבִין כַּוָּנָתוֹ הַטּוֹבָה. וְהָיָה הַבַּעַל־תְּפִלָּה עוֹסֵק בְּעִנְיָן זֶה עַד שֶׁנַּעֲשָׂה רַשָּׁם וּפִרְסוּם בָּעוֹלָם, וְהָיוּ מְצַפִּים לְתָפְסוֹ אַךְ לֹא הָיָה אֶפְשָׁר כַּנַּ"ל.

וְהָיָה הַבַּעַל־תְּפִלָּה הַנַּ"ל עִם אֲנָשָׁיו יוֹשְׁבִים חוּץ לַיִּשּׁוּב כַּנַּ"ל, וְעוֹסְקִים רַק בָּעִנְיָנִים הַנַּ"ל בִּתְפִלָּה וְשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּוִדּוּיִים וְתַעֲנִיתִים וְסִגּוּפִים וּתְשׁוּבוֹת כַּנַּ"ל. גַּם הָיָה עִנְיַן הַבַּעַל תְּפִלָּה הַנַּ"ל, שֶׁהָיָה יָכוֹל לְהַסְפִּיק לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מַה שֶּׁצָּרִיךְ. וְאִם הָיָה מֵבִין בְּאֶחָד מֵאֲנָשָׁיו שֶׁלִּפְעָמִים מֹחוֹ הוּא צָרִיךְ לַעֲבוֹדַת ה', שֶׁיִּהְיֶה הוֹלֵךְ מְלֻבָּשׁ בְּמַלְבּוּשֵׁי זָהָב שְׁקוֹרִין (גִּילְדִין גִּישְׁטִיק) הָיָה מַסְפִּיק לוֹ. וְכֵן לְהֵפֶךְ, שֶׁלִּפְעָמִים נִתְקָרֵב אֵלָיו אִישׁ עָשִׁיר, וְהָיָה מוֹצִיאוֹ מִן הַיִּשּׁוּב כַּנַּ"ל, וְהָיָה מֵבִין שֶׁזֶּה הֶעָשִׁיר צָרִיךְ לֵילֵךְ בִּבְגָדִים קְרוּעִים וְנִבְזִים, הָיָה מַנְהִיגוֹ כָּךְ. הַכֹּל כְּפִי שֶׁהָיָה יוֹדֵעַ צֹרֶךְ הַסְּפָקַת כָּל אֶחָד וְאֶחָד הָיָה מַסְפִּיק לוֹ. וְאֵצֶל אֵלּוּ הָאֲנָשִׁים שֶׁקָּרְבָם לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, הָיָה תַּעֲנִית אוֹ סִגּוּף גָּדוֹל יָקָר יוֹתֵר מִכָּל הַתַּעֲנוּגִים שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי הָיָה לָהֶם תַּעֲנוּג מִן הַסִּגּוּף גָּדוֹל אוֹ מִתַּעֲנִית יוֹתֵר מִכָּל הַתַּעֲנוּגִים שֶׁבָּעוֹלָם. וַיְהִי הַיּוֹם הָיָה מְדִינָה שֶׁהָיָה שָׁם עֲשִׁירוּת גָּדוֹל, שֶׁהָיוּ כֻּלָּם עֲשִׁירִים, אַךְ הָיָה דַּרְכָּם וְהַנְהָגָתָם זָר וּמְשֻׁנֶּה מְאֹד, כִּי הַכֹּל הָיָה מִתְנַהֵג אֶצְלָם כְּפִי הָעֲשִׁירוּת, שֶׁהָיָה עֵרֶךְ מַעֲלַת כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי הָעֲשִׁירוּת שֶׁלּוֹ, שֶׁמִּי שֶׁיֵּשׁ לוֹ כָּךְ וְכָךְ אֲלָפִים אוֹ רְבָבוֹת יֵשׁ לוֹ מַעֲלָה זוֹ, וּמִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ כָּךְ וְכָךְ מָמוֹן יֵשׁ לוֹ מַעֲלָה אַחֶרֶת, וְכֵן כַּיּוֹצֵא בָּזֶה. כָּל סֵדֶר הַמַּעֲלוֹת הָיָה אֶצְלָם כְּפִי הַמָּמוֹן שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וּמִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ כָּךְ וְכָךְ אֲלָפִים וּרְבָבוֹת כְּפִי הַסְּכוּם שֶׁהָיָה קָצוּב אֶצְלָם, הוּא מֶלֶךְ.

וְכֵן הָיָה לָהֶם דְּגָלִים, שֶׁמִּי שֶׁיֵּשׁ לוֹ כָּךְ וְכָךְ מָמוֹן הוּא בְּדֶגֶל זֶה, וְיֵשׁ לוֹ אוֹתוֹ הַמַּעֲלָה פְּלוֹנִית בְּאוֹתוֹ הַדֶּגֶל. וּמִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ כָּךְ וְכָךְ מָמוֹן הוּא בְּדֶגֶל אַחֵר, וְיֵשׁ לוֹ שָׁם אֵיזֶה מַעֲלָה בְּאוֹתוֹ הַדֶּגֶל לְפִי עֵרֶךְ מָמוֹנוֹ. וְהָיָה קָצוּב אֶצְלָם, כַּמָּה מָמוֹן יִהְיֶה לוֹ וְיִהְיֶה נֶחְשָׁב בְּאוֹתוֹ

הַדָּגֶל בְּמַעֲלָה פְּלוֹנִית, וְכַמָּה מָמוֹן יִהְיֶה לוֹ וְיִהְיֶה נֶחֱשָׁב בְּדָגֶל אַחֵר בְּאֵיזֶה מַעֲלָה. וְכֵן הַדַּרְגָּה וְהַמַּעֲלָה שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד הָיָה הַכֹּל כְּפִי הַמָּמוֹן כְּפִי מַה שֶּׁהָיָה קָצוּב אֶצְלָם. וְכֵן הָיָה קָצוּב אֶצְלָם, כְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ כָּךְ וְכָךְ מָמוֹן הוּא סְתָם בֶּן אָדָם. וְאִם יֵּשׁ לוֹ עוֹד פָּחוֹת מִזֶּה הוּא חַיָּה אוֹ עוֹף וְכַיּוֹצֵא. וְהָיָה אֶצְלָם חַיּוֹת רָעוֹת וְעוֹפוֹת, דְּהַיְנוּ כְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ רַק כָּךְ וְכָךְ הוּא נִקְרָא אַרְיֵה אֲנוֹשִׁי. (בִּלְשׁוֹן אַשְׁכְּנַז אֵיין מֶענְטְשְׁלִיכֶר לֵייב) וְכֵן כַּיּוֹצֵא בָּזֶה שְׁאָר חַיּוֹת רָעוֹת וְעוֹפוֹת וְכוּ', דְּהַיְנוּ שֶׁלְּפִי מְעוּט מָמוֹנוֹ הוּא רַק חַיָּה אוֹ עוֹף וְכוּ', כִּי עִקַּר הָיָה אֶצְלָם הַמָּמוֹן, וּמַעֲלָה וְדַרְגָּא שֶׁל כָּל אֶחָד הָיָה רַק לְפִי הַמָּמוֹן.

וְנִשְׁמַע בָּעוֹלָם שֶׁיֵּשׁ מְדִינָה כָּזוֹ, וְהָיָה הַבַּעַל־תְּפִלָּה מִתְאַנֵּחַ עַל זֶה, וְהָיָה אוֹמֵר: מִי יוֹדֵעַ עַד הֵיכָן הֵם יְכוֹלִים לֵילֵךְ וְלִתְעוֹת עַל יְדֵי זֶה. וְנִמְצְאוּ אֲנָשִׁים מֵאֲנָשָׁיו שֶׁל הַבַּעַל תְּפִלָּה הַנַּ"ל, וְלֹא שְׁאֲלוּ אֶת דַּעְתּוֹ כְּלָל, וְהָלְכוּ לְשָׁם אֶל הַמְּדִינָה הַנַּ"ל לְהַחֲזִירָם לְמוּטָב, כִּי הָיָה לָהֶם רַחֲמָנוּת גָּדוֹל עֲלֵיהֶם עַל שֶׁנִּתְעוּ כָּל־כָּךְ בְּתַאֲוֹת מָמוֹן, וּבְפֹרֶט שֶׁהַבַּעַל תְּפִלָּה הַנַּ"ל אָמַר שֶׁהֵם יְכוֹלִים לֵילֵךְ וְלִתְעוֹת יוֹתֵר וְיוֹתֵר כַּנַּ"ל, עַל כֵּן הָלְכוּ אֵלּוּ הָאֲנָשִׁים הַנַּ"ל אֶל אוֹתוֹ הַמְּדִינָה הַנַּ"ל, אוּלַי יַחֲזִירוּ אוֹתָם לְמוּטָב.

וְהָלְכוּ לְשָׁם, וּבָאוּ אֶל הַמְּדִינָה הַנַּ"ל. וְנִכְנְסוּ לְאֶחָד מֵהֶם, מִסְתָּמָא, נִכְנְסוּ לְאֵיזֶה חַיָּה (דְּהַיְנוּ לְאָדָם שֶׁהוּא קָטָן בְּמַעֲלָה, כִּי יֵשׁ לוֹ סַךְ מוּעָט, שֶׁהָיָה נִקְרָא אֶצְלָם חַיָּה כַּנַּ"ל). וְהִתְחִילוּ לְדַבֵּר עִמּוֹ כְּדַרְכָּם, אֲשֶׁר בֶּאֱמֶת אֵין זֶה תַּכְלִית כְּלָל, וְעִקַּר הַתַּכְלִית הוּא רַק עֲבוֹדַת ה' וְכוּ', וְלֹא שָׁמַע לָהֶם כְּלָל, כִּי כְּבָר נִשְׁתַּרֵשׁ אֶצְלָם שֶׁעִקַּר הוּא רַק הַמָּמוֹן. וְכֵן הָיָה מְדַבֵּר עוֹד עִם אַחֵר וְלֹא שָׁמַע אֵלָיו גַּם־כֵּן. וְהוּא (הַיְנוּ אֶחָד מֵאַנְשֵׁי הַבַּעַל־תְּפִלָּה הַנַּ"ל) הָיָה מַרְבֶּה לְדַבֵּר עִמּוֹ. וְהֵשִׁיב לוֹ זֶה הָאִישׁ שֶׁדִּבֵּר עִמּוֹ, וְיֶתֶר מִזֶּה אֵין לִי פְּנַאי כְּלָל לְדַבֵּר עִמְּךָ. שְׁאָלוֹ מִפְּנֵי מָה, הֵשִׁיב לוֹ, הֲיוֹת שֶׁאֲנַחְנוּ כֻּלָּנוּ מוּכָנִים עַתָּה לָעֲקֹר מִן הַמְּדִינָה לֵילֵךְ לְמְדִינָה אַחֶרֶת בַּאֲשֶׁר שָׁרָאִינוּ שֶׁעִקַּר הַתַּכְלִית הוּא רַק הַמָּמוֹן עַל כֵּן נִסְכָּם אֶצְלֵנוּ, לֵילֵךְ לְמְדִינָה שֶׁשָּׁם יְכוֹלִין לַעֲשׂוֹת מָמוֹן. דְּהַיְנוּ שֶׁיֵּשׁ שָׁם עָפָר שֶׁעוֹשִׂין מִמֶּנּוּ זָהָב וָכֶסֶף, עַל כֵּן אָנוּ צְרִיכִים עַתָּה לֵילֵךְ כֻּלָּנוּ אֶל אוֹתָהּ הַמְּדִינָה.

גַּם נִסְכַּם אֶצְלָם, שֶׁהֵם רוֹצִים שֶׁיִּהְיוּ אֶצְלָם כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת גַּם־כֵּן, דְּהַיְנוּ שֶׁמִּי שֶׁיִּהְיֶה לוֹ כָּל־כָּךְ מָמוֹן כְּפִי הַסְּכוּם שֶׁקִּצְבוּ עַל זֶה, הוּא יִהְיֶה כּוֹכָב. כִּי מֵאַחַר שֶׁיֵּשׁ לוֹ כָּל־כָּךְ מָמוֹן יֵשׁ לוֹ הַכֹּחַ שֶׁל אוֹתוֹ הַכּוֹכָב, כִּי הַכּוֹכָב מְגַדֵּל הַזָּהָב, כִּי מַה שֶּׁיֵּשׁ עָפָר שֶׁעוֹשִׂין מִמֶּנּוּ זָהָב, זֶהוּ מֵחֲמַת הַכּוֹכָב שֶׁמְּגַדֵּל בְּאוֹתוֹ הַמָּקוֹם עַפְרוֹת זָהָב. נִמְצָא שֶׁהַזָּהָב הוּא נִמְשָׁךְ מִן הַכּוֹכָבִים. וּמֵאַחַר שֶׁיֵּשׁ לְאֶחָד כָּל־כָּךְ זָהָב, נִמְצָא שֶׁיֵּשׁ לוֹ כֹּחַ אוֹתוֹ הַכּוֹכָב, וְעַל כֵּן הוּא בְּעַצְמוֹ כּוֹכָב. וְכֵן אָמְרוּ, שֶׁיִּהְיוּ אֶצְלָם מַזָּלוֹת גַּם כֵּן, דְּהַיְנוּ כְּשֶׁיִּהְיֶה לְאֶחָד כָּךְ וְכָךְ כְּפִי הַסְּכוּם שֶׁקִּצְבוּ עַל זֶה, הוּא יִהְיֶה מַזָּל. וְכֵן עָשׂוּ לָהֶם מַלְאָכִים, הַכֹּל כְּפִי רִבּוּי הַמָּמוֹן

כַּנַ"ל. עַד שֶׁהִסְכִּימוּ בֵּינֵיהֶם שֶׁיִּהְיוּ לָהֶם גַּם־כֵּן אֱלֹקוּת, שֶׁמִּי שֶׁיִּהְיֶה לוֹ רִבּוּי מָמוֹן הַרְבֵּה כָּךְ וְכָךְ אֲלָפִים וּרְבָבוֹת כְּפִי מַה שֶׁקָּצְבוּ עַל זֶה, הוּא יִהְיֶה אֱלוֹק. כִּי מֵאַחַר שֶׁהָאֱלֹקִים שׁוֹפֵעַ בּוֹ כָּל־כָּךְ מָמוֹן, עַל כֵּן הוּא בְּעַצְמוֹ אֱלוֹק. וְכֵן קִיְּמוּ וְעָשׂוּ כְּכָל הַנַ"ל.

גַּם אָמְרוּ, שֶׁאֵין רָאוּי לָהֶם לֵישֵׁב כְּלָל בַּאֲוִירָא דְּהַאי עָלְמָא, וְאֵין רָאוּי לָהֶם לְהִתְעָרֵב עִם בְּנֵי הָעוֹלָם שֶׁלֹּא יִטְמְאוּ אוֹתָן, כִּי שְׁאָר בְּנֵי הָעוֹלָם הֵם טְמֵאִים כְּנֶגְדָּם. עַל כֵּן יִשְׁבוּ עַצְמָן שֶׁיְּבַקְּשׁוּ לָהֶם הָרִים הַגְּבוֹהִים בְּיוֹתֵר מִכָּל הָעוֹלָם וְיֵשְׁבוּ שָׁם, כְּדֵי שֶׁיִּהְיוּ מְרוֹמָמִים מֵאֲוִירָא דְּעָלְמָא. וְשָׁלְחוּ אֲנָשִׁים לְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׂ הָרִים הַגְּבוֹהִים כַּנַ"ל. וְהָלְכוּ וּבִקְּשׁוּ וּמָצְאוּ הָרִים גְּבוֹהִים מְאֹד. וְהָלְכוּ כָּל בְּנֵי הַמְּדִינָה וְיָשְׁבוּ שָׁם עַל הֶהָרִים הַגְּבוֹהִים, הַיְנוּ שֶׁעַל כָּל הַר וְהַר יָשְׁבוּ שָׁם אֵיזֶה קִבּוּץ מֵאַנְשֵׁי הַמְּדִינָה הַנַ"ל. וְעָשׂוּ סְבִיב הָהָר חֲזָקֶת גָּדוֹל, וְהָיָה שָׁם חֲפִירוֹת גְּדוֹלוֹת וְכַיּוֹצֵא סָבִיב הָהָר, עַד שֶׁלֹּא הָיָה אֶפְשָׁר בְּשׁוּם אֹפֶן שֶׁיָּבוֹא אֲלֵיהֶם שׁוּם אָדָם, כִּי לֹא הָיָה רַק שְׁבִיל נָעֲלָם אֶל הָהָר בְּאֹפֶן שֶׁאָדָם אַחַר לֹא הָיָה יָכוֹל כְּלָל לָבוֹא אֲלֵיהֶם. וְכֵן בָּהָר הַב' וְכֵן בְּכָל הֶהָרִים עָשׂוּ חֲזָקֶת וְכוּ' כַּנַ"ל. וְהֶעֱמִידוּ שׁוֹמְרִים בְּרִחוּק מִן הָהָר כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְקָרֵב לָהֶם זָר, וְהֵם הָיוּ יוֹשְׁבִים שָׁם עַל הֶהָרִים, וְהָיוּ מִתְנַהֲגִים בַּמִּנְהָג הַנַ"ל. וְהָיוּ לָהֶם אֱלֹהוּת רַבִּים, דְּהַיְנוּ לְפִי הַמָּמוֹן כַּנַ"ל.

וּמֵאַחַר שֶׁהָיָה הָעִקָּר אֶצְלָם הַמָּמוֹן, עַד שֶׁעַל־יְדֵי מָמוֹן הַרְבֵּה הָיוּ נַעֲשִׂים אֱלוֹק, עַל כֵּן הָיָה לָהֶם חֶשְׁשׁ, מֵרְצִיחָה וּגְזֵלָה. כִּי כָל אֶחָד יִהְיֶה רוֹצֵחַ וְגַזְלָן כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה נַעֲשֶׂה אֱלוֹק עַל יְדֵי הַמָּמוֹן שֶׁיִּגְזֹל, אַף אָמְרוּ שֶׁמֵּאַחַר שֶׁהוּא אֱלוֹק (דְּהַיְנוּ הֶעָשִׁיר בַּעַל הַמָּמוֹן הוּא אֱלוֹק), הוּא יִשְׁמֹר מִגְּזֵלוֹת וּרְצִיחוֹת. וְתִקְּנוּ עֲבוֹדוֹת וְקָרְבָּנוֹת שֶׁיִּהְיוּ מַקְרִיבִים וּמִתְפַּלְּלִים אֶל הָאֱלֹקוּת הַנַ"ל. גַּם הָיוּ מַקְרִיבִים בְּנֵי־אָדָם. וְהָיוּ מַקְרִיבִין אֶת עַצְמָן אֶל הָאֱלֹקוּת הַנַ"ל, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה נִכְלָל בּוֹ, וְאַחַר־כָּךְ יִתְגַּלְגֵּל וְיִהְיֶה עָשִׁיר, כִּי עִקַּר הָאֱמוּנָה הָיָה אֶצְלָם הַמָּמוֹן כַּנַ"ל. וְהָיָה לָהֶם עֲבוֹדוֹת וְקָרְבָּנוֹת וּקְטֹרֶת שֶׁהָיוּ עוֹבְדִים בָּהֶם אֶת הָאֱלֹקוּת הַנַ"ל (דְּהַיְנוּ בַּעֲלֵי הַמָּמוֹן הָרִבֵּה כַּנַ"ל). וּבְוַדַּאי אַף־עַל־פִּי־כֵן הָיְתָה הַמְּדִינָה מְלֵאָה מֵרְצִיחָה וּגְזֵלָה, כִּי מִי שֶׁלֹּא הָיָה מַאֲמִין בָּעֲבוֹדוֹת הַנַ"ל, הָיָה רוֹצֵחַ וְגַזְלָן כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה לוֹ מָמוֹן, כִּי עִקַּר הָיָה אֶצְלָם הַמָּמוֹן כַּנַ"ל. כִּי עַל־יְדֵי הַמָּמוֹן יְכוֹלִים לִקְנוֹת כָּל דָּבָר אֲכִילָה וּמַלְבּוּשִׁים, וְעִקַּר חִיּוּת הָאָדָם עַל־יְדֵי הַמָּמוֹן (כֵּן הָיְתָה סְבָרָתָם לְפִי דַּעְתָּם הַמְשֻׁבָּשֶׁת וְהַנִּבּוֹכָה) עַל כֵּן הָיָה הַמָּמוֹן הָאֱמוּנָה שֶׁלָּהֶם.

וְהָיוּ מִשְׁתַּדְּלִים שֶׁלֹּא יִהְיֶה נֶחְסָר אֶצְלָם מָמוֹן כְּלָל, כִּי הַמָּמוֹן הוּא עִקַּר הָאֱמוּנָה וְהָאֱלֹקוּת שֶׁלָּהֶם כַּנַ"ל. אַדְרַבָּא, צְרִיכִים לְהַשְׁתַּדֵּל לְהוֹסִיף וּלְהַכְנִיס מָמוֹן מִמְּקוֹמוֹת אֲחֵרִים לְתוֹךְ הַמְּדִינָה. וְהָיוּ יוֹצְאִים מֵהֶם סוֹחֲרִים לִסְחוֹר בִּמְדִינוֹת אֲחֵרִים, כְּדֵי לְהַשְׁתַּכֵּר מָמוֹן לְהַכְנִיס מָמוֹן יוֹתֵר לְתוֹךְ הַמְּדִינָה. וּצְדָקָה, בְּוַדַּאי הוּא אִסּוּר גָּדוֹל לְפִי דַּעְתָּם, כִּי הוּא מַחְסִיר שֶׁפַע

מָמוֹנוֹ אֲשֶׁר נָתַן לוֹ הָאֱלֹקִים, אֲשֶׁר זֶה הוּא הָעִקָּר שֶׁיִּהְיֶה לוֹ מָמוֹן, וְהוּא פּוֹגֵם וּמַחְסִיר מָמוֹנוֹ, עַל כֵּן בְּוַדַּאי הָיָה אָסוּר אֲצָלָם לִתֵּן צְדָקָה.

גַּם הָיָה אֲצָלָם מְמֻנִּים, שֶׁהָיוּ מְמֻנִּים לְהַשְׁגִּיחַ עַל כָּל אֶחָד אִם יֵשׁ לוֹ כָּל־כָּךְ מָמוֹן, כְּמוֹ שֶׁהוּא אוֹמֵר. כִּי כָּל אֶחָד הָיָה צָרִיךְ לְהַרְאוֹת עָשְׁרוֹ בְּכָל פַּעַם, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה נִשְׂאָר בְּאוֹתוֹ הַמַּעֲלָה שֶׁהָיָה לוֹ לְפִי מָמוֹנוֹ כַּנַ"ל. וְלִפְעָמִים הָיָה נַעֲשָׂה מֵחֲיָה אָדָם וּמֵאָדָם־חַיָּה. דְּהַיְנוּ כְּשֶׁאֶחָד אָבַד מָמוֹנוֹ, אֲזַי נַעֲשָׂה מֵאָדָם חַיָּה אַחַר שֶׁאֵין לוֹ מָמוֹן. וְכֵן לְהֵפֶךְ, כְּשֶׁאֶחָד הִרְוִיחַ מָמוֹן, אֲזַי נַעֲשָׂה מֵחַיָּה אָדָם. וְכֵן בִּשְׁאָר הַמַּעֲלוֹת כְּפִי הַמָּמוֹן כַּנַ"ל. וְהָיוּ לָהֶם צוּרוֹת וּפַאטְרֶעטִין שֶׁל אוֹתָן הָאֱלֹקוּת (דְּהַיְנוּ בַּעֲלֵי הַמָּמוֹן). וְהָיוּ אֲצֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד צוּרוֹת הַלָּלוּ, וְהָיוּ מְחַבְּקִים וּמְנַשְּׁקִים אוֹתָם, כִּי זֶה הָיָה הָעֲבוֹדָה וְהָאֱמוּנָה שֶׁלָּהֶם כַּנַ"ל.

וְהָאֲנָשִׁים הַנַּ"ל, דְּהַיְנוּ הָאֲנָשִׁים הַכְּשֵׁרִים שֶׁל הַבַּעַל־תְּפִלָּה הַנַּ"ל, חָזְרוּ לִמְקוֹמָם וְסִפְּרוּ לְהַבַּעַל־תְּפִלָּה מִגְּדֶל הַטָּעוּת וְהַשְׁטוּת שֶׁל אוֹתָהּ הַמְּדִינָה אֵיךְ הֵם נְבוֹכִים מְאֹד בְּתַאֲוַת מָמוֹן, וְשֶׁהֵם רוֹצִים לַעֲקֹר לִמְדִינָה אַחֶרֶת וְלַעֲשׂוֹת לָהֶם כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת. עָנָה וְאָמַר הַבַּעַל־תְּפִלָּה הַנַּ"ל, שֶׁהוּא מִתְיָרֵא שֶׁלֹּא יִתְעוּ יוֹתֵר וְיוֹתֵר. אַחַר־כָּךְ נִשְׁמַע שֶׁעָשׂוּ לְעַצְמָן אֱלֹקוּת, כַּנַ"ל. עָנָה וְאָמַר הַבַּעַל־תְּפִלָּה הַנַּ"ל, שֶׁעַל דָּבָר זֶה הָיָה מִתְיָרֵא וְדוֹאֵג מִתְּחִלָּה.

וְהָיָה לוֹ לְהַבַּעַל־תְּפִלָּה רַחֲמָנוּת גָּדוֹל עֲלֵיהֶם וְנִתְיַשֵּׁב לֵילֵךְ בְּעַצְמוֹ לְשָׁם, אוּלַי יָשִׁיב אוֹתָם מִטָּעוּתָם. וְהָלַךְ לְשָׁם הַבַּעַל־תְּפִלָּה, וּבָא אֶל הַשּׁוֹמְרִים שֶׁעוֹמְדִים סְבִיב הָהָר. וְהַשּׁוֹמְרִים מִסְתַּמָּא הָיוּ אֲנָשִׁים קְטַנִּים בְּמַעֲלָה, שֶׁהֵם רַשָּׁאִים לַעֲמֹד בַּאֲוִירָא דְּהַאי עָלְמָא. כִּי אֲנָשִׁים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם מַעֲלוֹת מֻחֲמֶצֶת הַמָּמוֹן כַּנַ"ל, הֵם אֵינָם יְכוֹלִים כְּלָל לְהִתְעָרֵב עִם בְּנֵי הָעוֹלָם וְלַעֲמֹד בַּאֲוִירָא דְּהַאי עָלְמָא שֶׁלֹּא יִטְמְאוּ עַצְמָן כַּנַ"ל, וְלֹא הָיוּ יְכוֹלִים לְדַבֵּר כְּלָל עִם בְּנֵי הָעוֹלָם שֶׁלֹּא יִטְמְאוּ אוֹתָם בְּהֶבֶל פִּיהֶם (עַל כֵּן בְּוַדַּאי הַשּׁוֹמְרִים שֶׁעָמְדוּ חוּץ לָעִיר הָיוּ קְטַנִּים בְּמַעֲלָה כַּנַ"ל). אַף גַּם הַשּׁוֹמְרִים הָיָה לָהֶם הַצּוּרוֹת הַנַּ"ל, וְהָיוּ מְחַבְּקִים וּמְנַשְּׁקִים אוֹתָם בְּכָל פַּעַם. כִּי גַּם אֲצָלָם הָיָה עִקַּר הָאֱמוּנָה הַמָּמוֹן כַּנַ"ל.

וּבָא הַבַּעַל־תְּפִלָּה הַנַּ"ל אֵצֶל שׁוֹמֵר אֶחָד, וְהִתְחִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ מֵהַתַּכְלִית: בַּאֲשֶׁר שֶׁעִקַּר הַתַּכְלִית הוּא רַק עֲבוֹדַת ה', תּוֹרָה וּתְפִלָּה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים וְכוּ', וְהַמָּמוֹן הוּא שְׁטוּת וְאֵינוֹ תַּכְלִית כְּלָל וְכוּ'. וְלֹא שָׁמַע אֵלָיו כְּלָל הַשּׁוֹמֵר הַנַּ"ל, כִּי כְּבָר נִשְׁקַע אֲצָלָם מִיָּמִים רַבִּים שֶׁעִקַּר הוּא רַק הַמָּמוֹן כַּנַ"ל. וְכֵן הָלַךְ הַבַּעַל־תְּפִלָּה לְשׁוֹמֵר שֵׁנִי וְדִבֵּר עִמּוֹ גַּם־כֵּן כַּנַ"ל, וְלֹא שָׁמַע אֵלָיו גַּם־כֵּן. וְכֵן הָלַךְ אֶל כָּל הַשּׁוֹמְרִים, וְלֹא שָׁמְעוּ אֵלָיו כְּלָל. וְיָשַׁב עַצְמוֹ הַבַּעַל־תְּפִלָּה וְנִכְנַס לְתוֹךְ הָעִיר שֶׁהָיְתָה עַל הָהָר כַּנַ"ל. כְּשֶׁבָּא לְשָׁם הָיָה אֲצָלָם פְּלִיאָה, וְשָׁאֲלוּ אוֹתוֹ, אֵיךְ נִכְנַסְתָּ לְכָאן, כִּי לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לְשׁוּם אָדָם לִכָּנֵס אֲצָלָם כַּנַ"ל. הֵשִׁיב לָהֶם, מֵאַחַר שֶׁכְּבָר נִכְנַסְתִּי, יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, מָה אַתֶּם שׁוֹאֲלִים עַל זֶה? וְהִתְחִיל

הַבַּעַל־תְּפִלָּה לְדַבֵּר עִם אֶחָד מֵהַתַּכְלִית וְכוּ' כַּנַ"ל, וְלֹא שָׁמַע אֵלָיו כְּלָל, וְכֵן הַשֵּׁנִי וְכֵן כֻּלָּם, כִּי כְּבָר נִשְׁקְעוּ בְּטָעוּתָם הַנַ"ל. וְהָיָה הַדָּבָר תָּמוּהַּ בֵּין אַנְשֵׁי הָעִיר עַל שֶׁבָּא אָדָם אֶצְלָם וּמְדַבֵּר אֲלֵיהֶם כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה הֵפֶךְ אֱמוּנָתָם. וְהִרְגִּישׁוּ בְּעַצְמָן אוּלַי הָאָדָם הַזֶּה הוּא הַבַּעַל־תְּפִלָּה, כִּי כְּבָר נִשְׁמַע אֶצְלָם שֵׁשׁ בַּעַל־תְּפִלָּה כָּזֶה בָּעוֹלָם, כִּי כְּבָר נִתְפָּרְסֵם הַדָּבָר שֶׁל הַבַּעַל־תְּפִלָּה בָּעוֹלָם כַּנַ"ל, וְהֵיוּ קוֹרִין אוֹתוֹ בָּעוֹלָם (דֶּרֶר פְּרוּמֶיר בַּעַל־תְּפִלָּה). אַךְ לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לָהֶם לְהַכִּירוֹ וּלְתָפְסוֹ, כִּי הָיָה מְשַׁנֶּה עַצְמוֹ אֵצֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד. אֵצֶל זֶה הָיָה נָדְמֶה כְּסוֹחֵר וְאֵצֶל זֶה כְּעָנִי וְכוּ' כַּנַ"ל, וְתֵכֶף נִמְלַט מִשָּׁם.

וַיְהִי הַיּוֹם וְהָיָה גִּבּוֹר, שֶׁנִּתְקַבְּצוּ אֵלָיו כַּמָּה גִּבּוֹרִים. וְהָיָה הַגִּבּוֹר עִם גִּבּוֹרָיו הוֹלֵךְ וְכוֹבֵשׁ מְדִינוֹת, וְלֹא הָיָה רוֹצֶה כִּי אִם הַכְנָעָה. וּכְשֶׁהָיוּ בְּנֵי מְדִינָה מַכְנִיעִים עַצְמָן תַּחְתָּיו הָיָה מַנִּיחָם,; וְאִם לָאו הָיָה מַחֲרִיבָם. וְהָיָה הוֹלֵךְ וְכוֹבֵשׁ, וְלֹא הָיָה רוֹצֶה שׁוּם מָמוֹן רַק הַכְנָעָה שֶׁיִּהְיוּ תַּחְתָּיו. וְהָיָה דַּרְכּוֹ שֶׁל הַגִּבּוֹר שֶׁהָיָה שׁוֹלֵחַ לִמְדִינָה גִּבּוֹרָיו כְּשֶׁהָיָה עָדַיִן רָחוֹק מִמֶּנָּה הַרְבֵּה, חֲמִשִּׁים פַּרְסָאוֹת, שֶׁיַּכְנִיעוּ עַצְמָן תַּחְתָּיו. וְהָיָה כּוֹבֵשׁ מְדִינוֹת, כַּנַ"ל.

וְהַסּוֹחֲרִים שֶׁל הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׁירוּת הַנַ"ל, שֶׁהָיוּ סוֹחֲרִים בִּמְדִינוֹת אֲחֵרוֹת כַּנַ"ל בָּאוּ לִמְדִינָתָם, וְסִפְּרוּ מֵהַגִּבּוֹר הַנַ"ל, וְנָפַל עֲלֵיהֶם פַּחַד גָּדוֹל. וְאַף־עַל־פִּי שֶׁהָיוּ מְרֻצִּים לְהַכְנִיעַ עַצְמָן תַּחְתָּיו, אַךְ שֶׁשָּׁמְעוּ שֶׁהוּא מְמָאֵס בְּמָמוֹן וְאֵינוֹ רוֹצֶה מָמוֹן כְּלָל, וְזֶה הָיָה הֵפֶךְ אֱמוּנָתָם, עַל כֵּן הָיָה בִּלְתִּי אֶפְשָׁר אֶצְלָם לְהַכְנַע תַּחְתָּיו, כִּי הָיָה אֶצְלָם כְּמוֹ שְׁמָד, מֵאַחַר שֶׁאֵינוֹ מַאֲמִין כְּלָל בֶּאֱמוּנָתָם דְּהַיְנוּ בַּמָּמוֹן, וְנִתְיָרְאוּ מְאֹד מִלְּפָנָיו. וְהִתְחִילוּ לַעֲשׂוֹת עֲבוֹדוֹת, וּלְהַקְרִיב קָרְבָּנוֹת לֵאלֹקוּתָם הַנַ"ל, וְהֵיוּ לוֹקְחִים חַיָּה (דְּהַיְנוּ מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ מָמוֹן מֵעַט שֶׁהוּא חַיָּה אֶצְלָם) וְהִקְרִיבוּ לְקָרְבָּן לֵאלֹקוּת הַנַ"ל וְכַיּוֹצֵא בְּאֵלּוּ הָעֲבוֹדוֹת כַּנַ"ל.

וְהַגִּבּוֹר הַנַ"ל הָיָה הוֹלֵךְ וּמִתְקָרֵב אֲלֵיהֶם בְּכָל פַּעַם. וְהִתְחִיל לִשְׁלֹחַ אֲלֵיהֶם גִּבּוֹרָיו מַה הֵם רוֹצִים, כְּדַרְכּוֹ כַּנַ"ל. וְהָיָה עֲלֵיהֶם פַּחַד גָּדוֹל, וְלֹא הָיוּ יוֹדְעִים מַה לַּעֲשׂוֹת. וַיְצַוּוּ אוֹתָם אֲנָשִׁים סוֹחֲרִים שֶׁלָּהֶם, הֱיוֹת שֶׁהָיוּ בִּמְדִינָה, שֶׁכָּל בְּנֵי הַמְּדִינָה הֵם כֻּלָּם אֱלֹקוּת, וְנוֹסְעִים עִם מַלְאָכִים, דְּהַיְנוּ שֶׁכָּל אַנְשֵׁי אוֹתָהּ הַמְּדִינָה מִקָּטָן וְעַד גָּדוֹל הֵם כֻּלָּם עֲשִׁירִים מֻפְלָגִים, עַד שֶׁהַקָּטָן שֶׁבָּהֶם הוּא גַּם־כֵּן אֱלוֹק לְפִי טָעוּתָם (כִּי הַקָּטָן שֶׁבָּהֶם הוּא עָשִׁיר מֻפְלָג וְיֵשׁ לוֹ כָּל־כָּךְ כַּשְׁעוּר הַקָּצוּב לֵאלֹק וְכַנַ"ל). וְגַם נוֹסְעִים עִם מַלְאָכִים, כִּי הַסּוּסִים שֶׁלָּהֶם הֵם מְכֻסִּים בַּעֲשִׁירוּת גָּדוֹל בְּזָהָב וְכַיּוֹצֵא, עַד שֶׁכְּסוּי שֶׁל סוּס אֶחָד עוֹלֶה לְסַךְ שֶׁל מַלְאָךְ שֶׁלָּהֶם. נִמְצָא שֶׁנּוֹסְעִים עִם מַלְאָכִים, שְׁקוּשְׁרִים ג' זוּגוֹת מַלְאָכִים אֶל הָעֲגָלָה וְנוֹסְעִים עִמָּהֶם. בְּכֵן צְרִיכִין לִשְׁלֹחַ אֶל אוֹתָהּ הַמְּדִינָה, וּמִשָּׁם יִהְיֶה לָהֶם עֵזְרָה בְּוַדַּאי מֵאַחַר שֶׁכָּל הַמְּדִינָה הֵם כֻּלָּם אֱלֹקוּת. (כָּל זֶה הָיְתָה עֵצַת הַסּוֹחֲרִים שֶׁלָּהֶם) וְהוּטַב הַדָּבָר בְּעֵינֵיהֶם מְאֹד. כִּי הָיוּ מַאֲמִינִים שֶׁבְּוַדַּאי יִהְיֶה לָהֶם יְשׁוּעָה מִשָּׁם, מֵאַחַר שֶׁהֵם כֻּלָּם אֱלֹקוּת כַּנַ"ל.

וְהַבַּעַל תְּפִלָּה הַנַּ"ל יֹשֵׁב עַצְמוֹ, שֶׁיֵּלֵךְ עוֹד הַפַּעַם אֶל אוֹתוֹ הַמְּדִינָה הַנַּ"ל, אוּלַי אַף־עַל־פִּי־כֵן יָשִׁיב אוֹתָם מִטָּעוּתָם זֶה. וְהָלַךְ לְשָׁם וּבָא אֶל הַשּׁוֹמְרִים, וְהִתְחִיל לְדַבֵּר עִם שׁוֹמֵר אֶחָד כְּדַרְכּוֹ. וְסִפֵּר לוֹ הַשּׁוֹמֵר מֵהַגִּבּוֹר הַנַּ"ל, שֶׁיֵּשׁ לָהֶם פַּחַד גָּדוֹל מִפָּנָיו וְכוּ' כַּנַּ"ל. וְשָׁאַל אוֹתוֹ הַבַּעַל תְּפִלָּה: וּמָה אַתֶּם רוֹצִים לַעֲשׂוֹת? וְסִפֵּר לוֹ הַשּׁוֹמֵר עִנְיָן הַנַּ"ל, שֶׁהֵם רוֹצִים לִשְׁלֹחַ אֶל הַמְּדִינָה שֶׁהֵם כֻּלָּם אֱלָקוּת וְכוּ' כַּנַּ"ל. וְשָׂחַק מִמֶּנּוּ מְאֹד הַבַּעַל־תְּפִלָּה, וְאָמַר לוֹ: הֲלֹא הַכֹּל שְׁטוּת גָּדוֹל, כִּי גַּם בְּנֵי אוֹתָהּ הַמְּדִינָה הֵם כֻּלָּם רַק בְּנֵי אָדָם כְּמוֹנוּ, וְגַם אַתֶּם כֻּלְּכֶם וֶאֱלָקִים שֶׁלָּכֶם, כֻּלָּם הֵם רַק בְּנֵי־אָדָם וְלֹא אֱלוֹק. רַק שֶׁיֵּשׁ יָחִיד בָּעוֹלָם שֶׁהוּא הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְאוֹתוֹ לְבַד רָאוּי לַעֲבֹד וְלוֹ רָאוּי לְהִתְפַּלֵּל, וְזֶהוּ עִקַּר הַתַּכְלִית. וְכַיּוֹצֵא בִּדְבָרִים אֵלּוּ דִּבֵּר הַבַּעַל־תְּפִלָּה אֶל הַשּׁוֹמֵר הַנַּ"ל. וְלֹא שָׁמַע אֵלָיו הַשּׁוֹמֵר, כִּי כְּבָר נִשְׁקַע אֶצְלָם טָעוּתָם מִיָּמִים רַבִּים כַּנַּ"ל. אַךְ אַף־עַל־פִּי־כֵן הַבַּעַל תְּפִלָּה הִרְבָּה עָלָיו דְּבָרִים, עַד שֶׁבַּסּוֹף הֵשִׁיב לוֹ הַשּׁוֹמֵר: וְיֶתֶר מִזֶּה מָה אֲנִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת? הֲלֹא אֲנִי רַק יָחִיד בָּעֲלְמָא (וְיֵשׁ כְּנֶגְדִּי בְּנֵי הַמְּדִינָה שֶׁהֵם רַבִּים). וְזֹאת הַתְּשׁוּבָה הָיְתָה קְצָת נֶחָמָה לְהַבַּעַל־תְּפִלָּה, כִּי הֵבִין שֶׁהִתְחִילוּ דְּבָרָיו קְצָת לִכָּנֵס בְּאָזְנֵי הַשּׁוֹמֵר, כִּי הַדְּבָרִים שֶׁדִּבֵּר הַבַּעַל־תְּפִלָּה מִקֹּדֶם בַּפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה עִם אוֹתוֹ הַשּׁוֹמֵר, וְהַדְּבָרִים שֶׁדִּבֵּר עַתָּה, נִתְקַבְּצוּ יַחַד עַד שֶׁעָשׂוּ אֵיזֶה רֹשֶׁם בְּלִבּוֹ, עַד שֶׁהִתְחִיל מְעַט לְהִסְתַּפֵּק וְלִנְטוֹת אֵלָיו קְצָת, כַּנִּרְאֶה מִתּוֹךְ הַתְּשׁוּבָה הַנַּ"ל. וְכֵן הָלַךְ הַבַּעַל־תְּפִלָּה אֶל הַשּׁוֹמֵר הַשֵּׁנִי וְדִבֵּר עִמּוֹ גַּם־כֵּן כַּנַּ"ל, וְלֹא שָׁמַע אֵלָיו גַּם־כֵּן. וּבַסּוֹף הֵשִׁיב לוֹ גַּם־כֵּן כַּנַּ"ל: הֲלֹא אֲנִי יָחִיד כְּנֶגֶד בְּנֵי הַמְּדִינָה וְכוּ' כַּנַּ"ל, וְכֵן כָּל הַשּׁוֹמְרִים כֻּלָּם הֵשִׁיבוּ לוֹ תְּשׁוּבָה זוֹ בַּסּוֹף.

אַחַר־כָּךְ נִכְנַס הַבַּעַל־תְּפִלָּה אֶל הָעִיר וְהִתְחִיל שׁוּב לְדַבֵּר עִמָּם כְּדַרְכּוֹ, בַּאֲשֶׁר שֶׁכֻּלָּם בְּטָעוּת גָּדוֹל וְאֵין זֶה תַּכְלִית כְּלָל, רַק עִקַּר הַתַּכְלִית לַעֲסֹק בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה וְכוּ'. וְלֹא שָׁמְעוּ אֵלָיו, כִּי כֻּלָּם נִשְׁקְעוּ מְאֹד בָּזֶה מִיָּמִים רַבִּים. וְסִפְּרוּ לוֹ מֵהַגִּבּוֹר, וְשֶׁהֵם רוֹצִים לִשְׁלֹחַ אֶל הַמְּדִינָה שֶׁהֵם כֻּלָּם אֱלָקוּת וְכוּ' כַּנַּ"ל. וְשָׂחַק מֵהֶם גַּם־כֵּן, וְאָמַר לָהֶם שֶׁהוּא שְׁטוּת, וְשֶׁכֻּלָּם רַק בְּנֵי־אָדָם וְכוּ', וְהֵם לֹא יוּכְלוּ לַעֲזֹר לָכֶם כְּלָל, כִּי אַתֶּם בְּנֵי־אָדָם וְהֵם בְּנֵי־אָדָם וְאֵינָם אֱלוֹק כְּלָל, רַק שֶׁיֵּשׁ יָחִיד יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ וְכוּ'. וְעַל עִנְיַן הַגִּבּוֹר, אָמַר לָהֶם (בִּלְשׁוֹן תֵּמַהּ, כְּדֶרֶךְ שֶׁמַּתְמִיהַ אָדָם וְאוֹמֵר): הַאִם אֵינוֹ זֶה הַגִּבּוֹר (הַיְדוּעַ לִי)? וְלֹא הֵבִינוּ דְּבָרָיו אֵלּוּ. וְכֵן הָיָה הוֹלֵךְ מֵאֶחָד לַחֲבֵרוֹ וּמְדַבֵּר עִמָּהֶם כַּנַּ"ל. וְעַל עִנְיַן הַגִּבּוֹר אָמַר לְכָל אֶחָד כַּנַּ"ל, אִם אֵינוֹ זֶה הַגִּבּוֹר וְכוּ' כַּנַּ"ל, וְלֹא הֵבִינוּ דְּבָרָיו.

וְנַעֲשָׂה רַעַשׁ בָּעִיר, בַּאֲשֶׁר שֶׁנִּמְצָא אֶחָד שֶׁמְּדַבֵּר כָּזֹאת שֶׁעוֹשֶׂה שְׂחוֹק מֵאֱמוּנָתָם, וְאוֹמֵר שֶׁיֵּשׁ יָחִיד וְכוּ', וּבְעִנְיַן הַגִּבּוֹר הוּא אוֹמֵר כַּנַּ"ל. וְהֵבִינוּ שֶׁבְּוַדַּאי הוּא הַבַּעַל־תְּפִלָּה, כִּי כְּבָר הָיָה נִתְפָּרְסֵם אֶצְלָם כַּנַּ"ל. וְצִוּוּ לְחַפֵּשׂ אַחֲרָיו וּלְתָפְסוֹ, אַף־עַל־פִּי שֶׁהוּא מְשַׁנֶּה עַצְמוֹ

אֶצְלָם בְּכָל פַּעַם כַּנַ"ל (הַיְנוּ פַּעַם נִדְמֶה כְּסוֹחֵר וּפַעַם כְּעָנִי וְכוּ' כַּנַ"ל), אַךְ הֵם יָדְעוּ מִזֶּה גַּם־כֵּן, שֶׁהַבַּעַל־תְּפִלָּה הַנַ"ל הוּא מְשַׁנֶּה עַצְמוֹ בְּכָל פַּעַם, וְצִוּוּ לַחֲקֹר אַחֲרָיו וּלְתָפְסוֹ. וְחִפְּשׂוּ אַחֲרָיו וּתְפָסָהוּ, וְהֵבִיאוּהוּ אֶל הַשָּׂרִים, וְהִתְחִילוּ לְדַבֵּר עִמּוֹ. וְאָמַר לָהֶם גַּם־כֵּן כַּנַ"ל, בַּאֲשֶׁר שֶׁכֻּלָּם בְּטָעוּת וּשְׁטוּת גָּדוֹל וְאֵין זֶה תַּכְלִית כְּלָל (הַיְנוּ שֶׁהַמָּמוֹן אֵינוֹ הַתַּכְלִית כְּלָל), רַק שֶׁיֵּשׁ יָחִיד שֶׁהוּא הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ וְכוּ', וּבְנֵי אוֹתָהּ מְדִינָה שֶׁאַתֶּם אוֹמְרִים שֶׁהֵם כֻּלָּם אֱלִקּוּת לֹא יוּכְלוּ לַעֲזֹר לָכֶם כְּלָל, כִּי הֵם רַק בְּנֵי־אָדָם וְכוּ'. וְנֶחְשַׁב אֶצְלָם לְמְשֻׁגָּע, כִּי כָּל בְּנֵי הַמְּדִינָה הָיוּ שְׁקוּעִים בְּטָעוּת שֶׁל הַמָּמוֹן כָּל־כָּךְ כַּנַ"ל, עַד שֶׁזֶּה שֶׁדִּבֵּר כְּנֶגֶד דַּעְתָּם וְטָעוּתָם הָיָה נֶחְשָׁב לְמְשֻׁגָּע.

וְשָׁאֲלוּ אוֹתוֹ: מַה זֶּה שֶׁאַתָּה אוֹמֵר עַל עִנְיַן הַגִּבּוֹר (בִּלְשׁוֹן תֻּמָּהּ) אִם אֵינוֹ זֶה הַגִּבּוֹר, כַּנַ"ל? הֵשִׁיב לָהֶם: שֶׁאֲנִי הָיִיתִי אֵצֶל מֶלֶךְ אֶחָד, וְנֶאֱבַד אֶצְלוֹ גִּבּוֹר. וְאִם הַגִּבּוֹר הַנַ"ל הוּא אוֹתוֹ הַגִּבּוֹר, יֵשׁ לִי הֶכֵּרוּת עִמּוֹ. וְיָתֵר מִזֶּה: מַה שֶּׁאַתֶּם בְּטוּחִים בַּמְּדִינָה הַנַ"ל שֶׁהֵם כֻּלָּם אֱלִקּוּת, זֶהוּ שְׁטוּת, כִּי הֵם לֹא יוּכְלוּ לַעֲזֹר לָכֶם, וּלְדַעְתִּי אִם תִּהְיוּ בְּטוּחִים עֲלֵיהֶם, אַדְרַבָּא, זֶה יִהְיֶה מַפָּלָה שֶׁלָּכֶם. אָמְרוּ לוֹ: מִנַּיִן אַתָּה יוֹדֵעַ זֹאת? הֵשִׁיב לָהֶם: הֱיוֹת שֶׁאֵצֶל הַמֶּלֶךְ הַנַ"ל שֶׁהוּא הָיָה אֶצְלוֹ כַּנַ"ל, הָיָה לוֹ יָד, דְּהַיְנוּ שֶׁהָיָה אֵצֶל אוֹתוֹ הַמֶּלֶךְ תְּמוּנַת יָד עִם ה' אֶצְבָּעוֹת וְעִם כָּל הַשִּׁרְטוּטִין שֶׁיֵּשׁ עַל הַיָּד, וְזֹאת הַיָּד הָיְתָה הַלַּאנְד־קַארְט (הַיְנוּ מַפַּת הָעוֹלָם) שֶׁל כָּל הָעוֹלָמוֹת, וְכָל מַה שֶּׁהָיָה מִן בְּרִיאַת שָׁמַיִם וָאָרֶץ עַד הַסּוֹף וּמַה שֶּׁיִּהְיֶה אַחַר־כָּךְ, הַכֹּל הָיָה מְצֻיָּר עַל אוֹתוֹ הַיָּד, כִּי הָיָה מְצֻיָּר בְּשִׁרְטוּטֵי הַיָּד צִיּוּר עֲמִידַת כָּל עוֹלָם וְעוֹלָם עִם כָּל פְּרָטָיו, כְּמוֹ שֶׁמְּצֻיָּר עַל הַלַּאנְד־קַארְט (כַּיְדוּעַ לַבְּקִיאִים בְּעִנְיַן צִיּוּר מַפַּת הָעוֹלָם שֶׁקּוֹרִין לַאנְד־קַארְט). וְהָיָה בְּהַשִּׁרְטוּטִין כְּמוֹ אוֹתִיּוֹת, כְּמוֹ שֶׁבְּלַאנְד־קַארְט כְּתוּבִים אוֹתִיּוֹת אֵצֶל כָּל דָּבָר וְדָבָר כְּדֵי לֵידַע מַה הוּא הַדָּבָר הַזֶּה, דְּהַיְנוּ לֵידַע שֶׁכָּאן הוּא עִיר פְּלוֹנִי, וְכָאן־נָהָר פְּלוֹנִי וְכַיּוֹצֵא כְּמוֹ כֵן מַמָּשׁ הָיָה נִרְשָׁם בְּשִׁרְטוּטֵי הַיָּד כַּנַ"ל כְּמוֹ אוֹתִיּוֹת, שֶׁהָיוּ הָאוֹתִיּוֹת נִרְשָׁמִים אֵצֶל כָּל דָּבָר וְדָבָר, שֶׁהָיָה נִרְשָׁם עַל הַיָּד, כְּדֵי לֵידַע מַהוּת הַדָּבָר.

וְגַם פְּרָטֵי כָּל הַמְּדִינוֹת וַעֲיָרוֹת וּנְהָרוֹת וּגְשָׁרִים וְהָרִים וּשְׂאָר דְּבָרִים פְּרָטִיִּים, הַכֹּל הָיָה נִרְשָׁם עַל הַיָּד בְּשִׁרְטוּטִין הַנַ"ל. וְאֵצֶל כָּל דָּבָר הָיוּ כְּתוּבִים אוֹתִיּוֹת שֶׁזֶּהוּ דָּבָר פְּלוֹנִי וְזֶה דָּבָר פְּלוֹנִי. וְגַם כָּל בְּנֵי־אָדָם שֶׁהוֹלְכִים בְּתוֹךְ הַמְּדִינָה וְכָל הַמַּאֲרָעוֹת שֶׁלָּהֶם הַכֹּל הָיָה נִרְשָׁם שָׁם. וְהָיָה כָּתוּב שָׁם גַּם כָּל הַדְּרָכִים מִמְּדִינָה לִמְדִינָה וּמִמָּקוֹם לְמָקוֹם, וּמֵחֲמַת זֶה הָיִיתִי יוֹדֵעַ לְכַוֵּן אֶל הָעִיר הַזֹּאת. מַה שֶּׁאִי־אֶפְשָׁר לְשׁוּם אָדָם לְכַוֵּן לְכָאן. וְכֵן אִם אַתֶּם רוֹצִים לִשְׁלֹחַ אוֹתִי לְעִיר אַחֶרֶת, אֲנִי יוֹדֵעַ הַדֶּרֶךְ גַּם־כֵּן, הַכֹּל עַל־יְדֵי הַיָּד הַנַ"ל.

וְכֵן הָיָה נִרְשָׁם בָּהּ הַדֶּרֶךְ מֵעוֹלָם לְעוֹלָם, כִּי יֵשׁ דֶּרֶךְ וְנָתִיב שֶׁעַל־יָדוֹ יְכוֹלִין לַעֲלוֹת מֵאֶרֶץ לַשָּׁמַיִם (כִּי אִי־אֶפְשָׁר לַעֲלוֹת לַשָּׁמַיִם מֵחֲמַת שֶׁאֵין יוֹדְעִין הַדֶּרֶךְ, וְשָׁם הָיָה נִרְשָׁם הַדֶּרֶךְ

לַעֲלוֹת לַשָּׁמַיִם), וְהָיָה נִרְשָׁם שָׁם כָּל הַדְּרָכִים שֶׁיֵּשׁ מֵעוֹלָם לְעוֹלָם. כִּי אֵלְיָהוּ עָלָה לַשָּׁמַיִם בְּדַרְךְ פְּלוֹנִי, וְהָיָה כָּתוּב שָׁם אוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ, וּמֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָה לַשָּׁמַיִם בְּדַרְךְ אַחֵר, וְהָיָה כָּתוּב שָׁם אוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ גַּם־כֵּן, וְכֵן חֲנוֹךְ עָלָה לַשָּׁמַיִם בְּדַרְךְ אַחֵר, וְהָיָה כָּתוּב שָׁם גַּם אוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ. וְכֵן מֵעוֹלָם לְעוֹלָם, הַכֹּל הָיָה נִרְשָׁם בְּשִׂרְטוּטֵי הַיָּד הַנַּ"ל. גַּם הָיָה נִרְשָׁם עַל הַיָּד כָּל דָּבָר וְדָבָר כְּפִי מַה שֶּׁהָיָה בְּעֵת בְּרִיאַת הָעוֹלָם, וּכְפִי הַהַוָּה שֶׁלּוֹ, וּכְפִי מַה שֶּׁיִּהְיֶה אַחַר־כָּךְ. כְּגוֹן סְדוֹם הָיָה נִרְשָׁם שָׁם כְּפִי מַה שֶּׁהָיְתָה בְּעֵת יְשׁוּבָהּ קֹדֶם שֶׁנֶּהְפְּכָה. גַּם הָיָה מְצַיָּר שָׁם הֲפִיכַת סְדוֹם, כְּמוֹ שֶׁהֶעִיר נָהֳפָּכַת. וְגַם הָיָה מְצַיָּר שָׁם צִיּוּר שֶׁל סְדוֹם שֶׁיֵּשׁ לָהּ אַחַר הַהֲפִיכָה. כִּי הָיָה נִרְשָׁם עַל הַיָּד מַה שֶּׁהָיָה וּמַה שֶּׁהוֹוֶה וּמַה שֶּׁיִּהְיֶה. וְשָׁם בְּאוֹתוֹ הַיָּד רָאִיתִי שֶׁאוֹתוֹ הַמְּדִינָה הַנַּ"ל שֶׁאַתֶּם אוֹמְרִים עֲלֵיהֶם שֶׁהֵם כֻּלָּם אֱלַקוּת עִם כָּל הָאֲנָשִׁים הַבָּאִים אֲלֵיהֶם לְקַבֵּל עֵזֶר מֵהֶם כֻּלָּם יִהְיוּ נִכְלִין וְאוֹבְדִין. (כָּל זֶה הֵשִׁיב לָהֶם הַבַּעַל־תְּפִלָּה).

וְנִפְלָא בְּעֵינֵיהֶם הַדָּבָר מְאֹד, כִּי הָיוּ נִכָּרִים דִּבְרֵי אֱמֶת. כִּי זֶה יָדוּעַ שֶׁעַל הַלַּאנְד־קַארְט מְצַיָּר כָּל הַדְּבָרִים. וְהֵבִינוּ שֶׁגַּם דְּבָרָיו נִרְאִין דִּבְרֵי אֱמֶת, כִּי זֶה רוֹאִין שֶׁאֶפְשָׁר לְקַבֵּץ וּלְחַבֵּר ב' שִׂרְטוּטִין שֶׁל הַיָּד וְיִהְיֶה מֵהֶם אוֹת (עַל כֵּן הֵבִינוּ שֶׁדְּבָרִים אֵלּוּ הַנַּ"ל אִי־אֶפְשָׁר לִבְדּוֹת זֹאת מִלֵּב (נ"א: מִלִּבּוֹ), וְנִפְלָא בְּעֵינֵיהֶם מְאֹד). וְשָׁאֲלוּ אוֹתוֹ: הֵיכָן הוּא הַמֶּלֶךְ הַנַּ"ל? אוּלַי יָגֵלֶּה לָנוּ דֶּרֶךְ אֵיךְ לִמְצֹא מָמוֹן? הֵשִׁיב לָהֶם: עֲדַיִן אַתֶּם רוֹצִים מָמוֹן? (בִּלְשׁוֹן תֵּמַהּ) מִמָּמוֹן (נ"א: מָמוֹן) לֹא תִּדַּבְּרוּ כְּלָל. שָׁאֲלוּ אוֹתוֹ: אַף־עַל־פִּי־כֵן, הֵיכָן הוּא הַמֶּלֶךְ הַנַּ"ל? הֵשִׁיב לָהֶם: גַּם אֲנִי אֵינִי יוֹדֵעַ מֵהַמֶּלֶךְ הַנַּ"ל, וּמַעֲשֶׂה שֶׁהָיָה כָּךְ הָיָה:

שֶׁהָיָה מֶלֶךְ וּמַלְכָּה, וְהָיָה לָהֶם בַּת יְחִידָה, וְהִגִּיעַ סְמוּךְ לְפִרְקָהּ. וְהוֹשִׁיבוּ יוֹעֲצִים לְיַעֵץ אֶת מִי רָאוּי לְהַשִּׂיאָהּ לוֹ. וְגַם אֲנִי הָיִיתִי שָׁם בֵּין בַּעֲלֵי הָעֵצָה, כִּי הַמֶּלֶךְ הָיָה אוֹהֵב אוֹתִי. וְהָיְתָה עֲצָתִי שֶׁיִּתְּנוּ לָהּ אֶת הַגִּבּוֹר. בַּאֲשֶׁר שֶׁהַגִּבּוֹר עָשָׂה לָנוּ כַּמָּה טוֹבוֹת, שֶׁכְּבָשׁ כַּמָּה מְדִינוֹת, עַל כֵּן רָאוּי שֶׁיִּתְּנוּ לוֹ אֶת הַבַּת־מַלְכָּה לְאִשָּׁה. וְהוּטְבָה עֲצָתִי מְאֹד, וְהִסְכִּימוּ כֻּלָּם לָזֶה. וְהָיְתָה שִׂמְחָה גְּדוֹלָה שָׁם, עַל שֶׁמָּצְאוּ חָתָן לְהַבַּת־מַלְכָּה. וְהִשִּׂיאוּ אוֹתָהּ עִם הַגִּבּוֹר, וְיָלְדָה הַבַּת־מַלְכָּה וָלָד. וְאוֹתוֹ הַתִּינוֹק הָיָה יְפֵה־תֹּאַר מְאֹד מְאֹד שֶׁלֹּא הָיָה יְפִי שֶׁל מִין אֱנוֹשִׁי כְּלָל. וְשַׂעֲרוֹתָיו הָיוּ שֶׁל זָהָב, וְהָיָה לָהֶם כָּל הַגְּנוּנִים. וּפָנָיו הָיוּ כְּפָנֵי חַמָּה, וְעֵינָיו הָיוּ אוֹרוֹת אֲחֵרִים. וְהַתִּינוֹק הַזֶּה נוֹלַד עִם חָכְמָה גְּמוּרָה, כִּי רָאוּ בּוֹ תֵּכֶף (בְּשָׁעַת הַהוֹלָדָה) שֶׁהוּא חָכָם גָּמוּר. שֶׁכְּשֶׁהָיוּ מְדַבְּרִים בְּנֵי־אָדָם, בְּמָקוֹם שֶׁצְּרִיכִין לִשְׂחֹק הָיָה שׂוֹחֵק, וְכֵן כַּיּוֹצֵא בָּזֶה. כִּי הִכִּירוּ בּוֹ שֶׁהוּא חָכָם גָּדוֹל, רַק שֶׁעֲדַיִן אֵין לוֹ הַתְנוּעוֹת שֶׁל גָּדוֹל כְּגוֹן דִּבּוּר וְכַיּוֹצֵא.

וְהָיָה אֵצֶל הַמֶּלֶךְ מֵלִיץ, דְּהֵינוּ דַּבְּרָן בַּעַל לָשׁוֹן וּמְלִיצָה, שֶׁהָיָה יָכוֹל לְדַבֵּר וּלְהַמְלִיץ דִּבְרֵי צַחוּת נִפְלָאִים מְאֹד, שִׁירוֹת וְתֻשְׁבָּחוֹת לְהַמֶּלֶךְ. וְהַמֵּלִיץ הָיָה גַּם מֵעַצְמוֹ מֵלִיץ נָאֶה, אַךְ

הַמֶּלֶךְ הַנַּ"ל הֶרְאָה לוֹ דֶּרֶךְ אֵיךְ יַעֲלֶה לְקַבֵּל כֹּחַ חָכְמַת הַמְּלִיצָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה הָיָה מֵלִיץ נִפְלָא מְאֹד מְאֹד.

גַּם הָיָה לְהַמֶּלֶךְ חָכָם. וְהֶחָכָם הָיָה גַּם־כֵּן מֵעַצְמוֹ חָכָם, אַךְ הַמֶּלֶךְ הֶרְאָה לוֹ דֶּרֶךְ, אֵיךְ יַעֲלֶה וִיקַבֵּל חָכְמָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה הָיָה חָכָם נִפְלָא מְאֹד. וְכֵן הַגִּבּוֹר הָיָה גִּבּוֹר מֵעַצְמוֹ. וְהַמֶּלֶךְ הֶרְאָה לוֹ דֶּרֶךְ אֵיךְ יַעֲלֶה וִיקַבֵּל גְּבוּרָה, וְעַל־יְדֵי זֶה הָיָה גִּבּוֹר נִפְלָא וְנוֹרָא מְאֹד. כִּי יֵשׁ חֶרֶב שֶׁהִיא תּוֹלָה בָּאֲוִיר הָעוֹלָם, וְיֵשׁ לְהַחֶרֶב הַזֹּאת שֶׁלֹּשׁ כֹּחוֹת: כְּשֶׁמַּנְבִּיהִין אֶת הַחֶרֶב, אֲזַי בּוֹרְחִים וְנָסִים כָּל שָׂרֵי הַחֲיָלוֹת, וּמֵמֵילָא יֵשׁ לָהֶם מַפָּלָה. כִּי כְּשֶׁנָּסִים הַשָּׂרִים, אֵין מִי שֶׁיְּנַהֵג הַמִּלְחָמָה, וַאֲזַי אֵין תְּקוּמָה בַּמִּלְחָמָה, אַךְ אַף־עַל־פִּי־כֵן אֶפְשָׁר שֶׁיִּתְקָרְבוּ הַנִּשְׁאָרִים לַמִּלְחָמָה. וְיֵשׁ לְהַחֶרֶב הַנַּ"ל שְׁנֵי פִּיּוֹת, וְיֵשׁ לָהֶם ב' כּוֹחוֹת: שֶׁעַל־יְדֵי חֹד אֶחָד נוֹפְלִים כֻּלָּם, וְעַל־יְדֵי חֹד הַשֵּׁנִי מַגִּיעַ לָהֶם הַחֹלִי שֶׁקּוֹרִין (דַּאר), דְּהַיְנוּ שֶׁבְּשָׁרָם נִכְחָשׁ וְנִמַּס, כַּיָּדוּעַ חֹלִי זֶה רַחֲמָנָא לִצְלָן. הַיְנוּ שֶׁרַק עַל־יְדֵי הַתְּנוּעָה שֶׁעוֹשִׂין בְּאוֹתוֹ הַחֶרֶב בְּמָקוֹם שֶׁהִיא, עַל־יְדֵי־זֶה מַגִּיעַ לְהַשּׁוֹנְאִים כַּנַּ"ל, דְּהַיְנוּ עַל־יְדֵי כָּל חֹד וְחֹד הַכֹּחַ שֶׁיֵּשׁ לָהּ. וְהַמֶּלֶךְ הֶרְאָה לְהַגִּבּוֹר הַדֶּרֶךְ שֶׁיֵּשׁ לְהַחֶרֶב הַנַּ"ל, וּמִשָּׁם קִבֵּל גְּבוּרָתוֹ הַגְּדוֹלָה. וְגַם אֲנִי הֶרְאָה לִי הַמֶּלֶךְ הַדֶּרֶךְ לְעִנְיָן שֶׁלִּי, וְקִבַּלְתִּי מִשָּׁם מַה שֶּׁאֲנִי צָרִיךְ.

וְכֵן הָיָה לְהַמֶּלֶךְ אוֹהֵב נֶאֱמָן שֶׁהָיָה אוֹהֵב אֶת עַצְמוֹ עִם הַמֶּלֶךְ בְּאַהֲבָה נִפְלָאָה וְנוֹרָאָה מְאֹד מְאֹד, עַד שֶׁלֹּא הָיָה אֶפְשָׁר לָהֶם כְּלָל שֶׁלֹּא יִרְאוּ זֶה אֶת זֶה אֵיזֶה שָׁעָה. אַךְ אַף־עַל־פִּי־כֵן יֵשׁ שָׁעוֹת שֶׁצְּרִיכִין לְהִתְפָּרֵד קְצָת. וְהָיוּ לָהֶם צוּרוֹת שֶׁהָיוּ מְצַיְּרִין צוּרַת שְׁנֵיהֶם, וְהָיוּ מְשַׁעְשְׁעִין עַצְמָן בְּאֵלּוּ הַצּוּרוֹת בְּעֵת שֶׁנִּפְרְדוּ אֶחָד מֵחֲבֵרוֹ. וְהַצּוּרוֹת הָאֵלּוּ הָיוּ מְצַיְּרִין אֵיךְ הַמֶּלֶךְ עִם הָאוֹהֵב נֶאֱמָן אוֹהֲבִים עַצְמָן וּמְחַבְּקִים וּמְנַשְּׁקִים עַצְמָן בְּאַהֲבָה גְּדוֹלָה. וְהָיָה סְגֻלָּה לְאֵלּוּ הַצּוּרוֹת, שֶׁמִּי שֶׁהָיָה מִסְתַּכֵּל בְּאֵלּוּ הַצּוּרוֹת הָיָה מַגִּיעַ לוֹ אַהֲבָה גְּדוֹלָה מְאֹד (הַיְנוּ שֶׁמִּדַּת הָאַהֲבָה בָּאָה לְמִי שֶׁהָיָה מִסְתַּכֵּל בְּאֵלּוּ הַצּוּרוֹת). וְגַם הָאוֹהֵב נֶאֱמָן קִבֵּל הָאַהֲבָה מִן הַמָּקוֹם שֶׁהֶרְאָה לוֹ הַמֶּלֶךְ. וְהִגִּיעַ עֵת שֶׁהָלְכוּ כָּל הַנַּ"ל, כָּל אֶחָד וְאֶחָד לִמְקוֹמוֹ לְקַבֵּל מִשָּׁם כֹּחוֹ, דְּהַיְנוּ הַמֵּלִיץ וְהַגִּבּוֹר וְכָל אַנְשֵׁי הַמֶּלֶךְ הַנַּ"ל, כָּל אֶחָד וְאֶחָד עָלָה לִמְקוֹמוֹ הַנַּ"ל לְחַדֵּשׁ שָׁם כֹּחוֹ.

וַיְהִי הַיּוֹם, וְהָיָה רוּחַ סְעָרָה גְּדוֹלָה בָּעוֹלָם. וְהָרוּחַ סְעָרָה הַזֶּה בִּלְבֵּל אֶת כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, וְהָפַךְ מַיִם לְיַבָּשָׁה וּמִיַּבָּשָׁה לְיָם, וּמִמִּדְבָּר יְשׁוּב וּמִיְּשׁוּב מִדְבָּר. וְהָפַךְ אֶת כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ. וּבָא הָרוּחַ סְעָרָה הַזֶּה לְתוֹךְ בֵּית הַמֶּלֶךְ, וְלֹא עָשָׂה שָׁם שׁוּם הֶזֵּק, רַק שֶׁנִּכְנַס הָרוּחַ סְעָרָה וְחָטַף אֶת הַוַּלְד שֶׁל הַבַּת־מַלְכָּה הַנַּ"ל. וּבְתוֹךְ הָרַעַשׁ שֶׁקּוֹרִין (אוּמְפִּיט), תָּכָף כְּשֶׁחָטַף אֶת הַתִּינוֹק הַיָּקָר הַנַּ"ל, רָדְפָה הַבַּת־מַלְכָּה אַחֲרָיו, וְכֵן הַמַּלְכָּה וְכֵן הַמֶּלֶךְ, עַד שֶׁנִּתְפַּזְּרוּ כֻּלָּם, וְלֹא נוֹדַע מְקוֹמָם אַיָּם. וַאֲנַחְנוּ כֻּלָּנוּ לֹא הָיִינוּ בְּכָל זֶה, כִּי הָיִינוּ עוֹלִים כָּל אֶחָד

וְאֶחָד לִמְקוֹמוֹ לְחַדֵּשׁ כֹּחוֹ כַּנַּ"ל. וּכְשֶׁחָזְרוּ וּבָאוּ לֹא מָצְאוּ אוֹתָם כְּלָם כַּנַּ"ל, וְגַם הַיָּד הַנַּ"ל נֶאֱבְדָה אָז. וּמֵאָז נִתְפַּזְּרוּ כֻּלָּנוּ, וּמֵאָז אֵין אָנוּ יְכוֹלִים עוֹד לַעֲלוֹת כָּל אֶחָד וְאֶחָד לִמְקוֹמוֹ לְחַדֵּשׁ כֹּחוֹ. כִּי אַחַר שֶׁנֶּהְפַּךְ וְנִתְבַּלְבֵּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ וְנֶחְלְפוּ כָּל מְקוֹמוֹת הָעוֹלָם מִיָּם לְיַבָּשָׁה וְכוּ' כַּנַּ"ל, בְּוַדַּאי אִי־אֶפְשָׁר עַתָּה לַעֲלוֹת בַּדְּרָכִים הָרִאשׁוֹנִים, כִּי עַתָּה צְרִיכִים דְּרָכִים אֲחֵרִים לְפִי חִלּוּף וְשִׁנּוּי הַמְּקוֹמוֹת. וְעַל כֵּן לֹא הָיִינוּ יְכוֹלִים עוֹד לַחֲזֹר וְלַעֲלוֹת כָּל אֶחָד וְאֶחָד לִמְקוֹמוֹ לְחַדֵּשׁ כֹּחוֹ כַּנַּ"ל, אַךְ הָרִשִׁימָה שֶׁנִּשְׁאַר אֵצֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד הִיא גַּם־כֵּן גְּדוֹלָה מְאֹד. וְאִם הַגְּבוֹר הַזֶּה הוּא הַגְּבוֹר שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַנַּ"ל, הוּא בְּוַדַּאי גְּבוֹר גָּדוֹל מְאֹד (נִרְאֶה לִי שֶׁכָּאן חָסֵר קְצָת וְעַיֵּן לְמַטָּה) (כָּל זֶה הֵשִׁיב הַבַּעַל־תְּפִלָּה לְהָאֲנָשִׁים הַנַּ"ל). וְהֵם שָׁמְעוּ דְּבָרָיו וְתָמְהוּ מְאֹד. וְהֶחֱזִיקוּ אֶת הַבַּעַל־תְּפִלָּה וְלֹא הִנִּיחוּ אוֹתוֹ לֵילֵךְ מֵאִתָּם. (כִּי אוּלַי הַגְּבוֹר שֶׁבָּא עֲלֵיהֶם הוּא הַגְּבוֹר הַנַּ"ל, שֶׁיֵּשׁ לְהַבַּעַל־תְּפִלָּה הֶכֵּרוּת עִמּוֹ).

וְהַגְּבוֹר הַנַּ"ל הָיָה הוֹלֵךְ וּמִתְקָרֵב וְשׁוֹלֵחַ בְּכָל פַּעַם שְׁלוּחָיו עַד שֶׁנִּתְקָרֵב וּבָא אֲלֵיהֶם, וְעָמַד חוּץ לָעִיר וְשָׁלַח לָהֶם שְׁלוּחָיו. וְנִתְיָרְאוּ מְאֹד, וּבִקְּשׁוּ מֵהַבַּעַל־תְּפִלָּה הַנַּ"ל שֶׁיִּתֵּן לָהֶם עֵצָה. וְאָמַר הַבַּעַל־תְּפִלָּה שֶׁצְּרִיכִין לַחֲקֹר הַדֶּרֶךְ וְהַהַנְהָגָה שֶׁל אוֹתוֹ הַגְּבוֹר, כְּדֵי שֶׁיַּכִּיר עַל־יְדֵי־זֶה אִם הוּא אוֹתוֹ הַגְּבוֹר (דְּהַיְנוּ הַגְּבוֹר שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַנַּ"ל). וְהָלַךְ הַבַּעַל־תְּפִלָּה וְיָצָא אֶל הַגְּבוֹר הַנַּ"ל, וּבָא אֶל הַמַּחֲנֶה שֶׁל הַגְּבוֹר, וְהִתְחִיל לְדַבֵּר עִם גְּבוֹר אֶחָד מִגִּבּוֹרָיו שֶׁל הַגְּבוֹר (הַיְנוּ עִם אֶחָד מֵהַשּׁוֹמְרִים) (כְּדֵי לַחֲקֹר אִם הוּא אוֹתוֹ הַגְּבוֹר הַנַּ"ל) וְשָׁאַל אוֹתוֹ הַבַּעַל־תְּפִלָּה: מָה מַּעֲשֵׂיכֶם וְאֵיךְ נִתְחַבַּרְתֶּם עִם הַגְּבוֹר הַזֶּה? הֵשִׁיב לוֹ: (הַיְנוּ אֶחָד מֵהַגִּבּוֹרִים הַנַּ"ל הֵשִׁיב לְהַבַּעַל־תְּפִלָּה) מַעֲשֶׂה שֶׁהָיָה, כָּךְ הָיָה:

הֱיוֹת שֶׁנִּמְצָא כָּתוּב בְּסִפְרֵי דִּבְרֵי־הַיָּמִים שֶׁלָּהֶם שֶׁקּוֹרִין (קְרוֹנִיקֶ"ש), אֵיךְ שֶׁהָיָה רוּחַ סְעָרָה גְּדוֹלָה בָּעוֹלָם, וְהָרוּחַ סְעָרָה הָפַךְ אֶת כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, שֶׁהָפַךְ מַיִם לְיַבָּשָׁה וּמִיַּבָּשָׁה לַיָּם, וּמִמִּדְבָּר יִשּׁוּב וְכוּ', וּבִלְבֵּל אֶת כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ. וְאַחַר הֶרַעַשׁ וְהַבִּלְבּוּל שֶׁנִּתְבַּלְבְּלוּ כָּל הָעוֹלָם, יִשְּׁבוּ עַצְמָן בְּנֵי הָעוֹלָם, לַעֲשׂוֹת לָהֶם מֶלֶךְ. וְחָקְרוּ, מִי רָאוּי לַעֲשׂוֹתוֹ מֶלֶךְ עֲלֵיהֶם. וְחָקְרוּ וְאָמְרוּ, בַּאֲשֶׁר שֶׁעִקַּר הוּא הַתַּכְלִית, עַל כֵּן מִי שֶׁהוּא מִשְׁתַּדֵּל בְּיוֹתֵר בְּהַתַּכְלִית הוּא רָאוּי לִהְיוֹת מֶלֶךְ. וְהִתְחִילוּ לַחֲקֹר מַהוּ הַתַּכְלִית, וְהָיָה בֵּינֵיהֶם כִּתּוֹת כִּתּוֹת.

כַּת אַחַת אָמְרוּ, שֶׁעִקַּר הַתַּכְלִית הוּא כָּבוֹד. כִּי אָנוּ רוֹאִים שֶׁהַכָּבוֹד הוּא הָעִקָּר אֵצֶל הָעוֹלָם, כִּי כְּשֶׁאֵין נוֹתְנִין לְאָדָם כְּבוֹדוֹ, דְּהַיְנוּ שֶׁמְּדַבְּרִים לוֹ אֵיזֶה דִּבּוּר כְּנֶגֶד כְּבוֹדוֹ, יֵשׁ לוֹ שְׁפִיכוּת־דָּמִים, כִּי הָעִקָּר הוּא הַכָּבוֹד אֵצֶל כָּל הָעוֹלָם. וַאֲפִלּוּ לְאַחַר מִיתָה, מְקַפִּידִים לִתֵּן לְהַמֵּת כְּבוֹדוֹ לְקָבְרוֹ בְּכָבוֹד וְכַיּוֹצֵא. (וְאוֹמְרִים לוֹ, שֶׁכָּל מַה שֶּׁעוֹשִׂין, הַכֹּל עוֹשִׂין לְךָ בִּשְׁבִיל כְּבוֹדְךָ) אַף־עַל־פִּי שֶׁאַחַר מִיתָה אֵין שַׂיָּךְ מָמוֹן וְשׁוּם תַּאֲוָה אֵצֶל הַמֵּת, אַף־עַל־פִּי־כֵן עַל כְּבוֹד הַמֵּת מְקַפִּידִים. נִמְצָא שֶׁהַכָּבוֹד הוּא הָעִקָּר הַתַּכְלִית. וְכַיּוֹצֵא

בְּסְבָרוֹת כָּאֵלּוּ. (שֶׁל מְבוּכָה וּשְׁטוּת. וְכֵן כָּל הַכְּתוֹת הַמְבֹאָרִים לְמַטָּה, כֻּלָּם הָיוּ לָהֶם סְבָרוֹת הַרְבֵּה לְדַעְתָּם הַנְּבוּכָה וְהַסְּכָלָה, וּקְצָתָם מְבֹאָרִים לְמַטָּה. אַךְ רַבֵּנוּ זַ"ל לֹא רָצָה לְבָאֵר כָּל הַסְּבָרוֹת הַנְּבוּכוֹת שֶׁיֵּשׁ בְּאֵלּוּ הַדֵּעוֹת, כִּי יֵשׁ בָּזֶה סְבָרוֹת נְבוּכוֹת כָּל־כָּךְ, עַד שֶׁאֶפְשָׁר חַס וְשָׁלוֹם לִטְעוֹת בֶּאֱמֶת בְּאֵלּוּ הַסְּבָרוֹת שֶׁל שֶׁקֶר רַחֲמָנָא לִצְלַן). עַד שֶׁנִּסְכָּם אֶצְלָם, שֶׁעִקַּר הַתַּכְלִית הוּא כְּבוֹד. עַל־כֵּן צְרִיכִין לְבַקֵּשׁ אִישׁ מִכְּבֹד, וְגַם שֶׁיִּהְיֶה רוֹדֵף אַחַר הַכָּבוֹד, הַיְנוּ שֶׁיִּהְיֶה רוֹדֵף אַחַר הַכָּבוֹד וְיַשִּׂיג אֶת הַכְּבוֹד (שֶׁזֶּהוּ אִישׁ מְכֻבָּד, שֶׁיֵּשׁ לוֹ כָּבוֹד). כִּי מֵאַחַר שֶׁהוּא אִישׁ מְכֻבָּד שֶׁיֵּשׁ לוֹ כָּבוֹד, וְהוּא רוֹדֵף אַחַר כָּבוֹד, וּמְסַיֵּעַ אֶת הַטֶּבַע שֶׁהִיא רוֹצָה בְּכָבוֹד כַּנַ"ל, נִמְצָא שֶׁזֶּה הָאִישׁ מְשְׁתַּדֵּל אַחַר הַתַּכְלִית וּמַשִּׂיגוֹ, כִּי הַתַּכְלִית הוּא כָּבוֹד (כָּל זֶה הָיָה דַּעְתָּם הַסְּכָלָה וְהַנְּבוּכָה) כַּנַ"ל, עַל־כֵּן זֶה הָאִישׁ רָאוּי לִהְיוֹת מֶלֶךְ. וְהָלְכוּ לְבַקֵּשׁ אִישׁ כָּזֶה וְהָלְכוּ וּמָצְאוּ, שֶׁהָיוּ נוֹשְׂאִים אֶת (בֶּעטְלִיר) זָקֵן אֶחָד, וְהָלְכוּ אַחֲרָיו לְעֶרֶךְ חֲמִשָּׁה מֵאוֹת אֲנָשִׁים, כֻּלָּם (צִיגַיינֶירשׁ) וְגַם הוּא הָיָה (צִגַיינֶיר). וְהַבֶּעטְלִיר הַזֶּה הָיָה עִוֵּר וְעָקֵם 7וְאֻלָּם, וְהָאֲנָשִׁים הַנַּ"ל הָלְכוּ אַחֲרָיו, כִּי כֻּלָּם הָיוּ אַנְשֵׁי הַמִּשְׁפָּחָה שֶׁלּוֹ. כִּי הָיוּ לוֹ אֲחָיוֹת וְאַחִים וְזֶרַע מְרֻעִים שֶׁלּוֹ, עַד שֶׁנַּעֲשָׂה מֵהֶם קִבּוּץ הַנַּ"ל שֶׁהָלְכוּ אַחֲרָיו וְנִשְׂאוּ אוֹתוֹ. וְהוּא הִקְפִּיד מְאֹד עַל כְּבוֹדוֹ, כִּי הָיָה כַּעֲסָן גָּדוֹל וְכוֹעֵס בְּכָל פַּעַם עֲלֵיהֶם בִּקְפִידוֹת גְּדוֹלוֹת, וְצִוָּה בְּכָל פַּעַם שֶׁיִּנְשְׂאוּ אוֹתוֹ אֲנָשִׁים אֲחֵרִים וְכָעַס בְּכָל פַּעַם עֲלֵיהֶם. נִמְצָא שֶׁזֶּה הַבֶּעטְלִיר הַזָּקֵן הוּא אִישׁ מְכֻבָּד גָּדוֹל שֶׁיֵּשׁ לוֹ כָּבוֹד כָּזֶה. וְגַם רוֹדֵף אַחַר הַכָּבוֹד כִּי הוּא מַקְפִּיד כָּל־כָּךְ עַל כְּבוֹדוֹ כַּנַ"ל. עַל־כֵּן הוּטַב בְּעֵינֵי הַכַּת הַזֹּאת הַבֶּעטְלִיר הַזֶּה, וְקִבְּלוּ אוֹתוֹ לְמֶלֶךְ. וְלִהְיוֹת גַּם אֶרֶץ גּוֹרֶמֶת, כִּי יֶשׁ אֶרֶץ שֶׁגּוֹרֶמֶת וּמְסֻגֶּלֶת לְכָבוֹד, וְכֵן יֵשׁ אֶרֶץ גּוֹרֶמֶת לְמִדָּה אַחֶרֶת, עַל־כֵּן אֵלּוּ הַכַּת (שֶׁחָקְרוּ לְעַצְמָם שֶׁעִקַּר הַתַּכְלִית הוּא כָּבוֹד) בִּקְשׁוּ אֶרֶץ גּוֹרֶמֶת לְכָבוֹד. וּמָצְאוּ מְדִינָה שֶׁמְּסֻגֶּלֶת לָזֶה וְיָשְׁבוּ שָׁם.

כַּת אַחֶרֶת אָמְרוּ, שֶׁאֵין הַכָּבוֹד עִקַּר הַתַּכְלִית, וְחָקְרוּ שֶׁעִקַּר הַתַּכְלִית הוּא רְצִיחָה. כִּי אָנוּ רוֹאִים שֶׁכָּל הַדְּבָרִים נִכְלִים וְנִפְסָדִים, וְכָל מַה שֶּׁיֵּשׁ בָּעוֹלָם עֲשָׂבִים וּצְמָחִים וּבְנֵי־אָדָם וְכָל מַה שֶּׁיֵּשׁ בָּעוֹלָם, הַכֹּל צָרִיךְ לָבוֹא לִכְלִיּוֹן וְהֶפְסֵד. נִמְצָא שֶׁתַּכְלִית הַכֹּל הוּא הַכְּלִיּוֹן וְהַהֶפְסֵד. עַל־כֵּן הָרוֹצֵחַ שֶׁהוּא הוֹרֵג וּמְכַלֶּה בְּנֵי־אָדָם, נִמְצָא שֶׁהוּא מַרְבֶּה לְהָבִיא אֶת הָעוֹלָם אֶל הַתַּכְלִית, עַל־כֵּן נִסְכָּם בֵּינֵיהֶם שֶׁהַתַּכְלִית הוּא רְצִיחָה. וּבִקְשׁוּ אֵיזֶה אִישׁ שֶׁיִּהְיֶה רוֹצֵחַ וְכָעֲסָן וּבַעַל־קִנְאָה בְּיוֹתֵר, כִּי אִישׁ כָּזֶה הוּא קָרוֹב יוֹתֵר אֶל הַתַּכְלִית (לְפִי דַּעְתָּם הַנְּבוֹכָה), וְהוּא רָאוּי לִהְיוֹת מֶלֶךְ. וְהָלְכוּ לְבַקֵּשׁ, וְשָׁמְעוּ קוֹל צְעָקָה. וְשָׁאֲלוּ מַהוּ קוֹל הַצְּעָקָה הַזֹּאת. וְהֵשִׁיבוּ לָהֶם, שֶׁקּוֹל הַצְּעָקָה הִיא, הֱיוֹת שֶׁאֶחָד שָׂחַט אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ. עָנוּ וְאָמְרוּ: וְכִי יֵשׁ רוֹצֵחַ אַבִּיר־לֵב וְכַעֲסָן יוֹתֵר מִזֶּה, שֶׁיַּהֲרֹג אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ? הָאִישׁ הַזֶּה הַשִּׂיג אֶת הַתַּכְלִית. וְהוּטַב בְּעֵינֵיהֶם, וְקִבְּלוּ אוֹתוֹ עֲלֵיהֶם לְמֶלֶךְ. וּבִקְשׁוּ לָהֶם

אֶרֶץ גּוֹרֶמֶת לִרְצִיחָה, וּבָחֲרוּ לָהֶם בְּמָקוֹם הָרִים וּגְבָעוֹת שֶׁהוּא מְקוֹם הָרוֹצְחִים, וְהָלְכוּ לְשָׁם וְיָשְׁבוּ שָׁם עִם מַלְכָּם.

כַּת אַחֶרֶת אָמְרוּ, שֶׁרָאוּי לִמְלֹךְ מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ שֶׁפַע מְזוֹנוֹת הַרְבֵּה, וְאֵינוֹ נִזּוֹן מִמְּזוֹנוֹת שֶׁל שְׁאָר בְּנֵי־אָדָם, רַק מִמְּזוֹנוֹת דַּקִּים (כְּגוֹן חָלָב כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְנַגֵּשׁ שִׂכְלוֹ), וְאִישׁ כָּזֶה רָאוּי לִמְלֹךְ. אַךְ לֹא מָצְאוּ תֵּכֶף אִישׁ כָּזֶה שֶׁלֹּא יִהְיֶה נִזּוֹן מִמְּזוֹנוֹת שֶׁל שְׁאָר בְּנֵי־אָדָם, וּבָחֲרוּ לָהֶם לְפִי שָׁעָה אִישׁ עָשִׁיר שֶׁיֵּשׁ לוֹ שֶׁפַע מְזוֹנוֹת הַרְבֵּה, עַד אֲשֶׁר יִמְצְאוּ אִישׁ כִּרְצוֹנָם, דְּהַיְנוּ שֶׁלֹּא יִהְיֶה נִזּוֹן וְכוּ' כַּנַּ"ל. וּלְפִי שָׁעָה עָשׂוּ אֶת הֶעָשִׁיר לְמֶלֶךְ עַד אֲשֶׁר יִמְצְאוּ אִישׁ כַּנַּ"ל, אָז יֵרֵד הֶעָשִׁיר מִן הַמְּלוּכָה. וְיַקְבְּלוּ אֶת אוֹתוֹ הָאִישׁ לְמֶלֶךְ. וּבָחֲרוּ לָהֶם אֶרֶץ גּוֹרֶמֶת לָזֶה, וְהָלְכוּ וְיָשְׁבוּ שָׁם.

כַּת אַחֶרֶת אָמְרוּ, שֶׁיִּפְּת־תֹּאַר רְאוּיָה לִמְלֹךְ, כִּי עִקַּר הַתַּכְלִית שֶׁיִּהְיֶה הָעוֹלָם מְיֻשָּׁב, כִּי לָזֶה נִבְרָא הָעוֹלָם. וּמֵאַחַר שֶׁהַיְפַת־תֹּאַר מְעוֹרֶרֶת תַּאֲוָה זוֹ לְיִשּׁוּב הָעוֹלָם, נִמְצָא שֶׁהִיא מְבִיאָה אֶל הַתַּכְלִית, עַל־כֵּן יְפַת תֹּאַר רְאוּיָה לִמְלֹךְ. וּבָחֲרוּ לָהֶם יְפַת־תֹּאַר וּמָלְכָה עֲלֵיהֶם, וּבִקְּשׁוּ לָהֶם אֶרֶץ גּוֹרֶמֶת לָזֶה, וְהָלְכוּ וְיָשְׁבוּ שָׁם.

כַּת אַחֶרֶת אָמְרוּ שֶׁעִקַּר הַתַּכְלִית הוּא הַדִּבּוּר. כִּי מוֹתַר הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה הוּא הַדִּבּוּר, וּמֵאַחַר שֶׁזֶּהוּ עִקַּר הַיִּתְרוֹן שֶׁיֵּשׁ לָאָדָם, עַל כֵּן זֶהוּ עִקַּר הַתַּכְלִית. עַל־כֵּן בִּקְּשׁוּ לָהֶם אִישׁ דַּבְּרָן, שֶׁיִּהְיֶה בַּעַל־לָשׁוֹן שֶׁיֵּדַע כַּמָּה לְשׁוֹנוֹת וְיָרְבֶּה לְדַבֵּר תָּמִיד, כִּי אִישׁ כָּזֶה הוּא אֵצֶל הַתַּכְלִית. וְהָלְכוּ וּמָצְאוּ אִישׁ צַרְפַתִּי מְשֻׁגָּע שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ וּמְדַבֵּר לְעַצְמוֹ, וּשְׁאָלוּהוּ אִם יוֹדֵעַ לְשׁוֹנוֹת, וְהָיָה יוֹדֵעַ כַּמָּה לְשׁוֹנוֹת. וְאִישׁ כָּזֶה בְּוַדַּאי הִשִּׂיג הַתַּכְלִית (לְפִי דַּעְתָּם הַנִּבּוֹכָה), מֵאַחַר שֶׁהוּא בַּעַל־לָשׁוֹן שֶׁיּוֹדֵעַ כַּמָּה לְשׁוֹנוֹת וּמְדַבֵּר הַרְבֵּה מְאֹד, כִּי הוּא מְדַבֵּר אֲפִלּוּ לְעַצְמוֹ. עַל־כֵּן הוּטַב בְּעֵינֵיהֶם אִישׁ הֶזֶּה וְקִבְּלוּ אוֹתוֹ לְמֶלֶךְ. וּבָחֲרוּ לָהֶם אֶרֶץ גּוֹרֶמֶת לְעָנְיָן שֶׁלָּהֶם, וְהָלְכוּ וְיָשְׁבוּ שָׁם עִם מַלְכָּם. וּבְוַדַּאי הִנְהִיג אוֹתָם בַּדֶּרֶךְ הַיָּשָׁר.

כַּת אַחֶרֶת אָמְרוּ שֶׁעִקַּר הַתַּכְלִית הוּא שִׂמְחָה. כִּי כְּשֶׁנּוֹלַד בֵּן שְׂמֵחִים, כְּשֶׁיֵּשׁ חֲתֻנָּה שְׂמֵחִים, כְּשֶׁכּוֹבְשִׁים אֵיזֶה מְדִינָה שְׂמֵחִים, נִמְצָא שֶׁהַתַּכְלִית הַכֹּל הוּא שִׂמְחָה. עַל־כֵּן בִּקְּשׁוּ אִישׁ שֶׁיִּהְיֶה שָׂמֵחַ תָּמִיד, נִמְצָא שֶׁהוּא אֵצֶל הַתַּכְלִית, וְהוּא יִהְיֶה מֶלֶךְ עֲלֵיהֶם. וְהָלְכוּ וּמָצְאוּ שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ עֶרֶל אֶחָד בְּכֻתֹּנֶת בָּזוּי כְּדַרְכּוֹ, וְנָשָׂא (פְּלֶעשִׁיל יֵין־שָׂרָף) וְהָלְכוּ אַחֲרָיו כַּמָּה עֲרֵלִים. וְזֶה הֶעָרֵל הָיָה שָׂמֵחַ מְאֹד (כִּי הָיָה שִׁכּוֹר מְאֹד). וְרָאוּ שֶׁזֶּה הֶעָרֵל הוּא שָׂמֵחַ מְאֹד וְאֵין לוֹ שׁוּם דְּאָגָה, עַל־כֵּן הוּטַב בְּעֵינֵיהֶם הֶעָרֵל הַזֶּה, כִּי הִשִּׂיג אֶת הַתַּכְלִית שֶׁהוּא שִׂמְחָה. וְקִבְּלוּ אוֹתוֹ לְמֶלֶךְ עֲלֵיהֶם, וּבְוַדַּאי הִנְהִיג אוֹתָם בַּדֶּרֶךְ הַיָּשָׁר. וּבָחֲרוּ לָהֶם אֶרֶץ גּוֹרֶמֶת לְעָנְיָן שֶׁלָּהֶם, דְּהַיְנוּ מָקוֹם כְּרָמִים (וְכַיּוֹצֵא) שֶׁיִּהְיוּ עוֹשִׂין יַיִן, וּמֵהַחֲרָצָנִים יִהְיוּ עוֹשִׂין יֵין־שָׂרָף, וְלֹא יֵלֵךְ שׁוּם דָּבָר לְאִבּוּד, כִּי זֶהוּ עִקַּר הַתַּכְלִית אֲצָלָם לִשְׁתּוֹת וּלְהִשְׁתַּכֵּר

וְלִהְיוֹת שִׂמְחַ תָּמִיד, אַף־עַל־פִּי שֶׁאֵין שׂוּם שַׂיְכוּת וְעִנְיָן לְשִׂמְחָתָם כִּי אֵין לָהֶם כְּלָל עַל מַה לִּשְׂמֹחַ, אַף־עַל־פִּי־כֵן זֶה הָיָה עִקַּר הַתַּכְלִית אֲצָלָם לִהְיוֹת שִׂמְחַ תָּמִיד עַל לֹא דָבָר. וּבָחֲרוּ לָהֶם אֶרֶץ גּוֹרָמֶת כַּנַ"ל וְהָלְכוּ וְיָשְׁבוּ שָׁם.

כַּת אַחֶרֶת אָמְרוּ שֶׁעִקַּר הוּא חָכְמָה. וּבִקְשׁוּ לָהֶם חָכָם גָּדוֹל וְעָשׂוּ אוֹתוֹ מֶלֶךְ עֲלֵיהֶם, וּבִקְשׁוּ לָהֶם אֶרֶץ גּוֹרֶמֶת לְחָכְמָה, וְהָלְכוּ וְיָשְׁבוּ שָׁם.

כַּת אַחֶרֶת אָמְרוּ שֶׁעִקַּר הַתַּכְלִית הוּא לְהַשְׂגִּיחַ עַל עַצְמוֹ בַּאֲכִילָה וּשְׁתִיָּה שֶׁקּוֹרִין (פִּילְוויין), לְגַדֵּל הָאֵיבָרִים. וּבִקְשׁוּ בַּעַל אֵיבָרִים שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֵיבָרִים גְּדוֹלִים וּמַשְׂגִּיחַ לְגַדֵּל הָאֵיבָרִים כַּנַ"ל, כִּי מֵאַחַר שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֵיבָרִים גְּדוֹלִים יֶשׁ לוֹ חֵלֶק יוֹתֵר בָּעוֹלָם (כִּי הוּא תּוֹפֵס מָקוֹם יוֹתֵר בָּעוֹלָם), וְהוּא סְמוּךְ יוֹתֵר אֶל הַתַּכְלִית, כִּי זֶהוּ הַתַּכְלִית לְגַדֵּל הָאֵיבָרִים, עַל־כֵּן אִישׁ כָּזֶה רָאוּי לִמְלֹךְ. וְהָלְכוּ וּמָצְאוּ אִישׁ אֶרֶךְ שֶׁקּוֹרִין (וויינגיר), וְהוּטַב בְּעֵינֵיהֶם כִּי הוּא בַּעַל אֵיבָרִים וְסָמוּךְ אֶל הַתַּכְלִית, וְקִבְּלוּ אוֹתוֹ לְמֶלֶךְ. וּבִקְשׁוּ לָהֶם אֶרֶץ גּוֹרֶמֶת לָזֶה, וְהָלְכוּ וְיָשְׁבוּ שָׁם.

וְהָיְתָה כַּת אַחֶרֶת שֶׁאָמְרוּ, שֶׁאֵין כָּל זֶה תַּכְלִית, רַק עִקַּר הַתַּכְלִית הוּא רַק לַעֲסֹק בִּתְפִלָּה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְלִהְיוֹת עָנָו וּשְׁפַל־בֶּרֶךְ וְכוּ'. וּבִקְשׁוּ לָהֶם בַּעַל־תְּפִלָּה אֶחָד וְעָשׂוּ אוֹתוֹ לְמֶלֶךְ עֲלֵיהֶם. (וְהַמְעַיֵּן מֵאֵלָיו יָבִין שֶׁכָּל הַכְּתוֹת הַנַ"ל כֻּלָּם טָעוּ מְאֹד בִּמְבוּכוֹת גְּדוֹלוֹת מְאֹד, רַק זֹאת הַכַּת הָאַחֲרוֹנָה כִּוְּנוּ הָאֱמֶת אַשְׁרֵי לָהֶם). כָּל זֶה סִפֵּר אֶחָד מֵהַגִּבּוֹרִים הַנַ"ל לְהַבַּעַל־תְּפִלָּה.

וְסִפֵּר לוֹ שֶׁהֵם (דְּהַיְנוּ אֵלּוּ הַגִּבּוֹרִים שֶׁנִּתְחַבְּרוּ עִם הַגִּבּוֹר הַנַ"ל) הֵם מִן הַכַּת שֶׁל בַּעֲלֵי הָאֵיבָרִים, שֶׁקִּבְּלוּ עֲלֵיהֶם לְמֶלֶךְ בַּעַל אֵיבָרִים אֶחָד כַּנַ"ל. וַיְהִי הַיּוֹם, וְהָלְכוּ מַחֲנֶה אַחַת מֵהֶם עִם הָעֲגָלוֹת שֶׁהוֹלְכִין אַחֲרֵי הַמַּחֲנֶה שֶׁקּוֹרִין (איבאז), שֶׁמּוֹלִיכִין אַחֲרֵיהֶם מַאֲכָל וּמִשְׁתֶּה וְכַיּוֹצֵא. וְאֵלּוּ הַבַּעֲלֵי אֵיבָרִים הָיְתָה בְּוַדַּאי אֵימָתָן מֻטֶּלֶת עַל הַבְּרִיּוֹת, כִּי הָיוּ אֲנָשִׁים גְּדוֹלִים וְגִבּוֹרִים, וּבְוַדַּאי מִי שֶׁפָּגַע בָּהֶם נָטָה מֵהֶם מִן הַדֶּרֶךְ. וַיְהִי כַּאֲשֶׁר הָלְכוּ הַמַּחֲנֶה הַנַ"ל, בָּא כְּנֶגְדָּם גִּבּוֹר אֶחָד (וְהוּא הַגִּבּוֹר הַנַ"ל שֶׁהוֹלֵךְ עַתָּה עִמָּהֶם כַּנַ"ל). וְהַגִּבּוֹר הַזֶּה כְּשֶׁבָּא כְּנֶגֶד הַמַּחֲנֶה לֹא נָטָה מִן הַדֶּרֶךְ, וְנִכְנַס בְּתוֹךְ הַמַּחֲנֶה וּפִזֵּר אוֹתָם לְכָאן וּלְכָאן, וְנִתְיָרְאוּ אַנְשֵׁי הַמַּחֲנֶה מִלְּפָנָיו. וְהוּא נִכְנַס לְתוֹךְ הָעֲגָלוֹת הַנַ"ל שֶׁהוֹלְכִין אַחֲרֵי הַמַּחֲנֶה וְאָכַל כָּל מַה שֶּׁהָיָה שָׁם. וְנִפְלָא הַדָּבָר בְּעֵינֵיהֶם מְאֹד מְאֹד (עַל גֹּדֶל גְּבוּרָתוֹ, שֶׁלֹּא הָיָה מִתְיָרֵא מִן הַמַּחֲנֶה כְּלָל, וְנִכְנַס בְּתוֹכָם וְאָכַל כָּל מַה שֶּׁהָיָה עַל הָעֲגָלוֹת כַּנַ"ל). וְתֻכָּף וּמִיָּד נָפְלוּ לְפָנָיו וְאָמְרוּ לוֹ יְחִי הַמֶּלֶךְ. כִּי יָדְעוּ שֶׁגִּבּוֹר כָּזֶה בְּוַדַּאי רָאוּי לִמְלֹךְ, לְפִי דַּעְתָּם שֶׁעִקַּר הַתַּכְלִית הוּא מִי שֶׁהוּא בַּעַל אֵיבָרִים כַּנַ"ל, וּבְוַדַּאי יִמְחֹל לוֹ הַמֶּלֶךְ אֶת הַמְּלוּכָה, מֵאַחַר שֶׁנִּמְצָא גִּבּוֹר בַּעַל אֵיבָרִים כָּזֶה, כִּי לוֹ רָאוּי הַמְּלוּכָה. וְכֵן הָיָה, שֶׁנִּתְקַבֵּל (זֶה הַגִּבּוֹר הַנַ"ל

שֶׁבָּא כְּנֶגְדָּם) לְמֶלֶךְ עַל הַכַּת הַזֹּאת (שֶׁנֶּחְקַר אֶצְלָם שֶׁעִקַּר הוּא בַּעַל אֵיבָרִים כַּנַּ"ל). וְהוּא הוּא הַגִּבּוֹר שֶׁאָנוּ הוֹלְכִין עַתָּה עִמּוֹ לִכְבֹּשׁ הָעוֹלָם. וְהוּא אוֹמֵר (הַיְנוּ זֶה הַגִּבּוֹר שֶׁנַּעֲשָׂה עַתָּה מֶלֶךְ עֲלֵיהֶם), שֶׁיֵּשׁ לוֹ בָּזֶה כַּוָּנָה אַחֶרֶת בַּמֶּה שֶׁהוּא הוֹלֵךְ לִכְבֹּשׁ אֶת הָעוֹלָם, כִּי אֵין כַּוָּנָתוֹ כְּלָל לָזֶה שֶׁיִּהְיֶה הָעוֹלָם כָּבוּשׁ תַּחְתָּיו, רַק שֶׁיֵּשׁ לוֹ כַּוָּנָה אַחֶרֶת בָּזֶה (כָּל זֶה הֵם דִּבְרֵי אֶחָד מֵהַגִּבּוֹרִים שֶׁסִּפֵּר כָּל זֶה לְהַבַּעַל־תְּפִלָּה, שֶׁשָּׁאַל לוֹ אֵיךְ נִתְחַבְּרוּ עִם הַגִּבּוֹר כַּנַּ"ל, הֵשִׁיב לוֹ כָּל זֶה).

שָׁאַל לוֹ הַבַּעַל־תְּפִלָּה: וּמָה עִנְיַן גְּבוּרָתוֹ שֶׁל זֶה הַגִּבּוֹר הַנַּ"ל, שֶׁהוּא הַמֶּלֶךְ שֶׁלָּכֶם. הֵשִׁיב לוֹ, הֱיוֹת שֶׁמְּדִינָה אַחַת לֹא רָצוּ לְהַכְנִיעַ עַצְמָן תַּחְתָּיו, וְלָקַח הַגִּבּוֹר הַזֶּה הַחֶרֶב שֶׁיֵּשׁ לוֹ, וְהַחֶרֶב שֶׁלּוֹ יֶשׁ לָהּ ג' כֹּחוֹת: כְּשֶׁמַּגְבִּיהִין אוֹתָהּ בּוֹרְחִין כָּל שָׂרֵי הַחַיָּלִים וְכוּ' (הַיְנוּ ג' כֹּחוֹת הַמְבֹאָרִים לְמַעְלָה). כְּשֶׁשָּׁמַע זֹאת הַבַּעַל־תְּפִלָּה, הֵבִין שֶׁזֶּהוּ בְּוַדַּאי הַגִּבּוֹר שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַנַּ"ל. וּבִקֵּשׁ הַבַּעַל־תְּפִלָּה, אִם אֶפְשָׁר שֶׁיִּתְרָאֶה פָּנִים עִם זֶה הַגִּבּוֹר שֶׁהוּא הַמֶּלֶךְ שֶׁלָּהֶם. הֵשִׁיבוּ לוֹ, שֶׁיּוֹדִיעוּ הַדָּבָר לְהַגִּבּוֹר וְיִשְׁאֲלוּ אוֹתוֹ אִם יִתֵּן רְשׁוּת שֶׁקּוֹרִין (מֶעלְדִיוֶוין). וְהָלְכוּ וְשָׁאֲלוּ אוֹתוֹ, וְנָתַן רְשׁוּת שֶׁיָּבוֹא אֵלָיו. כְּשֶׁבָּא הַבַּעַל־תְּפִלָּה אֶל הַגִּבּוֹר, הִכִּירוּ זֶה אֶת זֶה, וְהָיָה בֵּינֵיהֶם שִׂמְחוֹת גְּדוֹלוֹת מְאֹד מְאֹד עַל שֶׁזָּכוּ לְהִתְוַעֵד יָחַד. וְהָיָה בֵּינֵיהֶם שִׂמְחוֹת וּבְכִיּוֹת, כִּי זָכְרוּ אֶת הַמֶּלֶךְ וַאֲנָשָׁיו וּבָכוּ עַל זֶה, עַל־כֵּן הָיָה בֵּינֵיהֶם שִׂמְחוֹת וּבְכִיּוֹת.

וְדִבְּרוּ יַחַד הַבַּעַל־תְּפִלָּה עִם הַגִּבּוֹר, אֵיךְ נִתְגַּלְגְּלוּ וּבָאוּ לְכָאן. וְסִפֵּר הַגִּבּוֹר לְהַבַּעַל־תְּפִלָּה, שֶׁמֵּאָז שֶׁהָיָה הָרוּחַ־סְעָרָה הַנַּ"ל שֶׁאָז נִתְפַּזְּרוּ כֻּלָּם כַּנַּ"ל, אָז כְּשֶׁחָזַר מִמָּקוֹם שֶׁעָלָה לְשָׁם לְחַדֵּשׁ כֹּחוֹ כַּנַּ"ל, כְּשֶׁחָזַר וְלֹא מָצָא אֶת הַמֶּלֶךְ עִם כָּל הָאֲנָשִׁים שֶׁלּוֹ הַנַּ"ל, אָז הָלַךְ בַּאֲשֶׁר הָלַךְ וְעָבַר עַל כָּל הָאֲנָשִׁים הַנַּ"ל. הַיְנוּ שֶׁהֵבִין שֶׁהָיָה בִּמְקוֹם כֻּלָּם, הַיְנוּ שֶׁעָבַר בְּאֵיזֶה מָקוֹם, וְהֵבִין שֶׁשָּׁם הוּא בְּוַדַּאי הַמֶּלֶךְ אַךְ לֹא הָיָה יָכוֹל לְבַקְּשׁוֹ וּלְמֹצְאוֹ. וְכֵן עָבַר בְּמָקוֹם אַחֵר שֶׁהֵבִין שֶׁשָּׁם הִיא הַמַּלְכָּה, אַךְ לֹא הָיָה יָכוֹל לְבַקְּשָׁהּ וּלְמֹצְאָהּ. וְכֵן עָבַר עַל כָּל הָאֲנָשִׁים הַנַּ"ל, אַךְ אוֹתָךְ לֹא עָבַרְתִּי (הַיְנוּ שֶׁהַגִּבּוֹר לֹא עָבַר עַל מָקוֹם שֶׁהָיָה שָׁם הַבַּעַל־תְּפִלָּה). עָנָה וְאָמַר הַבַּעַל־תְּפִלָּה: אֲנִי עָבַרְתִּי עַל מְקוֹם כֻּלָּם וְגַם עַל מָקוֹם שֶׁלְּךָ (הַיְנוּ שֶׁהַבַּעַל־תְּפִלָּה עָבַר גַּם עַל מְקוֹם הַגִּבּוֹר). כִּי הָיִיתִי עוֹבֵר בְּמָקוֹם אֶחָד וְרָאִיתִי שֶׁעוֹמֵד כֶּתֶר הַמֶּלֶךְ, וְהֵבַנְתִּי יֵשׁ בְּוַדַּאי הַמֶּלֶךְ, אַךְ לֹא הָיִיתִי יָכוֹל לְבַקְּשׁוֹ וּלְמֹצְאוֹ. וְכֵן הָלַכְתִּי יוֹתֵר וְעָבַרְתִּי עַל יָם שֶׁל דָּם, וְהֵבַנְתִּי שֶׁזֶּה הַיָּם נַעֲשָׂה בְּוַדַּאי מֵהַדְּמָעוֹת שֶׁל הַמַּלְכָּה, שֶׁהִיא בּוֹכָה עַל כָּל הַנַּ"ל. וּבְוַדַּאי הַמַּלְכָּה הִיא כָּאן, אַךְ לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לְבַקְּשָׁהּ וּלְמֹצְאָהּ. וְכֵן עָבַרְתִּי עַל יָם שֶׁל חָלָב, וְהֵבַנְתִּי שֶׁזֶּה הַיָּם נַעֲשָׂה בְּוַדַּאי מֵהֶחָלָב שֶׁל הַבַּת־מַלְכָּה, שֶׁנֶּאֱבַד בְּנָהּ כַּנַּ"ל, וְהָיָה דּוֹחֵק אוֹתָהּ רִבּוּי הֶחָלָב, וּמִזֶּה נַעֲשָׂה הַיָּם הַזֶּה שֶׁל חָלָב. וּבְוַדַּאי בְּכָאן הִיא הַבַּת־מַלְכָּה, אַךְ לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לְבַקְּשָׁהּ וּלְמֹצְאָהּ. וְכֵן עָבַרְתִּי יוֹתֵר

וְרָאִיתִי שֶׁהָיוּ מֻנָּחִים הַשְּׁעָרוֹת שֶׁל זָהָב שֶׁל הַתִּינוֹק הַנַּ"ל, וְלֹא לְקַחְתִּי מֵהֶם כְּלָל. וְיָדַעְתִּי שֶׁכָּאן הוּא בְּוַדַּאי הַתִּינוֹק הַנַּ"ל, אַךְ לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לְבַקְּשׁוֹ וּלְמִצְאוֹ. וְכֵן עָבַרְתִּי יוֹתֵר, וְהָיִיתִי עוֹבֵר עַל יָם שֶׁל יַיִן, וְיָדַעְתִּי שֶׁזֶּה הַיָּם נַעֲשָׂה מֵהַדְּבוּרִים שֶׁל הַמֵּלִיץ שֶׁהוּא עוֹמֵד וּמְדַבֵּר תַּנְחוּמִין לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְהַמַּלְכָּה, וְאַחַר־כָּךְ הוּא חוֹזֵר פָּנָיו וּמְדַבֵּר תַּנְחוּמִין לְהַבַּת־מַלְכָּה, וּמֵאֵלּוּ הַדְּבוּרִים נַעֲשָׂה הַיָּם שֶׁל יַיִן (כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "וְחִכֵּךְ כְּיֵין הַטּוֹב" (שיר השירים ז

. אַךְ לֹא הָיִיתִי יָכוֹל לְמִצְאוֹ. וְכֵן עָבַרְתִּי יוֹתֵר, וְרָאִיתִי שֶׁעוֹמֵד אֶבֶן שֶׁחָקוּק עָלָיו תְּמוּנַת הַיַּד הַנַּ"ל עִם שִׁרְטוּטִין, וְהֵבַנְתִּי שֶׁכָּאן הוּא בְּוַדַּאי הֶחָכָם (שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַנַּ"ל), וְהוּא חָקַק לוֹ תְּמוּנַת הַיַּד עַל הָאֶבֶן, אַךְ לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לְמִצְאוֹ. וְכֵן עָבַרְתִּי יוֹתֵר, וְרָאִיתִי שֶׁעוֹמֵד מְסַדֵּר עַל הַר אֶחָד, הַשֻּׁלְחָנוֹת שֶׁל זָהָב וְהַ'קְרוּדֶעְנְצִין' וּשְׁאָר אוֹצְרוֹת הַמֶּלֶךְ, וְהֵבַנְתִּי שֶׁכָּאן הוּא בְּוַדַּאי הַמְמֻנֶּה עַל הָאוֹצָרוֹת (שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַנַּ"ל) אַךְ לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לְמִצְאוֹ. הֵשִׁיב הַגִּבּוֹר: גַּם אֲנִי עָבַרְתִּי עַל כָּל הַמְּקוֹמוֹת הַלָּלוּ, וַאֲנִי לָקַחְתִּי מִן הַשְּׁעָרוֹת שֶׁל זָהָב שֶׁל הַתִּינוֹק הַנַּ"ל, כִּי לָקַחְתִּי שִׁבְעָה שְׂעָרוֹת שֶׁיֵּשׁ לָהֶם כָּל מִינֵי גְּוָנִין, וְהֵם יְקָרִים אֶצְלִי מְאֹד. וְהָיִיתִי יוֹשֵׁב בַּמָּקוֹם שֶׁיָּשַׁבְתִּי, וְהָיִיתִי מְחַיֶּה עַצְמִי בְּמַה שֶּׁאֶפְשָׁר בַּעֲשָׂבִים וְכַיּוֹצֵא, עַד שֶׁלֹּא הָיָה לִי שׁוּם דָּבָר לְהַחֲיוֹת עַצְמִי, וְהָלַכְתִּי בַּאֲשֶׁר אֵלַךְ. וְכַאֲשֶׁר הָלַכְתִּי מִמְּקוֹמִי הַנַּ"ל, שָׁכַחְתִּי אֶת הַקֶּשֶׁת שֶׁלִּי שָׁם. הֵשִׁיב הַבַּעַל־תְּפִלָּה: אֲנִי רָאִיתִי אֶת הַקֶּשֶׁת הַזֶּה, וְיָדַעְתִּי שֶׁבְּוַדַּאי הוּא קֶשֶׁת שֶׁלְּךָ, אַךְ לֹא הָיִיתִי יָכוֹל לִמְצֹא אוֹתְךָ. וְסִפֵּר יוֹתֵר הַגִּבּוֹר לְהַבַּעַל־תְּפִלָּה, שֶׁכְּשֶׁהָלַךְ מִשָּׁם, הָיִיתִי הוֹלֵךְ וּבָא עַד שֶׁפָּגַעְתִּי בְּהַמַּחֲנֶה הַנַּ"ל וְנִכְנַסְתִּי לְתוֹכָם, כִּי הָיִיתִי רָעֵב מְאֹד, וְהָיִיתִי רוֹצֶה לֶאֱכֹל, וְתֵכֶף כְּשֶׁנִּכְנַסְתִּי לְתוֹכָם קִבְּלוּ אוֹתִי לְמֶלֶךְ עֲלֵיהֶם כַּנַּ"ל. וְעַתָּה אֲנִי הוֹלֵךְ לִכְבֹּשׁ הָעוֹלָם, וְכַוָּנָתִי אוּלַי אוּכַל לִמְצֹא אֶת הַמֶּלֶךְ עִם הָאֲנָשִׁים שֶׁלּוֹ הַנַּ"ל.

וְדִבֵּר הַבַּעַל־תְּפִלָּה עִם הַגִּבּוֹר: מָה עוֹשִׂים עִם הָאֲנָשִׁים הַלָּלוּ, דְּהַיְנוּ בְּנֵי הַמְּדִינָה הַנַּ"ל שֶׁנִּפְלוּ בְּתַאֲוַת מָמוֹן כָּל־כָּךְ עַד שֶׁבָּאוּ לִשְׁטוּתִים כָּאֵלּוּ, שֶׁבַּעֲלֵי הַמָּמוֹן הֵם אֱלִקּוּת אֶצְלָם, וּשְׁאָר עִנְיְנֵי שְׁטוּת הַנַּ"ל שֶׁיֵּשׁ לִבְנֵי מְדִינָה זֹאת. עָנָה וְאָמַר הַגִּבּוֹר לְהַבַּעַל־תְּפִלָּה, שֶׁשָּׁמַע מֵהַמֶּלֶךְ, שֶׁמִּכָּל הַתַּאֲוֹוֹת אֶפְשָׁר לְהוֹצִיא אֶת מִי שֶׁנָּפַל לְתוֹכָם, אַךְ מִי שֶׁנּוֹפֵל לְתַאֲוַת זוֹ שֶׁל מָמוֹן, אִי אֶפְשָׁר בְּשׁוּם אֹפֶן לְהוֹצִיאוֹ מִשָּׁם, וּבְוַדַּאי לֹא תִּפְעֹל כְּלָל אֶצְלָם, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְהוֹצִיאָם מִזֶּה כְּלָל. רַק שֶׁשָּׁמַע מֵהַמֶּלֶךְ, שֶׁעַל־יְדֵי הַדֶּרֶךְ שֶׁיֵּשׁ לְהַחֲרֵב הַנַּ"ל שֶׁמִּשָּׁם קִבֵּל גְּבוּרָתוֹ כַּנַּ"ל, עַל־יְדֵי־זֶה יְכוֹלִים לְהוֹצִיא מִתַּאֲוָה הַזֹּאת שֶׁל מָמוֹן אֶת מִי שֶׁנָּפַל וְנִשְׁקַע בְּתוֹכָהּ. וְיִשְׁבוּ יַחַד אֵיזֶה זְמַן הַגִּבּוֹר עִם הַבַּעַל־תְּפִלָּה.

וְעַל עִנְיַן הַנַּ"ל שֶׁל בְּנֵי הַמְּדִינָה הַנַּ"ל, שֶׁבִּקְשׁוּ מֵהַבַּעַל־תְּפִלָּה שֶׁיֵּצֵא אֶל הַגִּבּוֹר בִּשְׁבִילָם כַּנַּ"ל, הִרְחִיבוּ הַזְּמַן, הֵינוּ שֶׁהַבַּעַל־תְּפִלָּה פָּעַל אֵצֶל הַגִּבּוֹר לְהַרְחִיב לָהֶם הַזְּמַן לִבְנֵי

הַמְּדִינָה וְנָתַן לָהֶם אַרְכָּא אֵיזֶה זְמַן. וּמָסְרוּ סִימָנִים זֶה לָזֶה, הַיְנוּ הַגִּבּוֹר וְהַבַּעַל־תְּפִלָּה מָסְרוּ סִימָנִים זֶה לָזֶה, כְּדֵי שֶׁיּוּכְלוּ לֵידַע אֶחָד מֵחֲבֵרוֹ. וְהָלַךְ לוֹ הַבַּעַל־תְּפִלָּה לְדַרְכּוֹ. וּבְדַרְכּוֹ הִלּוֹכוֹ שֶׁל הַבַּעַל־תְּפִלָּה, רָאָה שֶׁהוֹלְכִים אֲנָשִׁים וּמִתְפַּלְּלִים וְנוֹשְׂאִים חִבּוּרִים שֶׁל תְּפִלּוֹת. וְנִתְיָרֵא מֵהֶם וְגַם הֵם נִתְיָרְאוּ מִמֶּנּוּ. וְעָמַד לְהִתְפַּלֵּל, וְגַם הֵם הִתְפַּלְּלוּ. אַחַר־כָּךְ שָׁאַל אוֹתָם: מִי אַתֶּם. הֵשִׁיבוּ לוֹ, שֶׁבְּעֵת שֶׁהָיָה רוּחַ־סְעָרָה הַנַּ"ל, שֶׁאָז נִפְרְדוּ בְּנֵי הָעוֹלָם לְמִינֵיהֶם, אֵלֶּה בָּחֲרוּ בָּזֶה, וְאֵלּוּ בָּזֶה, כְּכָל הַמְבֹאָר לְמַעְלָה (חִלּוּקֵי הַכִּתּוֹת הַנַּ"ל), אָז אֲנַחְנוּ בָּחַרְנוּ לָנוּ לַעֲסֹק בִּתְפִלָּה תָּמִיד לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּבִקַּשְׁנוּ וּמָצָאנוּ בַּעַל־תְּפִלָּה אֶחָד וְעָשִׂינוּ אוֹתוֹ לְמֶלֶךְ. כְּשֶׁשָּׁמַע זֹאת הַבַּעַל־תְּפִלָּה, הוּטַב הַדָּבָר בְּעֵינָיו מְאֹד, כִּי בָּזֶה הוּא חָפֵץ. וְהִתְחִיל לְדַבֵּר עִמָּהֶם, וְגִלָּה לָהֶם סֵדֶר תְּפִלּוֹתָיו וְחִבּוּרָיו וְעִנְיָנָיו. כְּשֶׁשָּׁמְעוּ דְּבָרָיו, נִפְתְּחוּ עֵינֵיהֶם וְרָאוּ גֹּדֶל מַעֲלָתוֹ שֶׁל הַבַּעַל־תְּפִלָּה הַזֶּה, וְתֵכֶף עָשׂוּ אוֹתוֹ לְמֶלֶךְ עֲלֵיהֶם. כִּי הַמֶּלֶךְ שֶׁלָּהֶם מָחַל לוֹ הַמְּלוּכָה, מֵחֲמַת שֶׁרָאוּ שֶׁהוּא מֻפְלָג בְּמַעֲלָה יְתֵרָה מְאֹד מְאֹד. וְלָמַד עִמָּהֶם הַבַּעַל־תְּפִלָּה הַזֶּה וְהֵאִיר עֵינֵיהֶם, וְעָשָׂה אוֹתָם לְצַדִּיקִים גְּמוּרִים גְּדוֹלִים מְאֹד. כִּי הֵם הָיוּ מִתְּחִלָּה גַּם־כֵּן צַדִּיקִים (מֵאַחַר שֶׁעָסְקוּ רַק בִּתְפִלָּה כַּנַּ"ל), אַךְ זֶה הַבַּעַל־תְּפִלָּה הֵאִיר עֵינֵיהֶם עַד שֶׁנַּעֲשׂוּ צַדִּיקִים נוֹרָאִים מְאֹד. וְשָׁלַח הַבַּעַל־תְּפִלָּה אִגֶּרֶת לְהַגִּבּוֹר הַנַּ"ל וְהוֹדִיעוֹ, אֵיךְ שֶׁזָּכָה וּמָצָא אֲנָשִׁים כְּאֵלּוּ וְנַעֲשָׂה עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ.

וּבְנֵי הַמְּדִינָה שֶׁל מָמוֹן הַנַּ"ל, הָיוּ עוֹסְקִים יוֹתֵר בְּעִנְיְנֵיהֶם וּבַעֲבוֹדָתָם, כְּכָל הַנַּ"ל. וְהַזְּמַן שֶׁהִגְבִּיל עִמָּהֶם הַגִּבּוֹר הַנַּ"ל הָיָה מְמַשְׁמֵשׁ לְבוֹא, וְנִתְפַּחֲדוּ מְאֹד. וְעָשׂוּ עֲבוֹדָתָם הַנַּ"ל, וְהִקְרִיבוּ קָרְבָּנוֹת וּקְטֹרֶת וְעָסְקוּ בִּתְפִלּוֹת שֶׁלָּהֶם שֶׁהָיוּ מִתְפַּלְּלִים לֶאֱלֹקוּתָם הַנַּ"ל. וְנִסְכַּם בֵּינֵיהֶם, שֶׁהֵם מֻכְרָחִים (לְקַיֵּם עֲצָתָם הָרִאשׁוֹנָה, דְּהַיְנוּ) לִשְׁלֹחַ אֶל הַמְּדִינָה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ עֲשִׁירוּת מֻפְלָג כַּנַּ"ל, אֲשֶׁר לְפִי דַּעְתָּם הָיוּ כָּל בְּנֵי אוֹתָהּ הַמְּדִינָה כֻּלָּם אֱלֹקוּת כַּנַּ"ל, וְהֵם יוֹשִׁיעוּ אוֹתָם בְּוַדַּאי כַּנַּ"ל, מֵאַחַר שֶׁכֻּלָּם הֵם אֱלֹקוּת כַּנַּ"ל.

וְשָׁלְחוּ שְׁלוּחִים לְשָׁם. וּבְדַרְכָּם הִלּוּכָם (שֶׁל הַשְּׁלוּחִים) לְשָׁם, תָּעוּ וְהָלְכוּ, וּמָצְאוּ אָדָם שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ עִם מַקֵּל, שֶׁהַמַּקֵּל שֶׁלּוֹ הָיָה עוֹלֶה יוֹתֵר מִכָּל אֱלֹקוּתָם. הַיְנוּ שֶׁהַמַּקֵּל שֶׁלּוֹ הָיָה עִם אֲבָנִים טוֹבוֹת יְקָרִים, אֲשֶׁר זֶה הַמַּקֵּל הָיָה שָׁוֶה יוֹתֵר מִכָּל הָעֲשִׁירוּת שֶׁל כָּל אֱלֹקוּתָם הַנַּ"ל (הַיְנוּ בֵּין הָאֱלֹקוּת שֶׁבִּמְדִינָתָם וּבֵין הָאֱלֹקוּת שֶׁהֵלְכוּ אֶצְלָם, כִּי הַמַּקֵּל הָיָה שָׁוֶה יוֹתֵר מִכָּל הָעֲשִׁירוּת שֶׁל כֻּלָּם). גַּם הָיָה הוֹלֵךְ בְּכוֹבַע שֶׁקּוֹרִין (קאפּילישׁ), שֶׁהָיָה קְבוּעַ בּוֹ אֲבָנִים טוֹבוֹת שֶׁהָיָה שָׁוֶה הוֹן רָב. וְתֵכֶף וּמִיָּד נָפְלוּ לְפָנָיו בְּכִרְיעָה וְהִשְׁתַּחֲוָיָה, כִּי לְפִי דַּעְתָּם הָיָה הָאָדָם הַזֶּה אֱלֹוֹק עַל כָּל אֱלֹקִים שֶׁלָּהֶם מֵאַחַר שֶׁיֵּשׁ לוֹ עֲשִׁירוּת מֻפְלָג כָּזֶה. (וְהָאָדָם הַזֶּה שֶׁפָּגְעוּ הוּא הָיָה הַמְמֻנֶּה עַל הָאוֹצָרוֹת שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַנַּ"ל). וְאָמַר לָהֶם הָאָדָם הַזֶּה: זֶה הוּא חִדּוּשׁ אֶצְלְכֶם (בִּלְשׁוֹן תֵּמַהּ), בּוֹאוּ עִמִּי וְאַרְאֶה לָכֶם עֲשִׁירוּת. וְהוֹלִיךְ אוֹתָם אֶל

הָהָר שֶׁהָיָה מְסֻדָּר שָׁם אוֹצַר הַמֶּלֶךְ, וְהֶרְאָה אוֹתָם אֶת הָאוֹצָר. וְתָכָף וּמִיָּד נָפְלוּ בְּכְרִיעָה וְהִשְׁתַּחֲוָיָה, כִּי זֶהוּ אֱלוֹק עַל כָּל אֱלֹקִים, לְפִי דַּעְתָּם (הַסְּכָלָה וְהַנְּבוּכָה, שֶׁהָיָה אֱצְלָם עִקַּר הָאֱמוּנָה הַמְמוּן וְהָעֲשִׁירוּת כַּנַ"ל). אַךְ קָרְבָּנוֹת לֹא הִקְרִיבוּ שָׁם (כִּי לְפִי דַּעְתָּם הַנַ"ל שֶׁהוּא אֱלוֹק עַל וְכוּ', בְּוַדַּאי הָיוּ מַקְרִיבִים אֶת עַצְמָן לֶאֱלוֹק כְּזֶה, אַךְ וְכוּ'). כִּי כְּשֶׁיָּצְאוּ אֵלּוּ הַשְּׁלוּחִים, הִזְהִירוּ אוֹתָם שֶׁבְּדַרְכָּךְ לֹא יִהְיוּ מַקְרִיבִים קָרְבָּנוֹת. כִּי חָשְׁשׁוּ שֶׁאִם יִרְצוּ בַּדֶּרֶךְ לְהַקְרִיב קָרְבָּנוֹת לֹא יִשָּׁאֵר מֵהֶם כְּלוּם. כִּי אוּלַי יִמְצְאוּ אֵיזֶה אוֹצָר בַּדֶּרֶךְ, אוּלַי יֵלֵךְ אֶחָד לְבֵית־הַכִּסֵּא וְיִמְצָא שָׁם אוֹצָר (וְהוּא אֱצְלוֹ אֱלוֹק כַּנַ"ל), וַיַּתְחִילוּ לְהַקְרִיב אֶת עִקַּר אֵלָיו, וְלֹא יִשָּׁאֵר מֵהֶם אֶחָד. עַל־כֵּן הִזְהִירוּ אֶת הַשְּׁלוּחִים (הַיְנוּ בְּנֵי הַמְּדִינָה הִזְהִירוּ אֶת הַשְּׁלוּחִים) שֶׁבַּדֶּרֶךְ לֹא יַקְרִיבוּ קָרְבָּנוֹת כְּלָל. עַל־כֵּן לֹא הִקְרִיבוּ אֵלּוּ הַשְּׁלוּחִים קָרְבָּנוֹת לְזֶה הַמְמֻנֶּה הַנַ"ל. אֲבָל זֶה הָיָה בָּרוּר אֱצְלָם שֶׁהוּא אֱלוֹק עַל כָּל אֱלֹקִים, מֵאַחַר שֶׁיֵּשׁ לוֹ עֲשִׁירוּת עָצוּם וְרַב כְּזֶה.

וְנִתְיַשְּׁבוּ אֵלּוּ הַשְּׁלוּחִים: לָמָּה לָהֶם לֵילֵךְ אֶל הָאֱלֹקוּת הַנַ"ל, דְּהַיְנוּ אֶל הַמְּדִינָה שֶׁהָיוּ עֲשִׁירִים מֻפְלָגִים מְאֹד שֶׁהֵם אֱצְלָם כֻּלָּם אֱלֹקוּת כַּנַ"ל, כִּי הֲלֹא אֵצֶל זֶה הָאִישׁ בְּוַדַּאי יוּכְלוּ לְקַבֵּל יְשׁוּעָה, כִּי הֲלוֹא זֶה הָאִישׁ הוּא אֱלוֹק גָּדוֹל עַל כֻּלָּם (לְפִי דַּעְתָּם הָרָעָה הַנַ"ל), מֵאַחַר שֶׁיֵּשׁ לוֹ עֲשִׁירוּת עָצוּם וּמֻפְלָג כָּזֶה (כְּפִלֵּי כְפִלַּיִם יוֹתֵר מִכֻּלָּם). עַל־כֵּן בִּקְשׁוּ מִזֶּה הָאִישׁ שֶׁיֵּלֵךְ עִמָּם לִמְדִינָתָם, וְנִתְרַצָּה לָהֶם וְהָלַךְ עִמָּם, וּבָא לִמְדִינָתָם. וְהָיָה אָצֶל בְּנֵי הַמְּדִינָה שִׂמְחָה גְּדוֹלָה שֶׁמָּצְאוּ אֱלוֹק כָּזֶה, כִּי הָיוּ בְּטוּחִים שֶׁעַל־יָדוֹ יִהְיֶה לָהֶם תְּשׁוּעָה בְּוַדַּאי, מֵאַחַר שֶׁהוּא אֱלוֹק כָּזֶה (לְפִי דַּעְתָּם), כִּי יֵשׁ לוֹ עֲשִׁירוּת עָצוּם כָּזֶה. וְצִוָּה זֶה הָאִישׁ (שֶׁהוּא הַמְמֻנֶּה שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַנַ"ל, שֶׁקִּבְּלוּ אוֹתוֹ בְּנֵי הַמְּדִינָה הַזֹּאת לֶאֱלוֹק), שֶׁקֹּדֶם שֶׁיִּהְיֶה סֵדֶר מְתֻקָּן וְנָכוֹן בַּמְּדִינָה, לֹא יַקְרִיבוּ קָרְבָּנוֹת כְּלָל. (כִּי בֶּאֱמֶת זֶה הַמְמֻנֶּה שֶׁל הַמֶּלֶךְ הָיָה צַדִּיק גָּדוֹל, כִּי הָיָה מֵאֲנְשֵׁי הַמֶּלֶךְ הַנַ"ל שֶׁהָיוּ כֻּלָּם צַדִּיקִים גְּדוֹלִים מְאֹד, וּבְוַדַּאי הָיָה מְמֻאָס מְאֹד בְּכָל הַמִּנְהָגִים הָרָעִים וְהַשְׁטוּתִים שֶׁל אוֹתָהּ הַמְּדִינָה. אַךְ עֲדַיִן לֹא הָיָה יָכוֹל לְהַשִּׁיב אוֹתָם מִדַּרְכָּם הָרָעָה, אַךְ צִוָּה לְעֵת־עַתָּה שֶׁעַל־כָּל־פָּנִים לֹא יַקְרִיבוּ קָרְבָּנוֹת).

וְהִתְחִילוּ בְּנֵי הַמְּדִינָה לְבַקֵּשׁ מֵאִתּוֹ אוֹדוֹת הַגְּבוֹר הַנַ"ל שֶׁעָמַד עֲלֵיהֶם. וְגַם הַמְמֻנֶּה עָנָה: אֶפְשָׁר הוּא זֶה הַגְּבוֹר? (הַיְדוּעַ לוֹ). וְהָלַךְ זֶה הַמְמֻנֶּה, וְיָצָא אֶל הַגְּבוֹר, וּבִקֵּשׁ מֵאֲנָשָׁיו שֶׁל הַגְּבוֹר, אִם אֶפְשָׁר לְהִתְרָאוֹת פָּנִים עִמּוֹ. וְאָמְרוּ, שֶׁיּוֹדִיעוּ לוֹ וְיִשְׁאֲלוּ אוֹתוֹ. וְהָלְכוּ וְשָׁאֲלוּ אוֹתוֹ וְנָתַן רְשׁוּת, וְנִכְנַס הַמְמֻנֶּה אֶל הַגְּבוֹר. וְהִכִּירוּ זֶה אֶת זֶה, וְהָיָה בֵּינֵיהֶם שְׂמָחוֹת גְּדוֹלוֹת וּבְכִיּוֹת כַּנַ"ל. וְאָמַר הַגְּבוֹר לְהַמְמֻנֶּה: תֵּדַע, שֶׁגַּם הַבַּעַל־תְּפִלָּה הַכָּשֵׁר שֶׁלָּנוּ רְאִיתִיו גַּם־כֵּן, וּכְבָר נַעֲשָׂה מֶלֶךְ (וְסִפְּרוּ זֶה לָזֶה אֵיךְ נִתְגַּלְגְּלוּ וּבָאוּ לְכָאן). וְסִפֵּר הַמְמֻנֶּה לְהַגְּבוֹר, שֶׁהוּא עָבַר עַל מְקוֹם הַמֶּלֶךְ וְעַל מְקוֹם כָּל הָאֲנָשִׁים הַנַ"ל, אַךְ עַל שְׁנֵיהֶם לֹא עָבַר, הַיְנוּ

עַל מְקוֹם הַבַּעַל־תְּפִלָּה וְהַגִּבּוֹר, עַל (מְקוֹם) אוֹתָם שְׁנֵיהֶם לֹא עָבַר. וְדִבְּרוּ יַחַד הַמְמֻנֶּה עִם הַגִּבּוֹר, אוֹדוֹת הַמְּדִינָה הַנַּ"ל, עַל שֶׁנִּתְעוּ וְנָבוֹכוּ כָּל־כָּךְ עַד שֶׁבָּאוּ לִשְׁטוּתִים כָּאֵלּוּ. הֵשִׁיב הַגִּבּוֹר לְהַמְמֻנֶּה תְּשׁוּבָה הַנַּ"ל שֶׁהֵשִׁיב לְהַבַּעַל־תְּפִלָּה כַּנַּ"ל, הַיְנוּ שֶׁשָּׁמַע מֵהַמֶּלֶךְ שֶׁמִּי שֶׁנִּשְׁקַע בְּתַאֲוָה זוֹ שֶׁל מָמוֹן, אִי אֶפְשָׁר לוֹ בְּשׁוּם אֹפֶן לָשׁוּב וְלָצֵאת מִשָּׁם כִּי אִם עַל־יְדֵי הַדֶּרֶךְ שֶׁיֵּשׁ לְהַחֶרֶב הַנַּ"ל (שֶׁמִּשָּׁם מְקַבֵּל הַגִּבּוֹר כֹּחַ גְּבוּרָתוֹ), עַל־יְדֵי־זֶה יְכוֹלִים לְהוֹצִיאָם מִזֶּה. וְהִרְחִיבוּ הַזְּמַן עוֹד יוֹתֵר, הַיְנוּ שֶׁהַמְמֻנֶּה דִּבֵּר עִם הַגִּבּוֹר לְהַרְחִיב הַזְּמַן עִם בְּנֵי הַמְּדִינָה הַנַּ"ל עוֹד יוֹתֵר. וְנָתַן לָהֶם הַגִּבּוֹר עוֹד אַרְכָּא וּזְמַן. אַחַר־כָּךְ מָסְרוּ סִימָנִים זֶה לָזֶה, הַמְמֻנֶּה וְהַגִּבּוֹר, וְהָלַךְ הַמְמֻנֶּה מִן הַגִּבּוֹר.

וְחָזַר הַמְמֻנֶּה אֶל הַמְּדִינָה הַנַּ"ל. (וְגַם הַמְמֻנֶּה הַזֶּה בְּוַדַּאי הוֹכִיחַ אוֹתָם עַל דַּרְכָּם הָרָעָה שֶׁנִּתְעוּ וְנָבוֹכוּ כָּל־כָּךְ בְּתַאֲוַת מָמוֹן, אַךְ לֹא הוֹעִיל לָהֶם כְּלָל, כִּי כְּבָר נִשְׁקְעוּ בָּזֶה מְאֹד מְאֹד כַּנַּ"ל. רַק מֵחֲמַת שֶׁכְּבָר הוֹכִיחוּ אוֹתָם הָרַבֵּה, הַבַּעַל־תְּפִלָּה וְגַם הַמְמֻנֶּה, בִּלְבָּלוּ אוֹתָם, וְהָיוּ אוֹמְרִים: אַדְּרַבָּא, הוֹצִיאוּ נָא אוֹתָנוּ מִטָּעוּתֵנוּ. אַף־עַל־פִּי שֶׁהֵם הָיוּ אוֹחֲזִים בְּדַעְתָּם בְּחָזְקָה, וְלֹא הָיוּ רוֹצִים כְּלָל לָשׁוּב מִטָּעוּתָם הָרָעָה, אַךְ הָיוּ אוֹמְרִים לְמוֹכִיחֵיהֶם הַנַּ"ל: אַדְּרַבָּא, אִם הוּא כְּדַעְתְּכֶם, שֶׁאֲנַחְנוּ בְּטָעוּת וּבְמְבוּכָה גְּדוֹלָה, אִם־כֵּן הוֹצִיאוּ נָא אוֹתָנוּ מִטָּעוּתֵנוּ). וְנָתַן לָהֶם עֵצָה (הַיְנוּ הַמְמֻנֶּה נָתַן עֵצָה לִבְנֵי הַמְּדִינָה הַנַּ"ל): בַּאֲשֶׁר שֶׁהוּא יוֹדֵעַ הַכֹּחַ שֶׁל זֶה הַגִּבּוֹר, מֵהֵיכָן הוּא מְקַבֵּל כֹּחַ גְּבוּרָתוֹ, וְסִפֵּר לָהֶם עִנְיַן הַחֶרֶב הַנַּ"ל שֶׁמִּשָּׁם מְקַבֵּל הַגִּבּוֹר כֹּחַ גְּבוּרָתוֹ, בָּכֵן נִלְךְ אֲנִי וְאַתֶּם אֶל מְקוֹם הַחֶרֶב, וְעַל־יְדֵי־זֶה תּוּכְלוּ לְהִתְגַּבֵּר כְּנֶגְדּוֹ. וְכַוָּנַת הַמְמֻנֶּה הָיְתָה, שֶׁכְּשֶׁיְּבוֹאוּ לְשָׁם, יוּכְלוּ לָשׁוּב וְלָצֵאת עַל־יְדֵי־זֶה מִטָּעוּתָם כַּנַּ"ל (כִּי עַל־יְדֵי אוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ שֶׁיֵּשׁ לְהַחֶרֶב הַזֹּאת, עַל־יְדֵי־זֶה יְכוֹלִים לְהוֹצִיא מִתַּאֲוַת מָמוֹן כַּנַּ"ל). וְקִבְּלוּ דְּבָרָיו (הַיְנוּ בְּנֵי הַמְּדִינָה קִבְּלוּ עֲצַת הַמְמֻנֶּה לֵילֵךְ עִמּוֹ אֶל הַחֶרֶב הַנַּ"ל). וְהָלַךְ הַמְמֻנֶּה. וּבְנֵי הַמְּדִינָה שָׂלְחוּ עִמּוֹ אֶת גְּדוֹלֵי הַמְּדִינָה, שֶׁהֵם אֶצְלָם אֱלִקּוּת (וּבְוַדַּאי הָיוּ הוֹלְכִים עִם תַּכְשִׁיטֵי כֶּסֶף וְזָהָב שֶׁהָיוּ תְּלוּיִים עֲלֵיהֶם, כִּי זֶה הָיָה הָעִקָּר אֶצְלָם) וְהָלְכוּ יָחַד.

וְהוֹדִיעַ הַמְמֻנֶּה הַדָּבָר הַזֶּה לְהַגִּבּוֹר: בַּאֲשֶׁר שֶׁהוּא הוֹלֵךְ עִמָּם לְבַקֵּשׁ מְקוֹם הַחֶרֶב, וְכַוָּנָתוֹ, אוּלַי יִזְכֶּה בְּדֶרֶךְ הִלּוּכוֹ לִמְצֹא אֶת הַמֶּלֶךְ וַאֲנָשָׁיו. עָנָה וְאָמַר הַגִּבּוֹר: גַּם אֲנִי אֵלֵךְ עִמְּךָ. וְשִׁנָּה הַגִּבּוֹר עַצְמוֹ כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבִינוּ אֵלּוּ הָאֲנָשִׁים שֶׁהָלְכוּ עִם הַמְמֻנֶּה שֶׁזֶּהוּ הַגִּבּוֹר הַנַּ"ל, עַל־כֵּן שִׁנָּה עַצְמוֹ, וְהָלַךְ גַּם־כֵּן עִם הַמְמֻנֶּה. וְנִתְיַשְּׁבוּ, שֶׁיּוֹדִיעוּ הַדָּבָר לְהַבַּעַל־תְּפִלָּה, וְהוֹדִיעוּ לוֹ. וְאָמַר הַבַּעַל־תְּפִלָּה שֶׁגַּם הוּא יֵלֵךְ עִמָּם, וְהָלַךְ אֲלֵיהֶם הַבַּעַל־תְּפִלָּה. וְצִוָּה הַבַּעַל־תְּפִלָּה לָאֲנָשִׁים שֶׁלּוֹ שֶׁיִּתְפַּלְּלוּ עַל זֶה שֶׁיַּצְלִיחַ ד' דַּרְכָּם, שֶׁיִּזְכּוּ לִמְצֹא הַמֶּלֶךְ, עִם אֲנָשָׁיו הַנַּ"ל. כִּי תָּמִיד הָיָה הַבַּעַל־תְּפִלָּה מִתְפַּלֵּל עַל זֶה, וְהָיָה מְצוָּה לַאֲנָשָׁיו וְהָיָה מְתַקֵּן

לָהֶם תְּפִלּוֹת שֶׁיִּתְפַּלְּלוּ עַל זֶה, וְעַתָּה הִזְהִיר אוֹתָם בְּיוֹתֵר כְּשֶׁהָלַךְ אֶל הַמְמֻנֶּה וְהַגִּבּוֹר לֵילֵךְ עִמָּם לְבַקֵּשׁ אֶת הַמֶּלֶךְ וַאֲנָשָׁיו כַּנַּ"ל, שֶׁיִּתְפַּלְּלוּ עַל זֶה תָּמִיד לִזְכוֹת לִמְצֹא אוֹתָם. וּבָא הַבַּעַל־תְּפִלָּה אֶל הַמְמֻנֶּה וְהַגִּבּוֹר הַנַּ"ל. וּבְוַדַּאי הָיָה בֵּינֵיהֶם שִׂמְחָה גְּדוֹלָה, שְׂמָחוֹת וּבְכִיּוֹת כַּנַּ"ל. וְהָלְכוּ שְׁלָשְׁתָּן יַחַד, דְּהַיְנוּ הַמְמֻנֶּה וְהַגִּבּוֹר וְהַבַּעַל־תְּפִלָּה. וְהָאֲלַקּוּת הַנַּ"ל דְּהַיְנוּ הָעֲשִׁירִים גְּדוֹלֵי הַמְּדִינָה הַנַּ"ל (שֶׁהֵם נִקְרָאִים שָׁם בִּמְדִינָתָם אֲלַקִּים כַּנַּ"ל) הָלְכוּ עִמָּהֶם.

וַיִּתְהַלְּכוּ בַּאֲשֶׁר יִתְהַלְּכוּ וּבָאוּ לִמְדִינָה אַחַת. וְהָיוּ שָׁם שׁוֹמְרִים סְבִיב הַמְּדִינָה. וְשָׁאֲלוּ אֶת הַשּׁוֹמְרִים עַל עִסְקֵי הַמְּדִינָה, וּמִי הַמֶּלֶךְ שֶׁלָּכֶם. הֵשִׁיבוּ הַשּׁוֹמְרִים, שֶׁבְּעֵת שֶׁהָיָה הָרוּחַ סְעָרָה הַנַּ"ל, שֶׁאָז נִפְרְדוּ בְּנֵי הָעוֹלָם לְמִינֵיהֶם כַּנַּ"ל, אָז בָּחֲרוּ לָהֶם בְּנֵי הַמְּדִינָה שֶׁלָּהֶם, שֶׁעִקֵּר הוּא הַחָכְמָה, וְקִבְּלוּ עֲלֵיהֶם חָכָם גָּדוֹל לְמֶלֶךְ. וְזֶה מִקְרוֹב מָצְאוּ חָכָם גָּדוֹל מֻפְלָג בְּחָכְמָה מְאֹד מְאֹד, וּמָחַל לוֹ הַמֶּלֶךְ אֶת הַמְּלוּכָה, וְקִבְּלוּ אוֹתוֹ לְמֶלֶךְ. כִּי אֶצְלָם הָיָה הָעִקָּר הַחָכְמָה, וּמֵאַחַר שֶׁמָּצְאוּ חָכָם מֻפְלָג כָּזֶה, עַל כֵּן קִבְּלוּ אוֹתוֹ לְמֶלֶךְ. וְאָמְרוּ אֵלּוּ הַשְּׁלֹשָׁה הַנַּ"ל (הַיְנוּ הַמְמֻנֶּה וְהַגִּבּוֹר וְהַבַּעַל־תְּפִלָּה), שֶׁנִּרְאִין הַדְּבָרִים שֶׁזֶּהוּ הֶחָכָם שֶׁלָּנוּ (דְּהַיְנוּ הֶחָכָם שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַנַּ"ל). וּבִקְּשׁוּ, אִם אֶפְשָׁר לְהִתְרָאוֹת פָּנִים עִמּוֹ. וְהֵשִׁיבוּ לָהֶם, שֶׁיּוֹדִיעוּ לוֹ וְיִשְׁאָלוּ אוֹתוֹ. וְהָלְכוּ וְשָׁאֲלוּ, וְנָתַן לָהֶם רְשׁוּת. וּבָאוּ (אֵלּוּ הַשְּׁלֹשָׁה) אֶל הֶחָכָם שֶׁהוּא הַמֶּלֶךְ שֶׁל אוֹתָהּ הַמְּדִינָה, וְהִכִּירוּ זֶה אֶת זֶה, כִּי הֶחָכָם הַזֶּה הָיָה הֶחָכָם שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַנַּ"ל. וּבְוַדַּאי הָיָה שָׁם שִׂמְחָה גְּדוֹלָה, שְׂמָחוֹת וּבְכִיּוֹת כַּנַּ"ל, כִּי בָּכוּ אֵיךְ זוֹכִים לִמְצֹא אֶת הַמֶּלֶךְ עִם כָּל הַנַּ"ל. וְשָׁאֲלוּ אֶת הֶחָכָם, אִם אֵינוֹ יוֹדֵעַ מִן הַיָּד שֶׁל הַמֶּלֶךְ. וְהֵשִׁיב לָהֶם, שֶׁהַיָּד הוּא אֶצְלוֹ, אַךְ מֵעֵת שֶׁנִּתְפַּזְּרוּ עַל יְדֵי הָרוּחַ סְעָרָה כַּנַּ"ל, שֶׁאָז נֶעְלַם מֵהֶם הַמֶּלֶךְ וְכוּ' כַּנַּ"ל, מֵאָז הוּא אֵינוֹ רוֹצֶה לְהִסְתַּכֵּל כְּלָל בְּתוֹךְ הַיָּד כִּי הִיא שַׁיָּכָה רַק אֶל הַמֶּלֶךְ. רַק שֶׁחָקַק תַּבְנִית הַיָּד עַל אֶבֶן כְּדֵי שֶׁיִּשְׁתַּמֵּשׁ בָּזֶה קְצָת לְצָרְכֵי עִנְיָנוֹ, אֲבָל בְּהַיָּד אֵינוֹ מִסְתַּכֵּל כְּלָל. וְדִבְּרוּ עִם הֶחָכָם אֵיךְ נִתְגַּלְגֵּל וּבָא לְכָאן. וְסִפֵּר לָהֶם, שֶׁמֵּעֵת שֶׁהָיָה הָרוּחַ סְעָרָה הַנַּ"ל, הָלַךְ בַּאֲשֶׁר הָלַךְ (וּבֶדֶרֶךְ הִלּוֹכוֹ עָבַר עַל כֻּלָּם רַק עַל אֵלּוּ הַג' (הַיְנוּ הַבַּעַל־תְּפִלָּה וְהַגִּבּוֹר וְהַמְמֻנֶּה) לֹא עָבַר), עַד שֶׁמְּצָאוּ אוֹתוֹ בְּנֵי־הַמְּדִינָה אֵלּוּ וְקִבְּלוּ אוֹתוֹ לְמֶלֶךְ כַּנַּ"ל. וּלְעֵת עַתָּה הוּא צָרִיךְ לְהַנְהִיג אוֹתָם לְפִי דַּרְכָּם, כְּפִי דַּרְכָּם חָכְמָתָם, עַד אֲשֶׁר בִּרְבוֹת הַזְּמַן יָשִׁיב אוֹתָם אֶל הָאֱמֶת. וְדִבְּרוּ עִם הֶחָכָם אוֹדוֹת בְּנֵי הַמְּדִינָה הַנַּ"ל, שֶׁנִּתְעוּ וְנָבוֹכוּ כָּל־כָּךְ בִּשְׁטוּת וַעֲבוֹדָה זָרָה שֶׁל מָמוֹן כַּנַּ"ל. וְאָמְרוּ: אִלְמָלֵא לֹא נִתְבַּדַּרְנוּ וְנִתְבַּזַּרְנוּ כִּי אִם בִּשְׁבִיל אוֹתָהּ הַמְּדִינָה לְהַחֲזִיר אוֹתָם לַמּוּטָב, הָיָה דַּי לָנוּ בָּזֶה, כִּי נִתְטַפְּשׁוּ וְנִתְעוּ כָּל־כָּךְ. כִּי בֶּאֱמֶת כָּל הַכִּתּוֹת הַנַּ"ל כֻּלָּם נִתְעוּ וְנָבוֹכוּ וּצְרִיכִים לְתַקְּנָם לַהֲשִׁיבָם מִשְּׁטוּתָם וּלְהַחֲזִירָם אֶל הַתַּכְלִית הָאֱמִתִּי. כִּי אָפְלוּ הַכַּת שֶׁבָּחֲרוּ לָהֶם חָכְמָה לְתַכְלִית, גַּם הֵם לֹא הִשִּׂיגוּ הַתַּכְלִית הָאֱמִתִּי, וּצְרִיכִין

תִּקּוּן וּתְשׁוּבָה. כִּי בָּחֲרוּ בְּחָכְמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת וְאֶפִּיקוֹרְסִית. אַךְ מִכָּל הַטָּעוּתִים הַנַּ"ל הוּא בְּנָקֵל יוֹתֵר לַהֲשִׁיבָם מִטָּעוּתָם וּלְהַחֲזִירָם אֶל הָאֱמֶת. אֲבָל אֵלּוּ נִתְעוּ בַּעֲבוֹדָה זָרָה שֶׁל מָמוֹן וְנִשְׁקְעוּ בָּהּ כָּל־כָּךְ כְּכָל הַנַּ"ל, עַד שֶׁאִי־אֶפְשָׁר לַהֲשִׁיבָם מִזֶּה כַּנַּ"ל (וְגַם הֶחָכָם הֵשִׁיב לָהֶם שֶׁשָּׁמַע גַּם־כֵּן מֵהַמֶּלֶךְ שֶׁמִּכָּל הַתַּאֲוֹוֹת אֶפְשָׁר לְהוֹצִיא אֲבָל מִתַּאֲוָה זוֹ שֶׁל מָמוֹן אִי־אֶפְשָׁר לְהוֹצִיא אֶת מִי שֶׁנָּפַל לְתוֹכָהּ כִּי אִם עַל־יְדֵי הַדֶּרֶךְ שֶׁיֵּשׁ לְהַחֲרֵב הַנַּ"ל). וְנִתְרַצָּה הֶחָכָם גַּם־כֵּן לֵילֵךְ עִמָּהֶם, וְהָלְכוּ אַרְבַּעְתָּן יַחַד. וְגַם אֵלּוּ הָאֲלַקּוּת הַשּׁוֹטִים הַנַּ"ל הָלְכוּ עִמָּהֶם גַּם־כֵּן כַּנַּ"ל.

וְהָלְכוּ וּבָאוּ לְמְדִינָה אַחַת, וְשָׁאֲלוּ גַּם־כֵּן אֶת הַשּׁוֹמְרִים עַל עִנְיַן הַמְּדִינָה וּמִי הַמֶּלֶךְ שֶׁלָּהֶם. הֵשִׁיבוּ, שֶׁמֵּעֵת שֶׁהָיָה הָרוּחַ סְעָרָה הַנַּ"ל, אָז בָּחֲרוּ לָהֶם בְּנֵי מְדִינָה זוֹ, שֶׁהַתַּכְלִית הוּא הַדִּבּוּר. וְקִבְּלוּ עֲלֵיהֶם דַּבְּרָן בַּעַל לָשׁוֹן לְמֶלֶךְ. אַחַר־כָּךְ מָצְאוּ אִישׁ אֶחָד שֶׁהָיָה בַּעַל לָשׁוֹן וּמְלִיצָה וְדַבְּרָן מֻפְלָג מְאֹד מְאֹד, וְקִבְּלוּ אוֹתוֹ לְמֶלֶךְ. כִּי הַמֶּלֶךְ מָחַל לוֹ הַמְּלוּכָה, מֵאַחַר שֶׁהוּא בַּעַל לָשׁוֹן כָּזֶה. וְהֵבִינוּ אֵלּוּ הָאַרְבָּעָה הַנַּ"ל שֶׁבְּוַדַּאי זֶה הוּא הַמֵּלִיץ שֶׁלָּנוּ (דְּהַיְנוּ הַמֵּלִיץ שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַנַּ"ל). וּבִקְּשׁוּ גַּם־כֵּן אִם אֶפְשָׁר לְהִתְרָאוֹת עִם הַמֶּלֶךְ הַזֶּה. וְאָמְרוּ שֶׁיּוֹדִיעוּ לוֹ וְיִקְבְּלוּ רְשׁוּת. וְהָלְכוּ וְשָׁאֲלוּ וְנָתַן לָהֶם רְשׁוּת. וְנִכְנְסוּ אֵלּוּ הָאַרְבָּעָה אֵצֶל הַמֶּלֶךְ שֶׁל מְדִינָה זוֹ, וְהוּא הָיָה הַמֵּלִיץ שֶׁל הַמֶּלֶךְ כַּנַּ"ל. וְהִכִּירוּ זֶה אֶת זֶה. וְהָיָה בֵּינֵיהֶם גַּם־כֵּן שִׂמְחָה גְּדוֹלָה וּבְכִיּוֹת כַּנַּ"ל. וְהָלַךְ הַמֵּלִיץ שֶׁל הַמֶּלֶךְ כַּנַּ"ל. וְהִכִּירוּ זֶה אֶת זֶה. וְהָיָה בֵּינֵיהֶם גַּם־כֵּן שִׂמְחָה גְּדוֹלָה וּבְכִיּוֹת כַּנַּ"ל. וְהָלַךְ הַמֵּלִיץ עִמָּהֶם גַּם־כֵּן, וְהָלְכוּ יוֹתֵר לְבַקֵּשׁ אוּלַי יִמְצְאוּ הַנִּשְׁאָרִים דְּהַיְנוּ הַמֶּלֶךְ וְכוּ'. כִּי רָאוּ שֶׁה' מַצְלִיחַ דַּרְכָּם שֶׁהֵם מוֹצְאִים בְּכָל פַּעַם אֶת חַבְרֵיהֶם, וְתָלוּ כָּל זֶה בִּזְכוּת הַבַּעַל־תְּפִלָּה הַכָּשֵׁר שֶׁלָּהֶם, שֶׁהוּא עוֹסֵק תָּמִיד לְהִתְפַּלֵּל עַל זֶה, וְעַל־יְדֵי תְּפִלּוֹתָיו זָכוּ לִמְצֹא אֶת חַבְרֵיהֶם הַנַּ"ל. וְהָלְכוּ יוֹתֵר, אוּלַי יִזְכּוּ לִמְצֹא גַּם הַשְּׁאָר.

וְהָלְכוּ וּבָאוּ לְמְדִינָה אַחַת. וְשָׁאֲלוּ גַּם כֵּן עַל עִנְיַן הַמְּדִינָה וּמִי הַמֶּלֶךְ שֶׁלָּהֶם. הֵשִׁיבוּ לָהֶם, שֶׁהֵם מִן הַסַּת שֶׁבָּחֲרוּ לָהֶם אֶת הַשִּׂמְחָה וּמִשְׁתֶּה לְתַכְלִית, וְקִבְּלוּ עֲלֵיהֶם אֵיזֶה שִׁכּוֹר אֶחָד שֶׁהוּא בְּשִׂמְחָה תָּמִיד לִהְיוֹת מֶלֶךְ עֲלֵיהֶם. וְאַחַר־כָּךְ מָצְאוּ אִישׁ אֶחָד שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב בְּתוֹךְ יָם שֶׁל יַיִן, וְהוּטַב בְּעֵינֵיהֶם בְּיוֹתֵר, כִּי זֶה הוּא בְּוַדַּאי שִׁכּוֹר מֻפְלָג מְאֹד מְאֹד, וְקִבְּלוּ אוֹתוֹ לְמֶלֶךְ. וּבִקְּשׁוּ גַּם־כֵּן לְהִתְרָאוֹת פָּנִים עִמּוֹ, וְהָלְכוּ וְקִבְּלוּ רְשׁוּת, וְנִכְנְסוּ (אֵלּוּ הַחֲמִשָּׁה חֲבֵרִים הַנַּ"ל) אֵצֶל זֶה הַמֶּלֶךְ. וְהוּא הָיָה הָאוֹהֵב נֶאֱמָן שֶׁל הַמֶּלֶךְ שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב בְּתוֹךְ הַיָּם שֶׁל יַיִן, שֶׁנַּעֲשָׂה מִדִּבְרֵי הַתַּנְחוּמִין שֶׁל הַמֵּלִיץ כַּנַּ"ל (וּבְנֵי הַמְּדִינָה זוֹ סָבְרוּ שֶׁהוּא אִישׁ שִׁכּוֹר גָּדוֹל מֵאַחַר שֶׁיּוֹשֵׁב בְּיָם שֶׁל יַיִן. וְקִבְּלוּ אוֹתוֹ לְמֶלֶךְ). וְהִכִּירוּ זֶה אֶת זֶה. וְהָיָה בֵּינֵיהֶם גַּם־כֵּן שִׂמְחָה גְּדוֹלָה וּבְכִיּוֹת כַּנַּ"ל. וְהָלַךְ הָאוֹהֵב נֶאֱמָן עִמָּהֶם גַּם־כֵּן.

וְהָלְכוּ יוֹתֵר וּבָאוּ לִמְדִינָה אַחַת, וְשָׁאֲלוּ אֶת הַשּׁוֹמְרִים מִי הַמֶּלֶךְ שֶׁלָּכֶם? הֵשִׁיבוּ, שֶׁמֶּלֶךְ שֶׁלָּהֶם הוּא יְפַת־תֹּאַר, מֵחֲמַת שֶׁהִיא מְבִיאָה אֶל הַתַּכְלִית, כִּי הַתַּכְלִית הוּא יְשׁוּב הָעוֹלָם כַּמְבֹאָר לְעֵיל. וּבַתְּחִלָּה הָיְתָה אֲצָלָם אֵיזֶה יְפַת־תֹּאַר לְמַלְכָּה, אַחַר־כָּךְ מָצְאוּ יְפַת־תֹּאַר מֻפְלֶגֶת בְּיָפְיָהּ מְאֹד מְאֹד, וְקִבְּלוּ אוֹתָהּ לְמֶלֶךְ. וְהֵבִינוּ (הַיְנוּ אֵלּוּ הַחֲבֵרִים הַנַּ"ל הֵבִינוּ) שֶׁהִיא בְּוַדַּאי הַבַּת־מַלְכָּה הַנַּ"ל, וּבִקְּשׁוּ גַּם־כֵּן לְהִתְרָאוֹת עִמָּהּ. וְהָלְכוּ וְקִבְּלוּ רְשׁוּת, וְנִכְנְסוּ אֶל הַמַּלְכָּה, וְהִכִּירוּ כִּי הִיא הַבַּת־מַלְכָּה. וְגֹדֶל הַשִּׂמְחָה שֶׁהָיָה שָׁם בְּוַדַּאי אֵין לְשַׁעֵר. וְשָׁאֲלוּ אוֹתָהּ אֵיךְ בָּאתָה לְכָאן, וְסִפְּרָה לָהֶם שֶׁמַּעֲת שֶׁבָּא הָרוּחַ סְעָרָה וְחָטַף אֶת הַתִּינוֹק הַיָּקָר (מִן הָעֲרִיסָה) כַּנַּ"ל, אָז יָצְאָה בְּשָׁעַת הַבָּהָלָה אַחַר הַתִּינוֹק וְלֹא מָצְאָה אוֹתוֹ. וְדָחַק אוֹתָהּ הַחָלָב, וּמִזֶּה נַעֲשָׂה יָם שֶׁל חָלָב. וְאַחַר־כָּךְ מָצְאוּ אוֹתָהּ בְּנֵי מְדִינָה זוֹ וְקִבְּלוּ אוֹתָהּ לְמֶלֶךְ עֲלֵיהֶם. וְהָיָה שָׁם שִׂמְחָה גְּדוֹלָה. גַּם בָּכוּ מְאֹד עַל הַתִּינוֹק הַיָּקָר הַנַּ"ל שֶׁנֶּאֱבַד מֵהֶם, וְעַל אָבִיהָ וְאִמָּהּ שֶׁאֵינָהּ יוֹדַעַת מֵהֶם. וְהִנֵּה נִמְצָא שֶׁבָּא בַּעֲלָהּ שֶׁל הַמַּלְכָּה הַזֹּאת (הַיְנוּ הַבַּת־מַלְכָּה שֶׁנַּעֲשֵׂית כָּאן מַלְכָּה), כִּי הַגִּבּוֹר הוּא בַּעֲלָהּ כַּנַּ"ל, וְעַתָּה יֵשׁ לְהַמְּדִינָה מֶלֶךְ. וּבִקְּשָׁה הַבַּת־מַלְכָּה (שֶׁהִיא מַלְכָּה בְּמְדִינָה זוֹ) אֶת הַבַּעַל־תְּפִלָּה שֶׁיֵּלֵךְ בְּמְדִינָתָהּ וְיטַהֵר אוֹתָהּ מֵהַזֻּהֲמָא הַגְּדוֹלָה שֶׁלָּהּ. כִּי מֵאַחַר שֶׁאֲצָלָם הָיָה עִקַּר הַתַּכְלִית עֵנְיַן הַיְפַת־תֹּאַר כַּנַּ"ל, בְּוַדַּאי הָיוּ מְזֹהָמִים מְאֹד מְאֹד בְּתַאֲוָה זוֹ, עַל כֵּן בִּקְּשָׁה מֵהַבַּעַל־תְּפִלָּה שֶׁיֵּלֵךְ וְיטַהֵר אוֹתָם קְצָת לְעֵת עַתָּה, שֶׁלֹּא יִתְגַּשְּׁמוּ לְעֵת־עַתָּה בְּזֻהֲמָא הַזֹּאת כָּל־כָּךְ. כִּי מִלְּבַד הִתְגַּבְּרוּת הַתַּאֲוָה, הָיָה אֲצָלָם כְּמוֹ אֱמוּנָה שֶׁזֶּהוּ הַתַּכְלִית (כִּי כָּל הַכִּתּוֹת הַנַּ"ל שֶׁבָּחֲרוּ לָהֶם כָּל אַחַת וְאַחַת אֵיזֶה מִדָּה רָעָה לְתַכְלִית כַּנַּ"ל, הָיָה אֲצָל כָּל אַחַת וְאַחַת כְּמוֹ אֱמוּנָה גְּמוּרָה אוֹתָהּ הַמִּדָּה רָעָה) , וְעַל כֵּן בְּוַדַּאי הָיוּ מְשֻׁקָּעִים מְאֹד בָּזֶה, עַל כֵּן בִּקְּשָׁה מִמֶּנּוּ שֶׁיֵּלֵךְ וְיטַהֵר אוֹתָם קְצָת לְעֵת עַתָּה.

אַחַר־כָּךְ הָלְכוּ כֻּלָּם לְבַקֵּשׁ הַשְּׁאָר, דְּהַיְנוּ הַמֶּלֶךְ וְכוּ'. וְהָלְכוּ וּבָאוּ לִמְדִינָה אַחַת. וְשָׁאֲלוּ גַּם־כֵּן: מִי הַמֶּלֶךְ שֶׁלָּכֶם? הֵשִׁיבוּ שֶׁהַמֶּלֶךְ שֶׁלָּהֶם הוּא בֶּן שָׁנָה, כִּי הֵם מִן הַכַּת שֶׁבָּחֲרוּ לָהֶם, שֶׁמִּי שֶׁיֵּשׁ לוֹ שֶׂפַע מְזוֹנוֹת וְאֵינוֹ נִזּוֹן מִמְּזוֹן שֶׁל שְׁאָר בְּנֵי־אָדָם הוּא רָאוּי לִהְיוֹת מֶלֶךְ. וְקִבְּלוּ לְפִי שָׁעָה עָשִׁיר אֶחָד לְמֶלֶךְ. אַחַר־כָּךְ מָצְאוּ אָדָם שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב בְּיָם שֶׁל חָלָב וְהוּטַב בְּעֵינֵיהֶם מְאֹד, כִּי זֶה הָאָדָם הוּא נִזּוֹן כָּל יָמָיו מֵחָלָב וְאֵינוֹ נִזּוֹן מִמְּזוֹנוֹת שֶׁל שְׁאָר הָעוֹלָם, עַל כֵּן קִבְּלוּ אוֹתוֹ לְמֶלֶךְ. וְעַל כֵּן נִקְרָא בֶּן שָׁנָה מֵחֲמַת שֶׁנִּזּוֹן מֵחָלָב כְּמוֹ בֶּן שָׁנָה. וְהֵבִינוּ, שֶׁזֶּה הוּא הַתִּינוֹק הַנַּ"ל, וּבִקְּשׁוּ לְהִתְרָאוֹת פָּנִים עִמּוֹ. וְהָלְכוּ וְשָׁאֲלוּ וְקִבְּלוּ רְשׁוּת. וְנִכְנְסוּ אֲצָלוֹ וְהִכִּירוּ זֶה אֶת זֶה, כִּי גַּם הוּא (הַיְנוּ הַתִּינוֹק שֶׁנַּעֲשָׂה מֶלֶךְ) הִכִּיר אוֹתָם, אַף־עַל־פִּי שֶׁהָיָה תִּינוֹק קָטָן כְּשֶׁנֶּעֱלָם מֵאִתָּם, אַף־עַל־פִּי־כֵן מֵאַחַר שֶׁהָיָה חָכָם גָּמוּר מֵעֵת הִוָּלְדוֹ, כִּי נוֹלַד עִם חָכְמָה גְּמוּרָה כַּנַּ"ל, עַל כֵּן הִכִּיר אוֹתָם, וְהֵם הִכִּירוּ אוֹתוֹ בְּוַדַּאי. וּבְוַדַּאי הָיָה

שָׁם שִׂמְחָה נוֹרָאָה מְאֹד, וְגַם בָּכוּ עֲדַיִן עַל שֶׁאֵינָם יוֹדְעִים מֵהַמֶּלֶךְ וְהַמַּלְכָּה. וְשָׁאֲלוּ אוֹתוֹ: אֵיךְ בָּאתָ לְכָאן? וְסִפֵּר לָהֶם, שֶׁבְּעֵת שֶׁחָטַף אוֹתוֹ הָרוּחַ סְעָרָה נְשָׂאוֹ לְמָקוֹם שֶׁנְּשָׂאוֹ, וְהָיָה שָׁם בְּאוֹתוֹ הַמָּקוֹם, וְהָיָה מְחַיֶּה עַצְמוֹ בְּמַה שֶּׁאֶפְשָׁר בְּמַה שֶּׁמָּצָא שָׁם. עַד שֶׁבָּא אֶל יָם שֶׁל חָלָב, וְהֵבִין שֶׁזֶּה הַיָּם נַעֲשָׂה בְּוַדַּאי מֵחָלָב שֶׁל אִמּוֹ, כִּי בְּוַדַּאי דָּחַק אוֹתָהּ הֶחָלָב, וּמִזֶּה נַעֲשָׂה זֶה הַיָּם. וְיָשַׁב שָׁם בְּאוֹתוֹ הַיָּם שֶׁל חָלָב, וְהָיָה נִזּוֹן מִן הֶחָלָב עַד שֶׁבָּאוּ בְּנֵי הַמְּדִינָה זוֹ, וְקִבְּלוּ אוֹתוֹ לְמֶלֶךְ.

אַחַר־כָּךְ הָלְכוּ יוֹתֵר, וּבָאוּ לִמְדִינָה אַחַת, וְשָׁאֲלוּ: מִי הַמֶּלֶךְ שֶׁלָּכֶם? הֵשִׁיבוּ שֶׁהֵם בָּחֲרוּ לָהֶם שֶׁרְצִיחָה הוּא הַתַּכְלִית, וְקִבְּלוּ עֲלֵיהֶם לְמֶלֶךְ רוֹצֵחַ אֶחָד. אַחַר־כָּךְ מָצְאוּ אִשָּׁה אַחַת שֶׁהָיְתָה יוֹשֶׁבֶת בְּתוֹךְ יָם שֶׁל דָּם, וְקִבְּלוּ אוֹתָהּ לְמֶלֶךְ מֵחֲמַת שֶׁרָאוּ שֶׁהִיא בְּוַדַּאי רוֹצַחַ גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד, מֵאַחַר שֶׁיּוֹשֶׁבֶת בְּתוֹךְ יָם שֶׁל דָּם. וּבִקְּשׁוּ גַּם־כֵּן לְהִתְרָאוֹת פָּנִים עִמָּהּ, וְהָלְכוּ וְקִבְּלוּ רְשׁוּת. וְנִכְנְסוּ אֵלֶיהָ, וְהִיא הָיְתָה הַמַּלְכָּה הַנַּ"ל שֶׁהָיְתָה בּוֹכָה תָּמִיד, וּמֵהַדְּמָעוֹת שֶׁלָּהּ נַעֲשָׂה הַיָּם שֶׁל דָּם כַּנַּ"ל. וְהִכִּירוּ זֶה אֶת זֶה, וְהָיָה שִׂמְחָה גְּדוֹלָה מְאֹד בְּוַדַּאי. וַעֲדַיִן הָיוּ בּוֹכִים, עַל שֶׁאֵינָם יוֹדְעִים מִן הַמֶּלֶךְ עֲדַיִן.

וְהָלְכוּ יוֹתֵר, וּבָאוּ לִמְדִינָה אַחַת. וְשָׁאֲלוּ: מִי הַמֶּלֶךְ שֶׁלָּכֶם? הֵשִׁיבוּ, שֶׁהֵם בָּחֲרוּ לָהֶם לְמֶלֶךְ אִישׁ מְכֻבָּד אֶחָד, כִּי אֶצְלָם, עִקַּר הַתַּכְלִית הוּא כָּבוֹד. אַחַר־כָּךְ מָצְאוּ, שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב בַּשְּׂדֶה זָקֵן אֶחָד וְכֶתֶר עַל רֹאשׁוֹ. וְהוּטַב בְּעֵינֵיהֶם, כִּי הוּא מְכֻבָּד גָּדוֹל, מֵאַחַר שֶׁהוּא יוֹשֵׁב בַּשְּׂדֶה מֻכְתָּר בְּכֶתֶר, וְקִבְּלוּ אוֹתוֹ לְמֶלֶךְ. וְהֵבִינוּ, כִּי בְּוַדַּאי זֶה הוּא הַמֶּלֶךְ (הֵינוּ הַמֶּלֶךְ שֶׁלָּהֶם הַנַּ"ל). וּבִקְּשׁוּ גַּם־כֵּן אִם אֶפְשָׁר לְהִתְרָאוֹת עִמּוֹ, וְהָלְכוּ וְקִבְּלוּ רְשׁוּת (קַבָּלַת רְשׁוּת הוּא מַה שֶּׁקּוֹרִין מָעלְדִיוִין). וְנִכְנְסוּ אֶצְלוֹ, וְהִכִּירוּ כִּי הוּא הוּא הַמֶּלֶךְ בְּעַצְמוֹ. וְגָדַל הַשִּׂמְחָה שֶׁהָיָה שָׁם בְּוַדַּאי אִי־אֶפְשָׁר לְשַׁעֵר בַּמֹּחַ. וְאֵלּוּ הָאֲלִקּוּת הַשּׁוֹטִים הַנַּ"ל (הֵינוּ הָעֲשִׁירִים גְּדוֹלֵי הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׁירוּת שֶׁהָיוּ בִּמְדִינָתָם אֲלִקּוּת) הָלְכוּ עִמָּהֶם, וְלֹא יָדְעוּ כְּלָל מֵחִיּוּתָם מַהוּ הַשִּׂמְחוֹת הַלָּלוּ.

וְהִנֵּה עַתָּה חָזְרוּ וְנִתְקַבְּצוּ כָּל הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ יַחַד, וְשָׁלְחוּ אֶת הַבַּעַל־תְּפִלָּה אֶל הַמְּדִינוֹת הַנַּ"ל (הֵינוּ הַמְּדִינוֹת שֶׁל הַכִּתּוֹת הַנַּ"ל, שֶׁבָּחֲרוּ לָהֶם מִדּוֹת רָעוֹת הַנַּ"ל לְתַכְלִית) לְתַקֵּן אוֹתָם, וּלְטַהֵר אוֹתָם לַהֲשִׁיבָם מִשְּׁטוּתָם, כָּל מְדִינָה וּמְדִינָה מִשְּׁטוּתָהּ וְטָעוּתָהּ שֶׁלָּהּ, כִּי כֻּלָּם תָּעוּ וְנִבּוֹכוּ כַּנַּ"ל. וְעַתָּה הָיָה בְּוַדַּאי כֹּחַ בְּיַד הַבַּעַל־תְּפִלָּה לֵילֵךְ אֲלֵיהֶם וְלַהֲשִׁיבָם, כִּי קִבֵּל כֹּחַ וּרְשׁוּת מִן הַמְּלָכִים שֶׁל כָּל הַמְּדִינוֹת הַנַּ"ל, כִּי כָּאן הָיוּ כָּל הַמְּלָכִים עַל כָּל הַמְּדִינוֹת שֶׁל הַכִּתּוֹת הַנַּ"ל, כַּנַּ"ל). וְהָלַךְ הַבַּעַל־תְּפִלָּה בְּכֹחָם לְטַהֲרָם וּלְהַחֲזִירָם בִּתְשׁוּבָה.

וְדִבֵּר הַגִּבּוֹר עִם הַמֶּלֶךְ אוֹדוֹת בְּנֵי הַמְּדִינָה שֶׁנִּפְלוּ אֶל הַעֲבוֹדָה זָרָה שֶׁל מָמוֹן כַּנַּ"ל. וְאָמַר הַגִּבּוֹר לְהַמֶּלֶךְ: אֵיךְ שֶׁשָּׁמַעְתִּי מִפִּיכֶם, שֶׁעַל־יְדֵי הַדֶּרֶךְ שֶׁיֵּשׁ לִי אֶל הַחֶרֶב הַנַּ"ל, עַל־יְדֵי־זֶה יְכוֹלִים לְהוֹצִיא אֶת מִי שֶׁנִּשְׁקַע בַּעֲבוֹדָה זָרָה שֶׁל תַּאֲוַת מָמוֹן. הֵשִׁיב לוֹ הַמֶּלֶךְ: כֵּן הַדָּבָר. וְהוֹדִיעַ הַמֶּלֶךְ לְהַגִּבּוֹר, הֱיוֹת שֶׁבַּדֶּרֶךְ שֶׁהוּא עוֹלֶה אֶל הַחֶרֶב הַנַּ"ל, יֵשׁ דֶּרֶךְ מִן הַצַּד, וּבָאִים בְּאוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ אֶל הַר שֶׁל אֵשׁ, וְעַל הָהָר רָבוּץ אַרְיֵה. וְהָאַרְיֵה כְּשֶׁהוּא צָרִיךְ לֶאֱכֹל, הוּא הוֹלֵךְ וְנוֹפֵל עַל הָעֲדָרִים וְלוֹקֵחַ לוֹ צֹאן וּבְהֵמוֹת וְאוֹכְלָם. וְהָרוֹעִים יוֹדְעִים מִזֶּה וְשׁוֹמְרִים מְאֹד אֶת הַצֹּאן מִפֶּנָּיו, אֲבָל הָאַרְיֵה אֵינוֹ מַשְׁגִּיחַ כְּלָל עַל זֶה, רַק כְּשֶׁהוּא רוֹצֶה לֶאֱכֹל הוּא נוֹפֵל עַל הָעֲדָרִים. וְהָרוֹעִים הֵם מַכִּים וּמַרְעִישִׁים עָלָיו, אֲבָל הָאַרְיֵה אֵינוֹ שׁוֹמֵעַ זֹאת כְּלָל, רַק הוּא לוֹקֵחַ לְעַצְמוֹ צֹאן וּבְהֵמוֹת, וְהוֹמֶה וְאוֹכְלָם. וְאוֹתוֹ הָהָר שֶׁל אֵשׁ הַנַּ"ל אֵינוֹ נִרְאֶה כְּלָל.

וְעוֹד מִן הַצַּד יֵשׁ עוֹד דֶּרֶךְ אַחֵר, וּבָאִים בְּאוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ אֶל מָקוֹם, הַנִּקְרָא קֶעֶךְ (הַיְנוּ בֵּית הַבַּשׁוּל). וְשָׁם בְּאוֹתוֹ הַקֶּעֶךְ יֵשׁ כָּל מִינֵי מַאֲכָלִים. וּבְאוֹתוֹ הַקֶּעֶךְ אֵין שׁוּם אֵשׁ כְּלָל, רַק הַמַּאֲכָלִים מִתְבַּשְּׁלִים עַל־יְדֵי הָהָר שֶׁל אֵשׁ הַנַּ"ל. וְהָהָר שֶׁל אֵשׁ הוּא רָחוֹק מִשָּׁם הַרְבֵּה, רַק שֶׁהוֹלְכִים שְׁבִילִים וְצִנּוֹרוֹת מִן הָהָר שֶׁל אֵשׁ אֶל הַקֶּעֶךְ הַנַּ"ל, וְעַל־יְדֵי־זֶה מִתְבַּשְּׁלִים שָׁם כָּל הַמַּאֲכָלִים הַנַּ"ל. וְגַם הַקֶּעֶךְ הַזֹּאת אֵינָהּ נִרְאֶה כְּלָל, רַק שֶׁיֵּשׁ סִימָן, שֶׁעוֹמְדִים שָׁם צִפֳּרִים עַל אוֹתָהּ הַקֶּעֶךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה יוֹדְעִים, שֶׁשָּׁם הוּא הַקֶּעֶךְ. וְאֵלּוּ הַצִּפֳּרִים הֵם מְרַחֲפִים בְּכַנְפֵיהֶם, וְעַל־יְדֵי־זֶה הֵם מַבְעִירִים הָאֵשׁ וּמְכַבִּים הָאֵשׁ. הַיְנוּ, עַל־יְדֵי הָרְחִיפָה שֶׁל הַצִּפֳּרִים, הֵם מַבְעִירִים וּמַלְהִיבִים הָאֵשׁ, וְגַם עַל־יְדֵי־זֶה בְּעַצְמוֹ הֵם מְכַבִּים הָאֵשׁ שֶׁלֹּא יִתְלַהֵב יוֹתֵר מִדַּאי. וְהֵם מַלְהִיבִים הָאֵשׁ כְּפִי הַמַּאֲכָלִים, שֶׁלְּצָרְךָ מַאֲכָל פְּלוֹנִי, צְרִיכִים לְהַלְהִיב הָאֵשׁ כָּךְ, וּלְצָרְךָ מַאֲכָל אַחֵר צְרִיכִין לְהַלְהִיב הָאֵשׁ כָּךְ, הַכֹּל כְּפִי הַמַּאֲכָל כֵּן הֵם מַלְהִיבִים אֶת הָאֵשׁ (כָּל זֶה הוּא דִּבְרֵי הַמֶּלֶךְ אֶל הַגִּבּוֹר). בְּכֵן, תּוֹלִיךְ אוֹתָם (הַיְנוּ אֶת אֵלּוּ הָאֲנָשִׁים הַנַּ"ל שֶׁנִּפְלוּ בַּעֲבוֹדָה זָרָה שֶׁל מָמוֹן, שֶׁהֵם הָאֶלְקוּת שֶׁל הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׁירוּת הַנַּ"ל שֶׁהֶלְכוּ עִמָּהֶם כַּנַּ"ל) תְּחִלָּה נֶגֶד הָרוּחַ, כְּדֵי שֶׁיַּגִּיעַ אֲלֵיהֶם רֵיחַ הַמַּאֲכָלִים הַנַּ"ל, אַחַר־כָּךְ כְּשֶׁתִּתֵּן לָהֶם מִן הַמַּאֲכָלִים הַנַּ"ל בְּוַדַּאי יַשְׁלִיכוּ תַּאֲוָה זוֹ שֶׁל מָמוֹן.

וְכֵן עָשָׂה הַגִּבּוֹר. וְלָקַח אֶת הָאֲנָשִׁים הַנַּ"ל, דְּהַיְנוּ גְּדוֹלֵי הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׁירוּת שֶׁהֵם אֱלְקוּת בְּמְדִינָתָם כַּנַּ"ל, כִּי אֵלּוּ הָאֱלְקוּת הָיוּ בְּכָאן, כִּי בָּאוּ עִם הַמַּמָּנָה עַל הָאוֹצָרוֹת לְכָאן כְּכָל הַמְבֹאָר לְמַעְלָה. וּכְשֶׁיִּצְאוּ מִמְּדִינָתָם עִם הַמַּמָּנָה, כַּנַּ"ל, נָתְנוּ לָהֶם בְּנֵי הַמְּדִינָה כֹּחַ וְהַרְשָׁאָה, שֶׁכָּל מַה שֶׁיַּעֲשׂוּ אֵלּוּ הַשְׁלוּחִים יִהְיֶה עָשׂוּי. וְכָל בְּנֵי הַמְּדִינָה מְכָרְחִים לְהִתְרָצוֹת לְכָל מַה שֶׁיַּעֲשׂוּ אֵלּוּ הַשְׁלוּחִים (שֶׁהֵם גְּדוֹלֵי הַמְּדִינָה אֱלְקוּת שֶׁלָּהֶם) וְלֹא יוּכְלוּ לְשַׁנּוֹת. וְלָקַח הַגִּבּוֹר אֶת אֵלּוּ הָאֲנָשִׁים שֶׁהֵם נִקְרָאִים אֱלְקוּת בְּמְדִינָתָם מֻחְמֶצֶת עֶשְׂרֶם

כַּנַּ"ל, וְהוֹלִיךְ אוֹתָם בַּדֶּרֶךְ הַנַּ"ל, וְהֵבִיא אוֹתָם עַד הַקֵּעֶף שֶׁל הַמַּאֲכָלִים הַנַּ"ל. וּבִתְחִלָּה הוֹלִיךְ אוֹתָם כְּנֶגֶד הָרוּחַ, וְהִגִּיעַ לָהֶם הָרֵיחַ שֶׁל הַמַּאֲכָלִים, וְהִתְחִילוּ לְבַקְּשׁוֹ מְאֹד שֶׁיִּתֵּן לָהֶם מֵהַמַּאֲכָלִים הַטּוֹבִים הַלָּלוּ. אַחַר־כָּךְ הוֹלִיךְ אוֹתָם מִכְּנֶגֶד הָרוּחַ, וְהִתְחִילוּ לִצְעֹק שֶׁיֵּשׁ סְרִיחָה גְּדוֹלָה. חָזַר וְהֵבִיא אוֹתָם כְּנֶגֶד הָרוּחַ, וְשׁוּב הִגִּיעַ לָהֶם הָרֵיחַ הַטּוֹב שֶׁל הַמַּאֲכָלִים, וְחָזְרוּ וּבִקְּשׁוּ אוֹתוֹ שֶׁיִּתֵּן לָהֶם מִן הַמַּאֲכָלִים. חָזַר וְהוֹלִיךְ אוֹתָם מִכְּנֶגֶד הָרוּחַ, וְחָזְרוּ וְצָעֲקוּ שֶׁיֵּשׁ סְרִיחָה גְּדוֹלָה מְאֹד. עָנָה וְאָמַר לָהֶם הַגִּבּוֹר לְהָאֲנָשִׁים הַנַּ"ל: הֲלֹא אַתֶּם רוֹאִים שֶׁאֵין כָּאן שׁוּם דָּבָר שֶׁיַּסְרִיחַ, בְּהֶכְרֵחַ צְרִיכִים לוֹמַר בְּוַדַּאי, שֶׁאַתֶּם בְּעַצְמְכֶם מַסְרִיחִים, כִּי בְּכָאן אֵין שׁוּם דָּבָר שֶׁיַּסְרִיחַ. אַחַר־כָּךְ נָתַן לָהֶם מִן הַמַּאֲכָלִים הַנַּ"ל. וְתֵכֶף כְּשֶׁאָכְלוּ מֵאֵלּוּ הַמַּאֲכָלִים, הִתְחִילוּ תֵּכֶף לְהַשְׁלִיךְ וְלִזְרֹק מֵהֶם אֶת כַּסְפָּם וּזְהָבָם, וְכָל אֶחָד חָפַר לְעַצְמוֹ חֲפִירָה וְקָבַר, וְקָבַר אֶת עַצְמוֹ בְּתוֹךְ הַחֲפִירָה מֵחֲמַת גֹּדֶל הַבּוּשָׁה שֶׁנִּתְבַּיְּשׁוּ עַל־יְדֵי שֶׁהִרְגִּישׁוּ גֹּדֶל הַסְּרָחוֹן שֶׁל הַמָּמוֹן (שֶׁהוּא מַסְרִיחַ כְּמוֹ צוֹאָה מַמָּשׁ) מֵחֲמַת שֶׁטָּעֲמוּ מִן הַמַּאֲכָלִים הַנַּ"ל. וְקָרְעוּ אֶת פְּנֵיהֶם וְקָבְרוּ אֶת עַצְמָן, וְלֹא הָיוּ יְכוֹלִים לְהָרִים פְּנֵיהֶם כְּלָל, וְנִתְבַּיֵּשׁ אֶחָד מֵחֲבֵרוֹ. כִּי שָׁם בְּאוֹתוֹ הַמָּקוֹם, הַמָּמוֹן הוּא הַבּוּשָׁה הַגְּדוֹלָה מִכָּל הַבּוּשׁוֹת. וּמִי שֶׁרוֹצֶה לְדַבֵּר דִּבְרֵי בִּזּוּי לַחֲבֵרוֹ הוּא אוֹמֵר לוֹ, שֶׁיֵּשׁ לוֹ מָמוֹן. כִּי מָמוֹן הוּא בּוּשָׁה גְּדוֹלָה מְאֹד שָׁם, וְכָל מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ יוֹתֵר מָמוֹן מִתְבַּיֵּשׁ יוֹתֵר. עַל כֵּן קָבְרוּ אֶת עַצְמָן מִגֹּדֶל הַבּוּשָׁה. וְכָל־אֶחָד לֹא הָיָה יָכוֹל לְהָרִים פָּנָיו אֶפִלּוּ בִּפְנֵי חֲבֵרוֹ, מִכָּל־שֶׁכֵּן בִּפְנֵי הַגִּבּוֹר הַנַּ"ל. וְכָל מִי שֶׁהָיָה מוֹצֵא אֶצְלוֹ עוֹד אֵיזֶה דִּינָר אוֹ גָּדוֹל, הָיָה מְבָעֵר אוֹתוֹ מִיָּד וּמַשְׁלִיכוֹ מִמֶּנּוּ לְמֵרָחוֹק בְּחִפָּזוֹן גָּדוֹל.

אַחַר־כָּךְ בָּא אֲלֵיהֶם הַגִּבּוֹר, וְהוֹצִיא אוֹתָם (מִן הַחֲפִירוֹת וְהַקְּבָרִים הַנַּ"ל) וְאָמַר לָהֶם: בּוֹאוּ עִמִּי, כִּי עַתָּה אֵינְכֶם צְרִיכִים לְהִתְיָרֵא עוֹד מִן הַגִּבּוֹר (שֶׁהָיוּ כָּל בְּנֵי הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׁירוּת מִתְיָרְאִים מִמֶּנּוּ כַּנַּ"ל), כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא הַגִּבּוֹר (כַּנַּ"ל). וּבִקְּשׁוּ מִן הַגִּבּוֹר, שֶׁיִּתֵּן לָהֶם מִן הַמַּאֲכָלִים הַלָּלוּ, כְּדֵי לְהוֹלִיךְ לִמְדִינָתָם. כִּי הֵם בְּוַדַּאי יִהְיוּ מְמָאֲסִים מְאֹד בְּמָמוֹן, אַךְ רָצוּ שֶׁגַּם כָּל בְּנֵי הַמְּדִינָה יֵצְאוּ מִתַּאֲוָה זוֹ שֶׁל מָמוֹן. וְנָתַן לָהֶם מֵאֵלּוּ הַמַּאֲכָלִים, וְהוֹלִיכוּ אֶל הַמְּדִינָה שֶׁלָּהֶם. וְתֵכֶף כְּשֶׁנָּתְנוּ לָהֶם מֵאֵלּוּ הַמַּאֲכָלִים, הִתְחִילוּ תֵּכֶף לְהַשְׁלִיךְ אֶת כַּסְפָּם וּזְהָבָם כַּנַּ"ל, וְטָמְנוּ עַצְמָן בְּמְחִלּוֹת עָפָר מִגֹּדֶל הַבּוּשָׁה. וְהָעֲשִׁירִים הַגְּדוֹלִים וְהָאֲלָקוּת הַנַּ"ל נִתְבַּיְּשׁוּ בְּיוֹתֵר. וְגַם הַקְּטַנִּים שֶׁהָיוּ נִקְרָאִים אֶצְלָם חַיּוֹת רָעוֹת כַּנַּ"ל, נִתְבַּיְּשׁוּ בְּעַצְמָן גַּם־כֵּן, עַל שֶׁהָיוּ עַד הֵנָּה קְטַנִּים בְּעֵינֵי עַצְמָן מֵחֲמַת שֶׁאֵין לָהֶם מָמוֹן. כִּי עַתָּה נִתְגַּלָּה שֶׁאַדְרַבָּא, הַמָּמוֹן הוּא עִקַּר הַבּוּשָׁה. כִּי אֵלּוּ הַמַּאֲכָלִים הַנַּ"ל יֵשׁ לָהֶם סְגֻלָּה זוֹ, שֶׁמִּי שֶׁאוֹכֵל מֵהֶם מְמָאֵס בְּמָמוֹן מְאֹד. כִּי מַרְגִּישׁ סִרְחוֹן הַמָּמוֹן כְּמוֹ צוֹאָה וְטִנּוּף מַמָּשׁ. וַאֲזַי הִשְׁלִיכוּ אֲלֵילֵי כַּסְפָּם וֶאֱלִילֵי זְהָבָם. וְאַחַר־כָּךְ שָׁלְחוּ לְשָׁם אֶת הַבַּעַל תְּפִלָּה הַנַּ"ל, וְנָתַן

לָהֶם תְּשׁוּבוֹת וְתִקּוּנִים וְטַהֵר אוֹתָם. וְהַמֶּלֶךְ הַנַּ"ל מָלַךְ בְּכִפָּה. וְכָל הָעוֹלָם שָׁבוּ אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְעָסְקוּ רַק בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה וּתְשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים. אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן. בָּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

מְבֹאָר בַּפָּסוּק, שֶׁיֵּשׁ לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא תַּנּוּר בְּמָקוֹם זֶה. וְהָאֵשׁ הוּא שָׁם, בְּמָקוֹם אַחֵר, רָחוֹק מִן הַתַּנּוּר: כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְשַׁעְיָה ל"א): "נְאֻם ה' אֲשֶׁר אוֹר לוֹ בְּצִיּוֹן, וְתַנּוּר לוֹ בִּירוּשָׁלָיִם":

וְעַיִן שָׁם כָּל הַקִּפּיטָל הַנַּ"ל שֶׁמְּדַבֵּר מֵעִנְיַן כָּל הַמַּעֲשֶׂה הַנַּ"ל. "הוֹי הַיֹּרְדִים מִצְרַיִם לְעֶזְרָה וְעַל סוּסִים יִשָּׁעֵנוּ. וּמִצְרַיִם אָדָם וְלֹא אֵל וְסוּסֵיהֶם בָּשָׂר וְלֹא רוּחַ": הַיְנוּ בְּחִינַת הַמְּדִינָה שֶׁסָּמְכוּ עֲלֵיהֶ הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׁירוּת שֶׁהֵם יוֹשִׁיעוּ אוֹתָם. כִּי לְפִי טָעוּתָם סָבְרוּ שֶׁהֵם כֻּלָּם אֱלֹקוּת. וְסוּסֵיהֶם הֵם מַלְאָכִים כַּמְבֹאָר לְעֵיל בְּתוֹךְ הַמַּעֲשֶׂה עַיֵּן שָׁם. וְזֶה שֶׁסִּיֵּם הַפָּסוּק "וּמִצְרַיִם אָדָם וְלֹא אֵל וְסוּסֵיהֶם בָּשָׂר" וְכוּ': וְהָבֵן:

"וַה' יַטֶּה יָדוֹ וְכָשַׁל עוֹזֵר וְנָפַל עָזָר וְיִחְדָּו כֻּלָּם יִכְלְיוּן". הַיְנוּ בְּחִינַת הַיָּד הַנַּ"ל: כִּי עַל הַיָּד רָאוּ שֶׁשְּׁנֵיהֶם יִהְיוּ נִכְלִין הָעוֹזֵר וְהֶעָזוּר, כַּנַּ"ל:

"כַּאֲשֶׁר יֶהְגֶּה הָאַרְיֵה וְהַכְּפִיר עַל טַרְפּוֹ אֲשֶׁר יִקָּרֵא עָלָיו מְלֹא רֹעִים" וְכוּ': "כְּצִפֳּרִים עָפוֹת" וְכוּ': (הַיְנוּ בְּחִינַת הָאַרְיֵה הַנַּ"ל: וְהַצִּפֳּרִים הַנַּ"ל) עַיֵּן הֵיטֵב לְעֵיל בְּתוֹךְ הַמַּעֲשֶׂה: וְהָבֵן:

"כִּי בַּיּוֹם הַהוּא יִמְאָסוּן אִישׁ אֱלִילֵי כַסְפּוֹ וֶאֱלִילֵי זְהָבוֹ" וְכוּ'.

"וְנָפַל אַשּׁוּר בְּחֶרֶב לֹא אִישׁ וְכוּ' וְנָס לוֹ מִפְּנֵי חֶרֶב וְכוּ' וְסַלְעוֹ מִמָּגוֹר יַעֲבוֹר": זֶה בְּחִינַת הַג' כִּתּוֹת שֶׁל הַחֶרֶב הַנַּ"ל (וְנָפַל וְנָס זֶה בְּחִינַת ב' הַכִּתּוֹת הַנַּ"ל. "וְסַלְעוֹ מִמָּגוֹר יַעֲבֹר". זֶה בְּחִינַת חֹלִי הַדַּאר הַנַּ"ל שֶׁחוֹלְשִׁין וְעוֹבֵר חֻזְקוֹ וְכֹחוֹ מִמֶּנּוּ. כִּי סַלְעוֹ פֵּרוּשׁוֹ חֻזְקוֹ. וְזֶה בְּחִינַת כֹּחַ הַשְּׁלִישִׁי שֶׁל הַחֶרֶב הַנַּ"ל). עַיֵּן הֵיטֵב, וְהָבֵן: אַחַר כָּל זֶה סִיֵּם הַפָּסוּק: "נְאֻם ה' אֲשֶׁר אוֹר לוֹ בְּצִיּוֹן וְתַנּוּר לוֹ בִּירוּשָׁלָיִם". הַיְנוּ הַתַּנּוּר וְהָאֵשׁ הַנַּ"ל, כַּנַּ"ל:

רְאֵה וְהַבֵּט וְהָבֵן כִּי בְּהַקִּפּיטָל הַזֶּה מְבֹאָר כָּל הַמַּעֲשֶׂה הַנַּ"ל (כָּל זֶה דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל): וְכָךְ אָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל בְּפֵרוּשׁ: שֶׁכָּל הַמַּעֲשֶׂה כֻּלָּהּ מֵרֹאשׁ וְעַד סוֹף הִיא רְמוּזָה כֻּלָּהּ בְּתוֹךְ הַקִּפּיטָל הַנַּ"ל (הַיְנוּ יְשַׁעְיָה ל"א) וְאָמַר שֶׁכָּל הַדְּבָרִים שֶׁל הַמַּעֲשֶׂה הַנַּ"ל, כֻּלָּם יְכוֹלִים לִמְצֹא בַּמִּקְרָאוֹת וְכַיּוֹצֵא89.

אֲבָל עִקַּר הַמַּעֲשֶׂה כֻּלָּהּ נֶאֱמְרָה עַל קִפּיטָל הַנַּ"ל כִּי שָׁם הִיא מְבֹאֶרֶת וּמְרֻמֶּזֶת כֻּלָּהּ. אֲבָל אֵין אִתָּנוּ יוֹדֵעַ עַד מָה, כִּי אִם מַה שֶּׁגִּלָּה לָנוּ בְּפֵרוּשׁ (הַיְנוּ כָּל הַמְבֹאָר לְעֵיל). אֲבָל שְׁאָר עִנְיְנֵי הַמַּעֲשֶׂה, לֹא זָכִינוּ לְהַשִּׂיג אֵיךְ הִיא מְרֻמֶּזֶת בַּקִּפּיטָל הַנַּ"ל, אֲבָל אָמַר בְּפֵרוּשׁ שֶׁכָּל הַמַּעֲשֶׂה כֻּלָּהּ מְרֻמֶּזֶת שָׁם:

סֵדֶר הַמֶּלֶךְ עִם אֲנָשָׁיו הַנַּ"ל הוּא כָּךְ: הַבַּעַל תְּפִלָּה עִם הַגִּבּוֹר, הַמְמֻנֶּה עַל הָאוֹצָרוֹת וְהֶחָכָם: הַמֵּלִיץ וְהָאוֹהֵב נֶאֱמָן: הַבַּת מַלְכָּה עִם בְּנָהּ: הַמֶּלֶךְ וְהַמַּלְכָּה: כָּךְ הוּא הַסִּדּוּר שֶׁלָּהֶם: וְהֵם בְּחִינַת עוֹלַם הַתִּקּוּן: וְהֵם עֲשָׂרָה דְּבָרִים: וְלֹא נֶחְשְׁבוּ כַּסֵּדֶר: הַיְנוּ שֶׁלֹּא נֶחְשְׁבוּ (אֵלּוּ הָעֲשָׂרָה הַנַּ"ל) כְּפִי הַסֵּדֶר הַמְבֹאָר בְּסִפְרֵי קַבָּלָה: אֲבָל יֵשׁ דְּבָרִים בְּגוֹ: גַּם מְבֹאָר בַּסְּפָרִים שֶׁכְּשֶׁהַשְׁפָּעַת מִדָּה אַחַת עוֹבֶרֶת דֶּרֶךְ מִדָּה אַחֶרֶת, שֶׁכְּשֶׁמִּתְעַכֶּבֶת שָׁם זֹאת הַהַשְׁפָּעָה, אָזַי נִקְרֵאת עַל שֵׁם אוֹתָהּ הַמִּדָּה. הַיְנוּ שֶׁהַמִּדָּה שֶׁשָּׁם מִתְעַכֶּבֶת הַהַשְׁפָּעָה שֶׁל מִדָּה אַחֶרֶת שֶׁעוֹבֶרֶת דֶּרֶךְ שָׁם, הִיא נִקְרֵאת עַל שֵׁם אוֹתָהּ הַמִּדָּה שֶׁבָּא מִמֶּנָּה הַהַשְׁפָּעָה. וּבְשִׁבְיל זֶה נִשְׁתַּנָּה כָּאן הַסֵּדֶר. וְגַם יֵשׁ עוֹד כַּמָּה עִנְיָנִים בָּזֶה הַמְבֹאָרִים לְהַבְּקִיאִים הֵיטֵב בַּסְּפָרִים. כָּל זֶה אָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל בְּפֵרוּשׁ: גַּם הֵבַנְתִּי מִדְּבָרָיו שֶׁמִּרֶמֶז בְּזֹאת הַמַּעֲשֶׂה מִיתַת הַמְּלָכִים וְתִקּוּנָם. וּבֵין בְּבְחִינַת הַחֻרְבָּן וּבֵין בְּבְחִינַת הַתִּקּוּן לֹא נֶאֶמְרוּ כַּסֵּדֶר הָעֶשֶׂר בְּחִינוֹת הַנַּ"ל, מֻחָמַת הַטְּעָמִים וְעִנְיָנִים הַנַּ"ל.

וַעֲדַיִן הַדְּבָרִים סְתוּמִים וַחֲתוּמִים. כִּי סוֹד הַמַּעֲשֶׂה לֹא גִּלָּה כְּלָל. רַק הֵאִיר עֵינֵינוּ בְּפִסּוּקִים וְעִנְיָנִים הַנַּ"ל כְּדֵי שֶׁנֵּדַע שֶׁיֵּשׁ בְּהַמַּעֲשֶׂה סוֹדוֹת נִסְתָּרִים גְּדוֹלִים וְנוֹרָאִים מְאֹד: וְאֵין אִתָּנוּ יוֹדֵעַ עַד מָה אַשְׁרֵי מִי שֶׁיִּזְכֶּה לְהָבִין קְצָת סוֹדוֹת הַמַּעֲשִׂיּוֹת הַלָּלוּ הַמְבֹאָרִים בָּזֶה הַסֵּפֶר. כִּי כֻּלָּם הֵם חִדּוּשִׁים נִפְלָאִים וְנוֹרָאִים מְאֹד מְאֹד. עָמֹק עָמֹק מִי יִמְצָאֵנּוּ: מַה נֹּאמַר מַה נְּדַבֵּר. מִי שָׁמַע כְּזֹאת מִי רָאָה כָּאֵלֶּה:

מעשה יג' - מהשבעה בעטלירס

אָסַפֵּר לָכֶם אֵיךְ הָיוּ שְׂמֵחִים:

מַעֲשֶׂה פַּעַם אֶחָד הָיָה מֶלֶךְ, וְהָיָה לוֹ בֵּן יָחִיד. וְרָצָה הַמֶּלֶךְ לִמְסֹר הַמְּלוּכָה לִבְנוֹ בְּחַיָּיו. וְעָשָׂה מִשְׁתֶּה גָּדוֹל שֶׁקּוֹרִין (בַּאיל). וּבְוַדַּאי בְּכָל פַּעַם שֶׁהַמֶּלֶךְ עוֹשֶׂה בַּאל הוּא שִׂמְחָה גְּדוֹלָה מְאֹד, בְּפֹרָט עַתָּה שֶׁמָּסַר הַמְּלוּכָה לִבְנוֹ בְּחַיָּיו, בְּוַדַּאי הָיָה שִׂמְחָה גְּדוֹלָה מְאֹד. וְהָיוּ שָׁם כָּל הַשָּׂרֵי מְלוּכָה וְכָל הַדַּכְסִים וְהַשָּׂרִים, וְהָיוּ שְׂמֵחִים מְאֹד עַל הַמִּשְׁתֶּה. וְגַם הַמְּדִינָה הָיוּ נֶהֱנִים מִזֶּה שֶׁמּוֹסֵר הַמְּלוּכָה לִבְנוֹ בְּחַיָּיו, כִּי הוּא כָּבוֹד גָּדוֹל לַמֶּלֶךְ. וְהָיָה שָׁם שִׂמְחָה גְּדוֹלָה מְאֹד. וְהָיָה שָׁם כָּל מִינֵי שִׂמְחָה: קַאפֶּעלְיֶיישׁ וְקַאמֶעדְיֶיישׁ וְכַיּוֹצֵא מִזֶּה, וְכָל מִינֵי שִׂמְחָה, הַכֹּל הָיָה שָׁם עַל הַמִּשְׁתֶּה.

וּכְשֶׁנַּעֲשׂוּ שְׂמֵחִים מְאֹד, עָמַד הַמֶּלֶךְ וְאָמַר לִבְנוֹ: הֱיוֹת שֶׁאֲנִי חוֹזֶה בַּכּוֹכָבִים, וַאֲנִי רוֹאֶה שֶׁאַתָּה עָתִיד לֵירֵד מִן הַמְּלוּכָה, בָּכֵן תִּרְאֶה שֶׁלֹּא יִהְיֶה לְךָ עַצְבוּת כְּשֶׁתֵּרֵד מִן הַמְּלוּכָה, רַק תִּהְיֶה בְּשִׂמְחָה. וּכְשֶׁתִּהְיֶה בְּשִׂמְחָה גַּם אֲנִי אֶהְיֶה בְּשִׂמְחָה. גַּם כְּשֶׁיִּהְיֶה לְךָ עַצְבוּת, אַף עַל פִּי כֵן אֲנִי אֶהְיֶה בְּשִׂמְחָה, עַל שֶׁאֵין אַתָּה מֶלֶךְ. כִּי אֵינְךָ רָאוּי לִמְלוּכָה, מֵאַחַר

שֶׁאֵינְךָ יָכוֹל לְהַחֲזִיק עַצְמְךָ בְּשִׂמְחָה כְּשֶׁאַתָּה יוֹרֵד מִן הַמְּלוּכָה. אֲבָל כְּשֶׁתִּהְיֶה בְּשִׂמְחָה, אֲזַי אֶהְיֶה בְּשִׂמְחָה יְתֵרָה מְאֹד.

וְקִבֵּל הַבֵּן מֶלֶךְ אֶת הַמְּלוּכָה בְּיָד רָמָה. וְעָשָׂה לוֹ שָׂרֵי מְלוּכָה וְדָכָסִים וְשָׂרִים וְחַיִל. וְזֶה הַבֵּן מֶלֶךְ הָיָה חָכָם, וְהָיָה אוֹהֵב חָכְמָה מְאֹד, וְהָיוּ אֶצְלוֹ חֲכָמִים גְּדוֹלִים. וְכָל מִי שֶׁהָיָה בָּא אֶצְלוֹ עִם אֵיזֶה דְּבַר חָכְמָה, הָיָה אֶצְלוֹ בַּחֲשִׁיבוּת גָּדוֹל מְאֹד. וְהָיָה נוֹתֵן לָהֶם כָּבוֹד וַעֲשִׁירוּת בִּשְׁבִיל הַחָכְמָה, לְכָל אֶחָד כְּפִי רְצוֹנוֹ. מִי שֶׁהָיָה רוֹצֶה מָמוֹן הָיָה נוֹתֵן לוֹ מָמוֹן, וּמִי שֶׁהָיָה רוֹצֶה כָּבוֹד הָיָה נוֹתֵן לוֹ כָּבוֹד, הַכֹּל בִּשְׁבִיל הַחָכְמָה. וּמֵחֲמַת שֶׁהָיָה חֲשׁוּב אֶצְלוֹ הַחָכְמָה כָּל־כָּךְ, הָיוּ כֻּלָּם לוֹקְחִין עַצְמָן אֶל הַחָכְמָה, וְעָסְקוּ כָּל הַמְּדִינָה בְּחָכְמוֹת. כִּי זֶה הָיָה רוֹצֶה מָמוֹן, כְּדֵי שֶׁיְקַבֵּל מָמוֹן עַל יְדֵי זֶה. וְזֶה הָיָה רוֹצֶה חֲשִׁיבוּת וְכָבוֹד. וּמֵחֲמַת שֶׁכֻּלָּם עָסְקוּ רַק בְּחָכְמוֹת, עַל כֵּן שָׁכְחוּ שָׁם בְּאוֹתָהּ הַמְּדִינָה טַכְסִיסֵי מִלְחָמָה, כִּי הָיוּ כֻּלָּם עוֹסְקִין בְּחָכְמוֹת. עַד שֶׁהָיוּ כָּל בְּנֵי הַמְּדִינָה חֲכָמִים גְּדוֹלִים. עַד שֶׁהַקָּטָן שֶׁבְּאוֹתָהּ הַמְּדִינָה, הָיָה בִּמְדִינָה אַחֶרֶת חָכָם גָּדוֹל מִכֻּלָּם. וְהַחֲכָמִים שֶׁבְּאוֹתָהּ הַמְּדִינָה הָיוּ חֲכָמִים מֻפְלָגִים גְּדוֹלִים מְאֹד. וּמֵחֲמַת הַחָכְמוֹת נִתְפַּקְּרוּ הַחֲכָמִים שֶׁל אוֹתָהּ הַמְּדִינָה. וּמָשְׁכוּ גַּם אֶת הַבֵּן מֶלֶךְ הַנַּ"ל לְדַעְתָּם וְנִתְפַּקֵּר גַּם־כֵּן. וּשְׁאָר בְּנֵי הַמְּדִינָה לֹא נִתְפַּקְּרוּ. מֵחֲמַת שֶׁהָיָה עֲמֻקּוּת וְדַקּוּת גָּדוֹל בְּאוֹתָהּ הַחָכְמָה שֶׁל הַחֲכָמִים הַנַּ"ל, עַל כֵּן לֹא יָכְלוּ שְׁאָר בְּנֵי הַמְּדִינָה לְכַנֵּס בְּאוֹתָהּ הַחָכְמָה וְלֹא הִזִּיק לָהֶם. אֲבָל הַחֲכָמִים וְהַבֵּן מֶלֶךְ נִתְפַּקְּרוּ כַּנַּ"ל.

וְהַבֵּן מֶלֶךְ, מֵחֲמַת שֶׁהָיָה בּוֹ טוֹב כִּי נוֹלַד עִם טוֹב, וְהָיוּ לוֹ מִדּוֹת טוֹבוֹת וְיִשָּׁרוֹת, הָיָה נִזְכָּר לִפְעָמִים הֵיכָן הוּא בָּעוֹלָם, וּמַה הוּא עוֹשֶׂה וְכוּ'. וְהָיָה גּוֹנֵחַ וּמִתְאַנֵּחַ עַל זֶה, עַל שֶׁנִּפְּלוּ לְמִבּוּכוֹת כָּאֵלּוּ, וְנִתְעָה כָּל־כָּךְ. וְהָיָה מִתְאַנֵּחַ מְאֹד. אֲבָל תֵּכֶף כְּשֶׁהָיָה מַתְחִיל לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם הַשֵּׂכֶל, חָזַר וְנִתְחַזֵּק אֶצְלוֹ הַחָכְמוֹת שֶׁל אֶפִּיקוֹרְסִית הַנַּ"ל. וְכֵן הָיָה כַּמָּה פְּעָמִים שֶׁהָיָה נִזְכָּר כַּנַּ"ל וְהָיָה גּוֹנֵחַ וּמִתְאַנֵּחַ, וְתֵכֶף כְּשֶׁהִתְחִיל לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם הַשֵּׂכֶל חָזַר וְנִתְחַזֵּק אֶצְלוֹ הָאֶפִּיקוֹרְסוּת כַּנַּ"ל.

וַיְהִי הַיּוֹם, וְהָיָה בְּרִיחָה בְּאֵיזֶה מְדִינָה, וּבָרְחוּ כֻּלָּם. וּבְדַרְכָּךְ בְּרִיחָתָם עָבְרוּ דֶּרֶךְ אֵיזֶה יַעַר. וְאָבְדוּ שָׁם זָכָר וּנְקֵבָה. אֶחָד אָבַד זָכָר וְאֶחָד אָבַד נְקֵבָה. וַעֲדַיִן הָיוּ בָּנִים קְטַנִּים, בְּנֵי ד' וה' שָׁנִים. וְלֹא הָיָה לָהֶם מַה לֶּאֱכֹל. וְצָעֲקוּ וּבָכוּ כִּי לֹא הָיָה לָהֶם מַה לֶּאֱכֹל. בְּתוֹךְ כָּךְ בָּא אֶצְלָם בָּעַטְלֵיר אֶחָד עִם הַשַּׂקִּים שֶׁלּוֹ שֶׁקּוֹרִין (טָאבֶּיס), שֶׁנּוֹשֵׂא בָּהֶם לֶחֶם. וְהִתְחִילוּ אֵלּוּ הַבָּנִים לְהִתְקָרֵב אֵלָיו וְלִהְיוֹת כְּרוּכִים אַחֲרָיו. וְנָתַן לָהֶם לֶחֶם לֶאֱכֹל, וְאָכְלוּ. וְשָׁאַל אוֹתָם: מֵהֵיכָן בָּאתֶם לְכָאן? הֵשִׁיבוּ לוֹ: אֵין אָנוּ יוֹדְעִים, כִּי הָיוּ בָּנִים קְטַנִּים כַּנַּ"ל. וְהִתְחִיל לֵילֵךְ מֵהֶם, וּבִקְּשׁוּ מִמֶּנּוּ שֶׁיִּקַּח אוֹתָם עִמּוֹ. וְאָמַר לָהֶם: אֶת זֶה אֵינִי רוֹצֶה שֶׁתֵּלְכוּ עִמִּי. בְּתוֹךְ כָּךְ הִסְתַּכְּלוּ וְהִנֵּה הוּא עִוֵּר. וְהָיָה אֶצְלָם פֶּלֶא: מֵאַחַר שֶׁהוּא עִוֵּר אֵיךְ יוֹדֵעַ לֵילֵךְ? (וּבֶאֱמֶת

הוּא חִדּוּשׁ מַה שֶּׁהָיָה קָשֶׁה לָהֶם זֹאת. כִּי עֲדַיִן הָיוּ בָּנִים קְטַנִּים, רַק שֶׁהָיוּ בָּנִים חֲכָמִים, וְהָיָה פֶּלֶא אֶצְלָם כַּנַ"ל). וּבֵרְכָם (זֶה הַבָּעטְלִיר הָעִוֵּר) שֶׁיִּהְיוּ כְּמוֹתוֹ, שֶׁיִּהְיוּ זְקֵנִים כְּמוֹתוֹ. וְהִשְׁאִיר לָהֶם עוֹד לֶחֶם לֶאֱכֹל וְהָלַךְ לוֹ. וְהֵבִינוּ אֵלּוּ הַבָּנִים, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הִשְׁגִּיחַ עֲלֵיהֶם וְהִזְמִין לָהֶם בָּעטְלִיר עִוֵּר בְּכָאן לִתֵּן לָהֶם אֹכֶל.

אַחַר־כָּךְ כָּלָה אֶצְלָם הַלֶּחֶם, וְשׁוּב הִתְחִילוּ לִצְעֹק עֲבוּר אֹכֶל. אַחַר־כָּךְ נַעֲשָׂה לַיְלָה וְלָנוּ שָׁם. בַּבֹּקֶר גַּם־כֵּן לֹא הָיָה לָהֶם לֶאֱכֹל וְהָיוּ צוֹעֲקִים וּבוֹכִים. וְחָזַר וּבָא בָּעטְלִיר שֶׁהָיָה חֵרֵשׁ. וְהִתְחִילוּ לְדַבֵּר אֵלָיו, וְהֶרְאָה לָהֶם בְּיָדָיו וְאָמַר לָהֶם שֶׁאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ. וְנָתַן לָהֶם גַּם־כֵּן לֶחֶם לֶאֱכֹל וְהָלַךְ מֵהֶם. וְרָצוּ גַּם־כֵּן שֶׁיִּקְחֵם עִמּוֹ וְלֹא רָצָה. וּבֵרְכָם גַּם־כֵּן שֶׁיִּהְיוּ כְּמוֹתוֹ, וְהִשְׁאִיר גַּם־כֵּן לָהֶם לֶחֶם וְהָלַךְ לוֹ.

וְחָזַר וְכָלָה הַלֶּחֶם אֶצְלָם, וְחָזְרוּ וְצָעֲקוּ כַּנַ"ל. וְחָזַר וּבָא אֶצְלָם בָּעטְלִיר שֶׁהָיָה כְּבֵד פֶּה. וְהִתְחִילוּ לְדַבֵּר עִמּוֹ. וְהָיָה מְגַמְגֵּם בִּלְשׁוֹנוֹ, וְלֹא יָדְעוּ מַה הוּא אוֹמֵר. וְהוּא הָיָה יוֹדֵעַ מַה הֵם מְדַבְּרִים, אַךְ הֵם לֹא יָדְעוּ מַה הוּא אוֹמֵר, כִּי הָיָה מְגַמְגֵּם בִּלְשׁוֹנוֹ כַּנַ"ל. וְנָתַן לָהֶם גַּם־כֵּן לֶחֶם לֶאֱכֹל, וְהָלַךְ לוֹ גַּם־כֵּן כַּנַ"ל. וּבֵרְכָם גַּם־כֵּן שֶׁיִּהְיוּ כְּמוֹתוֹ, וְהָלַךְ לוֹ. הַכֹּל כַּנַ"ל.

וְחָזַר וּבָא בָּעטְלִיר שֶׁהָיָה צַוָּארוֹ עָקֹם וְהָיָה גַּם־כֵּן כַּנַ"ל. וְחָזַר וּבָא בָּעטְלִיר בַּעַל חֲטוֹטָרוֹת שֶׁקּוֹרִין (הוֹקֶיר), וְחָזַר וּבָא בָּעטְלִיר בְּלֹא יָדַיִם, וְחָזַר וּבָא בָּעטְלִיר בְּלֹא רַגְלַיִם. וְכָל אֶחָד נָתַן לָהֶם לֶחֶם וּבֵרְכָם שֶׁיִּהְיוּ כְּמוֹתוֹ, הַכֹּל כַּנַ"ל.

אַחַר־כָּךְ חָזַר וְכָלָה הַלֶּחֶם אֶצְלָם. וְהִתְחִילוּ לֵילֵךְ לְיַשּׁוּב, עַד שֶׁבָּאוּ לְאֵיזֶה דֶּרֶךְ. וְהָלְכוּ עִם אוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ עַד שֶׁבָּאוּ לְאֵיזֶה כְּפָר. וְנִכְנְסוּ אֵלּוּ הַבָּנִים בְּאֵיזֶה בַּיִת, וְהָיוּ מְרֻחָמִים עֲלֵיהֶם וְנָתְנוּ לָהֶם לֶחֶם. וְחָזְרוּ וְנִכְנְסוּ בְּאֵיזֶה בַּיִת, וְנָתְנוּ לָהֶם גַּם־כֵּן. וְהָיוּ מַחֲזִירִים עַל הַפְּתָחִים וְרָאוּ שֶׁזֶּה טוֹב לִפְנֵיהֶם. וְעָשׂוּ בֵּינֵיהֶם שֶׁיִּהְיוּ תָּמִיד בְּיַחַד. וְעָשׂוּ לָהֶם שַׁקִּים שֶׁקּוֹרִין (טָאבֶּיס) גְּדוֹלוֹת וְהָיוּ מַחֲזִירִים עַל הַפְּתָחִים. וְהָלְכוּ עַל כָּל הַשְּׁמָחוֹת: עַל סְעוּדַת בְּרִית מִילָה וְעַל חֲתֻנּוֹת, וְהָלְכוּ לָהֶם לְמָקוֹם אַחֵר. וְהָלְכוּ לַעֲיָרוֹת וְהָיוּ מַחֲזִירִים עַל הַפְּתָחִים. וְהָלְכוּ עַל הַיְרִידִים, וְיָשְׁבוּ בֵּין הַבָּעטְלִירְשׁ כְּדַרְכָּךְ שֶׁיּוֹשְׁבִים שָׁם עַל ('הַפְּרִיזְבִּיס') עִם הַטֶּעלִיר. עַד שֶׁהָיוּ אֵלּוּ הַבָּנִים מְפֻרְסָמִים אֵצֶל כָּל הַבָּעטְלִירְשׁ. כִּי כֻּלָּם הִכִּירוּ אוֹתָם וְיָדְעוּ מֵהֶם שֶׁאֵלּוּ הֵם הַבָּנִים שֶׁנֶּאֶבְדוּ בַּיַּעַר כַּנַ"ל.

פַּעַם אֶחָד הָיָה יָרִיד גָּדוֹל בְּאֵיזֶה עִיר גְּדוֹלָה, וְהָלְכוּ לְשָׁם הַבָּעטְלִירְשׁ וְאֵלּוּ הַבָּנִים הָלְכוּ גַּם־כֵּן לְשָׁם. וּבָא עַל דַּעַת הַבָּעטְלִירְשׁ שֶׁיִּשְׁדְּכוּ אֶת אֵלּוּ שְׁנֵי הַבָּנִים שֶׁיִּשְׂאוּ זֶה אֶת זוֹ. וְתֻכָּף שֶׁדִּבְּרוּ זֹאת קְצָת בָּעטְלִירְשׁ, הוּטַב הַדָּבָר מְאֹד בְּעֵינֵי כֻּלָּם, וְנִמְרוּ הַשִּׁדּוּךְ. אֲבָל אֵיךְ עוֹשִׂין לָהֶם חֲתֻנָּה? וְנִתְיַעֲצוּ, בַּאֲשֶׁר שֶׁבְּיוֹם פְּלוֹנִי יִהְיֶה סְעוּדָה שֶׁל יוֹם הוּלֶּדֶת הַמֶּלֶךְ שֶׁקּוֹרִין (מִינִיֶס), וְיֵלְכוּ לְשָׁם כָּל הַבָּעטְלִירְשׁ, וּמִמַּה שֶׁיְּבַקְּשׁוּ לְעַצְמָן שָׁם בָּשָׂר וְלֶחֶם, מִזֶּה יַעֲשׂוּ

חֲתֻנָּה. וְכֵן הָיָה. וְהָלְכוּ לְשָׁם עַל הַמִּינִיָּס כָּל הַבָּעטְלֶיְרְשׁ, וּבִקְשׁוּ לָהֶם לֶחֶם וּבָשָׂר, וְגַם קִבְּצוּ מַה שֶּׁנִּשְׁתַּיֵּר מִן הַסְּעוּדָה בָּשָׂר וְלֶחֶם שֶׁקּוֹרִין (קוֹלִיטְשׁ), וְהָלְכוּ וְחָפְרוּ בּוֹר גָּדוֹל שֶׁיִּהְיֶה מַחֲזִיק מֵאָה אֲנָשִׁים, וְכִסּוּ אוֹתוֹ עִם קָנִים וְעָפָר וְזֶבֶל. וְנִכְנְסוּ לְשָׁם כֻּלָּם, וְעָשׂוּ שָׁם חֲתֻנָּה לְאֵלּוּ הַבָּנִים הַנַּ"ל, וְהִכְנִיסוּ אוֹתָם לַחֻפָּה. וְהָיוּ שְׂמֵחִים שָׁם מְאֹד מְאֹד. וְגַם הֶחְתָּן וְהַכַּלָּה הָיוּ שְׂמֵחִים מְאֹד.

וְהִתְחִילוּ לִזְכֹּר הַחֲסָדִים שֶׁעָשָׂה עִמָּהֶם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בִּהְיוֹתָם בַּיַּעַר. וְהָיוּ בּוֹכִים וְהָיוּ מִתְנַעְנְעִים מְאֹד: אֵיךְ לוֹקְחִין לְכָאן אֶת הַבָּעטְלֶיר הָרִאשׁוֹן הָעִוֵּר, שֶׁהֵבִיא לָנוּ לֶחֶם בַּיַּעַר? וְתֵכֶף וּמִיָּד בְּתוֹךְ שֶׁהָיוּ מִתְנַעְנְעִים מְאֹד אַחֲרֵי הַבָּעטְלֶיר הָעִוֵּר, עָנָה וְאָמַר הִנֵּנִי! הִנֵּה בָּאתִי אֲצִלְכֶם עַל הַחֲתֻנָּה. וַאֲנִי נוֹתֵן לָכֶם מַתָּנָה לַדְּרִשָׁה שֶׁקּוֹרִין (דְּרִשָׁה גִּישַׁאנְק) שֶׁתִּהְיוּ זְקֵנִים כְּמוֹנִי. כִּי בִּתְחִלָּה בֵּרַכְתִּי אֶתְכֶם בָּזֶה, וְעַכְשָׁיו אֲנִי נוֹתֵן לָכֶם זֹאת בְּמַתָּנָה גְּמוּרָה לַדְּרָשָׁה: שֶׁתִּחְיוּ חַיִּים אֲרֻכִּים כָּמוֹנִי. וְאַתֶּם סְבוּרִים שֶׁאֲנִי עִוֵּר? אֵין אֲנִי עִוֵּר כְּלָל. רַק שֶׁכָּל זְמַן הָעוֹלָם כֻּלּוֹ אֵינוֹ עוֹלֶה אֶצְלִי כְּהֶרֶף עַיִן. (וְעַל כֵּן הוּא נִדְמֶה כְּעִוֵּר, כִּי אֵין לוֹ שׁוּם הִסְתַּכְּלוּת כְּלָל עַל הָעוֹלָם, מֵאַחַר שֶׁכָּל זְמַן הָעוֹלָם אֵינוֹ עוֹלֶה אֶצְלוֹ כְּהֶרֶף עַיִן. וְעַל כֵּן אֵין שַׂיָּךְ אֶצְלוֹ הִסְתַּכְּלוּת וּרְאִיָּה בָּזֶה הָעוֹלָם כְּלָל) וַאֲנִי זָקֵן מְאֹד, וַעֲדַיִן אֲנִי יָנִיק לְגַמְרֵי (הַיְנוּ יוּנְג) וְלֹא הִתְחַלְתִּי עֲדַיִן לְחָיוֹת כְּלָל. וְאַף עַל פִּי כֵן אֲנִי זָקֵן מְאֹד. וְלֹא אֲנִי בְּעַצְמִי אוֹמֵר זֹאת, רַק שֶׁיֵּשׁ לִי הִסְכָּמָה עַל זֶה מֵהַנֶּשֶׁר הַגָּדוֹל. וַאֲסַפֵּר לָכֶם מַעֲשֶׂה (כָּל זֶה הוּא דִּבְרֵי הָעִוֵּר הַנַּ"ל):

כִּי פַּעַם אֶחָד הָלְכוּ אֲנָשִׁים בִּסְפִינוֹת הַרְבֵּה עַל הַיָּם. וּבָא רוּחַ סְעָרָה וְשִׁבֵּר אֶת הַסְּפִינוֹת וְהָאֲנָשִׁים נִצְּלוּ. וּבָאוּ אֶל מִגְדָּל אֶחָד. וְעָלוּ אֶל הַמִּגְדָּל, וּמָצְאוּ שָׁם כָּל הַמַּאֲכָלִים וּמַשְׁקָאוֹת וּמַלְבּוּשִׁים, וְכָל מַה שֶּׁצָּרִיכִים. וְהָיָה שָׁם כָּל טוּב וְכָל הַתַּעֲנוּגִים שֶׁבָּעוֹלָם. עָנוּ וְאָמְרוּ, שֶׁכָּל אֶחָד יְסַפֵּר מַעֲשֶׂה יְשָׁנָה מַה שֶּׁהוּא זוֹכֵר מִזְּכָרוֹן הָרִאשׁוֹן, הַיְנוּ מַה שֶּׁהוּא זוֹכֵר מֵעֵת שֶׁהִתְחִיל אֶצְלוֹ הַזִּכָּרוֹן. וְהָיוּ שָׁם זְקֵנִים וּנְעָרִים. וְהָיוּ מְכַבְּדִים אֶת הַזָּקֵן הַגָּדוֹל שֶׁבֵּינֵיהֶם שֶׁיְּסַפֵּר בְּתְחִלָּה. עָנָה וְאָמַר: מָה אֲסַפֵּר לָכֶם, אֲנִי זוֹכֵר גַּם כְּשֶׁחָתְכוּ אֶת הַתַּפּוּחַ מִן הָעֲנָף. וְלֹא יָדַע שׁוּם אֶחָד מַה הוּא אוֹמֵר. אַךְ הָיוּ שָׁם חֲכָמִים, וְאָמְרוּ, בְּוַדַּאי זֹאת הִיא מַעֲשֶׂה יְשָׁנָה מְאֹד, וְכִבְּדוּ אֶת הַשֵּׁנִי שֶׁיְּסַפֵּר.

עָנָה הַשֵּׁנִי שֶׁלֹּא הָיָה זָקֵן כְּמוֹ הָרִאשׁוֹן: זֹאת הִיא מַעֲשֶׂה יְשָׁנָה? (בִּלְשׁוֹן תֵּמַהּ) זֹאת הַמַּעֲשֶׂה אֲנִי זוֹכֵר גַּם־כֵּן, אֲבָל אֲנִי זוֹכֵר גַּם־כֵּן כְּשֶׁהָיָה הַנֵּר דּוֹלֵק. עָנוּ וְאָמְרוּ שָׁם: זֹאת הִיא מַעֲשֶׂה יְשָׁנָה בְּיוֹתֵר מֵהָרִאשׁוֹנָה. וְהָיָה פֶּלֶא אֶצְלָם שֶׁזֶּה הַשֵּׁנִי שֶׁהוּא יָנִיק מֵהָרִאשׁוֹן, וְזוֹכֵר מַעֲשֶׂה יְשָׁנָה יוֹתֵר מֵהָרִאשׁוֹן. וְכִבְּדוּ אֶת הַשְּׁלִישִׁי שֶׁיְּסַפֵּר.

עָנָה וְאָמַר הַשְּׁלִישִׁי שֶׁהָיָה יָנִיק יוֹתֵר: אֲנִי זוֹכֵר גַּם כְּשֶׁהִתְחִיל בִּנְיַן הַפָּרִי, דְּהַיְנוּ כְּשֶׁהִתְחִיל לְהִתְרַקֵּם הַפָּרִי. עָנוּ וְאָמְרוּ: זֹאת הִיא מַעֲשֶׂה יְשָׁנָה בְּיוֹתֵר. עָנָה הָרְבִיעִי שֶׁהָיָה יָנִיק עוֹד

יוֹתֵר: אֲנִי זוֹכֵר גַּם כְּשֶׁהוֹלִיכוּ הַגַּרְעִין לִנְטֹעַ הַפְּרִי. עָנָה הַחֲמִישִׁי שֶׁהָיָה יָנִיק עוֹד יוֹתֵר: אֲנִי זוֹכֵר גַּם הַחֲכָמִים שֶׁהֵם הָיוּ חוֹשְׁבִים וּמַמְצִיאִים אֶת הַגַּרְעִין. עָנָה הַשִּׁשִׁי וְכוּ', שֶׁהוּא זוֹכֵר גַּם אֶת הַטַּעַם שֶׁל הַפְּרִי קֹדֶם שֶׁנִּכְנַס הַטַּעַם בְּתוֹךְ הַפְּרִי. עָנָה הַשְּׁבִיעִי וְכוּ' וְאָמַר שֶׁהוּא זוֹכֵר גַּם אֶת הָרֵיחַ שֶׁל הַפְּרִי קֹדֶם שֶׁנִּכְנַס בַּפְּרִי. עָנָה הַשְּׁמִינִי וְאָמַר שֶׁהוּא זוֹכֵר גַּם הַמַּרְאֶה שֶׁל הַפְּרִי קֹדֶם שֶׁנִּמְשְׁכָה עַל הַפְּרִי. וַאֲנִי (הַיְנוּ זֶה הַבָּעטְלֶיר הָעִוֵּר שֶׁמְּסַפֵּר כָּל זֶה) הָיִיתִי אָז תִּינוֹק לְגַמְרֵי וְהָיִיתִי גַּם־כֵּן שָׁם. וְעָנִיתִי וְאָמַרְתִּי לָהֶם: אֲנִי זוֹכֵר כָּל אֵלּוּ הַמַּעֲשִׂיּוֹת, וַאֲנִי זוֹכֵר לָאוּ כְּלוּם (אוֹן אִיךְ גֵּידֶענְק נָאר נִישְׁט). עָנוּ וְאָמְרוּ: זֹאת הִיא מַעֲשֶׂה יְשָׁנָה מְאֹד יוֹתֵר מִכֻּלָּם. וְהָיָה חִדּוּשׁ גָּדוֹל אֶצְלָם שֶׁהַתִּינוֹק זוֹכֵר יוֹתֵר מִכֻּלָּם.

בְּתוֹךְ כָּךְ בָּא נָשִׂר גָּדוֹל וְדָפַק עַל הַמִּגְדָּל, וְאָמַר לָהֶם: חִדְלוּ עוֹד מִלִּהְיוֹת עֲנִיִּים, שׁוּבוּ אֶל הָאוֹצָרוֹת שֶׁלָּכֶם וֶהֱיוּ מִשְׂתַּמְּשִׂים בָּאוֹצָרוֹת שֶׁלָּכֶם. וְאָמַר לָהֶם שֶׁיֵּצְאוּ מִן הַמִּגְדָּל כְּדֶרֶךְ זִקְנוּתָם, שֶׁכָּל מִי שֶׁזָּקֵן יוֹתֵר, יֵצֵא תְּחִלָּה. וְהוֹצִיא כֻּלָּם מִן הַמִּגְדָּל. וְהוֹצִיא תְּחִלָּה אֶת הַתִּינוֹק הַנַּ"ל, כִּי בֶּאֱמֶת הוּא זָקֵן יוֹתֵר מִכֻּלָּם. וְכֵן כָּל מִי שֶׁהָיָה יָנִיק יוֹתֵר, הוֹצִיא קֹדֶם. וְהַזָּקֵן הַגָּדוֹל הוֹצִיא בָּאַחֲרוֹנָה. כִּי כָּל מִי שֶׁהָיָה יָנִיק יוֹתֵר הָיָה זָקֵן יוֹתֵר כַּנַּ"ל. וְהַזָּקֵן שֶׁבָּהֶם הָיָה יָנִיק יוֹתֵר מִכֻּלָּם.

וְאָמַר לָהֶם (הַנָּשֶׂר הַגָּדוֹל הַנַּ"ל): אֲנִי אֲפָרֵשׁ לָכֶם אֶת הַמַּעֲשִׂיּוֹת שֶׁסִּפְּרוּ כָּל הַנַּ"ל. כִּי זֶה שֶׁסִּפֵּר שֶׁהוּא זוֹכֵר גַּם כְּשֶׁחָתְכוּ אֶת הַתַּפּוּחַ מִן הֶעָנָף, הַיְנוּ שֶׁהוּא זוֹכֵר גַּם כְּשֶׁחָתְכוּ אֶת טַבּוּרוֹ (הַיְנוּ שֶׁגַּם אֶת הַמַּעֲשֶׂה הַזֹּאת שֶׁנַּעֲשָׂה עִמּוֹ תֹּכַף בְּעֵת הַהוֹלָדָה בְּעֵת שֶׁחָתְכוּ אֶת טַבּוּרוֹ, גַּם אֶת זֶה הוּא זוֹכֵר). וְהַשֵּׁנִי שֶׁאָמַר שֶׁזּוֹכֵר בְּשָׁעָה שֶׁהָיָה הַנֵּר דּוֹלֵק, הַיְנוּ שֶׁהוּא זוֹכֵר גַּם כְּשֶׁהָיָה בְּעִבּוּר שֶׁהָיָה נֵר דּוֹלֵק עַל רֹאשׁוֹ. וְזֶה שֶׁאָמַר שֶׁזּוֹכֵר גַּם בְּעֵת שֶׁהִתְחִיל רִקּוּם הַפְּרִי, הַיְנוּ שֶׁזּוֹכֵר גַּם כְּשֶׁהִתְחִיל לְהִתְרַקֵּם הַגּוּף, דְּהַיְנוּ בְּעֵת יְצִירַת הַוָּלָד. וְזֶה שֶׁזּוֹכֵר בְּעֵת שֶׁהָיוּ מוֹלִיכִים הַגַּרְעִין לִנְטֹעַ הַפְּרִי, הַיְנוּ שֶׁזּוֹכֵר גַּם כְּשֶׁנִּמְשְׁכָה הַטִּפָּה בְּעֵת הַזִּוּוּג. וְזֶה שֶׁזּוֹכֵר אֶת הַחֲכָמִים שֶׁהָיוּ מַמְצִיאִים אֶת הַגַּרְעִין, הַיְנוּ שֶׁזּוֹכֵר גַּם כְּשֶׁהָיָה הַטִּפָּה עֲדַיִן בַּמֹּחַ (כִּי הַמֹּחִין מַמְצִיאִים אֶת הַטִּפָּה). וְזֶה שֶׁזּוֹכֵר אֶת הַטַּעַם הַיְנוּ הַנֶּפֶשׁ. וְהָרֵיחַ הַיְנוּ הָרוּחַ. וְהַמַּרְאֶה הַיְנוּ הַנְּשָׁמָה. וְהַתִּינוֹק אָמַר שֶׁזּוֹכֵר לָאוּ כְּלוּם, כִּי הוּא לְמַעְלָה מִן הַכֹּל וְזוֹכֵר אֲפִילּוּ מַה שֶּׁהוּא קֹדֶם מְנֻפָּשׁ רוּחַ נְשָׁמָה שֶׁהוּא בְּחִינַת אַיִן.

וְאָמַר לָהֶם: חִזְרוּ אֶל הַסְּפִינוֹת שֶׁלָּכֶם, שֶׁהֵם הַגּוּפִים שֶׁלָּכֶם שֶׁנִּשְׁבְּרוּ, שֶׁיִּתְחַזְּרוּ וְיִבָּנוּ. עַתָּה חִזְרוּ אֲלֵיהֶם, וּבֵרַךְ אוֹתָם. וְלִי (הַיְנוּ זֶה הַבָּעטְלֶיר הָעִוֵּר שֶׁהָיָה תִּינוֹק אָז, שֶׁהוּא מְסַפֵּר כָּל זֶה) אָמַר הַנָּשֶׂר הַגָּדוֹל הַנַּ"ל: אַתָּה בּוֹא עִמִּי כִּי אַתָּה כְּמוֹתִי. כִּי אַתָּה זָקֵן מְאֹד וַעֲדַיִן אַתָּה יַנִּיק מְאֹד וַעֲדַיִן לֹא הִתְחַלְתָּ לְחִיּוֹת כְּלָל, וְאַף עַל פִּי כֵן אַתָּה זָקֵן מְאֹד. וְגַם אֲנִי כָּךְ, כִּי אֲנִי זָקֵן וַעֲדַיִן אֲנִי יַנִּיק וְכוּ'. נִמְצָא, שֶׁיֵּשׁ לִי הַסְכָּמָה מֵאוֹתוֹ הַנָּשֶׂר הַגָּדוֹל (שֶׁאֲנִי חַי חַיִּים

אֲרֻכִּים כַּנַּ"ל). וְעַתָּה אֲנִי נוֹתֵן לָכֶם חַיִּים אֲרֻכִּים שֶׁלִּי בְּמַתָּנָה לַדְּרִשָׁה. וְנַעֲשָׂה שָׁם שִׂמְחָה וְחֶדְוָה גְּדוֹלָה וַעֲצוּמָה מְאֹד מְאֹד.

בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי שֶׁל שִׁבְעַת יְמֵי הַמִּשְׁתֶּה חָזְרוּ וְזָכְרוּ הַזּוּג הַזֶּה אֶת הַבָּעטְלֶיר הַשֵּׁנִי, הַיְנוּ הַחֵרֵשׁ שֶׁהֶחֱיָה אוֹתָם וְנָתַן לָהֶם לֶחֶם. וְהָיוּ בּוֹכִים וּמִתְגַּעְגְּעִים: אֵיךְ לוֹקְחִין לְכָאן אֶת אוֹתוֹ הַבָּעטְלֶיר הַחֵרֵשׁ שֶׁהֶחֱיָה אוֹתָנוּ כַּנַּ"ל? בְּתוֹךְ שֶׁהָיוּ מִתְגַּעְגְּעִים אַחֲרָיו, וְהִנֵּה הוּא בָּא וְאָמַר הִנֵּנִי. וְנָפַל עֲלֵיהֶם וְנָשַׁק אוֹתָם, וְאָמַר לָהֶם: עַתָּה אֲנִי נוֹתֵן לָכֶם בְּמַתָּנָה שֶׁתִּהְיוּ כְּמוֹנִי, שֶׁתִּחְיוּ חַיִּים טוֹבִים כְּמוֹנִי. כִּי בִּתְחִלָּה בֵּרַכְתִּי אֶתְכֶם בָּזֶה, וְעַתָּה אֲנִי נוֹתֵן לָכֶם חַיִּים טוֹבִים שֶׁלִּי, בְּמַתָּנָה גְּמוּרָה לַדְּרִשָׁה. וְאַתֶּם סוֹבְרִים שֶׁאֲנִי חֵרֵשׁ? אֵין אֲנִי חֵרֵשׁ כְּלָל. רַק שֶׁכָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ אֵינוֹ עוֹלֶה אֶצְלִי לִכְלוּם, שֶׁאֶשְׁמַע הַחִסָּרוֹן שֶׁלָּהֶם. כִּי כָּל הַקּוֹלוֹת, כֻּלָּם הֵם מִן חֶסְרוֹנוֹת. כִּי כָּל אֶחָד וְאֶחָד צוֹעֵק עַל חֶסְרוֹנוֹ. וַאֲפִלּוּ כָּל הַשְּׂמָחוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, כֻּלָּם הֵם רַק מֵחֲמַת הַחִסָּרוֹן שֶׁשָּׂמֵחַ עַל הַחִסָּרוֹן שֶׁחָסֵר לוֹ וְנִתְמַלֵּא. וְאֶצְלִי כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ אֵינוֹ עוֹלֶה לִכְלוּם, שֶׁיִּכָּנְסוּ בְּאָזְנַי הַחִסָּרוֹן שֶׁלָּהֶם. כִּי אֲנִי חַי חַיִּים טוֹבִים שֶׁאֵין בָּהֶם שׁוּם חִסָּרוֹן. וְיֵשׁ לִי הַסְכָּמָה עַל זֶה שֶׁאֲנִי חַי חַיִּים טוֹבִים מִן הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׁירוּת. וְחַיִּים טוֹבִים שֶׁלּוֹ הָיוּ שֶׁהָיָה אוֹכֵל לֶחֶם וְשׁוֹתֶה מַיִם. (וְסִפֵּר לָהֶם) כִּי יֵשׁ מְדִינָה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ עֲשִׁירוּת גָּדוֹל, שֶׁיֵּשׁ לָהֶם אוֹצָרוֹת גְּדוֹלִים. פַּעַם אַחַת נִתְקַבְּצוּ, וְהִתְחִיל כָּל אֶחָד לְהִתְפָּאֵר עִם חַיִּים טוֹבִים שֶׁלּוֹ, אֵיךְ הוּא חַי חַיִּים טוֹבִים. וְכֵן סִפֵּר כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִסֵּדֶר הַחַיִּים טוֹבִים שֶׁלּוֹ. וְעָנִיתִי וְאָמַרְתִּי לָהֶם, אֲנִי חַי חַיִּים טוֹבִים שֶׁהֵם טוֹבִים יוֹתֵר מֵחַיִּים טוֹבִים שֶׁלָּכֶם. וְהָא רְאָיָה, כִּי אִם אַתֶּם חַיִּים חַיִּים טוֹבִים, אֶרְאֶה אִם תּוּכְלוּ לְהוֹשִׁיעַ אֶת מְדִינָה פְּלוֹנִית. הֱיוֹת שֶׁיֵּשׁ מְדִינָה שֶׁהָיָה לָהֶם גַּן. וְהָיָה בְּאוֹתוֹ הַגַּן פֵּרוֹת שֶׁהָיָה לָהֶם כָּל מִינֵי טְעָמִים שֶׁבָּעוֹלָם. גַּם הָיָה שָׁם כָּל מִינֵי רֵיחוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, גַּם הָיוּ שָׁם כָּל מִינֵי מַרְאֶה כָּל הַגְּוָנִין וְכָל (הַקְּוָוִיאטִין) שֶׁבָּעוֹלָם, הַכֹּל הָיָה שָׁם בְּאוֹתוֹ הַגַּן.

וְהָיָה עַל הַגַּן גַּנָּנִי אֶחָד שֶׁקּוֹרִין (אַגְרַאדְנִיק). וְהָיוּ בָּנָיו אוֹתוֹ הַמְּדִינָה חַיִּים חַיִּים טוֹבִים עַל יְדֵי אוֹתוֹ הַגַּן. וְנֶאֱבַד שָׁם הַגַּנָּנִי. וְכָל מַה שֶּׁהָיָה שָׁם בְּאוֹתוֹ הַגַּן, בְּוַדַּאי מֻכְרָח לִהְיוֹת כָּלֶה וְנִפְסָק, מֵאַחַר שֶׁאֵין שָׁם הַמְמֻנֶּה דְּהַיְנוּ הַגַּנָּנִי. אֲבָל אַף עַל פִּי כֵן הָיוּ יְכוֹלִים לִחְיוֹת מִן הַסְּפִיחִים שֶׁבַּגַּן. וּבָא עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ אַכְזָר עַל אוֹתָהּ הַמְּדִינָה וְלֹא הָיָה יָכוֹל לַעֲשׂוֹת לָהֶם דָּבָר. וְהָלַךְ וְקִלְקֵל אֶת הַחַיִּים טוֹבִים שֶׁל הַמְּדִינָה, שֶׁהָיָה לָהֶם מִן הַגַּן. וְלֹא שִׁקְלְקֵל אֶת הַגַּן, רַק שֶׁהִשְׁאִיר שָׁם בְּאוֹתָהּ הַמְּדִינָה ג' כִּתּוֹת עֲבָדִים, וְצִוָּה עֲלֵיהֶם שֶׁיַּעֲשׂוּ מַה שֶּׁפִּקֵּד עֲלֵיהֶם. וְעַל יְדֵי זֶה קִלְקְלוּ אֶת הַטַּעַם. שֶׁעַל יְדֵי מַה שֶּׁעָשׂוּ שָׁם, כָּל מִי שֶׁיִּרְצֶה לִטְעֹם אֵיזֶה טַעַם יִהְיֶה טַעַם נִבֵּלָה. וְכֵן קִלְקְלוּ אֶת הָרֵיחַ, שֶׁכָּל הָרֵיחוֹת יִהְיֶה לָהֶם רֵיחַ חֶלְבְּנָה. וְכֵן קִלְקְלוּ אֶת הַמַּרְאֶה, שֶׁהֶחֱשִׁיכוּ אֶת הָעֵינַיִם כְּאִלּוּ יֵשׁ עֲנָנִים וְעָבִים (הַכֹּל עַל יְדֵי מַה שֶּׁעָשׂוּ

שָׁם, כַּאֲשֶׁר צִוָּה עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ הָאַכְזָר כַּנַ"ל). וְעַתָּה אִם אַתֶּם חַיִּים חַיִּים טוֹבִים, אֶרְאֶה אִם תּוּכְלוּ לְהוֹשִׁיעַ אוֹתָם. וַאֲנִי אוֹמֵר לָכֶם (כָּל זֶה דִּבְרֵי הַחֵרֵשׁ הַנַ"ל) שֶׁאִם לֹא תּוֹשִׁיעוּ אוֹתָם יוּכְלוּ הַקִּלְקוּלִים הַנַ"ל שֶׁל אוֹתוֹ הַמְּדִינָה לְהַזִּיק לָכֶם גַּם־כֵּן.

וְהָלְכוּ הָעֲשִׁירִים הַנַ"ל אֶל אוֹתוֹ הַמְּדִינָה, וְגַם אֲנִי הָלַכְתִּי עִמָּהֶם. וְגַם בְּדַרְכִּי הִלּוּכָם הָיוּ חַיִּים גַּם־כֵּן כָּל אֶחָד וְאֶחָד חַיִּים טוֹבִים שֶׁלּוֹ, כִּי הָיוּ לָהֶם אוֹצָרוֹת כַּנַ"ל. כְּשֶׁבָּאוּ סָמוּךְ לְהַמְּדִינָה, הִתְחִיל לְהִתְקַלְקֵל גַּם אֶצְלָם הַטַּעַם וּשְׁאָר הַדְּבָרִים, וְהִרְגִּישׁוּ בְּעַצְמָם שֶׁנִּתְקַלְקֵל אֶצְלָם. וְאָמַרְתִּי לָהֶם: אִם עַתָּה, שֶׁעֲדַיִן לֹא נִכְנַסְתֶּם אֶצְלָם כְּבָר נִתְקַלְקֵל אֶצְלְכֶם הַטַּעַם וְכוּ', וְאֵיךְ יִהְיֶה אִם תִּכָּנְסוּ לְשָׁם? וּמִכָּל שֶׁכֵּן אֵיךְ תּוּכְלוּ לְהוֹשִׁיעַ אוֹתָם. וְלָקַחְתִּי לֶחֶם שֶׁלִּי וּמַיִם שֶׁלִּי וְנָתַתִּי לָהֶם. וְהִרְגִּישׁוּ בַּלֶּחֶם וּמַיִם שֶׁלִּי כָּל הַטְּעָמִים (וְכָל הָרֵיחוֹת וְכוּ') וְנִתְתַּקֵּן מַה שֶּׁנִּתְקַלְקֵל אֶצְלָם.

וּבְנֵי הַמְּדִינָה הַנַ"ל, הֵינוּ הַמְּדִינָה שֶׁהָיָה שָׁם הַגָּן הַנַ"ל, הִתְחִילוּ לְפַקֵּחַ עַל תִּקּוּן הַמְּדִינָה שֶׁנִּתְקַלְקֵל אֶצְלָם הַטַּעַם וְכוּ' כַּנַ"ל. וְנִתְיַשְּׁבוּ, הֱיוֹת שֶׁיֵּשׁ מְדִינָה שֶׁל עֲשִׁירוּת (הֵינוּ אוֹתוֹ הַמְּדִינָה עַצְמָהּ הַנַ"ל), וְנִרְאֶה לָהֶם שֶׁהַגַּנַּי שֶׁלָּהֶם שֶׁנֶּאֱבַד (שֶׁעַל יָדוֹ הָיָה לָהֶם חַיִּים טוֹבִים) הוּא מִשָּׁרֵשׁ אֶחָד עִם אוֹתָן בְּנֵי הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׁירוּת שֶׁיֵּשׁ לָהֶם גַּם־כֵּן חַיִּים טוֹבִים, עַל כֵּן הָיְתָה עֲצָתָם לִשְׁלֹחַ אֶל אוֹתוֹ הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׁירוּת, וּבְוַדַּאי יוֹשִׁיעוּ אוֹתָם. וְכֵן עָשׂוּ, וְשָׁלְחוּ שְׁלוּחִים אֶל אוֹתוֹ הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׁירוּת. וְהָלְכוּ הַשְּׁלוּחִים וּפָגְעוּ בָּהֶם (הֵינוּ שֶׁהַשְּׁלוּחִים פָּגְעוּ בִּבְנֵי אוֹתוֹ הַמְּדִינָה עַצְמָהּ שֶׁל עֲשִׁירוּת, כִּי הֵם הָיוּ רוֹצִים לֵילֵךְ אֶצְלָם כַּנַ"ל). וְשָׁאֲלוּ אֶת הַשְּׁלוּחִים: לְהֵיכָן אַתֶּם הוֹלְכִים? הֵשִׁיבוּ: אָנוּ הוֹלְכִים אֶל אוֹתוֹ הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׁירוּת שֶׁיּוֹשִׁיעוּ אוֹתָנוּ. עָנוּ וְאָמְרוּ: אֲנַחְנוּ בְּעַצְמֵנוּ הֵם בְּנֵי אוֹתָהּ הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׁירוּת, וְאָנוּ הוֹלְכִים אֶצְלְכֶם. אָמַרְתִּי אֲנִי לָהֶם (הֵינוּ הַחֵרֵשׁ שֶׁמְּסַפֵּר כָּל זֶה אָמַר לָהֶם): הֲלֹא אַתֶּם צְרִיכִים אֵלַי. כִּי אַתֶּם לֹא תּוּכְלוּ לֵילֵךְ לְשָׁם לְהוֹשִׁיעַ לָהֶם כַּנַ"ל. עַל כֵּן אַתֶּם תִּשָּׁאֲרוּ כָּאן, וַאֲנִי אֵלֵךְ עִם הַשְּׁלוּחִים לְהוֹשִׁיעַ לָהֶם.

וְהָלַכְתִּי עִמָּהֶם וְנִכְנַסְתִּי בַּמְּדִינָה בְּאֵיזֶה עִיר, וּבָאתִי וְרָאִיתִי, שֶׁבָּאִים אֲנָשִׁים וְאוֹמְרִים אֵיזֶה דְּבַר הֶלְצָה שֶׁקּוֹרִין (וועִרְטִיל). וְאַחַר־כָּךְ מִתְקַבְּצִים עֲלֵיהֶם עוֹד אֵיזֶה בְּנֵי אָדָם עַד שֶׁנַּעֲשָׂה אֵיזֶה קִבּוּץ, וְאוֹמְרִים אֵיזֶה דִּבְרֵי הֶלְצוֹת (הֵינוּ וועִרְטִילִיךְ) וְהֵם מַחְיִכִים וְשׂוֹחֲקִים. וְהִסְתַּיְתִּי אָזְנַי וְשָׁמַעְתִּי שֶׁהֵם מְדַבְּרִים נִבּוּל פֶּה. וְזֶה אוֹמֵר דִּבְרֵי נִבּוּל פֶּה, וְזֶה אוֹמֵר בְּדִקּוּת יוֹתֵר, וְזֶה שׂוֹחֵק וְזֶה יֵשׁ לוֹ הֲנָאָה וְכֵיוֹצֵא. אַחַר־כָּךְ הָלַכְתִּי לְהַלֵּן לְעִיר אַחֶרֶת, וְרָאִיתִי שֶׁשָּׁנִי בְּנֵי אָדָם מְרִיבִים זֶה עִם זֶה מֵחֲמַת אֵיזֶה מַשָּׂא וּמַתָּן. וְהָלְכוּ אֶל הַבֵּית־דִּין לְדִין, וּפָסַק לָהֶם הַבֵּית־דִּין: זֶה זַכַּאי וְזֶה חַיָּב. וְיָצְאוּ מִן הַבֵּית־דִּין. אַחַר־כָּךְ חָזְרוּ וְנִתְקוֹטְטוּ זֶה עִם זֶה. וְאָמְרוּ שֶׁאֵינָם רוֹצִים זֶה הַבֵּית־דִּין, רַק הֵם רוֹצִים בֵּית־דִּין אַחֵר. וּבָחֲרוּ לָהֶם בֵּית־דִּין

אַחֵר (כִּי מֵאַחַר שֶׁהֵם מְרֻצִּים עַל אוֹתוֹ הַבַּיִת־דִּין שֶׁבָּחֲרוּ לָהֶם יְכוֹלִין לָדוּן לִפְנֵיהֶם) וְדָנוּ לִפְנֵי אוֹתוֹ הַבַּיִת־דִּין. אַחַר־כָּךְ חָזְרוּ וְנִתְקוֹטְטוּ אֶחָד מֵאֵלּוּ עִם אַחֵר, וּבָחֲרוּ לָהֶם בֵּית־דִּין אַחֵר. וְכֵן הָיוּ מְרִיבִים וּמִתְקוֹטְטִים שָׁם, וּבָחֲרוּ לָהֶם כַּמָּה בָּתֵּי דִינִים, עַד שֶׁכָּל הָעִיר הָיְתָה מְלֵאָה מִבָּתֵּי דִינִים. וְהִסְתַּכַּלְתִּי שֶׁזֶּה מֵחֲמַת שֶׁאֵין שָׁם אֱמֶת. וְעַתָּה זֶה מַטֶּה דִּין וְנוֹשֵׂא פָּנִים לָזֶה, וְאַחַר־כָּךְ חֲבֵרוֹ נוֹשֵׂא פָּנִים לוֹ, כִּי הֵם מְקַבְּלִים שׁוֹחַד וְאֵין בָּהֶם אֱמֶת.

אַחַר־כָּךְ רָאִיתִי שֶׁהֵם מְלֵאִים נְאוּף מַמָּשׁ, וְיֵשׁ שָׁם נְאוּף הַרְבֵּה עַד שֶׁנַּעֲשָׂה כְּהֶתֵּר אֶצְלָם. וְאָמַרְתִּי לָהֶם, שֶׁבִּשְׁבִיל זֶה נִתְקַלְקֵל אֶצְלָם הַטַּעַם וְהָרִיחַ וְהַמַּרְאֶה. כִּי זֶה הַמֶּלֶךְ הָאַכְזָר הִשְׁאִיר אֶצְלָם ג' כִּתּוֹת עֲבָדִים הַנַּ"ל שֶׁיִּהְיוּ הוֹלְכִים וּמְקַלְקְלִים אֶת הַמְּדִינָה. שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים וּמְדַבְּרִים בֵּינֵיהֶם נִבּוּל פֶּה וְהִכְנִיסוּ נִבּוּל־פֶּה בְּתוֹךְ הַמְּדִינָה, וְעַל־יְדֵי נִבּוּל פֶּה נִתְקַלְקֵל הַטַּעַם שֶׁכָּל הַטְּעָמִים הֵם טַעַם נִבְלָה. וְכֵן הֵם הִכְנִיסוּ שׁוֹחַד בַּמְּדִינָה וְעַל יְדֵי זֶה נֶחְשְׁכוּ הָעֵינַיִם וְנִתְקַלְקֵל הַמַּרְאֶה כִּי הַשּׁוֹחַד יְעַוֵּר עֵינֵי חֲכָמִים. וְכֵן הֵם הִכְנִיסוּ נְאוּף בַּמְּדִינָה וְעַל יְדֵי זֶה נִתְקַלְקֵל הָרֵיחַ (וְעַיֵּן בְּמָקוֹם אַחֵר בִּדְבָרֵינוּ שֶׁעַל־יְדֵי נְאוּף נִפְגָּם הָרֵיחַ). עַל כֵּן תִּרְאוּ לְתַקֵּן אֶת הַמְּדִינָה מִג' עֲבֵרוֹת אֵלּוּ, וּלְחַפֵּשׂ אַחֲרֵי הָאֲנָשִׁים הַנַּ"ל וּלְגָרְשָׁם. וְאָז כְּשֶׁתִּתְקְנוּ ג' עֲבֵרוֹת אֵלּוּ, לֹא דַּי שֶׁיִּתְתַּקֵּן הַטַּעַם וְהַמַּרְאֶה וְהָרֵיחַ, כִּי אִם גַּם הַגַּנָּנִי שֶׁנֶּאֱבַד יוּכַל גַּם־כֵּן לְהִמָּצֵא.

וְעָשׂוּ כֵּן. וְהִתְחִילוּ לְתַקֵּן אֶת הַמְּדִינָה מִג' עֲבֵרוֹת אֵלּוּ. וְחִפְּשׂוּ אַחֲרֵי הָאֲנָשִׁים הַנַּ"ל, וְהָיוּ תּוֹפְסִים אֶת אֵיזֶה אָדָם וְשׁוֹאֲלִין אוֹתוֹ מֵהֵיכָן בָּאתָ לְכָאן. עַד שֶׁנִּתְבַּרְרוּ אֶצְלָם הָאֲנָשִׁים שֶׁל הַמֶּלֶךְ הָאַכְזָר הַנַּ"ל וְגָרְשׁוּ אוֹתָם. וְתִקְּנוּ אֶת הַמְּדִינָה מֵעֲבֵרוֹת הַנַּ"ל. בְּתוֹךְ כָּךְ נַעֲשָׂה רַעַשׁ: אֶפְשָׁר אַף־עַל־פִּי־כֵן זֶה הַמְשֻׁגָּע שֶׁהוֹלֵךְ וְאוֹמֵר שֶׁהוּא הַגַּנָּנִי, וְכָל אֶחָד מַחֲזִיק אוֹתוֹ לְמְשֻׁגָּע וְזוֹרְקִין אֲחֲרָיו אֲבָנִים וּמְגָרְשִׁין אוֹתוֹ, אֶפְשָׁר אַף־עַל־פִּי־כֵן אוּלַי הוּא, הוּא הַגַּנָּנִי בֶּאֱמֶת. וְהָלְכוּ וְהֵבִיאוּ אוֹתוֹ לִפְנֵיהֶם (הַיְנוּ לִפְנֵי אֵלּוּ שֶׁיָּשְׁבוּ וְתִקְּנוּ אֶת הַמְּדִינָה. וְגַם הוּא, הַיְנוּ הַחֵרֵשׁ שֶׁמְּסַפֵּר כָּל זֶה, הָיָה שָׁם), וְאָמַרְתִּי: בְּוַדַּאי זֶה הוּא הַגַּנָּנִי בֶּאֱמֶת (נִמְצָא שֶׁנִּתְתַּקֵּן עַל יָדוֹ הַמְּדִינָה הַזֹּאת).

נִמְצָא שֶׁיֵּשׁ לִי הַסְכָּמָה מֵאוֹתוֹ הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׂירוּת שֶׁאֲנִי חַי חַיִּים טוֹבִים. כִּי אֲנִי תִּקַּנְתִּי אֶת הַמְּדִינָה הַנַּ"ל כַּנַּ"ל. וְעַתָּה אֲנִי נוֹתֵן לָכֶם בְּמַתָּנָה אֶת הַחַיִּים טוֹבִים שֶׁלִּי. וְנַעֲשָׂה שָׁם שִׂמְחָה גְּדוֹלָה וְחֶדְוָה רַבָּה מְאֹד: (וְכֵן כָּל הַבֶּעטְלֶירְשׁ הַנַּ"ל כֻּלָּם חָזְרוּ וּבָאוּ עַל הַחֲתֻנָּה וְנָתְנוּ בְּמַתָּנָה לַדַּרְשָׁה מַה שֶׁבַּתְּחִלָּה בֵּרְכוּ אוֹתָם שֶׁיִּהְיוּ כְּמוֹתָם, וְעַכְשָׁו נָתְנוּ זֹאת בְּמַתָּנָה לַדַּרְשָׁה): הָרִאשׁוֹן נָתַן לָהֶם בְּמַתָּנָה חַיִּים אֲרֻכִּים, וְהַשֵּׁנִי נָתַן לָהֶם בְּמַתָּנָה חַיִּים טוֹבִים. בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי חָזְרוּ וְנִזְכְּרוּ הַזּוֹג הַזֶּה, וְהָיוּ בּוֹכִים וּמִתְגַּעְגְּעִים אֵיךְ לוֹקְחִין בְּכָאן אֶת הַבֶּעטְלֶיר הַשְּׁלִישִׁי שֶׁהָיָה כְּבַד פֶּה. בְּתוֹךְ כָּךְ וְהִנֵּה הוּא בָּא וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי. וְנָפַל עֲלֵיהֶם

וְנָשַׁק אוֹתָם. וְאָמַר לָהֶם גַּם־כֵּן כַּנַ"ל: בַּתְּחִלָּה בֵּרַכְתִּי אֶתְכֶם שֶׁתִּהְיוּ כָּמוֹנִי, עַתָּה אֲנִי נוֹתֵן לָכֶם בְּמַתָּנָה לַדְּרָשָׁה שֶׁתִּהְיוּ כָּמוֹנִי. וְאַתֶּם סְבוּרִים שֶׁאֲנִי כְּבַד פֶּה? אֵין אֲנִי כְּבַד פֶּה כְּלָל, רַק שֶׁהַדִּבּוּרִים שֶׁל הָעוֹלָם, שֶׁאֵינָם שְׂבָחִים לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֵין בָּהֶם שְׁלֵימוּת (וְעַל כֵּן הוּא נִרְאֶה כִּכְבַד פֶּה. כִּי הוּא כִּכְבַד פֶּה מֵאֵלּוּ הַדִּבּוּרִים שֶׁל הָעוֹלָם שֶׁאֵין בָּהֶם שְׁלֵימוּת). אֲבָל בֶּאֱמֶת אֵין אֲנִי כְּבַד פֶּה כְּלָל, אַדְרַבָּא אֲנִי מֵלִיץ וְדַבְּרָן נִפְלָא מְאֹד. וַאֲנִי יָכוֹל לְדַבֵּר חִידוֹת וְשִׁירִים (שֶׁקּוֹרִין לוּדֶיר) נִפְלָאִים, עַד שֶׁאֵין נִמְצָא שׁוּם נִבְרָא בָּעוֹלָם שֶׁלֹּא יִרְצֶה לִשְׁמֹעַ אוֹתִי. וּבְאֵלּוּ הַחִידוֹת וְהַשִּׁירִים שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ יֵשׁ בָּהֶם כָּל הַחָכְמוֹת. וְיֵשׁ לִי הַסְכָּמָה עַל זֶה מֵאוֹתוֹ הָאִישׁ גָּדוֹל הַנִּקְרָא אִישׁ חֶסֶד הָאֱמֶת (דֶּער גְּרוֹסְיר מַן דֶּער אֱמֶתֶּיר אִישׁ חֶסֶד. בְּזֶה הַלָּשׁוֹן סִפֵּר רַבֵּנוּ זַ"ל). וְיֵשׁ בָּזֶה מַעֲשֶׂה שְׁלֵמָה:

כִּי פַּעַם אַחַת יָשְׁבוּ כָּל הַחֲכָמִים וְכָל אֶחָד הִתְפָּאֵר בְּחָכְמָתוֹ. זֶה הָיָה מִתְפָּאֵר, שֶׁהִמְצִיא בְּחָכְמָתוֹ עָשִׂית בַּרְזֶל, וְזֶה הִתְפָּאֵר בְּמִין מַתֶּכֶת אַחֵר, וְזֶה הָיָה מִתְפָּאֵר שֶׁהִמְצִיא בְּחָכְמָתוֹ עָשִׂית כֶּסֶף שֶׁהוּא חָשׁוּב בְּיוֹתֵר, וְזֶה הִתְפָּאֵר שֶׁהִמְצִיא עָשִׂית זָהָב, וְזֶה הָיָה מִתְפָּאֵר שֶׁהִמְצִיא כְּלֵי מִלְחָמָה. וְזֶה הָיָה מִתְפָּאֵר שֶׁהוּא יוֹדֵעַ לַעֲשׂוֹת אֵלּוּ הַמַּתָּכוֹת, שֶׁלֹּא מֵאֵלּוּ הַדְּבָרִים שֶׁהֵם עוֹשִׂין מֵהֶם אֵלּוּ הַמַּתָּכוֹת. וְזֶה הָיָה מִתְפָּאֵר בְּחָכְמוֹת אֲחֵרוֹת. כִּי יֵשׁ כַּמָּה דְּבָרִים שֶׁהֵמְצִיאוּ בָּעוֹלָם עַל יְדֵי חֲכָמוֹת, כְּגוֹן סַאלִיטֶרע וּפִילְוֶויר וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה. וְהָיָה כָּל אֶחָד מִתְפָּאֵר בְּחָכְמָתוֹ.

עָנָה שָׁם אֶחָד וְאָמַר: אֲנִי חָכָם יוֹתֵר מִכֻּם, כִּי אֲנִי חָכָם כְּמוֹ הַיּוֹם. וְלֹא הֵבִינוּ שָׁם מַה זֶּה שֶׁאוֹמֵר שֶׁהוּא חָכָם כְּמוֹ הַיּוֹם. וְאָמַר לָהֶם: כִּי כָּל הַחָכְמוֹת שֶׁלָּהֶם יְכוֹלִים לְקַבֵּץ אוֹתָם וְלֹא יִהְיוּ מֵהֶם רַק שָׁעָה אַחַת. אַף עַל פִּי שֶׁכָּל חָכְמָה וְחָכְמָה הִיא נִלְקַחַת מִיּוֹם אַחֵר, כְּפִי הַבְּרִיאָה שֶׁהָיָה בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם. כִּי כָּל הַחָכְמוֹת הַנַּ"ל הֵם הַרְכָּבוֹת (וְעַל כֵּן הַחָכְמָה נִלְקַחַת מֵאוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁהָיָה בּוֹ אוֹתוֹ הַבְּרִיאָה שֶׁמִּמֶּנּוּ הַהַרְכָּבָה). אַף־עַל־פִּי־כֵן יְכוֹלִים עַל יְדֵי חָכְמָה לְקַבֵּץ כָּל אֵלּוּ הַחָכְמוֹת בְּשָׁעָה אַחַת, אֲבָל אֲנִי חָכָם כְּמוֹ יוֹם שָׁלֵם (כָּל זֶה הִתְפָּאֵר אוֹתוֹ הֶחָכָם הָאַחֲרוֹן הַנַּ"ל). עָנִיתִי וְאָמַרְתִּי אֵלָיו: (הַיְנוּ זֶה הַכְּבַד פֶּה הַנַּ"ל אָמַר לְהֶחָכָם הַנַּ"ל) כְּמוֹ אֵיזֶה יוֹם? (הַיְנוּ כְּמוֹ אֵיזֶה יוֹם אַתָּה חָכָם) עָנָה וְאָמַר: (הֶחָכָם הַנַּ"ל) זֶה (הַיְנוּ זֶה הַכְּבַד פֶּה), הוּא חָכָם מִמֶּנִּי, מֵאַחַר שֶׁשּׁוֹאֵל כְּמוֹ אֵיזֶה יוֹם. אֲבָל כְּמוֹ אֵיזֶה יוֹם שֶׁתִּרְצוּ אֲנִי חָכָם. וְעַתָּה יִקָּשֶׁה מִפְּנֵי מָה זֶה שֶׁשּׁוֹאֵל כְּמוֹ אֵיזֶה יוֹם, הוּא חָכָם יוֹתֵר מִמֶּנּוּ, מֵאַחַר שֶׁהוּא חָכָם כְּמוֹ אֵיזֶה יוֹם שֶׁיִּרְצֶה.

אַךְ יֵשׁ מַעֲשֶׂה שְׁלֵמָה, כִּי זֶה הָאִישׁ חֶסֶד הָאֱמֶת הוּא בֶּאֱמֶת אִישׁ גָּדוֹל מְאֹד. וְהוּא (הַיְנוּ זֶה הַכְּבַד פֶּה) הוֹלֵךְ וּמְקַבֵּץ כָּל הַחֲסָדִים שֶׁל אֱמֶת וּמֵבִיא אוֹתָם אֶל זֶה הָאִישׁ חֶסֶד הָאֱמֶת.

וְעִקַּר הִתְהַוּוּת הַזְּמַן (כִּי הַזְּמַן בְּעַצְמוֹ הוּא נִבְרָא) הוּא עַל יְדֵי הַחֲסָדִים שֶׁל אֱמֶת. וְזֶה הַכָּבֵד פֶּה הוּא הוֹלֵךְ וּמְקַבֵּץ כָּל הַחֲסָדִים שֶׁל אֱמֶת וּמֵבִיא אוֹתָם אֶל זֶה הָאִישׁ חֶסֶד הָאֱמֶת כַּנַּ"ל. וְיֵשׁ הַר, וְעַל הָהָר עוֹמֵד אֶבֶן, וּמִן הָאֶבֶן יוֹצֵא מַעְיָן. וְכָל דָּבָר יֵשׁ לוֹ לֵב. וְגַם הָעוֹלָם בִּכְלָלוֹ יֵשׁ לוֹ לֵב. וְזֶה הַלֵּב שֶׁל הָעוֹלָם הוּא קוֹמָה שְׁלֵמָה עִם פָּנִים וְיָדַיִם וְרַגְלַיִם וְכוּ'. אֲבָל הַצִּפֹּרֶן שֶׁל הָרֶגֶל שֶׁל אוֹתוֹ הַלֵּב שֶׁל הָעוֹלָם הוּא מְלֻבָּב (בִּלְשׁוֹן אַשְׁכְּנַז הָאַרְצִיקֶר) יוֹתֵר מִלֵּב שֶׁל אַחֵר. וְזֶה הָהָר עִם הָאֶבֶן וְהַמַּעְיָן הַנַּ"ל עוֹמֵד בְּקָצֶה אֶחָד שֶׁל הָעוֹלָם, וְזֶה הַלֵּב שֶׁל הָעוֹלָם עוֹמֵד בְּקָצֶה אַחֵר שֶׁל הָעוֹלָם. וְזֶה הַלֵּב הַנַּ"ל עוֹמֵד כְּנֶגֶד הַמַּעְיָן הַנַּ"ל, וְכוֹסֵף וּמִשְׁתּוֹקֵק תָּמִיד מְאֹד מְאֹד לָבוֹא אֶל אוֹתוֹ הַמַּעְיָן, בְּהִשְׁתּוֹקְקוּת גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד. וְצוֹעֵק מְאֹד לָבוֹא אֶל אוֹתוֹ הַמַּעְיָן. וְגַם זֶה הַמַּעְיָן מִשְׁתּוֹקֵק אֵלָיו. וְזֶה הַלֵּב יֵשׁ לוֹ שְׁתֵּי חֲלִישׁוּת. אַחַת, כִּי הַחַמָּה רוֹדֶפֶת אוֹתוֹ וְשׁוֹרֶפֶת אוֹתוֹ (מֵחֲמַת שֶׁהוּא מִשְׁתּוֹקֵק וְרוֹצֶה לֵילֵךְ וּלְהִתְקָרֵב אֶל הַמַּעְיָן). וַחֲלִישׁוּת הַשֵּׁנִיָּה יֵשׁ לוֹ לְהַלֵּב מִן גֹּדֶל הַהִשְׁתּוֹקְקוּת וְהַגִּיעְגּוּעִים שֶׁהוּא מִתְגַּעְגֵּעַ וְכוֹסֵף תָּמִיד וּמִשְׁתּוֹקֵק מְאֹד בִּכְלוֹת הַנֶּפֶשׁ אֶל אוֹתוֹ הַמַּעְיָן וְצוֹעֵק וְכוּ' כַּנַּ"ל. כִּי הוּא עוֹמֵד תָּמִיד כְּנֶגֶד הַמַּעְיָן הַנַּ"ל וְצוֹעֵק (נָא גִיוָואלְד) וּמִשְׁתּוֹקֵק אֵלָיו מְאֹד כַּנַּ"ל. וּכְשֶׁצָּרִיךְ לָנוּחַ קְצָת שֶׁיְּהִיֶּה לוֹ אֲרִיכַת הָרוּחַ קְצָת שֶׁקּוֹרִין (אָפּ סָאפוּן) אָז בָּא צִפּוֹר גָּדוֹל וּפוֹרֵשׂ כְּנָפָיו עָלָיו וּמֵגֵן עָלָיו מִן הַחַמָּה, וְאָז יֵשׁ לוֹ נִיחָא קְצָת. וְגַם אָז בִּשְׁעַת נִיחָא, הוּא מִסְתַּכֵּל גַּם־כֵּן כְּנֶגֶד הַמַּעְיָן וּמִתְגַּעְגֵּעַ אֵלָיו. אַךְ מֵאַחַר שֶׁהוּא מִתְגַּעְגֵּעַ אֵלָיו כָּל־כָּךְ, מִפְּנֵי מָה אֵינוֹ הוֹלֵךְ אֶל הַמַּעְיָן? אַךְ כְּשֶׁרוֹצֶה לֵילֵךְ וּלְהִתְקָרֵב אֶל הָהָר, אָז אֵינוֹ רוֹאֶה הַשִּׁפּוּעַ, וְאֵינוֹ יוֹכֵל לְהִסְתַּכֵּל עַל הַמַּעְיָן. וְאִם לֹא יִסְתַּכֵּל עַל הַמַּעְיָן אָז תֵּצֵא נַפְשׁוֹ, כִּי עִקַּר חִיּוּתוֹ הוּא מִן הַמַּעְיָן. וּכְשֶׁעוֹמֵד כְּנֶגֶד הָהָר אָז הוּא רוֹאֶה רֹאשׁ הַשִּׁפּוּעַ שֶׁל הָהָר שֶׁשָּׁם עוֹמֵד הַמַּעְיָן. אֲבָל תֵּכֶף כְּשֶׁיֵּלֵךְ וְיִתְקָרֵב אֶל הָהָר, אָז נֶעְלָם מֵעֵינָיו רֹאשׁ הַשִּׁפּוּעַ (וְזֶה מוּבָן בְּחוּשׁ), וַאֲזַי אֵינוֹ יָכוֹל לִרְאוֹת אֶת הַמַּעְיָן, וַאֲזַי תֵּצֵא נַפְשׁוֹ חַס וְשָׁלוֹם. וּכְשֶׁזֶּה הַלֵּב הָיָה מִסְתַּלֵּק חַס וְשָׁלוֹם, אָז יִתְבַּטֵּל כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ. כִּי הַלֵּב הוּא הַחִיּוּת שֶׁל כָּל דָּבָר, וּבְוַדַּאי אֵין קִיּוּם בְּלֹא לֵב. וְעַל כֵּן אֵינוֹ יָכוֹל לֵילֵךְ אֶל הַמַּעְיָן, רַק עוֹמֵד כְּנֶגְדּוֹ וּמִתְגַּעְגֵּעַ וְצוֹעֵק כַּנַּ"ל.

וְזֶה הַמַּעְיָן אֵין לוֹ זְמַן, כִּי זֶה הַמַּעְיָן אֵינוֹ בְּתוֹךְ הַזְּמַן כְּלָל. אַךְ עִקַּר הַזְּמַן שֶׁל הַמַּעְיָן הוּא רַק מַה שֶׁהַלֵּב נוֹתֵן לוֹ בְּמַתָּנָה יוֹם אֶחָד. וּכְשֶׁמַּגִּיעַ הַיּוֹם לִהְיוֹת נִגְמָר וְנִפְסָק, וַאֲזַי כְּשֶׁיִּגְמַר הַיּוֹם לֹא יִהְיֶה זְמַן לְהַמַּעְיָן וְיִסְתַּלֵּק חַס וְשָׁלוֹם, וַאֲזַי יִסְתַּלֵּק הַלֵּב חַס וְשָׁלוֹם כַּנַּ"ל וְיִתְבַּטֵּל כָּל הָעוֹלָם חַס וְשָׁלוֹם כַּנַּ"ל. וַאֲזַי סָמוּךְ לִגְמַר הַיּוֹם, אָז מַתְחִילִים לִטֹּל רְשׁוּת זֶה מִזֶּה שֶׁקּוֹרִין (גִיזֶעגִינִין) וּמַתְחִילִין לוֹמַר חִידוֹת וְשִׁירִים (שֶׁקּוֹרִין לוּדֶיר) נִפְלָאִים זֶה לָזֶה (בְּאַהֲבָה רַבָּה וְהִשְׁתּוֹקְקוּת גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד). וְזֶה הָאִישׁ חֶסֶד הָאֱמֶת הַנַּ"ל יֵשׁ לוֹ הַשְׁגָּחָה עַל זֶה. וּכְשֶׁמַּגִּיעַ הַיּוֹם בְּסוֹפוֹ מַמָּשׁ לִהְיוֹת נִגְמָר וְנִפְסָק, אָז זֶה הָאִישׁ חֶסֶד הָאֱמֶת הוּא

נוֹתֵן בְּמַתָּנָה יוֹם אֶחָד לְהַלֵּב הַנַּ"ל, וְהַלֵּב נוֹתֵן הַיּוֹם לְהַמַּעְיָן. וַאֲזַי שׁוּב יֵשׁ זְמַן לְהַמַּעְיָן. וּכְשֶׁזֶּה הַיּוֹם הוֹלֵךְ מִמָּקוֹם שֶׁהוּא בָּא מִשָּׁם, אֲזַי הוּא הוֹלֵךְ גַּם־כֵּן בְּחִידוֹת וְשִׁירִים נִפְלָאִים מְאֹד (שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם כָּל הַחָכְמוֹת). וְיֵשׁ שְׁנוּיִים בֵּין הַיָּמִים. כִּי יֵשׁ יוֹם א' בַּשָּׁבוּעַ וְיוֹם ב' וְכוּ'. וְכֵן יֵשׁ רֹאשֵׁי־חֳדָשִׁים וְיָמִים טוֹבִים.

וְכָל הַזְּמַן שֶׁיֵּשׁ לְהָאִישׁ חֶסֶד שֶׁל אֱמֶת הַכֹּל עַל יְדֵי (הַיְנוּ הַכְּבֵד פֶּה שֶׁמְּסַפֵּר כָּל זֶה) כִּי אֲנִי הוֹלֵךְ וּמְקַבֵּץ כָּל הַחֲסָדִים שֶׁל אֱמֶת אֲשֶׁר מֵהֶם הִתְהַוּוּת הַזְּמַן כַּנַּ"ל (וְעַל כֵּן הוּא חָכָם יוֹתֵר אֲפִלּוּ מֵהֶחָכָם הַנַּ"ל, שֶׁהוּא חָכָם כְּמוֹ אֵיזֶה יוֹם שֶׁיִּרְצֶה. כִּי כָּל עִקַּר הַזְּמַן וְהַיָּמִים כֻּלָּם נִתְהַוִּים עַל יָדוֹ, הַיְנוּ עַל יְדֵי הַכְּבֵד פֶּה שֶׁהוּא מְקַבֵּץ הַחֲסָדִים שֶׁל אֱמֶת אֲשֶׁר מִשָּׁם הַזְּמַן, וּמֵבִיא אוֹתָם אֶל הָאִישׁ חֶסֶד הָאֱמֶת. וְהוּא נוֹתֵן יוֹם לַלֵּב וְהַלֵּב נוֹתֵן לְהַמַּעְיָן, אֲשֶׁר עַל־יְדֵי־זֶה נִתְקַיְּמִים הָעוֹלָם כֻּלּוֹ. נִמְצָא שֶׁעִקַּר הִתְהַוּוּת הַזְּמַן עִם הַחִידוֹת וְשִׁירִים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם כָּל הַחָכְמוֹת הַכֹּל עַל יְדֵי הַכְּבֵד פֶּה).

נִמְצָא שֶׁיֵּשׁ לִי הַסְכָּמָה מִזֶּה הָאִישׁ חֶסֶד הָאֱמֶת שֶׁאֲנִי יָכוֹל לוֹמַר חִידוֹת וְשִׁירִים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם כָּל הַחָכְמוֹת (כִּי כָּל הַזְּמַן עִם הַחִידוֹת וְהַשִּׁירִים נִתְהַוִּים עַל יָדוֹ כַּנַּ"ל). וְעַתָּה אֲנִי נוֹתֵן לָכֶם בְּמַתָּנָה גְּמוּרָה לְדָרְשָׁה שֶׁתִּהְיוּ כָּמוֹנִי. וְנַעֲשֶׂה שָׁם שִׂמְחָה וְחֶדְוָה גְּדוֹלָה מְאֹד (הֵילוּא גִּיטָאן).

כְּשֶׁגָּמְרוּ הַשִּׂמְחָה שֶׁל אוֹתוֹ הַיּוֹם וְלָנוּ אַחֲרֵי־כֵן, בַּבֹּקֶר חָזְרוּ הַזּוּג כַּנַּ"ל וְהָיוּ מִתְגַּעְגְּעִים וְכוּ' אַחֲרֵי הַבָּעטְלֶיר שֶׁהָיָה צַוָּארוֹ עָקֹם. בְּתוֹךְ כָּךְ וְהִנֵּה הוּא בָּא וְאָמַר הִנֵּנִי וְכוּ'. בַּתְּחִלָּה בֵּרַכְתִּי אֶתְכֶם שֶׁתִּהְיוּ כָּמוֹנִי, עַתָּה אֲנִי נוֹתֵן לָכֶם בְּמַתָּנָה לַדְּרִשָׁה שֶׁתִּהְיוּ כָּמוֹנִי. וְאַתֶּם סוֹבְרִים שֶׁיֵּשׁ לִי צַוָּאר עָקֹם? אֵין צַוָּארִי עָקֹם כְּלָל. אַדְרַבָּא יֵשׁ לִי צַוָּאר שָׁוֶה מְאֹד, צַוָּאר יָפֶה מְאֹד. רַק שֶׁיֵּשׁ הַבְלֵי עוֹלָם, וַאֲנִי אֵינִי רוֹצֶה לְהוֹצִיא שׁוּם הֶבֶל וְרוּחַ שֶׁקּוֹרִין (דּוּךְ) בְּהַבְלֵי עוֹלָם (וּמֵחֲמַת זֶה נִדְמֶה שֶׁצַּוָּארוֹ עָקֹם, כִּי הוּא מְעַקֵּם צַוָּארוֹ מֵהַבְלֵי עוֹלָם וְאֵינוֹ רוֹצֶה לְהוֹצִיא שׁוּם הֶבֶל וְרוּחַ בְּהַבְלֵי עוֹלָם) אֲבָל בֶּאֱמֶת יֵשׁ לִי צַוָּאר יָפֶה מְאֹד, צַוָּאר נִפְלָא מְאֹד. כִּי יֵשׁ לִי קוֹל נִפְלָא מְאֹד. וְכָל מִינֵי הַקּוֹלוֹת שֶׁבָּעוֹלָם שֶׁהֵם קוֹל בְּלֹא דִּבּוּר, כֻּלָּם אֲנִי יָכוֹל לְהוֹצִיאָם בְּקוֹלִי, כִּי יֵשׁ לִי צַוָּאר וְקוֹל נִפְלָא מְאֹד. וְיֵשׁ לִי הַסְכָּמָה עַל זֶה מֵאוֹתָהּ הַמְּדִינָה.

כִּי יֵשׁ מְדִינָה שֶׁהֵם בְּקִיאִים מְאֹד בְּחָכְמַת הַנְּגִינָה שֶׁקּוֹרִין (מָאזִיקָא). וְכֻלָּם עוֹסְקִים שָׁם בְּחָכְמָה זוֹ, וַאֲפִלּוּ בָּנִים קְטַנִּים. וְאֵין שָׁם קָטָן שֶׁלֹּא יָכוֹל לְנַגֵּן עַל אֵיזֶה כְּלִי שִׁיר. וְהַקָּטָן שֶׁבְּאוֹתוֹ הַמְּדִינָה הוּא חָכָם גָּדוֹל בְּמְדִינָה אַחֶרֶת בְּאוֹתוֹ הַחָכְמָה שֶׁל נְגִינָה. וְהַחֲכָמִים וְהַמֶּלֶךְ שֶׁבְּאוֹתוֹ הַמְּדִינָה וְהַקַּאפֶּעלְיֶיישׁ, הֵם חֲכָמִים מֻפְלָגִים מְאֹד מְאֹד בְּאוֹתוֹ הַחָכְמָה.

פַּעַם אַחַת יָשְׁבוּ הַחֲכָמִים שֶׁל אוֹתוֹ הַמְּדִינָה, וְהָיָה כָּל אֶחָד מִתְפָּאֵר בַּנְּגִינָה שֶׁלּוֹ: זֶה הָיָה מִתְפָּאֵר שֶׁהוּא יוֹדֵעַ לְנַגֵּן עַל כְּלֵי שִׁיר פְּלוֹנִי, וְזֶה הִתְפָּאֵר שֶׁיּוֹדֵעַ לְנַגֵּן עַל כְּלֵי שִׁיר פְּלוֹנִי, וְזֶה הִתְפָּאֵר בְּכְלֵי שִׁיר פְּלוֹנִי. וְזֶה הָיָה מִתְפָּאֵר שֶׁיּוֹדֵעַ לְנַגֵּן עַל כַּמָּה כְּלֵי שִׁיר. וְזֶה הִתְפָּאֵר שֶׁיּוֹדֵעַ לְנַגֵּן עַל כָּל כְּלֵי שִׁיר, וְזֶה הִתְפָּאֵר שֶׁיָּכוֹל לַעֲשׂוֹת בְּקוֹלוֹ כְּמוֹ כְּלֵי שִׁיר פְּלוֹנִי, וְזֶה הִתְפָּאֵר שֶׁיָּכוֹל לַעֲשׂוֹת בְּקוֹלוֹ כְּמוֹ כְּלֵי שִׁיר. וְזֶה הִתְפָּאֵר שֶׁיָּכוֹל לַעֲשׂוֹת בְּקוֹלוֹ כְּמוֹ כַּמָּה כְּלֵי שִׁיר. וְזֶה הִתְפָּאֵר שֶׁיָּכוֹל לַעֲשׂוֹת בְּקוֹלוֹ כְּמוֹ תֹּף מַמָּשׁ, שְׁקוֹרִין (פּוֹיק), כְּאִלּוּ מַכִּין בְּתֹף. וְזֶה הִתְפָּאֵר שֶׁיָּכוֹל לַעֲשׂוֹת בְּקוֹלוֹ כְּאִלּוּ מוֹרִין בְּקָנֵי שְׁקוֹרִין (אוֹרְמָאטִיס). וַאֲנִי הָיִיתִי גַּם־כֵּן שָׁם. עָנִיתִי אֲנִי וְאָמַרְתִּי לָהֶם: קוֹלִי טוֹב יוֹתֵר מִקּוֹלוֹת שֶׁלָּכֶם. וְהָא רְאָיָה, כִּי אִם אַתֶּם חֲכָמִים כָּל־כָּךְ בְּקוֹל נְגִינָה, אִם־כֵּן הוֹשִׁיעוּ אֶת אוֹתָן שְׁתֵּי מְדִינוֹת.

וְאֵלּוּ הַשְּׁתֵּי מְדִינוֹת הֵם רְחוֹקִים זֶה מִזֶּה אֶלֶף פַּרְסָאוֹת. וּבְאֵלּוּ שְׁתֵּי הַמְּדִינוֹת, כְּשֶׁמַּגִּיעַ הַלַּיְלָה אֵין יְכוֹלִים לִישֹׁן. כִּי כְּשֶׁנַּעֲשָׂה לַיְלָה אָזַי מַתְחִילִים הַכֹּל לִהְיוֹת מְיַלְּלִים בְּקוֹל יְלָלָה, אֲנָשִׁים וְנָשִׁים וְטַף. אִם הָיָה מֶנַּח שָׁם אֶבֶן הָיָה נָמוֹחַ. כִּי בַּלַּיְלָה הֵם שׁוֹמְעִים קוֹל יְלָלָה מְאֹד, וּמֵחֲמַת זֶה כֻּלָּם מְיַלְּלִים אֲנָשִׁים וְנָשִׁים וְכוּ' (וְכֵן מִתְנַהֵג בִּשְׁתֵּי הַמְּדִינוֹת). כִּי בְּמְדִינָה זוֹ שׁוֹמְעִים הַקּוֹל יְלָלָה וּמְיַלְּלִים הַכֹּל כַּנַּ"ל, וְכֵן בְּמְדִינָה אַחֶרֶת גַּם־כֵּן כֵּן. וּשְׁתֵּי הַמְּדִינוֹת הֵם רְחוֹקִים זֶה מִזֶּה אֶלֶף פַּרְסָאוֹת. וְעַל כֵּן אִם אַתֶּם חֲכָמִים כָּל־כָּךְ בִּנְגִינָה, אֶרְאֶה אִם תּוּכְלוּ לְהוֹשִׁיעַ אֶת אוֹתָן שְׁתֵּי הַמְּדִינוֹת, אוֹ שֶׁתּוּכְלוּ לְכַוֵּן לַעֲשׂוֹת אֶת קוֹלָם. (הַיְנוּ שֶׁהֵם יְכַוְּנוּ לְהוֹצִיא קוֹל מְכֻוָּן כְּמוֹ קוֹל הַיְלָלָה הַנִּשְׁמָע שָׁם) וְאָמְרוּ לוֹ: (הַיְנוּ הַחֲכָמִים הַנַּ"ל אָמְרוּ לָזֶה שֶׁצִּוָּארוֹ עָקֹם) הַתּוֹלִיךְ אוֹתָנוּ לְשָׁם? וְאָמַר: הֵן, אֲנִי מוֹלִיךְ אֶתְכֶם לְשָׁם. וְנִתְעוֹרְרוּ כֻּלָּם לֵילֵךְ לְשָׁם.

וְהָלְכוּ וּבָאוּ לְשָׁם (הַיְנוּ לְאַחַת מִשְּׁתֵּי הַמְּדִינוֹת הַנַּ"ל). כְּשֶׁבָּאוּ לְשָׁם, כְּשֶׁהִגִּיעַ הַלַּיְלָה, הָיָה כַּנַּ"ל שֶׁהֵיוּ כֻּלָּם מְיַלְּלִים מְאֹד כַּנַּ"ל. וְגַם הַחֲכָמִים הַנַּ"ל גַּם־כֵּן הָיוּ מְיַלְּלִים (וּמִמֵּילָא רָאוּ בְּוַדַּאי שֶׁאֵינָם יְכוֹלִים לְהוֹשִׁיעַ אֶת אוֹתָן הַמְּדִינוֹת). וְאָמַר לָהֶם: (הַיְנוּ זֶה שֶׁצִּוָּארוֹ עָקֹם אָמַר אֶל הַחֲכָמִים הַנַּ"ל) עַל כָּל פָּנִים תֹּאמְרוּ לִי מֵהֵיכָן בָּא זֹאת, שֶׁנִּשְׁמָע קוֹל יְלָלָה הַנַּ"ל כַּנַּ"ל? אָמְרוּ לוֹ: וְאַתָּה יוֹדֵעַ? הֵשִׁיב: אֲנִי יוֹדֵעַ בְּוַדַּאי.

כִּי יֵשׁ שְׁנֵי צִפֳּרִים, אֶחָד זָכָר וְאַחַת נְקֵבָה, וְהֵם רַק זוּג אֶחָד בָּעוֹלָם. וְנֶאֱבְדָה הַנְּקֵבָה. וְהוּא הוֹלֵךְ וּמְחַפֵּשׂ אוֹתָהּ, וְהִיא מְחַפֶּשֶׂת אוֹתוֹ. וְהֵיוּ מְחַפְּשִׂים הַרְבֵּה זֶה אֶת זֶה, עַד שֶׁנִּתְעוּ, וְרָאוּ שֶׁאֵינָם יְכוֹלִים לִמְצֹא אֶחָד אֶת חֲבֵרוֹ. וְנִשְׁאֲרוּ עוֹמְדִים וְעָשׂוּ לָהֶם קִנִּים. זֶה הַצִּפּוֹר עָשָׂה לוֹ קֵן סָמוּךְ לִמְדִינָה אַחַת מִשְּׁתֵּי הַמְּדִינוֹת הַנַּ"ל. וְלֹא סָמוּךְ מַמָּשׁ, רַק שֶׁבְּעֵרֶךְ קוֹל הַצִּפּוֹר הוּא סָמוּךְ, כִּי יְכוֹלִים לִשְׁמֹעַ הַקּוֹל שֶׁל הַצִּפּוֹר בְּאוֹתוֹ הַמְּדִינָה, מִמָּקוֹם שֶׁעָמַד שָׁם,

וְעָשָׂה לוֹ קֵן. וְכֵן הִיא עָשְׂתָה לָהּ גַּם־כֵּן קֵן סָמוּךְ לַמְּדִינָה הַשְּׁנִיָּה (הַיְנוּ גַּם־כֵּן כַּנַּ"ל שֶׁהוּא סָמוּךְ מֵחֲמַת שֶׁיְּכוֹלִים לִשְׁמֹעַ שָׁם הַקּוֹל כַּנַּ"ל). וּכְשֶׁמַּגִּיעַ הַלַּיְלָה, אֲזַי אֵלּוּ הַזּוּג צִפֳּרִים מַתְחִילִים כָּל אֶחָד וְאַחַת לְיַלֵּל בְּקוֹל יְלָלָה גְּדוֹלָה מְאֹד, כִּי כָּל אֶחָד מְיַלֵּל עַל זוּגוֹ כַּנַּ"ל. וְזֶהוּ הַקּוֹל יְלָלָה שֶׁנִּשְׁמַע בְּאֵלּוּ שְׁתֵּי הַמְּדִינוֹת (אֲשֶׁר מֵחֲמַת אוֹתוֹ הַקּוֹל יְלָלָה כֻּלָּם מְיַלְּלִים מְאֹד וְאֵינָם יְכוֹלִים לִישֵׁן). אַךְ לֹא רָצוּ לְהַאֲמִין זֹאת, וְאָמְרוּ לוֹ: הֲתוֹלִיךְ אוֹתָנוּ לְשָׁם? וְאָמַר הֵן (אֲנִי יָכוֹל לְהוֹלִיךְ אֶתְכֶם לְשָׁם), אַךְ אֵין אַתֶּם יְכוֹלִים לָבוֹא לְשָׁם. כִּי כְּשֶׁתִּתְקָרְבוּ לְשָׁם לֹא תוּכְלוּ לִסְבֹּל אֶת קוֹל הַיְלָלָה. מֵאַחַר שֶׁגַּם כָּאן אֵין אַתֶּם יְכוֹלִים לִסְבֹּל וְאַתֶּם מֻכְרָחִים גַּם־כֵּן לְיַלֵּל כַּנַּ"ל, כְּשֶׁתַּגִּיעוּ לְשָׁם לֹא תוּכְלוּ לִסְבֹּל כְּלָל.

וּבַיּוֹם (אִי אֶפְשָׁר לָבוֹא לְשָׁם כִּי בַּיּוֹם) אִי אֶפְשָׁר לִסְבֹּל הַשִּׂמְחָה שֶׁיֵּשׁ שָׁם. כִּי בַּיּוֹם מִתְקַבְּצִים שָׁם צִפֳּרִים אֵצֶל כָּל אֶחָד וְאַחַת מֵהַזּוּג הַנַּ"ל, וְהֵם מְנַחֲמִים וּמְשַׂמְּחִים אֶת כָּל אֶחָד וְאַחַת מֵהַזּוּג הַנַּ"ל בִּשְׂמָחוֹת גְּדוֹלוֹת מְאֹד מְאֹד, וְאוֹמְרִים לָהֶם דִּבְרֵי תַּנְחוּמִין שֶׁעֲדַיִן אֶפְשָׁר שֶׁתִּמְצְאוּ זֶה אֶת זוֹ עַד שֶׁבַּיּוֹם אִי אֶפְשָׁר לִסְבֹּל אֶת גֹּדֶל הַשִּׂמְחָה שֶׁיֵּשׁ שָׁם. וְקוֹל הַצִּפֳּרִים שֶׁמְּשַׂמְּחִים אוֹתָם אֵינוֹ נִשְׁמָע לְמֵרָחוֹק רַק כְּשֶׁמַּגִּיעִים לְשָׁם. אֲבָל קוֹל הַזּוּג הַנַּ"ל שֶׁמְּיַלְּלִים בַּלַּיְלָה הוּא נִשְׁמָע לְמֵרָחוֹק. וְאִי אֶפְשָׁר לָבוֹא לְשָׁם מֵחֲמַת זֶה כַּנַּ"ל. אָמְרוּ לוֹ: (הַיְנוּ הַחֲכָמִים הַנַּ"ל אָמְרוּ לָזֶה שֶׁצִּוָּארוֹ עָקוּם) וְאַתָּה יָכוֹל לְתַקֵּן זֹאת? הֵשִׁיב: אֲנִי יָכוֹל לְתַקֵּן, כִּי אֲנִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת וּלְכַוֵּן כָּל הַקּוֹלוֹת שֶׁבָּעוֹלָם (הַיְנוּ שֶׁכָּל מִינֵי קוֹלוֹת שֶׁבָּעוֹלָם הוּא יָכוֹל לְהוֹצִיאָם בְּקוֹלוֹ וּלְכַוֵּן מַמָּשׁ כְּמוֹ אֵיזֶה קוֹל שֶׁיִּהְיֶה). גַּם אֲנִי יָכוֹל לְהַשְׁלִיךְ קוֹלוֹת. הַיְנוּ, כִּי אֲנִי יָכוֹל לְהַשְׁלִיךְ קוֹל, שֶׁבְּכָאן בַּמָּקוֹם שֶׁאֲנִי מוֹצִיא הַקּוֹל, לֹא יִהְיֶה נִשְׁמָע הַקּוֹל כְּלָל. רַק בְּרָחוֹק יִהְיֶה נִשְׁמָע שָׁם הַקּוֹל. וְעַל כֵּן אֲנִי יָכוֹל לְהַשְׁלִיךְ אֶת הַקּוֹל שֶׁל הַצִּפֳּרָה, שֶׁיַּגִּיעַ סָמוּךְ לְמָקוֹם הַצִּפּוֹר. וְכֵן לְהַשְׁלִיךְ קוֹל הַצִּפּוֹר שֶׁיַּגִּיעַ סָמוּךְ לְמָקוֹם הַצִּפֳּרָה, וּלְהַמְשִׁיכָם יַחַד עַל־יְדֵי־זֶה (וְעַל־יְדֵי־זֶה יִתְתַּקֵּן כָּל הַנַּ"ל).

אַךְ מִי יַאֲמִין זֹאת? וְהוֹלִיךְ אוֹתָם לְתוֹךְ אֵיזֶה יַעַר, וְשָׁמְעוּ כְּמוֹ אֶחָד שֶׁפּוֹתֵחַ אֶת הַדֶּלֶת, וְחוֹזֵר וְסוֹגְרוֹ וְנוֹעֲלוֹ בִּבְרִיחַ שֶׁקּוֹרִין (קְלַאמְקָא), וְנִשְׁמַע קוֹל הַהַכָּאָה שֶׁל (הַקְּלַאמְקָא), וּמוֹרֶה בְּקָנֵי שְׂרֵפָה שֶׁקּוֹרִין (בִּיקְס), וְשׁוֹלֵחַ אֶת הַכֶּלֶב לַחֲטֹף (אֶת הַדָּבָר שֶׁהָיָה מוֹרֶה), וְהַכֶּלֶב הָיָה מִתְחַבֵּט וְגוֹרֵר אֶת עַצְמוֹ בְּתוֹךְ הַשֶּׂלֶג (בְּלָשׁוֹן אַשְׁכְּנַז גִּיגְנַראזְניט אוּן שְׁנַייא). וְכָל זֶה שָׁמְעוּ אֵלּוּ הַחֲכָמִים וְהִסְתַּכְּלוּ וְלֹא רָאוּ דָּבָר. גַּם לֹא שָׁמְעוּ מִמֶּנּוּ (הַיְנוּ מִן זֶה שֶׁצִּוָּארוֹ עָקֹם) שׁוּם קוֹל כְּלָל (רַק שֶׁזֶּה שֶׁצִּוָּארוֹ עָקֹם הָיָה מַשְׁלִיךְ קוֹלוֹת כְּאֵלּוּ, וְעַל כֵּן שָׁמְעוּ אֵלּוּ הַקּוֹלוֹת. וּמִמֵּילָא רָאוּ שֶׁהוּא יָכוֹל לַעֲשׂוֹת כָּל הַקּוֹלוֹת וּלְכַוְּנָם מַמָּשׁ. וְגַם לְהַשְׁלִיךְ קוֹלוֹת. וְעַל כֵּן יוּכַל לְתַקֵּן אֶת כָּל הַנַּ"ל). (וְלֹא סִפֵּר יוֹתֵר בָּזֶה הָעִנְיָן וּמוּבָן שֶׁדִּלֵּג בְּכָאן). נִמְצָא שֶׁיֵּשׁ לִי הַסְכָּמָה מֵאוֹתוֹ הַמְּדִינָה שֶׁקּוֹלִי נִפְלָא מְאֹד, וַאֲנִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת כָּל

מִינֵי קוֹלוֹת שֶׁבָּעוֹלָם כַּנַ"ל. וְעַתָּה אֲנִי נוֹתֵן לָכֶם זֹאת בְּמַתָּנָה גְּמוּרָה לְדַרְשָׁה שֶׁתִּהְיוּ כָּמוֹנִי. וְנַעֲשָׂה שָׁם שִׂמְחָה גְּדוֹלָה וְחֶדְוָה רַבָּה מְאֹד.

בַּיּוֹם הַחֲמִישִׁי גַּם־כֵּן הָיוּ שְׂמֵחִים. וְזָכְרוּ הַזּוֹג אֶת הַבֶּעטְלֶיר שֶׁהָיָה לוֹ חֲטוֹטָרוֹת שֶׁקּוֹרִין הוֹקֶיר. וְהָיוּ מִתְגַּעְגְּעִים מְאֹד אֵיךְ לוֹקְחִים בְּכָאן אֶת אוֹתוֹ הַבֶּעטְלֶיר הַהוֹקֶיר, כִּי אִם הָיָה הוּא בְּכָאן הָיְתָה הַשִּׂמְחָה גְּדוֹלָה מְאֹד. וְהִנֵּה הוּא בָּא וְאָמַר הִנֵּנִי. הִנֵּה בָּאתִי עַל הַחֲתֻנָּה, וְנָפַל עֲלֵיהֶם וְחִבֵּק וְנִשֵּׁק אוֹתָם, וְאָמַר לָהֶם: בַּתְּחִלָּה בֵּרַכְתִּי אֶתְכֶם שֶׁתִּהְיוּ כָּמוֹנִי, וְעַתָּה אֲנִי נוֹתֵן לָכֶם בְּמַתָּנָה לַדְּרָשָׁה שֶׁתִּהְיוּ כָּמוֹנִי. וְאֵין אֲנִי בַּעַל חֲטוֹטָרוֹת (הַיְנוּ הוֹקֶיר) כְּלָל, רַק אַדְרַבָּא יֵשׁ לִי כְּתֵפַיִם כְּאֵלּוּ שְׁקוֹרִין (פְּלֵייצֶ'ס) שֶׁהֵם בְּחִינַת מֵעֶט מַחֲזִיק אֶת הַמְרֻבֶּה, וְיֵשׁ לִי הַסְכָּמָה עַל זֶה.

כִּי פַּעַם אֶחָד הָיָה שִׂיחָה וְסִפּוּר שֶׁהָיוּ אֲנָשִׁים מְפָאֲרִים עַצְמָם בִּבְחִינָה זוֹ, שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד הָיָה מִתְפָּאֵר שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּחִינָה זוֹ שֶׁל מֵעֶט מַחֲזִיק אֶת הַמְרֻבֶּה. וּמֵאֶחָד מֵהֶם הָיוּ מְחַיְכִים וְשׂוֹחֲקִים מִמֶּנּוּ, וְהַשְּׁאָר שֶׁהִתְפָּאֲרוּ בִּבְחִינָה זוֹ שֶׁל מֵעֶט מַחֲזִיק אֶת הַמְרֻבֶּה נִתְקַבְּלוּ דִּבְרֵיהֶם. אֲבָל בְּחִינַת מֵעֶט מַחֲזִיק אֶת הַמְרֻבֶּה שֶׁיֵּשׁ לִי הוּא גָּדוֹל מִכֻּלָּם. כִּי אֶחָד מֵהַנַּ"ל הִתְפָּאֵר שֶׁהַמֹּחַ שֶׁלּוֹ הוּא בְּחִינַת מֵעֶט מַחֲזִיק אֶת הַמְרֻבֶּה, כִּי הוּא נוֹשֵׂא בַּמֹּחַ שֶׁלּוֹ אֲלָפִים וּרְבָבוֹת אֲנָשִׁים עִם כָּל הַהִתְצְטָרְכוּת שֶׁלָּהֶם (וְכָל הַהַנְהָגוֹת שֶׁלָּהֶם), וְכָל הַהֲוָיוֹת וְהַתְּנוּעוֹת שֶׁלָּהֶם, הַכֹּל כַּאֲשֶׁר לַכֹּל הוּא נוֹשֵׂא בְּמֹחוֹ. וְעַל־כֵּן הוּא מוּעָט מַחֲזִיק אֶת הַמְרֻבֶּה, כִּי מֹחוֹ נוֹשֵׂא כָּל־כָּךְ אֲנָשִׁים עִם וְכוּ' כַּנַ"ל. וְשָׂחֲקוּ מִמֶּנּוּ, וְאָמְרוּ כִּי הָאֲנָשִׁים אֵינָם כְּלוּם וְהוּא אֵינוֹ כְּלוּם. וְנַעֲנָה אֶחָד וְאָמַר: אֲנִי רָאִיתִי מֵעֶט מַחֲזִיק אֶת הַמְרֻבֶּה כָּזֶה, כִּי פַּעַם אַחַת רָאִיתִי הַר שֶׁהָיָה מָנֹף עָלָיו הַרְבֵּה זֶבֶל וְטִנּוּף. וְהָיָה חִדּוּשׁ אֶצְלִי מֵהֵיכָן בָּא עַל הַר הַזֶּה כָּל־כָּךְ זֶבֶל וְטִנּוּף. וְהָיָה שָׁם אָדָם אֶחָד אֵצֶל אוֹתוֹ הָהָר, וְאָמַר: כָּל זֶה מִמֶּנִּי. כִּי אוֹתוֹ הָאָדָם הָיָה יוֹשֵׁב שָׁם אֵצֶל אוֹתוֹ הָהָר. וְהִשְׁלִיךְ שָׁם תָּמִיד עַל אוֹתוֹ הָהָר זֶבֶל וּפֶרֶשׁ שֶׁלּוֹ מֵאֲכִילָה וּשְׁתִיָּה שֶׁלּוֹ, וְטִנֵּף שָׁם. עַד שֶׁעַל יָדוֹ נִתְרַבֶּה הַזֶּבֶל וְהַטִּנּוּף שָׁם עַל אוֹתוֹ הָהָר. נִמְצָא שֶׁזֶּה הָאִישׁ הוּא מֵעֶט מַחֲזִיק אֶת הַמְרֻבֶּה, כִּי עַל יָדוֹ נִתְרַבֶּה הַזֶּבֶל כָּל־כָּךְ. (כֵּן הוּא בְּחִינַת מֵעֶט מַחֲזִיק אֶת הַמְרֻבֶּה שֶׁל הָאִישׁ הַנַּ"ל שֶׁהִתְפָּאֵר בְּמֹחוֹ שֶׁמַּחֲזִיק כַּמָּה אֲנָשִׁים כַּנַּ"ל).

וְאֶחָד הִתְפָּאֵר שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּחִינַת מֵעֶט מַחֲזִיק אֶת הַמְרֻבֶּה. כִּי יֵשׁ (לוֹ) חֲתִיכַת מִדִּינָה שֶׁהִיא מוֹצִיאָה פֵּרוֹת הַרְבֵּה. וְאַחַר־כָּךְ כְּשֶׁמְּחַשְּׁבִין אֶת הַפֵּרוֹת שֶׁהוֹצִיאָה הַמְּדִינָה, רוֹאִין שֶׁהַמְּדִינָה אֵינָהּ מַחֲזֶקֶת מָקוֹם כָּל־כָּךְ כְּמוֹ הַפֵּרוֹת, כִּי אֵין בָּהּ מָקוֹם כָּל־כָּךְ לְהַחֲזִיק כָּל־כָּךְ פֵּרוֹת. נִמְצָא שֶׁהִיא בְּחִינַת מֵעֶט מַחֲזִיק אֶת הַמְרֻבֶּה. וְהוּטְבוּ דְּבָרָיו. כִּי בֶּאֱמֶת בְּוַדַּאי הוּא בְּחִינַת מֵעֶט מַחֲזִיק אֶת הַמְרֻבֶּה.

וְאֶחָד אָמַר שֶׁיֵּשׁ (לוֹ) פַּרְדֵּס נִפְלָא מְאֹד שֶׁיֵּשׁ שָׁם פֵּרוֹת וְכוּ', וְנוֹסְעִים לְשָׁם כַּמָּה וְכַמָּה בְּנֵי אָדָם וּשְׁרָרוֹת, כִּי הוּא פַּרְדֵּס נָאֶה מְאֹד. וּבַקֵּיץ נוֹסְעִים לְשָׁם כַּמָּה בְּנֵי אָדָם וּשְׁרָרוֹת לְטַיֵּל שָׁם. וּבֶאֱמֶת אֵין בְּהַפַּרְדֵּס מָקוֹם כָּל־כָּךְ שֶׁיַּחֲזִיק כָּל־כָּךְ אֲנָשִׁים. וְעַל כֵּן הוּא מֵעָט מַחֲזִיק אֶת הַמְרַכָּבָה. וְהוּטְבוּ דְּבָרָיו גַּם־כֵּן.

וְאֶחָד אָמַר שֶׁהַדִּבּוּר שֶׁלּוֹ הוּא בְּחִינַת מֵעָט מַחֲזִיק אֶת הַמְרַכָּבָה. כִּי הוּא בַּעַל סוֹד (שֶׁקּוֹרִין סֶעקְרֶטֶיר) אֵצֶל מֶלֶךְ גָּדוֹל. וּבְאִין אֶצְלוֹ כַּמָּה וְכַמָּה בְּנֵי אָדָם, זֶה בָּא עִם שְׁבָחִים לְהַמֶּלֶךְ, וְזֶה בָּא עִם בַּקָּשׁוֹת וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה. וּבְוַדַּאי אִי אֶפְשָׁר לְהַמֶּלֶךְ לִשְׁמֹעַ אֶת כֻּלָּם. וַאֲנִי יָכוֹל לְקַבֵּץ אֶת כָּל דִּבְרֵיהֶם בְּתוֹךְ אֵיזֶה דִּבּוּרִים מֵעָטִים, וּלְסַפֵּר לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ אִלּוּ הַדִּבּוּרִים מֵעָטִים, וְיִהְיֶה כְּלוּל בָּהֶם כָּל הַשְּׁבָחִים וְהַבַּקָּשׁוֹת שֶׁלָּהֶם וְכָל דִּבְרֵיהֶם כֻּלָּם בְּתוֹךְ אֵיזֶה דִּבּוּרִים מֵעָטִים שֶׁלִּי. נִמְצָא שֶׁהַדִּבּוּר שֶׁלִּי הוּא מֵעָט מַחֲזִיק אֶת הַמְרַכָּבָה.

וְאֶחָד אָמַר שֶׁהַשְׁתִּיקָה שֶׁלּוֹ הִיא בְּחִינַת מֵעָט מַחֲזִיק אֶת הַמְרַכָּבָה. כִּי יֵשׁ עָלָיו מְקַטְרְגִים הַרְבֵּה וּבַעֲלֵי לָשׁוֹן הָרָע שֶׁמַּלְשִׁינִים עָלָיו הַרְבֵּה מְאֹד. וְכָל מַה שֶּׁמַּלְשִׁינִים וְדוֹבְרִים וּמְקַטְרְגִים עָלָיו בְּלָשׁוֹן הָרָע הַרְבֵּה, הוּא בִּשְׁתִיקָתוֹ מְתָרֵץ הַכֹּל עַל־יְדֵי מַה שֶּׁהוּא שׁוֹתֵק לְבַד (כִּי הוּא עוֹשֶׂה רַק אֵיזֶה שְׁתִיקָה וְהוּא תֵּרוּץ עַל הַכֹּל). נִמְצָא שֶׁשְּׁתִיקָתוֹ הוּא מֵעָט מַחֲזִיק אֶת הַמְרַכָּבָה.

וְאֶחָד אָמַר שֶׁהוּא בְּחִינַת מֵעָט מַחֲזִיק אֶת הַמְרַכָּבָה. כִּי יֵשׁ עָנִי אֶחָד וְהוּא סַגִּי נָהוֹר. וְהוּא (הַיְנוּ הֶעָנִי) גָּדוֹל מְאֹד, וְהוּא (הַיְנוּ זֶה שֶׁהִתְפָּאֵר וְסִפֵּר זֹאת) קָטָן לְגַמְרֵי, וּמוֹלִיךְ אוֹתוֹ. הַיְנוּ שֶׁזֶּה שֶׁהִתְפָּאֵר בָּזֶה הוּא קָטָן וּמוֹלִיךְ אֶת הֶעָנִי הַסַּגִּי נָהוֹר שֶׁהוּא גָּדוֹל מְאֹד. נִמְצָא שֶׁהוּא מֵעָט מַחֲזִיק אֶת הַמְרַכָּבָה, כִּי הַסַּגִּי נָהוֹר הָיָה יָכוֹל לְהַחֲלִיק וְהָיָה יָכוֹל לִפֹּל, וְהוּא מַחֲזִיק אוֹתוֹ עַל יְדֵי שֶׁמּוֹלִיכוֹ. וְעַל כֵּן הוּא מֵעָט מַחֲזִיק אֶת הַמְרַכָּבָה. כִּי הוּא קָטָן וּמַחֲזִיק אֶת הַסַּגִּי נָהוֹר הַגָּדוֹל כַּנַ"ל. וַאֲנִי (הַיְנוּ זֶה הַהוֹלֵךְ שְׁמַסַּפֵּר כָּל זֶה) הָיִיתִי גַּם־כֵּן שָׁם. וְאָמַרְתִּי: הָאֱמֶת הוּא שֶׁיֵּשׁ לָכֶם בְּחִינַת מֵעָט מַחֲזִיק אֶת הַמְרַכָּבָה וַאֲנִי יוֹדֵעַ כָּל מַה שֶּׁכְּוָנָתְכֶם בְּדִבְרֵיכֶם (הַיְנוּ שֶׁהוּא יוֹדֵעַ כַּוָּנַת כָּל הַנַּ"ל שֶׁהִתְפָּאֲרוּ בִּבְחִינַת מֵעָט מַחֲזִיק אֶת הַמְרַכָּבָה שֶׁלָּהֶם). וְזֶה הָאַחֲרוֹן שֶׁהִתְפָּאֵר שֶׁהוּא מוֹלִיךְ אֶת הַסַּגִּי נָהוֹר הַגָּדוֹל, הוּא גָּדוֹל מִכֻּלְּכֶם. אֲבָל אֲנִי לְמַעְלָה לְמַעְלָה מִכֻּלְּכֶם בִּכְלָל. כִּי זֶה שֶׁהִתְפָּאֵר שֶׁהוּא מוֹלִיךְ אֶת הַסַּגִּי נָהוֹר הַגָּדוֹל, כַּוָּנָתוֹ שֶׁהוּא מוֹלִיךְ אֶת גַּלְגַּל הַיָּרֵחַ, שֶׁהוּא בְּחִינַת סַגִּי נָהוֹר כִּי אֵין לָהּ אוֹר מֵעַצְמָהּ כְּלָל, וְלֵית לָהּ מִגַּרְמָהּ כְּלוּם. וְהוּא (הַיְנוּ זֶה שֶׁהִתְפָּאֵר בָּזֶה) מוֹלִיךְ אֶת הַיָּרֵחַ אַף־עַל־פִּי שֶׁהוּא קָטָן, וְגַלְגַּל הַיָּרֵחַ גָּדוֹל מְאֹד. וְהוּא קִיּוּם כָּל הָעוֹלָם, כִּי הָעוֹלָם צָרִיךְ אֶת הַיָּרֵחַ. נִמְצָא שֶׁהוּא בְּחִינַת מֵעָט מַחֲזִיק אֶת הַמְרַכָּבָה בֶּאֱמֶת. אֲבָל בְּחִינַת מֵעָט מַחֲזִיק אֶת הַמְרַכָּבָה שֶׁיֵּשׁ לִי הוּא לְמַעְלָה מִכֻּלָּם בִּכְלָל.

וְהָא רְאָיָה, כִּי פַּעַם אַחַת הָיוּ כַּת אַחַת שֶׁהָיוּ חוֹקְרִים: בַּאֲשֶׁר שֶׁכָּל חַיָּה יֵשׁ לָהּ צֶל מְיֻחָד, שֶׁבָּזֶה הַצֵּל דַּיְקָא הִיא רוֹצָה לָנוּחַ שָׁם. וְכֵן יֵשׁ צֵל מְיֻחָד לְכָל חַיָּה וְחַיָּה. כִּי כָּל חַיָּה וְחַיָּה בּוֹחֶרֶת לָהּ אֵיזֶה צֵל, וּבְאוֹתוֹ הַצֵּל דַּיְקָא הִיא רוֹצָה לִשְׁכֹּן שָׁם כְּפִי הַצֵּל הַמְיֻחָד לָהּ. וְכֵן יֵשׁ לְכָל עוֹף וְעוֹף עָנָף מְיֻחָד שֶׁבְּאוֹתוֹ הֶעָנָף דַּיְקָא הוּא רוֹצֶה לִשְׁכֹּן. וְעַל כֵּן חָקְרוּ אִם יְכוֹלִים לִמְצֹא אִילָן כָּזֶה, אֲשֶׁר בְּצִלּוֹ יִשְׁכְּנוּ כָּל הַחַיּוֹת. שֶׁכָּל הַחַיּוֹת יִהְיוּ בּוֹחֲרִים וְיִתְרַצּוּ לִשְׁכֹּן בְּצֵל אוֹתוֹ הָאִילָן, וְעַל עָנָפָיו (שֶׁל אוֹתוֹ הָאִילָן) יִשְׁכְּנוּ כָּל צִפֳּרֵי שָׁמַיִם. וְחָקְרוּ שֶׁנִּמְצָא אִילָן כָּזֶה, וְרָצוּ לֵילֵךְ לְשָׁם אֶל אוֹתוֹ הָאִילָן. כִּי הָעִנְיָן הַמַּפְלִא שֶׁיֵּשׁ שָׁם אֵצֶל אוֹתוֹ הָאִילָן אֵין לְשַׁעֵר. כִּי יֵשׁ שָׁם כָּל הָעוֹפוֹת וְכָל הַחַיּוֹת, וְשָׁם אֵין שׁוּם הֶזֵּק מִשּׁוּם חַיָּה. וְכָל הַחַיּוֹת וְכוּ' מְעֹרָבִים שָׁם, וְכֻלָּם מְשַׂחֲקִים שָׁם. וּבְוַדַּאי הוּא תַּעֲנוּג מֻפְלָג מְאֹד לִהְיוֹת שָׁם אֵצֶל אוֹתוֹ הָאִילָן. וְחָקְרוּ לְאֵיזֶה צַד צְרִיכִים לֵילֵךְ לָבוֹא אֶל אוֹתוֹ הָאִילָן. וְנָפַל מַחֲלֹקֶת בֵּינֵיהֶם עַל זֶה, וְלֹא הָיָה מַכְרִיעַ בֵּינֵיהֶם. כִּי זֶה אָמַר שֶׁצְּרִיכִים לֵילֵךְ לְצַד פְּלוֹנִי לְמִזְרָח, וְזֶה אָמַר לְמַעֲרָב, וְזֶה אָמַר לְכָאן וְזֶה לְכָאן וְכוּ', עַד שֶׁלֹּא הָיוּ יְכוֹלִים לְהַכְרִיעַ לְאֵיזֶה צַד צְרִיכִים לֵילֵךְ לָבוֹא אֶל אוֹתוֹ הָאִילָן.

וּבָא חָכָם אֶחָד וְאָמַר לָהֶם: לָמָּה אַתֶּם חוֹקְרִים בְּאֵיזֶה צַד לֵילֵךְ אֶל הָאִילָן, חִקְרוּ מִתְּחִלָּה מִי וְמִי הָאֲנָשִׁים שֶׁיְּכוֹלִים לָבוֹא אֶל אוֹתוֹ הָאִילָן. כִּי אֶל אוֹתוֹ הָאִילָן לָאו כָּל אָדָם יָכוֹל לָבוֹא אֲצְלוֹ, כִּי אִם מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ הַמִּדּוֹת שֶׁל הָאִילָן. כִּי זֶה הָאִילָן יֵשׁ לוֹ ג' שָׁרָשִׁים: שֹׁרֶשׁ אֶחָד הוּא אֱמוּנָה, וְהַשֵּׁנִי הוּא יִרְאָה, וְהַג' הוּא עֲנָיוּת. וֶאֱמֶת הוּא גּוּף הָאִילָן. וּמִשָּׁם יוֹצְאִים עֲנָפִים. וְעַל כֵּן אִי אֶפְשָׁר לָבוֹא אֶל הָאִילָן, כִּי אִם מִי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מִדּוֹת הַלָּלוּ הַנַּ"ל. וְאֵלּוּ הַכַּת הַנַּ"ל הָיָה בֵּינֵיהֶם אַחְדוּת גָּדוֹל מְאֹד, וְלֹא רָצוּ לְהִתְפָּרֵד זֶה מִזֶּה שֶׁקְּצָתָם יֵלְכוּ אֶל הָאִילָן וּקְצָתָם יִשָּׁאֲרוּ. כִּי לֹא הָיוּ כֻּלָּם רְאוּיִים לָבוֹא אֶל הָאִילָן, כִּי לֹא נִמְצָא בֵּינֵיהֶם כִּי אִם קְצָתָם שֶׁהָיוּ בָּהֶם מִדּוֹת הַנַּ"ל, אֲבָל הַשְּׁאָר לֹא הָיוּ בָּהֶם אֵלּוּ הַמִּדּוֹת. וְעַל כֵּן נִתְעַכְּבוּ כֻּלָּם, עַד שֶׁיִּהְיוּ יְגֵעִים וְטוֹרְחִים שְׁאָר אַנְשֵׁי הַכַּת הַנַּ"ל, עַד שֶׁיִּהְיוּ בָּהֶם גַּם־כֵּן הַמִּדּוֹת הַנַּ"ל, כְּדֵי שֶׁיִּהְיוּ כֻּלָּם רְאוּיִים לָבוֹא אֶל הָאִילָן. וְכֵן עָשׂוּ. וְיָגְעוּ וְטָרְחוּ עַד שֶׁבָּאוּ כֻּלָּם לְאֵלּוּ הַמִּדּוֹת הַנַּ"ל. וַאֲזַי, כְּשֶׁבָּאוּ כֻּלָּם לְאֵלּוּ הַמִּדּוֹת הַנַּ"ל, אֲזַי בָּאוּ כֻּלָּם עַל דַּעַת אַחַת, וְהִסְכִּימוּ כֻּלָּם עַל דֶּרֶךְ אַחַת לֵילֵךְ בְּאוֹתוֹ דֶּרֶךְ אֶל הָאִילָן הַנַּ"ל, וְהָלְכוּ כֻּלָּם.

וְהָלְכוּ אֵיזֶה זְמַן עַד שֶׁהָיוּ רוֹאִים (מֵרָחוֹק) אֶת הָאִילָן. וְהִסְתַּכְּלוּ וְרָאוּ, וְהִנֵּה אֵין הָאִילָן עוֹמֵד בְּמָקוֹם כְּלָל. כִּי אֵין לְהָאִילָן מָקוֹם כְּלָל. וּמֵאַחַר שֶׁאֵין לוֹ מָקוֹם אֵיךְ אֶפְשָׁר לָבוֹא אֵלָיו. וַאֲנִי (הַיְנוּ זֶה הַהוֹקֵיר) הָיִיתִי גַּם־כֵּן שָׁם עִמָּהֶם. וְאָמַרְתִּי לָהֶם אֲנִי יָכוֹל לְהָבִיא אֶתְכֶם אֶל הָאִילָן. כִּי זֶה הָאִילָן אֵין לוֹ מָקוֹם כְּלָל, כִּי הוּא לְמַעְלָה מֵהַמָּקוֹם לְגַמְרֵי, וּבְחִינַת מֵעָט מַחֲזִיק אֶת הַמְרֻבֶּה הוּא עָדַיִן בַּמָּקוֹם. כִּי עַל כָּל פָּנִים יֵשׁ לוֹ מָקוֹם מֵעָט רַק שֶׁהוּא

מֵעַט מַחֲזִיק אֶת הַמְרֻבֶּה. אֲבָל עֲדַיִן יֵשׁ לוֹ מָקוֹם מֵעַט עַל כָּל פָּנִים, וּבְחִינַת מֵעַט מַחֲזִיק אֶת הַמְרֻבֶּה שֶׁיֵּשׁ לִי (הַיְנוּ לְבַעַל הַחֲטוֹטָרוֹת) הִיא בְּחִינַת סוֹף הַמָּקוֹם לְגַמְרֵי, שֶׁמִּשָּׁם וּלְמַעְלָה אֵין מָקוֹם כְּלָל. עַל כֵּן אֲנִי יָכוֹל לִשְׁאֹל אֶת כֻּלְּכֶם אֶל הָאֵילָן שֶׁהוּא לְמַעְלָה מֵהַמָּקוֹם לְגַמְרֵי. (כִּי זֶה בַּעַל הַחֲטוֹטָרוֹת הוּא כְּמוֹ בְּחִינַת מְמֻצָּע בֵּין הַמָּקוֹם וּבֵין לְמַעְלָה מִן הַמָּקוֹם לְגַמְרֵי. כִּי יֵשׁ לוֹ בְּחִינָה עֶלְיוֹנָה שֶׁל בְּחִינַת מֵעַט מַחֲזִיק אֶת הַמְרֻבֶּה, שֶׁהִיא בְּחִינַת סוֹף הַמָּקוֹם מַמָּשׁ, שֶׁמִּשָּׁם וְהָלְאָה אֵין נִמְצָא תֵּבֵל מָקוֹם כְּלָל. כִּי מִשָּׁם וּלְמַעְלָה הִיא בְּחִינַת לְמַעְלָה מִן הַמָּקוֹם לְגַמְרֵי. וְעַל כֵּן הוּא יָכוֹל לִשְׁאֹל אוֹתָם מִתּוֹךְ הַמָּקוֹם לִבְחִינַת לְמַעְלָה מִן הַמָּקוֹם. וְהָבֵן) וְלָקַחְתִּי אוֹתָם, וְנָשָׂאתִי אוֹתָם לְשָׁם אֶל הָאִילָן הַנַּ"ל.

נִמְצָא שֶׁיֵּשׁ לִי הַסְכָּמָה מֵהַנַּ"ל, שֶׁיֵּשׁ לִי בְּחִינָה עֶלְיוֹנָה שֶׁל מֵעַט מַחֲזִיק אֶת הַמְרֻבֶּה (בַּשְּׁבִיל זֶה הָיָה נִדְמֶה כְּבַעַל חֲטוֹטָרוֹת, כִּי הוּא נוֹשֵׂא עָלָיו הַרְבֵּה, כִּי הוּא בְּחִינַת מוּעָט מַחֲזִיק אֶת הַמְרֻבֶּה כַּנַּ"ל). וְעַתָּה אֲנִי נוֹתֵן לָכֶם זֹאת בְּמַתָּנָה שֶׁתִּהְיוּ כָּמוֹנִי. וְנַעֲשֶׂה שָׁם שִׂמְחָה גְּדוֹלָה וְחֶדְוָה רַבָּה מְאֹד.

בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי הָיוּ גַּם־כֵּן שְׂמֵחִים. וְהָיוּ מִתְגַּעְגְּעִים אֵיךְ לוֹקְחִין בְּכָאן אֶת אוֹתוֹ שֶׁהָיָה בְּלֹא יָדַיִם. וְהִנֵּה הוּא בָּא וְאָמַר הִנֵּנִי. הִנֵּה בָּאתִי אֲצָלְכֶם עַל הַחֲתֻנָּה. וְאָמַר לָהֶם גַּם־כֵּן כַּנַּ"ל וְנָשַׁק אוֹתָם וְאָמַר לָהֶם: (אַתֶּם סְבוּרִים שֶׁאֲנִי בַּעַל מוּם בְּיָדַי), אֵין אֲנִי בַּעַל מוּם כְּלָל עַל יָדַי. רַק בֶּאֱמֶת יֵשׁ לִי כֹּחַ בְּיָדַי, רַק שֶׁאֵין אֲנִי מִשְׁתַּמֵּשׁ עִם הַכֹּחַ שֶׁבְּיָדַי בָּזֶה הָעוֹלָם. כִּי אֲנִי צָרִיךְ אֶת הַכֹּחַ לְעִנְיָן אַחֵר. וְיֵשׁ לִי הַסְכָּמָה עַל זֶה מִן הַמִּבְצָר שֶׁקּוֹרִין (שְׁלָאס) שֶׁל מַיִם (פּוּן דֶּעם וַאשֶׁיריקֶן שְׁלָאס).

כִּי פַּעַם אֶחָד יָשְׁבְנוּ יַחַד אֵיזֶה אֲנָשִׁים, וְהָיָה כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִתְפָּאֵר בַּכֹּחַ שֶׁבְּיָדָיו. זֶה הִתְפָּאֵר שֶׁיֵּשׁ לוֹ גְּבוּרָה זוֹ בְּיָדָיו, וְזֶה הִתְפָּאֵר שֶׁיֵּשׁ לוֹ גְּבוּרָה פְּלוֹנִית בְּיָדָיו. וְכֵן כָּל אֶחָד הִתְפָּאֵר בַּגְּבוּרָה שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּיָדָיו. (הַיְנוּ) כִּי אֶחָד הָיָה מִתְפָּאֵר שֶׁיֵּשׁ לוֹ כֹּחַ וּגְבוּרָה כָּזוֹ בְּיָדָיו, שֶׁכְּשֶׁהוּא מוֹרֶה חֵץ הוּא יָכוֹל לַחֲזֹר וּלְמַשְׁכָּהּ אֲלָיו. כִּי יֵשׁ לוֹ כֹּחַ כָּזֶה בְּיָדָיו, שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁהוֹרָה כְּבָר הַחֵץ, עֲדַיִן יָכוֹל לְהַחֲזִירָהּ לַחֲזֹר וּלְמַשְׁכָּהּ אֲלָיו. וְשָׁאַלְתִּי אוֹתוֹ: אֵיזֶה חֵץ אַתָּה יָכוֹל לְהַחֲזִיר? כִּי יֵשׁ עֲשָׂרָה מִינֵי חִצִּים, כִּי יֵשׁ עֲשָׂרָה מִינֵי סַמִּים. הַיְנוּ כִּי כְּשֶׁרוֹצִין לִירוֹת חֵץ מוֹשְׁחִין אוֹתָהּ בְּאֵיזֶה סַם. וְיֵשׁ עֲשָׂרָה מִינֵי סַמִּים. שֶׁכְּשֶׁמּוֹשְׁחִין אוֹתָהּ בְּסַם זֶה, הִיא מַזֶּקֶת כָּךְ, וּכְשֶׁמּוֹשְׁחִין בְּסַם שֵׁנִי, הִיא מַזֶּקֶת יוֹתֵר, וְכֵן יֵשׁ עֲשָׂרָה מִינֵי סַמִּים, שֶׁכָּל אֶחָד גָּרוּעַ יוֹתֵר (הַיְנוּ שֶׁמַּזִּיק יוֹתֵר). וְזֶהוּ בְּעַצְמוֹ עֲשָׂרָה מִינֵי חִצִּים. כִּי הַחִצִּים הֵן מִין אֶחָד, רַק מֻחְלָפִים שְׁנוּי הַסַּמִּים שֶׁמּוֹשְׁחִין אֶת הַחֵץ בָּהֶם, שֶׁהֵם עֲשָׂרָה מִינִים כַּנַּ"ל, עַל כֵּן נִקְרָאִים עֲשָׂרָה מִינֵי חִצִּים. וְעַל כֵּן שָׁאַל אוֹתוֹ אֵיזֶה מִן חֵץ אַתָּה יָכוֹל לְהַחֲזִיר. גַּם שָׁאַל אוֹתוֹ אִם קוֹדֶם שֶׁהִגִּיעַ הַחֵץ לְאוֹתוֹ שֶׁזָּרָקָהּ לוֹ, הוּא יָכוֹל לְהַחֲזִירָהּ, וְאִם גַּם אַחַר שֶׁהִגִּיעַ הַחֵץ עֲדַיִן

יָכוֹל לְהַחֲזִירָהּ. וְעַל זֶה הֵשִׁיב: אֲפִלּוּ כְּשֶׁהִגִּיעַ הַחֵץ, עֲדַיִן יָכוֹל לְהַחֲזִירָהּ. אַךְ אֵיזֶה מִין חֵץ הוּא יָכוֹל לְהַחֲזִיר וְכוּ' כַּנַּ"ל, הֵשִׁיב: מִין חֵץ פְּלוֹנִי הוּא יָכוֹל לְהַחֲזִיר. אָמַרְתִּי לוֹ: (הַיְנוּ זֶה שֶׁהוּא בְּלֹא יָדַיִם שֶׁמְּסַפֵּר כָּל זֶה, אָמַר לָזֶה שֶׁהִתְפָּאֵר בְּעִנְיַן הַחֵץ כַּנַּ"ל) אִם־כֵּן, אֵין אַתָּה יָכוֹל לְרַפְּאוֹת אֶת הַבַּת מַלְכָּה, מֵאַחַר שֶׁאֵין אַתָּה יָכוֹל לַחֲזֹר וְלִמְשֹׁךְ כִּי אִם מִין חֵץ אֶחָד. עַל כֵּן אֵין אַתָּה יָכוֹל לְרַפְּאוֹת אֶת הַבַּת מַלְכָּה.

אֶחָד הָיָה מִתְפָּאֵר שֶׁיֵּשׁ לוֹ כֹּחַ כָּזֶה בְּיָדָיו. שֶׁאֲצָל מִי שֶׁהוּא לוֹקֵחַ וּמְקַבֵּל מִמֶּנּוּ, הוּא נוֹתֵן לוֹ. (פֵּרוּשׁ שֶׁבָּזֶה בְּעַצְמוֹ שֶׁהוּא לוֹקֵחַ וּמְקַבֵּל בָּזֶה הוּא נוֹתֵן כִּי קַבָּלָתוֹ הִיא נְתִינָה) וּמִמֵּילָא הוּא בַּעַל צְדָקָה. וְשָׁאַלְתִּי אוֹתוֹ אֵיזֶה צְדָקָה אַתָּה נוֹתֵן (כִּי יֵשׁ עֲשָׂרָה מִינֵי צְדָקָה). הֵשִׁיב שֶׁהוּא נוֹתֵן מַעֲשֵׂר. אָמַרְתִּי לוֹ: אִם־כֵּן אֵין אַתָּה יָכוֹל לְרַפְּאוֹת אֶת הַבַּת מַלְכָּה, כִּי אֵין אַתָּה יָכוֹל כְּלָל לָבוֹא לִמְקוֹמָהּ. כִּי אֵין אַתָּה יָכוֹל לִכָּנֵס כִּי אִם בְּחוֹמָה אַחַת (בַּמָּקוֹם שֶׁהִיא יוֹשֶׁבֶת שָׁם). וְעַל כֵּן אֵינְךָ יָכוֹל לָבוֹא לִמְקוֹמָהּ.

אֶחָד הִתְפָּאֵר שֶׁיֵּשׁ לוֹ כֹּחַ כָּזֶה בְּיָדָיו. כִּי יֵשׁ מְמֻנִּים בָּעוֹלָם, וְכָל אֶחָד צָרִיךְ חָכְמָה וְיֵשׁ לוֹ כֹּחַ בְּיָדָיו, שֶׁעַל־יְדֵי יָדָיו הוּא יָכוֹל לִתֵּן לָהֶם חָכְמָה, עַל־יְדֵי שֶׁמַּסְמִיךְ אוֹתָם בְּיָדָיו. שָׁאַלְתִּי אוֹתוֹ אֵיזֶה חָכְמָה אַתָּה יָכוֹל לִתֵּן בְּיָדֶיךָ? כִּי יֵשׁ עֲשָׂרָה קַבִּין חָכְמָה. הֵשִׁיב חָכְמָה פְּלוֹנִית. אָמַרְתִּי לוֹ: אִם־כֵּן, אֵין אַתָּה יָכוֹל לְרַפְּאוֹת אֶת הַבַּת מַלְכָּה. כִּי אֵין אַתָּה יָכוֹל לֵידַע הַדֹּפֶק שֶׁלָּהּ, כִּי אֵינְךָ יָכוֹל לֵידַע כִּי אִם דֹּפֶק אֶחָד. כִּי יֵשׁ יוּד מִינֵי דְּפִיקִין (וְאַתָּה אֵינְךָ יָכוֹל לֵידַע כִּי אִם דֹּפֶק אֶחָד). (מֵאַחַר שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לִתֵּן בְּיָדָיו רַק חָכְמָה אַחַת).

אֶחָד הִתְפָּאֵר שֶׁיֵּשׁ לוֹ כֹּחַ כָּזֶה בְּיָדָיו, שֶׁכְּשֶׁיֵּשׁ רוּחַ סְעָרָה הוּא יָכוֹל לְעַכְּבוֹ בְּיָדָיו, וְלַעֲשׂוֹת בְּיָדָיו לְרוּחַ מִשְׁקָל, שֶׁיִּהְיֶה הָרוּחַ בְּמִשְׁקָל כָּרָאוּי. שָׁאַלְתִּי אוֹתוֹ: אֵיזֶה רוּחַ אַתָּה יָכוֹל לֶאֱחֹז בְּיָדֶיךָ? כִּי יֵשׁ עֲשָׂרָה מִינֵי רוּחוֹת. הֵשִׁיב רוּחַ פְּלוֹנִי. אָמַרְתִּי לוֹ: אִם־כֵּן אֵין אַתָּה יָכוֹל לְרַפְּאוֹת אֶת הַבַּת מַלְכָּה. כִּי אֵינְךָ יָכוֹל לְנַגֵּן לְפָנֶיהָ כִּי אִם נִגּוּן אֶחָד. כִּי יֵשׁ יוּד מִינֵי נְגִינָה, וְהַנְּגִינָה הוּא הָרְפוּאָה שֶׁלָּהּ, וְאַתָּה אֵינְךָ יָכוֹל לְנַגֵּן כִּי אִם נִגּוּן אֶחָד מֵיוּד הַנַּ"ל. עָנוּ וְאָמְרוּ הֵם, מַהוּ הַיְכֹלֶת שֶׁלְּךָ? הֵשִׁיב: אֲנִי יָכוֹל מַה שֶּׁאֵין אַתֶּם יְכוֹלִים. הַיְנוּ, כָּל הַט' חֲלָקִים הַנַּ"ל (מִכָּל הַנַּ"ל) שֶׁאֵין אַתֶּם יְכוֹלִים, אֲנִי יָכוֹל הַכֹּל.

כִּי יֵשׁ מַעֲשֶׂה. כִּי פַּעַם אַחַת חָשַׁק מֶלֶךְ אֶחָד בְּבַת מַלְכָּה, וְהִשְׁתַּדֵּל בְּתַחְבּוּלוֹת לִתְפְּסָהּ, עַד אֲשֶׁר עָלְתָה בְּיָדוֹ וּתְפָסָהּ. פַּעַם אַחַת חָלַם לוֹ לְאוֹתוֹ הַמֶּלֶךְ, שֶׁהִיא עָמְדָה עָלָיו וְהָרְגָה אוֹתוֹ. וְהֶקִיץ וְנִכְנַס הַחֲלוֹם בְּלִבּוֹ. וְקָרָא לְכָל פּוֹתְרֵי חֲלוֹמוֹת וּפָתְרוּ לוֹ כִּפְשׁוּטוֹ, שֶׁיִּתְקַיֵּם הַחֲלוֹם כִּפְשׁוּטוֹ, שֶׁהִיא תַּהֲרֹג אוֹתוֹ. וְלֹא יָכֹל הַמֶּלֶךְ לְתֵת עֵצָה לְנַפְשׁוֹ, מַה לַּעֲשׂוֹת לָהּ. יַהֲרֹג אוֹתָהּ, צַר לוֹ. יְשַׁלְּחֶהָ מֵעַל פָּנָיו, זֶה חָרָה לוֹ. כִּי אִישׁ אַחֵר יִקָּחֶנָּה, וְזֶה חָרָה לוֹ מְאֹד. כִּי הוּא הִשְׁתַּדֵּל אֲחֲרֶיהָ כָּל־כָּךְ, וְעַתָּה תָּבוֹא לְיַד אַחֵר. וְגַם אִם יְשַׁלְּחֶהָ, וְתָבוֹא לְיַד אַחֵר,

עַתָּה בְּוַדַּאי יָכוֹל לְהִתְקַיֵּם הַחֲלוֹם שֶׁהִיא תַּהֲרֹג אוֹתוֹ, מֵאַחַר שֶׁהִיא אֵצֶל אַחֵר. יַחֲזִיקָהּ אֶצְלוֹ הוּא מִתְיָרֵא מֵחֲמַת הַחֲלוֹם כַּנַּ"ל. וְלֹא יָדַע הַמֶּלֶךְ מַה לַּעֲשׂוֹת לָהּ. בֵּין כָּךְ נִתְקַלְקֵל הָאַהֲבָה שֶׁלָּהּ אֶצְלוֹ קְצָת קְצָת מֵחֲמַת הַחֲלוֹם, וּבְכָל פַּעַם נִתְקַלְקֵל יוֹתֵר וְיוֹתֵר. וְכֵן הִיא גַּם הִיא נִתְקַלְקֵל גַּם־כֵּן הָאַהֲבָה אֶצְלָהּ בְּכָל פַּעַם יוֹתֵר וְיוֹתֵר עַד שֶׁנַּעֲשָׂה אֶצְלָהּ שִׂנְאָה עָלָיו, וּבָרְחָה מִפָּנָיו.

וְשָׁלַח הַמֶּלֶךְ אַחֲרֶיהָ לְבַקְּשָׁהּ. וּבָאוּ וְהִגִּידוּ לוֹ שֶׁהִיא נִמְצֵאת אֵצֶל הַמִּבְצָר שֶׁל מַיִם. כִּי יֵשׁ מִבְצָר שֶׁל מַיִם. וְשָׁם הֵם יוּד חוֹמוֹת זוֹ לִפְנִים מִזּוֹ, וְכֻלָּן שֶׁל מַיִם. וְגַם הַקַּרְקַע שֶׁהוֹלְכִין עָלֶיהָ שָׁם בְּתוֹךְ הַמִּבְצָר הִיא גַּם־כֵּן שֶׁל מַיִם. וְכֵן יֵשׁ שָׁם אֵילָנוֹת וּפֵרוֹת, הַכֹּל שֶׁל מַיִם. וְיֹפִי הַמִּבְצָר וְגֹדֶל הַחִדּוּשׁ שֶׁל זֶה הַמִּבְצָר אֵין צֹרֶךְ לְסַפֵּר. כִּי בְּוַדַּאי הוּא חִדּוּשׁ נִפְלָא מְאֹד, מֵאַחַר שֶׁהוּא מִבְצָר שֶׁל מַיִם. וְלָכְנֹס בְּתוֹךְ זֶה הַמִּבְצָר אִי אֶפְשָׁר. כִּי יִהְיֶה נִטְבָּע בַּמַּיִם מִי שֶׁיִּכְנֹס בּוֹ, מֵאַחַר שֶׁהוּא כֻּלּוֹ שֶׁל מַיִם.

וְהַבַּת מַלְכָּה הַנַּ"ל כְּשֶׁבָּרְחָה בָּאתָה עַד אוֹתוֹ הַמִּבְצָר. וְהָיְתָה הוֹלֶכֶת שָׁם סְבִיב אוֹתוֹ הַמִּבְצָר שֶׁל מַיִם. וְהִגִּידוּ לַמֶּלֶךְ שֶׁהִיא הוֹלֶכֶת שָׁם סָבִיב אוֹתוֹ הַמִּבְצָר כַּנַּ"ל. וְהָלַךְ הַמֶּלֶךְ וְחֵילוֹ לְתָפְסָהּ. כְּשֶׁרָאָתָה זֹאת הַבַּת מַלְכָּה, יִשְׁבָּה עַצְמָהּ שֶׁתָּרוּץ לְתוֹךְ הַמִּבְצָר. כִּי הִיא רוֹצָה יוֹתֵר לִטְבֹּעַ בַּמַּיִם מִשֶּׁיִּתְפְּסוֹ אוֹתָהּ הַמֶּלֶךְ וְתִהְיֶה אֶצְלוֹ. וְגַם אוּלַי אַף־עַל־פִּי־כֵן תִּנָּצֵל וְתוּכַל לִכָּנֹס לְתוֹךְ הַמִּבְצָר שֶׁל מַיִם הַנַּ"ל. כְּשֶׁרָאָה הַמֶּלֶךְ כֵּךְ שֶׁהִיא בּוֹרַחַת אֶל הַמַּיִם, אָמַר מֵאַחַר שֶׁהוּא כֵּן, עַל כֵּן צִוָּה לִירוֹת אוֹתָהּ. וְאִם תָּמוּת תָּמוּת. וְהָיוּ מוֹרִים אוֹתָהּ, וְהִגִּיעוּ אֵלֶיהָ כָּל הָעֲשָׂרָה מִינֵי חִצִּים שֶׁמְּשׁוּחִים בַּעֲשָׂרָה מִינֵי סַמִּים כַּנַּ"ל. וְהִיא בָּרְחָה לְתוֹךְ הַמִּבְצָר הַנַּ"ל, וְנִכְנְסָה לְתוֹכוֹ. וְעָבְרָה דֶּרֶךְ הַשְּׁעָרִים שֶׁל הַחוֹמוֹת שֶׁל מַיִם. כִּי יֵשׁ שָׁם שְׁעָרִים בְּאֵלּוּ הַחוֹמוֹת שֶׁל מַיִם הַנַּ"ל. וְהִיא עָבְרָה וְנִכְנְסָה לְתוֹךְ כָּל הָעֲשָׂרָה חוֹמוֹת שֶׁל הַמִּבְצָר שֶׁל מַיִם, עַד שֶׁבָּאתָה לִפְנִים, וְנָפְלָה שָׁם וְנִשְׁאֲרָה חֲלָשׁוּת. וַאֲנִי רוֹפֵא אוֹתָהּ (הַיְנוּ זֶה שֶׁהוּא בְּלֹא יָדַיִם הַנַּ"ל).

כִּי מִי שֶׁאֵין בְּיָדוֹ כָּל הָעֲשָׂרָה מִינֵי צְדָקוֹת הַנַּ"ל, אֵינוֹ יָכוֹל לִכָּנֹס לְתוֹךְ כָּל הָעֲשָׂרָה חוֹמוֹת הַנַּ"ל, כִּי יִטְבַּע שָׁם בַּמַּיִם. וְהַמֶּלֶךְ וְחֵילוֹ הַנַּ"ל רָדְפוּ אַחֲרֶיהָ וְנִטְבְּעוּ בַּמַּיִם. וַאֲנִי יָכוֹל לִכָּנֹס לְתוֹךְ כָּל הָעֲשָׂרָה חוֹמוֹת שֶׁל מַיִם הַנַּ"ל. וְאֵלּוּ הַחוֹמוֹת שֶׁל מַיִם, הֵם גַּלֵּי הַיָּם שֶׁעָמְדוּ כְּחוֹמָה. וְהָרוּחוֹת הֵם מַעֲמִידִים גַּלֵּי הַיָּם וּמְנַשְּׁאִין אוֹתָם. וְאֵלּוּ הַגַּלִּים שֶׁהֵם הָעֲשָׂרָה חוֹמוֹת הַנַּ"ל, הֵם עוֹמְדִים תָּמִיד שָׁם, אַךְ הָרוּחוֹת הֵם הַמַּעֲמִידִין וּמְנַשְּׁאִין אֶת הַגַּלִּים. וַאֲנִי יָכוֹל לִכָּנֹס לְתוֹךְ כָּל הָעֲשָׂרָה חוֹמוֹת כַּנַּ"ל. וַאֲנִי יָכוֹל לַחֲזֹר וְלִמְשֹׁךְ מִמֶּנָּה, הַיְנוּ מִן הַבַּת מַלְכָּה הַנַּ"ל, כָּל הָעֲשָׂרָה מִינֵי חִצִּים. וַאֲנִי יוֹדֵעַ כָּל הָיוּד מִינֵי דְּפִיקִין עַל יְדֵי הָיוּד אֶצְבָּעוֹת. כִּי בְּכָל אֶצְבַּע וְאֶצְבַּע מֵעֲשָׂרָה אֶצְבָּעוֹת, יוֹדְעִין דֹּפֶק מְיֻחָד מֵיוּד מִינֵי דְּפִיקִין. וַאֲנִי יָכוֹל

לְרַפְּאוֹת אוֹתָהּ עַל יְדֵי כָּל הֱיוּד מִינֵי נְגִינָה. וְעַל כֵּן אֲנִי רוֹפֵא אוֹתָהּ. נִמְצָא שֶׁיֵּשׁ לִי כֹּחַ כָּזֶה בְּיָדַי כַּנַ"ל. וְעַתָּה אֲנִי נוֹתֵן לָכֶם זֹאת בְּמַתָּנָה. וְנַעֲשָׂה שָׁם שִׂמְחָה גְּדוֹלָה וְחֶדְוָה רַבָּה מְאֹד. זֹאת הַמַּעֲשֶׂה קְשֶׁה לִי מְאֹד לִסְפֹּר, אַךְ מֵאַחַר שֶׁהִתְחַלְתִּי לְסַפְּרָהּ אֲנִי מֻכְרָח לְגָמְרָהּ. בְּזֹאת הַמַּעֲשֶׂה, אֵין שׁוּם תֹּבָה שֶׁלֹּא יִהְיֶה בָּהּ כַּוָּנָה. וּמִי שֶׁבָּקִי בִּסְפָרִים יוּכַל לְהָבִין קְצָת רְמָזִים. וְהִנֵּה עִנְיַן הַחִצִּים הַנַּ"ל, שֶׁיֵּשׁ לוֹ כֹּחַ בְּהַיָּדִים לְהַחֲזִיר הַחִצִּים כַּנַ"ל, זֶה בְּחִינַת (דברים לב): "וְתֹאחֵז בְּמִשְׁפָּט יָדִי". וּכְמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ"י "בָּשָׂר וָדָם זוֹרֵק חֵץ, וְאֵינוֹ יָכוֹל לְהַחֲזִירָהּ, וְהַקְּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא זוֹרֵק חֵץ וּמַחֲזִירָהּ". וּבְחִינַת הַצִּדְקָה הַנַּ"ל שֶׁהִיא כְּנֶגֶד הַחוֹמוֹת שֶׁל מַיִם שֶׁהֵם גַּלֵּי הַיָּם, זֶה בְּחִינַת (ישעיה מח): "וְצִדְקָתְךָ כְּגַלֵּי הַיָּם". וְהָרוּחַ הַנַּ"ל שֶׁיָּכוֹל לֶאֱחֹז בְּיָדָיו, זֶה בְּחִינַת (משלי ל): "מִי אָסַף רוּחַ בְּחָפְנָיו". (שֶׁזֶּה בְּחִינַת נְגִינָה כַּמְבֹאָר בְּמָקוֹם אַחֵר) (עין לקוטי מוהר"ן סימן נד). וְיוּד מִינֵי נְגִינָה וְיוּד מִינֵי דְּפִיקִין זֶה מְבֹאָר כְּבָר (וְעַיֵּן בְּלִקּוּטֵי תִּנְיָנָא בְּדַף ל"ב ע"א(סימן כד. כָּל זֶה שָׁמַעְנוּ בְּפֵרוּשׁ. אַךְ מִי וּמָה וְאֵימַת, זֶה עָמֹק עָמֹק. הֵינוּ שֶׁגּוּף עִנְיַן הַמַּעֲשֶׂה מִי הֵם כָּל הַנַּ"ל וּמַה הוּא וְאֵימַת הָיָה כָּל הַנַּ"ל זֶה עָמֹק מִלְּהַשִּׂיג.

גַּמַר הַמַּעֲשֶׂה, הֵינוּ מַה שֶּׁהָיָה בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, הֵינוּ עִנְיַן הַבֶּעטְלֶיר שֶׁהָיָה בְּלֹא רַגְלַיִם, וְגַם סִיּוּם הַתְּחָלַת הַמַּעֲשֶׂה מֵעִנְיַן הַמֶּלֶךְ הַנַּ"ל, לֹא זָכִינוּ לִשְׁמֹעַ. וְאָמַר שֶׁלֹּא יְסַפְּרֶהּ עוֹד. וְהוּא הֶפְסֵד גָּדוֹל, כִּי לֹא נִזְכֶּה לִשְׁמֹעַ עוֹד עַד שֶׁיָּבוֹא מָשִׁיחַ בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן.

גַּם אָמַר: אִלּוּ לֹא יָדַעְתִּי שׁוּם עִנְיָן אַחֵר, כִּי אִם זֹאת הַמַּעֲשֶׂה, הָיָה גַּם־כֵּן חִדּוּשׁ גָּדוֹל מְאֹד. כְּבָר אָמַר בְּפֵרוּשׁ. כִּי זֹאת הַמַּעֲשֶׂה הִיא חִדּוּשׁ נִפְלָא מְאֹד, וְיֵשׁ בָּהּ מוּסָר הַרְבֵּה מְאֹד, וְתוֹרָה הַרְבֵּה, כִּי יֵשׁ בָּהּ כַּמָּה תּוֹרוֹת. גַּם מְדַבֶּרֶת מֵהַרְבֵּה צַדִּיקִים קַדְמוֹנִים, מִדָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם. כִּי דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם עָמַד בְּקִצֵּה הָאָרֶץ וְצָעַק אֶל הַמַּעְיָן הַיּוֹצֵא מִן הָאֶבֶן שֶׁעַל הָהָר, כַּנַ"ל. כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תהלים סא): "מִקְּצֵה הָאָרֶץ אֵלֶיךָ אֶקְרָא, בַּעֲטֹף לִבִּי בְּצוּר יָרוּם מִמֶּנִּי תַנְחֵנִי". (כָּל זֶה שָׁמַעְנוּ מִפִּיו בְּפֵרוּשׁ. וְהַמּוּבָן מִדְּבָרָיו, כִּי דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם הוּא בְּחִינַת לֵב כַּמּוּבָא. וְעָלָיו מֹרֶמָז בְּמַעֲשֶׂה עִנְיַן הַלֵּב שֶׁל הָעוֹלָם שֶׁעוֹמֵד בְּקִצֵּה הָאָרֶץ כְּנֶגֶד הַמַּעְיָן וְצוֹעֵק וּמִשְׁתּוֹקֵק אֵלָיו תָּמִיד וְכוּ'. וַעֲדַיִן הַדְּבָרִים סְתוּמִים. אַשְׁרֵי מִי שֶׁיִּזְכֶּה לְהַשִּׂיג סוֹדוֹת הַמַּעֲשֶׂה):

עִנְיַן דָּוִד הַמֶּלֶךְ וְהַמִּקְרָא הַנַּ"ל "מִקְּצֵה הָאָרֶץ" שֶׁמֹּרֶמֶז בְּהַמַּעֲשֶׂה, זֶה שַׁיָּךְ לְיוֹם שְׁלִישִׁי. כִּי שָׁם מְדֻבָּר מֵעִנְיַן הַלֵּב וְהַמַּעְיָן. עַיֵּן שָׁם וְתִרְאֶה נִפְלָאוֹת אֵיךְ בְּכָל עִנְיָן מֻרְמָז דְּבָרִים נִפְלָאִים. וּבִגְדֻלַּת נוֹרָאוֹת מַעֲשֶׂה זוֹ אִי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר כְּלָל, כִּי הִיא עוֹלָה עַל כֻּלָּם. אַשְׁרֵי אַשְׁרֵי מִי שֶׁיִּזְכֶּה אֲפִלּוּ בָּעוֹלָם הַבָּא לֵידַע בָּהּ קְצָת קְצָת. וּמִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ מֹחַ בְּקָדְקָדּוֹ, תִּסְמַר

שַׁעֲרוֹת בְּשָׂרוֹ וְיִבְין קְצָת גְּדֻלַּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ וּגְדֻלַּת הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים, כְּשֶׁיִּסְתַּכֵּל הֵיטֵב בְּמַעֲשֶׂה נוֹרָאָה הַזֹּאת. אֲשֶׁר לֹא יִשָּׁמַע כָּזֹאת.

עִנְיַן פָּסוּק מִקְצֵה הָאָרֶץ הַנַּ"ל הַשַּׁיָּךְ לְהַמַּעֲשֶׂה שֶׁל יוֹם ג' כַּנַּ"ל, זֶה שָׁמַעְתִּי מְפֹרָשׁ מִפִּיו הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא זַ"ל. עוֹד רְאֵה זֶה מָצָאתִי אַחַר־כָּךְ, שֶׁרֹב דִּבְרֵי הַקַּפִּיטֶל תְּהִלִּים שֶׁכָּתוּב שָׁם זֶה הַפָּסוּק, שֶׁהוּא קַפִּיטֶל ס"א, רֻבּוֹ כֻּלּוֹ מְבֹאָר שָׁם רְמָזֵי סוֹדוֹת נִשְׂגָּבוֹת שֶׁל הַמַּעֲשֶׂה שֶׁל יוֹם ג' הַנַּ"ל. "יָמִים עַל יְמֵי מֶלֶךְ תּוֹסִיף" כוּ', כִּי הוּא צָרִיךְ תָּמִיד שֶׁיּוֹסִיפוּ לוֹ יָמִים עַל יָמָיו וְכוּ' וְכַנַּ"ל. "חֶסֶד וֶאֱמֶת מַן יִנְצְרוּהוּ", זֶהוּ אִישׁ חֶסֶד הָאֱמֶת וְכוּ' דֶּרֶר גְּרוֹסֶיר מַן דֶּרֶר אֱמֶתֶיר אִישׁ חֶסֶד. כִּי כָּל הַזְּמַן וְהַיָּמִים נַעֲשָׂה עַל יְדֵי הָאִישׁ גָּדוֹל, שֶׁהוּא אִישׁ חֶסֶד הָאֱמֶת כַּנַּ"ל שָׁם בְּמַעֲשֶׂה הַנַּ"ל, וְהוּא נוֹתֵן וּמוֹסִיף בְּכָל פַּעַם יָמִים עַל יְמֵי מֶלֶךְ, שֶׁהוּא הַלֵּב הַנַּ"ל שֶׁהוּא בְּחִינַת דָּוִד הַמֶּלֶךְ, עָלָיו הַשָּׁלוֹם כַּנַּ"ל. וְזֶהוּ יִנְצְרוּהוּ, כִּי הוּא שׁוֹמֵר וְנוֹצֵר, שֶׁתֵּכֶף כְּשֶׁמַּגִּיעַ סָמוּךְ מְאֹד שֶׁיִּסְתַּלֵּק הַיּוֹם, וְאָז הָיָה מִסְתַּלֵּק הַמַּעְיָן וְהַלֵּב וְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ חַס וְשָׁלוֹם, אֲזַי אִישׁ חֶסֶד הָאֱמֶת נוֹצֵר וְשׁוֹמֵר זֹאת, וּבָא וְנוֹתֵן יוֹם לְהַלֵּב וְכוּ'. וְזֶהוּ: "כֵּן אֲזַמְּרָה שִׁמְךָ לָעַד לְשַׁלְּמִי נְדָרַי יוֹם יוֹם". כִּי כָּל יוֹם וְיוֹם שֶׁהוּא נוֹתֵן לוֹ, הוּא בָּא בִּזְמִירוֹת וְשִׁירוֹת וְכוּ' כַּנַּ"ל: "אֶחֱסֶה בְּסֵתֶר כְּנָפֶיךָ סֶלָה", כִּי כְּשֶׁהַלֵּב הַנַּ"ל צָרִיךְ לָנוּחַ בָּא צִפּוֹר גָּדוֹל וּפוֹרֵשׂ כְּנָפָיו עָלָיו וְכוּ'. וְזֶהוּ אֶחֱסֶה בְּסֵתֶר כְּנָפֶיךָ וְכוּ':

שַׁיָּךְ לְיוֹם א', עִנְיַן הַזְּקֵנִים שֶׁהִתְפָּאֲרוּ כָּל אֶחָד וְאֶחָד מַה שֶּׁהוּא זוֹכֵר. שֶׁזֶּה זוֹכֵר אֲפִלּוּ כְּשֶׁשָּׁתְכוּ לוֹ אֶת הַטַּבּוּר וְכוּ', וְזֶה הָיָה הַזָּקֵן הַקָּטָן שֶׁבְּכֻלָּם וְכוּ'. אָמַר רַבֵּנוּ זַ"ל, שֶׁבַּגְּמָרָא (ירושלמי) אִיתָא מֵעַיִן זֶה, שֶׁשְּׁמוּאֵל הִתְפָּאֵר עַצְמוֹ שֶׁהוּא זוֹכֵר אֶת כְּאֵב הַמִּילָה וְכוּ' עַיֵּן שָׁם.

מִי יְפָאֵר מִי יְסַפֵּר. מִי יוּכַל לְהַעֲרִיךְ מִי יוּכַל לְשַׁעֵר, אֲפֶס קָצֶה אֶחָד מֵאַלְפֵי אַלְפִים וְרִבֵּי רְבָבוֹת מֵהִתְנוֹצְצוּת קְצָת רְמָזֵי פְּלָאוֹת מִסּוֹדוֹת נוֹרָאוֹת וְנִשְׂגָּבוֹת מְאֹד מְאֹד שֶׁל הַמַּעֲשֶׂה הַנּוֹרָאָה הַזֹּאת, אֲשֶׁר הִיא מְלֵאָה סוֹדֵי סוֹדוֹת מִתְּחִלָּה וְעַד סוֹף. וּמַשְׂכִּיל עַל דָּבָר יִמְצָא טוֹב הִתְנוֹצְצוּת אֵיזֶה רְמָזִים לְפִי עֶרְכּוֹ.

שיחות שאחר ספורי המעשיות

מַעֲשֶׂה אֶחָד הָלַךְ מֵאָבִיו, וְהָיָה בִּמְדִינוֹת אֲחֵרוֹת יָמִים רַבִּים אֵצֶל אֲחֵרִים. וְלִזְמַן בָּא לְאָבִיו, וְהִתְפָּאֵר עַצְמוֹ שֶׁלָּמַד שָׁם אֻמָּנוּת גָּדוֹל: לַעֲשׂוֹת מְנוֹרָה הַתְּלוּיָה שָׁקוֹרִין הֶענג לַייכְטֶר. וְצִוָּה לְהִתְאַסֵּף כָּל בַּעֲלֵי אֻמָּנִיּוֹת הַזֶּה, וְהוּא יַרְאֶה לָהֶם חָכְמָתוֹ בָּזֶה הָאֻמָּנוּת. וְכֵן עָשָׂה אָבִיו, וְקִבֵּץ כָּל הַבַּעֲלֵי אֻמָּנִיּוֹת הַזֹּאת לִרְאוֹת גְּדֻלַּת הַבֵּן, מַה שֶּׁפָּעַל בְּכָל הַיָּמִים הָאֵלּוּ שֶׁהָיָה בְּיַד אֲחֵרִים. וְהַבֵּן הוֹצִיא מְנוֹרָה אַחַת שֶׁעָשָׂה, וְהָיְתָה מְגֻנָּה מְאֹד בְּעֵינֵי כֻּלָּם. וְאָבִיו

הָלַךְ אֶצְלָם, וּבִקֵּשׁ מֵאִתָּם שֶׁיְּגַלּוּ לוֹ הָאֱמֶת. וְהֵכְרִחוּ לְהוֹדִיעַ לוֹ הָאֱמֶת שֶׁהִיא מְגֻנָּה מְאֹד. וְהַבֵּן הִתְפָּאֵר, הֲלֹא רְאִיתֶם חָכְמַת אֲמָנוּתִי. וְהוֹדִיעַ לוֹ אָבִיו שֶׁלֹּא נִרְאָה יָפָה בְּעֵינֵי כֻּלָּם. הֵשִׁיב לוֹ הַבֵּן: אַדְרַבָּא, בָּזֶה הֶרְאֵיתִי גְּדֻלָּתִי. כִּי הֶרְאֵיתִי לְכֻלָּם חֶסְרוֹנָם. כִּי בְּזֹאת הַמְּנוֹרָה נִמְצְאִים הַחֶסְרוֹנוֹת שֶׁל כָּל אֶחָד מֵהַבַּעֲלֵי אֻמָּנוּת הַנִּמְצָאִים כָּאן. הֲלֹא תִּרְאֶה שֶׁאֵצֶל זֶה מְגֻנֶּה חֲתִיכָה זוֹ, אֲבָל חֲתִיכָה אַחֶרֶת יָפָה אֶצְלוֹ מְאֹד. וְאֵצֶל אַחֵר לְהֵפֶךְ, אַדְרַבָּא, זֹאת הַחֲתִיכָה שֶׁהִיא מְגֻנֶּה אֵצֶל חֲבֵרוֹ הִיא יָפָה וְנִפְלָאָה בְּעֵינָיו, רַק זֹאת הַחֲתִיכָה מְגֻנָּה. וְכֵן אֵצֶל כֻּלָּם, מַה שֶּׁרַע בְּעֵינֵי זֶה, הִיא יָפָה בְּעֵינֵי חֲבֵרוֹ, וְכֵן לְהֵפֶךְ. וְעָשִׂיתִי מְנוֹרָה זֹאת מֵחֶסְרוֹנוֹת לְבַדָּם. לְהַרְאוֹת לְכֻלָּם שֶׁאֵין לָהֶם שְׁלֵמוּת, וְיֵשׁ לְכָל אֶחָד חִסָּרוֹן. כִּי מַה שֶּׁיָּפֶה בְּעֵינָיו הוּא חִסָּרוֹן בְּעֵינֵי חֲבֵרוֹ, אֲבָל בֶּאֱמֶת אֲנִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת כְּתִקּוּנוֹ:

אִם הָיוּ יוֹדְעִים כָּל הַחֶסְרוֹנוֹת וְהַנִּמְנָעִים שֶׁל הַדָּבָר הָיוּ יוֹדְעִים מַהוּת הַדָּבָר אַף שֶׁלֹּא רָאוּ אוֹתוֹ מֵעוֹלָם.

גְּדוֹלִים מַעֲשֵׂי ה'. אֵין אָדָם דּוֹמֶה לַחֲבֵרוֹ, וְכָל הַצּוּרוֹת הָיוּ בְּאָדָם הָרִאשׁוֹן. הַיְנוּ, בְּתֹבֶת "אָדָם" לְבַד, הָיוּ נִכְלָלִין כָּל הַצּוּרוֹת הַלָּלוּ. וְכֵן בִּשְׁאָר דְּבָרִים. כָּל הַמְּאוֹרוֹת הָיוּ נִכְלָלִין בְּתֹבֶת "אוֹר" לְבַד. וְכֵן כֻּלָּם, הַיְנוּ כָּל מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית: וַאֲפִלּוּ הֶעָלִין שֶׁל הָאִילָן אֵין אֶחָד דּוֹמֶה לַחֲבֵרוֹ וְכוּ': וְהֶאֱרִיךְ בְּעִנְיָן זֶה הַרְבֵּה מְאֹד. וְאָמַר אָז שֶׁיֵּשׁ חָכְמוֹת בָּזֶה הָעוֹלָם, שֶׁיְּכוֹלִים לִחְיוֹת עִם הַחָכְמוֹת לְבַד בְּלִי שׁוּם אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה. וְהֶאֱרִיךְ אָז בְּשִׂיחָה נִפְלָאָה וְנוֹרָאָה:

לְעִנְיָן שֶׁהָיוּ מְסַפְּרִים מֵאֶחָד שֶׁהָיָה אָז בִּכְרַךְ גָּדוֹל שֶׁל עֲיָרוֹת הִעֲפִּו"ם, וְנִתְעַכֵּב שָׁם הַרְבֵּה, מֵחֲמַת שֶׁנִּדְמָה לוֹ בְּכָל פַּעַם שֶׁעַכְשָׁו יִפְעַל. וְכֵן בְּכָל פַּעַם, עַד שֶׁנִּתְעַכֵּב הַרְבֵּה שָׁם. וְאָמַר שֶׁכֵּן הַדֶּרֶךְ כְּשֶׁבָּאִין לִמְקוֹמוֹת כָּאֵלּוּ, שֶׁנִּדְמֶה בְּכָל פַּעַם עַתָּה אֶפְעַל עַתָּה אֶפְעַל וְכוּ' וְכוּ'. וְסִפֵּר מַעֲשֶׂה שֶׁהָיָה אִישׁ אֶחָד שֶׁלֹּא הֶאֱמִין, בְּמַה שֶׁאוֹמְרִים הָעוֹלָם שֶׁיֵּשׁ לְצִים מִסְטָרָא אָחֳרָא שֶׁבָּאִים לִפְעָמִים וּמַטְעִין בְּנֵי אָדָם כְּמוֹ שֶׁאֵרַע כַּמָּה פְּעָמִים. וְהוּא לֹא הֶאֱמִין בָּזֶה. פַּעַם אֶחָד בַּלַּיְלָה בָּא אֶצְלוֹ לֵץ אֶחָד וּקְרָאוֹ אֶל הַחוּץ שֶׁיֵּצֵא. וְיָצָא לַחוּץ. וְהֶרְאָה לוֹ הַלֵּץ שֶׁיֵּשׁ לוֹ סוּס נֶאֱה לִמְכֹּר. וַיַּרְא וְהִנֵּה הוּא סוּס נֶאֱה מְאֹד. וּשְׁאָלוֹ כַּמָּה אַתָּה רוֹצֶה. הֵשִׁיב הַלֵּץ ד' אֲדוּמִים. וְרָאָה שֶׁהוּא שָׁוֶה בְּשִׁפְּי ח' אֲדוּמִים, כִּי הוּא סוּס מֻבְחָר וְטוֹב מְאֹד. וְקָנָה אֶצְלוֹ הַסּוּס בְּעַד ד' אֲדוּמִים, וְהָיָה אֶצְלוֹ מְצִיאָה גְּדוֹלָה. לְמָחָר הוֹצִיא הַסּוּס לִמְכֹּר. וְעָמְדוּ עַל הַמֶּקַח, וְרָצוּ לִתֵּן לוֹ אֵיזֶה סָךְ. אָמַר, מִסְתָּמָא אִם נוֹתְנִין לִי סָךְ כָּזֶה, הוּא שָׁוֶה כְּפָלַיִם. וְלֹא נִתְרַצָּה. וְהוֹלִיךְ הַסּוּס לְהַלָּן. וְרָצוּ לִתֵּן לוֹ גַּם כְּפָלַיִם כִּרְצוֹנוֹ. אָמַר, מִסְתָּמָא שָׁוֶה יוֹתֵר כְּפָלַיִם מִזֶּה הַסָּךְ. וְכֵן הוֹלִיךְ הַסּוּס לְהַלָּן עַד שֶׁנִּכְנַס סָךְ מְכִירַת הַסּוּס לַאֲלָפִים, וְלֹא נִתְרַצָּה עִם אֶחָד לְמֹכְרוֹ. כִּי כָּל מַה שֶּׁרָצוּ לִתֵּן לוֹ, אָמַר, מִסְתָּמָא שָׁוֶה יוֹתֵר בְּכְפָלַיִם. עַד שֶׁלֹּא

נִמְצָא מִי שֶׁיְקַחֵהוּ, רַק הַמֶּלֶךְ. וְהוֹלִיכוֹ לְהַמֶּלֶךְ. וְרָצָה לִתֵּן לוֹ הַמֶּלֶךְ סַךְ עָצוּם, כִּי הַסּוּס הוּטַב מְאֹד בְּעֵינֵי כָּל. וְלֹא נִתְרַצָּה עִם הַמֶּלֶךְ גַּם־כֵּן. כִּי אָמַר, מִסְתָּמָא שָׁוֶה יוֹתֵר. עַד שֶׁגַּם הַמֶּלֶךְ לֹא קָנָה הַסּוּס. וְהָלַךְ מֵהַמֶּלֶךְ עִם הַסּוּס לְהַשְׁקוֹתוֹ. וְהָיָה שָׁם פְּלוֹמְפּ שֶׁמִּמֶּנּוּ מַשְׁקִין. וְקִפֵּץ הַסּוּס לְתוֹךְ הַפְּלוֹמְפּ וְנִתְעַלֵּם וְאֵינֶנּוּ. (הַיְנוּ שֶׁנִּדְמֶה לוֹ כָּךְ, כִּי הָיָה מַעֲשֶׂה לַצִּים כָּל הָעִנְיָן שֶׁל הַסּוּס) וְצָעַק מְאֹד עַל זֶה. וְנִתְקַבְּצוּ אֵלָיו בְּנֵי הָעוֹלָם לְקוֹל זַעֲקָתוֹ, וְשָׁאֲלוּ אוֹתוֹ מָה אַתָּה צוֹעֵק, הֵשִׁיב, שֶׁהַסּוּס שֶׁלּוֹ קָפַץ לְתוֹךְ הַפְּלוֹמְפּ. וְהִכּוּ אוֹתוֹ הַכֶּה וּפָצוֹעַ, כִּי נִדְמָה לְמִשְׁגֶּע, כִּי נָקֵב הַפְּלוֹמְפּ צַר מְאֹד, וְאֵיךְ אֶפְשָׁר שֶׁיִּקָּפֵץ הַסּוּס לְשָׁם. וְרָאָה שֶׁמַּכִּין אוֹתוֹ וְהוּא נִרְאֶה כְּמִשְׁגֶּע וְרָצָה לֵילֵךְ מִשָּׁם. בְּתוֹךְ שֶׁרָצָה לֵילֵךְ מִשָּׁם, וְהִנֵּה הַסּוּס מַתְחִיל לְהוֹשִׁיט רֹאשׁוֹ מִתּוֹךְ הַפְּלוֹמְפּ. וְהִתְחִיל לִצְעֹק שֵׁנִית: אֲהָהּ. אֲהָהּ. מֻחֲמֶת שֶׁנִּדְמֶה לוֹ שֶׁיֵּשׁ שָׁם סוּסוֹ. וְנִתְקַבְּצוּ שׁוּב אֶצְלוֹ בְּנֵי הָעוֹלָם, וְהִכּוּ אוֹתוֹ שֵׁנִית, כִּי הוּא מְשֻׁגָּע כַּנַּ"ל. וְרָצָה שׁוּב לֵילֵךְ מִשָּׁם. כֵּיוָן שֶׁרָצָה לֵילֵךְ, וְהִנֵּה מוֹשִׁיט שׁוּב הַסּוּס אֶת רֹאשׁוֹ מִן הַפְּלוֹמְפּ. וְהִתְחִיל לִצְעֹק עוֹד כַּנַּ"ל, וְנִתְקַבְּצוּ שׁוּב אֵלָיו וְהִכּוּהוּ כַּנַּ"ל.

כָּךְ הַסִּטְרָא אָחֳרָא מַטְעֶה אֶת הָאָדָם בְּכָל פַּעַם עַל לֹא דָּבָר בְּשֶׁקֶר גָּמוּר שֶׁאֵין בּוֹ מַמָּשׁ. וְהוּא נֶסֶת אַחֲרֶיהָ, וְהוֹלֵךְ אַחֲרֶיהָ וְנִדְמֶה לוֹ בְּכָל פַּעַם שֶׁיְרוִיחַ יוֹתֵר וִימַלֵּא תַּאֲוָתוֹ יוֹתֵר. וְרָץ אַחֲרֵיהֶם כַּמָּה עִתִּים, וּפִתְאֹם נִתְעַלְּמוּ, וּבוֹרְחִים וּמִסְתַּלְּקִים מִמֶּנּוּ כָּל הַתַּאֲוֹת. כַּאֲשֶׁר מְזַדְּמֵן לִפְעָמִים, שֶׁהַתַּאֲוֹת מִסְתַּלְּקִים קְצָת. וְכַאֲשֶׁר הָאָדָם רוֹצֶה לִפְרֹד מֵהֶם, אָז חוֹזְרִים וּמוֹשִׁיטִים רֹאשָׁם וְהוּא חוֹזֵר וְרוֹדֵף אַחֲרֵיהֶם. וְכֵן מִתְנַהֵג לְהַלָּן, שֶׁתַּכְלִית שֶׁמּוֹשִׁיטִים רֹאשָׁם הוּא חוֹזֵר לִרְדֹּף אַחֲרֵיהֶם. וְלֹא בָּאֵר הָעִנְיָן יוֹתֵר. וְהֶבֵן הֵיטֵב.

מַעֲשֶׂה בְּצַדִּיק אֶחָד שֶׁהָיָה צַדִּיק גָּדוֹל מְאֹד, שֶׁיָּצָא מִתַּאֲוָה הַיְדוּעַ לְגַמְרֵי לְגַמְרֵי כָּרָאוּי בִּשְׁלֵמוּת. וְעָלָה לְעוֹלְמוֹת עֶלְיוֹנִים. וְרָאָה שֶׁמֻּנָּח בְּיוֹרָה חֲתִיכוֹת בָּשָׂר וַעֲצָמוֹת. וְשָׁאַל מַה זֹּאת. וְהֵשִׁיבוּ לוֹ, שֶׁזֹּאת הָיְתָה אִשָּׁה יָפָה מְאֹד מְאֹד. וְעַל כֵּן מֻחֲמֶת שֶׁהָיְתָה מְחֻמֶּמֶת גּוּפָהּ לַעֲבֵרָה, עַל כֵּן, מְחַמְּמִין אוֹתָהּ כָּאן. וְרָצָה לִרְאוֹתָהּ. וּמָסְרוּ לוֹ שֵׁמוֹת שֶׁתַּחֲזוֹר וְתִתְחַבֵּר כְּבַתְּחִלָּה. וְרָאָה שֶׁהָיְתָה יְפַת תֹּאַר גְּדוֹלָה מְאֹד. וּמִזֶּה רָאוּי לִרְאוֹת גְּנוּת תַּאֲוָה הַזֹּאת אִם חוֹתְכִין אוֹתָהּ לַחֲתִיכוֹת חֲתִיכוֹת, הַאִם יִהְיֶה שַׁיָּךְ הַתַּאֲוָה וְכוּ'.

יָדוּעַ שֶׁעַצְבוּת הִיא מִדָּה מְגֻנָּה מְאֹד, וְצָרִיךְ לְהִתְרַחֵק מִמֶּנָּה מְאֹד, וְרָאוּי לְחִיוֹת וּלְהָרִים עַצְמוֹ. כִּי יֵדַע שֶׁכָּל תְּנוּעָה וְהַעְתָּקָה שֶׁאָדָם מֵנִיעַ וּמַעְתִּיק עַצְמוֹ כְּשֶׁנִּכְנָס לַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם, הִיא יְקָרָה מְאֹד בְּעֵינֵי הַשֵּׁם, אֲפִלּוּ הוּא מֵנִיעַ עַצְמוֹ רַק כְּחוּט הַשַּׂעֲרָה. כִּי מֵחֲמַת שֶׁהָאָדָם הוּא בְּגוּף בְּעוֹלָם הָעַשְׂיָה, קָשֶׁה מְאֹד עָלָיו כָּל תְּנוּעָה וְהַעְתָּקָה. עַל כֵּן הִיא יְקָרָה מְאֹד בְּעֵינֵי הַשֵּׁם.

וּמַעֲשֶׂה הָיָה בְּצַדִּיק אֶחָד, שֶׁנָּפַל עָלָיו עֲצָבוּת וּכְבֵדוּת גָּדוֹל. וְהָעֲצָבוּת וְהַכְּבֵדוּת כְּשֶׁמִּתְגַּבֶּרֶת עַל הַצַּדִּיק, הִיא קָשָׁה מְאֹד עָלָיו, כִּי עָלָיו מִתְחַזֶּקֶת יוֹתֵר וְיוֹתֵר. עַד שֶׁנָּפַל עָלָיו עֲצָלוּת וּכְבֵדוּת כָּל־כָּךְ, עַד שֶׁלֹּא הָיָה אֶפְשָׁר לוֹ כְּלָל לָזוּז מִמְּקוֹמוֹ מַמָּשׁ. מֵחֲמַת גֹּדֶל הַכְּבֵדוּת וְהָעֲצָבוּת שֶׁהִתְגַּבֵּר עָלָיו מְאֹד. וְרָצָה לְשַׂמֵּחַ עַצְמוֹ וּלְהָרִים עַצְמוֹ, וְלֹא הָיָה אֶפְשָׁר לוֹ בְּשׁוּם דָּבָר לְשַׂמֵּחַ וּלְהָרִים עַצְמוֹ. כִּי בְּכָל דָּבָר שֶׁרָצָה לְשַׂמֵּחַ עַצְמוֹ, מָצָא לוֹ עֲצָבוּת בְּתוֹכוֹ עֲצָבוּת. עַד שֶׁלֹּא הָיָה אֶפְשָׁר לוֹ בְּשׁוּם דָּבָר לְשַׂמֵּחַ אֶת עַצְמוֹ. כִּי בְּכָל שִׂמְחָה שֶׁרָצָה לְשַׂמֵּחַ וּלְהָרִים עַצְמוֹ, מָצָא לוֹ עֲצָבוּת בְּתוֹכָהּ.

וְהִתְחִיל לְשַׂמֵּחַ עַצְמוֹ בְּשִׂמְחַת "שֶׁלֹּא עָשַׂנִי גּוֹי". וְזֶה בְּוַדַּאי שִׂמְחָה גְּדוֹלָה שֶׁאֵין לְהּ שִׁעוּר. כִּי אֵין לְשַׁעֵר הַהֶפְרֵשׁ וְהַהֶבְדֵּל אֶלֶף אַלְפֵי אֲלָפִים הַבְדָּלוֹת, שֶׁיֵּשׁ בֵּין קְדֻשַּׁת יִשְׂרָאֵל הַפָּחוּת שֶׁבַּפָּחוּתִים לְבֵין זֻהֲמַת טֻמְאַת הָעַכּוּ"ם. וּכְשֶׁיִּזְכֹּר הֵיטֵב חֶסֶד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עָלָיו שֶׁלֹּא עָשָׂהוּ גּוֹי, בְּוַדַּאי רָאוּי שֶׁתִּגְדַּל שִׂמְחָתוֹ מְאֹד. וְהִיא שִׂמְחָה שֶׁאֵין עָלֶיהָ עֲצָבוּת. כִּי בְּשֶׁלְּמָא כְּשֶׁמְּשַׂמֵּחַ עַצְמוֹ בְּדָבָר שֶׁעָשָׂהוּ הוּא עַצְמוֹ, עַל זֶה אֶפְשָׁר לְמְצֹא עֲצָבוּת עַל כָּל שִׂמְחָה. כִּי יִמְצָא לוֹ חֶסְרוֹנוֹת בְּכָל דָּבָר כְּדֵי שֶׁלֹּא לְהַנִּיחוֹ לְהָרִים וּלְשַׂמֵּחַ עַצְמוֹ. אֲבָל בָּזֶה שֶׁלֹּא עָשָׂנִי גּוֹי שֶׁהוּא רַק מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עָשָׂה כָּךְ וְחָמַל עָלָיו וְלֹא עָשָׂהוּ גּוֹי, אֵיךְ אֶפְשָׁר לְמְצֹא חִסָּרוֹן בְּזוֹ הַשִּׂמְחָה מֵאַחַר שֶׁהוּא רַק מַעֲשֶׂה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. כִּי בְּוַדַּאי אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה. עַל כָּל פָּנִים הוּא הֶפְרֵשׁ גָּדוֹל בֵּינוֹ לְבֵין עַכּוּ"ם אֲשֶׁר אֵין שִׁעוּר וְעֵרֶךְ.

וְהַצַּדִּיק הַנַּ"ל הִתְחִיל לְשַׂמֵּחַ עַצְמוֹ בָּזֶה. וְהִתְחִיל לִשְׂמֹחַ וּלְהָרִים עַצְמוֹ מְעַט מְעַט. וּבְכָל פַּעַם הֵרִים וְשִׂמַּח עַצְמוֹ בְּיוֹתֵר עַד שֶׁבָּא לְשִׂמְחָה גְּדוֹלָה כָּל־כָּךְ, עַד שֶׁהִגִּיעַ לְהַשִּׂמְחָה שֶׁהָיָה לְמֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם בְּעֵת שֶׁעָלָה לְקַבֵּל הַלּוּחוֹת. וּבְתוֹךְ שֶׁהֵרִים וְשִׂמַּח עַצְמוֹ, פָּרַח בְּעוֹלְמוֹת כַּמָּה וְכַמָּה אֲלָפִים פַּרְסָאוֹת. וּבְתוֹךְ כָּךְ הִבִּיט בְּעַצְמוֹ, וְהִנֵּה הוּא רָחוֹק מְאֹד מִמָּקוֹם שֶׁהָיָה בַּתְּחִלָּה. וְהָיָה לוֹ צַעַר גָּדוֹל. כִּי הָיָה סָבוּר שֶׁיִּפֹּל לְאֵיזֶה מָקוֹם אַחֵר, וְיִהְיֶה תְּמִיהָה גְּדוֹלָה עָלָיו שֶׁנֶּעְלַם פִּתְאֹם. וְהַצַּדִּיק חָפֵץ תָּמִיד לִהְיוֹת הַצְנֵעַ לֶכֶת. וְהַשִּׂמְחָה הִתְחִילָה לִפְסֹק. כִּי הַשִּׂמְחָה יֵשׁ לָהּ גְּבוּל, שֶׁמַּתְחֶלֶת עַצְמָהּ וּמְסַיֶּמֶת עַצְמָהּ. וּכְשֶׁהִתְחִילָה הַשִּׂמְחָה לִפְסֹק, פָּסְקָה מְעַט מְעַט, וְנִשְׁפַּל מְעַט מְעַט. וּכְשֶׁחָזַר וְיָרַד וְנִשְׁפַּל מִמָּקוֹם שֶׁפָּרַח לְשָׁם בְּשָׁעַת הַשִּׂמְחָה, לֹא חָזַר תְּחִלָּה לִמְקוֹמוֹ הָרִאשׁוֹן שֶׁפָּרַח מִשָּׁם, כְּדֶרֶךְ פְּרִיחָתוֹ. רַק שֶׁיָּרַד מִיָּד לְמַטָּה מִמָּקוֹם שֶׁפָּרַח לְשָׁם. וְעַל כֵּן הָיָה פְּלִיאָה גְּדוֹלָה, עַל שֶׁמָּצָא אֶת עַצְמוֹ אַחַר שֶׁיָּרַד, לְמַטָּה בִּמְקוֹמוֹ הָרִאשׁוֹן. וְהָבֵן הֵיטֵב. עַד שֶׁחָזַר לַמָּקוֹם שֶׁהָיָה בַּתְּחִלָּה, וְהִבִּיט בְּעַצְמוֹ וְרָאָה שֶׁהוּא מַמָּשׁ בַּמָּקוֹם שֶׁהָיָה בַּתְּחִלָּה, וְלֹא נֶעְתַּק מִמְּקוֹמוֹ כְּלָל, רַק אֶפְשָׁר כְּחוּט הַשַּׂעֲרָה שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְאָדָם לְשַׁעֵר רַק הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. וְהָיָה תְּמִיהָה גְּדוֹלָה בְּעֵינֵי הַצַּדִּיק שֶׁפָּרַח כָּל־כָּךְ בָּעוֹלְמוֹת, וְכָאן לְמַטָּה לֹא נֶעְתַּק כְּלָל. וְהֶרְאוּ לוֹ, שֶׁכָּל־כָּךְ יָקָר בְּעֵינֵי

הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ תְּנוּעָה וְהַעְתָּקָה קְטַנָּה שֶׁאָדָם מַעְתִּיק עַצְמוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם אֲפִלּוּ פָּחוֹת מִחוּט הַשַּׂעֲרָה, עַד שֶׁאֵין כְּדַאי נֶגֶד זֶה כַּמָּה וְכַמָּה אֲלָפִים עוֹלָמוֹת וּפַרְסָאוֹת:

וּלְהָבִין זֶה. כִּי יָדוּעַ שֶׁהָעוֹלָם הַגַּשְׁמִי הַזֶּה הוּא רַק נְקֻדַּת הַמֶּרְכָּז בְּתוֹךְ הַגַּלְגַּלִּים, כַּמְבֹאָר לְבַעֲלֵי תְּכוּנָה. וּמִכָּל שֶׁכֵּן נֶגֶד עוֹלָמוֹת עֶלְיוֹנִים בְּוַדַּאי אֵינָהּ נֶחֱשֶׁבֶת כָּל הָאָרֶץ יוֹתֵר מִנְּקֻדָּה. וְיָדוּעַ שֶׁכָּל הַקַּוִּים שֶׁתִּמְשֹׁךְ מִנְּקֻדַּת הַמֶּרְכָּז, הִנֵּה הֵם, אֵצֶל הַנְּקֻדָּה סְמוּכִים כָּל הַקַּוִּים זֶה לָזֶה. וְכָל מַה שֶּׁמִּתְרַחֲקִים מֵהַנְּקֻדָּה, הֵם מִתְרַחֲקִים זֶה מִזֶּה יוֹתֵר. וְכֵן כְּשֶׁיִּתְרַחֲקוּ הַקַּוִּים הַרְבֵּה מְאֹד מֵהַנְּקֻדָּה, יִתְרַחֲקוּ גַּם־כֵּן הַקַּוִּים זֶה מִזֶּה מְאֹד, אַף שֶׁלְּמַטָּה אֵצֶל הַנְּקֻדָּה הֵם סְמוּכִים זֶה לָזֶה. כְּזֶה:

נִמְצָא אִם יְשַׁעֵר בְּדַעְתּוֹ קַוִּים נִמְשָׁכִים מֵהָאָרֶץ הַתַּחְתּוֹנָה אֲפִלּוּ רַק עַד הַגַּלְגַּלִּים, נִמְצָא אֲפִלּוּ אִם אֵינוֹ הוֹלֵךְ מִמְּקוֹמוֹ רַק כְּמִלְּא הַחוּט, אַף־עַל־פִּי־כֵן בִּמְקוֹם הַגַּלְגַּלִּים נִתְרַחֵק מִמָּקוֹם שֶׁהָיָה נֶגֶד רֹאשׁוֹ תְּחִלָּה, נִתְרַחֵק עַתָּה כַּמָּה וְכַמָּה אֲלָפִים פַּרְסָאוֹת, לְפִי עֵרֶךְ גֹּדֶל הַגַּלְגַּל הָעֶלְיוֹן נֶגֶד הָאָרֶץ הַתַּחְתּוֹנָה כַּיָּדוּעַ. כִּי שָׁם קְבוּעִים כּוֹכָבִים אֵין מִסְפָּר, וְכָל כּוֹכָב הוּא בְּעֵרֶךְ גֹּדֶל זֶה הָעוֹלָם וְיוֹתֵר. מִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן כְּשֶׁיְּשַׁעֵר בְּדַעְתּוֹ הַקַּוִּים נִמְשָׁכִים עַד עוֹלָמוֹת עֶלְיוֹנִים, אֲשֶׁר כָּל הַגַּלְגַּלִּים נֶגְדָּם אֵינָם נֶחֱשָׁבִים כְּלוּם. נִמְצָא שֶׁאֵין שִׁעוּר לְהָרְחוּק שֶׁנִּתְרַחֵק שָׁם בְּעוֹלָמוֹת עֶלְיוֹנִים, עַל יְדֵי הָרְחוּק כָּל שֶׁהוּא, אֲפִלּוּ פָּחוֹת מִחוּט הַשַּׂעֲרָה שֶׁנִּתְרַחֵק וְהָלַךְ מִמָּקוֹם שֶׁהָיָה בַּתְּחִלָּה. כִּי אַף שֶׁבְּכָאן בְּהָאָרֶץ הַתַּחְתּוֹנָה לֹא נִתְרַחֵק וְהָלַךְ רַק פָּחוֹת מִחוּט הַשַּׂעֲרָה, שֶׁבְּעֵינָיו לֹא נִתְרַחֵק כְּלוּם. כִּי זֶה אִי אֶפְשָׁר לְשַׁעֵר רַק הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. עִם כָּל זֶה שָׁם בְּעוֹלָמוֹת עֶלְיוֹנִים נִתְרַחֵק כַּמָּה וְכַמָּה אֲלָפִים עוֹלָמוֹת וּפַרְסָאוֹת. מִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן כְּשֶׁאָדָם הוֹלֵךְ פַּרְסָה אוֹ כַּמָּה פַּרְסָאוֹת בַּעֲבוֹדַת ה', עַיִן לֹא רָאֲתָה וְכוּ'.

דַּע שֶׁיֵּשׁ שְׁנֵי מִינֵי פְּלָטִין, וּשְׁנֵי הַפְּלָטִין דּוֹמִין זֶה לָזֶה. בְּאֶחָד דָּר בּוֹ מֶלֶךְ, וּבְהַשֵּׁנִי דָּר עֶבֶד. וּבְוַדַּאי הוּא חִלּוּק גָּדוֹל בֵּין הַפְּלָטִין שֶׁל מֶלֶךְ לְפָלָטִין שֶׁל עֶבֶד. רַק אַף עַל פִּי כֵן אֶפְשָׁר לִטְעוֹת בֵּינֵיהֶם. כִּי יֵשׁ קֶשֶׁר שֶׁמִּתְקַשְּׁרִין הַרְבֵּה נְפָשׁוֹת עַד שֶׁנַּעֲשָׂה מֵהֶם בַּיִת וּפָלָטִין. כִּי מִתְקַשְּׁרִין אֶחָד בְּאֶחָד וְאֶחָד בְּאֶחָד עַד שֶׁנַּעֲשָׂה מֵהֶם יְסוֹד. וְאַחַר־כָּךְ נַעֲשָׂה אוֹהֶל, עַד שֶׁנִּבְנֶה מֵהֶם בַּיִת וּמְדוֹר. וְזֶה הַמְּדוֹר הוּא מָדוֹר לָאֻמָּת. וּכְשֶׁצְּרִיכִין לְבַקֵּשׁ אֻמָּת מוֹצְאִין שָׁם בְּאוֹתוֹ הַמְּדוֹר. הַיְנוּ בְּתוֹךְ הַקֶּשֶׁר שֶׁל הַנְּפָשׁוֹת הַנַּ"ל, שֶׁמֵּהֶם נַעֲשָׂה מָדוֹר לְהָאֻמָּת כַּנַּ"ל. וְעַל כֵּן צִוְּתָה הַתּוֹרָה (שמות כג) "אַחֲרֵי רַבִּים לְהַטּוֹת". כִּי מֵאַחַר שֶׁרַבִּים נִתְקַשְּׁרוּ כְּאֶחָד, בְּוַדַּאי שָׁם הָאֻמָּת כַּנַּ"ל. וְזֶה בְּחִינַת (בראשית מו): "כָּל הַנֶּפֶשׁ הַבָּאָה לְבֵית יַעֲקֹב". הַיְנוּ שֶׁמֵּהַנְּפָשׁוֹת נַעֲשָׂה בֵּית יַעֲקֹב, הַיְנוּ בַּיִת וּמְדוֹר לָאֻמָּת, שֶׁהוּא בְּחִינַת יַעֲקֹב, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מיכה כ) "תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב". אֲבָל דַּע, שֶׁיֵּשׁ כְּנֶגֶד זֶה קֶשֶׁר שֶׁל רְשָׁעִים, שֶׁמִּתְקַשְּׁרִין יַחַד הַרְבֵּה נְפָשׁוֹת שֶׁל רְשָׁעִים וְנַעֲשָׂה מֵהֶם בַּיִת וּמְדוֹר לַשֶּׁקֶר. וְעַל זֶה הִזְהִיר

הַנָּבִיא (ישעיה ח): "לֹא תֹאמְרוּן קֶשֶׁר לְכֹל אֲשֶׁר יֹאמַר הָעָם הַזֶּה קֶשֶׁר", כִּי קֶשֶׁר רְשָׁעִים אֵינוֹ מִן הַמִּנְיָן. וְעַל זֶה כְּתִיב (שמות כג) "לֹא תִהְיֶה אַחֲרֵי רַבִּים לְרָעֹת". וְהִנֵּה בֵּין שְׁנֵי הַבָּתִּים הַנַּ"ל אֶפְשָׁר לִטְעוֹת, הַיְנוּ בֵּין הָאֱמֶת וְהַשֶּׁקֶר. כִּי הַשֶּׁקֶר מְדַמֶּה עַצְמוֹ לְהָאֱמֶת, כִּי גַּם שָׁם יֵשׁ קֶשֶׁר מִנְּפָשׁוֹת רַבִּים, וְאֶפְשָׁר לָאָדָם לִטְעוֹת, וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ הֵיכָן הָאֱמֶת וּלְהֵיכָן יְקָרֵב עַצְמוֹ. וְדַע שֶׁעַל יְדֵי מִצְוַת פִּדְיוֹן שְׁבוּיִים זוֹכֶה לְהָבִין בֵּין שְׁנֵי הַבָּתִּים הַנַּ"ל, בֵּין אֱמֶת לְשֶׁקֶר בֵּין מֶלֶךְ לְעֶבֶד. כִּי הַשֶּׁקֶר הוּא בְּחִינַת עֶבֶד, בְּחִינַת אָרוּר, בְּחִינַת (בראשית ט) "אָרוּר כְּנַעַן עֶבֶד עֲבָדִים" וְכוּ':

וְדַע שֶׁיֵּשׁ שְׁנֵי שִׂכְלִיּוֹת, וְהֵם בְּחִינַת אָחוֹר וְקֶדֶם. הַיְנוּ שֶׁיֵּשׁ שֵׂכֶל שֶׁמַּגִּיעַ לָאָדָם לְפִי הַזְּמַן, וְכָל מַה שֶּׁנִּזְקָן וּבָא בַּיָּמִים יוֹתֵר, הוּא יוֹדֵעַ יוֹתֵר, בִּבְחִינַת (איוב לב): "יָמִים יְדַבֵּרוּ". וְזֶה הַשֵּׂכֶל הוּא בְּחִינַת אָחוֹר שֶׁבָּא בְּאַחוּר הַזְּמַן, כִּי לָזֶה הַשֵּׂכֶל צָרִיךְ זְמַן. אֲבָל יֵשׁ שֵׂכֶל שֶׁבָּא לָאָדָם בְּשֶׁפַע גָּדוֹל, בִּמְהִירוּת גָּדוֹל בְּפָחוֹת מֵרֶגַע. כִּי הוּא לְמַעְלָה מֵהַזְּמַן, וְאֵין צָרִיךְ שׁוּם זְמַן לָזֶה הַשֵּׂכֶל. וְזֶה הַשֵּׂכֶל הוּא בְּחִינַת פָּנִים. וְהוּא בְּחִינַת יַעֲקֹב, בְּחִינַת אֱמֶת, בִּבְחִינַת (תהלים כד): "מְבַקְשֵׁי פָנֶיךָ יַעֲקֹב סֶלָה".

אַחַר שַׁבָּת פָּרָשַׁת וַיְחִי אָמַר: בְּשָׁלֹשׁ סְעֻדּוֹת זֶה נוֹדַע לִי: סְגֻלָּה לְפַאקִין, לִקַּח קְרַייד, וּשְׁלֹשָׁה פְּעָמִים כְּמוֹ מִשְׁקַל הַקְּרַייד יִקַּח זֵייף, וַיֵּעָשֶׂה מִשְׁנֵיהֶם מֶרְחָץ לְרֹחֶץ הַתִּינוֹק (שֶׁקּוֹרִין בָּאד). וְצָרִיךְ לַעֲשׂוֹת תֵּכֶף וּמִיָּד כְּשֶׁמַּתְחִיל הַתִּינוֹק לְהִתְחַמֵּם וְלִבְעֹר עַל זֶה. וְיוֹעִיל בְּעֻזַּרְת הַשֵּׁם אִם אֵין הַגְּזֵרָה חֲזָקָה, אֲבָל אִם הַגְּזֵרָה חֲזָקָה חַס וְשָׁלוֹם לֹא יוֹעִיל.

וְאָמַר כִּי חֹלִי הַפַּאקִין נַעֲשָׂה מֵחֵטְא הָעֶגֶל. וּבְעִנְיַן הַזֶּה קָשֶׁה, הֲלֹא גַּם אֵצֶל אֻמּוֹת הָעוֹלָם יֵשׁ חֹלִי זֶה. אַךְ אִיתָא בַּמִּדְרָשׁ (בראשית רבה פרשה פח) שֶׁאֻמּוֹת הָעוֹלָם הָיוּ רְאוּיִים שֶׁלֹּא יִהְיֶה לָהֶם שׁוּם חֹלִי (מֵאַחַר שֶׁנִּתַּן לְחֶלְקָם הָעוֹלָם הַזֶּה). אַךְ כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיוּ מוֹנִין וּמִתְגָּרִין בְּיִשְׂרָאֵל, נִתַּן לָהֶם כָּל הַחֹלָאִים שֶׁיֵּשׁ לְיִשְׂרָאֵל. וּכְמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ"י עַל פָּסוּק (תהלים לט) "חֶרְפַּת נָבָל אַל תְּשִׂימֵנִי", "הָבֵא גַּם עָלָיו נְגָעִים וּמַכְאוֹבוֹת כְּדֵי שֶׁלֹּא יוּכַל לוֹמַר לִי אַתֶּם לוֹקִים וְאָנוּ אֵין אָנוּ לוֹקִים". וְהַתְּפִלָּה הַזֹּאת גָּרְמָה לְהָבִיא יִסּוּרֵי חֲלָאִים עַל הָאֻמּוֹת. וְגַם לְכְאוֹרָה קָשֶׁה, הֲלֹא גַּם קֹדֶם חֵטְא הָעֶגֶל בְּוַדַּאי הָיָה חֹלִי זֶה. אַךְ קֹדֶם לֹא הָיָה חֹלִי קָשֶׁה, רַק שֶׁהָיוּ הַפַּאקִין מֵחֲמַת הַדְּמִים שֶׁהַתִּינוֹק יוֹנֵק בְּמֵעֵי אִמּוֹ כַּיָּדוּעַ לְחַכְמֵי הָרוֹפְאִים. אֲבָל לֹא הָיָה חֹלִי קָשֶׁה שֶׁיִּהֵא מְסֻכָּן לָמוּת חַס וְשָׁלוֹם כְּמוֹ עַכְשָׁו. וְזֶה נַעֲשָׂה מֵחֵטְא הַנַּ"ל.

גַּם נִרְמַז קְצָת בִּירְמְיָה (פרק ב) נִזְכָּרִים כֻּלָּם בְּפָסוּק אֶחָד. "גַּם כִּי תִכְבְּסִי בַּנֶּתֶר וְתַרְבִּי לָךְ בורית נִכְתָּם עֲוֹנֵךְ לְפָנַי" פֵּרֵשׁ רַשִׁ"י עַל עֲוֹון הָעֶגֶל. נֶתֶר, פֵּרוּשׁ הָלַעַז קְרַייד. בורית, זֵייף. (נִמְצָא שֶׁמִּרְמָז כָּאן סוֹד הַסְּגֻלָּה הַנַּ"ל לְחֹלִי הַנַּ"ל הַבָּא מֵחֵטְא הָעֶגֶל. דְּהַיְנוּ לְכַבֵּס בְּנֶתֶר שֶׁהוּא קְרַייד וּלְהַרְבּוֹת בורית שֶׁהוּא זֵייף). וְהֶבֶן נִפְלָאוֹת:

מִימֵי יַלְדוּתוֹ, פַּעַם אַחַת בָּאוּ אֵלָיו עִם פִּדְיוֹן לְהִתְפַּלֵּל עַל יֶלֶד שָׂרָה אֶסְתֵּר בַּת יְהוּדִית, וְאָמַר שֶׁתָּמוּת וְכֵן הָיָה. וְאָמַר שֶׁיֵּדַע זֹאת מֵהַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה. שֶׁרָאָה אָז פָּסוּק (שמות ז) "וְהַדָּגָה אֲשֶׁר בַּיְאֹר מֵתָה וַיִּבְאַשׁ" וּבְאֵלּוּ הַהֶתֵבוֹת "מֵתָה" "וַיִּבְאַשׁ" נִתְגַּלָּה לוֹ זֹאת. "מ"ת"ה ו"י"ב"א"ש", רָאשֵׁי תֵּבוֹת: שָׂרָה אֶסְתֵּר בַּת יְהוּדִית יַו מֵתָה. הַשֵּׁם יִשְׁמְרֵנוּ.

הִזְהִיר לַאֲנָשָׁיו שֶׁכְּשֶׁיִּקָּרֶה לָהֶם מִקְרֶה בִּלְתִּי טָהוֹר חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁיֵּלְכוּ תֵּכֶף וּמִיָּד לְמִקְוֶה לִטְבֹּל. כִּי עַל יְדֵי הַמִּקְרֶה חַס וְשָׁלוֹם נַעֲשָׂה מַה שֶּׁנַּעֲשָׂה. עַל כֵּן טוֹב מְאֹד, שֶׁקֹּדֶם שֶׁמַּתְחִיל לְהֵעָשׂוֹת מִזֶּה אֵיזֶה דָּבָר חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁיַּקְדִּים עַצְמוֹ הָאָדָם וְיִטְבֹּל וְיִטַּהֵר עַצְמוֹ.

וְהִזְהִיר מְאֹד לְבַל יִתְפַּחֵד הָאָדָם מִזֶּה כְּלָל. כִּי הַפַּחַד וְהַדְּאָגוֹת וְהַמָּרָה שְׁחוֹרוֹת בְּעַצְנִין זֶה מַזִּיק מְאֹד מְאֹד. בִּפְרָט אַחַר שֶׁגִּלָּה אֵלּוּ הָעֲשָׂרָה קַפִּיטֶל תְּהִלִּים הַמְסֻגָּלִים לְתִקּוּן חֵטְא זֶה. וְהֵם: ט"ז. ל"ב. מא. מב. נט. עז. צ. קה. קלז. קן, כַּמְבֹאָר בַּסְּפָרִים הַנִּדְפָּסִים כְּבָר. אָז אָמַר, שֶׁמִּי שֶׁיִּזְכֶּה לְקַיֵּם זֹאת, לוֹמַר אֵלּוּ הָעֲשָׂרָה קַפִּיטֶל תְּהִלִּים הַנַּ"ל בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁיִּקָּרֶה לוֹ חַס וְשָׁלוֹם, אָזַי בְּוַדַּאי יִתְקַן חֶטְאוֹ, וְשׁוּב אַל יִדְאַג כְּלָל. גַּם הָיָה מִתְלוֹצֵץ מֵאֵלּוּ הַחֲסִידִים וְהַיְרֵאִים שֶׁכְּשֶׁמַּגִּיעַ לָהֶם אֵיזֶה הִרְהוּר, אָזַי הֵם מִתְפַּחֲדִים שֶׁלֹּא יָבוֹאוּ לִידֵי מִקָּרֶה וּמַחֲמַת זֶה הֵם רְגִילִים בְּהֶתֵּר, מֵחֲמַת פַּחַד, שֶׁלֹּא יָבוֹאוּ לִידֵי מִקָּרֶה. וְהוּא זַ"ל הָיָה מִתְלוֹצֵץ מִזֶּה. וְעִקַּר כַּוָּנָתוֹ הָיָה, שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לִבְלִי לְהִתְפַּחֵד וּלְהִתְיָרֵא כְּלָל מִדְּבָרִים כָּאֵלּוּ, וְלִבְלִי לַחֲשֹׁב מַחֲשָׁבוֹת כְּלָל בְּעִנְיָן זֶה. רַק יִהְיֶה כְּגִבּוֹר חַיִל, לַעֲמֹד כְּנֶגֶד תַּאֲוָתוֹ, וְיַסִּיחַ דַּעְתּוֹ מִזֶּה לְגַמְרֵי, וְאַל יִתְפַּחֵד כְּלָל. וַה' הַטּוֹב בְּעֵינָיו יַעֲשֶׂה עִמּוֹ מַה שֶּׁהוּא יִתְבָּרַךְ חָפֵץ.

וְרָמַז בִּדְבָרָיו, שֶׁזֶּה בְּחִינַת פְּגַם שֶׁל דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם בְּבַת שֶׁבַע וְכוּ', וְלֹא בָּאַר הַדָּבָר הֵיטֵב: וּמְאֹד מְאֹד צְרִיכִין לְהִתְחַזֵּק בְּשִׂמְחָה תָּמִיד, וְאַל יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ כְּלָל מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, אַף אִם יַעֲבֹר עָלָיו מָה. וְאִם יִהְיֶה חָזָק בְּדַעְתּוֹ וְלֹא יִתְפַּחֵד כְּלָל, וְלֹא יַחְשֹׁב מַחֲשָׁבוֹת כְּלָל (שֶׁקּוֹרִין אִיבֶּר טְרַאכְטִין) וְיֵלֵךְ בְּתָמוּ בְּשִׂמְחָה, יִזְכֶּה לְסוֹף לַעֲבֹר עַל הַכֹּל בְּשָׁלוֹם: וּדְבָרִים כָּאֵלּוּ אִי אֶפְשָׁר לְבָאֵר בִּכְתָב. וְעָרוּם יָבִין לַאֲשׁוּרוֹ.

עוֹד מַה שֶּׁסִּפֵּר בְּשַׁבָּת חֲנֻכָּה וְנִשְׁכַּח. מִבֶּן מֶלֶךְ שֶׁנִּתְרַחֵק מֵאָבִיו וְכוּ', וְהָיָה מִתְגַּעְגֵּעַ מְאֹד מְאֹד וְכוּ'. וְהִגִּיעַ לוֹ כְּתָב מֵאָבִיו, וְהָיָה מִשְׁתַּעֲשֵׁעַ בּוֹ מְאֹד מְאֹד, וְהָיָה מִתְגַּעְגֵּעַ עֲדַיִן מְאֹד. וְהָיָה מִתְגַּעְגֵּעַ עַל כָּל פָּנִים שֶׁיּוֹשִׁיט לוֹ יָד. וְאִם הָיָה מוֹשִׁיט לוֹ יָד הָיָה מְחַבְּקוֹ וּמְנַשְּׁקוֹ. אַחַר־כָּךְ יֹשֵׁב עַצְמוֹ, הֲלֹא זֶה הַכְּתָב הוּא כְּתַב יַד הַמֶּלֶךְ בְּעַצְמוֹ, וְאִם־כֵּן הוּא יַד הַמֶּלֶךְ, וְכוּ' וְכוּ' (כָּל זֶה לֹא נִכְתַּב כָּרָאוּי כִּי נִשְׁכַּח כִּי לֹא נִכְתַּב בִּזְמַנּוֹ).

תֹּם וְנִשְׁלָם שֶׁבַח לָאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם

בָּרוּךְ הַנּוֹתֵן לַיָּעֵף כֹּחַ וּלְאֵין אוֹנִים עָצְמָה יַרְבֶּה.

1 בעברית כתוב למוצאם <-- לברר באידיש איך צריך להיות
2 גם כאן לברר לפי האידיש
3 דפוס ראשון: "אל תשמשו"
4 לברר לפי האידיש אם צריך להיות "נַעֲשֶׂה" או "נַעֲשֶׂה"
5 דפוס ראשון: "ועשה מכשף"
6 לברר לפי האידיש אם צריך להיות "במין" או "כמין" (אצל ר' נתן נ"ל שכתוב "כמין")
7 לברר איך צריך להיות הניקוד
8 להסתכל בדפוס ראשון איך מסודר
9 (כְּגוֹן "וְטִמְּאתֶם אֶת צִפּוּי פְּסִילֵי כַסְפֶּךָ וְאֶת אֲפֻדַּת מַסֵּכַת זְהָבֶךָ תְּזָרֵם כְּמוֹ דָוָה צֵא תֹּאמַר לוֹ" (יְשַׁעְיָה למ"ד). וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְשַׁעְיָה ב): "בַּיּוֹם הַהוּא יַשְׁלִיךְ הָאָדָם אֶת אֱלִילֵי כַסְפּוֹ וְאֶת אֱלִילֵי זְהָבוֹ וְכוּ' לַחְפֹּר פֵּרוֹת וְכוּ' לָבוֹא בְּנִקְרוֹת הַצֻּרִים" וְכוּ'. הַיְנוּ שֶׁיַּשְׁלִיכוּ תַּאֲוַת מָמוֹן שֶׁהִיא עֲבוֹדָה זָרָה מַמָּשׁ, וְיִטְמִינוּ עַצְמָן בַּחֲפִירוֹת וְכוּ' כַּמְבֹאָר בַּמַּעֲשֶׂה הַנַּ"ל. כִּי הַמָּמוֹן הוּא מַסְרִיחַ כְּמוֹ צוֹאָה מַמָּשׁ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "תְּזָרֵם כְּמוֹ דָוָה צֵא תֹּאמַר לוֹ". וְכֵן כַּיּוֹצֵא בָּזֶה. יְכוֹלִים לִמְצֹא כָּל דִּבְרֵי הַמַּעֲשֶׂה הַנַּ"ל בַּמִּקְרָאוֹת וְכַיּוֹצֵא).